

Nzuwulai n Sa'avu na Tsishingini na adiva a
na a dangulai a Nzuwulai mu Ufaru

New Testament in Tsishingini (NI:tsw:Tsishingini)

Nzuwulai n Sa'avu na Tsishingini na adiva a na a ɗangulai a Nzuwulai mu Ufaru New Testament in Tsishingini (NI:tsw:Tsishingini)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tsishingini

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tsishingini

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
bb185c63-dc44-572c-ae93-66252c4dfa1e

Contents

Matta	1
Marku	39
Luka	61
Yahaya	97
Ajiya	126
Roma	163
1 Korinti	181
2 Korinti	198
Galatiya	209
Afisu	216
Filibi	223
Kolosi	228
1 Tasalonika	233
2 Tasalonika	237
1 Timoti	240
2 Timoti	246
Titu	250
Filimon	253
Mmaci ma Ibrahim	255
Yakubu	268
1 Bituru	273
2 Bituru	278
1 Yahaya	282
2 Yahaya	286
3 Yahaya	287
Yahuza	288
Wenu	290

Alabari a Sa'ani a Matta

Ucuduwu wa aatagada a nda

Matta, vuma na danai aatagada a nda, vuma ta da atsumā a ajiya e Yesu. Matta za va Isra'ila da, waru u dana ta aatagada'a adama u roco aza a yi, aza a Isra'ila, a na Yesu da Zamawawa na a ri e indanasa matawa ma yi.

Matta reve ta a na Yesu Mogono ma amayun ma da, u to tsugono tsu uvadi suru. Waru u roco ta amayun a da Yesu shiton ta ili i na amasula a Nzuwulai mu Ufaru n dammai adama a Zamawawa na a tawa na woo o'wo Mogono ma Gbain. Matta rito ta a na tsugono tsa yi, tsugono tsu uvadi u nda u da shi. Tsugono tsu uvadi u to koto, amma tsugono tsa Yesu tsu ta lo babu ukotu. Mogono na a ciga a 'yuwan u dana za vu ucira. Yesu roco ta ucira wa yi ana u lyuwai aci o ukwisa, reve waru u 'yon diga a aason. Ili i nda suru obolo na akapi e ili suru a ta pe atsumā a aatagada a nda.

Matta kamba ta aza e Itoni ana'an adama a na u cuduwai cine Yesu shitoyin ifobi ya Asula tsara u tawato ama zuzu na ayi. Ana Adamu nusayin Asula, ama o o'wo ta wukasu na ayi. Kucci na ama a yuwusain a Nzuwulai mu Ufaru waa gura tawa addama a nda shi. Matta roco tsu ta cine Yesu o o'woi kucci na cayi ama ure u na a tawa zuzu na Asula, waru Yesu da mogono ma na maa yuwusan tsugono tsi ili suru atsumā o uvadi u nda.

Ili i na i ri pe atsumā a aatagada a nda

1. Nkaya na limatan va Yesu (1:1-2:23)
2. Ikaka ya Yahaya za vu Urumbusu (3:1-12)
3. Urumbusu wa Yesu na malyungwa ma yi (3:13-4:11)
4. Yesu atsumā a Galili (4:12-18:35)
5. Yesu lyawa ta Galili a tyo Urishelima (19:1-20:34)
6. Ajuma o ukosu wa Yesu: atsumalima a yi nu ukwa wa yi (21:1-27:66)
7. Yesu 'yon ta atsumā o ukwa (28:1-20)

Nkaya ma Yesu (Luk. 3:23-38)

¹ Yesu Kristi† Zamawawa† utā ta o u'wa u Mogono Dawuda diga o ugundo wa Ibrahim.† Apa nda ugeru u tsukaya tsa na wu utai.

² Ibrahim da matsain Ishiyaku. Ishiyaku† da matsain Yakubu.

Yakubu† da matsain Yahuza na akapi a muwun ma anawu ma yi olobo.

³ Yahuza† da matsain mpishe Farisa na Zera (Tamar da makuci me le).

Farisa da matsain Hesuruna.

Hesuruna da matsain Aram.

⁴ Aram da matsain Aminadabu.

Aminadabu da matsain Nashon.

Nashon da matsain Salumuna.

⁵ Salumuna da matsain Buwaza. (Rahapu† da makuci ma Buwaza.)

Buwaza da matsain Obe.

(Rutu* da makuci ma Obe.)

Obe da matsain Yese.

⁶ Yese† da matsain Dawuda Mogono.

Dawuda† da matsain Sulemanu.

(Bashaba da makuci ma Sulemanu, ayi da ka na Dawuda† usai e ekere a Uriya.)

⁷ Sulemanu† da matsain Rihobuwa.

Rihobuwa da matsain Abija.

Abija da matsain Asa.

⁸ Asa da matsain Jehoshafa.

Jehoshafa da matsain Jehora.

Jehora da matsain Azariya.

⁹ Azariya da matsain Jotam.

Jotam da matsain Ahazu.

Ahazu da matsain Hezekiya.

¹⁰ Hezekiya da matsain Manasa.

Manasa da matsain Amon.

Amon da matsain Josaya.

¹¹ Josaya da matsain Jekoniya na muwun ma anawu ma yi olobo.

(A mantsa ma da da a purai ama a tyo e ida ya Babilaf tsugbashi.)

¹² Ana a purai nle a tyo Babila, avu Jekoniya matsan Shayatiya.

Shayatiya da matsain Zerubabe.

¹³ Zerubabe da matsain Abihudu.

Abihudu da matsain Eliyaki.

Avu Eliyaki matsan Azoro.

¹⁴ Azoro da matsain Saduku.

Saduku da matsain Akimu.

Akimu da matsain Aliyadu.

¹⁵ Aliyadu da matsain Eliza.

Avu Eliza matsan Mata.

Reve Mata matsan Yakubu.

¹⁶ Yakubu da matsain Isuhu.

Isuhu da vali va Meri,

Meri† da mma va Yesu za na e deyi Kristi Zamawawa.

¹⁷ Ala o ugeru wa zuva e reme ta tsukaya kupa na aza a nashi diga ya Ibrahim a tyo ya Dawuda, na tsukaya kupa na aza a nashi diga a mantsa ma Dawuda a tyo mantsa ma na a purai nle a tyo Babila, waru na tsukaya kupa na aza a nashi diga a mantsa ma na a purai nle a tyo Babila a tyo mantsa ma Zamawawa.

Limatan va Yesu Kristi

* 1:5 Rutu Takpaci da. † 1:6 Dawuda yuwan ta tsipere na Bashaba ayi o oluso Uriya, reve u yuwan ifobi i na vali va yi Uriya aa kuwa. Aalabari a nda a ta pe atsumā 2 Sam. 11:1-27.

¹⁸ Apa nda ununa a matsain Kristi Zamawawa. Mma va yi eegebe a vuma ro da na a tsu de Isuhu. Babu u reve vali, avu u tsura atsumu o ure wa Ruhu va Akiza.†

¹⁹ Isuhu gba vuma va afula da za na shi a yuwusan ili i na i ri mejeje; agba u ciga u ca Meri wono a alanga e eteshe shi, dada u fofoi wu kasa na ayi usokowu.

²⁰ Ayi atsuma a majiyan mo ndolo, avu malingata ma Asulazuva ma tawa ya'a yi atsuma a alavu, reve u damma, "Isuhu, mawun ma tsukaya ma Dawuda, she vu uwwa wovon na vaa zuwa Meri wan, adama a na Ruhu va Akiza da zuwa niyi u yuwain atsuma a mawu'un.

²¹ U ta matsan ulobo, avu vu ca yi aala Yesu,† adama a na u ta wawa ama a yi o unusu u le."

²² Ne da nzuwulai ma Asulazuva n shi-wain, ununa Ishaya vumavasu† dammai de nu ujimu,

²³ a na,
"Usheli u na koto u revei vali shi u ta yuwan atsuma, u ta matsan ulobo, reve a ca yi aala Imanuwe." Urevu wa yi ayi da, "Asula oholo na atsu." ◇

²⁴ Ana Isuhu jiwain, reve u yuwan ili i na malingata ma Asulazuva ma damma niyi u yuwan. Avu u tara Meri a tyo o u'wa wo o'wo ka va yi,

²⁵ agba e revelei shi hali u matsan ulobo'o. Reve Isuhu ca yi aala Yesu.

2

Aza o urevu a tawai e ene Yesu

¹ A matsan ta Yesu a lyuci va Batalami e ida ya Yahuda, a mantsa ma na Hiridu * danai mogono. A mantsa mo ndolo, reve ama o ro aza a na a ri nu urevu wi italyo'o o uta asana reve a tawa Urishelima.†

² Avu e ece, "Te da mawun ma na a matsai'n, za na ri mogono ma aza a Isra'ila?† Tse ene ta talyo'o asana za na rocoi limatan va yi dada tsu tawai adama tsu yuwaan yi aganda."

³ Ana Hiridu Mogono ma uwwai ne, reve ugbozu wa yi u 'yon, ne da waru akapi a ama atsuma a Urishelima.

⁴ Reve u boloto nan ganu a gbagbain na munlu n Wila† suru, avu we ece le, "Te da aa matsan Kristi Zamawawa?"

⁵ Reve a usu, "A lyuci va Batalami atsuma a Yahuda. Mika vumavasu† dana ta adama a nda a Adanshi a Asula:†

⁶ Avu gba Batalami, vi ida ya Yahuda, ili i ro i da shi atsuma e ilyuci ya Yahuda. Mogono ma to uta ya'a wu.

Za na oo o'wo ana za va aguba va aza a Isra'ila, ama a va." ◇

⁷ Avu Hiridu de omocin a na a tawai diga asana'a usokowu, reve a damma yi mantsa ma na talyo'o'o vu utai.

⁸ Reve u damma le, "Walai i 'yawa Batalami i bunga mawu'un ulobonu. Na ye ene yi, avu i tawa i damma mu adama amu fo n 'yawa n yuwaan yi aganda!"

⁹ Ana aza o urevu'u a uwwai ili i na mogono ma dammai, reve a kara. Avu talyo'o na e ene a asana'a u wala elime e le, she na u rawai ubata'a, avu wi isawan ubata u na mawu'un u ri.

¹⁰ Ana e ene talyo'o'o, reve a yuwan mazanga lon!

¹¹ Ana ama'a a uwai o u'wa'a, avu e ene mawu'un na Meri† mma va yi, avu a kingyo a kadato a yuwaan mawu'un aganda. Reve o utaa nu une'e u le u zinariya, ne erepu e re a maguru na ri ni ikebe na a tsu de furenkisen† na mur.†

¹² Avu Asula o rono atsuvu aza o urevu'u atsuma a alavu, she a kambai ya Hiridu wan, dada a kambai e ida i le nu ure u ro.

Iladi a tyo Masar

¹³ Ana a kara, reve malingata ma Asula† ma tawa ya Isuhu atsuma a alavu, avu u damma, "Yon! Jika vu tara mawu'un na mma va yi a tyo Masar! Vi isawan de she urana u na n damma nuwu vu kambai, adama a na Hiridu ri a zama mawu'un tsara wu una yi."

¹⁴ Reve u 'yon, u tara mawu'un na mma va yi, avu u reme ure na ayin a tyo Masar.

¹⁵ Reve a danu de she na Hiridu kuwai. A yuwan ta ne adama o shiton ili i na Asulazuva a dammai o unai wa Hosiya vumavasu: "N de ta mawun ma va mo uta Masar." ◇

Hiridu zuwa ta o una muwun mo olobo

¹⁶ A mantsa'a ana Hiridu ene aza o urevu'u a kandaruwa yi tu ucina, reve u yuwan upan lon. Dada u zuwai o una muwun mo olobo suru n na n ri na a'wan e re a cipa atsuma a Batalami ni ilyuci i ro i na i ri lo ukandaruwu. U reve ta mantsa ma na a matsain mawu'un adama e ili i na aza o urevu'u a dammai.

¹⁷ Reve ili i na Asula a dammai o unai wa Irimiya† vumavasu† wo o'wo amayun:

¹⁸ "Reve a uwwa ufo atsuma a Rama, vuma ro a yisaali a adama a atsumolangu. Rahila† da ri a yisaali adama a muwun ma yi,

reve u 'yuwan adanshi a na aa casu yi, adama a na muwun ma yi n kuwai suru." ◇

† 1:21 Aala "Yesu" ta nu urevu "Asulazuva za vi iwawi." ◇ 1:23 Isha. 7:14. * 2:1 Ayi Mogono Hiridu ayi da Hiridu Mogono ma gbain. Mawun ma yi Hiridu Antiba da danai Mogono a mantsa ma na Yesu kuwai. ◇ 2:6 Mik. 5:2. ◇ 2:15 Hos. 1:1. ◇ 2:18 Irm. 31:15.

Ukambu u le Nazara

¹⁹ Ana Hiridu kuwaj, reve malingata ma Asula ma tawa ya Isuhu e ida ya Masar atsuma a alavu.

²⁰ Avu u damma yi, “Yon, vu tara mawu'un na mma va yi vu kamba e ida ya Isra'ila,† adama a na aza a ri e izami i na oo una mawu'un a kuwa ta.”

²¹ Reve Isuhu 'yon, avu u tara mawu'un na mma va yi, reve a kamba e ida ya Isra'ila.

²² Amma ana u tawa u revei mogono ma sa'avu Akilayu† mawun ma Hiridu ma da, reve wu uwwa wovon. Dada atsuma a alavu o ro, Asula a damma niyi u tyo e ida ya Galili.

²³ Reve a kara a 'yawa a danu a lyuci na a tsu de Nazara. Adama o ndolo a da ili i na Asula a dammai o una wa amasula wo o'woi amayun, a na: “E te de yi za va Nazara.”

3

Yahaya za vu Urumbusu foboi ure (Mak. 1:1-8; Luk. 3:1-18; Yah. 1:19-28)

¹ Ana a yuwain a'wan o ro, reve Yahaya† za vu Urumbusu teme alajiya atsuma o una upasu wa Yahuda,

² adansa, “Vadalai i lyawa unusu† u du i kamba ubata wa Asula, adama a na tsugono tsa zuva† tsa yuwan ta zuzu.”

³ Ishaya† vumavasula yuwan ta de adan-shi a Yahaya ana u dammai:

“Nanza te dewu atsuma o una,

'Fo6oyi Zagbain ure,

i yuwan ure u na waa kuru mejege!’ ” ◊

⁴ Yahaya shi ta wotowu ni itana i na a davai ne eleme a arakumi. Reve wu nla gbakala vu ukwan. Aparari ni ishiki i da i danai ilyalya ya yi.

⁵ Ama na abunda diga Urishelima na Yahuda na bata na ri lo zuzu nu Udolu wa Urdu a tawa ta adama a uwwa Yahaya.

⁶ Ana a dammai nusu le a alanga e eteshe, avu u rumbu† le o udolu'vu.

⁷ Afarishi† na aza a Sadukiya na abunda a tawa ta ubata u na Yahaya shi a rumbusu ama tsara u rumbu le. Ana Yahaya ene nle, reve u damma, “Suru ndu apili a da! Zane da damma ndu i suma atsumalima a na Asula a ri lo a tawaa?”

⁸ I yuwan ili i na yoo roco i lyawa ta nusu du.

⁹ She i jiyen yoo sowo atsumalima shi, adama a na yaa dansa Ibrahim akaya a du a da. N ta dansaa du Asula a ta gura tara atali a nda, reve u vazatowo Ibrahim muwun n tsukaya!

¹⁰ Ko gogo tsunda, aabau a ta lo ufobu adama wu kodo danga a aralu e le. Udanga

u na u matsain muwun n sa'ani shi, suru o to kodo yi reve a vari yi akina.

¹¹ “N ta rumbusu du na mini adama u roco i vadala† ta, amma za na ri lo a tawa acapa a va u ta rumbu du na Ruhu va Akiza na akina. U la'a mu ta tsugbain lon, agba n rawa n guzaa yi atan shi.

¹² U tu ufobu na aadanga a faba na aakpatalutsu o uyeluwu adama u zangada ishina. U ta kakasa ishina no owopo. Reve u tsun ishina i sa'ani o mopon ma yi, owopo gba shi avu u kulato le na akina a na a ri n kima shi.”

Yahaya rumbuyi Yesu

¹³ A mantsa mo ndolo ma da Yesu utaj Galili, reve u 'yawa o Udolu wa Urdu adama Yahaya rumbu yi.

¹⁴ Agba avu Yahaya shi ciga u 'yuwan a yuwan yi, avu u damma, “Avu da za na aa rumbu mu. Cine tsa da vaa tawa ya'a va?”

¹⁵ Reve Yesu usu, “Ne da u lobonoi wo o'wo gogo, adama tsu yuwan ili i na Asula a cigai tsu yuwan.” Dada Yahaya usuyi u rumbu yi.

¹⁶ Dada u rumbuyi† Yesu. Yesu o utushi a mini'i, dada zuva kpatu'wai, avu we ene Ruhu wa Asula e telee yi ana muda.

¹⁷ Dada udyo diga zuva wa damma, “Ayi nda Mawun ma va ma da, za na n cigai, waru n ta yuwusan mazanga na ayi lon.”

4

Yesu na Mekerencesu

(Mak. 1:12-13; Luk. 4:1-13)

¹ Reve Ruhu va Akiza† tara Yesu a tyo atsuma o una, adama Mekerencesu† ma lyungwa yi.

² Agba Yesu lyuwa ili shi, hali rana na ayin amunga. Adama o ndolo, wu uwwa ta ambulu lon.

³ Reve Mekerencesu ma tawa avu u damma yi, “Na avu Mawun ma Asula ma da, kambato atali a nda o o'wo opopofu.”

⁴ Avu u usu, “A dana ta a Adan-shi a Asula,† 'Na alya e ilyalya i da goon vuma aa dana wuma shi, amma she ni ili i na Asula a dammai biti.’ ” ◊

⁵ Reve Mekerencesu ma tara yi a tyo Urishelima lyuci va akiza, reve u zuwa yi de e ncilecile ma Aa'isamapada.†

⁶ Avu u damma yi, “Na avu Mawun ma Asula ma da, teteruwe e ida, adama a na a dana ta atsuma a Adan-shi a Asula:

'Asula a ta zuwa nlingata ma yi n tiga wu, e te kede wu ne ekere e le,

adama vu tadatsa a aatali vu uwwa usan wan.’ ” ◊

† 2:22 Hiridu Akilayu mogono ma wuya ma da ma danai dada o utaa niyi o tsugono. Reve Hiridu Antiba maci va yi vu o'wo mogono. ◊ 3:3 Isha. 40:3. ◊ 4:4 U.WL. 8:3. ◊ 4:6 Ica 91:11-12. ◊ 4:7 U.WL. 6:16.

7 Reve Yesu usu, “Amma Adanshi a Asulā fo a damma tā, ‘She vu lyungwā Zagbain Asulā a wu wan.’” ◇

8 Reve Mekerenkesu ma tara Yesu a tyo zuva masasan mo uga'an, aṅu u roco yi tsugono tsu uvadi suru nā tsugbain tse ele.

9 Reve u damma, “Nā vāā kaḍāto vu yuwaan mu aḡanda, n ta ca wu ili i nda suru.”

10 Aṅu Yesu usu, “Buwaa mu ure Male!† Adanshi a Asulā a damma tā, ‘Vu yuwaan Zagbain Asulā a wu aḡanda, aṅi a nde'en dā vaa yuwaan tsugbashi!’” ◇

11 Daḍa Mekerenkesu ma lyawai Yesu, aṅu nlingata mā Asulā n tawā n kamba yi.

Yesu teme ulinga wā yi

(Mak. 1:14-15; Luk. 4:14-15)

12 Ana Yesu uwwai a zuwa tā Yahaya o u'wa wa ali, aṅu u kamba e ida ya Galili.

13 U fara tā 'yawā a lyuci va Nazara, aṅu u 'yon u kara a tyo Kafarnahum nā nden, a mḡanga m Mala mā Galili, upasu wi ida ya Zebelun nā Nafutali.

14 Ne dā nzuwulai mā Asulā n shiwain ununa Ishaya vumavasulā dammai:

15 “Aṅsuma e ida ya Zebelun nā Nafutali, o ure a tyo a mala, upasalai wu Udolu wā Urdu, aṅsuma a Galili ubatā u na Atakpacit nā aḡunda a ri nden.

16 Ama a nda a na a ri nden aṅsuma e irumbu e te ene ekan a gbain.

A tā nden ubatā u na u ri ukpaṅowu nā lulu vu ukwā,

amma ekan e te ikana le.” ◇

17 Diga lo dā Yesu teme alajiya adansa, “Vadalai a nusu dū i kamba ubatā wā Asulā, adama a na tsugono tsa zuva tsa yuwan tā zuzu.”

Yesu dangulai ama a nashi aḡa e mereme ma mugula

(Mak. 1:16-20; Luk. 5:1-11)

18 Urana u ro, Yesu a mmalu a nge'en m Mala mā Galili, aṅu we ene ama e re muwun mā aṅawu. Za tā aala a yi a dā Simo za na waru e revei na aala Bituru, za ve ire gba aṅi dā Andarawu. Aḡa e mereme ma mugula n dā, a shi tā a varishi igolo i le a mala.

19 Aṅu u damma le, “Tawā i kuru mu! N to roco dū ununa yaḡa tawāḡa na ama o unā u mugula.”

20 Lo dā a 'yoshin a lyawai igolo i le, reve a kuru yi.

21 Ana u lyuwai elime, reve u cina ama e re muwun mā aṅawu waru, Yakubu nā Yahaya, olobo a Zabādi. A shi tā a wantsun u le oḡolo nā dada le, o foḡuso igolo i le. Aṅu u damma le a kuru yi.

22 Daḍa a lyawushi wantsun u le na aabara e le, reve a kuru yi.

Yesu yuwan tā uritosu

23 Yesu 'yawā tā ubatā suru aṅsuma a Galili. U ritosu tā aṅsuma a a'isa. Waru u yuwusan tā alajiya a Alabari a Sa'ani† o tsugono tsa zuva. Aṅu waru u kambatosu aza o ubanakun nā aza a mḡala gbaga.

24 Aṅu alabari a yi o utā a alanga aṅsuma e ida ya Galili, adama o ndolo a dā aza o ubanakun, hali na aza a na a ri e ida ya Suriya, a tawusai adama a kambato le gbaga a banakun icu'un icu'un nā mḡala n lipu. Ozo o ro e le a shi tā no otoni a limā n aḡunda, ozo o ro gba shi a shi tā aṅsumalimā nā tsuda'un, ozo o ro waru gba aḡtsuma a dā a shi. Aṅu gba Yesu kambato le gbaga suru.

25 Aṅu oḡolo a ama'a nā aḡunda a kuru yi ubatā u na u 'yawāi suru: ama diga Galili, nā Dikafoli,* nā Urishelima, nā Yahuda suru, nā diga asana o Udolu wā Urdu.

5

Yesu yuwain uritosu a masasan

1 Ana Yesu enei oḡolo'o, reve u kumba a aagaḍi a masasan aṅu u ḍanu. Aṅu aza a na oo tono yi a rawa zuzu,

2 daḍa u uwai o ritosu le.

Aba'un a amayun

(Luk. 6:20-23)

3 “Aza a aba'un a dā aza a na e revei aa gura yuwan ili i ro na aciyele shi, daḍa e isawain ubatā wā Asulā goon.

Tsugono tsa zuwa za le da!

4 Aza a aba'un a dā aza a na a ri a aṅsumolangu,

adama a na Asulā a tā taṅato okolo e le.

5 Aza a aba'un a dā aza a na a tarai aciyele ili i ro shi,

adama a na uvadi u to o'wo za le.

6 Aza a aba'un a dā aza a na a ri na akuli na ambulu adama e ili i na Asulā a cigai

o unā wi ili ya alya ni ili yo oso,

adama a na Asulā a tā cuwatōn le.

7 Aza a aba'un a dā aza a na oo rocosu ozo o ro isa'ani,

adama a na Asulā o to roco le isa'ani fo.

8 Aza a aba'un a dā aza a na okolo e le a ri cece,

adama a na a tā ḍanu oḡolo nā Asulā.

9 Aza a aba'un a dā aza a na aa yuwusan ulinga adama a nden n sa'ani,

adama a na Asulā a tā dē le muwun mā yi.

10 Aza a aba'un a dā aza a na o sowoi aṅsumalimā a malyungwā,

adama a na aa yuwusan ili i na Asulā a cigai, adama a na tsugono tsa zuwa za le da.

11 “Asulā a ta zuwaa ḡu aba'un a mantsa ma na ama e isula nḡu. Asulā a ta zuwaa ḡu aba'un nna ama a lyungwā ḡu. Asulā a ta zuwaa ḡu aba'un nna ama a yuwaan ḡu cu'un ve epen suru adama a va.

12 Ama a ta lyungwā ḡu cine a lyungwāi amasulā a na a yuwain wuma ḡe nu ujimu. I yuwan maḡaḡa, reve waru asuvu a ḡu o yo'ono, adama a na i ta ni iliyinkapa ya aḡunda a pura ḡu de zuva.”

Akpadi ne ekan

(Mak. 9:50; Luk. 14:34-35)

13 Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, “Aḡu ḡa akpadi o uvadi. Agba ulobonu u ne u ḡa akpadi a ri nna a buwa peme shi? I ta gura zuwa le u yo'oniso? O to oco le reve a dasa le na ana, cine vu revei ili ye pere.

14 “Aḡu ḡa aza a na aa casu uvadi ekan. Yaa gura pa'aton lyuci na ri usuwu a masan shi.

15 Waru a tsu kaḡato fitila reve a kpato yi na aasa'atsu shi. E eelele a ḡa a tsu zuwa yi adama ekan e ikana, tsara ama a na a ri pe o u'wa'a suru e ene ure.

16 Ne ḡa fo, yo o'wo ekan e ekere a ama o ro. I yuwan ili i sa'ani i na ee ene adama a ciḡala Dada ḡu na ri zuva.”

Uritosu wa Yesu adama a Wilā

17 Reve Yesu lyuwa elime u damma, “She i jijan n taḡa ta adama n lungusa Wilāḡ wa Musa ko ili i na amasulā o ritoi wan. N taḡa adama n lungusa le shi, amma adama n shiton uritosu u le.

18 Amayun a ḡa maa dansaa ḡu, ko ili i ta yaḡa pusan aḡsuma a Wilā'a shi, she ni ida na zuva o koto. Ko ḡani aḡ puwan shi waru ko madaḡi me idaḡi maa puwan shi, she ni ili biti i shiwan.

19 Ni i 'yuwan ko Wilā u ke'en u na u la'ai ukalamu wi ili i na aa yuwan, avu waru i roco ozo o ro a yuwan ne, aḡu ḡa yoo o'wo nkosoto aḡsuma o tsugono tsa zuva. Amma ni i kuru avu waru i roco ozo o ro ili i na u dammai, i ta tsura ubaḡa u sa'ani aḡsuma o tsugono'o.

20 “Munlu n Wilā na Afarishi a ta yuwusan aḡyo a na aa yuwan adama a kuru Wilā wa Asulā mejege. I ciga i 'yuwan i la'a le aḡsuma e itoni ya Asulā. Ni i yuwan ne shi, n ta dansaa ḡu amayun, yaa uwa o tsugono tsa zuva shi.”

Uritosu wa Yesu adama o upan

(Luk. 12:58-59)

21 Reve Yesu lyuwa elime na adanshi u damma, “Yu uwwa ta a na Wilā wa Musa u dammai, ‘She vu una vuma nu ucigu wa yu wan.’ Waru, ‘Za na unai suru a ciga a 'yuwan e ge'eto yi.’”

22 Gogo gba n ta dansaa ḡu: na yuwan upan na za va wu, a ta ge'eto wu. Na vu de za va wu, ‘Aatamu,’ a ta tara wu a tyo ubaḡa wa Azagbain a Mbara.† Na vu de za va wu, ‘Avu aatamu za na ri na aḡula shi,’ vu ta zuzu na vaa uwa a akina a na a ri n kima shi.

23 “Adama o ndolo, na vu ri mishin ubaḡa u masa'a† a Aa'isamapada a casu une'e ubaḡa wa Asulā, reve vu cuwushin vuma ro damma ta vu nusaan yi ta,

24 vu lyawa de ili i na vu taḡwayi ubaḡa u masa'a'a. Avu vu 'yawa i salalāi na vuma'a, reve kamba vu ca une'e wa wu.

25 “Na vuma ri na adanshi na avu, avu u ciga u tara wu a tyo ubaḡa o uge'etosu, i lapula adanshi aḡsuma a mantsa, kafu i rawa o ukobu wu uge'etosu. Na vu yuwan ne shi, na vu rawa de, a ta tara wu a tyo ubaḡa wu za vu uge'etosu. Reve u zuwa wu e ekere a mumadanga, aza a na a zuwa wu o u'wa wa ali.

26 N ta dansaa wu amayun, voo uta pe shi, she na vu tsupa ili i na oo tonu wu.”

Uritosu adama e tsipere

27 Reve Yesu lyuwa elime, “Yu uwwa ta a na Wilāḡ wa Musa u dammai, ‘She vu yuwan tsipere wan.’”

28 Amu gba n ta dansaa ḡu, na vu ka'lyuwa ka, reve asuvu a wu a 'yawa ya'a yi, vu yuwan ta de tsipere na ayi o okolo a wu.

29 Na lyusu vu usa'ani va wu waa zuwusa wu vu yuwan unusu, vu fodo yi vu vari yi. U ta la'aa wu vu lamba upasu u ta u lipu va wu, a na lipu va wu suru aa uwa a akina.

30 Nu ukere usa'ani vu wu waa zuwusa wu vu nusan, vu kodo yi vu vari! U ta la'aa wu vu lamba upasu u ta u lipu va wu a na lipu va wu suru aa uwa a akina.”

Uritosu adama a wukasu u lolo

(Mat. 19:9; Mak. 10:11-12; Luk. 16:18)

31 Reve u lyuwa elime u damma, “Yu uwwa ta a na Wilā wa Musa u dammai, ‘Vuma ta gura kakasa na ka va yi nu u ca yi aatagada a wukasu u lolo.’”

32 Amu gba n ta dansaa ḡu, she vuma kakasa na ka va yi wan, she nu u yuwan tsipere na vali ro. Na wu kasa na ayi u ta zuwa yi wo o'wo aashakala, ununa za na tara niyi suru ri nu unusu u tsipere adama a na u zuwa niyi.”

Uritosu adama a akucunu

33 Reve waru Yesu lyuwa elime na adanshi u damma, “Yu uwwa ta a na Wilā wa Musa u dammai, ‘She vu kuḡa akucunu a wu wan. Ciga 'yuwan vu shiton akucunu a na vu yuwayin Asulazuva.’”

34 Amu gba n ta dansaa ḡu, i kucina ko ni ili i ro wan, a mantsa ma na yaa yuwusan akucunu! Zuva ubaḡa u na Asulā a ri na

nden ɗa, adama o ndolo she i yuwan akucunu na zuva wan.

³⁵ Iɗa uɗasata wa *Asula* u ɗa, adama o ndolo she i kucina ni iɗa wan. Urishelima lyuci Mogono ma Gbain ma ɗa, adama o ndolo she i kucina na aɗi wan.

³⁶ She i kucina na aci a ɗu wan. Yaa gura zuwa anji a ta a ɗu wo o'wo u'uri ko ulima shi.

³⁷ A mantsa ma na yaa yuwusan akucunu, vu damma 'Ee' ko 'O'o.' Na vu damma ili i na i la'ai 'Ee' ko 'O'o,' wu utā ta ubaṭa wu za wuya."

A yuwan gafura
(Luk. 6:29-30)

³⁸ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, reve u damma, "Yu uwwa ta a na Wilā wa Musa u dammai, 'Nna za amaton nanza a lyusu ko a aanga, nu u ciga u 'yuwan u tsupa vuma' a lyusu ko aanga o ro na za va yi.' ^o

³⁹ Gogo gba n ta dansaa ɗu: na za ro nusaan wu, she vu tsupa wan. Nna za ro ɓasa wu o ugbaguzu wu ukere usa'ani vu lyawa yi u koso ɓasa wu o ugbaguzu wu ukere wu ugula.

⁴⁰ Na wo o'wo za ro damma vu nusaan yi ta, reve u damma za vu uge'etosu u zuwa wu vu ca yi utugu wa wu, vu ca yi aapalutsu a wu fo.

⁴¹ Na soja zuwa wu vu tanu itana ya yi mili ta, tanu le a tyo imili i re.

⁴² Na vuma ro pati wu ili i ro, vu ca yi. Na vuma ro ece wu okopu, vu ca yi."

ICigi yi n'yuwatan
(Luk. 6:27-28, 32-36)

⁴³ Avu Yesu lyuwa elime reve u damma, "Yu uwwa ta a dammai, 'Vu ciga moron ma nden ma wu, reve vu 'yuwan n'yuwatan ma wu.'

⁴⁴ Amu gba n ta dansaa ɗu, i ciga n'yuwatan n ɗu, reve i yuwaan aza a na oo ɓongishi ɗu avasa.

⁴⁵ Ni i yuwan ne, i to o'wo muwun ma amayun ma Dada ɗu na ri zuva. U tsu zuwa ta urana wu utā ubaṭa wa ama a aɗula nu ubaṭa wa ama a vama. Waru u tsu yuwan ta iro'i ubaṭa wa aza a na aa yuwusan ili i na i ri mejege nu ubaṭa wa aza a na aa yuwusan ili i babu ulobonu.

⁴⁶ Cine *Asula* aa zuwaa ɗu aba'un, ni i ciga aza a na a ciga ndu goon? Ko munlu mu utafa fo a ta yuwusan ne!

⁴⁷ Waru nni i lobonoto aciyaɗu e ekere a n'utsa n ɗu goon, i la'a akapi a ama shi. Ko aza a na e revei *Asula* shi, o tsu lobonoto ta aciyele e ekere a n'utsa n le.

⁴⁸ Adama o ndolo, yo o'wo aza a aɗula, ununa Dada ɗu za na ri zuva ri na aɗula."

6

Uritosu adama o ucasu

¹ Avu Yesu lyuwa elime o ritosu aza a na oo tono yi avu u damma, "I yuwan ugbozu! A mantsa ma na yaa yuwusan ili i sa'ani, she i yuwan adama ama e ene a cuwa ɗu wan. Ni i yuwan ne, ya tsura iliyinkapa ubaṭa wa Dada ɗu za na ri zuva shi.

² "A mantsa ma na yaa casu alambi, she i ca le ununa aza e ikpa'a a tsu yuwan wan. A tsi ivula ta avana atsuma a a'isa ne e re adama ama e ene le a cuwa le. Amayun a ɗa maa dansaa ɗu, aza e ikpa'a o ndolo a ushi ta de iliyinkapa i le.

³ Adama o ndolo a mantsa ma na yaa yuwusaan alambi une'e, i yuwan yi usokowu ununa ukere ugula wa wu wee reve ili i na ukere usa'ani wa wu waa yuwusan shi.

⁴ I ca une'e u ɗu usokowu, ne ɗa Dada ɗu na revei ili i na i ri usokowu suru, waa ca ɗu iliyinkapa."

Uritosu adama a avasa
(Luk. 11:2-4)

⁵ Reve Yesu lyuwa elime na adanshi u damma, "A mantsa ma na i ri a avasa, she yo o'wo ana aza e ikpa'a wan! A tsu la'a ta ciga e isawan a a'isa na a nge'en mu re a yuwusan avasa adama ama e ene le. Amayun a ɗa maa dansaa ɗu, a ushi ta de iliyinkapa i le suru suru.

⁶ A mantsa ma na yaa yuwan avasa, i uwa a aasula reve i ɓaru unantsu. Reve i yuwan avasa a tyo ya Dada ɗu na ri ubaṭa o usokowu'u. Ne ɗa Dada ɗu za na tse ene ili i na yaa yuwusan usokowu, waa ca ɗu iliyinkapa i ɗu.

⁷ Waru a mantsa ma na i ri avasa, she yoo o'wo ana aza a na e revei *Asula* shi wan. Adama a na a tsu kambuwusa ta ili i na i ri na aci shi. A ta zuwusa *Asula* a ta uwwa le adama a aɗunda a adanshi e le.

⁸ She yo o'wo ana ele wan. Adama a na Dada ɗu reve ta de ili i na i cigai kafu i pati yi.

⁹ "Adama o ndolo, na yaa yuwan avasa, i vasa tsunda:

'Dada tsu na ri zuva,†
kamba tsu tsu ca aala a wu tsugbain.

¹⁰ Tsugono tsu wu tsu tawa,
adama vuma biti o uvadi u yuwan tsutoni na avu,

Ununa aa yuwusan tsutoni na avu zuva.

¹¹ O urana wa ana'an vu ca tsu ilyalya i malya.

¹² Vu yuwaan tsu gafura vu nusu u tsu, adama a na a tsu tsaa yuwusaan aza a na aa yuwusan tsu unusu gafura."

† 5:38 Mtā. 21:24. * 6:13 Akuci a atagada a dashi ta, "Tsugono na tsugbain nu ucira za va wu ɗa babu ukotu suru suru, ami."

13 She vu lyawa tsu tsu uwa a maɣyungwa wan,

agba vu wawa tsu e ekere a za wuya.*

14 “Amayun nni i yuwaan ozo o ro gafura vu nusu le, Dada du na ri zuva u ta yuwaan du fo gafura vu nusu du.

15 Amma ni i yuwaan ozo o ro gafura shi, Dada du na ri zuva waa yuwaan du gafura vu unusu u du shi.”

Uritosu adama a akuli

16 Reve Yesu lyuwa elime na adanshi u damma, “A mantsa ma na yaa yuwusan akuli, she i lukuta urewesu u du ununa aza e ikpa'a a yuwusan wan. A tsu vadala ta o o'wo ili i ro ko'o adama ama e reve a na a ri a akuli. Amayun n ta dansaa du, aza e ikpa'a a ndolo a tsura ta de iliyinkapa i le suru suru.

17 Amma a mantsa ma na i ri a akuli, i sa'a urewesu u du avu yi sara anji a du.

18 Ne da za ee reve a na i ri a akuli shi, she de Dada du, za na ri ubata u usokowu suru. Waru a na u revei ili yu usokowu suru, u ta ca du iliyinkapa.”

Utsuru zuva

(Luk. 12:33-34)

19 Yesu lyuwa ta elime adansa, “She i bolotowo aciyadu uzuwa pa o uvadi wan! Ikupu na matsafi ma ta lungusa le, waru evu a ta gura bosu a uwa pe e iva le.

20 Amma, i yuwan izuwa i du zuva, ubata u na ikupu na matsafi ma ta lungusa le shi, waru evu aa gura bosu a uwa pe e iva le shi.

21 Okolo a du a ta dana ubata u na uzuwa u du u ri kuci.

Ekan a lipu

22 “Esu ele da o o'woi ana fitila lipu. Ne esu a wu a ri ulobonu, lipu va wu suru u to o'wo ne ekan maɣula.

23 Amma ne esu a wu a ri ulobonu shi, lipu va wu maɣula u ta dana atsuma e irumbu. Ne ekan a na a ri pe ya'a wu wo o'wo irumbu, to, amayun vu ta atsuma e irumbu i gbain.

Asula nu utsuru u vuma

(Luk. 16:13)

24 “Ko za lo aa gura yuwaan azagbain e re tsugbashi shi. Vu ta 'yuwan za ta, reve vu ciga za ta. Ko vu kuru za ta, reve vu 'yuwan a kuru za ta. Vaa gura yuwaan Asula nu utsuru aganda shi.”

She vu dama wan

(Luk. 12:22-31)

25 Reve Yesu lyuwa elime na adanshi, “N ta dansaa du, she i dama adama e ilyalya ni ili yo oso i na i cigai adama yo o'wo wuma wan. She i dama adama e itana yu u'otosu i lipu i du wan. Wuma u la'a ta ilyalya, waru lipu la'a ta itana i lipu.

26 Kalyuwai nnunu! A tsu cu'wan shi, agba aa gasa shi. A tsu zuwa ilyalya o mpon shi. Agba suru na ne Dada du na ri zuva u ta kalyuwusa le. Agba i reve ta na i la'ai nnunu pepere.

27 Yaa gura dashi ko mini† ma ta a wuma u du shi ni i dama adama a yi.

28 “Adama a nye vu damai adama e itana yu u'otosu? Kalyuwai ununa yipalu yu una i tsu kungwa. A tsu yuwan ulinga adama a yuwan itana i le shi.

29 Amma n ta dansaa du, ko Sulemanu† nu utsuru wa yi suru, wo oto itana i sa'ani reve u lobono vadamma za ta le shi.

30 Asula o to fobuso anlya o ogozo, aza a na a ri wuma ana'an, nfa'an gba shi a kulato. U lobono ta i gura reve Asula a ta ca du itana yu u'otosu. She i dana nu ucawu wo okolo wa'a wan!

31 She i dama wan hali i damma, 'Nye tsaal yuwa?' ko 'Nye tsoo sowo?' ko 'Nye tsoo oto?'

32 Ama a na e revei Asula da shi goon a tsu dama adama e ili i ndolo. Dada du na ri zuva reve ta na i cigai ili i ndolo suru.

33 Ili i na yaa la'a ciga ayi da tsugono tsaa Asula, reve waru i yuwan ili i na Asula a cigai. Reve a ca du akapi e ili i na i cigai suru.

34 Adama o ndolo, she i dama adama a nfa'an wan, adama a na nfa'an ta dama adama a aciyayi. Adama o ndolo she i dashi addama a aci a addama na urana suru wa ta waa wan.”

7

She i ge'eto wan

(Luk. 6:37-38, 41-42)

1 Avu Yesu lyuwa elime o ritosu aza a na oo tonoyi, reve u damma, “She i ge'eto za ro wan, adama Asula e ge'eto du wan.

2 Na makundatsu ma na i ge'etoi ozo o ro, na ayi da aa yuwaan ulinga e ge'eto du.

3 “Nye i zuwai vaa kanlasa macaka ma na ma ri pe a lyusu vu za va wu, reve vi icina na agbala a na a ri pe a lyusu va wu?

4 Cine vaa gura damma za va wu, 'Lyawa mu utaa macaka ma na ma ri a lyusu va wu?' Vu kalyuwa aciyawu! Avu gba vu buwa ta na agbala o ndolo a lyusu va wu.

5 Avu za vi ikpa'a! Utaa ne'en agbala a na a ri a lyusu va wu, reve ve ene ulobonu ununa voo utaa macaka ma na ma ri a lyusu va yi.

6 “She i ca musan ili i na i ri za va Asula wan. A ta vadala aa amaton wan. She i variya ngurusumu iyedi yi ikebet wan. A ta dadasa le.”

Pati, zami, gugula

(Luk. 11:9-13)

† 6:27 Pa nda mini u ta yuwusan adanshi a mantsa wa'a ayi da Agana a tsu de “minti” va agogo.

7 Reve waru Yesu dammisa, “I lyuwa elime ni ipati, a ta ca ɗu ili i na ya patishi. I zamishi, i ta tsura. Yi gulusa a yuwusan ‘Azo’wa,’ Asula a ta zuwa a kpatu’waa ɗu unantsu.

8 Adama a na za vi ipati suru a tsu ca yi ta. Waru za vi izami suru, u ta tsura. Waru nna ama a lyuwa elime na wugulusa, Asula a ta kpatu’waa le.

9 “Atsuma a ɗu zane da aa ca mawun ma yi aatali, nna mawu'un u pati yi ilyalya?

10 Vu ta ca yi aagbaji, nna u pati wu mag-ula?

11 Adu na i ri aza o unusu, i reve ta cine yaa ca muwun n ɗu ili i sa'ani. Dada ɗu gba na ri zuwa, za na ri na aɗula, u tu ufoɗu u na waa ca aza a na a pati niyi ili i sa'ani!

12 Ununa i cigai ama a yuwaan ɗu, i yuwaan le fo ne. Ayi nda ayi da urevu u Wila wa Musa nu uritosu wa Amasula.”

Unantsu wu uɓoru

(Luk. 13:24)

13 Reve Yesu damma, “I uwa o tsugono tsa Asula nu unantsu wu uɓoru. Adama a na ure nu unantsu u na waa 'yawa o u'wa wa akina a ta washin waru a ri usan wu mmalu shi, waru ama na abunda oo tono ure'e.

14 Amma unantsu u na i ri a tyo ubata u wuma u na woo koto shi, u tu uɓoru waru ure'e u tu usan wu mmalu, waru ama wa'a da oo tono ure'e.”

Udanga na muwun ma yi

(Luk. 6:43-44)

15 Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, “I danu nu ugbozu adama a amasula e epen. A ta tawa ɗu vadamma ikyon i da, agba atsuma e le a ta ni iwuya vadamma nkerenkesu.

16 I te reve le e ili i na aa yuwusan, ununa vee reve udanga nna ve ene umatsun wa yi. A tsu taɓa ubiri o udanga wa awanda shi, ko adyumbu a atacit shi.

17 Udanga u sa'ani u tsu matsan ta muwun n sa'ani ma aɗula, agba udanga u babu aɗula u tsu matsan muwun n sa'ani shi.

18 Udanga u sa'ani u tsu matsan muwun m babu ulobonu shi, waru udanga u babu aɗula u tsu matsan muwun n sa'ani shi.

19 Ama o tsu kodo ta udanga suru u na u tsu matsan muwun ma aɗula shi, reve a kulato yi.

20 Ne da fo, i te reve ama e ili i na aa yuwusan.”

“N reve du shi”

(Luk. 13:25-27)

21 Reve Yesu damma, “Za na ee desu mu Zagbain Zagbain suru da aa uwa o u'wa u tsugono tsa zuwa shi. Ama a na aa uwa o tsugono tsa zuwa goon, ele da aza a na aa yuwusan ili i na Dada va va zuwa cigai.

22 O urana wu uge'etosu ama na abunda e te de mu Zagbain le. A ta damma, ‘Tsu yuwan ta alajiya atsuma a aala a wu, waru atsuma a aala a wu tsu utaa ta otoni a lima, waru tsu yuwan ta linga va asalama a abunda.’

23 Reve gba n damma le, ‘N reve du shi. I ne'e mu ure, adu aza a aciyogbamu!’ ”

Asuwi e re

(Luk. 6:47-49)

24 Avu Yesu damma, “Adama o ndolo, za na aa uwwusa ili i na maa dansa, reve u yuwan tsutoni ne ele, u ta vadamma suwi va aɗula na suwai u'wa wa yi a aatali.

25 Ko na mini ma gbain ma tawa, ko na dolo tawa, waru nu upepu u kefe yi usaa'a, waa riyas shi, adama a na a suwa yi ta a aatali.

26 “Amma za na uwwai adanshi, agba u yuwan tsutoni ne ele shi, u ta vadamma uo u vuma u na u suwai u'wa wa yi a wuyun.

27 Nna mini ma gbain ma tawa, ko dolo tawa, waru nu upepu u kefe yi she u ramo, reve wu bosu suru suru.”

Ucira wa Yesu

(Mak. 1:22; Luk. 4:32)

28 Ana Yesu kotoi a yuwusan adanshi a nda, reve obolo a ama'a a uwa asalama nu cu'un vu uritosu wa yi.

29 Adama a na u dana vadamma munlu n Wila shi, agba u yuwan ta uritosu tsu za vu ucira.

8

Yesu kambato ta makutu gbaga

(Mak. 1:40-45; Luk. 5:12-16)

1 Ana Yesu cipai zuwa masasa'an, reve abajini o obolo a ama o toni yi.

2 Reve makutu ma cina yi. Avu u kadato a makakan ma yi reve u damma, “Zagbain, na vu usu vu kambato mu gbaga, vu ta gura kambato mu.”

3 Reve Yesu canana ukere wa yi, avu u ju'wan yi avu u damma, “N usu ta. Kamba gbaga!” Babu usan dada ukutu'u u lyawa niyi, avu wo o'wo gbaga!

4 Reve u damma yi, “She vu damma za ro ili i na i farai wan. Amma vu 'yawa vu roco aciyawu ubata wa ganu,† reve vu ca kucit cine Musa dammai aza a na a kambai gbaga a ca. Ayi nda u to roco ama a na vu kambai gbaga.”

Yesu kambato ta aagbashi a yali ro gbaga

(Luk. 7:1-10)

5 Reve Yesu kara a tyo Kafarnahum. Ana u uwai atsuma a lyuci gbain, yali† ya Roma i ro i cina yi ta, reve u pati yi u kamba yi.

6 Reve u damma, “Zagbain, n ta na aagbashi a na a ri ubanakun lon. U ta de o u'wa

nven, u tsu gura jingadā lipu vā yi shi. U ta uwuusa lipu lon.”

⁷ Reve u damma, “N tā 'yawa n kambato yi gbaga.”

⁸ Reve yali'i u usu, “Zagbain, n rawa vu tawa o u'wa u va shi. Yuwan adanshi goon, aagbashi a va a ta kambā gbaga.

⁹ N tā nā nan yali a gbagbain a na a tsu damma mu n yuwan ulinga, amu fo n tsu damma tā soja, 'Wala,' reve u wala. Reve waru n damma soja ro, 'Tawa,' reve u tawa. Waru n tsu damma tā aagbashi a va, 'Yuwan nda,' reve u yuwan. N reve tā a na adanshi a wu a ri nu ucira.”

¹⁰ Ana wu uwwai adanshi o ndolo, u yuwan tā asalama. Reve u damma aza a na oo tono yi, “Amayun a da maa dansaa du, ucawu wo okolo a vuma nda u la'a tā ucawu wo okolo a na me enei atsumā e ida ya Isra'ila suru.

¹¹ Ama nā abunda a to utā asana nā alivu, a tā danu, reve a lyuwa obolo nā Ibrahim, nā Ishiyaku, nā Yakubu atsumā o tsugono tsa zuva.

¹² Amma a ta vari aza a na a shi a ntsayi a uwa o tsugono'o atsumā e irumbu picim. A tā shon na a lumi anga adama a atsumalimā.”

¹³ Reve Yesu damma yali'i, “Wala a tyo o u'wa. Aagbashi a wu a tā kambā gbaga cine vu cayi okolo.” A mantsa mo ndolo ma daḍa gan aagbashi a yi a kambai gbaga.

Yesu yuwaan tā ama a qbanda opocino
(Mak. 1:29-34; Luk. 4:38-41)

¹⁴ Ana ayi ndolo kotoi, avu Yesu 'yawa o u'wa wā Bituru, reve u cina anawale Bituru nven ni ivunā.

¹⁵ Reve u ju'wan ukere wā yi, reve ivunā'a i lyawa yi, reve u 'yon daḍa u cayi Yesu ilyalya.

¹⁶ Nu ulivu u ndolo ama a tawaa yi tā na ama a abunda a na a ri no otoni a limā.† Reve u bara otoni a limā'a daḍa a lyawai ama'a, reve u kambato aza o ubanaku'un suru gbaga.

¹⁷ U yuwan tā ili i nda tsara u shiton ili i na Ishaya vumavasulā dammai: “U tara tā banakun tsu, reve waru u tawa mbala n tsu.” †

Ama a ciga tā o toni Yesu
(Luk. 9:57-62)

¹⁸ Ana Yesu enei abajini o obolo a ama zuzu nā ayi, reve u damma a 'yawa upasalai u mala u ndede.

¹⁹ Reve manlu mā Wilā mo ro mā tawa ubata wā yi avu u damma, “Manlu, n tā kuru wu ubata u na vaā 'yawa suru.”

²⁰ Reve u damma yi, “Nranji n tā na angu a nden, nnunu n tā ni ikinda, amu agba,

Mawun ma Vuma† n ri nu ubata u na maa gbasato shi.”

²¹ Avu vuma ro za na danai toni va Yesu, damma yi, “Zagbain, lyawa mu ne'en n 'yawa n cido aabara a va.”

²² Reve u damma yi, “Toni mu, avu vu lyawa akwakwa a cido akwakwa e le.”

Yesu isawaton tā upepu u mala
(Mak. 4:35-41; Luk. 8:22-25)

²³ Avu Yesu uwa atsumā a wantsun, tsara u 'yawa upasu u mala u ndede obolo no ojoro a yi.

²⁴ Reve abajini o upepu u mala u 'yon, avu u jingadasa wantsu'un, hali mini mā kara a uwusa yi, agba Yesu dana tā pe a nlavu.

²⁵ Reve ojoro a yi a 'yawa ubata wā yi, avu a 'yasan yi nā yisaali, “Zagbain, wawa tsu! Tsu ciga tā malibaa!”

²⁶ Avu u usu le, “Adama a nye yu uwwai wovon? I ri nu ucawu wo okolo abunda shi.” Reve u 'yon avu u bara upepu'u ni ikeḍu i mini'i, avu upepu'u u von kwini.

²⁷ Ojoro'o a yuwan tā asalama lon reve a damma, “Cu'un vuma ne da tsunda? Hali upepu ni ikeḍu i mini a yuwan tsutoni nā ayi!”

Yesu yuwaan tā ama e re ana a ri no otoni a limā opocino
(Mak. 5:1-20; Luk. 8:26-39)

²⁸ Ana Yesu rawai upasalai wu nge'en u mala zuzu nā lyuci va Gadara, reve ama e re a na a ri no otoni a limā a ga'an nā ayi. Ubata wa ason a da ama a nda a tsu dana, waru a dana nu uyo'o shi, babu za na tsu gura toni lo.

²⁹ Avu e teme a saalasa yi, “Cine vaa damatosun tsu, Mawun mā Asulā? Vu tawaa tsu tā nā atsumalimā kafu mantsa ma na Asulā a zuwai!”

³⁰ Zuzu nu ubata'a, obolo a ngurusumu a dana tā lo a alyuna.

³¹ Avu otoni a limā'a a pati yi, “Nā vu utaa tsu atsumā a ama a nda, vu yuwan ankuri vu caḍo tsu atsumā o obolo a ngurusumu a ndede.”

³² Reve Yesu damma le, “Walai!” Avu otoni a limā'a a lyawa ama'a, avu a uwa atsumā a ngurusumu'u. Reve ngurusumu'u suru a suma a tyo zaḷa va agadā a tyo atsumā a mala, avu a kuwa pe.

³³ Reve ama a na a danai a aguḷa a ngurusumu'u, a suma a tyo a lyuci, reve a damma ili i na i farai suru, hali ni ili i na i farai na ama e re'e.

³⁴ Reve ama suru atsumā a lyuci'i o utā tsara e ene Yesu. Ana e ene niyi, avu a pati yi u kara u lyawaa le ida i le.

9

*Yesu kambato ta osowi a lipu gbaga
(Mak. 2:1-12; Luk. 5:17-26)*

¹ Avu Yesu uwa a wantsun a kambā a tyo upasalai u mala a tyo a lyuci na u shi na nden.*

² Ana u rawai de, reve ama o ro a tawāa yi na vuma na ri no osowi a lipu a avalu. Ana Yesu enei ucawu wo okolo wa ama a nda, reve u damma yi, “Ulobo, she vu uwwa wovon wan. A yuwaan wu ta gafura wu unusu wa wu.”

³ Avu munlu n Wilā n ro n dammulai vani le, “Vuma nda u ta yuwusan adanshi a tarasa aciyayi Aşulā a da!”

⁴ Ana u revei cu'un majiyan ma na aa yuwusan, daɗa we ece nle, “Nye i zuwai yaa yuwusan majiyan me iwuya i nda?”

⁵ Zane da la'ai babu usān a na a damma, ‘A yuwaan wu ta gafura wu unusu wa wu,’ ko ‘Yon vu wala?’

⁶ Agba amu n to roco du a na amu, Mawun ma Vuma, n ta nu ucira atsuma o uvadi u nda n yuwan gafura vu unusu.” Daɗa u dammai aakutsuma'a, “Yon, vu tara avalu a wu, avu vu kara a kambā o u'wa.”

⁷ Reve u 'yon u kara a tyo o u'wa.

⁸ Ana ama e enei ili i ndolo, a yuwan ta asalama, reve a yuwaan Aşulā ica a na u cayi vuma cu'un vu ucira u nda.

Yesu de ta Matta

(Mak. 2:13-17; Luk. 5:27-32)

⁹ Reve Yesu lyawa ubata u ndolo, u lyuwa elime na mmalu, daɗa we enei vuma ro na a tsu de Matta, za na shi nden ubata u na u tsu ushishi utafa. Daɗa u damma niyi, “Toni mu.” Avu u 'yon u toni yi.

¹⁰ A tyo de, avu Yesu no ojoro a yi a danu alya e ilyalya o u'wa wa Matta. Aza o u'ushishi wu utafa na abunda na aza o unusu o ro a dana ta lo.

¹¹ Ana Afarishi enei ili i ndolo, avu e ece ojoro a yi, “Cine manlu ma du maa lyuwusa ilyalya ni icu'un ya ama o ndolo?”

¹² Yesu uwwa le ta avu u usu le, “Aza a na a ri gbaga a ciga za va aguma shi, amma aza o ubanakun a ciga ta.

¹³ 'Yawai i rito ili i nda i na Adanshi a Aşulā aa dansa, 'Ana yaa yuwaan mu kucii, u la'aa du ta ye ene iliyali yo ozo o ro.' ♦ N tawā adama m banu ama a afulā tsarā o o'wo aza e itoni a va shi. Amma n tawā ta m banu aza o unusu.”

A yuwan ta Yesu yeci adama a akuli

(Mak. 2:18-22; Luk. 5:33-39)

¹⁴ Urana u ro, ojoro a Yahaya za vu Urum-busu a tawā ta ubata wa Yesu, reve a yuwan yi yeci, “Nye i zuwai atsu na Afarishi tsaa

yuwusan akuli, agba ojoro a wu aa yuwusan shi?”

¹⁵ Avu Yesu usu, “Ama a vali vu kasa'avu a tsu yuwan atsumolangu shi, nu u ri obolo ne ele. Amma mantsa ma ta tawā a na aa tara vali'i e memere me le, a mantsa ma daɗa aa yuwan akuli.

¹⁶ “Babu za na a pada umuna u sa'avu u lapulaa ubamu wa akuci o utugu wa yi. Nu u yuwan ne, umuna u sa'avu u ta vuranu avu u kara akuci o utugu'u, agba apadi o umuna u sa'avu'u waa ntsaa a akuci o utugu'u shi. Ne da ubamu'u waa dashi washin.

¹⁷ Waru, aa tsun ribina sa'avu a akuci e itsan yu kwan shi, adama a na ribina'a nu u kutsa, u to foso itsa'an, reve woo oco waru itsa'an a langa. Amma ama a tsu tsun ta ribina sa'avu kuci e itsan i sa'avu. Avu suru nle a dana gbaga.”

Aakwakwa o usheli na ka vu ubanakun

(Mak. 5:21-43; Luk. 8:40-56)

¹⁸ Yesu atsuma a adanshi, avu zagbain va aa'isa ro tawā ya'a yi. Reve u kingyo a makakan ma yi avu u damma, “Usheli u va u kuwa ta gogo. Agba na vu tawā vu kuruwā yi ukere, u ta kambisa wuma.”

¹⁹ Reve Yesu na aza a na oo toni yi a 'yon avu o toni zagbai'in.

²⁰ Avu ka na dana i ocosu mpasa hali a'wan kupa ne ejere tawā acaɗa e Yesu, avu u ju'wan yi nge'en mu utugu.

²¹ U dana ta a majiyan, “Na n ju'wan utugu wa yi goon, n ta kambā gbaga.”

²² Reve Yesu vadala daɗa we ene niyi, avu u damma, “Usheli, she vu uwwa wovon wan! Ucawu wo okolo a wu u kambato wu ta gbaga.” Avu ka'a wo o'ushi gbaga.

²³ Reve Yesu lyuwa elime na mmalu obolo na zagbai'in a tyo o u'wa wa yi, avu we ene aza e ishipe ya acida na ama a abunda e mesun.

²⁴ Avu u damma, “Utai suru ndu! Usheli'i u kuwa shi. Nlavu n da waa yuwusan.” Avu ama'a a yuwaan yi izo'oshi yu ulamu.

²⁵ Amma ana o lo nle o utā a alanga, avu u kara a tyo ubata u na usheli'i u ri nven. Reve u reme yi ukere, daɗa usheli'i u 'yoyin.

²⁶ Alabari'i a baza ta ubata suru atsuma e ida'a.

Yesu yuwaan ta nrumba n re opocino

²⁷ Ana Yesu lyawai ubata'a, ayi atsuma a mmalu, avu nrumba n re n toni yi. Avu a saala, “Mawun ma Dawuda, kalyuwa iliyali i tsu!”

²⁸ Ana Yesu uwai o u'wa u ro, avu nrumba n re'e n tawā ubata wa yi. Reve we ece le, “I usu ta n ta gura zuwa du ye ene ure?”

Avu a usu, “Ee, Zagbain.”

* 9:1 A mantsa ma nda u shi ta nden a lyuci na a tsu de Kafarnahum (Mat. 4:13). ♦ 9:13 Hos. 6:6.

²⁹ ʼAvu u ju'wan esu e le reve u damma, “Adama o ucawu wo okolo a ɗu, ne ɗa woo o'wo.”

³⁰ Reve ama'a a gura ene. Agba u rono le ta atsuvu lon, adansa, “She i damma vuma ro adama a nda wan.”

³¹ Agba ana o utai ʼavu a kara a bazasa alabari'i ubata suru atsuma e ida'a.

Yesu ca ta vuma na tsu gura yuwan adan-shi shi lafiya

³² Ele a makaraa, ʼavu ama a tawaa na vuma ro ubata wa Yesu. Otoni a lima† a na a danai pe atsuma a vuma'a a putsaa yi ta a na waa yuwan adan-shi.

³³ Ana Yesu loyi otoni a lima'a, ayi za na shi tsu gura yuwan adan-shi shi, ʼavu u fara adan-shi. ʼAvu obolo a ama'a a uwa asalama reve a damma, “Koto tse ene cu'un vi ili i nda atsuma a Isra'ila shi.”

³⁴ Reve Afarishi a damma, “Mogono mo otoni a lima ma da ma ca niyi ucira u na u loyi otoni a lima'a.”

Yesu ene ta iliyali ya ama
(Mak. 1:39; Luk. 4:44)

³⁵ Yesu tonishi ta a burusa ilyuci na mu-lyuci suru. U ritosu ta a a'isa, u yuwan ta alajiya a Alabari a Sa'ani adama o tsugono tsa Asula, ʼavu u ca ama a na a ri ubanakun na mɗala icu'un icu'un lafiya.

³⁶ Ana we enei obolo a ama'a, reve we ene le iliyali lon, adama a na a dana ta udamu waru babu ikambi, gashi ikyon i na i ri babu za va agu6a.

³⁷ ʼAvu u damma ogoro a yi, “Ugasa u ta abunda, agba aza o ugasa'a wa'a da a ri.

³⁸ Adama o ndolo i pati za vu uduma'a u lyungu aza o ulinga adama tsara a yuwaan yi ulinga.”

10

Yesu lyunguyi Kupanejere
(Mak. 3:13-19; Luk. 6:12-16)

¹ ʼAvu Yesu de ojoro† a yi ubata u ta, ʼavu u ca le ucira o lo otoni a lima, ʼavu a kambato aza o ubanakun na mɗala suru gbaga.

² Aajiyat† o ufaru atsuma a kupa ne ejere'e ayi da Simo, za na a la'a ta reve yi na aala Bituru. Mawun ma anawu ma yi Andarawu aajiya da fo, ne da fo Yakubu na Yahaya, olobo e re a Zabadi.

³ Filibu fo, obolo na Batalamawu, ne da fo Toma, ozo o ro waru ele da Matta za vu u'ushishi wu ufa,† na Yakubu ulobo wa Alfa, na Tadawu ele fo ajiya da a danai.

⁴ Akapi gba ele da Simo, za na a tsu de Bakanani,* na Yahuza Iskariyoti, za na winai Yesu.

Ulinga wa Kupanejere'e
(Mak. 6:7-13; Luk. 9:1-6)

⁵ Ana Yesu lyunguyi Kupanejere'e,† apa ili i na u damma nle, “She i uwa ubata wa Atakpacit wan, waru she i uwa atsuma e ilyuci ya aza a Samariya wan.

⁶ Ubata wa aza a Isra'ila da goon yaa 'yawa, adama a na a ta gashi ikyon i na i puwayin.

⁷ Ni i 'yawa, i damma a na tsugono tsa zuva tsa lapa tawa shi.

⁸ Aza o ubanakun i kambato le gbaga, i 'yasan aza a na a kuwai, nkutu waru i kambato le cece, yu utaa otoni a lima. Une'e u da i ushiyi, waru i ca pere.

⁹ She i bana ikebe,† ko zinariya, ko azur-ufa, ko ikebe vu rumushili wan.

¹⁰ She i tara tsan ko utugu u ro ko aatan ko aadanga wan. Ama a na yaa kambusa, ele fo a kamba du e ili i na i cigai.

¹¹ “Ni i uwa a lyuci ko a malyuci, i zami vuma va aɗula i danu obolo na ayi hali i lyawa ubata'a.

¹² Ni i uwa o u'wa'a, i casa le ʼavu i damma, 'Azo'wa, i dana na asuvu nden.’

¹³ Na ama a na a ri nden pe a usu du, i lyawa asuvu nden a du a dana ne ele. Agba na a usu du shi, asuvu nden a du o o'wo ya'a du.

¹⁴ Waru nu u'wa ko lyuci a 'yuwan a ushi du ko o poloo du atsuvu, i lyawa ubata'a, ʼavu yi kakala mabuta ma ana ma du.†

¹⁵ Amayun a da maa dansaa du, o urana wu uge'etosu, Asula a ta la'a roco isa'ani a tyo a ama o Sodom† na Gomora na ama a lyuci!"

Yesu damma le ta addama o ta lo a tawa
(Mak. 13:9-13; Luk. 21:12-17)

¹⁶ Reve Yesu lyuwa elime na adan-shi, “N ta lyungusu du ana ikyon atsuma a nkerenkesu. I dana nu ugbozu tse iyo, agba i dana babu iwuya tsa muda.

¹⁷ I yuwan ugbozu, adama a na aza a na e reme du a ta lo, ʼavu a 'yawa to du ubata wa aza o uge'etosu, reve a zuwa a fufaba du atsuma a a'isa.

¹⁸ A ta 'yawa to du a makakan me ig-wamna na ngono, adama a na yoo tono mu. U to o'wo du ure u na yaa damma le adama a va, waru i yuwan alajiya atsuma o uvadi.

¹⁹ Mantsa ma na nanza reme ndu, she i dama adama e ili i na yaa damma ko cine yaa damma wan. A mantsa mo ndolo, Asula a ta ca du ili i na yaa damma.

²⁰ Adan-shi a na oo uta o una u du za du da shi, ubata wa Ruhu va Dada du da woo uta a tyo ya'a du.

* **10:4** Ayi aala “Bakanani” to rocosu tsu vuma'a u tu nu uzuwu wa aci adama u kamba ama a yi. † **10:14** A mantsa mo ndolo, na vuma zakatsa mabuta ma atugu ko wu kala mabuta ma ana ma yi, ure u ro u da u na woo roco wu kasa ta aciyayi na ama a lyuci ndolo.

²¹ “Ama a ta wina muwun mā anāwu n le, tsarā o una le. Ne da fo nshāwu maa yuwaan muwun n le. Waru muwun n 'yasaan nshāwu n le aci, adama a zuwa o una le.

²² Ama suru a ta 'yuwan dū adama ā va. Amma aza a na a kaḅai asuvu atsumā o ucawu wo okolo e le ā tyo o ukosu, Asulā a ta wawa le. Na ama o bongi dū ā lyuci ro, i lyawa yi i tyo ā lyuci ro.

²³ Amayun a da maa dansaa dū, amu Mawun mā Vuma, n tā tawā kafu i kandaruwā ilyuci ya Isra'ila suru.

²⁴ “Mawun ma makaranta ma la'a manlu mā yi shi. Waru aagbashi a la'a zavu'wa va yi shi.

²⁵ U lobono tā mawun ma makaranta mo o'wo gashi manlu mā yi, aagbashi waru gashi zavu'wa va yi. Ana wo o'woi amu zagbain vu u'wa, e de mu tā Ba'alzabu,† mogono mo otoni ā lima, ele aza o u'wa a na a buwai e te de le na ala a na a la'ai ndolo uwuyanul!”

She yu uwwa wovon wan
(Luk. 12:2-7)

²⁶ Avu waru Yesu dammisa, “She yu uwwa wovon wa ama o ndolo wan, adama a na ili i na i ri usokowu suru gogo, ā tā utaā yi a alanga e eteshe.

²⁷ Atsumā e irumbu a da maa yuwusan dū adanshi, aḅu gba i damma yi atsumā e ekan. Ili i na a dammai nā yemenu usokowu, i damma yi alanga e eteshe nu uḅyo zuva.

²⁸ “She yu uwwa wovon wa aza a na a cigai o una dū wan. A ta gura una lipu dū goon, agba aa gura una wuma u dū shi. Amma yu uwwa wovon wā Asulā, za na aa gura una lipu nā wuma a akina.

²⁹ Ashe a tsu wina nnunu mutali n re kobo[‡] tā shi? Agba ko za tā le āā kuwā babu urevu wa Dada dū shi.

³⁰ Asulā e reve tā aḅundā ā anji a na ā ri a aci ā dū.

³¹ Adama o ndolo she yu uwwa wovon wan. I la'a tā mutali tsugbain nā aḅundā.

I damma ama adama ā Kristi
(Luk. 12:8-9)

³² “Ni i roco ozo o ro aḅu aza ā va a da, n ta damma Dada va na ri zuva aḅu otoni ā va a da.

³³ Amma ni i wasan mu, n ta damma Dada va za na ri zuva aḅu aza ā va a da shi.”

Babu asuvu nden amma addama
(Luk. 12:51-53; Luk. 14:26-27)

³⁴ Avu Yesu lyuwa elime adansa, “She i yuwan majiyan n tawāā tā na asuvu nden atsumā o uvadi wan. N tawāā na asuvu nden shi, agba matsun me pe'eni.

³⁵ N tawā tā

‘m bolo dada nā mawun mā yi nlangi, usheli waru nā mma va yi, jene nā anawale.

³⁶ N'yuwatan mā wu o u'wa wā wu u da oo uta!'[◇]

³⁷ “Aza a na a la'a cigai mbara n le, ko mukuci n le nā amu, a rawa o toni mu shi. Aza a na a la'a cigai olobo ne esheli e le nā amu a rawa o toni mu shi.

³⁸ Ni i 'yuwan a tara akpata ā atsumalima reve i toni mu, yi ntsaa yoo o'wo ojoro ā va shi.

³⁹ Za na aa yuwusan adama a wuma wā yi, u ta lamba yi. Za na waru 'yuwain aciyayi adama ā va u tā tsurā wuma'a.”

Asulā a tsu ca tā iliyinkapa
(Mak. 9:41)

⁴⁰ Reve Yesu dammisa, “Za na ushi ndu, u ushi mu tā. Waru za na usu numu, u usu tā za na lyungu numu.

⁴¹ Za na ushiyi vumavasulā adama a na waa yuwusan adanshi ā Asulā, Asulā a ta ca yi cu'un vi iliyinkapa i na waa ca vumavasulā'a. Waru vuma na ushiyi vuma va aḅulā adama ā aḅulā† a na u ri nā ayi, u tā tsurā cu'un vi iliyinkapa yi za va aḅulā.

⁴² Vuma na cayi vuma tā na la'ai ukalāmu atsumā a aza a na oo toni mu mini mo oso, adama a na vuma'a za na oo toni mu da, amayun vuma ndolo tā tsurā iliyinkapa.”

11

Yesu nā Yahaya za vu Urumbusu
(Luk. 7:18-35)

¹ Ana Yesu kotoi a dansaa ojoro kupa ne ejere ā yi ili i ndolo suru, avu u lyawa ubatā'a, u kara ā tyo e ilyuci ya Galili adama u yuwan uritosu na alajiya.

² Yahaya za vu Urumbusu dānā tā pe atsumā o u'wa wa ali, avu wu uwwa ili i na Kristi Zamawawa aa yuwusan. Avu u lyungu ojoro o ro ā yi ubatā wā Yesu.

³ Reve e ece yi, “Avu daḅa za na tsoo purosu'u, ko tsu puro vuma ro?”

⁴ Avu u usu le, “Yawāi i damma Yahaya ili i na ye enei ni ili i na yu uwwai.

⁵ Nrumbā me ene tā, aḅutsumā waru a ta mmalu, nkutu n kambā tā gbaga. Agulani a ta uwwusa adanshi, akwākwa waru ā kambā tā wuma, alambi fo a ta uwwusa Alabari a Sa'ani.

⁶ Asulā a ta zuwaa aza a na a 'yuwan numu shi aba'un, adama e ili i na maa yuwusan.”

⁷ Ana ojoro a Yahaya ā karai, avu Yesu kara ā adanshi ā yi ubatā wo oḅolo a ama. U damma, “Cu'un vuma ne da i 'yawa yi ye ene

‡ 10:29 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nā Tsheleni ayi da “asariyon.” Kalyuwa Ucuḅuwu wi “Ikebe.” ◇ 10:36 Mik. 7:6.

atsuma o ogozo? U rotso ta apumpu a na upepu wa jingadasa?

⁸ Cu'un vuma ne da yu utai ye ene? Vuma na otayi itana i sa'ani i da? Icu'un ya ama o ndolo o ukobu u mogono u da a tsu dana.

⁹ Ili i ne yu utai ye ene? Ayi vumavasu da? Amayun ne dada, n ta dansaa du u la'a ta vumavasu.

¹⁰ Asula a yuwan ta adanshi a yi atsuma a Adanshi a Asula:

'N ta lyungu malingata ma va elime a wu, tsara u foboo wu ure.^o

¹¹ "N ta dansaa du, Yahaya za vu Urum-busu la'a ta ama a na a yuwain de wuma. Amma za na la'ai ukalamu atsuma o tsugono tsa zuva u la'a yi ta.

¹² Diga a mantsa ma na Yahaya tawai hali a tyo ana'an, tsugono tsa zuva tsu ta lyuwusa elime nu ucira, waru ama a ta yuwusan ukadu lon tsara a uwa de.*

¹³ Amasu suru na Wila a yuwan ta de adanshi o tsugono tsa Asula hali a tyo a mantsa ma Yahaya.

¹⁴ Ni i usu adanshi e le, Yahaya ayi dada Iliya, vumavasu† na yaa pura'a.

¹⁵ Za na ri na atsuvu, wu uwwa!

¹⁶ "Nye maa damma adama a ama o gogo? Nye i da o rotsoi? O rotso ta muwun n na ri nden e eden, aza a na a tsu delei:

¹⁷ 'Tsi ivulaa du ta aabulu, agba i je'en shi!

Tsu cana ta ishpa yu ukwa, agba i shon shi!

¹⁸ "Ana Yahaya tawai, u yuwan ta akuli, waru u sowo ribina shi, reve a damma, 'U ta no otoni a lima!'

¹⁹ Agba Mawun ma Vuma ma kandaruwa ta a lyuwusa nu u sowi, reve waru i damma, 'Vuma nda liwi da na sowi! Waru ayi i'utsa ya aza o u'ushishi wu utafa na aza o unusu a da.' Na ne suru a tsu reve ta ugbozu u ta mejege a linga va yi."

Yesu bara ta aza a na a cayi okolo shi (Luk. 10:13-15)

²⁰ Atsuma e ilyuci i na Yesu yuwain linga va asalama va abunda a yi, ama a 'yuwan ta a kamba ubata wa Asula. Wu uwwa uyo'o u le shi, reve u damma,

²¹ "Woo yo'ono du shi, aza a Korasinu! Woo yo'ono aza a Besaida fo shi! Ni ili ya asalama i na n yuwaan du a shi a yuwan le atsuma a Taya na Sida, a na ama e ilyuci'i a shi ta danu na akashi usukutu,† tsara o roco a lyawa ta nusu le!

²² N ta dansaa du, o urana wu uge'etosu Asula a ta la'a roco ama a Taya na Sida isa'ani a na woo roco du.

²³ Agba adu, aza a Kafarnahum! I ciga ta a 'yasani du a tyo zuva? O'o! A ta vari du atsuma a akina! Na a shi a yuwan ili ya asalama i na n yuwain atsuma a du atsuma o Sodam,† hali n gogo u shi ta a dana lo!

²⁴ Agba n ta dansaa du, o urana wu uge'etosu, i ta la'a o'wo iliyali na ama o Sodom."

Yesu ca ta ama wivuwun (Luk. 10:21-22)

²⁵ A mantsa mo ndolo Yesu damma ta, "Dada, Asulazuva a zuva† ni ida! N godyoo wu ta, adama a na vu rocoi aza a na koto e reve ili shi, ili i na vu sokoyi aza o uguru na aza o urevu.

²⁶ Ee, Dada, ne da wu ntsaa nuwu vu yuwan!

²⁷ "Dada va ca mu ta ili suru. Ko za reve Mawu'un shi, she Dada goon. Waru ko za lo reve Dada'a shi, she Mawu'un goon, waru na aza a na Mawu'un u dangwai u damma.

²⁸ "Tawai ya'a va, suru ndu aza a na a kuni† ni itana yu ume, n ta ca du wivuwun.

²⁹ I tara aagbala e inan yi iluma a va, i rito e ekere a va, adama a na amu vuma kpaku da, za na tarai aciyayi ili i ro shi, i ta tsara wivuwun o okolo a du.

³⁰ Ayi aagbala'a u ta vaan, itana i va waru a ri ume shi."

12

Yesu Zagbain va Ashibi (Mak. 2:23-28; Luk. 6:1-5)

¹ Urana wa Ashibi,† Yesu o'olo no ojoro a yi a batsasa ta atsuma a aduma e ishina. Ojoro'o a dana ta a uwwusa ambulu, reve e teme a picirasa ishina na a tami.

² Ana Afarishi† e enei ne, avu a damma yi, "She ojoro a wu a yuwusan cu'un vi ili i nda wan! Wila u putsaa ta a dana a kudusa ishina o urana wa Ashibi."

³ Reve u usu le, "I reve ili i na Dawuda na n'utsa ma yi n yuwain, a mantsa ma na a uwwai ambulu shi?

⁴ Ana u uwai o u'wa wa Asula, reve a tama opopofu a Wila, ko na wo o'woi Wila u putsaa le ta na aa tama,† Nan ganu† da goon a lyawai a tama opopofu'u.

⁵ Koto i denuna atsuma a Wila wa Musa a na nan ganu a da a lyawai a linga atsuma a Aa'isamapada urana wa Ashibi shi? Agba ko za damma a nusan ta a kuda ta wila wa Ashibi shi.

⁶ Amayun a da maa dansaa du, za ro ta pa za na la'ai Aa'isamapada'a!

⁷ Agba i shi e ge'eto aza a na a ri nu unusu shi, ni i shi i reve ucuduwu wa Adanshi a

◇ **11:10** Mal. 3:1. * **11:12** Ure u ro u na aa gura tsara urevu wi idanshi i nda na Tsheleni ayi da, "Diga a mantsa ma na Yahaya tawai hali a tyo ana'an, ama a vama a ta yuwusan uvon na tsugono tsa Asula adama a tsara yi nu ucira."

† **11:21** Ama a Isra'ila a tsu danu ta o okomo adama o roco atsumolangu. ◇ **12:7** Hos. 6:6.

Asulā a nda, 'A na yaa yuwaan mu kucchi, u la'aa dū tā ye ene iliyali yo ozo o ro.'[◇]

⁸ Adama a na amu, Mawun ma Vuma, Zagbain va Ashibi da."

Yesu kambato tā ukere u vuma ro gbaga (Mak. 3:1-6; Luk. 6:6-11)

⁹ Aṅu Yesu 'yon, reve u uwa atsumā a aa'isa† a na a ri lo zuzu.

¹⁰ Ana u uwai, aṅu u cina pe vuma no osowi o ukere. Afarishi a zuwusa tā esu tsara e reme Yesu nu unusu, aṅu e ece yi, "U lobono tā a yuwan ulinga wo opocino o urana wa Ashibi?"

¹¹ Reve u usu le, "Na vu ri na kyon, aṅu u riyā atsumā o ooko'o o urana wa Ashibi, vee reme vu utāa yi shi? Vu to utāa yi.

¹² Ama a la'a tā ikyon, adama o ndolo wu ntsaa tā a yuwan ulinga u sa'ani o urana wa Ashibi."

¹³ Reve u damma vuma'a, "Canana ukere wā wu." Aṅu u canana, reve ukere'e u kambā gbaga gashi za ve ire.

¹⁴ Aṅu Afarishi'i a qarā, reve a dammulai cine aa yuwan tsarā o una yi.

Yesu aagbashi a na Asulā a dangwai

¹⁵ Yesu reve tā ifoḅi i na Afarishi aa yuwusan, daḅa u lyawai ubatā'a. Ama na abunda otoni yi tā, reve u kambato ama a na a danai na banakun suru gbaga.

¹⁶ Agba u rono le tā atsuvu she a damma vuma ko zane da u ri wan.

¹⁷ U yuwan tā ne tsarā u shiton ili i na Asulā a dammai o unā wa Ishaya vu-mavasulā:

¹⁸ "Apa aagbashi a va, za na n dangwai.

N ciga yi tā, waru u tsu yuwan tā ili i na yoo yo'onotosu mu okolo.

N ta zuwaa yi Ruhu va,

waru u ta damma ama suru adama a aḅulā a va.

¹⁹ Waa yuwan mawasan shi, waru waa yuwan adanshi ni yisaali shi,

ko u yuwan adanshi nu ucira e re shi.

²⁰ Waa kuḅa aapumpu a na a ri ukanzu shi, waru waa kimusa fitila na cigai makimaa shi.

Ne da waa lyuwa elime she ni isa'ani i lyuwa aci e iwuya.

²¹ Waru ama biti a ta zuwa okolo a ala a yi."

Yesu na Ba'alzabu

(Mak. 3:20-30; Luk. 11:14-23)

²² Aṅu ama o ro a tawaḅ Yesu na vuma na danai irumba, waru u tsu gura yuwan adanshi shi, adama a na u tā no otoni a lima. U kambato tā vuma'a gbaga, hali u gura yuwan adanshi reve waru u gura ene.

²³ Ama suru o o'wo tā a asalama aṅu a damma, "Vuma'a Mawun mā Dawuda ma da? Ayi daḅa Zamawawa'a?"

²⁴ Ana Afarishi a uwwai ne, reve a damma, "U lo tā otoni a lima nu ucira u na Ba'alzabu,† mogono mo otoni a lima ma ca niyi."

²⁵ Yesu reve tā majiyan me le, daḅa u damma nle, "Ida i na i ne'eshenlei aciyayi, reve o o'wo a langi vāni le u tā riyā. Waru lyuci ko ama o u'wa a na e ne'eshenlei aciyele, reve o o'wo a langi vāni le a tā riyā.

²⁶ Waru na Male† ma da moo utasaḅ Male, a ta dansa tsugono tsā yi tse ne'eshen tā ure, waru waa lapa riyā shi!

²⁷ I damma tā a na n lo tā otoni a lima adama a na Ba'alzabu ca numu ucira n yuwan ne. To, zane cayi ojoro a dū ucira o lo le? Ili i na ojoro a dū aa yuwusan u roco tā amayun a da dū shi!

²⁸ Amma gba na moo losu otoni a lima nu ucira u Ruhu va Asulā, to, tsugono tsā Asulā tsā tā pa atsumā a dū.

²⁹ "Na vuma ciga u uwa atsumā o u'wa wu za vu ucira u yuwan wivu, u ciga u 'yuwan wu nla ne'en za vu ucira'a. Ne da waa yuwan aṅu u tsurā u yuwan wivu atsumā o u'wa'a.

³⁰ "Za na aa kambusa mu shi, u ta tsurala na amu. Za na waru aa yuwusan ulinga oḅolo na amu shi, amayun u tā tsushu'un na amu.

³¹ N ta dansaa dū, Asulā a ta yuwaan ama a na a yuwayin ama unusu gafura, hali na aza a na aa yuwusaan Asulā adanshi a vama.† Amma amayun Asulā aa yuwaan aza a na a yuwayin Ruhu va Akiza adanshi a vama gafura shi.

³² Za na yuwain adanshi a vama adama a Mawun ma Vuma† a ta yuwaan yi gafura, amma za na yuwayin Ruhu va Akiza adanshi a vama, aa yuwaan yi gafura shi, ko gogo, ko a mantsa ma na maa tawaḅ."

Udanga na muwun ma yi

(Luk. 6:43-45)

³³ Aṅu Yesu lyuwa elime na adanshi, "I ta gura damma ko cu'un vu udanga u ne u da, na cu'un muwun n na u matsain. Udanga u sa'ani, muwun n sa'ani n da u tsu matsan kuci, udanga u babu ulobonu gba shi, she muwun m babu ulobonu.

³⁴ Aḅu apili! I ri ama a sa'ani shi, adama o ndolo cine yaa gura yuwan adanshi e ili i sa'ani? Vuma suru u tsu damma tā ili i na i ri pe atsumā o ookolo a yi.

³⁵ Vuma va aḅulā u tsu utāa tā ni ili i sa'ani i na u zuwai o ookolo, za vu ulambu wā aḅulā waru e ili yu ulambu wā aḅulā a na u zuwai o ookolo pe da a tsu utā.

³⁶ N damma dú, o urana wu uge'etosu i ta damma idanshi i vanvama i na i dammai suru.

³⁷ Adama a na ni i damma ili i sa'ani, Asula a ta damma i ri nu unusu shi. Amma ni i damma idanshi i vanvama, u ta damma i ta nu unusu."

Ama a pati ta Yesu yuwaan le ili ya asalama

(Mak. 8:11-12; Luk. 11:29-32)

³⁸ Reve, munlu n Wila na Afarishi a tawa ubata wa Yesu, reve a damma, "Manlu, tsu ciga ta vu yuwan ulinga wa asalama tse ene, tsara u ca tsu iroci i na ubata wa Asula da vu utai."

³⁹ Reve u usu le, "I ciga ta iroci adama a na adu ama e iwuya na aza o ulambu wa abula a da, agba yaa ca okolo shi! Amma iroci i na yaa tsura ayi da iroci ya Yunanar vumavasula.

⁴⁰ Yunana dana ta atsuma a atsuma a magula ma gbain hali ayin a ta'atsu. Ne da fo amu Mawun ma Vuma maa dana a aason hali ayin a ta'atsu.

⁴¹ O urana wu uge'etosu, ama a Niniva t e te isawan obolo na adu avu e ge'eto du. Ana Yunana yuwain alajiya, a vadala t ta a kamba ubata wa Asula. Gogo vuma na la'ai Yunana ta pa.

⁴² Waru Egberere va Sheba fo u te isawan u ge'eto du. U yuwan ta mmalu ma alanga, tsara wu uwwa ugbozu wa Sulemanu. t Gogo gba za na la'ai Sulemanu ta pa."

Ukambu wo otoni a lima

(Luk. 11:24-26)

⁴³ Yesu lyuwa ta elime na adanshi, "A damma vuma ro dana ta no otoni a lima t a ta goon. Reve otoni a lima a wu utai atsuma a vuma'a, u tsu gara ta atsuma e ida bata o u'yewu e izami yu ubata u na wee ivuwan, agba waa tsura shi.

⁴⁴ Otoni a lima a u ta damma, 'N ta kamba o u'wa u na n lyawai.' Nu u kamba, avu u cina u'wa'a babu ili. A rada yi ta, reve o o'woto yi cece.

⁴⁵ Avu wu utai reve u tawato otoni a lima e cindere o ro aza a na a la'a niyi ucira, avu a uwa pe a danu. Vuma'a u ta dana atsuma a addama a na a la'ai cine u danai nu ufaru. Ili i na yaa cina ama e iwuya o gogo da nda."

Mma na muwun ma anawu ma Yesu

(Mak. 3:31-35; Luk. 8:19-21)

⁴⁶ Yesu a yuwusaan ama adanshi, avu mma va yi na muwun ma anawu ma yi n rawa. Reve e isawan a alanga avu a damma a yuwaan yi adanshi.

⁴⁷ Reve vuma ro yuwaan yi adanshi, "Mma va wu na muwun ma anawu ma wu a ta de a alanga a pura wu, a ciga ta a yuwan adanshi na avu."

⁴⁸ Avu u usu, "Zane da mma va? Nan zane da waru muwun ma anawu n va?"

⁴⁹ Avu u sapi a tyo ubata wa aza a na oo tono yi reve u damma, "Apa nan mma va na muwun ma anawu n va.

⁵⁰ Aza a na a yuwain tsutoni na Dada va za na ri zuva, ele da mma va na muwun ma anawu n va mo olobo ne esheli."

13

Iroci yi cimbi

(Mak. 4:1-9; Luk. 8:4-8)

¹ Atsuma o urana u ndolo, avu Yesu lyawa u'wa'a, avu u kara a tyo a nge'en m mala, ubata u na u danuyi adama u yuwan uritostu.

² Obolo a ama a na o bolotoi a dana ta abunda lon, hali u zuwa yi u uwa a wantsun, avu u danu pe, ama de a aagadi.

³ Avu u roco le ili na abunda atsuma e iroci. Reve u damma, "A yuwan ta cimbi ro za na 'yawai mazaza me icu'un atsuma o uduma wa yi.

⁴ Ayi atsuma a mazaza, avu ozo o ro o oco yi o ure, reve nnuun n tawa n kaka da le.

⁵ Reve ozo o ro o oco bata a atali, ubata u na u ri na mabula wa'a. Avu o utai babu usan, adama a na mabula'a ma ri wa'a.

⁶ Ana urana u yuwain, reve u kpanlato le, adama a na aralu e le a ri aru'un shi, avu e 'yewushi.

⁷ Ozo o ro gba o oco a awanda, avu awanda a 'yon, reve a gbagbala le.

⁸ Ozo o ro gba o oco a mabula ma sa'ani, avu a kungwa a matsan ulobonu. Cu'un na cimbi'i u cu'wain suru, ozo o ro a matsan ta mata'atsu mata'atsu, ozo o ro kupotali-utali, ozo o ro ukpaku ukpaku.

⁹ Za na ri na atsuvu, wu uwwa!"

Ili i na i zuwai Yesu tsu yuwan uritosu ni iroci

(Mak. 4:10-12; Luk. 8:9-10)

¹⁰ Reve ojoro a yi e ece yi, "Nye i zuwai vaa yuwusaan ama adanshi ni iroci?"

¹¹ Avu u usu le, "Adu da a dangwai tsara i reve ili yu usokowu i tsugono tsa zuva, agba ozo o ro e reve ili yu usokowu i nda shi.

¹² Za na ri ni ili, ayi da aa dashi yi lon, waru za na ri ni ili shi, wa'a na u ri na ayi, a ta ushi yi i da.

¹³ Ili i na i zuwai n tsu yuwusaan le adanshi ni iroci ayi da:

'A ta kalyuwa, agba ee ene shi, a ta zuwa atsuvu, agba aa uwwa ko a tsura urevu shi.'

¹⁴ "Adanshi a Asula a shiwan ta, cine Ishaya vumavasula dammai:

'Ama a ta uwwa adanshi a va, agba ee reve ili i na maa dansa shi. E te eneshe ili i na maa yuwusan, agba urevu wa yi u ta puwan le.

15 Adama a na ama a nda a gbama tã okolo, waru atsuvu e le a ula tã, waru a kpato tã esu, adama o ndolo ee ene shi, waru atsuvu e le aa uwwa shi, okolo e le aã tsurã urevu shi, waru aã kambã ubatã u va, tsarã n kambãto le gbaga shi.' ◊

16 “Ammã Asulã a zuwaa ðu tã aba'un, adama a na esu a ðu e te ene waru atsuvu a ðu a ta uwwa!

17 Amasulã na aãbundã na ama a sa'ani a ðanã tã a maluwa tsarã e ene ili i na yee inda, tsarã waru a uwwa ili i na yaa uwwusa. Amma n damma ðu e ene shi, waru a uwwa shi.

Yesu cuduwa tã iroci yi icu'un
(Mak. 4:13-20; Luk. 8:11-15)

18 “Zuwai atsuvu, adama i tsurã ucuduwu wi iroci yi cimbi'i.

19 Icu'un i na yo ocoi a nge'en mu ure, ele ða ama a na a uwwai adanshi o tsugono tsã Asulã, agba a tsurã urevu wã yi shi. Avu za wuya tãwã, reve u usa adanshi'i atsumã o okolo e le.

20 Icu'un i na yo ocoi batã a atali, ele ða aza a na a ushiyi adanshi'i na mazangã babu usan.

21 Agba a ri na aralu a aru'un shi, adama o ndolo a jima shi. Ana nden mu uvadi n suduwai, ko adanshi'i a zuwa nle a addama, avu a riya.

22 Aza a na o ocoi a awanda, ele ða ama a na a uwwai adanshi'i, reve a uwa atsumã atsumalimã o uvadi u nda, reve waru icigi i na oo o'wo nu utsuru wu lumã le. Reve a gbagbala adanshi'i a putsaa le a bala.

23 Aza a na o ocoi a maãbulã ma sa'ani, ele ða ama a na a uwwai adanshi'i, avu a tsurã urevu wa adanshi'i. Cu'un vuma ndolo tsu matsan tã ulobonu, mantsa mo ro gba shi, mata'atsu mata'atsu, mantsa mo ro gba kupotãli-utãli, mantsa mo ro ukpaku ukpaku.”

Iroci ye ewenwele

24 Avu Yesu yuwaan le iroci i ro: “Tsugono tsa zuva tsu tã ne tsunda: Cimbi ro zaza tã icu'un i sa'ani atsumã o uduã wã yi.

25 Na ayin, mantsa ma na ama a lantsai suru, avu ma'yuwatan mã yi mã 'yãwã u cu'wãan yi ewenwele atsumã e iwele reve u kara.

26 Ana iwele'e i farai a kungusa tsarã a matsan, reve fo ewenwele'e a kungwa obolo ne ele.

27 Reve agbashi a vuma'a a tãwã ubatã wã yi avu a damma yi, 'Vu cu'wan tã icu'un i sa'ani o uduã wã wu. Te ða ewenwele o utã'i?'

28 “Reve u usu, 'Ma'yuwatan ma ða mã cu'wãin ewenwele'e.’

“Reve e ece yi, 'Vu ciga tsu tã tsu mulã ewenwele'e?'

29 “Avu u usu, 'O'o, adama a na nã yi mulã ewenwele'e gogo, i tã mulã iwele fo.

30 Lyawai iwele'e a kungwa obolo, hali a tyo a mantsa me ikani. Reve n damma aza a zamalinga: 'Bolotoi ewenwele'e ubatã u tã ne'en, avu yi nã le tsarã i kulafo le. Avu i boloto iwele'e i tãwãto le o mopon mã va.' ”

Iroci yi icu'un i na i la'ai ukalamu
(Mak. 4:30-32; Luk. 13:18-19)

31 Avu Yesu dammisa le iroci i ro, u damma, “Apa cine tsugono tsa zuva tsã ri: Vuma ro tara tã oroci a su'wan'uri,* reve u cu'wan yi atsumã o uduã wã yi.

32 Ayi ða cu'un na la'ai ukalamu atsumã e icu'un, agba nu u kungwa, u tsu la'a tã olopu biti mgbain. U tso o'wo tã abajini o uãanga, hali nnunu n tãwã n yuwan ðe nkinda e eten a yi.”

Iroci i wolilo
(Luk. 13:20-21)

33 Avu Yesu yuwusaan le iroci i ro, “Apa a nda cine tsugono tsa zuva tsã ri: Ka tsu tara tã wolilo† avu u jambarã yi a yira atsumã e meretsu, she nu u jambarã yi suru suru, avu u tsutsa.”

Yesu yuwisan tã iroci
(Mak. 4:33-34)

34 Yesu yuwusan tã adanshi ni iroci adama u damma obolo a ama ili i nda suru. U tsu damma le ili i ro babu na u yuwain adanshi ni iroci shi.

35 U yuwan tã ne tsarã u shiton ili i na vumavasulã dammai,

“N ta yuwaan ðu adanshi ni iroci. N ta damma ili i na i ri usokowu diga a mantsa ma na Asulã a yuwain uvadi.”

◊

Yesu cuduwa tã iroci ye ewenwele

36 Ana Yesu lyawai obolo a ama'a, avu u uwa atsumã o u'wa, reve ojoro a yi a tãwã ubatã wã yi avu a damma, “Damma tsu urevu wi iroci ye ewenwele atsumã o uduã'a.”

37 Reve u usu le, “Za na zazai icu'un i sa'ani'i ayi ða Mawun ma Vuma.

38 Uduã waru gba ayi ða uvadi. Ele icu'un i sa'ani ele ða ama a na a ri ozo o tsugono'o. Ele gba icu'un ye ewenwele ele ða aza a na o utã ubatã wu za wuya.

39 Ma'yuwatan ma na ma zaza nle ayi ða Mekerkesu. Mantsa me ikani ayi ukosu wu uvadi. Aza a zamalinga a na oo boloto le, ele ða nlingata mã Asulã.

40 "O tsu boloto tã ewenwele āvu ā kulato. Ne da woo o'wo a mantsa mo ukosu.

41 Amu Mawun ma Vuma, n tã lyungu nlingata n va, a ta tawa ili i na i tsu zuwa unusu suru ātsumā o tsugono tsā va, waru na aza a na aa yuwusan iwuya suru.

42 A ta vari le ātsumā ā aakar̄i a na ā ri tapu na akina a na ā ri usuduwu lon, ubatā u na ama ā d̄anā ā shosun na a lumi anga e le nā m̄balā.

43 Ele gba ama ā ābul̄ā a te ikana gashi urana o tsugono tsa Dada le. Za na ri na atsuvu, wu uwwa!"

Iroci yu uzuwa yu usokowu

44 Āvu Yesu lyuwa elime na adanshi, "Apa cine tsugono tsa zuva tsā ri: Vuma ro tsurā tã uzuwa u na vuma ro sokoi ātsumā o udūmā. Āvu wu palisa yi. U yuwan tã mazangā āvu u 'yāwā u wina ili i na u ri na āyi suru, āvu u kambā u tsula udūmā'a.

Iroci yi iyedi yi ikebe

45 "Waru, apa cine tsugono tsa zuva tsā ri: Za va atsulu na awina ro te izami yi iyedi yi ikebe.†

46 Nu u tsurā za na la'ai ulobonu, reve u 'yāwā u wina ili i na u ri nā āyi suru tsarā u tsula yi.

Iroci yi igolo

47 "Waru, apa cine tsugono tsa zuva tsā ri: Azā e mereme ma mugula n ro a vari tã igolo i le ātsumā a mala, āvu e reme mugula icu'un icu'un.

48 Ana igolo'o i shiwain, āvu o rono yi o utã a alanga, reve ā d̄anu tsarā a kakasa mugula'a. Mugula n sa'ani āvu a zuwa le ātsumā a aasa'atsu, aza a na ā ri ulobonu shi gba, o oco le.

49 Ne da woo o'wo mantsa mo ukosu. Nlingata n tã tawā a kakasa azā e iwuya ātsumā a ama ā ābul̄ā.

50 Nlingata'a n ta vari azā e iwuya ātsumā a aakar̄i a na ā ri tapu na akina a na ā ri usuduwu lon, ubatā u na ama ā d̄anā ā shosun na a lumi anga nā m̄balā."

Akuci nu uzuwa u sa'avu

51 Āvu Yesu ece le, "I gura tã reve ili i nda suru?"

Reve ā usu, "Ee, tsu tsurā tã urevu wā yi."

52 Reve u damma le, "Manlu ma wilã ma na suru mā tsurāi urevu u tsugono tsa zuva u rotso tã vuma na oo utasu akuci nu uzuwa u sa'avu a alanga ātsumā o mopon."

Ama a Nazara a 'yuwain Yesu

(Mak. 6:1-6; Luk. 4:16-30)

53 Ana Yesu kotoi adansa iroci i nda, āvu u lyawa ubatā'a.

54 Reve u kambā Nazara, lyuci na u kungwai. Ana u yuwain uritosu de ātsumā ā āa'isā,† ama suru a yuwan tã asalama āvu

a damma, "Te da u tsurāi ugbozu nu ucira u na waa yuwusan ili ya asalama i nda?"

55 Āyi mawun ma za vu ushe'en ma da. Meri† da mma vā yi, waru muwun mā ānawu mā yi ele da, Yakubu, nā Isuhu, nā Simo nā Yahuz̄a.

56 Muwun mā ānawu me esheli mā yi suru ā tã pa obolo nā ātsu. Cine tsa da waa gura yuwan ulinga u nda suru?"

57 Adama o ndolo ugbozu u le u d̄anu nā āyi shi, āvu a 'yuwan yi.

Reve gba u damma le, "Vumavasulā ri nā tsugbain ā lyuci no o u'wa wā yi shi, she ā lyuci ro."

58 Adama o ndolo, u gura yuwan ili ya asalama yā ābund̄ā ā lyuci vā yi shi, adama a na ā ri nu ucawu wo okolo shi.

14

Ukwā wa Yahaya za vu Urumbusu

(Mak. 6:14-29; Luk. 9:7-9)

1 A mantsa mo ndolo, Hiridu Antiba, mogono mā Galili, ma uwwa tã adama e Yesu.

2 Āvu u damma agbashi ā yi, "Yesu Yahaya za vu Urumbusu da, za na ā 'yāsān ātsumā ā akwakwā. Āyi da i zuwai waa yuwusan cu'un vi ili ya asalama a nda."

3-4 Kafu mantsa ma nda, Hiridu usa tã Hiridiya āyi ubuwu ka mawun mā ānawu mā yi Filibu. Yahaya† dansaa yi tã, "U ri ulobonu vu zuwa Hiridiya shi!" Reve u zuwa e reme Yahaya ā nlā yi, āvu a zuwa yi ātsumā o u'wa wa ali.

5 U shi tã u ciga wu una yi, agba wu uwwusa tã wovon wa ama, adama a na ā usu tã Yahaya vumavasulā da.

6 Ana a cuwusan nu urana u na a mat-sain Hiridu, āvu usheli wa Hiridiya u je'een Hiridu obolo no omocin ā yi, āvu u zuwa okolo ā yi o yo'ono.

7 Reve u kucina na waa ca yi ili i na u cigai biti.

8 Āvu mma vu usheli'i u damma yi u damma, "N ciga tã aaci a Yahaya za vu Urumbusu a mapara ma nda!"

9 Āvu mogono'o u yuwan shinreve vi ili i na u dammai. Agba u ciga u 'yāsān nzuwulai n na u yuwain ā mākākan mo omocin ā yi shi. Āvu u damma āsoja ā yi,

10 ā 'yāwā o u'wa wa ali o kodo aaci a Yahaya za vu Urumbusu.

11 Āvu ā tawāā na aaci'i a mapara āvu a ca usheli'i, āvu usheli'i u 'yāwāā mma vā yi.

12 Reve ojoro a Yahaya ā tawāā a tara lipu vā yi a cido. Āvu a 'yāwā ā kambuwā Yesu ili i na i farai.

Yesu lyuwato tã ama ukpakukupa uton

(Mak. 6:30-44; Luk. 9:10-17; Yah. 6:1-14)

13 Ana Yesu uwwai alabari o ndolo, reve u uwa a wantsun, āvu u karā ā tyo o una tsarā

u danā ʔayi ʔ nde'en. Agba ana oḅolo a ama'a a uwwai ne, reve o toni yi nā mmalu o tono nge'en m mala.

¹⁴ Ana u rawai, ʔvu u cina ʔbajini o oḅolo a ama a pura yi. Reve we ene le iliyali, ʔvu u kambaḅa aza a na ʔ danāi ubanakun suru gbaga.

¹⁵ Urana a zama maṛiyāa, ʔvu ojoro ʔ yi ʔ taḅa ubaḅa wā yi ʔvu a damma, "Urana u koto ta, ubaḅa u nda gba ogozo a da. Damma ama'a e bete'we, tsara ʔ yaḅa ʔ mulyuci a tsulaa aciyele iliyala a lyuwa."

¹⁶ Reve u usu le, "Ili yi lo i na yaa zuwa le ʔ kara shi. I 'yaḅa i ca le iliyala a lyuwa."

¹⁷ ʔvu a damma yi, "Opopofu o ton a da tsu ri ne ele nā mugula n re goon."

¹⁸ Reve u damma le, "Tawaḅa numu no opopofu'u nā mugula'a."

¹⁹ ʔvu u damma ama'a ʔ danu a anlyā. ʔvu u tara opopofu o to'on nā mugula n re'e, ʔvu u kaḅuwa zuva, reve u godyoo ʔsulā adama e iliyala. Reve u ne'eshen opopofu'u, ʔvu u ca ojoro ʔ yi, reve ele a ca ama.

²⁰ Ama suru a lyuwa ta hali ʔ cuḅan. Reve ojoro'o o shiton asaka kupa ne ejere na akapi e iliyala i na i buwai.

²¹ Ali a na a lyuwai iliyala i ndolo a ta rawa ali ukpakukupa uton (5,000), e kece ʔmaḅi nā muwun shi.

*Yesu wala ta ʔ mini
(Mak. 6:45-52; Yah. 6:15-21)*

²² ʔvu Yesu dammushi ojoro ʔ yi a uwa a wantsun tsara ʔ kara elime ʔ yi upasalai u mala. U danā ta lo tsara u lyawa ama ʔ kamba ʔ wa le.

²³ Ana u lyawa nle ʔ kara i 'wa, reve u kara ʔ yaḅa a agadi na aciyayi tsara u yuwan awasa. Ayin a da ʔ danāi, ʔvu gba u danā de ʔyi ʔ nde'en.

²⁴ A matsan mo ndolo, wantsun wo ojoro ʔ yi u danā ta e memere ma mala'a, waru upepu wu ucira u 'yon ta. ʔ danā ta o mpolo ni ikeḅu i mala i gbain.

²⁵ Nā wasasa, ʔvu u taḅa ubaḅa u le a mmalu zuva mini.

²⁶ Ana e ene niyi a mmalu zuva mini tsundolo, a uwwa ta wovon. ʔvu a saala nā wovon, "Yimodi i da!"

²⁷ Reve u yuwushin nle adanshi, u damma, "U rawa ta ne, n ta pa! She yu uwwa wovon wan."

²⁸ ʔvu Bituru damma, "Zagbain, nā ʔvu da mayun, damma mu n taḅa ya'a wu zuva mini ma nda."

²⁹ Reve u damma yi, "Tawaḅa."

ʔvu Bituru lyawa wantsun, ʔvu u kara a mmalu zuva mini ʔ tyo ubaḅa wā Yesu.

³⁰ Amma ana Bituru enei upepu ni ikeḅu i mala, ʔvu wu uwwa wovon daḅa u teme

malibaa. Dada u saalai, "Zagbain, wawa mu!"

³¹ ʔvu Yesu cananashi ukere wā yi ʔvu u reme yi. ʔvu u damma yi, "Vu ta nu ucawu wo okolo ke'en. Nye i zuwai okolo ʔ wu a kuḅai?"

³² Ana a uwai ʔtumā a wantsu'un, reve upepu'u u von kwın.

³³ Dada aza a na ʔ danāi pe a wantsu'un a yuwayin Yesu aganda adansa, "Amayun ʔvu da Mawun mā ʔsulā."

*Yesu ca ta ama a Janisara lafiya
(Mak. 6:53-56)*

³⁴ A pasalai ta mala'a ʔvu ʔ tyo e ida ya Janisara.

³⁵ Ana ama a na ʔ ri pe e revei Yesu da, ʔvu a damma ama suru a na Yesu taḅa ta. ʔvu a taḅa yi na aza a na ʔ ri nu ubanakun icu'un icu'un.

³⁶ Reve a pati yi tsara u lyawa aza a na a ri nu ubanakun ʔ ju'wan nge'en mu utugu ma yi. Reve aza a na ʔ ju'wan suru ʔ kamba gbaga.

15

*Iyuwan tsutoni nā Wilā wā ʔsulā
(Mak. 7:1-13)*

¹ Reve Afarishi o ro nā munlu n Wilā mu uta de Urishelima, ʔvu ʔ taḅa ubaḅa wā Yesu reve e ece yi,

² "Nye i zuwai ojoro ʔ wu oo tono ili i na nkaya n tsu n roco ntsu tsu yuwan shi? Ko ekere e le a tsu sa'a kafu a lyuwa iliyala o ure u na wu ntsayi shi."

³ Reve u usu le, "Nye i zuwai yoo tonishi ili i na ʔsulā a dammai shi, reve i uwa o tono uritosu wa aciyadu?"

⁴ ʔsulā a damma ta, 'Vu yuwaan dada va wu nā mma va wu tsutoni,' waru, 'Za na isulai dada va yi ko mma va yi, ʔ to una yi.'

⁵ ʔdu gba i to ritosu a na nā vuma ri ni ili i na waa kamba'a dada va yi ko mma va yi, reve u damma 'Ayi nda za va ʔsulā da,'

⁶ to, a ri na a ca dada le ili'i shi. I 'yuwan ta ili i na ʔsulā a dammai adama a agadu ʔ du.

⁷ ʔdu aza e ikpa'a! Ishaya vumavaḅu yuwan ta mejege ana u danai ʔsulā a damma ta:

⁸ 'Ama a nda a ta casu mu tsugbain ʔ nā le goon,

okolo e le gba alanga a da ʔ ri nā ʔmu.

⁹ Aganda a na aa yuwusaan mu ili ya ʔbulā i da shi.

Ili i na oo ritosu ili i ro i da shi, agba uritosu wa ama u da.' "

*Ili i na i tsu lungusa vuma
(Mak. 7:14-23)*

¹⁰ Reve Yesu de wishe obolo a ama'a, aƵu u damma le, "I polo atsuƵu yu uƵƵa, aƵu i reve ili i maa dansa.

¹¹ Ili i na i tsu uƵa aƵsuma a vuma, aƵi da u tsu lungusa yi shi. Amma ili i na i tsu uƵa o una Ƶa yi, aƵi da u tsu lungusa yi."

¹² Dada ojoro a yi a taƵai ubata Ƶa yi, aƵu a damma, "Vu reve ta a na vi isulai Afarishi na adanshi a na vu yuwain?"

¹³ AƵu u usu, "Ili i na Dada Ƶa Ƶa zua cu'Ƶain shi, suru a ta mulara yi diga a aralu a yi suru.

¹⁴ I tonoo Afarishi o ndolo wan! Ele a ta ana nrumba n na moo ronoso nrumba n ro, waru suru nle a ta riyaa a aakarari."

¹⁵ AƵu Bituru usu, "Nye da Ƶa dansa ana vu yuwain adanshi adama e ili i na i tsu lungusa vuma?"

¹⁶ Reve Yesu usu, "Hali n gogo koto vu reve ili i maa dansa shi?"

¹⁷ Amayun a da, suru ilyalya i na i tsu uƵa o una, u tsu kara ta a tyo a aatsuma, reve wu uƵa.

¹⁸ Amma adanshi a vama a na a tsu uƵa o una u tsu uƵa ta diga o okolo. Waru ele daƵa ili i na i tsu lungusa vuma.

¹⁹ AƵuma o okolo a da majiyan me iwuya na mona ma tsu uƵa, pe da waru tsipere ne epen a tsu uƵa, na wivu na adanshi a vama a aci a ama o ro.

²⁰ Ele nda ele da a tsu lungusa za. Alya babu sa'a ekere, u tsu lungusa vuma shi."

*Yesu kambai Takpaci vu ka
(Mak. 7:24-30)*

²¹ AƵu Yesu lyawa ubata'a u kamba a mɔɔɔa ma Taya na Sida.

²² Ana u rawai, aƵu ka ro Takpaci* za na ri na nden pe, u taƵa ya'a yi, aƵu u saala, "Zagbain, Mawun ma DaƵwuda, kaƵyuƵa ilyali i Ƶa! Usheli u Ƶa u to sowoso aƵsumalima n otoni a lima."

²³ Agba Yesu damma yi ili i ro shi. Dada ojoro a yi a taƵai ya'a yi, reve a pati yi, "Damma ka ndolo u kara. U to tono tsu na yisaali."

²⁴ Reve u usu u damma, "A lyungu mu ta ubata wa aza a Isra'ila goon! A ta gashi obolo e ikyon a na a puƵain."

²⁵ Reve ka'a u rawa ubata Ƶa Yesu, aƵu u kaƵato u damma, "Zagbain, vu kamba mu!"

²⁶ AƵu u usu, "U lobono a tara ilyalya i muƵun, reve a ca musan shi."

²⁷ AƵu ka'a u damma, "Ne da, Zagbain, agba ko musan n tsu lyuƵa ta mubishi n na maƵa riyisa diga a mapara ma za na zuƵa niyi."

²⁸ Dada Yesu usu niyi, "AƵu ka na cayi okolo lon da! N ta yuƵaan wu ili i na vu

patiƵi." A mantsa'a gan, reve usheli Ƶa yi wo o'wo gbaga.

*Yesu kambato ta ama a abunda gbaga
(Mak. 7:31-37)*

²⁹ Reve Yesu lyawa de, reve u kamba a nge'en m Mala ma Galili. Reve u kumba a aagaƵi u danu.

³⁰ Dada obolo a ama a abunda a taƵai, aƵu a taƵaa na aƵutsuma na nrumba, a taƵa ta waru na aza a na a ri no osowi a lipu, obolo na aza a na a tsu gura yuƵan adanshi shi, na ama a na a ri na banakun icu'un icu'un. AƵu a zuƵa le a maƵakan ma yi, reve u kambato le gbaga suru.

³¹ Ama suru a yuƵan ta asalama ni ili i na e enei a uƵai waru. Ama a na a shi a tsu yuƵan adanshi shi, reve a uƵa adanshi gogo. Osowi a lipu o o'wo ta gbaga, aƵutsuma waru a wala, nrumba waru me ene ure. Ama suru a uƵa ta a ciƵalasa AƵula a aza a Isra'ila.

*Yesu lyuwato ta ama ukpakukupa unashi
(Mak. 8:1-10)*

³² AƵu Yesu de ojoro a yi, reve u damma le, "Me ene ta ilyali ya ama a nda. O to obolo na aƵu hali rana ta'atsu, agba a ri ni ili i na aa lyuƵa shi. Agba n ciga n zuƵa a kara na ambuluo shi. A ta taƵalyuƵa o ure a tyo o u'Ƶa."

³³ AƵu ojoro a yi a usu, "UƵata u nda u rotso ta ogozo. Te da tsaa tsura ilyalya i na yaa rawa lyuwato cu'un vo obolo a nda?"

³⁴ AƵu we ece le, "Opopofu a yan a da i ri ne ele?"

AƵu a usu, "Aza e cindere, na mugula meketeci."

³⁵ AƵu Yesu damma ama'a a danu e ida.

³⁶ Reve u tara opopofu e cindere'e na mugula'a aƵu u godyoo AƵula. Reve u ne'eshen ilyalya'a u ca ojoro a yi, reve a ca ama'a.

³⁷ Ama'a suru a lyuƵa ta hali a cuƵan. Reve ojoro a yi o shiton asaka a gbabain e cindere na akapi a na a buƵai.

³⁸ Ali goon aza a na a lyuwai ilyalya'a, babu na amaƵi na muƵun, a ta rawa ama ukpakukupa unashi (4,000).

³⁹ Ana Yesu dammai ama'a a kara, daƵa u uƵa a wantsun reve u pasalai mala'a. Reve a rawa e ida zuzu na Magada.

16

*Azagbain a cigai e ene ili ya asalama
(Mak. 8:11-13; Luk. 12:54-56)*

¹ AƵu Afarishi na aza a Sadukiya a taƵa ubata Ƶa Yesu a lyungwa yi adama e reme yi nu unusu, daƵa a damma niyi u yuƵaan

* 15:22 Ka'a za va Ka'ana da, aƵi waru za va Isra'ila da shi.

le ili ya asalama, adama u roco *Asulā* a usu tã ili i na waa yuwusan.

² Reve gba Yesu usu, “Nu urana u ri a mariyaa, i tsu damma tã ‘Alanzu o to lobono adama a na zuva ri saan.’

³ Nu usana adama a na zuva ri saan na wunlã, reve i damma, ‘O to ro’o.’ I tse ene tã iroci i nda zuva, reve i reve ili i na oo rocosu. Agba ne ða fo, i te inda ili i na maa yuwusan gogo, waru i reve ili i na oo rocosu shi.

⁴ Ama e iwuya na aza o ulambu wa aḡula a zami tã a yuwaan le iroci ya asalama, agba moo roco le shi, she iroci ya Yunanãt vumavãsulã.” Reve Yesu lyawa le lo aḡu u kara.

Iyuan ugbozu na munlu me epen
(Mak. 8:14-21)

⁵ Ana ojoro e Yesu a pasai mala'a a tyo a mḡanga n ndede, reve e icina a na aa tara opopofu.

⁶ Reve Yesu damma le, “I yuwan ugbozu! I ðana ufoḡu adama o wolilo wa Afarishi na aza a Sadukiya.”

⁷ Aḡu ojoro’o a yuwan adanshi vãni le, aḡu a damma, “U ta dansa ne adama a na tsu tãwayi na ko oopopofu shi.”

⁸ Ana Yesu revei ili i na aa dansa, ðada we ece nle, “Nye i zuwai i ri a ndammulã adama a na i ri no opopofu shi? Ucawu wo okolo a ðu wa'a ða.

⁹ Hali n gogo koto i reve shi? I cuwan no opopofu o ton a na lyuwatoi ali ukpakukupa uto'on (5,000) shi? Waru i cuwan i shiton tã asaka a aḡundã na akapi a na a pasai shi?

¹⁰ Waru opopofu e cindere a na a lyuwatoi ali ukpakukupa unãshi (4,000) gba? Asaka a gbagbain a yan ða i shitoyin?

¹¹ Adama a nye i gura revei a na maa yuwusaan ðu adanshi adama o opopofu shi? N ta dansaa ðu i yuwan ugbozu na wolilo wa Afarishi na aza a Sadukiya.”

¹² ðada e revei waa yuwusaan le adanshi a yuwan ugbozu na wolilo+ ko opopofu shi, amma adama o uritosu we epen wa Afarishi na aza a Sadukiya.

Bituru dammai Yesu Zamawawa ðada
(Mak. 8:27-30; Luk. 9:18-21)

¹³ Yesu no ojoro a yi aḡsumã a mmalu, ana a rawai zuzu na mḡanga ma Kasariya Filibi, aḡu we ece le, “Zane ða ama a tarasa Mawun ma Vuma?”

¹⁴ Aḡu a usu, “Ozo o ro a damma, aḡu Yahaya za vu Urumbusu ða, ozo o ro gba a damma aḡu Iliya ða, ozo o ro waru a damma aḡu Irimiyãt ða, ko gba shi vuma tã aḡsumã a amãsulã a ða.”

¹⁵ Reve we ece le, “Aḡu gba, zane ða yaa tarasa mu?”

¹⁶ Reve Simo za na a tsu ðe Bituru usu, “Aḡu ða Zamawawa,† Mawun na *Asulã* za na tsu ca wuma.”

¹⁷ Reve Yesu usu, “Aḡu za va aba'un ða, Bituru mawun ma Yahaya,*† adama a na ko vuma roco wu ili i nda shi. Dada va na ri zuva ða roco nuwu ko zane ða n ri.

¹⁸ Adama o ndolo n tã ðe wu Bituru, za na urevu wa yi u ða ‘Aatali.’ Waru a aatali a nda a ða maa suwa aḡa'isã a aḡa e Itoni† a va, agba ucira wu ukwa waa la'la ucira wa yi shi.

¹⁹ N ta ca wu mkpãtu'utsu n tsugono tsa zuva. Ili i na biti vu kpãtu'wai pa o uvadi shi, *Asulã* fo waḡ usu u kpãtu'wa le shi. Waru ili i na vu kpãtu'wai pa o uvadi u nda, ele fo *Asulã* a tã kpãtu'wa le.”

²⁰ Reve Yesu rono ojoro a yi atsuvu she a damma nanza a na ayi ðada Zamawawa'a wan.

Yesu yuwan tã adanshi o ukwa wa yi
(Mak. 8:31-9:1; Luk. 9:22-27)

²¹ Diga a mantsa'a a 'yawa, reve Yesu teme a dansaa ojoro a yi ili i na yaa cina yi. Aḡu u damma, “Na n ciga na n 'yuwan n 'yawa Urishelima ubatã u na azagbain e ida, nan ganu a gbagbain na munlu n Wilã n ri. A ta ca mu aḡsumãlĩmã lon. A to una mu, agba na a yuwan rana ta'atsu, *Asulã* a tã 'yasan mu.”

²² Reve Bituru ðe yi a tyo a nge'en, aḡu u damma yi u lyawa a dansa ne. U damma, “*Asulã* aa lyawa ili i ndolo i fara na aḡu shi, Zagbain!”

²³ Reve Yesu† vadala ubatã wa yi reve u damma yi, “Male, vu buwa mu ure! Vu tã gesheshe ili i na *Asulã* a zuwaa numu n yuwan, adama a na majiyan ma wu za vuma ða, agba u ri ununa *Asulã* aa yuwusan shi.”

²⁴ Reve u damma ojoro a yi, “Za na suru cigai u kuru mu, she nu u 'yuwan aciyayi suru suru. Nu u ciga u 'yuwan u tara akpata a aḡsumãlĩmã a yi reve u kuru mu.

²⁵ Adama a na za na cigai u wawa wuma wa yi, u ta lamba yi, amma za na lambai wuma wa yi adama a va, u tã tsurã yi.

²⁶ Nye i ða vuma aa muna nu u tsurã uvadi u nda suru, reve u lamba wuma wa yi? Vuma aa gura tsupãt adama u tsurisã wuma wa yi shi, ko ke'en.

²⁷ Adama a na aḡu, Mawun ma Vuma, n tã tãwa na tsugbain tsa Dada va oḡolo na nlingata ma yi, aḡu n ge'eto ama suru ununa a yuwain ili biti.

²⁸ Amayun a ða maa dansaa ðu, ozo o ro aḡsumã a ðu a na i ri pa nda mishin gogo, yaḡ kuwa shi, she na ye ene mu, Mawun ma Vuma, a tãwa aḡsumã o tsugono tsã wa.”

* 16:17 Aala a Yahaya ayi ða Yunana na Tsuyahuda.

17

*Lipu va Yesu vadalai**(Mak. 9:2-13; Luk. 9:28-36)*

¹ Ana a yuwain ayin a tali, reve Yesu dangwa Bituru na Yakubu na mawun ma anawu ma yi Yahaya. Reve a 'yawa a kumba masasan mo uga'an ubata u na a danai goon le.

² Ele a kanla, da da oroci e Yesu a vadalai suru suru. Urewesu wa yi e ikanasa ana urana, atugu a yi waru a kamba u'uri puwu ana ekan.

³ Reve Musa† na Iliya o utushi, reve a uwa adanshi na Yesu.

⁴ Reve Bituru damma yi, “Zagbain, u lobono ta a na tsu ri pa! Lyawa tsu yuwan ogodo a ta'atsu pa, za ta za va wa wu, za ta za va Musa, za ta za va Iliya.”

⁵ Ayi ubuwu a adanshi, reve eleshe e ekan a tawa u pupala le. Avu u dyo wu utu pe e eleshe'e u damma, “Ayi nda Mawun ma va da, za na n cigai, n ta uwwusa uyo'o wa yi lon. Yu uwwa yi!”

⁶ Ana ojoro'o a uwwai u dyo'o, reve a uwwa wovon lon hali a riya makpaɓa.

⁷ Da da Yesu rawai reve u ju'wan le. Avu u damma, “Yoyin, she yi uwwa wovon wan!”

⁸ Da da a 'yasain aci a kalyuwai, agba e ene za ro shi, she Yesu.

⁹ Ele a macipaa a masasa'an, reve u damma le, “She i damma nanza ili i na ye enei wan, she na a 'yasain mu, amu Mawun ma Vuma atsuma a akwakwa.”

¹⁰ Reve ojoro'o e ece yi, “O unu wu nye munlu n Wilu n dammai a na Iliya da a fara tawa kafu Zamawawa tawa?”

¹¹ Reve u damma le, “Amayun a da Iliya ta tawa u fobo ili biti.

¹² Agba amayun, Iliya tawa ta de. Agba ama e reve a na ayi da shi, reve a yuwaan yi ununa a cigai. Aa jima shi, ne da fo aa zuwa Mawun ma Vuma mo sowo atsumalima.”

¹³ Da da ojoro'o e revei u ta yuwusaan le adanshi a Yahaya za vu Urumbusu.

*Yesu kambato ulobo wo otoni a lima gbaga**(Mak. 9:14-29; Luk. 9:37-43a)*

¹⁴ Ana Yesu no ojoro a yi a cipai zuwa masasa'an, obolo a ama a abunda a shi ta lo a pura le. Avu vuma ro tawa u kingyo a makakan ma yi.

¹⁵ Reve u damma, “Zagbain, ve ene iliyali i mawun ma va! U ta na tsuda'un tsu ucira, hali u tsu riya ta a akina ko a mini kuci.

¹⁶ N tawa ta na ayi ubata wo ojoro a wu, agba ko vuma ta gura kambato yi gbaga shi.”

¹⁷ Reve Yesu usu, “Adu ama o okolo o ugbamu, aga o ulambu wu ucawu wo okolo. Hali mantsa ma ne ma da maɓaɓaɓa na adu? Waru hali mantsa ma ne ma da maa gura danu na adu na ankuri? Tawai nu ulobo'o pa nda!”

¹⁸ Reve u fara otoni a lima a na a ri pe o ulobo'o, avu otoni a lima'a o uta. Diga a mantsa mo ndolo, reve u kamba gbaga suru suru.

¹⁹ Ana alanga a jimai, ayi a nde'en, reve ojoro a yi a tawa ubata wa yi avu e ece yi, “Adama a nye tsu kudai o utaa otoni a lima'a?”

²⁰ Reve u usu le, “Adama a na i ri nu ucawu wo okolo wa'a da. Amayun a da maa dansaa du, ni i ri nu ucawu wo okolo ke'en cine i revei cu'un vu su'wan'uri, i ta damma masasan ma nda, 'Lyawa ubata u nda a tyo ndede,' avu gba u lyawa. I ta gura yuwan ili suru.”*

*Yesu yuwisain adanshi a ukwa wa yi**(Mak. 9:30-32; Luk. 9:43b-45)*

²² Urana u ro cina a kamba Galili, avu Yesu damma le, “Za ro ta wina Mawun ma Vuma.

²³ A to una yi, agba na a yuwan ayin a ta'atsu a ta 'yasain yi.” Reve atsuma a langa ojoro'o lon.

Yesu yuwain adanshi a atsupu o utafa

²⁴ Ana Yesu no ojoro a yi a rawai Kafar-nahum, reve aga o ushishi wu utafa wa Aa'isamapada e ece Bituru, “Manlu ma du ma tsu tsupa utafa wa Aa'isamapada shi?”

²⁵ Avu Bituru usu, “U tsu tsupa ta.”

Reve Bituru uwa o u'wa'a, avu kafu u yuwan adanshi, da da Yesu ece niyi, “Ngono n tsu zuwaa ta ama e le utafa, ko omocin?”

²⁶ Reve u usu, “Omocin a da a tsu zuwaa utafa.”

Avu Yesu usu, “To, wo o'wo ta ama e le aa tsupa shi.

²⁷ Amma woo lobono tsu 'yasain okolo a ama shi. Adama o ndolo, 'yawai mavusa a mala. Magula ma na i fara remei, i kpatu'wa unu wa yi, i ta tsura ikebe† i azurufa‡ i na i rawai atsupu o utafa wa Aa'isamapada za va na za du. I tara i tsupa le utafa u tsu.”

18

Za na la'ai tsugbain o tsugono tsa zuwa (Mak. 9:33-37; Luk. 9:46-48)

* **17:20** Akuci a aatagada a nda a dashi ta uguzu wu 21: “Amma avasa na akuli a da goon aa gura cu'un vi ili i nda, ili yi lo i na i la'ai ne shi.” † **17:24** Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tshuheleni ayi da “utafa wa Aa'isamapada drakma re.” Kalyuwa Ucuɗuwu wi “ikebe.” ‡ **17:27** Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tshuheleni ayi da “ikebe yi irumu i drakma i nashi.” Kalyuwa Ucuɗuwu wi “ikebe.”

¹ A mantsa'a, reve ojoro e Yesu a tawa ubata wa yi, reve e ece yi, "Zane da oo o'wo zagbain suru suru atsuma o tsugono tsa zuva?"

² Dada Yesu deyi mawun mo ro, reve wi isawaton yi a makakan me le.

³ Ayu u damma, "Amayun a da maa dansaa du, ni i ciga i 'yuwan yoo o'wo ununa muwun n keke'en n ri. Na ne da shi, yaa uwa o tsugono tsa zuva shi.

⁴ Adama o ndolo za na tarai aciyayi ili i ro shi, ana mawun me ke'en ma nda, ayi da za na la'ai tsugbain o tsugono tsa zuva.

⁵ "Waru za na ushiyi mawun me ke'en ma nda a aala a va, amu da u ushiyi."

Malyungwa ma na matsu tawq nu unusu
(Mak. 9:42-48; Luk. 17:1-2)

⁶ Ayu Yesu lyuwa elime u damma, "Woo yo'ono aza a na aa zuwa ko vuma ta atsuma a aza a na oo tonon mu yuwan unusu shi. U ta la'aa le a nlaa le aatali a yira a yinlu a vari le atsuma a mala upasu u na u la'ai aru'un!

⁷ "Woo yo'ono ama shi, adama e ili i na yaa zuwusa ama mariya o unusu. A ri ni ili i na aa yuwan shi, ili i ndolo i ta fara, agba woo yo'ono aza a na a tawai ne ele shi!

⁸ Nu ukere wa wu ko anana a wu aa zuwusa wu mayan mo unusu, vu kodo yi vu vari yi. U ta la'aa wu vu lamba upasu u lipu u ro wa wu, reve vo o'wo na wuma u na vaq kuwa shi a na vaq dana ne ekere e re na ana e re ayu a vari wu a akina a na a ri n kima shi.

⁹ Na lyusu va wu aa zuwusa wu mayan mo unusu, vu fodo yi vu vari yi. U la'aa wu ta vu dana na lyusu ta goon ayu vu dana wuma, a na vaq dana ne esu e re reve a vari wu a akina a na a ri n kima shi."

Iroci yi kyon na puwayin
(Luk. 15:3-7)

¹⁰ Ayu waru Yesu damma, "I yuwan ugbozu. She i tara aza e keke'en a nda ili ye pere wan. N ta dansaa du, a ta na nlingata zuva n na n ri obolo na Dada va zuva.*

¹² "Na za va agu'a ri ni ikyon ukpaku, reve za ta uta reve u puwan, nye i da waa yuwan? U ta lyawa kupakucci na kucci na buwai a alyuna a nge'en m masasan, reve u 'yawa izami yi kyon ta na puwayin."

¹³ Nu u tsura yi, amayun a da maa dansaa du, u ta la'a yuwan mazanga a aci a za ta o ndolo, a na waa yuwan a aci a kupakucci na kucci na buwai.

¹⁴ Ne da u ri ya Dada du za na ri zuva. U ciga ko za ta atsuma a aza e keke'en a nda u puwan shi, suru suru."

* **18:10** Akuci a aatagada a nda a ta na ayi nda, "Amma amu, Mawun ma Vuma, n tawa ta adama n wawa aza a na a puwayin." † **18:16** U.Wl. 19:15. † **18:24** Ikebe yi rumu i azurufa i gbain ayi da a tsu de "talen" na Tshuheleni, unata u da talen ta ri ni ikebe i na aa tsupa za zamalinga atsuma a a'wan gendu. Talen ukpakukupa kupa (10,000) la'a ta ikebe ya atsupu yi za zamalinga vu rana ukpakukupa udo'onuwu kupoton (50,000,000).

Na za ro nusaan wu
(Luk. 17:3)

¹⁵ Reve Yesu lyuwa elime u damma, "Nna za va wu yuwaan wu unusu, 'yawa ya'a yi, ayu vu roco yi unusu wa yi. Agba vu yuwan yi usokowu, ayu na ayi goon. Na vuma'a wu uwwa wu, vu lyuwa ta aci a za va wu waru vu kambato ta za va wu.

¹⁶ Nu u 'yuwan gba a uwwa wu, vu tara vuma ta, ko ama e re i 'yawa obolo. Vu yuwan ne adama a na Adanshi a Asula a damma ta adanshi o una wa ama e re ko ama a ta'atsu a aci a za ro u la'a ta ume. †

¹⁷ Nu u 'yuwan a uwwa le fo, vu damma aza e Itoni. Nu u 'yuwan waru a uwwa aza e Itoni, to, vu yuwan na ayi ununa vaa yuwan na za na revei Asula shi, ko ana manlu mo u'ushishi mo utafa."

Manla na mabada

¹⁸ Ayu waru Yesu damma, "Amayun a da maa dansaa du, Ili i na suru yi nla'i pa o uvadi u nda, Asula za na ri zuva ta a nla'i yi fo. Agba ili i na suru i bada'i, u ta bada'i yi fo.

¹⁹ "Waru, n ta dansaa du, na ama e re atsuma a du a yuwan asala e ili i na a cigai, reve a vasa adama a yi, Dada va za na ri zuva ta yuwaan du ayi.

²⁰ Adama a na ubata u na ama e re ko ama a ta'atsu o bolotoi a aala a va, n ta lo obolo ne ele."

Iroci ya aagbashi a na a yuwain ayuwan gafura

²¹ Reve Bituru tawa ya Yesu we ece, "Zagbain, na za va aa nusasaan mu, hali uyan u da maa yuwaan yi gafura? Toto ucindere?"

²² Ayu u usu, "O'o, toto ucindere shi, amma kupocindere toto ucindere.

²³ "Nda cine tsugono tsa zuva tsa ri: A yuwan ta mogono mo ro za na cigai u ushi ikebe i na woo tonon agbashi a yi.

²⁴ Ayi atsuma o u'ushishi, reve a tawa na vuma ro za na woo tonon ikebe i gbain i azurufa ukpakukupa kupa (10,000).†

²⁵ Aagbashi'i gba u shi ni ikebe i na waa gura tsupa yi shi. Dada mogono'o u zuwai a wina vuma'a ni ili i na u ri na ayi suru, hali na ka va yi na muwun ma yi. Reve a tara ikebe'e a tsupa mogono'o utan u na woo tonon aagbashi'i.

²⁶ "Amma ayu aagbashi'i u kingyo, reve u pati u damma, 'Vu yuwan ankuri na amu, n ta tsupa ili i na n kopoi suru.'

²⁷ Reve mogono'o we ene yi iliyali lon, reve u lyawa yi, ayu u damma yi she u tsupa ikebe'e waru wan.

28 “Aagbashi'i a motaa, avu u ga'an na aagbashi o ro za na woo tonon ikebe i ke'en i azurufa[‡] ukpaku. Dada u gaga niyi oogorovili. Reve u uwa a cukudusa[‡] yi nu u dansai, ‘Vu tsupa mu utan u va!’

29 “Reve aagbashi'i i kingyo, reve u pati yi u damma, ‘Yuwan ankuri na amu, n ta tsupa wu ili i na voo tonon mu suru.’

30 “Agba avu aagbashi o ufaru'u u 'yuwan e ene iliyali ya yi. Reve u zuwa a faru yi o u'wa wa ali, hali she nu u tsupa ili i na oo tonon yi.

31 Ana akapi a agbashi e ene ili i na u yuwain, reve a uwa upan lon. Dada a 'yawai ubata u mogono'o, reve a damma yi ili i na u yuwain suru.

32 “Dada mogono'o u deyi aagbashi'i reve u damma, ‘Avu aagbashi a vama! Ana vu pati numu, n lyawaa wu ta uta'an, reve n damma she vu tsupa ili wan.

33 Vu shi ta fo ee ene iliyali ya aagbashi o ndolon ununa me ene nuwu iliyali.’

34 Reve mogono ma uwa upan lon, avu u zuwa a zuwa yi o u'wa wa ali, u sowo atsumalima hali u tsupa ili i na oo tonon yi suru.

35 “Ne da Dada va za na ri zuva aa yuwan na adu nni i 'yuwan a yuwaan aza a du gafura o okolon a du.”

19

Uritosu adama a wukasu u lolo
(Mak. 10:1-12)

1 Ana Yesu kotoi adanshi o ndolon, reve u lyawa Galili avu u kara a tyo e ida ya Yahuda upasalai wu Udolon wa Urdu.

2 Reve obolon a ama o tonon yi, avu u kambato aza o ubanakun gbaga.

3 Avu Afarishi o ro a ciga a lyungwa yi na yeci, reve a damma, “Wila u tsu u lyawa ta vuma kakasa na ka va yi ko adama e ili i ro i na we enei suru?”

4 Reve Yesu usu, “Koto i denuna atsuma a Adanshi a Asula shi? A dana ta ana Asula a yuwain uvadi, ‘U yuwan le ta vali na ka.

5 Ayi da i zuwai vali aa lyawa dada va yi na mma va yi reve e remulei na ka va yi, avu ele ra o o'wo ili i ta.’”

6 Ana wo o'woi a buwa ili i re shi, agba ili i ta, adama o ndolon ili i na Asula o bolon she nanza kakasa wan.”

7 Avu Afarishi e ece yi, “To, adama a nye i da Musa lyawai vuma ca ka va yi aatagada a wukasu u lolon reve u gbara yi?”

8 Avu Yesu usu, “Musa lyawa du ta i kakasa na amaci a du, adama a na i 'yuwain a kuru ili i na Asula a dammai, amma de o ufaru ne da u shi shi.

9 Waru lyawa n damma du nda, za na suru lyawai ka va yi reve u yuwain lolon ro, tsipere tsa da waa yuwusan, shede na ka'a u ri e tsipere na ali o ro.”

10 Reve ojoro a yi a damma yi, “Na ne da ili'i i ri e ekere a vali na ka va yi, u la'a ta ulobonon she vuma yuwan lolon wan.”

11 Avu Yesu usu, “Vuma suru da aa gura usu uritosu u nda shi, amma she aza a na Asula a cayi.

12 Ili i na i zuwai ozo o ro aa yuwan lolon shi ayi da, ozo o ro a matsan le ta ali agba a ri gbaga shi. Ozo o ro waru ama a da a kambato nle ne. Ozo o ro waru a 'yuwan ta lolon adama o tsugonon tsa zuva. Za na aa gura tara uritosu u nda u tara.”

Yesu ushiyi muwun

(Mak. 10:13-16; Luk. 18:15-17)

13 Reve ama o ro a tawaa Yesu na muwun n le, adama u ju'wan le u yuwan le avasa. Avu ojoro a yi a putsaa aza a na a tawusaa na muwu'un, a lyawa a damatosun yi.

14 Reve gba Yesu damma le, “Lyawai muwun n keke'en n tawa ya'a va, she i putsaa le wan. Icu'un ya ama a na a ri tsa muwun n nda, tsugonon tsa zuva za le da.”

15 Ana Yesu ju'wain muwu'un, reve u zuwaa le abau'ndada u kara.

Za vu utsuru

(Mak. 10:17-31; Luk. 18:18-30)

16 Ana a yuwain ne, reve vuma ro tawa ya Yesu reve we ece yi, “Manlu, ili ya abula i ne i da maa yuwan tsara n tsura wuma u na woo koto shi?”

17 Reve Yesu damma yi, “Adama a nye vee eceshe mu ili ya abula? Asula da goon za va abula. Na vu ciga vu tsura wuma u babu ukoton, ciga 'yuwan vu kuru Wila wa yi.”

18 Avu vuma'a we ece, “Wila u ne u da?”

Reve Yesu usu, “She vu una za nu ucigu wa wu wan. She vu yuwan tsipere wan. She vu yuwan wivu wan. She vu yuwan epen a aci o ozo ro wan.

19 Vu ca aabara na makuci ma wu tsug-bain. Vu ciga ozo o ro ununa vu cigai aciyawu.”

20 Reve vuma'a* u usu, “Ele nda suru n yuwan le ta de. Nye i buwai na maa yuwan waru?”

21 Avu Yesu usu, “Na vu ciga vu shiwan vuma, 'yawa vu wina ili i na vu ri na ayi suru, reve vu ne'eshen alambi ikebe'e, vu ta tsura uzuwa zuva. Reve vu tawa vu kuru mu.”

22 Ana vuma'a wu uwwai ne reve atsuma a langa yi, adama a na u ta nu utsuru lon. Reve u kara ili ya yi.

‡ 18:28 Ikebe yi rumu i azurufa i da atsu de “dinari,” atsupu o urana u ta wu za zamalinga. ◇ 19:5 Ufr: 1:27; Ufr: 2:24; Ufr: 5:2. ◇ 19:19 Mtq. 20. * 19:20 Vuma'a u rawa ta na waa yuwan lolon, agba koto u yuwan lolon shi.

²³ Dada Yesu dammai ojoro a yi, “Amayun a da maa dansaa du, ili yu usan i da za vu utsuru uwa o tsugono tsa zuva.

²⁴ Amayun n ta dansaa du, u ta la'a babu usan aarakumi a pusulai na vunu vu bele, a na za vu utsuru aa uwa o tsugono tsa Asula.”

²⁵ Ana ojoro a yi a uwwai ne, reve a uwa asalama lon, reve e ece, “To, zane gba aa la'a?”

²⁶ Avu Yesu kalyuwa le u damma, “E ekere a vadilima ili'i i ri n yuwan shi, amma ubata wa Asula ili biti u ta gura yuwan.”

²⁷ Dada Bituru damma niyi, “Atsu da nda tsa lyawai ili suru, reve tsu kuru wu. Nye da gba tsa tsura adama o ndolo?”

²⁸ Reve Yesu damma le, “Amayun a da maa dansaa du, a mantsa ma na amu Mawun ma Vuma, ma a danu o ootogu o tsugbain a mantsa ma na ma a tawa, a du aza a na oo tono mu i ta danu o ootogu kupa ne ejere, waru i ta ge'eto gundo kupa ne ejere wa Isra'ila.

²⁹ Aza a na a lyawai ili suru suru adama a va, a lyawai 'wa le ko aduma e le, a ta tsura atsupu. Ne da waru na a lyawa aza e le ali ne esheli, ko a lyawa nan dada na nan mma le, ko gba a lyawa muwun, a ta tsura atsupu hali a tyo toto ukpaku, waru a ta tsura wuma u na woo koto shi.

³⁰ Agba na abunda aza a na a ri elime gogo a ta kamban aca, waru aza a na a ri aca gogo a ta tyo elime.”

20

Iroci ya aza a zamalinga

¹ Ana Yesu uwai o rocosu ama ununa tsugono tsa zuva tsa dan, avu u damma, “A yuwan ta vuma ro za na danai nu uduma wa inabi. Urana u ro, reve wu utan na wasasa adama u zami aza a zamalinga adama a lingaa yi uduma wa yi.

² Avu u damma u ta tsupa le ununa a tsu tsupa ikebe i azurufa yu ulivu irumu i ta ta. Reve u tara le a tyo o uduma a a linga yi.

³ “Ana alanzu a gaduwai, a yi o utulai e eden reve u cina ozo o ro lo a mishin me pere.

⁴ Reve u banu le fo a tyo o uduma wa yi, avu u damma le u ta tsupa le ili i na i lobonoi nu urana u riya.

⁵ Avu a kara e reme ulinga o uduma a. “Nu urana a aci na rumu ta'atsu vu urana reve u yuwisan ne.

⁶ Waru ana u buwai rumu ta na aa lyawa ulinga, reve wu utisa a lyuci, avu waru u cina ama o ro mishin lo. Reve we ece le, ‘Adama a nye yaa yuwisan ulinga ana'an shi?’

⁷ “Reve a usu, ‘Adama a na ko za tara tsu shi!’

“Avu u damma le, ‘To, 'yawai i linga o uduma u va.’

⁸ “Ana urana u kotoi, reve za vu uduma a u de za ve elime u damma yi, ‘De aza a zamalinga a vu tsupa le. Vu teme na aza a na n tarai nu ukosu, reve vu koso na aza a na n fara tarai.’

⁹ “Reve aza a na o koso tarai a yuwan ulinga wu rumu ta goon a tawa a ushi atsupu e le, za suru ushi ta rumu ta azurufa.

¹⁰ Ana aza a na e teme ulinga ili yu usana a tawai tsara a ushi atsupu e le, a ta dansa a ta ushi ili i na i la'ai aza a e le. Avu wo o'wo ele fo irumu i ta ta i azurufa i da a tsupa nle.

¹¹ Ana a ushiyi ikebe i le, reve a 'yawa na adanshawuya ubata wu za vu uduma a.

¹² Reve a damma, ‘Aza a na a tarai na aca rumu ta da goon a lingai. Avu vu tsupa le unata na atsu. Atsu gba tsu linga ta atsuma o usudu wu urana hali a tyo ulivu!’

¹³ “Reve za vu uduma a u usu za ta atsuma e le, ‘Tutsa i va, m paala wu shi. N tsupa wu ta ili i na tsu yuwan adanshi.

¹⁴ Tara ikebe ya wu vu kara! N tara ta n tsupa za na a tarai o ukosu unata na avu.

¹⁵ N ta gura yuwan ununa n cigai ni ikebe i va. Vu ta a tsushu'un o unan u na n yuwayin ama a ndede isa'ani?’ ”

¹⁶ Dada Yesu tsu damma, “Ne da u ri. Za ve elime gogo u ta kamban aca, waru za va aca ta kamban elime.”

Yesu yuwisan ta adanshi o ukwa wa yi wa ta'atsu

(Mak. 10:32-34; Luk. 18:31-34)

¹⁷ Yesu atsuma a mmalu a tyo Urishelima, reve u de ojoro a yi kupa ne ejere a nge'en avu u damma le,

¹⁸ “Na tsu rawa Urishelima a ta wina Mawun ma Vuma e ekere a nan ganu a gbagbain na munlu n Wila. A ta yuwaan yi uge'etosu u na oo una yi.

¹⁹ Reve a zuwa yi e ekere a Atakpaci aza a na aa yuwaan yi ulamu, a fufaba yi, reve a vara yi a akpata. Agba o urana wa ta'atsu Asula a ta 'yasan yi atsuma a akwakwa.”

Ipati yi ka ro o unan u muwun ma yi

(Mak. 10:35-45)

²⁰ Avu ka va Zabadi rawa no olobo a yi e re, Yakubu na Yahaya. Reve u kingyo u uwa ipati ya Yesu yuwaan yi ili i ro.

²¹ Avu Yesu ece, “Nye i da vu cigai?”

Avu u damma, “A mantsa ma na vu danuyi o tsugono tsa wu, vu ta lyawa muwun n va n nda a danu ubata u tsugbain zuzu na avu, za ta o ukere usa'ani za ta waru o ukere ugula wa wu?”

²² Avu Yesu damma, “I reve ili i na yaa patishi shi. I ta gura sowo mokoto ma atsumalinga ma na maa zama n sowo?”

Reve olobo'o a usu, "Ee, tsu ta gura."

²³ Reve Yesu usu, "Amayun a da i to sowo atsumalima'a! Agba maa gura dangwa za na aa danu o usa'ani ko o ugula u va shi. Ele ba ta ndolo uba ta wa aza a na Dada va fofoyi da."

²⁴ Ana akapi o ojoro kupa a uwwai ne, reve a uwa upan na muwun ma anawu n re'e.

²⁵ Avu Yesu de aza a na oo tono yi suru reve u damma, "I reve ta aza o tsugono tsa Atakpaci a ciga ta o roco tsugbain tse le e ekere a ama. Waru aza a tsugbain tse le a tsu ciga ta o roco a na ri nu ucira.

²⁶ Agba e ekere a du, she wo o'wo ne wan. Za na biti cigai wo o'wo zagbain atsuma a du, she nu u kambu aagbashi a akapi a na a buwai.

²⁷ Waru za na cigai wo o'wo za ve elime, she nu u yuwan ulinga u tsugbashi a tyo a akapi suru.

²⁸ Adama a na ko amu, Mawun ma Vuma n tawa tsara a yuwaan mu tsugbashi shi, amma n yuwaan ama, waru n ca aciyava adama a wawa ama na abunda atsuma a nusu le."

*Yesu kambato ta nrumba n re gbaga
(Mak. 10:46-52; Luk. 18:35-43)*

²⁹ Yesu no ojoro a yi a lyawa ta Jeriko, reve obolo a ama a abunda a kuru yi.

³⁰ Nrumba n re n dana ta lo nden a nge'en mu ure. Ana a uwwai Yesu da ri lo a kara, dada a uwai yisaali adansa, "Zagbain, Mawun ma Dawuda! Kalyuwa iliyali i tsu!"

³¹ Reve obolo a ama'a a bara le a baru na le, avu gba a dashi 'yasan ufo lon, "Zagbain, Mawun ma Dawuda! Kalyuwa iliyali i tsu!"

³² Ana Yesu uwwa nle, reve wi isawan we ece, "Nye i cigai n yuwaan du?"

³³ Dada a usuyi, "Zagbain, tsu ciga ta tse ene!"

³⁴ Avu Yesu ene iliyali i le, reve u ju'wan esu e le. Dada esu e le a kpatu'ushi, reve e ene ure, dada a kuru niyi.

21

Yesu uwai Urishelima

(Mak. 11:1-11; Luk. 19:28-40; Yah. 12:12-19)

¹ Yesu no ojoro a yi a marawaa zuzu na Urishelima, reve a rawa a lyuci va Batafaji zuzu na Masasan ma Zetun.† Avu u lyungu ojoro e re elime a yi.

² Avu u damma le, "Yawai a malyuci ma na ma ri elime. Nni i rawa, i te eneshi mololi na mma va yi ugutsuwu. I bada le, reve i tawaa mu ne ele.

³ Na za ro ece du, adama a nye yaa bada sa le, i damma, 'Zagbain ciga le ta!' U ta lyawaa du nloli'i babu addama o ro."

⁴ Ili i nda i fara ta adama o shiton ili i na Zakariya vumavasula dammai:

⁵ "Dammai aza a Urishelima:

'Mogono ma du moo ta lo a tawa!

U tara aciyayi ili i ro shi, reve u kumba mololi.

U ta lo a tawa ukumbu o mololi.' " ◇

⁶ Reve ojoro'o a kara a yuwan ili i na Yesu damma nle a yuwan.

⁷ Avu a tawaa na mololi na mololi'i, reve ojoro'o fo o polo de o nloli'i itana i le. Reve Yesu kumba.

⁸ Ama na abunda o poluso ta amuna e le o ure. Ozo o ro gba shi a kudusa avu'un no o poluso nle o ure.

⁹ Avu ozo o ro a uwa elime e Yesu, ozo o ro gba shi a dana oo tono yi aca pa. Reve a saalasa,

"Husana!† Ica a tyo a Mawun ma Dawuda!"

"Asula a zuwaa za na aa tawa atsuma a ala a Asulazuva aba'un!"

"Ica a tyo e ekere a Asula!"

¹⁰ Ana Yesu uwai atsuma a Urishelima,† lyuci'i magula u shiwan ta na agidi'ya. Hali ama e ece, "Vuma ne da gba nda'a?"

¹¹ Reve obolo ama'a a usu, "Vuma nda ayi dada Yesu, vumavasula diga a lyuci va Nazara va Galili."

Yesu gbarai aza a wina atsuma a Aa'isamapada

(Mak. 11:15-19; Luk. 19:45-48; Yah. 2:13-22)

¹² Avu Yesu uwa atsuma a Aa'isamapada,† reve u lo aza a na a dana i atsulu na a wini atsuma a Aa'isamapada'a. Reve waru wu kebe apada a na a dana i kita'usa de ikebe icu'un icu'un, reve fo u kekefe ili yu uba ta u na a dana i winisa nrukuku.

¹³ Reve u damma le, "Adanshi a Asula a damma ta, 'E te de u'wa u va uba ta u mayan ma avasa.' Amma, adu da nda i kambato niyi upa'atan we evu."

¹⁴ Avu nrumba na akutsuma a tawusa uba ta wa Yesu atsuma a Aa'isamapada, reve u kambatosu le gbaga.

¹⁵ Ana nan ganu a gbagbain na munlu n Wila me ene niyi a yuwusan ili ya asalama, reve waru e ene muwun a cuwusa yi atsuma a Aa'isamapada'a, waru a ta dansa, "Husana!† Ica a tyo a Mawun ma Dawuda." Reve ili i ndolo suru i zuwa nan ganu a gbagbai'in na munlu n Wila'a a uwwa upan lon.

¹⁶ Avu e ece Yesu, "Vu ta uwwusa ili i na muwun n nda maa dansa?"

Reve u usu le, "Ee, koto i denuna atsuma a Adanshi a Asula shi?"

'Avu Asula vu rito ta muwun na nrebu a canaa wu ishpa yi ica.' " ◇

17 Reve Yesu lyawa le, *avu* u *karā* o *utā* *atsuma* *ā* *lyuci'i* *ā* *tyo* *Batanya*, *dē* *dā* *wā* *asāi*.

Yesu yuwayin udanga wu ubiri una
(Mak. 11:12-14, 20-24)

18 *Nā* *wasasa*, *Yesu* *ā* *makamba* *ā* *atsuma* *ā* *lyuci'i*, *reve* *ambulu* *ā* *guza* *yi*.

19 *Avu* *we* *ene* *ubiri* *ā* *nge'en* *mu* *ure*, *reve* *u* *karā* *ā* *'yawa* *e* *ikyun* *yā* *yi*, *agba* *u* *tsura* *dē* *umatsun* *wā* *yi* *shi*, *she* *avu'un*. *Adama* *o* *ndolo* *reve* *u* *damma* *udanga'a*, “*Vaa* *dashi* *matsan* *shi!*” *Babu* *usan* *reve* *udanga'a* *u* *'yewushi*.

20 *Ana* *ojoro* *ā* *yi* *e* *enei* *ili* *i* *na* *i* *farai*, *a* *yuwan* *tā* *asalama* *lon*. *Reve* *e* *ece*, “*Cine* *ubiri* *u* *nda* *u* *'yewushi* *gogogo?*”

21 *Avu* *u* *usu* *le*, “*Amayun* *a* *dā* *maa* *dansaa* *du*, *nni* *i* *ri* *nu* *ucawu* *wo* *okolo* *agba* *okolo* *ā* *du* *a* *kuda* *shi*, *i* *ta* *gura* *yuwan* *ili* *i* *na* *n* *yuwain* *nu* *udanga* *u* *nda*, *hali* *u* *la'a*. *I* *ta* *gura* *damma* *masasan* *ma* *nda*, *'Karā*, *vu* *riyā* *a* *mala!*” *Nni* *i* *ri* *nu* *ucawu* *wo* *okolo*, *ili* *i* *ndolo* *i* *ta* *fara*.

22 *Ili* *i* *na* *i* *patiyi* *suru* *atsuma* *ā* *avasa*, *nni* *i* *ri* *nu* *ucawu* *wo* *okolo*, *i* *tā* *tsura*.”

Azagbain a wasain ucira wā Yesu
(Mak. 11:27-33; Luk. 20:1-8)

23 *Ana* *Yesu* *kambai* *atsuma* *ā* *Aa* *'isamapada'a*, *reve* *u* *reme* *aritosu*. *Avu* *nan* *ganu* *a* *gbagbain* *na* *azagbain* *ā* *tawa* *ubata* *wā* *yi*, *reve* *e* *ece* *yi*, “*Nu* *ucira* *u* *ne* *vaa* *yuwusan* *cu'un* *vu* *ulinga* *u* *nda?* *Zane* *dā* *ca* *nuwu* *cu'un* *vu* *ucira* *u* *nda?*”

24 *Reve* *u* *usu* *le*, “*Anu* *fo* *n* *tā* *na* *yeci* *i* *tā* *i* *na* *maa* *yuwan* *du*. *Nni* *i* *usu* *mu*, *amu* *waru* *n* *ta* *damma* *du* *ubata* *u* *na* *n* *tsurai* *ucira* *u* *na* *maa* *yuwusan* *linga* *nda*.”

25 *Zane* *cayi* *Yahaya* *ucira* *u* *yuwan* *urum-* *busu?* *Asulā* *a* *na* *ā* *ri* *zuva* *dā*, *ko* *vadilima?*”

Reve *ā* *karā* *a* *ndammulai* *vani* *le*. “*Nnā* *tsu* *damma*, *'Diga* *zuva* *dā*,’ *u* *te* *ece* *tsu*, *nye* *i* *zuwai* *tsu* *ushi* *niyi* *shi*.”

26 *Agba* *waru* *n* *tsu* *damma*, *'Diga* *ubata* *u* *vuma* *u* *dā*,’ *tsu* *ta* *uwwusa* *wovon* *wi* *ili* *i* *na* *ama* *aa* *yuwan* *nā* *atsu*, *adama* *a* *na* *ama* *suru* *ā* *usu* *tā* *a* *na* *Yahaya* *vumavasulā* *dā*.”

27 *Adama* *o* *ndolo* *reve* *ā* *usu* *yi*, “*Tsu* *reve* *shi*.”

Reve *u* *usu* *le*, “*Maa* *damma* *du* *fo* *za* *na* *ca* *numu* *ucira* *u* *na* *maa* *yuwan* *ili* *i* *na* *maa* *yuwusan* *shi*.”

Iroci i muwun n re

28 *Reve* *Yesu* *damma* *waru* *nan* *ganu* *a* *gbagbain* *na* *azagbain*, “*N* *ta* *damma* *du* *iroci* *i* *vuma* *ro* *na* *danai* *nā* *muwun* *n* *re*. *Avu* *i* *damma* *mu* *ili* *i* *na* *i* *jiyain*. *Urana* *u* *ro*, *reve* *dada'a* *u* *'yawa* *ubata* *a* *zakpara* *avu* *u* *damma*, “*'Yawa* *vu* *yuwan* *ulinga* *o* *uduma* *wa* *inabi* *ana'an!*”

29 “*Avu* *mawu'un* *u* *usu*, *'Maa* *'yawa* *shi!*” *Amma* *ā* *tyo* *dē*, *reve* *u* *vadala* *majiyān* *mā* *yi*, *reve* *u* *'yawa*.

30 “*Reve* *waru* *dada'a* *u* *'yawa* *ubata* *wu* *zawa'a* *avu* *u* *damma*, “*'Yawa* *vu* *yuwan* *ulinga* *o* *uduma* *u* *vā* *ana'an!*” *Reve* *zawa'a* *u* *usu*, “*Ee*, *dada*, *n* *tā* *'yawa* *n* *yuwan* *ulinga'a!*” *Agba* *u* *'yawa* *shi*.

31 “*Zane* *dā* *atsuma* *ā* *muwun* *n* *nda* *u* *yuwayin* *dada'a* *tsutoni?*”

Reve *ā* *usu*, “*Mawun* *mo* *ufaru*.”

Avu *u* *damma* *le*, “*N* *ta* *dansaa* *du* *amayun*, *aza* *o* *u'ushishi* *wu* *utafa* *na* *ashakala* *a* *ta* *uwa* *o* *tsugono* *tsā* *Asulā* *kafu* *adu*.”

32 *Yahaya* *za* *vu* *Urumbusu* *tawa* *tā* *u* *roco* *du* *ure* *u* *mejege* *u* *na* *yā* *danu*. *Agba* *i* *usu* *yi* *shi*, *reve* *gba* *aza* *o* *u'ushishi* *wu* *utafa* *na* *ashakala* *ā* *usu* *yi*. *Ko* *na* *ye* *enei* *ili* *i* *nda*, *i* *'yuwan* *tā* *a* *vadala* *i* *lyawa* *akuci* *e* *re* *du*, *reve* *i* *'yuwan* *ā* *usu* *yi*.”

Iroci ya aza a zamalinga a wuya

(Mak. 12:1-12; Luk. 20:9-19)

33 *Reve* *Yesu* *damma* *waru* *nan* *ganu* *a* *gbagbain* *na* *azagbain*, “*Poloi* *atsuvu* *ā* *du* *yu* *uwwa* *iroci* *i* *nda*: *A* *yuwan* *tā* *vuma* *ro* *na* *danai* *nu* *uduma* *wa* *inabi*. *Avu* *u* *suwa* *isula* *akandaruwā* *yi*. *Reve* *u* *kapā* *aakari*, *tsarā* *u* *tsura* *ubata* *u* *na* *wā* *dana* *o* *sovuso* *masayan* *ma* *inabi*,† *avu* *u* *suwa* *atsura* *adama* *a* *za* *vi* *ipiri*. *Reve* *u* *ca* *aza* *a* *zamalinga* *uduma*† *a* *tsarā* *a* *linga* *yi*, *avu* *ayi* *u* *karā* *mmalu*.”

34 *Ana* *mantsa* *mo* *uta'an* *wu* *umatsun* *wa* *inabi'i* *ma* *rawai*, *avu* *u* *lyungu* *agbashi* *ā* *yi* *ā* *'yawa* *ā* *ushi* *akunda* *e* *ili* *i* *na* *o* *bolotoi*.

35 “*Amma* *avu* *aza* *a* *zamalinga'a* *e* *reme* *agbashi'i*. *Reve* *a* *lalapa* *za* *tā* *le*, *avu* *o* *una* *za* *ro*, *reve* *a* *vuvura* *za* *va* *ta'atsu* *hali* *u* *kuwā*.”

36 *Avu* *za* *vu* *uduma*† *a* *lyunguwisā* *ag-* *bashi* *ā* *abunda* *ā* *yi* *ā* *'yawa* *ā* *tawaa* *yi* *ni* *inabi'i*. *Reve* *waru* *aza* *a* *zamalinga'a* *a* *yuwaan* *agbashi'i* *cine* *a* *yuwain* *na* *agbashi* *a* *na* *u* *fara* *lyunguyi*.

37 *Ā* *tyo* *o* *ukosu*, *reve* *za* *vu* *uduma*† *a* *lyungu* *mawun* *mā* *yi* *ā* *tyo* *ubata* *wa* *aza* *a* *zamalinga'a*, *a* *majiyān* *mā* *yi* *a* *ta* *yuwan* *tsutoni* *nā* *ayi*.

38 “*Amma* *ana* *aza* *a* *zamalinga'a* *e* *enei* *mawu'un* *ā* *tawa*, *avu* *a* *dammulai* *vani* *le*, *'Mawun* *ma* *nda* *ayi* *dā* *woo* *o'wo* *na* *agadu* *o* *uduma* *u* *nda*. *Nnā* *tsu* *una* *yi*, *tsu* *to* *o'wo* *nu* *uduma*† *a!*”

39 *Avu* *e* *reme* *yi*, *reve* *a* *tara* *yi* *o* *utaa* *yi* *atsuma* *o* *uduma*† *a* *nu* *ucira*, *reve* *o* *una* *yi*.”

40 *Reve* *u* *yuwan* *yeci*, “*Nnā* *za* *vu* *uduma*† *a* *u* *tawa*, *nye* *i* *zuwai* *waa* *yuwan* *na* *aza* *a* *zamalinga'a?*”

41 *Avu* *ā* *usu*, “*Babu* *ili* *i* *ro*, *u* *to* *una* *ama* *e* *iwuya* *o* *ndolo*, *reve* *u* *ca* *aza* *a* *zamalinga* *o* *ro* *uduma*† *a*, *aza* *a* *na* *aa* *ca* *yi* *akunda* *e* *ili* *i* *na* *o* *bolotoi* *a* *mantsa* *ma* *sa'an!*”

⁴² ʼAvu u damma le, “Koto i denuna ʼatsuma a Adanshi a ʼAsula shi? ‘Aatali a na asuwi a ‘yuwain, ayi da wo o’woi ikyun yu ucira ʼatsuma o usaa.

Zagbain da yuwain ili i nda, Waru u lobono ta e esu a tsu!’ [◊]

⁴³ “Adama o ndolo n ta dansaa du, a ta usa tsugono tsa ʼAsula e ekere a du, reve a ca ama a na aa yuwusan ili i na ʼAsula a cigai o tsugono tsa yi.

⁴⁴ Vuma na riyai zuva va aatali o ndolo suru u ta kukuda, waru za na aatali o ndolo a riyayi, u ta yukuma yi.”*

⁴⁵ Ana nan ganu a gbagbain na Afarishi a uwwai iroci i nda, a gura ta reve a na a aci e le a da Yesu aa yuwusan adanishi.

⁴⁶ ʼAvu a shi a ciga e reme yi, amma reve a kara a uwwusa wovon wa ama, adama a na ama a ca ta okolo a na Yesu vumavasula da.

22

Iroci ya ʼabuki a gbain o lolo
(Luk. 14:15-24)

¹ Yesu yuwisan ta iroci tsara u rito ama. Dada u dammai,

² “Apa cine tsugono tsa zuva tsa ri: A yuwan ta mogono mo ro za na fofoi abajini a ʼabuki o lolo adama a mawun ma yi.

³ Mogono'o u banu ta ama o ro a tawa ʼabuki'i. Ana urana wa ʼabuki'i u rawai, ʼavu u lyungu agbashi a yi tsara e de ama'a, reve a 'yuwan a tawa.

⁴ “Reve u lyunguwisa agbashi o ro, adansa, ‘Dammai aza a na m banuyi a na o koto ta ifofi ya ʼabuki. M pada ta inan i va i na i la'ai ulobonu, ʼavu n fobo inama. O fobo ta de ili suru. Tawa ubata wa ʼabuki o lolo.’

⁵ “Amma aza a na a banuyi'i a zuwa at-suvu e le shi. Ozo o ro e le a kara ta a tyo a aduma e le, ozo o ro gba a 'yawa ta alya e eden.

⁶ Ozo o ro gba shi e reme ta agbashi'i, ʼavu a gaga le, hali o una le.

⁷ Ana mogono'o wu uwwai ne, u yuwan ta upan lon. Dada u lyunguyi asoja a yi o una aza a na o unai agbashi'i, ʼavu a kulato lyuci gbain le.

⁸ “Dada u dammai agbashi a yi, ‘O koto ta ifofi ya ʼabuki o lolo. M banu ta ama a nda, agba a ntsaa a tawa shi.

⁹ Adama o ndolo, 'yawai e re lyuci gbai'in tsara i banu vuma na i tsurai biti u tawa ubata wa ʼabuki a va.’

¹⁰ ʼAvu a 'yawa e re, ʼavu o ʼoloto ama a na a gura tsurai suru, ama a ʼabula na ama o ulambu wa ʼabula suru. Ne da ubata wa ʼabuki'i u shiwan na ama.

¹¹ “Ana mogono'o u uwai we ene omoci'in, reve we ene pe vuma ni itana i na wu ntsayi u tawa ubata u lolo shi.

¹² Dada we ece niyi, 'Avu, nye i zuwai vo otoi itana i na i ri ulobonu shi, reve vu tawa ubata wa ʼabuki?' Ayi gba moci'in u tsura ili i na waa damma shi.

¹³ “ʼAvu mogono'o u damma agbashi o ro, 'Nlai ana ne ekere a vuma'a. Reve i vari yi atsuma e irumbu, ubata u na ama aa shon na a lumi anga adama a atsumalima.’

¹⁴ “Amayun, a banu ta ama na abunda, agba ama ke'en da a dangwai.”

Yeci adama a atsupu o utafa
(Mak. 12:13-17; Luk. 20:20-26)

¹⁵ Reve Afarishi' o fobo cine aa yuwan e reme Yesu nu unusu atsuma a adanishi.

¹⁶ ʼAvu a lyunguwa yi ama o ro atsuma o ojoro e le obolo no ozo o ro a na oo tono Hiridu. Reve a damma, “Manlu tsu reve ta vu ta dansa amayun kuci, waru vu to rocosu ama ure wa ʼAsula mejege. Vu tara ta ama suru unata, ko cine tsa da a ri.

¹⁷ Damma tsu majiyan ma wu, u lobono ta tsu tsupa utafa a tyo ya Kaisa' mogono, ko she tsu tsupa wan?”

¹⁸ Yesu gba u reve ta majiyan me iwuya me le, dada u dammai, “Adu aza e ikpa'a! Nye i zuwai ya lyungusa mu?”

¹⁹ Roco numu ikebe* yi rumu i na yaa tsupusaa utafa'a.” ʼAvu ama'a o roco yi ikebe'e.

²⁰ Reve we ece le, “Ululu na aala a zane a da a ri de ufanu?”

²¹ ʼAvu a usu, “Mogono ma gbain Kaisa.”

Reve u damma le, “Cayi Kaisa ili i na i ri za va yi, ʼAsula waru i ca yi ili i na i ri za va yi.”

²² Ana a uwwai ne, a yuwan ta asalama, dada a lyawa niyi ʼavu a kara.

Yeci adama o u'yosun wa akwakwa
(Mak. 12:18-27; Luk. 20:27-40)

²³ Aza a Sadukiya' a usu a na ama aa 'yon atsuma a akwakwa shi. O urana u ndolo gan, ʼavu a tawa ubata wa Yesu. Reve a damma,

²⁴ “Manlu, Musa damma ta, 'Na vuma kuwa babu mawun, ʼavu za va yi sotso maruna'a tsara u tsura yi mawun.’ [◊]

²⁵ De nu ufaru, a yuwan ta ama e cindere muwun ma anawu n na n danai pa. Za vu ufaru zuwa ta ka, ʼavu u kuwa babu mawun. Reve za ve ire sotso yi.

²⁶ ʼAvu ayi fo u kuwa babu mawun, reve za ro sotso yi waru, ne da a yuwain hali wo olo le suru.

²⁷ A tyo o ukosu, ʼavu ka'a fo u kuwa.

[◊] 21:42 Ica 118:22-23.

* 21:44 Akuci a atagada va aatagada a nda a ri nu uguzu wa 44 shi.

* 22:19 Danshi na a

yuwayin ulinga pa nda na Tshuheleni ayi da “dinari.” Kalyuwa Ucuufuwu wi “Ikebe.” [◊] 22:24 U.W.I. 25:5-6.

²⁸ Na *Asulā* a *tawā* a 'yaşan ama o ukwişā, ka va zane dā woo o'wo? Adama a na wo olo t̄a ali e cindere'e suru."

²⁹ Dada u usu nle, "I ri nu urevu shi, adama a na i reve ili i na Adanshi a *Asulā* a dammai shi, waru i reve adama o ucira wā *Asulā* shi.

³⁰ Na a 'yaşan ama aţsumā a akwākwa, aa yuwan lolo shi, waru aa ca lolo shi. O to o'wo gashi nlingata mā *Asulā* dē zuva.

³¹ Koto i denunā ili i na *Asulā* a dammai adama o u'yosun aţsumā a akwākwa shi?

³² *Asulā* a damma, 'Amu dā *Asulā* a Ibrahim, na *Asulā* a Ishiyaku, oḅolo na *Asulā* a Yakubu.' ◊ *Asulā* waru *Asulā* a aza a wuma a dā, agba *Asulā* a akwākwa a dā shi."

³³ Ana oḅolo a ama'a a uwwai tsundolo, a yuwan t̄a asalama nu uritosu wā yi.

Wilā u na u la'ai mgbain

(Mak. 12:28-34; Luk. 10:25-28)

³⁴ Ana Afarishi a uwwai a na aza a Sadukiya a gura usu ili shi, dada o ḅolotoi ubat̄a u t̄a.

³⁵ Aţsumā e le, manlu mā *Wilā* mo ro mo foḅo t̄a cine wee reme Yesu dada u yuwan niyi yeci:

³⁶ "Manlu, aţsumā a *Wilā* wa Musa, zane dā la'ai mgbain?"

³⁷ Reve Yesu usu yi, " 'Vu ciga Zagbain *Asulā* a wu no okolo a wu suru, na asuvu a wu suru, waru na majiyan mā wu suru.' ◊

³⁸ Ayi nda ayi dā *Wilā* u gbain wu ufaru za na la'ai ulobonu.

³⁹ *Wilā* we ire fo u tu ulobonu, 'Vu ciga moron mā nden mā wu cine vu cigai aciyāwu.' ◊

⁴⁰ *Wilā* wa Musa oḅolo na Atagada a Amasulā suru zālā wilā re nda dā a ri."

Yeci adama a Zamawawa

(Mak. 12:35-37; Luk. 20:41-44)

⁴¹ Afarishi'i lo ubuwu uḅolotowu, dada Yesu yuwan nle yeci,

⁴² "Nye yaa yuwusan majiyan adama a Kristi Zamawawa? O ugundo wā zane dā wu ut̄ai?"

Reve a usu, "Kristi Zamawawa Mawun mā Dāwuda ma dā."

⁴³ Dada u damma nle, "To, adama a nye Dāwuda dē niyi 'Zagbain?' Ruhū va Akiza dā zuwai Dāwuda dammai,

⁴⁴ 'Asulāzuva a damma t̄a Zagbain vā.

Danu o ukere usa'ani u vā, she na n zuwa n'yuwatan mā wu a apata a ana a wu.' ◊

⁴⁵ "Ana Dāwuda dē niyi Zagbain, cine woo o'wiso mawun mā yi a mantsa mā t̄a?"

⁴⁶ Ko za gura usu yi shi. Diga lo ko za kawan dāshi yuwan yi yeci waru shi.

23

Yesu barai azagbain

(Mak. 12:38-39; Luk. 11:43, 46; Luk. 20:45-46)

¹ Reve Yesu yuwaan oḅolo'o no ojoro a yi adanshi,

² "Munlu n *Wilā*† na Afarishi a t̄a nu ucira a damma dū ili i na *Wilā* wa Musa waa dansa.

³ I yuwan tsutoni ni ili i na o rito ndu suru, amma she i yuwan ununa aa yuwusan wan. Adama a na a tsu damma t̄a ili i ro, reve a yuwan ili i ro ko'o.

⁴ A tsu nlaā t̄a ama itana yu ume i na aa gura tanu shi, agba ele a ciga a zuwa ukere a kamba tanu le shi.

⁵ "A ta yuwusan ili i sa'ani tsarā ama e ene le, za suru t̄a nlaşā ilawo ya Adanshi a *Asulā*, amma ilawo ya Afarishi i la'a t̄a mgbain. Waru alagba e elentsu a atugu e le a t̄a mgbain.

⁶ A la'a ta ciga ndanāt̄a n sa'ani ubat̄a a abuki, waru na ndanāt̄a me elime ubat̄a e iḅolo.

⁷ Na a ri aţsumā e eden, a tsu la'a t̄a ciga ama a çaşā le na aala a tsugbain, 'Manlu.'

⁸ "She i lyawa vuma ro dē dū 'Manlu' wan, adama a na Manlu mā t̄a ma dā i ri na ayi goon, suru ndu waru muwun mā anāwu n dā i ri.

⁹ Aţsumā o uvadi she i dē vuma na aala a tsugbain 'Dada' wan, adama a na i t̄a na Dada t̄a goon, za na ri zuva.

¹⁰ Waru she i lyawa vuma ro dē dū 'Zagbain' wan, adama a na Zagbain t̄a dā i ri na ayi goon, ayi dā Zamawawa.

¹¹ Za na la'ai mgbain, wo o'wo aagbashi a dū suru.

¹² Za na kambat̄oi aciyayi zagbain a t̄a kaḅat̄o yi, za na gba kaḅat̄oi aciyayi a t̄a 'yaşan yi.

¹³ "Woo yo'ono dū shi, aḅu munlu n *Wilā* na Afarishi. Aḅu aza e ikpa'a! I t̄a kpatosu unāntsu u tsugono tsa zuva, agba aḅu na aciyāḅu yaa uwa pe shi. Waru i ta putsusaa aza a na a cigai a uwa. [

¹⁴ Woo yo'ono dū shi aḅu munlu n *Wilā* na Afarishi. Aḅu aza e ikpa'a! I ta paalasa nrunā a ususa 'wa le, waru i ta yuwusan avasa o uga'an tsarā ama e ene dū. I ta la'a sowo aţsumalimā lon.]*

¹⁵ "Woo yo'ono dū shi, aḅu munlu n *Wilā* na Afarishi. Aḅu aza e ikpa'a! I tsu pasa t̄a mala, hali i tyo e ida ya alanga, tsarā i tsurā za vi itoni t̄a. Ni i yuwan ne, avu i zuwa yi u la'a dū ntsaa na waa uwa aţsumā a akina.

¹⁶ "Woo yo'ono dū shi, aḅu azagbain a na ri nrumba! I tsu damma t̄a, 'Na vuma kucina na Aa'isamapada a mantsa ma na

waa yuwusan nzuwulai, ayi ndolo wo o'wo ili shi. Agba nu u kucina na zinariya na ri pe atsuma a Aa'isamapada'a, u ciga u 'yuwan u shiton nzuwulai ndolo.'

¹⁷ Adu olo a nrumba! Zane da la'ai: zinariya ko Aa'isamapada a na o o'wotoi zinariya'a na akiza?

¹⁸ Adu waru i damma, 'Na vuma kucina na masa'at a mantsa ma na waa yuwusan nzuwulai, wo o'wo ili i ro shi. Amma nu u kucina nu une'e u na u ri a masa'a, u ciga u 'yuwan u shiton nzuwulai'i.'

¹⁹ Adu nrumba ma ama! Zane da la'ai: ayi une'e ko ayi masa'a ma na ma zuwai une'e wo o'woi na akiza?

²⁰ Na ne da, na vuma kucina na masa'a, u ta kucinasa na ayi ni ili i na i ri zuva va yi suru.

²¹ Waru nu u kucina na Aa'isamapada, u ta kucinasa na ayi obolo na Asula, za na ri pe nden.

²² Waru na vuma kucina na zuva, u ta kucinasa no ootogu o tsugono tsu Asula na ayi za na ri de nden.

²³ "Woo yo'ono du shi, adu munlu n Wila na Afarishi. Adu aza e ikpa'a! I tsu ca ta Asula mabaci ma ta atsuma a kupa e ili i na i ri ne ele suru, hali na avu'un e isu'wan e keke'en ni icu'un i keke'en suru. Agba i tsu yuwan tsutoni tsu abula u uritosu u Wila shi, za na ele da o roco ozo o ro isa'ani na amayun na abula. Ele da wu ntsayi i yuwan suru, agba she i vari ko ili i ke'en i ta atsuma e ili i na yaa yuwusan wan.

²⁴ Adu nrumba n na moo ronoso ama! I ta gashi vuma na tsu shere mofiyon atsuma a mini mo oso, avu u sodu aarakumi!†

²⁵ "Woo yo'ono du shi, adu munlu n Wila na Afarishi. Adu aza e ikpa'a! I tsu zaza'wa ta alanga a munda na ntada, agba atsuma e le a ta tapu ni ili i na i usai nu ucira e ekere a ama, tsara yu uwaa aciya'adu uyo'o.

²⁶ Afarishi, adu nrumba n da! I fara kambato atsuma a munda cece, reve ucina'a fo wo o'wo cece!

²⁷ "Woo yo'ono du shi, adu munlu n Wila na Afarishi. Adu aza e ikpa'a! I rotso ta ason a na a putalai mini ma u'uri. Alanga a ason o ndolo a ta gashi ulobonu, agba atsuma, a ta tapu ne etele a akwakwa ni ili yi idaba icu'un icu'un.

²⁸ Ne da waru, a alanga i rotso ta gashi ama a abula a da i ri e ekere a ama, agba atsuma a du a ta tapu ni ikpa'a na nusu.

²⁹ "Woo yo'ono du shi, adu munlu n Wila na Afarishi. Adu aza e ikpa'a! I tsu fofo ta ubata wa acida ulobonu adama a amasula, avu waru i kakala ason a aza a na a yuwain wuma u sa'ani.

³⁰ Adu i damma, 'Na tsu shi tsu yuwan wuma u tsu a mantsa ma nkaya n tsu, tsu shi a kamba le mona ma amasula shi.'

³¹ Ne da i poloi aciya'adu a na i palu'wai aciya'adu adansa adu muwun n tsukaya ma aza a na o unai amasula a da!

³² Lyuwai elime tsara i koso ili i na nkaya n du n farai!

³³ "Adu apili na muwun ma apili! Cine i jiyain i la'a a na ee ge'eto du atsuma a akina a na a ri n kima shi?

³⁴ Adama o ndolo n ta lyunguwa du na amasula na aza o urevu na munlu. Ozo o ro e le i to una le, ozo o ro gba shi i ta vara le a akpata. Ozo o ro waru gba i ta ruru'wa le atsuma a a'isa a du, reve i lo le diga a lyuci a tyo a lyuci.

³⁵ Adama o ndolo, Asula e te ece du adama a aza a na o unai babu unusu, aza a na a yuwain de wuma. O ufuru adu aza a Yahuda, yu una ta Habila'at vuma va abula, ne da i lyuwai elime na mona hali a tyo ya Zakariya mawun ma Berekiya. Ayi da yu unai e memere mo Upasu wa Akiza na masa'a mo ukulatosu atsuma a Aa'isamapada.

³⁶ N ta dansaa du amayun, ili i nda suru i ta cina du, adu na i ri wuma gogo."

Yesu ciga ta Urishelima

(Luk. 13:34-35)

³⁷ Dada Yesu lyuwai elime na adanshi, "Adu ama a Urishelima! Ama a du o una ta amasula waru a vuvara ta nlingata n na a lyunguyi a tyo ya'a du. N tsu ciga ta m boloto du ubata u ta, cine moton mo tsu vapa muwun ma yi ne evelu. Agba i lyawa mu n yuwan ne shi.

³⁸ Adama o ndolo Asula a ta lyawa Aa'isamapada a du, reve wo o'wo lyanga.

³⁹ N damma du, yaa dashi ene mu waru shi, she mantsa ma na yaa damma, 'Asula a zuwaa za na aa tawa atsuma a ala a Asulazuva aba'un.'

24

O to boso Aa'isamapada

(Mak. 13:1-2; Luk. 21:5-6)

¹ Ana Yesu utai a Aa'isamapada, ayi a makaraa, avu ojoro a yi a tawa ubata wa yi, tsara o roco yi saa va Aa'isamapada'a.

² Dada gba u damma nle, "Ye ene ta saa nda suru? Amayun a da maa dansaa du, ko aatali a ta aa lyawa zuva vu za va yi shi. Suru nle o to oco le e ida."

Morono ma atsuvu adama a addama

(Mak. 13:3-13; Luk. 21:7-19)

³ Yesu de nden a Masasan ma Zetun, reve ojoro a yi a tawa ubata wa yi a dana obolo na ayi goon. Adu a damma, "Damma tsu

† 23:24 Yesu ta dansa, "I dama ta adama a nusu wawa'a amma i ta yuwusan abajini a nusu."

mantsa ma na ili i ndolo yaa fara? Waru nye yaɗa ɗana iroci i na yoo roco tsu waru mantsa ma na vaɗa taɗa ma rawa ta, waru mantsa ma na uvadi u nda woo koto?"

⁴ Daɗa Yesu tsu usu le, "I lyawa nanza pusan ɗu ugbozu wan.

⁵ Ama na ɗabunda a ta taɗa na aala a va, a ta damma, 'Amu da Zamawawa'a.' Waru a ta pusan ugbozu wa ama na ɗabunda.

⁶ I ta uwwa adama o uvon na alabari o uvon a na a ri lo a taɗa, amma she yu uwwa wovon wan. Ili i nda suru a ciga a 'yuwan a fara, kafu ukosu u taɗa.

⁷ Iɗa i ta yuwan nlangi ni iɗa, tsugono waru tsu yuwan nlangi na tsugono. A ta yuwan mantsa ma ambulula na ɗabunda. A ta yuwan uramosu wi iɗa baɗa baɗa.

⁸ Ili nda suru a ta gashi ufuru wu mɗala n limatan.

⁹ "Ama e te reme ɗu, a zuwa ɗu atsumalima, ɗu o una ɗu. Ama suru a ta 'yuwan ɗu adama a na i usu numu.

¹⁰ Adama o ndolo ama na ɗabunda a ta lyawa itoni i va. A ta yuwan nlangi vɗani le, reve a 'yuwunlai.

¹¹ Amaɗula e epen a ta taɗa, reve a zuwa ama na ɗabunda a usu epen.

¹² Adama o ndolo, iwuya i ta baza baɗa suru, ɗu icigi ya ama na ɗabunda i taɗa lon.

¹³ Amma aza a na a kaɓai asuvu hali a tyo o ukosu, ɗula a ta wawa le.

¹⁴ She na a yuwan alajiji a Alabari a Sa'aniɗ adama o tsugono tsu ɗula ubaɗa suru atsuma o uvadi, daɗa ukosu waɗa taɗa.

Ili yi idaba i na i tsu taɗa nu ulungusu
(Mak. 13:14-23; Luk. 21:20-24)

¹⁵ "Mantsa ma ta taɗa a na ye ene ili i na Daniya vumavaɗula yuwain adanshi adama a yi 'Ili yi idaba i na i tsu lungusa Aa'isamapada,' ^o mishin Upasu wa Akiza. (Aɗu na yee desununa ili i nda, i reve ili i na waa dansa.)

¹⁶ A mantsa mo ndolo, ama a Yahuda a 'yuwan a ciga a suma a tyo a nsasan tsara a la'a.

¹⁷ Za na ri a alanga, she u kambisa o u'wa adama u tara ili i ro wan.

¹⁸ Za na ri de o uɗuma, u kambisa o u'wa tsara u tara aapalutsu wan.

¹⁹ A mantsa mo ndolo, u ta suɗuwa amaci a na a ri na atsuma obolo na amaci a na a ri na muwun n na ma apasa maani!

²⁰ "I yuwan avasa tsara iladi i du yoo o'wo atsuma a lyushi ko urana wa Ashibi wan!

²¹ A yi nda u to o'wo atsumalima a na koto a yuwain shi, diga na a yuwain uvadi u nda. Waru cu'un va atsumalima o ndolo aa dashi fara shi.

²² Amma ɗula e jebe ta de rana ndolo, na koto u yuwan ne shi, babu vuma na aa la'a.

Amma ɗula e te jebe le adama a aza a na u dangwai.

²³ "A mantsa mo ndolo, ozo o ro a ta damma du, 'Kalyuwai, ndede Zamawawa'a!' Ko za ro damma, 'Apa yi', agba she i usu wan.

²⁴ Azamawawa e epen na amaɗula e epen a ta taɗa a yuwan ili ya asalama ya ɗabunda. A ta yuwan atyo a na aa yuwan tsara ama o toni le, hali na ama a na ɗula a dangwai, na aa gura.

²⁵ Gogo n to ronuso du atsuva adama a nda, kafu ili i nda i fara.

²⁶ "Adama o ndolo, na za ro damma du, 'Kalyuwai, Zamawawa ta de o ogozo,' she i 'yawa i kalyuwa wan. Ko a damma du, 'Apa ubaɗa u na u ri upa'un,' she i usu wan!

²⁷ Na Mawun ma Vuma ma taɗa, ama suru e te ene yi, cine i revei imadatsu i tsu madatsa zuva suru.

²⁸ Ubaɗa u na akwakwa a ri, lo da asala o tsu boloto, adama o ndolo iroci i nda u to rocosu ukosu u rawa ta zuzu.

Utawu u Mawun ma Vuma
(Mak. 13:24-27; Luk. 21:25-28)

²⁹ "Babu usan na rana va atsumalima ndolo koto,

'Urana u ta rumbana

Woto waru waa dashi ikana shi.

Italyo'o i ta riyu,

Waru ɗula a ta jingada cira na ri zuva.' ^o

³⁰ "A mantsa mo ndolo, e te ene iroci i Mawun ma Vuma de zuva.† Ama o uvadi suru a ta shon adama o wovon. E te ene Mawun ma Vuma a taɗa de zuva nu ucira na tsugbain.

³¹ Waru u ta lyungu nlingata ma yi na mesun ma aavana a gbain, o to boloto aza a na ɗula a dangwai diga o ufuru wu uvadi a tyo o ukosu wu uvadi ubaɗa u ta.

Uritosu o udanga wu ubiri

(Mak. 13:28-31; Luk. 21:29-33)

³² "Gogo i rito urevu u nda e ekere o udanga wu ubiri: Nna ye ene eten na ɗu'un e le a limana ɗan, waru na ayawa no ototopi, i reve mantsa ma lyushi ma rawa ta zuzu.

³³ Na ye ene ili i ndolo suru a farasa, i te reve mantsa ma rawa ta zuzu.

³⁴ I cuwan ili i nda suru i ta fara kafu ama a na a ri nda wuma suru a kuwa.

³⁵ Zuva ni iɗa a ta kara, agba adanshi a va aa kara shi ko ke'en.

Babu za na revei mantsa ma na Yesu aa tawisa

(Mak. 13:32-37; Luk. 17:26-30, 34-36)

³⁶ "Ko za reve urana'a shi, ko mantsa'a, hali na nlingata ma ɗula n na n ri de zuva

hali na Mawun ma Vuma. She Dada da goon revei.

³⁷ Na Mawun ma Vuma ma a tawa, ili i ta dana vadamma a mantsa ma na Nuhuf yuwain wuma.

³⁸ Atsuma a rana ndolo kafu u ulungusu u mini, ama a lyuwusa ta no o sowi, na a yuwin lolo cine a tsu yuwusan hali urana u na Nuhu uwai atsuma a wantsun.

³⁹ Agba a gura reve ili i na i ri a mmalu shi, hali mini ma tawa ma lyuwa le suru. Ne da woo o'wo na Mawun ma Vuma ma tawa.

⁴⁰ Ali e re a ta dana o ufuma. A ta tara vuma ta reve a lyawa vuma ta.

⁴¹ Amaci e re a ta dana a yira a aatali a yira. A ta tara ka ta reve a lyawa ka ta.

⁴² "Adama o ndolo, i dana ufofu, i reve urana u na Zagbain du ri lo a tawa shi.

⁴³ Na za vu u'wa reve yashi i na vivu a tawa, i reve waa lantsa shi, waru waa lyawa vivu ndolo uwa o u'wa wa yi shi.

⁴⁴ Adu i 'yuwan i ciga i dana ufofu a mantsa suru. Adama a na Mawun ma Vuma ma ta tawa a mantsa ma na i zuwai shi.

Aagbashi a abula

(Luk. 12:41-48)

⁴⁵ "Aagbashi a ne a da a ri na abula nu ugbozu? Ayi da za na zavu'wa va yi zuwa niyi u kalyuwusa akapi a aza a yi a agbashi, nu u casu nle iliyala a mantsa ma sa'ani.

⁴⁶ Na zavu'wa va yi kamba, avu u cina yi u yuwan ulinga u sa'ani, u ta ca yi iliyinkapa.

⁴⁷ Amayun a da maa dansaa du, zavu'wa ndolo ta dangwa aagbashi o ndolo wo o'wo za na a dana a kalyuwusa yi itana ya yi suru.

⁴⁸ Agba nna aagbashi'i u ri na abula shi, u ta damma aciyayi a na zavu'wa va yi a kamba go'o shi.

⁴⁹ Reve u reme malapa ma agbashi'i suru. Avu u uwa alya nu u sowi hali wo o'wo usowu ofolo na aza a yi.

⁵⁰ Zavu'wa'a u ta kamba a mantsa ma na u zuwai shi, ko a mantsa ma na u ri ufofu shi.

⁵¹ Zavu'wa u ta bufatsa yi lipu, avu u kambato yi wo o'wo na aza e ikpa'a, ubata u na ama a shon na lumi anga adama a atsumalima."

25

Iroci ye esheli kupa

¹ Reve Yesu lyuwa elime na adanshi, "A mantsa mo ndolo, apa cine tsugono tsa zuva tsaa dana: A yuwan ta esheli kupa a na a tarai iftila i le, avu a kara a 'yawa a ga'aton vali vu kasa'avu.

² Ama o ton atsuma e le olo a da, akapi a ama o ton gba aza o ugbozu a da.

³ Olo o ndolo a na aza kara a tara ta iftila i le, agba a guza mani'in mo ro shi.

⁴ Aza o ugbozu gba, avu a bana mani'in mo ro o mupondo n ro.

⁵ Ana gba vali vu kasa'avu rawai go'o shi, avu a fara mgada hali a lantsa.

⁶ "Na ayin utanu avu vuma ro saala, 'Vali vu kasa'avu ta lo a tawa! Tawa i ga'aton yi!'

⁷ "Avu esheli'i suru a 'yon a lapula iftila i le.

⁸ Avu olo'o a damma aza o ugbozu, 'Ne'e ntsu mani'in ma du wa'a, adama a na aza a tsu a ciga ta makima.

⁹ "Dada ele gba a usu nle, 'Tsu ri na mani'in ma na maa rawa tsu na adu shi. 'Yawa ubata wa aza a na a winisa, tsara i tsura i tsulaa aciyadu.'

¹⁰ "Ana olo e esheli o ndolo a 'yawa atsulu a mani'in, dada gba vali vu kasa'avu'u u rawai. Esheli a na gba a ri ufofu, reve a uwa o u'wa na vali vu kasa'avu'u ubata wa abuki. Dada a kpatoi unantsu wu u'wa'a.

¹¹ "A tyo de, avu esheli a na a buwai a rawa, dada a uwai yisaali, 'Zavu'wa! Kpatu'waa tsu unantsu.'

¹² "Avu gba vali vu kasa'avu'u u usu, 'Amayun a da maa dansaa du, n reve du shi.' "

¹³ Reve Yesu damma, "Adama o ndolo i dana ufofu kuci, i reve urana ko mantsa ma na ili i nda yaa fara shi."

Iroci ya agbashi a ta'atsu

(Luk. 19:11-27)

¹⁴ Avu waru Yesu yuwisan adanshi ni iroci i nda, "A mantsa mo ndolo, apa cine tsugono tsa zuva tsaa dana: Vuma ro shi ta ciga u 'yawa mmalu ubata u ro. Kafu u kara, reve u de agbashi a yi, avu u damma le a kalyuwa itana ya yi ulobonu kafu u tawa.

¹⁵ Vuma'a u reve ta ulinga u na za suru aa yuwan. Reve u ca za vu ufuru ikebe i gbain i azurufa* i ton. Waru u ca ta za ve ire ikebe i gbain i azurufa i re. Avu u ca za va ta'atsu ikebe i gbain i azurufa i ta. Reve u kara mmalu ma yi.

¹⁶ Ana vuma'a u kara, avu aagbashi a na u cayi ozo o to'on u yuwan ulinga ne ele, u zamiyisa ozo o ton waru.

¹⁷ Reve waru aagbashi a na a cayi ejere ne da fo u yuwain ulinga ni ikebe'e, avu u tsurisa ejere waru.

¹⁸ Ana aagbashi a na a cayi za ta, avu u kapa akari reve u soko ikebe yi zagbain va yi e ida.

¹⁹ "Ana a jimai, avu zagbain i kamba, dada we ecei agbashi'i ili i na a yuwain ni ikebe'e.

²⁰ Avu aagbashi a na a cayi ozo o to'on u tawisa yi no ozo o ton a na u tsurai atsuma e ikebe'e. Reve u damma, 'Zagbain, vu ca mu

* 25:15 Danshi na a yuwain ulinga pa nda na Tsheleni ayi da "talen." Kalyuwa Ucufluwu wi "Ikebe."

tā ikebe i gbain i azurufa i ton, n tsurisa tā ozo o ton.'

²¹ "Avu u usu, 'Vu yuwan tā ulinga u sa'ani. Aagbashi a aḅula a da vu ri, waru vu tsu uwwa tā adanshi. Ana vu yuwain aḅula ni ili i ke'en i nda, n ta zuwa wu vu kaḅuwusa ili i na i la'ai mgbain. Tawa vu uwwa uyo'o obolo na amu.'

²² "Avu za ve ire, za na a cayi ejere, tawa reve u damma, 'Zagbain, vu ca mu tā ikebe i gbain i azurufa i re, n tsurisa tā ejere.'

²³ "Reve u usu, 'Vu yuwan tā ulinga u sa'ani. Aagbashi a aḅula a da vu ri waru vu tsu uwwa tā adanshi. Ana vu yuwain aḅula ni ili i ke'en i nda, n ta zuwa wu vu kaḅuwusa ili i n na i la'ai mgbain. Tawa vu uwwa uyo'o obolo na amu.'

²⁴ "Dada aagbashi a na cayi za tā, u tawa u dammai, 'Zagbain, n reve tā vu tu usan. Vu rotso tā cu'un vuma na tsu ciga u gasa ubata u na u cu'wain shi, vu ciga tā ili ye pere.

²⁵ Adama o ndolo mu uwwa tā wovon, dada gba n 'yawai n sokoi ikebe ya wu e ida. Apa wu ikebe ya wu.'

²⁶ "Reve u usu, 'Avu aagbashi a aḅula da shi, waru orogo a da vu ri! Vu damma vu reve tā a na n tsu ciga n gasa ubata u na n cu'wain shi.

²⁷ Vu shi ta zuwa ikebe i va o u'wa wi ikebe e ekere a aza o uvadalasa, tsara n tsara pe ili i ro wa'a atsuma a yi.'

²⁸ "Dada zagbain in dammai akapi a agbashi'i, 'Ushiyi ikebe'e e ekere a yi, avu i ca aagbashi a na a ri ni ikebe i gbain i azurufa kupa.

²⁹ Na nanza yuwan aḅula ni ili i na u ri na ayi, Asula a ta dashi ca yi ili ya abunda, waru u ta tsura ili hali a karalai wira. Za na gba ri na ayi shi, Asula a ta ushi ke'en na u ri na ayi.

³⁰ Gogo varyi aagbashi o ulambu wa aḅula o ndolo a alanga, atsuma e irumbu i na ama aa shon na a lumi anga e le na atsumalima.' "

Mogono me te ge'eto ama suru

³¹ Reve Yesu lyuwa elime nu uritosu, "Mawun ma Vuma ma tā tawa na tsugbain tsa gbain, na nlingata ma yi suru. U to o'wo Mogono, avu u danu o ootogu o uge'etosu a gbain a yi.

³² Ida yu uvadi suru o to boloto a makakan ma yi, waru u ta kasa le ure, cine za va aguba tsu kakasa ikyon na mgbele.

³³ U ta zuwa ikyon o ukere usa'ani, mgbele waru gba u zuwa le o ukere ugula wa yi.

³⁴ "Avu Mogono'o u damma aza a na a ri o ukere usa'ani wa yi, 'Tawai, Dada va ca du ta aba'un a yi. Ushiyi tsugono tsa na Asula o fofoo ndu kafu u yuwan uvadi.

³⁵ Ana n danai na ambulu, i ne'e mu ta ilyalya n lyuwa. Ana n danai na akuli, i ne'e mu ta mini n sowo. Ana n yuwain limocin i ushi mu ta a 'wa du.

³⁶ Ana n danai atabu, i ne'e mu ta itana n oto. Ana n danai ubanakun, i co'wo mu ta. Ana n danai o u'wa wa ali, i kaḅuwu mu ta.'

³⁷ "Reve ama a aḅula'a a usu, 'Zagbain, te da tse ene nuwu na ambulu, avu tsu ne'e wu ilyalya? Waru te de tse ene nuwu na akuli, avu tsu ne'e wu mini mo oso?

³⁸ Te da tse ene nuwu a nde'en, waru danga na 'wa tsu, reve tsu banu wu a 'wa tsu? Te da tse ene nuwu atabu, reve tsu ca wu itana?

³⁹ Te da tse ene nuwu ubanakun ko o u'wa wa ali, avu tsu kaḅuwu wu?'

⁴⁰ "Mogono'o u ta usu, 'Ni i yuwaan ama a va, ko cine a ri ana ili i ro shi, amu da i yuwayin.'

⁴¹ "Reve waru u damma aza a na a ri o ukere ugula, 'Lyawa numu, adu na Asula a yuwayin una. 'Yawai i uwa a akina a na a ri n kima shi, za na o fofoyi Mekerkenkesu na nlingata ma yi!

⁴² N dana ta na ambulu, agba i ca mu ilyalya n lyuwa shi. N dana ta na akuli, agba i ca mu mini n sowo shi.

⁴³ N dana ta o limocin, agba i ushi mu shi, waru n dana ta atabu, agba i ne'e mu itana n oto shi. N dana ta ubanakun waru atsuma o u'wa wa ali, agba i kaḅuwu mu shi.'

⁴⁴ "Ama o ndolo a ta usu, 'Zagbain, urana u ne u da tse ene nuwu na ambulu ko na akuli avu tsu kuda a kamba wu? Ko vu danai o limocin avu tsu kuda a ushi wu? Waru urana u ne u da tse ene nuwu atabu reve tsu kuda a ca wu itana? Ko gba urana u ne u da vu danai ubanakun ko vu danai o u'wa wa ali reve tsu kuda a kaḅuwu wu?'

⁴⁵ "Mogono'o u ta damma le, 'A mantsa ma na i 'yuwain a kamba ko vuma ta atsuma a ama a va, ko cine o rotsoi ili i ro shi, amu da i 'yuwain a yuwaan.'

⁴⁶ "Ama o ndolo a ta uwa atsuma a atsumalima a na a ri n koto shi, amma ama a aḅula a ta yuwan wuma u babu ukotu."

26

O fofo ta o una Yesu

(Mak. 14:1-2; Luk. 22:1-2; Yah. 11:45-53)

¹ Ana Yesu kotoi a yuwusan adanshi e ili i nda, dada u dammai ojoro a yi,

² "I reve ta, rana re da buwai a fara Abuki a Mapasa,† waru amu, Mawun ma Vuma, amu da ee reme, avu a vara mu a akpta."†

³ Reve nan ganu a gbagbain na azagbain o boloto o u'wa wa aabara a nan ganu na a tsu de Kayafa.

⁴ Avu a yuwan ifofoi tsara e reme Yesu usokowu, reve o una yi.

⁵ Reve a damma, “Woo lobono tsu yuwan yi a mantsa ma *Abuki* a Mapasa shi, adama a na ama a ta 'yasan nlangi.”

Ka na mani'in ma maguru
(Mak. 14:3-9; Yah. 12:1-8)

⁶ Ele pe atsuma e ifo6i i na ee reme Yesu, ayi gba u dana ta de Batanya o u'wa wa Simo makutu.

⁷ Ayi a alya e ilyalya da da ka ro tawai ubata wa yi na meden ma aatali ma sa'ani. Atsuma a yi mani'in ma maguru me ikebe lon ma dana ta pe. Reve u tsuwan Yesu a aaci.

⁸ Ana o ojoro a yi e enei ili i ndolo, avu a uwwa upan hali a damma, “Cine tsa da waa lungususa ikebe?”

⁹ Na a shi a wina yi, a shi ta tsura ikebe ya abunda, reve a ca alambi.”

¹⁰ Agba Yesu reve ta ili i na aa dansa, da da u damma nle, “Cine tsa da yaa damatosun ka nda? U yuwaan mu ta isa'ani.

¹¹ I ta na alambi atsuma a du kuci, amu agba maa jima pa obolo na adu shi.

¹² U tsuwan mu ta mani'in ma nda, tsara u fofo lipu va adama a acida.

¹³ Amayun a da maa dansaa du, ubata u na aa yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a nda atsuma o uvadi suru, a ta damma ili i na ka nda yuwain a cuwusan na ayi.”

Yahuza usu ta u wina Yesu
(Mak. 14:10-11; Luk. 22:3-6)

¹⁴ Avu za ta atsuma a Kupanejere, za na a tsu de Yahuza Iskariyoti, 'yawa u yuwan adanshi na ganu a gbagbain.

¹⁵ Reve u damma, “Nye i da yaa tsupa mu nna n ca du Yesu?” Avu a ca yi ikebe† i azurufa* mata'atsu.

¹⁶ Diga a mantsa'a reve u reme izami ure u na waa wina le Yesu.

A yuwain Abuki a Mapasa
(Mak. 14:12-21; Luk. 22:7-13, 21-23; Yah. 13:21-30)

¹⁷ O urana wu ufaru u na aa yuwusan Abuki o Opopofu,† avu ojoro a tawa a yuwan Yesu yeci, “Te da vu cigai tsu fofo alya e ilyalya adama Abuki a Mapasa?”

¹⁸ Avu u usu, “Yawai a lyuci ubata u vuma ro, avu i damma yi, Manlu ma damma: 'Mantsa ma na a dangwaa numu ma ta yuwusan. N ta yuwan Abuki a Mapasa no ojoro a va o u'wa wa wu.’”

¹⁹ Avu a yuwan cine u damma nle, reve o fofo ilyalya ya Abuki'i de.

²⁰ Ana urana u kotoi, reve Yesu na Kupanejere† a danu alya.

²¹ Ele pe atsuma a alya, avu u damma, “N ta dansaa du amayun, za ta atsuma a du u ta wina mu.”

²² Ojoro'o a uwwa uyo'o shi, reve a kara e eceshe yi aza a ta ta, “Amayun, Zagbain, amu da maa wina wu shi. Ko amu da?”

²³ Reve Yesu usu, “Vuma na otayi ukere wa yi a matada ma ta na amu, ayi da za na aa wina mu.

²⁴ Amu Mawun ma Vuma, n ciga n 'yuwan n kuwa, cine a danai adama a va de nu ujimu. Amma woo yo'ono vuma na wina numu shi. U shi ta la'aa yi nna a shi a matsan yi shi.”

²⁵ Avu Yahuza za na aa wina yi, damma, “Manlu, amayun amu da shi, ko amu da?” Avu Yesu usu, “Ee, avu da.”

Alya e Ilyalya yu Ukosu
(Mak. 14:22-26; Luk. 22:14-20)

²⁶ Ele pe atsuma a alya, reve Yesu tara oopopofu. Avu u godyoo Asula reve wu busa yi. Da da waa ca ojoro'o avu u damma, “Ushiyi oopopofu a nda'a i tama yi, lipu va da nda'a.”

²⁷ Avu Yesu tara mokoto avu u godyoo Asula adama a yi, reve u ca ojoro'o avu u damma, “Suru ndu sowoi.

²⁸ Adama a na mpasa n va n da za na o o'woi iroci ya akucunu† a na Asula a yuwain na ama a yi, adama a yuwaan le gafura vu nusu le.

²⁹ N damma du nda, maa dashi sowo masayan ma inabi† shi, she na n sowo yi o ure u sa'avu o tsugono tsa Dada va.”

³⁰ Ana a canai ishpa, reve o uta a tyo a Masasan ma Zetun.†

Bituru kucina ta u te isawan na Yesu
(Mak. 14:27-31; Luk. 22:31-34; Yah. 13:36-38)

³¹ Reve Yesu damma ojoro a yi, “Na ayin a nda, suru ndu i ta suma avu i lyawa mu, cine vumavasula dammai,

'Asula a ta gala za va agu6a, waru ikyon ya yi i te bete'we.’ †

³² “A mantsa ma na n 'yoyin atsuma a akwakwa, n ta 'yawa atsuma a Galili, n ta fara rawaa du de.”

³³ Reve Bituru damma, “Ko na akapi aa wasan wu, amu maa wasan wu shi!”

³⁴ Avu Yesu damma, “Amayun a da maa dansaa wu, na ayin a nda, kafu moton ma saala vu ta damma vu reve mu shi, toto uta'atsu.”

³⁵ Amma reve gba Bituru damma, “Maa damma n kudu ta e reve wu shi! N ta kuwa obolo na avu!” Ne da fo akapi o ojoro'o a dammai.

Yesu yuwan ta avasa e Getisemeni
(Mak. 14:32-42; Luk. 22:39-46)

³⁶ Avu Yesu kara a 'yawa ubata u na a tsu de Getisemeni obolo no ojoro a yi, avu u

* **26:15** Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tshuheleni ayi da “aguriyon.” Kalyuwa Ucuuduwi wi “Ikebe.” † **26:31** Zak. 13:7.

damma le, “Isawain pa nda, amu n ta 'yawa ndede n yuwan avasa.”

³⁷ Reve u tara Bituru no olobo e re a Zabadi, Yakubu na Yahaya. U dana ta na atsumolangu waru lon.

³⁸ Dada u damma nle, “N ta na atsumolangu gashi u to una mu. I danu pa nda, i dana e ipiri oholo na amu.”

³⁹ Avu u 'yawa makasu, reve u kingyo avu u kadato urewesu wa yi a tyo e ida. Avu u yuwan avasa, “Dada va, nu u n ri yuwan, she vu ca mu mokoto ma atsumalima a nda wan. Amma vu yuwan ili i na n cigai wan, she ili i na vu cigai.”

⁴⁰ Avu u kamba ubata wo ojoro a ta'atsu'u, reve u cina le a nlavu. Avu u damma Bituru, “Cine tsa da mata'atsu ma du i ri a nlavu, agba i gura yuwan ipiri na amu hali rumu ta shi?”

⁴¹ I dana wuma tsara i yuwan avasa i tsura ucira u na yaa gura isawan mantsa ma malyungwa. Asuvu a du a ciga ta a yuwan ili i na i ri mejege, amma lipu ri nu ucira shi.”

⁴² Reve waru u lyawa le tsara u yuwan avasa, avu u damma, “Dada va! Na aa tawa mokoto ma nda shi, reve wo o'wo she na n sowo yi, n ta yuwan ili i na vu ciga numu n yuwan.”

⁴³ Ana u kambisai avu u cinisa le a nlavu adama a na a gura kpatu'wa esu e le shi.

⁴⁴ Dada u lyawa nle a nlavu, avu u 'yawa u yuwan avasa wa ta'atsu, avu u vasa adansa ili i ta.

⁴⁵ Reve u kambisa ubata wo ojoro'o, avu u damma le, “Cine i buwai a nlavu e ivuwusan? Gogo mantsa ma yuwan ta. Amu da, Mawun ma Vuma, ma na aa ca e ekere o ucira wa ama a vama.

⁴⁶ 'Yoyin tsu karai. Kalyuwai, apa vuma na aa wina mu rawai.”

E reme ta Yesu

(Mak. 14:43-50; Luk. 22:47-53; Yah. 18:3-12)

⁴⁷ Yesu atsuma a adanshi, avu Yahuza atsuma a Kupanejere, u rawa ugeru no oholo a ama. Nan ganu a gbagbain na azagbain a lyungu ta ama'a no oloko na mutsun m pe'eni adama a nlangi.

⁴⁸ Yahuza damma le ta de, “I te reve vuma na yee reme, na n 'yawa n casa yi ni ikatalu.”

⁴⁹ Avu Yahuza kara a 'yawa ya Yesu mejege, reve u damma, “Aku, Manlu!” avu u katala yi.

⁵⁰ Dada u usuyi, “I'utsa, yuwan ili i na vu tawai vu yuwan.” Dada ama'a a tawai avu e reme yi ugbamu.

⁵¹ Avu za ta atsuma o ojoro e Yesu u tala matsun me pe'eni, reve u kodo utsuvu wa aagbashi wa aabara a nan ganu.

⁵² Avu Yesu damma yi, “Kambuwa matsun me pe'eni ma wu. Za na yuwain nlangi na matsun me pe'eni, na matsun me pe'eni ma da fo wa kuwa.

⁵³ I reve ta amayun n ta gura pati Dada va, avu u ca mu oholo oholo a nlingata ma Asula kupa ne ejere† a na a la'ai oholo suru adama a nlangi.

⁵⁴ Amma i ciga i 'yuwan wo o'wo tsunda, tsara o shiton ili i na Adanshi a Asula a dammai.”

⁵⁵ Dada Yesu dammai oholo'o, “I tawa ta tsara i reme mu no oloko na mutsun m pe'eni gashi amu za vu ngalaji da. U ana suru n dana ta o ritosu atsuma a Aa'isamapada, agba i reme mu pe shi.

⁵⁶ Amma ili i nda i fara ta suru, tsara ili i na amasula a danai i shiwan.” Dada ojoro'o suru a sumai avu a lyawa yi.

Azagbain a Mbara a yuwan ta Yesu yeci
(Mak. 14:53-65; Luk. 22:54-55, 63-71; Yah. 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Aza a na e reme Yesu a tara yi ta a tyo o u'wa wa Kayafa, aabara a nan ganu, ubata u na munlu n Wila na azagbain o bolotoi wira u ta.

⁵⁸ Avu Bituru tonishi le makasu, hali a rawa a arara o u'wa wa aabara a nan ganu. Reve u danu zuzu na adugari a Aa'isamapada, tsara we ene ili i na yaa fara na Yesu.

⁵⁹ Nan ganu a gbagbain na Azagbain a Mbara† suru a shi ta a ciga o una Yesu. Reve a zamishi ama a na aa yuwan epen gayin a aci a yi o ukubu wu uge'etosu.

⁶⁰ Ama na abunda a tawa ta a yuwan epen gayin a aci a yi, amma azagbain a tsura ili ya amayun i na yaa zuwa o una yi shi.

Reve ama e re a tawa a damma,

⁶¹ “Vuma nda damma ta, 'N ta lungusa Aa'isamapada a nda, avu n suwisa yi atsuma a rana ta'atsu.”

⁶² Avu aabara a nan ganu a 'yon mishin, reve we ece Yesu, “Vu ri ni ili i na vaa damma adama e ili i na ama a nda a dammai shi?”

⁶³ Agba u damma ili i ro shi.

Avu aabara a nan ganu a dammisa yi, “Atsuma a aala a Asula a wuma n zuwa wu ta vu kucina: Damma tsu na avu da Zamawawa, Mawun ma Asula.”

⁶⁴ Reve Yesu usu, “Ee, ne dada cine vu dammai. Amayun a da maa dansaa du suru: a 'yawa elime i te ene Mawun ma Vuma nden o ukere usa'ani u Mogono ma Asulazuwa, waru i te ene yi a tawa e eleshe a zuva!”

⁶⁵ Ana aabara a nan ganu a uwwai ili i ndolo, avu wu kara itana ya yi adama a

† 26:53 Oholo suru, a ta na asoja 6,000: Reve Yesu damma u ta gura de nlingata ma Asula 72,000 n tawa n kamba yi nnu u ciga u yuwan ne.

atsumolangu, reve u damma, “Kai! Vuma nda yuwan tã adanshi a vama e ekere a Asulã! Tsu ciga za dashi yuwan adanshi o ro adama a yi shi. Suru ndu yu uwwa tã a na u yuwain adanshi a vama e ekere a Asulã.

⁶⁶ Nye i cigai a yuwan na ayi?”

Avu a usu, “U yuwan tã unusu u na u rawai o una yi.”

⁶⁷ Avu a caraa Yesu matsan o urewesu, reve a kukumu ekere avu a cikwa yi. Reve ozo o ro a basai yi.

⁶⁸ Reve a damma, “Vu damma avu dada Zamawawa'a! Adama o ndolo damma tsu za na cikwa nuwu!”

Bituru wasan tã Yesu

(Mak. 14:66-72; Luk. 22:56-62; Yah. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ A mantsa mo ndolo, Bituru lo ubuwu nden a aarara, avu aagbashi o usheli a rawa ya'a yi, reve u damma, “Avu fo vu to obolo na Yesu za va Galili.”

⁷⁰ Reve Bituru damma a makakan ma ama, “Ne da u ri shi! N reve ili i na vaa dansa shi!”

⁷¹ Ana u lyawai ubata u na u shi, reve u kamba o unantsu, avu usheli u ro we ene yi. Reve u damma ama a na a danai lo, “Vuma nda fo u to obolo na Yesu za va Nazara.”

⁷² Avu waru Bituru wasisan u damma, “N kucina tã n reve vuma nda shi!”

⁷³ A jima shi, avu ama o ro a na a danai lo mishin a kara a 'yawaw ubata wa Bituru avu a damma, “Amayun, avu vu tã pe atsuma a aza a na o tonishiyi Yesu. Tsu reve tã ne, o unã u na vaa yuwusan adanshi tsa ama a Galili.”

⁷⁴ Dada Bituru dammai, “N kucina tã amayun a da maa dansa! Asulã a ca mu atsumalima na amayun a da mu shi! N reve vuma ndolo shi!”

Dada moton ma saalashi.

⁷⁵ Dada Bituru cuwain ni ili i na Yesu damma niyi: “Kafu moton ma saala, vu ta wasan a na vu reve numu uta'atsu!” Avu wu uta u shon na atsumolangu a abunda.

27

A tara tã Yesu a tyo ya Bilatu

(Mak. 15:1; Luk. 23:1-2; Yah. 18:28-32)

¹ Na wasasa, avu nan ganu a gbagbain suru na azagbain a yuwan ifo6i i le a aci e Yesu tsara o una yi.

² Reve a nã yi avu a tara yi a tyo ya Bilatu gwamna.

Ukwa wa Yahuza

(Aji. 1:18-19)

³ Ana Yahuza, za na cayi Yesu e ekere a n'yuwatan ma yi, we enei a padaa tã Yesu

ugana wu ukwa, reve u yuwan shinreve nu ulinga u na u yuwain. Dada u tarai ikebe i azurufa* mata'atsu'u u kambuwaã nan ganu'u obolo na azagbain.

⁴ Reve u damma, “Unusu u na n yuwain ayi da: N ca du tã vuma na ri nu unusu shi tsara yu una yi.”

Avu a usu, “To, te imini i tsu na za ndolo? Addama a wu a da ndolo'o, babu imini i tsu.”

⁵ Dada Yahuza ocoi ikebe'e pe atsuma a Aa'isamapada. Reve u 'yawaw wu nã aciyayi zuva hali u kuwa.

⁶ Avu nan ganu a gbagbain a tara ikebe'e reve a damma, “U ushi tã ikebe i nda adama a wuma u vuma. Wilã u damma tã tsaa zuva le obolo ni ikebe ya Aa'isamapada shi.”

⁷ Avu a tara ikebe'e reve a tsula uduwa wu za na a ma'asa mpondo, tsara a tsura ubata u na aa cido omocin na a kuwa atsuma a Urishelima.

⁸ Ayi da i zuwai e deyi ubata'a, “Uduwa wu Mpasa” hali a tyo a mantsa ma na a danai aatagada a nda.

⁹ Adama o ndolo a da ili i na Irimiyat vumavasuã dammai i shiwain:

“A tara tã ikebe i azurufa mata'atsu, ikebe i na aza a Isra'ila a usuyi a na aa tsupa adama a yi.

¹⁰ A tsula tã uduwa wu za na a ma'asa mpondo cine Asulazuva a damma numu.” ♦

Bilatu yuwan tã Yesu yeci

(Mak. 15:2-5; Luk. 23:3-5; Yah. 18:33-38)

¹¹ A mantsa mo ndolo, Yesu shi tã mishin a makakan ma Bilatu Gwamna, avu Bilatu ece yi, “Avu mogono ma aza a Isra'ila ma da?”

Reve Yesu usu, “Ee, cine vu dammai ne da u ri.”

¹² Amma ana nan ganu a gbagbain na azagbain a yuwain epen a aci a yi, u yuwan adanshi shi.

¹³ Dada Bilatu damma niyi, “Vu uwwa adanshi a na aa yuwusaan a aci a wu shi?”

¹⁴ Agba Yesu damma ili i ro shi, dada gwamna'a wo o'woi a asalama lon.

Bilatu usu tã Yesu kuwa

(Mak. 15:6-15; Luk. 23:13-25; Yah. 18:39-19:16)

¹⁵ Aa'wan suru a mantsa ma Abuki a Ma-pasa, gwamna tsulyawa tã za ro na ri o u'wa wa ali, za na ama a dangwai.

¹⁶ A mantsa mo ndolo, vuma na a tsu de Baraba danã tã pe atsuma o u'wa wa ali. Ama suru e reve tã a na vuma va abula da shi, ko ke'en.

* 27:3 Danshi na a yuwain ulinga pa nda na Tsheleni ayi da “aguriyon.” Kalyuwa Ucuɗuwu wi “Ikebe.” ♦ 27:10 Irm. 32:6-9.

17 Adama o ndolo ana ama o bolotoi ubat̄a u ta, daḁa Bilatu ece nle, “Atsum̄a aza a na a ri pe atsum̄a o u'wa wa ali, zane ḁa i la'a cigai n lyawa? I ciga ta n lyawa Baraba ko Yesu za na ee desu Zamawawa?”

18 Bilatu reve ta a na azagbain a tawai na Yesu ubat̄a wa yi adama a tsushu'un tsa ḁa.

19 Bilatu ubuwu lo nden o ootogu o uge'etosu, daḁa ka va yi lyunguwa niyi ikaka i nda: “She vu yuwan ili i ro na vuma nda wan, adama a na ko iwuya i ta u yuwan shi. Ana'an n yuwan ta alavu a aci a yi, waru u ta ḁali mu lon.”

20 Agba nan ganu a gbagbain na azagbain a zuwa ta okolo a ama o obolo'o a pati a lyawa Baraba, agba o una Yesu.

21 Avu Bilatu ecishe obolo'o, “Atsum̄a a ama e re a nda, zane ḁa i cigai n lyawaa ḁu?”

Reve a usu, “Baraba.”

22 Reve Bilatu ece le, “To, cine i cigai n yuwan na Yesu, za na ee desu Zamawawa?”

Avu suru nle a usu, “Vara niyi a akpata.”

23 Reve Bilatu ece le, “Nye i zuwai? Unusu u ne u ḁa u yuwain?”

Avu a ḁashi saala lon, “Vara niyi akpata!”

24 Ana Bilatu enei babu ili i na waa gura yuwan waru, waru ama a ḁa nda e temei nlangi. Daḁa u kenei mini avu u sa'a ekere a yi a makakan me le reve u damma, “Babu imini i va na mona ma vuma nda, ḁu ḁa yoo una yi.”

25 Reve suru nle a usu, “E reme tsu nu unusu atsu na muwun n tsu adama a na o una niyi.”

26 Avu Bilatu lyawaa le Baraba. Reve u damma asoja a fufaba Yesu na asudu, avu a lyawa a vara yi a akpata.†

Asoja a yuwaan ta Yesu ulamu

(Mak. 15:16-20; Yah. 19:2-3)

27 Avu asoja a gwamna a tara Yesu a uwa pe o ukobu, reve a kandaruwa yi suru.

28 Reve o fodo yi itana, avu o oto yi aayala a saan lon.

29 Avu a tara awanda a kandaruwa yi a aaci gashi ookokolo. Reve a zuwa aadanga o ukere usa'ani wa yi, avu a kingyo a makakan ma yi reve a yuwaan yi ulamu, “Tsu ca wu ta tsugbain, mogono ma aza a Isra'ila.”

30 Avu a tsuwaan yi matsan. Avu a ushi aadanga o ukere wa yi'i, avu a fufaba yi a aaci na ayi.

31 Ana a kunai a yuwasaan yi ulamu a tyo o ukosu, avu o fodo yi aayala'a, reve otowiso yi itana ya yi. Avu o utaa yi tsara a lyawa ubat̄a u na oo una yi.

A vara ta Yesu a akpata

(Mak. 15:22-32; Luk. 23:27-43; Yah. 19:17-27)

32 Ele a motaa, avu a ga'an na vuma va Kurani, vuma na a tsu de Simo. Avu asoja'a a zuwa yi u tanu akpata'a nu ucira.

33 Reve suru nle a tawa ubat̄a u na a tsu de Gologota (urevu wa yi u da Ubat̄a wo Ookoluwo.)

34 Avu asoja'a a ca Yesu masayan ma na a jambarai na aguma o okono tsara u sowo. U pede yi ta reve u yuwan o sowo.

35 Ana a vara niyi a akpata'a,† reve asoja a yuwan anca'wa daḁa e ne'eshein itana ya yi.

36 Reve asoja'a e isawan lo e ipiri ya yi.

37 A ḁana ta ili i na i zuwai a vara niyi akpata'a, reve a vara yi zuva va aaci a yi a akpata. Apa ili i na a danai:

AYI NDA, AYI DA YESU MOGONO MA AZA A ISRA'ILA.

38 Waru asoja'a a vara ta evu e re a akpata, za ta o ukere usa'ani, za ta gba o ukere ugula.

39 Aza a na a karasa lo, reve a lumgbatsasa aci e le avu e isula yi.

40 Reve a damma, “Vu damma ta vu ta gura bufoso Aa'isamapada, avu vu suwisa yi atsum̄a a rana ta'atsu. Adama o ndolo wawa aciyawu! Na avu Mawun ma Asula ma ḁa vu ri na amayun, cipa de a akpata'a!”

41 Ne ḁa waru nan ganu a gbagbain na munlu n Wila n yuwaan niyi ulamu.

42 Reve a damma, “U wawa ta ozo o ro, agba u gura wawa aciyayi shi! U damma ta a na ayi ḁa mogono ma aza a Isra'ila. To, lyawa niyi tse ene u cipa e ida diga de a akpata'a. Nnu u yuwan ne tsu ta usu yi.

43 U zuwaa ta Asula ucira, lyawa Asula a wawa yi, nu u ciga. Hali gba u damma ta, ‘Amu ḁa Mawun ma Asula.’”

44 Evu a na a varai a akpata obolo na ayi e isula yi ta fo.

Ukwa wa Yesu

(Mak. 15:33-41; Luk. 23:44-49; Yah. 19:28-30)

45 Ana urana u rawai aci, avu irumbu i baru ida maḁula a tyo rumu ta'atsu vu ulivu.

46 A mantsa mo ndolo, reve Yesu saala, “Eloi, Eloi,† lama sabaktani,” nga, “Asula a va, Asula a va, nye i zuwai vu vari numu?”

47 Ozo o ro a na a danai lo mishin ubat̄a'a, ana a uwwai ne, avu a damma, “Iliya ḁa wee desu!”

48 Avu za ro suma u tsupu ashidi a mini ma alamu, reve wu nla yi a aadanga reve u cayi tsara u sowo.

49 Reve ozo o ro a damma, “Isawain, tse enei ko Iliya ta tawa u wawa yi!”

† 27:46 Ayi danshi “Eloi” mesun ma yi ma shon ta unata na mesun ma aala a Iliya. Adama o ndolo ana ama'a a uwwai Yesu adansa “Eloi, Eloi” a ta dansa u ta desu Iliya.

⁵⁰ *Avu Yesu saalisa, daɗa u kuwai.*

⁵¹ A mantsa mo ndolo, reve *Asula* a zuwa umuna[‡] u na u *ɗanaɗi* Upasu wa Akiza *atsuma* a *Aa*'isamapaɗa u karalai ure, diga zuwa a tyo e ida. *Avu* ida i *ramo*, *avu* atali a batsa.

⁵² Reve ason a *kpatu*'wa, *avu* a '*yaſan* ama a *abula* na *abunda* a na a *kuwai* de.

⁵³ O utā ta *atsuma* a ason, waru ana a '*yaſan* Yesu *atsuma* a *akwakwa*, a uwa ta *atsuma* a lyuci va akiza, Urishelima, ubaɗa u na ama a *abunda* e ene nle.

⁵⁴ Ana yali na *asoja* a na a ri oɓolo na *ayi* a *pirishi* Yesu e enei cine ida i *ramoi*, oɓolo ni ili i na i farai suru, a uwwa ta wovon lon. *Daɗa* a dammai, “Mawun ma *Asula* ma ɗa u ri mayun!”

⁵⁵ *Amaɗi* na *abunda* a na o utai Galili a na o toniyi Yesu *tsara* a kamba yi, a *dana* ta lo mishin makasu a *akanla*.

⁵⁶ Meri[†] Magadaliya *dana* ta pe *atsuma* e le, na Meri mma va *Yakubu* na *Isuhu*, na ka va *Zabaɗi* za na *ayi* ɗa mma va *Yakubu* na Yahaya.

Acida e Yesu

(*Mak. 15:42-47; Luk. 23:50-56; Yah. 19:38-42*)

⁵⁷ A yuwan ta vuma vi ikebe ro na a tsu de *Isuhu*, vuma lyuci va *Arimatiya*. *Toni* va *Yesu* ɗa. Nu ulivu u ndolo *avu* u taɗwa Urishelima.

⁵⁸ *Avu* u '*yaɗa* ubaɗa wa *Bilatu*, *tsara* u lyawa yi u tara lipu va *Yesu*. *Daɗa* *Bilatu* dammai *asoja* a yi a ca yi.

⁵⁹ *Daɗa* u tarai lipu'u, reve u katala yi no okoro.

⁶⁰ *Avu* u zuwa yi *atsuma* a aason a sa'avu za na u *kapaɗi* *atsuma* a aatali. Reve u keɓe aatali a gbain *tsara* u ula unā wa aaso'on. Ana u yuwain ne ɗaɗa u *karai*.

⁶¹ *Avu* Meri Magadaliya na Meri ro a *danu* lo zuzu na aaso'on.

Asoja e ipiri ya aason

⁶² O urana we ire, *Ashibi*, *avu* nan ganu a gbagbain na *Afarishi* o ɓoloto ubaɗa wa *Bilatu*.

⁶³ Reve a damma, “Zagbain, tsu cuwan ta ana za ve epen o ndolo *ɗanaɗi* wuma u damma ta, ‘Na a yuwan rana ta'atsu n ta 'yon *atsuma* a *akwakwa*.’

⁶⁴ A zuwa ama a *piri* aason o ndolo ulobonu hali rana ta'atsu ndolo. Na ne ɗa a yuwain shi, ojoro a yi a ta taɗwa e iɗa lipu va yi, reve a damma ama a na *Asula* a '*yaſan* yi ta *atsuma* a *akwakwa*. Epen o gogo a ta la'a za vu ufaru uwyuanu.”

⁶⁵ *Daɗa* *Bilatu*[†] dammai, “Tarai *asoja* o ro *tsara* a '*yaɗa* a *piri* aason o ndolo cine yaa gura yuwan ulobonu.”

⁶⁶ Reve a *karā* o foɓo aaso'on ulobonu lon, waru *avu* a zuwa eerepu o urotsu[†] wa gwamna, reve a lyawa lo *asoja* a *dana* e ipiri.

28

Uyosun wa Yesu atsuma o ukwa

(*Mak. 16:1-10; Luk. 24:1-12; Yah. 20:1-10*)

¹ Na wasasa wa Aladi, reve Meri Magadaliya na Meri ro a '*yaɗa* *tsara* a *kalyuwa* aaso'on.

² A mantsa mo ndolo, ida i *ramo* ta nu ucira. Reve malingata ma *Asulazuwa* ma cipa diga zuwa, *avu* u '*yaɗa* ubaɗa u na aaso'on a ri, *avu* u gandaluwa aatali a na a ulayi unā wa aaso'on. Reve u *danu* zuwa va yi.

³ U *dana* ta e ikanasa tsi imadatsu, itana ya yi i *dana* ta u'uri puwu.

⁴ *Asoja* a na a *danaɗi* e ipiri ya aaso'on, reve wovon u reme le lon adama a malingata ma *Asula*, *avu* a uwa meje'en ma lipu, *avu* a *riya* e ida gashi *akwakwa*.

⁵ Reve malingata'a ma damma *amaɗi*'i, “She yu uwwa wovon wan. N reve ta i te izami ya *Yesu*, za na a varai a akpata.

⁶ Wu pa shi. U 'yon ta *atsuma* a *akwakwa* cine u damma ndu waa yuwan. Taɗwai ye ene ubaɗa u na lipu va yi *danaɗi*.

⁷ 'Yawai i damma ojoro a yi gogogo, 'Yesu 'yon ta *atsuma* a *akwakwa*. U ta de elime a ɗu a '*yaɗa* Galili, i te ene yi de.' *Ayi* ɗa n taɗwai n damma ɗu.”

⁸ *Daɗa* *amaɗi*'i a lyawushi aaso'on. A *dana* ta a uwwusa wovon, waru a *dana* ta a yuwain mazanga lon fo. A suma ta *tsara* a damma ojoro'o ili i na i farai.

⁹ Babu usan reve *Yesu*[†] cina le, *avu* u casa le. Reve a rawa zuzu na *ayi* e reme ana a yi, *avu* a yuwaan yi aganda.

¹⁰ *Avu* u damma, “She yu uwwa wovon wan! 'Yawai i damma ojoro a va a '*yaɗa* Galili. A ta cina mu de.”

Asoja a usu ta a yuwaan epen

¹¹ Ana *amaɗi*'i a yuwain ukaru u le, reve *asoja* a na a *danaɗi* e ipiri ya aaso'on a kamba *atsuma* a lyuci, *avu* a damma nan ganu a gbagbain ili i na i farai suru.

¹² Reve nan ganu a gbagbai'in o ɓoloto ubaɗa u ta na azagbain a lyuci *avu* a yuwain asala. Reve a ca *asoja*'a ikebe ya *abunda*,

¹³ reve a damma le, “Dammai ama a na ojoro e *Yesu* a taɗwa ta na ayin, *daɗa* e iɗai lipu va yi ɗu pe *atsuma* a nlawu.

‡ 27:51 Umuna u nda u ɗa u ne'eshein Upasu wa Akiza nu Upasu u na u La'ai Akiza *atsuma* a *Aa*'isamapaɗa. Aabara a nan ganu a ɗa goon a tsu uwa Upasu u na u La'ai Akiza u ta *atsuma* a aa'wan.

¹⁴ Nna adanshi a nda a rawa a atsuvu a gwamna, tsu ta yuwaan yi adanshi tsarā tsu wawa ɗu ɗtsumā a addama.”

¹⁵ ʔvu ʔsoja'a ʔ ushi ikebe'e, reve a yuwan cine a damma nle a yuwan. Ne ɗa adanshi'i a bazai ɗtsumā a Yahuda hali ʔ tyo ana'an.

Yesu yuwan tɗ adanshi no ojoro ʔ yi

(Mak. 16:14-18; Luk. 24:36-49; Yah. 20:19-23; Aji. 1:6-8)

¹⁶ ʔvu ojoro kupa na za ta'a ʔ kara ʔ 'yawa a masasan mo ro ɗtsumā ʔ Galili ubatā u na Yesu damma nle ʔ 'yawa.

¹⁷ Ana a rawa e ene niyi, ʔvu a yuwaan yi aganda, agba ozo o ro e le ʔ usu shi.

¹⁸ Dada Yesu tawai ubatā u le reve u damma, “ʔsula a ca mu tɗ ucira ɗtsumā a zuva ni ida suru.

¹⁹ 'Yawai i tsura otoni ɗtsumā o uvadi suru. I rumbu le ɗtsumā a ala† a Dada, na ala a Mawun na ala ʔ Ruhu va Akiza.†

²⁰ I rito le a yuwan ili i na n damma nɗu. N tɗ ɗana obolo na ɗɗu kuci, hali ʔ tyo o ukosu wu uvadi.”

Alabari a Sa'ani a Marku

Ucuduwu wa aatagada a nda

Marku, vuma na danai aatagada a nda, u reve ta ajiya. U dana ta zuzu na Bituru. A mantsa ma na moo tono ukwa wa Yesu Zamawawa nu u'yosun wa yi, Marku yuwan ta mmalu a tyosu bata bata na Banaba, zagbain ro atsuma a aza e Itoni. Ele ra da a lingai reve e teme a tsurusa aza e Itoni ubata u na a danuyi biti.

Marku damma tsu ta aalabari e Yesu nu ucira. Babu usan na Yesu koto mayan mo ulinga wa asalama u ta, reve u kara a tyo ubata u ro u yuwisan ulinga wa asalama u ro de. U roco ta cine Yesu danai aagbashi. A mantsa mo ndolo, ama'a a ciga ta Zamawawa na ri mogono mo ucira pa o uvadi, agba Yesu dana ne shi. Ama o ro a 'yuwan ta Yesu, reve o fofo cine oo una yi. Marku roco ta a na ayi nda ulinga wa Yesu u da, waru ne da u yuwain ulinga u mawawa ma ama.

Aatagada a nda o to rocosu aza e Itoni ana'an cine tsoo o'wo agbashi o ozo o ro. U roco ta cine Yesu sowoi atsumalima adama a na ne da Asula a cigai u yuwaan ama aganda. Ne da Asula a yuwain mazanga ni ili i na Yesu yuwain, agba gogo u tu ubata u gbain o ukere usa'ani wa Asula. Ko na tsu sowo atsumalima gogo adama a na tsaa yuwusan ili i mejege a na tsoo tono Asula, Asula a ta zangana na atsu fo.

Ili i na iri pe atsuma a aatagada a nda

1. Ikaka ya Yahaya za vu Urumbusu (1:1-8)
2. Urumbusu na malyungwa ma Yesu (1:9-13)
3. Yesu atsuma a Galili (1:14-9:50)
4. Yesu lyawa ta Galili a tyo Urishelima (10:1-52)
5. Ajuma o ukosu wa Yesu: Malyungwa ma yi nu ukwa wa yi (11:1-15:47)
6. Yesu ta wuma (16:1-8)
7. Yesu roco ta aciyayi ubata wo otoni a yi (16:9-20)

Alajiya a Yahaya za vu Urumbusu

(Mat. 3:1-12; Luk. 3:1-18; Yah. 1:19-28)

¹ Apa nda Alabari a Sa'ani e Yesu† Kristi Zamawawa,† Mawun ma Asula.

² U fara ta ununa Asula a dammai ana Ishaya vumavasulaf danai ili i na Asula a damma niyi waa fara:

“N ta lyungu malingata ma va, elime a wu, za na aa lapulaa wu ure. †

³ Udyo wu nanza e dewu atsuma o una,

‘Fofoyi Zagbain ure, yuwain ure wa yi mejege.’ † †

⁴ Yahaya† za vu Urumbusu da danai malingata ma na ma yuwusain alajiya o una. Alajiya a na u yuwusain adama a na ama aa vadala† o unusu u le a kambu ubata wa Asula u da. A tawa ta tsara u rumbu le tsara Asula a yuwaan le gafura vu nusu le.

⁵ Avu ama e ida ya Yahuda suru, hali na ama a Urishelima suru a tawusa ubata wa yi tsara a uwwa yi. Aza a na a dansaa niyi nusu le, u rumbusu le ta o Ufolu wa Urdu.

⁶ Wo otosu ta itana ye eleme a arakumi, waru wu nlasa ta gbakala vu ukwan. U lyuwusa ta apapari ni ishiki.

⁷ U dana ta a dansaa ama, “Nanza ta lo a tawa acapa a va za na la'a numu tsugbain, n rawa n kanza m bada vunu va aatan va yi shi.

⁸ Amu na mini ma da ma rumbusu du, amma ayi u ta rumbu du na Ruhu va Akiza.”†

Urumbusu nu ulyungusa wa Yesu

(Mat. 3:13-4:11; Luk. 3:21-22; Luk. 4:1-13)

⁹ Avu wo o'wo a mantsa mo ndolo Yesu uta ta de Nazara e ida ya Galili. Ana u rawai o Ufolu wa Urdu, avu Yahaya rumbu yi.

¹⁰ Ayi a motaa a mini'i, avu we ene zuva† kpatu'wa, avu Ruhu cipaa yi oroci a muda.

¹¹ Avu a uwwa udyo u ro de zuva, u damma, “Avu da Mawun ma na n cigai, n ta yuwusan mazanga na avu lon.”

¹² Babu usan, avu Ruhu tara yi a 'yawa o una.

¹³ Avu u dana pe o una rana amunga, Male† a lyungusa yi. U danu ta ni inama yu una, agba waru nlingata ma Asula n dana ta a kambusa yi.

Yesu de ta ama a nashi aza e mereme ma mugula

(Mat. 4:12-22; Luk. 4:14-15; Luk. 5:1-11)

¹⁴ Ana Hiridu Antiba Garuyi Yahaya, avu Yesu uwa pe e ida ya Galili a casu Alabari a Sa'ani a Asula.

¹⁵ U dana ta a dansa, “Mantsa ma yuwan ta, tsugono tsa Asulaf tsa yuwan ta zuzu. Vadalai, i usu Alabari a Sa'ani.”

¹⁶ Ayi a mmalu a nge'en m Mala ma Galili, avu we ene Simo* na Andarawu mawun ma anawu ma yi aza e mereme ma mugula, a varishi igolo a mala'a.

¹⁷ Avu u damma le, “Toni numu, n ta kambato du aza a na a tawaa na ama.”

¹⁸ Avu a lyawushi igolo i le, avu o toni yi.

¹⁹ Ana u lyuwai elime na mmalu wa'a, avu we ene muwun ma Zabadi, Yakubu na vawun va yi Yahaya, ele pe a wantsun a lapulusa igolo i le.

²⁰ **Avu** u desh'i nle, **avu** a lyawa Zabadi dada le a wantsu'un na aza a zamalinga. **Avu** o toni yi.

*Yesu lo ta otoni a lima
(Luk. 4:31-37)*

²¹ **Avu** Yesu no ojoro a yi a uwa pe a lyuci va Kafarnahum. O urana wa Ashibi **avu** u uwa a aa'isa,† u reme uritosu.

²² **Avu** o o'wo asalama lon na cu'un vu uritosu wa yi, adama a na u to ritosu le ununa vuma na ri nu ucira, agba tsu munlu n Wila shi.

²³ Pe a aa'isa'a za na ri no otoni a lima shi ta pe reve u remushi yisaali,

²⁴ a dansa, "Yesu za va Nazara, te imini tsu na **avu**? **Avu** vu tawa ta vu una tsu? Tsu reve ta ko zane da vu ri, **avu** da za va akiza a Asula."

²⁵ **Avu** u damma le nu ucira, "Rungwai, **avu** yu uta i lyawa yi!"

²⁶ **Avu** otoni a lima'a a jingada vuma'a lipu e meje'en, **avu** u saala, dada a kasai na ayi.

²⁷ Ama suru a yuwan ta asalama abunda, hali e ecelei aciyele, "Nye da tsunda? Uritosu u sa'avu u da nda'a. U ta nu ucira lon. Hali no otoni a lima a da u tsu barasa le babu wovon, **avu** a yuwan ili i na u damma nle a yuwan."

²⁸ Babu usan alabari a yi a rawai ko te da ejege e ida ya Galili.

*Yesu yuwaan ta aza o ubanakun opocino
(Mat. 8:14-17; Luk. 4:38-41)*

²⁹ Motaa ma yi a aa'isa obolo no ojoro a yi obolo na Yakubu na Yahaya, **avu** a uwa o u'wa wa Simo na Andarawu.

³⁰ Anawale Simo a dana ta ubanakun, **avu** a damma Yesu adama a yi.

³¹ **Avu** u 'yawa ya'a yi, u reme yi ukere, **avu** u kamba 'yasan yi, dada ubanaku'un u lyawushi niyi. Reve u yuwaan le aganda.

³² Ana ulivu u yuwain, **avu** a tawaa yi na ama abunda, aza a na a ri nu ubanakun, na aza a na a ri no otoni a lima.

³³ **Avu** ama a lyuci'i o boloto o unantsu wa yi.

³⁴ U kambato ta aza a na a dana'i nu ubanakun icu'un icu'un gbaga, **avu** waru u lo otoni a lima na abunda. U lyawa le a yuwan adanshi shi, adama a na e reve niyi.

*Yesu 'yawa ta alajiya
(Luk. 4:42-44)*

³⁵ Ubat'a ha'a, **avu** u 'yon wu uta u 'yawa ubata u na vuma ri shi. U 'yawa u yuwan de avasa.

³⁶ **Avu** Simo na aza a na a ri na ayi a zami yi.

³⁷ Ana e ene niyi, **avu** u damma yi, "Ama suru a te izami ya wu."

³⁸ **Avu** u damma le, "Tsu walai a 'yawa a mulyuci n na n ri elime, tsu yuwain alajiya. Ili i na n tawai n yuwan da ndolo."

³⁹ She na u kotoi ma'uwa ma a'isa e ida ya Galili suru a yuwusan alajiya, waru o utusaa ama otoni a lima.

*Yesu yuwaan ta makutu opocino
(Mat. 8:1-4; Luk. 5:12-16)*

⁴⁰ **Avu** makutu ma tawa u kingyowa yi, **avu** u pati yi, "Na vu usu, vu kambato mu gbaga."

⁴¹ **Avu** Yesu ene yi iliyali, **avu** u 'yasan ukere wa yi, **avu** u ju'wan yi, u damma, "N usu ta, kamba gbaga."

⁴² **Avu** ukutu'u u lyawushi niyi, **avu** u tsura lafiya wa yi.

⁴³⁻⁴⁴ **Avu** u rono yi atsuvu u damma, "She vu damma vuma wan. **Avu** vu wala vu 'yawa vu roco aciyawa ubata wa ganu. **Avu** vu ca ili i ro, ununa a yuwusain a mantsa ma Musa, o adama a dana nu urevu wi ili i na i farai." **Avu** u damma yi u kara.

⁴⁵ Ana wu utai, u yuwan ne shi, **avu** u teme a bazasa alabari'i. **Avu** ama na abunda a uwwa, hali ubata u na a zuwai Yesu ku'ai a uwa a lyuci'i. **Avu** wi isawan de alanga na lyuci ubata u na ama a ri shi. **Avu** ama ko te da a kara a tawusa ya'a yi.

*Yesu kambato ta osowi a lipu gbaga
(Mat. 9:1-8; Luk. 5:17-26)*

2

¹ Ana a yuwain rana meketeci, **avu** Yesu kambisa Kafarnahum. **Avu** alabari a yi a rawa a atsuvu a ama, na adanshi nga u tawa ta o u'wa.

² **Avu** ama a abunda o boloto ubata u ta, **avu** ubata'a u kalama le, ko lo o unantsu babu ure, dada u dana'i o rocosu ama Adanshi a Asula.†

³ **Avu** a tawaa yi na vuma na ri no osowi a lipu a na ama a nashi e shedei.

⁴ Adama o obolo a ama'a, a gura rawa ubata u na Yesu ri shi, **avu** a katsu'wa ukwa'a. Ana a tsurai ure, **avu** a telyuwetyo yi a tyo e ida a avalu a na u dana'i.

⁵ Ana we enei ununa a ca niyi okolo, **avu** u damma za vo osowi a lipu'u, "Mawun ma va, a yuwaan wu ta gafura vu unusu wa wu."

⁶ Amma munlu n Wila† n ro n dana ta lo nden, **avu** a yuwan majiyan,

⁷ "Nye i zuwai vuma nda yuwain adanshi tsundolo? U tara ta aciyayi unata na Asula.† Zane da aa gura yuwaan vuma gafura vu unusu, she Asula goon shi?"

⁸ Agba u reve ta okolo e le, dada we ece nle, "Nye i zuwai yaa yuwusan majiyan ne?"

⁹ Zane da la'ai babu usan: a damma za vo osowi a lipu'u, 'A yuwaan wu ta gafura vu

unusu wā wu,' ko a damma, "Yon, vu tara aavalu ā wu, āvu vu wala?"

¹⁰ Amma adama n roco dū Mawun ma Vuma† mā tā nu ucira o uvadi nda u yuwaan ama gafura vu unusu u le," āvu u kalyuwa yi u damma,

¹¹ "N damma wu tā, 'yon, tara aavalu ā wu, vu wala ā tyo o u'wa."

¹² Āvu u 'yon u tara aavalu ā yi babu usan. Reve u kara ā maḳaḳan me le suru. Āvu ama'a suru ā kara a yuwusan asalama. Āvu a cibala Asulā ā uri a dansa koto ele e ene cu'un vi ili i nda shi.

Dewu vq Levi

(Mat. 9:9-13; Luk. 5:27-32)

¹³ Āvu Yesu utisa ā 'yawa ā nge'en m mala, āvu obolo a ama o toni yi, daḍa u danai o rocusu le.

¹⁴ Āyi ā kara, āvu we ene Levi, mawun ma Alfa nden ubatā u na āā ushishi utafa, āvu u damma yi, "Toni mu." Āvu u 'yon u toni yi.

¹⁵ Mantsa mo ro āvu u dānu a lyuwusa ilyalya o u'wa wā Levi na aza a na āā ushishi utafa nā ābundā nā āza o unusu a na ā danai lo nden obolo nā Yesu no ojoro ā yi, adama a na icu'un ya ama o ndolo o toni yi ta.

¹⁶ Āvu ana munlu n Wilā na Afarishi e ene niyi a alya e ilyalya nā āza o unusu nā āza o ushishi wu utafa, āvu a damma ojoro ā yi, "Cine waa lyuwusa woo sowuso ni icu'un ya ama o ndolo?"

¹⁷ Ana wu uwwai ne, āvu u damma le, "Aza a na ā ri nu ubanakun shi, a ciga za vā āgumā shi, she āza o ubanakun. N tāwā n de āza ā ābulā shi, amma aza a na ā ri nu unusu."

Yeci adama a akuli

(Mat. 9:14-17; Luk. 5:33-39)

¹⁸ Yashi i ndolo ojoro a Yahaya obolo na Afarishi ā danā tā na akuli, āvu ā tāwā ya Yesu a damma, "Nye i zuwai ojoro a Yahaya no ojoro a Afarishi aa yuwusan akuli, amma ojoro ā wu aa yuwusan shi?"

¹⁹ Āvu u usu le, "Cine omocin a vali vu kasa'avu aa yuwan akuli āyi obolo ne ele? Aa yuwan shi, nu u ri lo obolo ne ele.

²⁰ Amma mantsa mo tā lo ā tāwā ana aa tara yi pe ubatā u le. O urana u ndolo, a ta yuwan akuli.

²¹ "Babu za na ā zulā apadi o umuna u sa'avu a akuci o utugu. Nu u bōlo le, apadi o umuna u sa'avu'u u tā vurānu akuci o utugu'u, āvu ukaru'u u dāshi mgbain.

²² Babu za na tsu tsun ribina na kutsai a akuci ā tsan o ukwan adama a na ribina'a u to boso tsan vu ukwa'an, nā ā tsun yi pe u tā lungusā ribina'a obolo nā tsā'an. Amma ā tsu tsun tā ribina ā tsan sa'avu."

Yeci adama o urana wa Ashibi

(Mat. 12:1-8; Luk. 6:1-5)

²³ O urana wa Ashibi† u ro, Yesu danā tā a mmalu a batsasa ā adūmā e ishina, āvu ojoro ā yi e teme makuda mā āgaza me ishina ele pe a mmalu.

²⁴ Āvu Afarishi† a damma yi, "Kalyuwa, ana'an urana wa Ashibi u da. Nye i da i zuwai ojoro ā wu a kudusa āgaza e ishina a yuwusan ili i na Wilā u putsayi?"

²⁵ Āvu u usu le, "I reve ili i na Dawuda na aza a na ā danai nā āyi a yuwain mantsa ma na a uwwai ambulu shi?"

²⁶ A rana na Abiyata danai aabara a nan ganu, Dawuda uwa tā o u'wa wā Asulā, āvu u tama opopofu za na ganu da goon aa tama. Āvu fo u ca n'utsa mā yi." [◊]

²⁷ Āvu u damma le, "A yuwan tā Ashibi adama a vuma, amma a yuwan vuma adama a Ashibi shi.

²⁸ Adama o ndolo, āmu Mawun ma Vuma, Zagbain vu urana wa Ashibi a da."

Vuma vo osowi o ukere

(Mat. 12:9-14; Luk. 6:6-11)

3

¹ Urana u ro āvu Yesu uwisa ā āā'isa, āvu u cina pe vuma na ri nu ukere u tā usowu.

² Urana wa Ashibi u da u danai, āvu Afarishi ā kalyuwusā yi ko e te ene ko u tā kambato za vu ubanakun gbaga, adama e reme yi nu unusu.

³ Āvu u damma yi, "Utā vu tāwā a alanga eteshe."

⁴ Āvu we ece le, "Nye i da Wilā u dammai wu ntsayi a yuwan urana wa Ashibi, a yuwan isa'ani ko iwuya, a wawa wuma ko o una?" Agba a damma ili i ro shi.

⁵ Āvu u kalyuwa le nu upan, āvu waru we ene le iliyali adama a na ā tā na aciyo-gbamu. Āvu u damma vuma'a, "Canana ukere wā wu." Ana u cananai, āvu u kambā gbaga.

⁶ Āvu Afarishi o utā na ama ā Hiridu, āvu a yuwan āsalā cine aa yuwan oo una yi.

Obolo a ama ā nge'en m mala

⁷⁻⁸ Āvu Yesu no ojoro ā yi ā kara ā 'yawa ā nge'en m Mala mā Gāllili. Ana ama a uwwai ili i na u danai a yuwusan, āvu obolo a ama ā ābundā o toni yi. Ama'a o utā tā de Yahuda, nā Urishelima, nā Idumiya. Ozo o ro waru o utā tā upasalai wu Udōlu wā Urdu, na aza a na ā tāwāi ubatā wā yi de e ida ya Taya nā Sida.

⁹ U damma tā ojoro ā yi a lapulaa yi wantsun u wa'a, adama a na obolo a ama a yuwan tā ābundā, tsarā a gbagbala yi wan.

¹⁰ Āza o ubanakun nā ābundā, ā kambato le tā gbaga, hali wo o'wo aza a na ā ri nu ubanakun e kebushe adama ā ju'wān yi.

¹¹ Ubata u na otoni a lima e ene niyi suru, avu a kingyo e reme yisaali, adansa, “Avu da Mawun ma Asula.”

¹² Amma u bara le ta she a damma ama ko zane da u ri wan.

Yesu dangwa ta Kupanejere
(Mat. 10:1-4; Luk. 6:12-16)

¹³ Avu Yesu kara a 'yawā a masasan ubata u na u deyi ama a na a 'yawā obolo na ayi, avu a 'yawā ubata wa yi.

¹⁴ Atsuma e le avu u dangwa ama kupa ne ejere aza a na u cayi ala ajiya. Avu u damma le, “N dangwa du ta i danu na amu. N ta lyungu du i 'yawā i damma Alabari a Sa'ani a va.

¹⁵ Waru i ta tsura ucira i lo otoni a lima.”

¹⁶ Mpa nda Kupanejere† a na u zagwai: Simo za na u cayi aala Bituru,

¹⁷ Yakubu mawun ma Zabadi fo u de yi ta, na Yahaya vawun va yi, aza a na u cayi ala Buwanaji, ana muwun n tsata;

¹⁸ u de ta fo Andarawu, ne da fo Filibu, na Balamawu waru, Matta fo ta pe, Toma fo aajiya a da a danai. Akapi e le ele da Yakubu mawun ma Alfa, na Tadawu, obolo na Simo za na waru a tsu de Bakanani,*

¹⁹ na Yahuza Iskariyoti, za na wina niyi.

Yesu na Ba'alzabu

(Mat. 12:22-32; Luk. 11:14-23; Luk. 12:10)

²⁰ Avu urana u ro Yesu uwisa o u'wa, avu obolo a ama o bolo waru, hali a putsa yi no ojoro a yi na aa lyuwa ilyalya.

²¹ Ana aza a yi a uwwai ne, avu o uta de adama e reme yi, a jijan ta u jaara ta.

²² Munlu n Wilā na aza a na a tawai de Urishelima a kara ta a dansa, “U ta na Ba'alzabu† mogono mo otoni a lima, waru nu ucira wa yi u da woo utasa otoni a lima'a.”

²³ Avu u de le, u yuwaan le adanshi ni iroci u damma le, “Cine Male† moo lo Male?”

²⁴ Ni ida i ne'eshen aciyayi ure a yuwusan nlangi na aciyele, ida i ndolo i ta riya.

²⁵ Nu u u'wa u ne'eshen ure, a yuwusan tsurala, u'wa u ndolo wee isawan shi.

²⁶ Adama o ndolo na tsugono tsa Male tse ne'eshen waa jima shi, amma u ta riya.

²⁷ “Babu za na aa gura uwa o u'wa wu za vu ucira u tara itana ya yi, she na wu nla yi. Avu u gura uwa o u'wa wa yi u tara yi itana.

²⁸ Amayun a da maa dansaa du, a ta gura yuwaan ama gafura vu nusu le na adanshi a vama e ekere a Asula.†

²⁹ Amma za na yuwayin Ruhu va Akiza adanshi a vama, aa yuwaan yi gafura shi, adama a na unusu wa yi u ri nu ukotu shi.”

³⁰ U damma le ta ne, adama a na a damma ta, “U ta no otoni a lima.”

Mma na muwun ma anawu ma Yesu
(Mat. 12:46-50; Luk. 8:19-21)

³¹ Avu mma va Yesu rawa na aza a yi. Avu a lyungu za ro de yi. Avu e isawan a alanga.

³² A cina ta obolo a ama nden ukandaruwu na ayi, avu a damma yi, “Mma va wu, na aza a wu, a ta de a alanga a pura wu.”

³³ Avu u usu le, “Zane da mma va na aza a va?”

³⁴ Avu u kalyuwa ama a na a ri nden ukandaruwu na ayi, avu u damma, “Kalyuwai, ele nda ele da mma va na aza a va.”

³⁵ Aza a na a yuwusan ili i na Asula a cigai, ele da muwun ma anawu n va olobo ne esheli na mma va.”

Iroci yi cimbi

(Mat. 13:1-9; Luk. 8:4-8)

4

¹ Yashi i ro waru avu Yesu teme uritosu a nge'en m mala. Obolo a ama a na o bolotoi a danai ta abunda lon, hali a zuwa yi u uwa a wantsun, avu u danu pe. Ama de a aagadi a kalyuwasa mala'a.

² Avu u roco le ili na abunda aa yuwusan iroci.

Atsuma o uritosu wa yi, avu u damma le,

³ “Poloi atsuvu, yu uwwa, cimbi ro 'yawā ta mazaza me icu'un.

⁴ Ayi lo a mantsa ma na u teme i mazaza me icu'un, avu icu'un i ro yo oco yi o ure, avu nnunu n tawa n kakaɗa icu'u'un.

⁵ Avu ozo o ro o oco bata a atali, ubata u na u ri na mabula lon shi. Avu o uta babu usan, adama a na a tsurai wacin alungu shi.

⁶ Ana urana u yuwain, avu a kpanla, adama a na a ri na mabula lon shi, a tsura aralu shi, avu e 'yewe.

⁷ Avu ozo o ro waru o oco a awanda, avu awanda a 'yon, avu a gbagbala le, a matsan ulobonu shi.

⁸ Ozo o ro gba shi o oco a mabula ma sa'ani, avu a matsan ulobonu, ozo o ro a matsan mata'atsu mata'atsu, ozo o ro kupotali-utali, ozo o ro ukpaku ukpaku.”

⁹ Avu u damma le, “Za na ri na atsuvu, wu uwwa.”

Ili i na i zuwai Yesu ritoi ni iroci

(Mat. 13:10-17; Luk. 8:9-10)

¹⁰ Mantsa ma na Yesu danai a nde'en, aza a na a danai lo obolo na Kupanejere, avu ee ece yi iroci i na u yuwaan nle.

¹¹ Avu u damma le, “Adu da a lyawai i reve ili yu usokowu ya Asula, amma aza a na a ri

* **3:18** Ayi aala “Bakanani” to rocosu tsu vuma'a u ta nu uzuru wa aci adama u kamba ama a yi. † **3:23** Male na Ba'alzabu na a yuwain adanshi a yi a aɗiva a 3:22 vuma ta da a yuwusan adanshi.

pe shi, ili suru she ni iroci i da a tsu damma le. Adama a na

¹² 'A ta gura e ene ne esu, amma ee reve no okolo shi. A mawwa, a ta gura uwwa, amma aa gura reve shi. Adama a na aa kamba a yuwaan le gafura wan.' "

Ucuduwusa wi iroci

(Mat. 13:18-23; Luk. 8:11-15)

¹³ 'Ayu u damma le, "Adu i reve iroci i nda shi? To, cine yaa gura i reve iroci i ro?"

¹⁴ Za vu ca'an ndolo adanshi a Asula da waa cu'usan.

¹⁵ Icu'un i na yo ocoi o ure, ele da iroci ya aza a na a cu'wain adanshi a Asula o okolo e le. Mantsa ma na a uwwai, babu usan, Malef ma tawa ma usa adanshi a na a cu'wain o okolo e le'e.

¹⁶ Ne da waru aza a na o ocoi bata a atali. Ele da aza a na a tsu ushi adanshi babu usan na mazanga.

¹⁷ Amma ana a ri na aralu shi, a tsu jima shi. Na awuya ko atsumalima a tawa adama a adanshi a Asula, babu usan aa tafatsa.

¹⁸ Ozo o ro a ta tsi icu'un i na yo ocoi bata a awanda. A uwwa ta adanshi,

¹⁹ amma addama o uvadi u nda, nu uyo'o wi ikebe, na maluwa me ili ma na aa uwwusa, a tsu gbagbala ta adanshi'i. Reve wo o'wo le babu ulinga.

²⁰ Amma aza a na o ocoi a mabula ma sa'ani, ele da aza a na a tsu uwwa adanshi, a usu yi, avu a yuwan ulinga na ayi. Za ro tsu matsan ta mata'atsu mata'atsu, za ro kupotali-utali, za ro gba ukpaku ukpaku."

Uzuwata u fitila

(Luk. 8:16-18)

²¹ 'Ayu Yesu ece le, "A tsu tawaa ta na fitila adama a na aa kpatu yi na aasa'atsu, ko a zuwa yi a mbungulu? E eelele a da a tsu zuwa yi, adama u ca ekan shi?"

²² Ili i na i ri usokowu suru a ta kpatu'wga yi, waru babu ili i na yaa dana upa'un u na o utaa yi a alanga shi.

²³ Za na ri na atsuwu, wu uwwa."

²⁴ 'Ayu u damma le, "I yuwan ugbozu ni ili i na yaa uwwusa. Na makundatsu ma na i kunzuyi na ayi da aa kunzuwa du, waru a ta dashi du.

²⁵ Za na ri ni ili, ayi da aa dashi, waru za na ri ni ili shi, wa'a na u ri na ayi a ta ushi yi i da."

Iroci yi cu'un na yu utai

²⁶ 'Ayu Yesu damma le, "Apa nda cine tsugono tsa Asula tsa ri: tsa vuma na 'yawai mazaza me icu'un.

²⁷ Nu u lantsa na ayin ko u yuwan ulinga nu urana, mantsa suru icu'un oo utusa a

yuwusan mgbain, ko na wo o'woi u reve cine aa yuwusan mgbain shi.

²⁸ Ida i tsu zuwa ta ili i na a cu'wain i 'yon mgbain, akunku a da a tsu fara kungwa, avu a tawa a yuwan agaza a ca icu'un i sa'ani.

²⁹ Mantsa ma na ishina i kutsai, avu u gasa le."

Iroci yi icu'un i na i la'ai ukalamu

(Mat. 13:31-34; Luk. 13:18-19)

³⁰ 'Ayu Yesu reme a dansa, "Na nye tsa gura kurato tsugono tsa Asula? Ko ni iroci yi ili i ne a gura cuduwa yi?"

³¹ Oroci e isu'wan i uri, ayi da cu'un na la'ai ukalamu na a tsu cu'wan e ida.

³² Ko tsundolo, na a cu'wan yi, nu u yuwan mgbain, u tsu la'a ta olopu a na a buwai, u tsu yuwan ta eten a gbagbain na nnunu n tsu tawa n tele de."

³³ Iroci ya abunda oroci o ndolo a da u yuwaan le adanshi a Asula, ununa aa gura reve.

³⁴ U damma le ili i ro shi, she ofolo ni iroci, amma a mabanga, avu u cuduwa ojoro a yi ili i na u dansaa nle suru.

Yesu isawaton ta upepu

(Mat. 8:23-27; Luk. 8:22-25)

³⁵⁻³⁶ O urana u ndolo nu ulivu, Yesu no ojoro a yi shi ta a wantsun a nge'en m Mala ma Galili. Reve u damma le, "Tawai tsu 'yawai ne upasu u ndede." 'Ayu antsun o ro o toni yi. Reve Yesu kara a tyo o ukosu u wantsun reve u reme nlawu. U dana ta ni ili i na u zuwai aaci.

³⁷⁻³⁸ A jima lon shi, avu upepu u kebe de a tawa. Avu upepu'u u yuwusan mini ikefu ikefu, hali wantsu'un u ciga u shiwan na mini. Avu ojoro a yi a uwwa wovon lon, reve a 'yawai a jisan yi. Reve a damma, "Manlu, u balu wu a na tsa lifa shi?"

³⁹ 'Ayu u 'yon, u bara upepu'u, u damma mala'a, "Von ne." 'Ayu upepu'u u von ubata wo o'wo kwin.

⁴⁰ 'Ayu u damma le, "Nye i zuwai yi da'wain tsunda, hali n gogo koto i ca mu okolo a du shi?"

⁴¹ 'Ayu wovon u tsura le lon, avu a dammulai, "Cu'un vuma ne da tsunda'a, hali nu upepu fo u tsu yuwan ta ili i na u dammai?"

Yesu yuwaan ta vuma vo otoni a lima opocino

(Mat. 8:28-34; Luk. 8:26-39)

5

¹ 'Ayu Yesu no ojoro a yi a pasa a 'yawai upasu u mala u ndede, ejege a lyuci na a tsu de Garasa.

² Ayi a motaa pe atsuma a wantsu'un, avu vuma za na ri no otoni a limā u ga'ashin na ayi.

³ Ason a da bata a nden ma yi. Babu za na ri nu ucira u na waa gura nla yi, ko na akani.

⁴ A tsu nla yi ta ana ne ekere na akani, amma u tsu kakasa le ta. Babu za na ri nu ucira u na waa gura golofo yi.

⁵ Usana nu ulivu u tsu dana ta a agadi atsuma a ason a na a yuwain a atali. Reve u dana a yisaali, na yu padī aciyayi.

⁶ Ana u cinkayai Yesu alanga, avu u suma ni iladi a tawa, avu u kingyo a makakan ma yi.

⁷⁻⁸ Avu Yesu damma otoni a lima'a, "Lyawa vuma ndolo." Dada u foshoi na yisaali a dansa, "Te da imini ya wu na amu, Yesu Mawun ma Asula? Kucina na Asula, vaa ca mu atsumalima shi."

⁹ Avu we ece yi, "Cine tsa da aala a wu?"

Avu u usu, "Aala a va a da Obolo adama a na tsu ta abunda."

¹⁰ Avu u pati Yesu lon adama u lyawa le e ida'a.

¹¹ Ubata u na a dana, ngurusumu n dana ta lo na abunda, a zamishi ilyalya zala va agadi.

¹² Avu otoni a lima'a a pati yi, a damma, "Gbara tsu a 'yawa atsuma a ngurusumu, adama tsu uwa pe atsuma e le."

¹³ Avu gba u usu le. Avu otoni a lima' u uta a uwa atsuma a ngurusumu. Aza a dana lo suru, avu a suma a 'yawa a mala. Avu a riyape, avu a kuwa pe. Abunda e le a ta rawa ukpakukupa ure (2,000).

¹⁴ Reve aza a na a dana a agu'a a ngurusumu'u, avu a suma, avu a 'yawa a ca alabari a lyuci na mulyuci. Avu ama a tawa e ene ili i na i farai.

¹⁵ Ana a tawa ubata wa Yesu, avu a cina lo vuma na dana no otoni a lima' nden ubata wa yi, u'otowu ni itana nu ugbozu wa yi. Reve a uwwa wovon.

¹⁶ Aza a na e enei ne esu e le, avu a damma ili i na i cinai za vo otoni a lima'a na ngurusumu.

¹⁷ Avu e teme a patishi Yesu u lyawaa le ida i le.

¹⁸ Mantsa ma na Yesu dana a uwusa a wantsun, avu za na dana no otoni a lima'a a pati yi ankuri, u lyawa yi u 'yawa obolo na ayi.

¹⁹ Amma u 'yuwan ta, avu u damma yi, "Yawa u'wa u du, wu 'yawa bata a n'utsa ma wu waru, wu ca le alabari e ili i na a Asula a yuwaan nuwu."

²⁰ Avu u kara a casu alabari upasu wi ida wa Dikafoli*, ili i sa'ani i na Yesu yuwaan niyi. Ama suru a yuwan ta asalama ni ili i ndolo.

Jayiru 'yawa ta ubata wa Yesu (Mat. 9:18-26; Luk. 8:40-56)

²¹ Mantsa ma na Yesu kambai a 'yawa upasu u ndede, avu ama o boloto abunda ubata wa yi, ayi lo zuzu na mala'a.

²² Atsuma a azagbagbain a aa'isa'a, za na a tsu de Jayiru, u tawa ta we ene yi. Avu u kingyo a makakan ma yi,

²³ a patishi yi lon, adansa, "Usheli u ke'en u va u ciga makuwaa. N ciga ta wu tawa wu kuruwa yi ukere, adama u kamba gbaga."

²⁴ Reve u 'yawa obolo na ayi, reve ama a abunda o toni yi a gbagbalasa yi.

Ka na oo ocosu mpasa

²⁵ Atsuma o obolo'o, ka ro na yuwain a'wan kupa ne ejere o ocosu mpasa shi ta pe.

²⁶ Wu uwwa ta awuya lon e ekere a aza a aguma, waru wu una ta ili i na u ri na ayi suru, amma u jebe yi shi, she ili i na i 'yawa elime.

²⁷ Ana wu uwwai adama e Yesu, avu u tawa nu ucina wa yi atsuma o obolo'o, avu u ju'wan utugu wa yi.

²⁸ U jijan ta o ookolo a yi, "Na n ju'wan utugu wa yi goon, n ta kamba gbaga."

²⁹ Babu usan wocosu wu mpasa ma yi n lyawai, avu u reve u tsura ta lafiya lipu wa yi.

³⁰ Avu Yesu reveshi ucira wu uta ta a lipu wa yi. Dada u vadalai atsuma o obolo'o, avu we ece, "Zane da ju'wan numu utugu?"

³¹ Reve ojoro a yi a usu yi, "Ve ene obolo a gbagbalasa wu, avu ve ece, 'Zane da ju'wan nuwu utugu?'"

³² Avu u kara a vadala adama we ene za na yuwain ulinga u ndolo.

³³ Avu ka'a, ana u revei ili i na i yuwan niyi, avu u tawa u kingyo a makakan ma yi na wovon na meje'en ma lipu. Avu u damma yi amayun suru.

³⁴ Avu u damma yi, "Usheli, ucawu wo okolo a wu u kambato wu ta gbaga. Wala na mazanga, babu ubanakun."

Yesu 'yasqin usheli wa Jayiru

³⁵ Ayi pe atsuma a adanshi, avu ozo o ro a tawa de o u'wa wu zagbain va aa'isa a damma, "Usheli wa wu u kuwa ta. Cine vaa damaton yi waru?"

³⁶ Agba Yesu polo atsuvu e ili i na aa dansa shi. Avu u damma zagbai'in, "She wu uwwa wovon wan, wu ca okolo goon."

³⁷ U lyawa nanza toni yi shi, she Bituru, na Yakubu, na Yahaya mawun ma anawu ma Yakubu.

³⁸ Ana a rawai o u'wa'a, avu wu uwwa a yuwusan elemu, e mesun, a yisaali babu ukotu.

* 5:20 Dikafoli urevu wa yi, ayi da Mulyuci Kupa.

³⁹ Ana u uwai, aṅu u damma le, “Nye i zuwai i ri a yisaali babu ukotu? Usheli'i u ri ukwa shi, nlavu n da waa yuwusan.”

⁴⁰ Aṅu a yuwaan yi izo'oshi yu ulamu. Ana wu utaa nle a alanga suru, aṅu u tara nshawa mu usheli'i obolo no ojoro a yi, aza a na a danai obolo na ayi, a uwa ubata u na mawu'un u danai.

⁴¹ Aṅu u reme ukere wa yi, u damma yi, “Talita kumi.” Ili i na waa dansa da nda, “Mesheli, n ta dansaa wu, 'yon.”

⁴² Babu usan aṅu usheli'i u 'yoshin, u fara mmalu. A'wan a yi kupa ne ejere a da a danai. Aṅu a uwa asalama abunda. ⁴³ Aṅu u rono le atsuvi lon, she a damma nanza wan. Aṅu u damma le waru a ca usheli'i ilyalya.

*A yuwan ta Yesu a lyuci le
(Mat. 13:53-58; Luk. 4:16-30)*

6

¹ Yesu lyawa ta de, aṅu u kambu Nazara lyuci le. Aṅu ojoro a yi o toni yi.

² Yesu urana wa Ashibi u rawai, aṅu u teme uritosu a aa'isa.† Ama a na a uwwa niyi o uritosu, aṅu a yuwan asalama, adansa, “Te da vuma nda tsurai ili i nda suru? Cu'un vu urevu ne da a ca niyi tsunda? Kalyuwa cu'un vu ulinga wa asalama u na waa yuwusan.

³ Ayi nda, ayi da za vu ushe'en ndolo shi, mawun ma Meri,† zakpara va Yakubu, obolo na Isuhu, na Yahuza na Simo shi? Aza a yi e esheli pa da a ri obolo na tsu shi?” Dada a 'yuwan niyi.

⁴ Aṅu u damma le, “A tsu 'yuwan vumavasula ubata u ro shi, she a lyuci le obolo na aza a yi, nu u'wa u le.”

⁵ U gura yuwan ulinga wa asalama a lyuci le shi. Ke'en da u kuruwayi aza o ubanakun ukere, aṅu u kambato le gbaga.

⁶ U yuwan ta asalama lon, ana a kudai a ca okolo.

*Yesu lyungu ta Kupanejere
(Mat. 10:5-15; Luk. 9:1-6)*

Aṅu u kandaruwa a 'yawa a mulyuci a yuwusan urocusu.

⁷ Aṅu u de Kupanejeret u lyungu le ama e re re. U ca le ta ucira e ekere o toni a lima.

⁸ Aṅu u damma le, “She i tara ili i ro a mmalu n du wan, she a fanga. She i tara opopofu wan, ko tsan, ko ikebe o osonu a du wan.

⁹ I oto atan, amma she i tara atugu o ro wan.”

¹⁰ Aṅu u dammisa le, “Ni i rawa ubata u na a ushi ndu, yi isawan pe o u'wa'a she mantsa ma na yaa lyawa lyuci ndolo.

¹¹ Agba ni i rawa a lyuci na a usu ndu shi, ko a uwwa du shi, i lyawa yi, aṅu i kakala mabuta ma ana ma du. U to o'wo iroci i na yoo roco ama a lyuci'i a yuwan mejege shi.”*

¹² Aṅu a kara a yuwusan alajiya, a dansaa ama a vadala† ubata wa Asula, a lyawa unusu u le.

¹³ O utaa ta otoni a lima na abunda, aṅu a putala aza o ubanakun mani'in, aṅu a tsura lafiya.

*Ukwa wa Yahaya za vu Urumbusu
(Mat. 14:1-12; Luk. 9:7-9)*

¹⁴ Ana Mogono Hiridu† uwwai alabari e Yesu, adama a na aala e Yesu o'wo ta urevu bata suru. Aṅu ozo o ro a damma, “A 'yasan ta Yahaya za vu Urumbusu. Dada u tsurai ucira u na waa yuwusan ulinga wa asalama.”†

¹⁵ Ozo o ro gba a damma, “Iliya da.” Ozo o ro a damma, “Ayi vumavasula ro da, oroci a amasula o ufaru.”

¹⁶ Ana Hiridu uwwai ne, aṅu u damma, “Yahaya za vu Urumbusu da, za na n zuwai o kodoi aaci a yi, amma a 'yasan yi ta.”

¹⁷ U damma ta ne adama a na ayi na aciyayi u lyungu ta de e reme yi. Aṅu waru u zuwa a nla yi, adama a ka na a tsu de Hiridiya ka vawun va yi Filibu, za na u usai.

¹⁸ Adama a na Yahaya dana ta a dansaa yi, “U ri ulobonu vu zuwa ka vawun va wu shi.”

¹⁹ Aṅu Hiridiya zuwa yi o ookolo a yi, hali u shi u ciga woo una yi. Agba u tsura ure u na wu una yi shi.

²⁰ Adama a na mogono'o wu uwwusa ta wovon wa Yahaya, adama a na u reve ta vuma va akiza da. Mantsa ma na wu uwwa niyi, ookolo a yi a tsu dana nden shi, suru na ne u tsu ciga ta wu uwwa yi.

²¹ Amma o ukosu, Hiridiya tsura ta ure u ro. Ana urana u na a matsain mogono'o u kandaruwai, u banu ta ngono, na nan yali a gbagbain, na azagbain o upasu wa Galili abuki.

²² Ana usheli wa Hiridiya u uwa u je'ein, aṅu mogono'o na aza a na u banuyi a yuwan mazanga. Aṅu u damma usheli'i, “Pati ili i na vu cigai suru, n ta ca wu.”

²³ U kucinaa yi ta, u damma, “Ili i na vu pati numu suru, n ta ca wu. Ko ubatsalai u tsugono tsa va tsa da vu cigai, n ta ca wu.”

²⁴ Aṅu wu utu we ece mma va yi, “Nye maa pati?” Aṅu u usu yi, “Pati aaci a Yahaya za vu Urumbusu.”

²⁵ Babu usan, aṅu u kambu o ukobu u mogono, u pati yi u damma, “Gogogo, n ciga ta vu ca mu aaci a Yahaya za vu Urumbusu a mapara.”

* **6:11** A mantsa mo ndolo, na vuma zakatsa mabuta ma atugu ko wu kala mabuta ma ana ma yi, ure u ro u da u na woo roco wu kasa ta aciyayi na ama a lyuci ndolo.

²⁶ *Avu atsuma o mogono a langa lon, amma adama a akucunu a na u yuwain elime a ama, u ri n cine waa yuwan u putsa yi shi.*

²⁷ *Lo da u lyunguyi agbashi a yi, u damma o kodoo yi aaci a Yahaya a tawaa. A kara ta o kodo aaci a yi o u'wa wa ali.*

²⁸ *Reve u tawaa na aaci'i a mapara, u ca usheli'i. Mawun ma ka gba, u ca mma va yi.*

²⁹ *Mantsa ma na ojoro a Yahaya a uwwai alabari o ndolo, avu a tawa a tara lipu va yi, a yawa a cido yi.*

Yesu lyuwato ta ama ukpakukupa uton
(*Mat. 14:13-21; Luk. 9:10-17; Yah. 6:1-*

14)

³⁰ *Ana ojoro e Yesu a kambai ubata wa yi, reve a damma yi ili i na a yuwain suru, ni ili i na o ritoi.*

³¹ *Ama na abunda a tawusa na a kambai, ayi no ojoro a yi a tsura mantsa ma na aa lyuwa ilyalya shi. Avu u damma le, "Tawai, tsu yawai ubata u na ama a ri shi, yi iyuwan."*

³² *Avu a kara a uwa a wantsun a yawa ubata u na ama a ri shi, ele goon.*

³³ *Ana obolo a ama a na a tawai bata bata e ene nle a makaraa e reve le ta, avu a suma a yawa upasu u ndede kafu ele a rawa de.*

³⁴ *Ana u rawai de, avu we ene obolo a ama lon. Avu we ene le ilyali, adama a na a dana ta she damma ikyon i na i ri na za va agu6a shi. Avu u teme o rocoso ili na abunda.*

³⁵ *Ana urana u kotoi, avu ojoro a yi a tawa ubata wa yi. Avu u damma yi, "Ubata u nda gba ama pa shi, waru urana u da nda u kotoi.*

³⁶ *Damma le a kara a yawa a mulyuci n wawa'a n na n ri lo zuzu, a tsulaa aciyele ilyalya i na aa lyuwa."*

³⁷ *Avu u usu le, "Yawai i ca le ilyalya i na aa lyuwa."*

Avu a usu yi, "Tsu yawa tsu una ikebe i na i rawai ikebe† yu ulivu ukpakure (200) e ilyalya, avu tsu ca le a lyuwa?"

³⁸ *Avu we ece le, "Opopofu a yan a da du? Yawai i kalyuwa."*

Ana a yawai a kalyuwai, avu a damma, "Ozo o ton a da, na mugula n re."

³⁹ *Avu u damma le suru ko zane da danu a anlya o utanu obolo obolo.*

⁴⁰ *Ne da a dangi ozo o ro kupoton-uton, ozo o ro ukpaku ukpaku.*

⁴¹ *Ana u tarai opopofu o to'on na mugula n re'e, avu u yasan aaci zuva, avu u godyoo Asula. Ana u bubusai opopofu na mugula'a, reve u ca ojoro a yi, e ne'eshen ama. E ne'eshen le ta opopofu na mugula n ndolo suru.*

⁴² *Suru nle a lyuwa ta a cuwan.*

⁴³ *Avu ojoro a yi o boloto asaka kupa ne ejere, asaka o opopofu na mugula n na m buwai.*

⁴⁴ *Ama a na a lyuwai ilyalya i ndolo ali ukpakukupa uton (5,000) u da.*

Yesu a mmalu zuva mini
(*Mat. 14:22-33; Yah. 6:15-21*)

⁴⁵ *Avu u zuwushi ojoro a yi a uwa a wantsun a fara pasaa yi a yawa a lyuci va Besaida, kafu u lyawa obolo'o.*

⁴⁶ *Ana u lyawa nle, avu u kumba a aagadi, adama u yawa u yuwan avasa.*

⁴⁷ *Ana ulivu u yuwain, wantsun gba e memere ma mala, Yesu gba ayi de a aagadi ayi a nde'en.*

⁴⁸ *Reve we ene le e melen na wantsu'un a mala, adama a na upepu u ta damatosun le. Mantsa ma na nton n tsu saala na wasasa, avu u kara a yawa ye'e le a mmalu a mala. U yuwan ta she damma u ta kara le,*

⁴⁹ *amma ana e ene niyi a mmalu a mini, avu a jijan she damma yimodi i da. Avu o oruwo,*

⁵⁰ *adama a na wo o'woi suru nle e ene yi ta, avu a da'wan.*

Lo da u yuwaan nle adanshi, "Guzai okolo a du, amu da. She yu uwwa wovon wan."

⁵¹ *Avu u uwa a wantsun ne ele, dada upepu u voyin. Avu e reme asalama lon,*

⁵² *adama a na hali n gogo koto a ri nu urevu wu ulyuwatosu wu ukpakukupa uto'on (5,000) shi. Adama a na okolo e le a dana ta ugbawu.*

Yesu kambato ta vuma va Janisara gbaga

(*Mat. 14:34-36*)

⁵³ *Ana a pasai, a rawai e ida ya Janisara, avu a nla wantsu'un.*

⁵⁴ *Na motaa me le a wantsun, avu ama e reve yi.*

⁵⁵ *Avu a suma bata suru a tarasa aza o ubanakun a avalu a tawusaa yi ko te da a uwwai u ri.*

⁵⁶ *Ubata u na u uwai suru, a lyuci gbain na mulyuci'i na akapi a bata, a tsu zuwaa yi ta aza o ubanakun o u'uwata we eden. Avu, a pati yi u lyawa le a ju'wan nge'en mu utugu ma yi. Aza a na a ju'wan niyi suru a tsura ta lafiya.*

Uritosu wu nkaya

(*Mat. 15:1-9*)

7

¹ *Afarishi o ro obolo na munlu n Wila n ro o uta ta Urishelima reve o boloto ubata wa Yesu.*

² *E ene ta ojoro a yi a alya e ilyalya ne ekere babu sa'a o ure u na wu ntsayi shi.*

† 6:37 Danshi na a yuwain ulinga pa nda na Tsuheleni ayi da "dinari ukpakure (200)." Kalyuwa Ucufluwu wi "Ikebe."

³ Afarishi na akapi a aza a Isra'ila a ta yuwusan cine nkaya n dammai wu ntsaa ta a yuwan. A tsu sa'a ta ekere e le ulobonu.

⁴ A tsu 'yuwan ta a lyuwa ilyalya e eden she na a sa'a ekere. Ili na abunda i ta lo, tsu wuza'u wu nden, na munda obolo na asa'atsu.

⁵ Adama a na a tsu sa'a ta ulobonu, ana e enei ojoro a yi a aly tsundolo, reve e ece yi, "Nye i zuwai ojoro a wu a kurusu ili i na yi ntsayi shi? Tsu cina le ta a aly babu a sa'a ekere."

⁶ Avu u damma le, "Aza e ikpa'a! Wo o'wo ta unata na Ishaya yuwain adanshi a Asula a aci a du. Ununa a danai,

'Ama a nda a ta casu mu tsugbain a na le goon,

okolo e le gba alanga a da a ri na amu.

⁷ Aganda a na aa yuwusaan mu ili ya abula i da shi. Ili i na oo ritosu ili i ro i da shi, agba uritosu wa ama u da.' [◇]

⁸ "Yi icina ta na wilā wa Asula, avu i toni uritosu wa ama."

⁹ Avu u damma le, "Yi icina ta ni ili i na Asula a dammai, avu i toni uritosu u du.

¹⁰ Adama a na Musaf dammai, 'Vu ca dada na mma va wu tsugbain. Waru za na isulai dada ko mma va yi, a ciga a 'yuwan o una yi.' [◇]

¹¹ Amma uritosu u du u damma ta ili i sa'ani i da vuma damma dada ko mma va yi, ili i na n shi a ca du n ca ta de Asula.

¹² I putsa yi ta na waa kamba dada ko mma va yi ni ili i ro.

¹³ Ne da i tsu yuwan, avu i kambato adanshi a Asula pere, adama o uritosu u du, ili i na abunda icu'un i ndolo i da i tsu yuwan."

Ili i na i tsu lungusa vuma

(Mat. 15:10-20)

¹⁴ Avu u dewishe obolo'o, avu u dammisa le, "I zuwa atsuvu suru ndu yu uwwa ili i na maa damma.

¹⁵ Ili i na i tsu uwa atsuma a vuma ayi da u tsu lungusa wuma wa yi shi, she ili i na i tsu uta o okolo, ayi da u tsu lungusa yi.

¹⁶ [Za na ri na atsuvu, wu uwwa.]"

¹⁷ Ana wu kasai no obolo'o, avu u uwa o u'wa. Avu ojoro e ece yi ili i na iroci'i waa dansa.

¹⁸ Avu u usu le, "Adu fo i reve ili i na iroci'i waa dansa shi? Adu fo i reve shi, ko nye da i uwai a atsuma a vuma, u tsu lungusa yi shi?"

¹⁹ Adama a na u uwa o okolo a yi shi, amma u uwa ta a atsuma a yi, ne da waru woo uta?" Ne da Yesu yuwain u kambato ilyalya suru ulobonu adama a aly.

²⁰ Avu waru u damma, "Ili i na yoo utusa ubata u vuma, ayi da u tsu lungusa yi.

²¹ Adama a na pe da, pe o okolo a vuma da icu'un i nda yo utusa: majiyan me iwuya, tsipere, na wivu, na mona ma ama,

²² nu uforondo, ni iwuya, na wulumu, nu unusu icu'un icu'un, na tsurala, ne epen, na aci o ugbamu na tsulo.

²³ Iwuya i pe o okolo a vuma a da a tsu uta, avu a zuwa yi wo o'wo ili yi idaba e ekere a Asula."

Ucawu wo okolo a ka a Meheleni

(Mat. 15:21-28)

²⁴ Diga lo avu u kamba a 'yawa a mbanda ma Taya na Sida. Avu u uwa o u'wa u ro, u ciga nanza reve shi, amma u ri n soko aciyayi shi.

²⁵ Ka na mawun ma yi, usheli u wa'a u danai no otoni a lima, ana wu uwwai alabari e Yesu, avu u tawa u kingyo a makakan ma yi.

²⁶ Ka'a gba Meheleni ma da, ubata u na wu utai gba Basurofiniki da. Avu u pati Yesu utaa otoni a lima a na a uwai atsuma a mawun ma yi.

²⁷ Avu u usu ka'a, "Lyawa tsu fara lyuwato muwun mu u'wa. U ri ulobonu a tara ilyalya i muwun avu a variya musan shi."

²⁸ Amma u usu yi ta, u damma, "Ne da u ri Zagbain, agba ko musan n tsu lyuwa ta akapi e ilyalya i muwun."

²⁹ Avu u damma yi, "Adama a adanshi a wu, wala a kamba o u'wa, otoni a lima'a a lyawa ta mawun ma wu."

³⁰ Avu u kamba o u'wa, avu u cina mawun ma yi nven a aavalu. Cina otoni a lima'a a lyawa yi.

Yesu kambato ta agulani gbaga

³¹ Avu u lyawa mbanda ma Taya, u toni a 'yawa Sida a 'yawa a Mala ma Galili, ni ida i na a tsu de Dikafoli.*

³² Ama o ro a tawaa yi ta na vuma na danai aagulani waru nu usan u da u tsu gura damma, avu a pati Yesu ankuri u kuruwu vuma'a ukere.

³³ Avu Yesu tara yi a 'yawa ubata u na ama a danai shi, avu u zuwa akatsu a yi a atsuvu a vuma'a, u tsuwan matsan ma yi, avu u ju'wan eelentsu a vuma'a.

³⁴ Avu Yesu kalyuwa zuva no okolo a ta, avu u damma yi, "Ifata!" adansa, "Kpatu'wa!"

³⁵ Avu u kpatu'wa atsuvu a yi. Ili i na i shi yi n'ai eelentsu a yi, u bada. Avu u yuwan adanshi mejege.

³⁶ U damma le ta she a damma ama wan, amma she ili i na i lyuwai elime a casu alabari a yi.

³⁷ Avu a yuwan asalama lon, a damma, "Kalyuwa cine u yuwain ili'i suru mejege.

[◇] 7:7 Isha. 29:13. [◇] 7:10 Mtā. 20:12; Mtā. 21:17; N.Gn. 20:9; U.WI. 5:16. * 7:31 Dikafoli urevu wa yi, ayi da Mulyuci Kupa.

Hali u gura zuwa agulani a uwwa. Aza a na a tsu gura yuwan adanshi shi, a yuwan adanshi.”

Yesu lyuwato ta ama ukpakukupa unashi

(Mat. 15:32-39)

8

¹ A mantsa mo ndolo, obolo a ama o ro o boloto ta abunda, agba a ri ni ilyalya i na aa lyuwa shi. Aƙu Yesu de ojoro a yi, aƙu u damma le,

² “N te eneshe obolo a ama nda'a iliyali, adama a na o to obolo na mu hali rana ta'atsu, agba a ri ni ilyalya i na aa lyuwa shi.

³ Waru na n damma le a tyo o u'wa na ambulu, aa gura rawa o u'wa shi, ozo o ro da nda gba o utai alanga.”

⁴ Aƙu ojoro a yi a usu yi, a damma, “Ubaƙa u nda ogozo a da, te da gba tsaa gura tsura ilyalya i na tsaa gura lyuwato ama a abunda a nda?”

⁵ Aƙu we ece le, “Opopofu a yan a da du?” Aƙu a damma, “Aza e cindere.”

⁶ Aƙu u zuwa ama'a a danu e ida. Ana u tarai opopofu e cindere o ndolo, aƙu u godyoo Asula, aƙu u bubusa, u casu ojoro a yi a 'yawaa obolo a ama'a. Aƙu a 'yawusaa le.

⁷ A dana ta na mugula n keke'en wa'a. Ana u godyoyi Asula, aƙu u damma a 'yawaa le.

⁸⁻⁹ Ama ukpakukupa unashi (4,000) u da a shi o bolotoi, aƙu gba a lyuwa ilyalya hali a cuwan. Reve ojoro o boloto akapi a na a buwai reve o shiton asaka e cindere. Aƙu u damma le a tyo o u'wa.

¹⁰ A jima shi, da da u uwai a wantsun no ojoro a yi a tyo Dalmanuta.

Afarishi a zami ta ili ya asalama

(Mat. 16:1-4)

¹¹ Afarishi a tawa e teme mawasan na ayi, a ta zama u roco le iroci de zuwa, adama a lyungwa yi.

¹² Aƙu wi ivuwan ogbolo a ruhu va yi, u damma, “Nye i zuwai ama o gogo a ri e izami yi iroci? Amayun a da n damma ndu, babu iroci i na oo roco ama o gogo.”

¹³ Aƙu u lyawa le lo, aƙu u kambu a wantsun u pasa a 'yawaa a manganu n ndede.

Wolilo wa Afarishi na aza a Hiridu

(Mat. 16:5-12)

¹⁴ Reve e reme mmalu agba e icina ta a na a tawa no opopofu, ili i na i ri lo le pe a wantsu'un u la'a za ta shi.

¹⁵ Aƙu u damma le, “I yuwan ugbozu na wolilo wa Afarishi na aza a Hiridu.”

¹⁶ Aƙu a dammulai, “U damma ta ne ana wo o'woi tsu ri no opopofu shi.”

¹⁷ Yesu gba u reve ta ili i na a dammulai, aƙu we ece le, “Nye i zuwai i dammai i ri no opopofu shi? Koto ye ene ko i reve shi?”

¹⁸ I ta ne esu, amma yee ene shi. I ta na atsuvu, amma yaa uwwa shi.

¹⁹ Waru i cuwan ana m bubusai opopofu o ton, aƙu n ne'eshen ama ukpakukupa uton shi? Akapi gba asaka a yan a da i bolotoi?”

Aƙu a usu, “Kupa ne ejere.”

²⁰ Dada we ece nle, “Ana m bubusayi ama opopofu e cindere, akapi a asaka a yan a da a buwai ana i bolotoi?”

Reve a usu yi “Aza e cindere a da.”

²¹ Dada we ece nle, “Hali n gogo koto i reve ili i na maa dansaa du shi?”

Yesu kpatu'wa ta irumba esu

²² Aƙu a rawa a lyuci va Besaida. Reve ama a tawa Yesu ni irumba, aƙu a pati yi u ju'wan yi.

²³ Aƙu u reme ukere wa yi, wu utaa yi a manganu n lyuci. Reve u tsuwaan yi matsan e esu, waru u kuruwa yi ukere, aƙu we ece yi, “Vu gura ta ene ili i ro?”

²⁴ Aƙu irumba'a u 'yasan urewesu, aƙu u usu, “N te eneshe ama. Amma oroci a danga a da mee eneshe le a agara.”

²⁵ Aƙu u zuwisaa yi ukere o urewesu. Aƙu irumba i kpatu'wa esu yi we ene ili suru mejege.

²⁶ Aƙu Yesu damma yi u wala a tyo o u'wa, waru u damma yi ta, “She vu uwa a malyuci mo ndolo wan.”

Bituru yuwan ta adanshi adama e Yesu

(Mat. 16:13-20; Luk. 9:18-21)

²⁷ Yesu 'yon ta no ojoro a yi, u uwa mu-lyuci n Kasariya Fihili. Aƙu we ece ojoro a yi, “Zane da ama aa dansa n ri?”

²⁸ Aƙu a usu yi, “Yahaya za vu Urumbusu, ozo o ro gba a damma, Iliya, ozo o ro gba a damma vu utu ta atsuma a amasula.”

²⁹ Aƙu we ece le, “Amma adu gba, zane da yaa dansa n ri?”

Aƙu Bituru usu yi, “Aƙu da Kristi'it Zamawawa.”†

³⁰ Aƙu u rono le atsuvu she a damma nanza wan.

Yesu yuwisan ta adanshi adama o ukwa wa yi

(Mat. 16:21-28; Luk. 9:22-27)

³¹ Aƙu u teme o ritosu le, a dansa, “Amu Mawun ma Vuma n to sowa atsumalima lon. Waru azagbain, na nan ganu a gbagbain, na munlu n Wila a ta 'yuwan mu, hali o una mu. Agba na a yuwan rana ta'atsu, n ta 'yon wuma.”

³² A alanga eteshe a da u damma nle adanshi o ndolo. Aƙu Bituru de yi a tyo a nge'en, u teme a yuwusaan yi nlangi.

³³ Amma ana Yesu vadalai, we enei ojoro a yi, aƙu u bara Bituru, u damma, “Vu

yuwan alanga na ʼamu, ʼavu Male! Vaa yuwusan avasa adama a na ili ya ʼAsulā yaa shiwan shi, she ili ya ama.”

³⁴ ʼAvu u de oʼbolo'o oʼbolo no ojoro a yi, u damma le, “Za na cigai u toni mu, she nu u yuwan aciyayi suru suru, nu u ciga u yuwan u tara akpata a yi, ʼavu u toni mu.

³⁵ Za na ri ada a wuma wa yi, u ta lamba yi. Amma za na lambai wuma wa yi adama a va, adama a Alabari a Sa'ani waru, u ta tsura yi.

³⁶ Nye i da vuma munai ko nu u tsura uvadi u nda suru, ʼavu u lamba wuma wa yi?

³⁷ Nye waru vuma aa gura tsupa, ʼavu u wawa wuma wa yi?

³⁸ Na za u uwwa wono u va na alajjiya a va o uvadi u iwuya wu ulambu wa ʼabula u nda, Mawun ma Vuma fo u ta uwwa wono wa yi, nu u 'yawa a makakan ma Dada va yi na nlingata ma ʼAsulā.”

9

¹ ʼAvu u lyuwa elime na adanshi, “Amayun da maa dansaa du, ozo o ro a ta pa ubata u nda na ee ene ukwa shi, she ne e ene tsugono tsa ʼAsulā tsa tawa nu ucira.”

Lipu va Yesu vadalai

(Mat. 17:1-13; Luk. 9:28-36)

² Ana a yuwain rana tali, ʼavu Yesu tara Bituru, na Yakubu, na Yahaya, u 'yawato le a masasan mo uga'an, ele goon. ʼAvu oroci a yi a vadala elime e le.

³ Itana ya yi i vadala yo o'wo u'uri puwu a madala, pa o uvadi u nda babu za na aa gura zaza'wa le ne.

⁴ ʼAvu e eneshi Iliya' na Musa, a yuwusan adanshi na Yesu.

⁵ ʼAvu Bituru cananaa yi unā, “Manlu, u lobono ta ana tsu ri pa. Tsu ta yuwan pa ogodo a ta'atsu, za ta va wa wu, za ta za va Musa, za ta waru za va Iliya.”

⁶ U lamba ta ili i na waa damma, adama a na wu uwwai wovon lon.

⁷ ʼAvu eleshe a tawa a kpato le nu ululu, ʼavu uɗyo wu utā de e eleshe'e, “Mawun ma na n cigai lon da nda, yu uwwa yi.”

⁸ ʼAvu a jika a kanlashi, amma e ene waru za ro shi, Yesu da goon e enei o'bolo ne ele.

⁹ Ana a cipai de a masasa'an, ʼavu u damma le, “She i damma nanza ili i na ye enei wan, she na Mawun ma Vuma mo 'yon atsuma o ukwa.”

¹⁰ A yuwan ta ili i na u damma nle a yuwan, amma a yuwusan ta adanshi'i goon le, “Nye i da waa dansa adama o u'yosun o ukwa u nda?”

¹¹ ʼAvu e ece yi, “Nye i zuwai munlu n Wilā n dammai nga Iliya ta fara tawa elime a Kristi Zamawawa?”

¹² ʼAvu u usu le, “Iliya da fara tawai, adama a na woo fofo ili suru. Nye i zuwai a

danai, adama a Mawun ma Vuma, 'U to sowo awuya icu'un icu'un, waru aa 'yuwan yi?”

¹³ Amma n ta dansaa du, Iliya tawa ta de, a yuwanu ta cine a cigai, cine alabari a yi a ri uadanu.”

Yesu kambato ta mawun mo otoni a lima gbaga

(Mat. 17:14-21; Luk. 9:37-43)

¹⁴ Ana a kambai ubata u na ojoro a yi a ri, ʼavu e ene abajini o o'bolo ukandaruwu ne ele. Munlu n Wilā waru n dana ta a mawasan ne ele.

¹⁵ Na menee ma Yesu, ʼavu o'bolo'o a yuwan asalama lon. ʼAvu o bosu ni iladi a tawa ubata wa yi, a casasa yi.

¹⁶ ʼAvu we ece le, “Mawasan ma ne yaa yuwusan?”

¹⁷ ʼAvu za ta atsuma o o'bolo'o u usu yi, “Manlu, mpa nda n tawa nuwu na molobo ma va za na ri no otoni a lima. Adama o ndolo u tsu gura yuwan adanshi shi.

¹⁸ Mantsa ma na otoni a lima'a a kumba niyi suru, she na a vari yi e ida, unā wa yi a yuwusan apiva, u galalai anga a yi, ʼavu wo o'wo wudaruwu. ʼAvu m pati ojoro a wu o lo otoni a lima a yi, ʼavu a kuda.”

¹⁹ ʼAvu u usu le, “Adu ama o gogo aza a na aa casu okolo shi. N jima ta nden na adu. Hali mantsa ma ne maq danu na adu a yuwusan ankuri na adu? Tawaq numu na ayi.”

²⁰ ʼAvu a tawaq yi na molobo'o. Ana otoni a lima'a e enei Yesu, ʼavu a varu molobo'o e ida babu usan, lipu va yi e meje'en. Reve u riyā u dana e igandalu, unā wa yi o utusa apiva.

²¹ ʼAvu Yesu ece dada va yi, “Urana u ne ili i ndolo i cina niyi?”

ʼAvu u damma, “Ayi a mawun.

²² U sowo ta a varusu yi a akina na a mini, adama wu una yi. Amma na vaa gura yuwan ili i ro, ve ene tsu iliyali, vu kamba tsu.”

²³ ʼAvu u damma yi, “Na maa gura? Ili suru ili i na aa gura yuwan da e ekere a za na cayi okolo.”

²⁴ ʼAvu wu utaa uɗyo babu usan, “N ca ta okolo. Kamba mu n dashi ca okolo.”

²⁵ Ana Yesu enei o'bolo a ama a tawusa lo ubata'a, ʼavu u bara otoni a lima, u damma, “ʼAvu otoni a lima a na a tsu putsaa na adanshi, n damma wu ta, vu kasa na ayi. She vu dashi toni yi wan.”

²⁶ Ana otoni a lima a yi a saalai, ʼavu a kpasu'wa yi e ida lon, lipu va yi e meje'en, ʼavu a kasa na ayi. ʼAvu molobo'o wo o'wo tsa akwakwa, hali wo o'wo ama na abunda a damma, “U kuwa ta.”

²⁷ ʼAvu Yesu reme ukere wa yi u 'yasan yi, ʼavu u 'yon mishin.

28 Ana u uwai o u'wa, aṅu ojoro a yi e ece yi usokowu, "Nye i zuwai tsu kudai, a na tsoo lo otoni a limā o ndolo?"

29 Aṅu u usu le, "Na avasa a da goon aa gura lo cu'un ndolo a alanga, babu ili i ro."*

Yesu yuwisan ta adanshi o ukwa wa yi
(Mat. 17:22-23; Luk. 9:43-45)

30 Aṅu a 'yon lo, a uwa e ida ya Galili. U ciga nanza reve shi.

31 Adama a na u to ritosu ojoro a yi, u ta dansaa le, "A ta ca Mawun ma Vuma e ekere a ama waru a to una yi. Na o una yi, na a yuwan rana ta'atsu u ta 'yon."

32 Amma a gura reve adanshi'i shi, aṅu waru a uwwusa wovon na ee ece yi.

Tsugbashi tsa aḅula
(Mat. 18:1-5; Luk. 9:46-48)

33 Aṅu a rawa Kafarnahum. Ana u uwai o u'wa, aṅu we ece le, "Mawasan ma ne yaa yuwusan o ure?"

34 Aṅu a rungwa kpaku kpaku, adama a na a yuwan ta mawasan o ure za na o'wo zagbain atsumā e le.

35 Aṅu u danu, u de Kupanejere'e. Aṅu u damma le, "Za na cigai woo o'wo zagbain, u kambā za vu ukosu, aagbashi a ama suru waru."

36 Aṅu u shede mawun mo ro u zuwa yi e memere, aṅu u katala yi. Dada u damma nle,

37 "Za na ushiyi mawun me ke'en cu'un nda adama a ala' a va, aṅu da u ushiyi. Za na waru usu numu, aṅu da u ushiyi goon shi, amma za na lyungu numu da u ushiyi."

Za na yuwan tntsu shi, za tsu da
(Luk. 9:49-50)

38 Aṅu Yahaya usu yi, "Manlu, tse ene ta nanza o utusa otoni a limā na ala a wu. Aṅu gba tsu putsa yi ta, adama a na u ri oo tono tsu shi."

39 Amma u damma ta, "She i putsa yi wan, adama a na za na gura yuwain ulinga wa asalama a ala a va, waa gura vadala u yuwan adanshi avama adama a va shi.

40 Za na ri a tsurala na tsu shi, za tsu da.

41 Amayun a da maa dansaa du, za na ca ndu mini i sowo adama a va, u ta tsura iliyinkapa.

Re mariyaa atsumā o unusu
(Mat. 18:6-9; Luk. 17:1-2)

42 "Na nanza aa zuwa atsumā a muwun nda a riyā, u ta la'aa a nlaa yi utali u yira a yinlu ya yi, aṅu a vari yi a mala.

43 Nu ukere wa wu waa zuwa wu, vu nusan, vu kodo yi. U ta la'aa wu, vu tsura wuma babu ukere u ta ana va a tsura ekere e re, aṅu vu uwa a akina.†

44 [Ubatā u na azun a tsu kuwa shi, waru akina a tsu kima shi.]

45 Na anana a wu aa zuwa wu vu yuwan unusu, vu kodo yi. U ta la'aa wu, vu tsura wuma na tsukutsumā, ana aa vari wu atsumā a akina na ana e re.

46 [Ubatā u na azun a ri n kuwa shi, waru akina a ri n kima shi.]

47 Na lyusu va wu aa zuwa wu vu yuwan unusu, vu kongoro yi. U ta la'aa wu, vu uwa o tsugono tsa Asula na lyusu ta, ana aa vari wu atsumā a akina ne esu e re.

48 Ubatā u na azun a ri n kuwa shi, waru akina a ri n kima shi.

49 "Na akina a da aa lyungwa ama suru, cine a tsu lapula ili na akpaḅi.

50 "Akpaḅi a tu ulobonu, amma na a langa, na nye da vaa lapula yi?"

"I dana na akpaḅi o okolo a du, i yuwan nden n sa'ani."

Uritosu adama o lolo
(Mat. 19:1-12; Luk. 16:18)

10

1 Yesu lyawa ta de, aṅu u kambā e ida ya Yahuda, waru nu upasa wa Urdu, ama na abunda o boloto ta ubatā wa yi, aṅu u kara o rocosu le ununa u tsu yuwusan.

2 Aṅu Afarishi a tawa ubatā wa yi, reve e ece yi, "Unusu u da vuma lyawa ka va yi?"

3 Aṅu we ece le, "Nye i da Musa damma ndu?"

4 Reve a usu yi, "Musa damma tsu ta tsu ca ka aatagada a wukasu u lolo, aṅu a lyawa yi."◇

5 Dada u usu nle, "Musa damma du ta ne, adama a na i ri na aciyogbamu.

6 Amma a mantsa ma na a yuwain uvadi ne da u danai shi. Amma ana a fara a yuwain, 'vali na ka da a yuwan nle.'◇

7 Adama o ndolo a da vuma aa lyawa dada va yi na mma va yi, tsara u suraa ka va yi goon.

8 Ele ra o to o'wo ili i ta.◇ Ana wo o'woi a buwa ili i re shi,

9 adama o ndolo ili i na Asula o boloi, she vuma kakasa wan."

10 Aṅu ana a kambai o u'wa dada ojoro a yi e ece niyi ili i na u ritoi.

11 Aṅu u damma le, "Za na kakasai, reve u yuwisan lolo ro, tsipere tsa da waa yuwusan na ayi.

12 Waru na ka lyawa vali va yi, aṅu u yuwisan lolo ro, tsipere tsa da waa yuwusan."

Yesu zuwaa ta muwun aba'un
(Mat. 19:13-15; Luk. 18:15-17)

13 A tawusa yi ta na muwun, tsara u ju'wan le. Reve ojoro a yi a putsa le.

* 9:29 Akuci a aatagada o ro a ta na: "Amma avasa na akuli a da goon aa gura cu'un yi ili i nda." ◇ 10:4 U.W.I. 24:1-4.

◇ 10:6 Ufr: 1:27; Ufr: 5:2. ◇ 10:8 Ufr: 2:24.

¹⁴ Amma ana Yesu enei ne, reve atsuma a langa yi. Aƙu u damma le, "Lyawai muwun n keke'en n tawa ubata u va, she i putsa le wan. Adama e icu'un i ndolo i da o foboi tsugono tsa Asula.

¹⁵ "Amayun a da maa dansaa du, za na usuyi tsugono tsa Asula cine muwun n ri shi, waa uwa atsuma o tsugono tsa Asula shi."

¹⁶ Reve u shede le e ekere, aƙu u zuwaa le aba'un.

Za vu utsuru

(Mat. 19:16-30; Luk. 18:18-30)

¹⁷ Ana u remei mmalu a tyo Urishelima, dada nanza sumai elime e Yesu, aƙu u kingyo. Aƙu u damma, manlu ma abula, "Nye da maa yuwan, tsara n tsara wuma u babu ukotu?"

¹⁸ Aƙu Yesu usu yi, "Cine vee desu mu manlu ma abula? Babu za va abula, she Asula goon.

¹⁹ Aƙu na aciyawu vu reve ta ili i na Asula a dammai a yuwan: 'She vu una vuma nu uciyu wa wu wan, she vu yuwan wivu wan, she vu yuwan tsipere wan. She vu usu ili i na vu revei shi wan, waru she vu paala za ro wan. Vu ca dada na mma va wu tsugbain.' "

²⁰ Aƙu u usu yi, "Manlu, ele ndolo suru n yuwusan le ta, amu o molobo."

²¹ Aƙu Yesu kalyuwa yi ni icigi. Aƙu u damma yi, "Ili i ta i da vu lambai, 'yawa vu wina ili i na vu ri na ayi suru, tsara vu ca alambi, adama vu tsara uzuwa zuva. Na vu yuwan ne aƙu vu tawa vu toni mu."

²² Ana wu uwwai ne, aƙu u lukuta urewesu, adama a na u ri ni ili abunda.

²³ Aƙu u vadala u kalyuwa ojoro a yi, aƙu u damma le, "Ili vu usan i da za vu utsuru u tsara u uwa atsuma o tsugono tsa Asula."

²⁴ Aƙu ojoro a yi a uwa asalama, adama e ili i na u dammai. Aƙu u dashi dammisa, "Muwun n va, u ta yuwan usan za vu utsuru uwa o tsugono tsa Asula."

²⁵ U ta la'aa aarakumi a pusulai na vunu vu bele, ana za vu utsuru aa uwa o tsugono tsa Asula."

²⁶ Ana a uwwai ne, aƙu a kara a asalama, aƙu u damma, "Na wo o'wo za vu utsuru aa tsara u uwa atsuma o tsugono tsa Asula shi, zane da aa la'a?"

²⁷ Aƙu u usu le, "E ekere a vadilima ili vu usan i da, amma e ekere a Asula shi. Babu ili i na Asula aa kuda yuwan."

²⁸ Aƙu Bituru usu yi, "Atsu da nda tsu lyawai ili suru, aƙu tsu kuru wu."

²⁹ Aƙu u usu u damma, "Amayun a da maa dansaa du, za na lyawai u'wa wa yi, ko dada va yi, ko mma va yi, ko u lyawai zakpara va yi, ko wawun va yi, ko gba u lyawai muwun

ma yi, ko ka va yi, adama a va na Alabari a Sa'ani, she nu u tsara atsupu.

³⁰ A mantsa mo gogo, u ta tsara 'wa, na aza a yi, na muwun ma anawu, na aduma, na muwun, ukpaku ukpaku. Amma waru a ta lyungwa yi. De zuwa waru u ta tsara wuma u babu ukotu.

³¹ Aza e elime na abunda a ta kambata acapa. Aza a acapa a ta kambata elime."

Yesu yuwisain adanshi o ukwa wa yi

(Mat. 20:17-19; Luk. 18:31-34)

³² Ele atsuma a mmalu a gawan Urishe-lima, Yesu de elime e le, aƙu ojoro yi kara asalama. Aƙu ama a na oo tono yi, a kara o wovon. Aƙu waru u dashi de ojoro a yi, aƙu u fara a dansaa le ili i na yaa cina yi.

³³ Aƙu u damma, "Atsu da nda a tyo Urishelima, a ta ca Mawun ma Vuma e ekere a nan ganu a gbagbain na munlu n Wila. A ta padaa yi ugana u na oo una yi, waru a ta zuwa yi e ekere a aza e iwuya.

³⁴ A ta yuwaan yi ulamu reve a tsuwan yi matsan. Waru a ta fufaba yi, aƙu o una yi. Agba na a yuwan rana ta'atsu, u ta 'yon."

Ipai ya Yakubu na Yahaya

(Mat. 20:20-28)

³⁵ Aƙu muwun ma Zabadi, Yakubu na Yahaya, a rawa zuzu na ayi a damma, "Manlu tsu ciga wu ta, vu yuwaan tsu ili i na tsaa pati wu."

³⁶ Reve we ece le, "Nye i cigai n yuwaan du?"

³⁷ Reve a usu, "Urana u na a 'yasan nuwu zuva na tsugono, tsu ta ciga wu nu zuwa za ta o ukere usa'ani, za ta o ukere ugula."

³⁸ Aƙu u usu le, "I reve ili i na yaa patishi shi. I ta gura sowo awuya a na moo sowo, a ta gura tsupu du ununa aa tsupu mu a awuya?"

³⁹ Reve a usu a ta gura. Aƙu u usu le, "I ta gura sowo awuya a na moo sowo, ununa aa tsupu mu ne da aa tsupu du.

⁴⁰ Amma adama a na yaa danu o ugula ko o usa'ani, za va da shi na maa ca. Asula a da aa ca bata na u foboyi aza a na a dangwai."

⁴¹ Ana ojoro a yi a uwwai ne, reve a uwa atsumolangu na Yakubu na Yahaya.

⁴² Aƙu u de le, u damma le, "I reve ta aza a na a zuwai o o'wo aza a tsugbain a ama o uvadi, a ta na tsugbain a aci e le.

⁴³ Ne da woo o'wo e ekere a du shi. Za na cigai wo o'wo zagbain, she nu u kambato aciyayi aagbashi a du biti.

⁴⁴ Za na cigai u uwa elime a du, she nu u kambato aciyayi aagbashi a du suru.

⁴⁵ Ko Mawun ma Vuma, u tawa tsara a yuwaan yi tsugbashi shi. Amma tsara u yuwan tsugbashi, waru u ca aciyayi, adama a wawa ama."

Yesu kpatu'wā tā esu e irumba
(Mat. 20:29-34; Luk. 18:35-43)

⁴⁶ ʼAvu a rawa Jeriko. ʼAyi o utā Jeriko no ojoro ʼa yi no obolo a ama abunda, ʼavu irumba i ro i tawā zavipati aala ʼa yi Bartimawu, mawun ma Timawu. U tsu ʼdanusu tā ʼa nge'en mu ure.

⁴⁷ Ana wu uwwai Yesu va Nazara tā lo ʼa tawā, ʼavu u 'yasān uɔfo wā yi a dansa, "Yesu, Yesu, mawun mā ʼDawuda, kalyuwa ununa n ri iliyali."

⁴⁸ ʼAvu ama nā abunda a putsa yi, a dansaa yi u rungwa unā wā yi. Amma she ili i na i 'yawai elime, ʼavu u dashi utāa uɔfo a dansa, "Yesu, Yesu, mawun mā ʼDawuda, kalyuwa ununa n ri iliyali."

⁴⁹ ʼAvu wi isawan, reve u zuwa e ɔe yi. ʼAvu e ɔe irumba'a, a damma yi, "Yuwan mazāngā, u tā ɔesu wu."

⁵⁰ ʼAvu u vari aapalutsu ʼa yi, ʼavu u jikā ʼa 'yawa ubatā wā Yesu.

⁵¹ ʼAvu we ece yi, "Nye vu cigai n yuwaan wu?" ʼAvu u usu yi, "Manlu, adama n tsura me ene ure."

⁵² ʼAvu u usu yi, "Yuwan mmalu mā wu, ucawu wo okolo ʼa wu u wawa wu tā." Babu usān, ʼavu esu ʼa yi ʼa kpatu'wā, ʼavu u kuru Yesu ʼa kara.

Yesu uwai Urishelima

(Mat. 21:1-11; Luk. 19:28-40; Yah. 12:12-19)

11

¹ Ele arawa Urishelima, zuzu nā lyuci va Batafaji nā Batanya, reve a rawa a Masasan mā Zetun. Reve Yesu lyungu ama e re ʼatsuma o ojoro ʼa yi.

² Reve u damma le, "Yawai ʼatsuma ʼa malyuci ma na mā ri elime ʼa ɔu, nā ma'uwaa mā ɔu i te ene molloli wunlu za na koto a kumbai shi. I baɔa yi ʼa tawā."

³ Nā za ro ece ɔu, nye i zuwai yaa yuwusan ne? I damma yi, 'Zagbain ɔa ciga niyi, amma wā ʼa lapa kambuwa yi shi.' "

⁴ ʼAvu ʼa kara, reve a cina molloli ʼa nge'en mu ure.

⁵ Ele ʼa mabaɔa mā yi, reve aza a na ʼa ɔana'i lo mishin e ece le, "Nye ɔa i zuwai yaa baɔasa yi?"

⁶ ʼAvu ʼa usu le ili i na Yesu damma nle. Reve ʼa rungwa le ʼa kara nā ayi.

⁷ Reve ʼa tawāa Yesu nā ayi, ʼavu o polo amuna e le o molloli'i. ʼAvu u kumba ɔe.

⁸ Ama nā abunda ɔa o poloi amuna e le ʼatsuma o ure, ozo o ro waru a baza ʼavu'un o ure, aza a na a kuɔai a atsusa.

⁹ Aza a na ʼa ɔana'i elime na aza a na ʼa ɔana'i ʼaɔapa, reve ʼa ɔana e ishīpa,

"Husana!"†

"Aba'un ʼa tyo a za na ʼa tawā a ala† ʼa ʼAsula!"

¹⁰ "Aba'un ʼa tyo o tsugono tsa dada tsu ʼDawuda tsa na tsā ri lo ʼa tawā!"

"Husana ʼa tyo e ekere ʼa ʼAsula!"

¹¹ Reve u uwa Urishelima, ɔaɔa u uwai ʼatsuma ʼa ʼAa'isamapada. ʼAvu u kalyuwa ubatā suru. Ana wo o'woi ulivu u ɔa, ʼavu wu utā u kambā Batanya obolo no ojoro ʼa yi.

Yesu yuwayin ubiri unā

(Mat. 21:18-19)

¹² Ana usana u tawai, ʼavu o utā Batanya. U ɔana tā a uwwusa ambulu.

¹³ Ana we enei ubiri nā ʼavu'un ʼa abunda, reve u 'yawa tsara u tsura muwun u lyuwa. Ana u rawai, u kalyuwa'i biti, u cina ɔe ili shi, adama a na a mantsa ma na ubiri u tsu matsan ɔa shi.

¹⁴ ʼAvu u damma ubiri'i, "She nanza dashi lyuwa muwun mā wu wan, diga gogo." Agba ojoro ʼa yi ʼa ɔana tā a uwwusa ili i na u dammai.

Yesu uwai ʼa ʼAa'isamapada

(Mat. 21:12-17; Luk. 19:45-48; Yah. 2:13-22)

¹⁵ Reve a rawa Urishelima.† Ana Yesu† uwai ʼatsuma ʼa ʼAa'isamapada,† ʼavu u lo aza a na a ɔana'i atsulu na awina pe. Waru ʼavu wu keɔe apada a aza a na ʼa ɔana'i a kita'usa ikebe, ʼavu u baza otogu ni ili i na a ɔana'i a yuwusan ulinga, na aza a na ʼa ɔana'i a winasa nrukuku.

¹⁶ U putsa tā aza a na ʼa ɔana'i ni itana a batsa pe ʼatsuma ʼa ʼAa'isamapada.

¹⁷ ʼAvu u yuwaan le adanshi, "Ashe Adanshi ʼa ʼAsula,† a damma, 'U'wa u va ubatā wa avasa adama a ama suru ɔa shi?' ʼAmma, ʼaɔu i kambato yi tā ubatā u na yaa ɔana a yuwusan wivu."

¹⁸ Ana nan ganu a gbagbain nā munlu n Wilā me enei ili i na i farai, ʼavu a zami ure u na oo una yi. Agba a uwwa tā wovon, adama a na ama suru a uwa tā asalama nā cu'un vu uritosu wā yi.

¹⁹ Nu ulivu, ʼavu Yesu lyawa lyuci'i.

Iroci nu uɔana wu ubiri

(Mat. 21:20-22)

²⁰ Ele ʼa makambaɔa nu usana, reve e ene ubiri u na Yesu yuwayin unā u 'yewe ʼa tyo a aralu.

²¹ ʼAvu Bituru gura cuwan nā cu'un vi ili i na i farai, ʼavu u damma, "Manlu, kalyuwa ubiri u na vu yuwayin unā'ā u 'yewe tā."

²²⁻²³ ʼAvu u usu le, "I usu ʼAsula, amayun a ɔa maa dansaa ɔu, za na dammai masasan ma nda u mula u riyā ʼatsuma a mala no okolo ʼa yi a da'wan shi, amma u ca tā okolo e ili i na u dammai, u to o'wo ne.

* 11:9 Husana urevu wā yi, ayi ɔa "Ica ʼa tyo ʼAsula!" ʼ 11:9 Ica 118:25-26. ʼ 11:17 Isha. 56:7; Irm. 7:11.

²⁴ Ayi da i zuwai maa dansaa du ili i na i patiyi suru atsumā a avasa, ni i ca okolo i ta tsura.

²⁵ Ni yi isawan a mantsa ma na yaa yuwan avasa, ni i ri o upan na aza a du, i yuwan gafura, tsara Dada du za na ri zuva ayi fo u yuwaan du gafura.

²⁶ Amma ni i yuwaan za du gafura shi, cine tsa da Dada du za na ri zuva waa yuwaan du gafura vu unusu u du?"

*Yeci yu ubata u na Yesu tsurqi ucira
(Mat. 21:23-27; Luk. 20:1-8)*

²⁷ Reve ana Yesu no ojoro a yi a kambisai Urishelima a uwa ta a Aa'isamapada. Ayi pe atsumā a agara a Aa'isamapada'a reve nan ganu a gbagbain na munlu n Wila na azagbain a tawa ubata wa yi.

²⁸ Reve e ece yi, "Nu ucira u ne u da vaa yuwusan ulinga u nda, waru zane da ca nuwu ayi?"

²⁹ Reve Yesu usu le, "Amu fo n ta yuwan du yeci, i usu mu. Amu waru n ta gura damma du ubata u na cu'un vu ucira na maa yuwusan ulinga wu utai.

³⁰ Urumbusu u na Yahaya aa yuwusan, te da wu utai, ubata wa Asula ko ubata wu vadilima?"

³¹ Ayu e reme mawasan vani le, a damma "Na tsu damma zuva da wu utai, u te ece tsu, 'To nye i zuwai tsu cayi okolo shi?"

³² Na waru tsu damma ubata wa ama da wu utai, u ta tawa tsu na addama." A ta uwwusa wovon wa ama, adama a na ama e reve ta Yahaya vumavasulaf da.

³³ Ayu a usu yi, "Tsu reve shi."

Ayu fo u usu le, "Maa damma du ubata u na n tsurqi ucira u na maa yuwusan ili i na maa yuwusan shi."

*Iroci ya aza a zamalinga
(Mat. 21:33-46; Luk. 20:9-19)*

12

¹ Ayu Yesu uwa a yuwusaan le adanshi ni iroci. Reve u damma, "Vuma ro da cuwain uduma wa inabi, ayu u suwaa yi ubabu akandarawa. Reve waru u kapa akari, tsara u tsura ubata u na waa dana o kpokuso masayan. Ayu u suwaa yi aburu, adama we eneshe ili i na i ri pe suru. Reve u ca aza a zamalinga uduma'a, adama a linga yi. Reve u kara a 'yawa mmalu a lyuci ro.

² "Ana mantsa mo ugasa ma rawai, reve u lyungu vuma ta atsumā a agbashi a yi u 'yawa u ushi akunda e ili i na o bolotoi.

³ Ayu aza a zamalinga'a e reme aagbashi'i, reve a lalapa yi reve a damma yi u kamba ekere lyanga.

⁴ Reve za vu uduma'a u lyunguwisa aagbashi o ro, ayu a lalapa yi lon.

⁵ Ana u lyunguwisa aagbashi o ro, reve o una yi. Aza a na u koso lyunguwisa na acapa, a lalapa akapi, akapi gba o una le.

⁶ "Ayu wo o'wo vuma ta da shi buwai, ayi da mawun ma ta ma yi za na u cigai lon. Ayu za vu uduma'a u koso lyungu yi a majiyan ne e ene yi, a ta uwwa wovon, ayu a yuwaan yi ili i na i lobonoi.

⁷ "Ana e ene niyi, ayu a dammulai, 'Ndefe magaji ma ta ma yi a tawa, tsu una niyi adama ubata'a wo o'wo ubata u tsu.'

⁸ Reve e reme mawu'un o una yi, ayu a vari yi atsumā o ogozo."

⁹ Ayu Yesu damma, "Cu'un majiyan ne da yaa yuwusan za vu uduma'a waa yuwan? Ayi za vu uduma'a u ta tawa wu una le suru, ayu u ca aza a zamalinga o ro a linga uduma'a.

¹⁰ Koto i denuna ili i na Adanshi a Asula a dammai shi?

'Aatali a na asuwi a 'yuwain, ayi da wo 'woi ikyun yu ucira atsumā o usaa.

¹¹ Zagbain da yuwain ili i nda, waru u lobono ta e esu a tsu." ♦

¹² Reve Afarishi a zami ure u na ee reme yi adama a na e reve ta u ta yuwusan adanshi a aciyele. Amma a ta uwwusa wovon wa ama, adama o ndolo a da a lyawa niyi. Reve a safa ure u le.

*Yeci adama a atsupa o utafa
(Mat. 22:15-22; Luk. 20:20-26)*

¹³ Ayu a lyunguwa yi ama o ro atsumā a Afarishi na ama a Hiridu, tsara e reme yi nu unusu atsumā a adanshi a yi.

¹⁴ Ana a rawai, reve e ece yi, "Manlu, atsu tsu reve ta ayu za va amayun a da, waru vu ri na adangulu shi. Vu tara ta ama suru unata, vu to rocosu ure wa Asula. Damma tsu u lobono ta a tsupa utafa a tyo ya Kaisa mogono ma Roma ko tsu tsupa wan?"

¹⁵ Ana u revei ili i na a cigai, reve u damma, "Nye i zuwai ya lyungusa mu?" Ayu u damma le, "Tawa numu ni ikebe."

¹⁶ Ana a tawa niyi, ayu we ece le, "Ululu wa zane u da u ri de?" Reve a usu yi, "Ululu wa Kaisa u da u ri de."

¹⁷ Dada u damma nle, "I ca Kaisa ili i na i ri ya Kaisa, Asula waru a ca yi ili i na i ri za va yi. Reve ama a kara a yuwusan asalama a yi."

*Yeci yu u'yosun atsumā a akwakwa
(Mat. 22:23-33; Luk. 20:27-40)*

¹⁸ Reve ama a na a tsu de aza a Sadukiya aza a na a dammai na vuma kuwa u buwa a 'yon shi, ele fo a tawa ubata wa yi.

¹⁹ Reve a damma yi, "Manlu, Musa danaa tsu ta, na vuma kuwa, ayu u lyawa ka va yi babu u matsan, ayu zawa'a va yi sotso ka'a, tsara u tsura a yi mawun.

²⁰ A yuwan tã ama e cindere ali. Za vu ufaru yuwan tã lolo, ɔvu u kuwã babu u matsan.

²¹ Reve za ve ire sotso yi, ɔyi fo u kuwã babu mawun nã ɔyi. Za va ta'atsu waru ne ɔa, ne ɔa a yuwusain.

²² Ele ama e cindere'e ko za tsurã mawun nã ɔyi shi. O ukosu, ɔvu fo ka'a u tãwã u kuwã.

²³ To o urana u na ɔã 'yaşan ɔkwãkwã, ka va zane ɔa woo o'wo, adama a na wo oloi mecindere me le suru?"

²⁴ Reve u usu le, "Adama o ndolo a ɔa i puwain. Adama a na i reve Adanshi ɔ ɔsulã shi, waru i reve ucira wã ɔsulã shi.

²⁵ O urana u na ɔã 'yaşan ɔkwãkwã, babu adama o lolo. O to o'wo ununa nlingata mã ɔsulã n ri, aa yuwan ɔe lolo shi.

²⁶ Koto i ɔenunã ili i na aatagada a Musa a dammai shi, ubatã u na u yuwain adanshi o molopu a madala, ana ɔsulã a dammai, 'Amu ɔa ɔsulã a Ibrahim nã Ishiyaku nã Yakubu?' ◊

²⁷ ɔyi ɔsulã a aza a wuma a ɔa, amma ɔsulã a ɔkwãkwã a ɔa shi. Amayun i puwan tã suru suru."

Wilã u gbain

(Mat. 22:34-40; Luk. 10:25-28)

²⁸ ɔvu manlu mã Wilã† ma Musa mã tãwã ma uwwa le a mawasan vani le. Ana we enei Yesu usu nle mejege, ɔvu we ece, "Wilã u ne u ɔa u la'ai mgbain?"

²⁹ ɔvu u usu yi, "Wilã u gbain ɔyi ɔa, 'I polo atsuvu ɔɔu muwun ma Isra'ila, ɔsulã mogono mã tsu ɔyi ɔa ɔsulã goon.

³⁰ I ciga ɔsulã no okolo ɔ ɔɔu suru, na asuvu ɔ ɔɔu, nu ucira u ɔu.' ◊

³¹ Za ve ire ɔyi ɔa, 'I ciga ɔza ɔ ɔɔu ununa i cigai aciyaɔu.' ◊ Ili i ro yi lo i la'ai ndolo shi."

³² ɔvu manlu'u u usu yi, "Manlu amayun a ɔa wu, ɔsulã ɔ tã a ɔa, za ro lo shi she ɔyi. ◊

³³ A ciga yi no okolo ɔ tã, na asuvu ɔ tã, nu ucira u tsu, ɔvu waru tsu ciga ɔza ɔ tsu ununa tsu cigai aciyaɔu. U la'a tã wocosu wu mpasa nu ukulãtosu." ◊

³⁴ Ana Yesu enei ununa u usuyi mejege, reve u damma yi, "Vu ri alanga nã tsugono tsa ɔsulã shi."

Ko za ɔashi yuwan yi yeci waru shi.

Yeci adama a Mawun mã ɔawuda

(Mat. 22:41-46; Luk. 20:41-44)

³⁵ Yesu atsumã o uritosu a ɔa'isamapada, ɔvu we ece le, "O unã wu nye munlu n dammai Kristi Zamawawa to utã o ugundo wã ɔawuda?"

³⁶ ɔgba Ruhu va Akiza zuwa tã ɔe ɔawuda damma:

'ɔsulazuwa a damma tã Zagbain va: "ɔanu o ukere usa'ani u va, she nã n zuwa n'yuwatan mã wu a apata a ana ɔ wu." ◊

³⁷ "Nã ɔawuda na aciyayi u ɔe yi 'Zagbain', cine woo o'wo waru mawun ma tsukaya mã ɔawuda?"

Amã nã ɔbundã a uwwa tã uyo'o wu uritosu wã yi.

Morono ma atsuvu adama ɔ munlu n Wilã

(Mat. 23:1-36; Luk. 20:45-47)

³⁸ ɔtsumã o uritosu wã yi, ɔvu u damma le, "I yuwan ugbozu nã munlu n Wilã.†

³⁹ Aza a na a cigai ɔ ɔana a casu le tsugbain e eden u'wotowu nã atugu a ga'an le, ɔ ɔana ɔ ɔanusu ɔ ndanata ko'o a ɔ'isa, nã ndanata n sa'ani e eden.

⁴⁰ Aza a na a tsu ususa ili yi nrunã. ɔvu ɔ ɔana a yuwusan awasa o ugadi. ɔsulã a ta ca icu'un ya ama o ndolo atsumalimã lon."

Mãrunã na anini e re

(Luk. 21:1-4)

⁴¹ ɔvu Yesu ɔanu zuzu nu uzuwata wi ikebe atsumã ɔ ɔa'isamapada. Reve u kalyuwusã ama a zuwusa ikebe. ɔza o uturu nã ɔbundã a zuwusa ikebe ya ɔbundã.

⁴² ɔvu mãrunã mo ro me iliyali mo utã ɔe, ɔvu u zuwa anini* e re.

⁴³ Reve u ɔe ojoro a yi, ɔvu u damma le, "Mãrunã me iliyali ma nda ma zuwa tã ili i na i la'ai ama suru.

⁴⁴ ɔza o utsuru a nda suru e kene tã atsumã o utsuru u le. ɔyi gba ni iliyali ya yi suru, reve u purã suru ko ili u lyawa shi ɔvu u zuwa."

Adanshi adama o ulungusu wã ɔa'isamapada

(Mat. 24:1-2; Luk. 21:5-6)

13

¹ Yesu o utã a ɔa'isamapada,† reve za tã atsumã o ojoro a yi u rawa ubatã wã yi, ɔvu u damma, "Manlu, kalyuwã cu'un vu usaa u sa'ani na atali† a nda!"

² Reve u usu yi, "Ye ene ta cu'un vu usaa ndolo? Ko aatali a tã aa lyawa zuwa vu za va yi shi. Suru nle o to oco le e ida."

Ufaru wã atsumalimã

(Mat. 24:3-14; Luk. 21:7-19)

³ ɔyi nden a masasan mã Zetun za na ɔana i nkalalã nã ɔa'isamapada, reve Bituru nã Yakubu nã Yahaya nã Andarawu a yuwan yi yeci.

⁴ A damma, "Damma tsu mantsa ma na ili i ndolo yaa fara. Waru damma tsu ili i na yaa fara o ukosu."

⁵ Ʋvu u damma le, “I yuwan ugbozu she i lyawa nanza yuwan ɗu tsulo wan.

⁶ Ama na ɓbundā a ta tawa na aala a va a damma ele da Kristi Zamawawa'a. Reve a damma ɗu, ‘Amu da,’ o to polo ama na ɓbundā.

⁷ She okolo a ɗu a da'wan wan, na yu uwwa alabari o uvon zuzu ko alanga. She na a yuwan ili i ndolo suru, amma ukosu u da shi.

⁸ Iɗa i ta yuwan nlangi ni ida. Tsugono tsu ta yuwan nlangi na tsugono. A ta yuwan uramosu wi ida ɓbundā. Ambulu a ta yuwan ɓbundā. Ili i nda suru u to rocosu ufuru wu ukosu wu uvadi.

⁹ “I yuwan ugbozu na aciyadu. E te reme ɗu a 'yawato ɗu o ukobu wu uge'etosu adama a va. A ta fufaba ɗu a a'isa. A ta 'yawato ɗu a makakan mo ngono na aza o uge'etosu, adama a va. I damma le adama a Alabari a Sa'ani.

¹⁰ Amma kafu ukosu wu uvadi, a ta yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a va atsuma o uvadi suru.

¹¹ Na a tara ɗu a tyo ubata o uge'etosu, she yi da'wan o una wi ili i na yaa usu le wan. Na mantsa ma rawa, o to roco ɗu ili i na yaa damma. Ili i na yaa damma yoo uta o una u ɗu shi, Ruhu va akizaf to roco ɗu ili i na yaa damma.

¹² “Vuma ta wina mawun ma anawu ma yi adama o una yi. Nan dada waru a ta yuwaan ne muwun n le. Muwun n ta 'yuwan mbara n le na mukuci n le, tsara o una le.

¹³ Ama suru a ta 'yuwan ɗu adama a va. Amma za na isawain ugbamu, a tyo o ukosu u ta la'a.

Mantsa ma atsumalima lon

(Mat. 24:15-28; Luk. 21:20-24)

¹⁴ “Mantsa ma ta lo a tawa a na yee ene za na a yuwusan ili yi idaba a makakan ma Asula atsuma a Aa'isamapada, ubata u na wu ntsayi shi ununa Daniyan dammai.” ◊ (Za vu desununa u yuwan ugbozu.) “Reve aza a na a ri atsuma a Yahuda a suma a tyo a nsasan.

¹⁵ Za na ri zuva vu ukwa'a, she u cipa u uwa o u'wa wa yi, tsara u tara ili i ro atsuma o u'wa wan.

¹⁶ Za na ri de o ufuma, she u kamba o u'wa, tsara u tara aapalutsu a yi wan.

¹⁷ U ta suduwa amaci a na a ri na atsuma obolo na amaci a na a ri na muwun n na ma apasa maani.

¹⁸ “She i yuwan avasa, tsara ili i ndolo i fara na lyushi wan.

¹⁹ Atsuma a rana ndolo, o to o'wo rana va atsumalima lon, cu'un na koto a yuwain shi,

ana Asula a yuwain uvadi u nda. A dashi waru cu'un va yi shi.

²⁰ Amma Asula e jebe ta rana ndolo, na ne da shi, ko za aa la'a shi. Agba adama a aza a na waru Asula a dangwai, dada e jebei rana ndolo.

²¹ “Na za ro damma ɗu, ‘Ndefe Zamawawa,’ ko ‘Apa yi,’ she i usu wan.

²² Adama a na azamawawa e epen na amasula e epen, a ta tawa. A ta gura yuwan ili ya asalama na ɓbundā, tsara o polo aza a na a dangwai n na aa gura.

²³ Amma i yuwan ugbozu n damma ɗu ta de ili i na yaa fara suru.

Matawaq ma Mawun ma Vuma

(Mat. 24:29-31; Luk. 21:25-28)

²⁴ “Amma atsuma a rana ndolo, na mantsa ma atsumalima lon mo koto, urana u to o'wo irumbu, woto waru waq dana ne ekan shi.

²⁵ Italyo'o waru i ta dana a riyasa e ida. A ta jingada cira na ri zuva.

²⁶ Reve ee ene Mawun ma Vuma a tawa e eleshe nu ucira na tsugono tsā Asula.

²⁷ Reve u lyungu nlingata ma Asula, tsara o boloto ojoro a yi, aza a na u dangwai ubata suru, diga o ufuru wu uvadi a tyo o ukosu.

Adanshi adama o ubiri

(Mat. 24:32-35; Luk. 21:29-33)

²⁸ “I rito ili i ro o udanga wu ubiri. Na yee ene avu'un a yi a vadalasa, a yuwusan ototopi, i reve lyushi yuwan ta zuzu.

²⁹ Ne da waru na yee ene ili i nda a farasa, i reve u yuwan ta zuzu na matawaq, u ta lo o unantsutsu.

³⁰ Amayun a da maa dansaa ɗu, uvadi u nda woo koto shi, she ni ili i na a dammai nda suru a shiwan.

³¹ Zuva ni ida o to koto, amma adanshi a va oo koto shi.

Babu za na revei urana ko mantsa

(Mat. 24:36-44)

³² “Amma adama o urana u ndolo, ko mantsa babu za na revei, ko nlingata ma Asula, ko Mawu'un, she Dada va yi goon.

³³ I yuwan ugbozu waru i yuwan avasa adama a na i revei mantsa'a shi.

³⁴ “U to o'wo cine vuma tsu dana mocin e ida i ro u lyawa ta de u'wa wa yi, reve u ca agbashi a yi ucira, suru nle waru u ca le ta ulinga u na aa yuwan. Reve u damma za vi ipiri u kalyuwa ulobonu.

³⁵ I dana ufobu adama a na i revei mantsa ma na zavu'wa'a waq tawa shi. Ko nu ulivu, ko nu urana, ko e memere ma ayin, ko nu usana.

³⁶ Nu u tawa she u cina ɗu a nlavu wan.

³⁷ Ili i na maa dansaa ɗu, ayi da i dana ufobu.”

Izami yu ure u na oo una Yesu
(*Mat. 26:1-5; Luk. 22:1-2; Yah. 11:45-53*)

14

¹ Rana re da shi buwai, ana aa yuwan Abuki a Mapasa ofolo na Abuki o Opopofu.† Avu nan ganu ofolo na munlu n Wila a zami ure u na ee reme Yesu nu unusu, tsara o una yi.

² Reve a damma, “Tsoo una niyi a mantsa ma abuki shi, adama ama a 'yasān uvon wan.”

A tsuwayin Yesu mani'in
(*Mat. 26:6-13; Yah. 12:1-8*)

³ Yesu pe o u'wa wa Simo Makutu a lyuwusa ilyalya a lyuci va Batanya, avu ka ro utā de na mani'in ma maguru me ikebe lon. Reve u bala ikpatatsu i mede'en, reve u tsuwan Yesu a aaci.

⁴ Aza a na a danai lo, avu a uwwa upan. Reve a damma, “Cine tsa da waa lungusa mani'i'in?”

⁵ Na a shi a wina yi, a shi ta ushi ili i na i la'ai ikebe i na i rawai ikebe yu ulivu ukpakuta'atsu (300),* avu a ca aza o ulambu ikebe'e." Avu a uwa upan na ayi, reve a bara yi.

⁶ Avu Yesu damma le, “Rungwa niyi, cine tsa da yaa damatusun yi? U yuwaan mu ta ili i na i lobonoi.

⁷ I to ofolo na alambi kuci, mantsa ma na i cigai suru, i ta gura yuwaan le ili i sa'ani. Amu gba maq dāna na du kuci shi.

⁸ U yuwan ta ili i na waa gura yuwan, u tsun ta lipu va mani'in kafu mantsa ma acida.

⁹ Amayun a da maa dansaa du, ubata u na aa yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani atsuma o uvadi u nda suru, ee icina ili i na ka nda u yuwaan numu shi.”

Aşala e ikebe i na aa wina Yesu
(*Mat. 26:14-16; Luk. 22:3-6*)

¹⁰ Avu Yahuza Iskariyoti, atsuma a Kupanere, u 'yawa ubata u nan ganu a gbagbain, tsara u winaa le Yesu.

¹¹ Ana a uwwai ne, avu a zangana. Avu a yuwaan yi nzuwulai, a ta ca yi ikebe lon. Avu u zamishi ure u na waa wina yi.

Yesu lyuwa ta ilyalya i Mapasa no ojoro a yi

(*Mat. 26:17-25; Luk. 22:7-14; Luk. 22:21-23; Yah. 13:21-30*)

¹² O urana wu ufaru u na a yuwain Abuki o Opopofu,† urana u mapada me ikyon i Mapasa,† avu ojoro a yi e ece yi, “Te da vu cigai tsu fofoo wu ilyalya ya abuki'i?”

* **14:5** Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tshuheleni ayi da “dinari ukpakuta'atsu (300).” Kalyuwa Ucuɗuwu wi “Ikebe.” † **14:23** Inabi ayi da muwun mu uɗanga n ro a na a tsu yuwaan ili yo oso i ro ana masayan. ◊ **14:27** Zak. 13:7.

¹³ Avu u lyungu ojoro e re a yi, u damma le, “Uwai a lyuci, i ta ga'an na vuma utanuwu na aakabu a mini, avu i toni yi.

¹⁴ U'wa u na u uwai suru, i damma za vu u'wa'a, ‘Manlu ma damma, te da aasula a na amu no ojoro a va tsa lyuwa ilyalya ya abuki?’

¹⁵ U to roco du u'wa wa zuva, i fofo ununa u lobonoi i yuwan, tsara i fofoo tsu.”

¹⁶ Reve a kara, dada e enei ili i na Yesu damma nle ununa u dammai. Avu o fofo ilyalya i Mapasa'a.

¹⁷ Ana ulivu u yuwain, reve u tawa ofolo no ojoro a yi.

¹⁸ Ele atsuma a alya e ilyalya, avu u damma, “Amayun a da maa dansaa du, atsuma a du vuma ta ta wina mu, waru za na tsa lyuwusa ubata u ta u da.”

¹⁹ Avu a uwa atsumolangu a dansa aza ta ta, “Amu da, amu da?”

²⁰ Avu u damma le, “Atsuma a du za ta du ta wina mu, za na tsa lyuwusa a mapara ma ta.

²¹ Mawun ma Vuma† ma ta kuwa cine u ri udanu. Woo yo'ono za na aa wina Mawun ma Vuma'a shi. Na a shi a matsan yi shi, u shi ta la'aa yi.”

Alya o ukosu

(*Mat. 26:26-30; Luk. 22:14-20; 1 Kor. 11:23-25*)

²² Ele pe a alya, avu u tara opopofu u yuwaan Asula mazanga. Avu wu busa u ca le u damma, “Ushiyi, lipu va da nda'a.”

²³ Ana u tarai mokoto ma masayan ma inabi,†† avu u yuwaan Asula mazanga. Avu u damma, “Ushiyi,” avu o sowo.

²⁴ Avu u damma le, “Mpsa nda mpasa n va n da na n zuwai Asula a yuwain akucunu,† adama oo oco mpasa adama a wawa ama na abunda.” ²⁵ Amayun a da maa dansaa du, maq dashi sowo masayan waru shi, she za na moo sowo o tsugono tsā Asula.”

²⁶ Ana a yuwain ishipe yi ica, avu u utā a tyo a Masasan ma Zetun.

Bituru ta wasan Yesu

(*Mat. 26:31-35; Luk. 22:31-34; Yah. 13:36-38*)

²⁷ Avu u damma le, “Suru ndu i ta bete'we adama a na ne da Asula a dammai atsuma a Adanshi a Asula ana:

‘N to una za va aguba, avu ikyon i bete'we.’

◊

²⁸ “Amma na a 'yasān mu, n ta fara 'yawa du Galili.”

²⁹ Avu Bituru usu, “Maa lyawa wu shi, ko na aa lyawa wu.”

³⁰ *Avu* u usu Bituru, “Kafu moton ma saala ure na ayin a nda, vu ta wasan mu uta'atsu.”

³¹ *Avu* Bituru usuwisa nu ucira, “Ko ke'en maa wasan wu shi, ko na maa kuwa obolo na *avu*.” Reve akapi'i fo a damma ne.

Atsumolangu e Yesu
(*Mat. 26:36-46; Luk. 22:39-46*)

³² *Avu* a rawa ubata u na a tsu de Getisemeni. *Avu* u damma ojoro a yi, “Danuyi pa n ta yuwan avasa.”

³³ *Avu* u tara Bituru na Yakubu na Yahaya. *Avu* ili'i i uwa a damatosun yi, *avu* u uwa atsumolangu lon.

³⁴ *Avu* u damma le, “Atsumolangu a va a yuwan ta abunda lon, gashi wu una mu. Puro numu pa i dana ufofu.”

³⁵ Ana u 'yawai malanga, *avu* u riyā e ida, *avu* u yuwan avasa u damma, n na waa yuwan, a tawa yi mantsa mo ndolo.

³⁶ Reve u damma, “Dada, ya'a wu ili suru ili i mayuwaan ma da. Tawa mu atsumalima a nda. Amma she vu kuru ili i na n cigai wan, amma ili i na vu cigai.”

³⁷ Ana u kambai, *avu* u cina le a nlavu. *Avu* u damma Bituru, “Bituru, nlavu n da yaa yuwusan, yaa gura piri ko rumu ta shi?”

³⁸ *Avu* u damma le, “Danuyi ufofu tsara i riyā atsuma a malyungwa wan. Asuvu a ciga ta amma lipu ri nu ucira shi.”

³⁹ *Avu* u 'yawisa u yuwan avasa, a dansa ili i ta.

⁴⁰ Reve u tawisa ubata u le. *Avu* u cinisa le a nlavu, a gura kpatu'wa esu e le shi. A gura reve ili i na aa damma yi shi.

⁴¹ Ana u tawai utawu wa ta'atsu, *avu* u damma le, “I buwa ta a nlavu na wivuwusan? U rawa ta ne, mantsa ma rawa ta. A ca ta Mawun ma Vuma e ekere a aza o unusu.”

⁴² 'Yoyin tsu karai. Ye ene ndolo za na wina numu rawai.”

A wina ta Yesu reve e reme yi
(*Mat. 26:47-56; Luk. 22:47-53; Yah. 18:3-12*)

⁴³ Yesu atsuma a adanshi, *avu* Yahuza Iskariyoti atsuma a Kupanejere, u rawa, ugeru no obolo a ama no oloko nu mutsun mu pe'eni. Nan ganu a gbagbain, na munlu n Wila, na azagbagbain e le suru o boloto ta.

⁴⁴ Za na wina niyi u ca le ta de iroci yi ili i na waa yuwan, u damma, “Vuma na n katalai ayi da. I reme yi i kara na ayi.”

⁴⁵ Ana Yahuza rawai, *avu* u 'yawu ubata wa yi. *Avu* u damma, “Manlu.” *Avu* u katala yi.

⁴⁶ Reve e reme Yesu.

⁴⁷ Atsuma a aza a na a dantai lo mishin, *avu* vuma ta tala matsun me pe'eni u kodo utsuvu wa aagbashi wa aabara a nan ganu.

⁴⁸ *Avu* we ece le, “Yu uta ta de ni iladi no oloko adama i reme mu ana za vu ngalalai?”

⁴⁹ N tsu dana ta na adu a Aa'isamapada kuci, agba i reme mu shi. A yuwan ta ne, tsara Adanshi a Asula aa shiwan.”

⁵⁰ Lo da ojoro a yi a suma a pa'ain, *avu* a lyawa yi lo.

⁵¹ *Avu* ulobo u ro u toni yi diga ayi she aapalutsu. *Avu* a gbagbala yi.

⁵² Dada u lyawa nle aapalutsu'u, *avu* u suma aatafu.

Yesu a makakan ma Azagbain a Mbara
(*Mat. 26:57-68; Luk. 22:54-71; Yah. 18:13-24*)

⁵³ *Avu* a tara Yesu a tyo ubata wa aabara a nan ganu, *avu* nan ganu a gbagbain a azagbagbain na munlu n Wila o boloto.

⁵⁴ *Avu* Bituru tonishi yi alanga, hali u uwa o u'wa wa aabara a nan ganu'u. *Avu* u danu zuzu na adugari a Aa'isamapada a lyasuwusa akina.

⁵⁵ *Avu* nan ganu a gbagbain a zamishi ure u na aa tsura Yesu nu unusu, tsara a tsura ure u na oo una yi. Agba a tsura shi.

⁵⁶ Na abunda a yuwaan yi ta epen, amma adanshi e le a tawa a ta shi.

⁵⁷ Na acapa a da waru ozo o ro a 'yoyin, *avu* waru a yuwaan yi epen.

⁵⁸ “Tsu uwuwa yi ta u dammai u to boso Aa'isamapada'a za na ama a suwai, *avu* u suwa yi atsuma a rana ta'atsu, waru usaa u vuma u da shi.”

⁵⁹ Hali n gogo adanshi e le a tawa a ta shi.

⁶⁰ *Avu* aabara a nan ganu a 'yon e memere me le. *Avu* we ece yi, “Vu ri ni ili i na va usu e ili i na ama a dammai adama a wu shi?”

⁶¹ *Avu* u rungwa kuci kuci, u yuwan adanshi shi. *Avu* waru aabara a nan ganu e ecishe yi, “*Avu* da Zamawawa'a, Mawun ma Asula?”

⁶² *Avu* Yesu usu yi, “*Amu* da. I te ene Mawun na Vuma nden o ukere usa'ani wa Asula, waru u ta tawisa e eleshe.”

⁶³ *Avu* aabara a nan ganu a kakara itana ya yi. *Avu* u damma “Adanshi a ne waru tsu cigai ubata wa yi?”

⁶⁴ Yu uwuwa yi ta a yuwusan adanshi a vama e ekere a Asula. Cine tsa da ye enei?” *Avu* a pada ugana a na oo una yi.

⁶⁵ *Avu* ozo o ro a uwa a tsuwusan yi matsan, *avu* a pala yi esu a kara a cikusa yi a dansa, “Damma tsu ili i na i farai.” *Avu* waru adugari a bufasa yi.

Bituru wasain Yesu
(*Mat. 26:69-75; Luk. 22:56-62; Yah. 18:15-27*)

⁶⁶ Bituru lo zuzu na aabala o u'wa, *avu* aagbashi a ta atsuma a agbashi e esheli a aabara a nan ganu a rawa.

67 Ana we enei Bituru a lyasuwwa akina, avu u kalyuwā yi mejege. Avu u damma, “Avu fo vu to obolo nā Yesu vuma va Nazara.”

68 Avu u wasan u damma, “N reve yi shi, n reve ili i na vaa dansa shi.” Avu wu utā o ukobu, dāda moton ma saalai.

69 Avu aagbashi o usheli'i we ene yi, avu u dansaa aza a na ā ri lo mishin, “Vuma nda'a fo atsumā e le a dā u ri.”

70 Avu u wasisan.

A jima lon shi, dāda aza a na ā ri mishin lo a dammai Bituru, “Avu fo toni vā yi dā adama a na avu vuma vā Galili dā.”

71 Avu u uwa akucunu, nu u dansai, “N reve vuma'a shi.”

72 U jima shi, dāda moton ma saalai ire. Avu Bituru cuwan ni ili i na Yesu damma niyi ana u damma niyi, kafu moton ma saala ure, u ta wasan yi uta'atsu. Ana u cuwain ne, dāda u boshoi nā mesun.

Yesu a maḳaḳan ma Bilatu

(Mat. 27:1-2, 11-14; Luk. 23:1-5; Yah. 18:28-38)

15

1 Nā wasasa avu nan ganu a gbagbain nā munlu n Wilā o boloto Azagbain a Mbara,† reve a yuwan asalā. Avu a nla Yesu, avu a kara nā ayi a tyo ya Bilatu† Gwamna. Reve a ca Bilatu ayi.

2 Avu Bilatu ece yi, “Avu dāda mogono ma aza a Isra'ila?”

Avu Yesu usu, “Ununa vu dammai ne dāda u ri.”

3 Ili ya abundā i dā nan ganu a gbagbain a 'yawusayi n adanshi a aci ā yi.

4 Avu Bilatu ecishe yi, “Vu ri ni ili i na vaa usu shi? Kalyuwā ili i na aa tawusaa adama a wu.”

5 Agba u yuwisan adanshi o ro shi, hali Bilatu uwa asalama.

Ugana u na oo una Yesu

(Mat. 27:15-26; Luk. 23:13-25; Yah. 18:39-19:16)

6 Atsumā a rana vā Abuki a Mapasa'a, Bilatu tsu baḳaḳa le tā vuma tā atsumā a aza a na ā nla.

7 Atsumā a aza a na ā shi wunlu Baraba danā tā pe ana e reme nle atsumā a aza a na o unai ama a mantsa mā nlangi.

8 Avu ama ā abundā o boloto a patishi yi u lyawaa le aza a na wu nlaḳi ununa u tsu yuwusan.

9 Avu Bilatu† ece, “N lyawaa dū mogono ma aza a Isra'ila?”

10 U reve tā adama e i'ima i dā nan ganu a gbagbain e remei Yesu.

11 Reve nan ganu a gbagbain a zuwa ama a saala ā baḳaḳa le Baraba.

12 Avu we ece le, “To cine maa yuwan nā Yesu za na i deyi mogono ma aza a Isra'ila?”

13 Avu a saala, “A vara yi a akpata.”†

14 Avu Bilatu ece le, “Nye i dā i zuwai? Unusu u ne u dā u yuwain?”

Ele gba a saalisa yi, “A vara yi a akpata.”

15 Adama a na u cigai ama aa uwwa uyo'o, avu u damma ā baḳaḳa le Baraba. Reve u zuwa aḣoja a faba Yesu na asudu o ugbamu, avu u zuwa le a vara yi a akpata.

Aḣoja a yuwayin Yesu ulamu

(Mat. 27:27-31; Yah. 19:2-3)

16 Avu aḣoja a uwato yi a aabala o ukobu wu uge'etosu, avu e de akapi ā aḣoja'a suru.

17 Avu o oto yi aayala saan dāan-dāan ana mogono, avu waru a yuwaan yi ookokolo a awanda,† avu o oto yi.

18 Avu ā caḣasa yi, a dansa, “A caḣa wu mogono ma aza a Isra'ila.”

19 Avu ā galā yi a aaci no ow'o. Waru avu ā tsuwan yi maḣsan. Avu ā kingyo a cibalasa yi.

20 Ana a yuwaan niyi ulamu, avu o oto yi itana ya yi. Reve ā 'yawaḣo yi ubaḣa u na aa vara yi a akpata.

A varai Yesu a akpata

(Mat. 27:32-44; Luk. 23:26-43; Yah. 19:17-27)

21 Vuma na ā tsu de Simo vuma va Kurani, dada va Iskandari nā Rufo, cina wu utā de upasu'u, ā kara. Reve a zuwa yi u toni le adama u tanu akpata'a.†

22 Avu ā tawā nā ayi ubaḣa u na ā tsu de Gologota,† ana ubaḣa wo okoluwo.

23 Avu o bolo mini ma alamu nā agumā a na ā tsu de mur,† avu a ca yi tsara u sowo. Ayi gba u 'yuwan.

24 Avu a vara yi a akpata,† reve e ne'eshen itana ya yi vāni le. Reve a zuwa adanga, tsara e reve ili i na vuma suru aa tara.

25 Rumu kucci dā danāi nu usana a mantsa ma na a vara niyi a akpata.

26 Avu a yuwan de idana yi icu'un wu unusu wā yi zuva ana:

MOGONO MA AZA A ISRA'ILA.

27 Obolo nā ayi dā waru a varai evu e re a akpata. Za tā o ukere usa'ani za tā gba o ukere ugulā. [

28 Adanshi ā Aḣula† a shiwan tā, za na dammai: “Avu e kece yi atsumā ā aza o unusu.”]

29 Aza a na ā karaḣai lo, avu a yuwaan yi ulamu a lumgbatsasa aci e le, a dansa, “Ashe avu vu ta gura buḣoso Aa'isamapada, avu waru wu suwisa yi atsumā a rana ta'atsu.

30 Wawa aciyawu, vu cipa e ida.”

* 15:23 Agumā o ro a dā a na ā ri maḣuru na a yuwasayin ulinga.

³¹ Ne da waru nan ganu a gbagbain a yuwaan niyi ulamu obolo na munlu n Wila, a dansa, "U wawa ta ozo o ro, agba u gura wawa aciyayi shi.

³² Lyawa Kristi'i Zamawawa, mogono ma aza a Isra'ila, u cipa de gogo a akpata'a, tsara tsee ene adama tsu ce okolo."

Aza a na fo a vara nle obolo, e isula yi ta fo.

Ukwā wā Yesu

(*Mat. 27:45-56; Luk. 23:44-49; Yah. 19:28-30*)

³³ Ana urana u rawai a aci, aƙu irumbu i ƙaru ida'a maɓula a tyo rumu ta'atsu vu ulivu.

³⁴ Ana rumu ta'atsu'u u yuwain, aƙu Yesu utaa uɗyo, aƙu u saala, "Eloi, Eloi, lama sabaktani." Nga, "Asula a va, Asula a va, cine vu vari numu?"

³⁵ Ozo o ro ana a danai lo mishin ubata'a, ana a uwwai ne, aƙu a damma, u te desu va Iliya.

³⁶ Aƙu za ro suma u tsupu ashidi a mini ma alamu ma na ma ri e medele, aƙu u ca yi u sowo. Aƙu a damma, "Lyawai tse ene ko Iliya ta gura wawa yi."

³⁷ Aƙu u saala lon, daɗa u kuwai.

³⁸ Umuna u na u danai pe a Aa'isamapaɗa Upasa wa Akiza, aƙu u kara diga zuwa a tyo e ida.

³⁹ Soja gbain na danai lo mishin, we ene ta ununa u kuwai. Aƙu u damma, "Amayun Mawun ma Asula ma da."

⁴⁰ Amaci a danai ta lo a akanla a yi alanga, ele da Meri Magadaliya, na Meri mma va Yakubu ke'en na Isuhu, obolo na Solomi.

⁴¹ Ele da o toni niyi a yuwasaan yi aganda atsuma a Galili, reve amaci o ro waru a kuru yi a tyo Urishelima.

Aciɗa e Yesu

(*Mat. 27:57-61; Luk. 23:50-56; Yah. 19:38-42*)

⁴² Ili i suru i fara ta urana wa Ajuma, Urana wi Ifoɓi adama a Ashibi.

⁴³ Aƙu Isuhu vuma va Arimatiya za tsugbain atsuma a Azagbain a Mbara,† vuma va abula, za na ri e ipiri wu uwwa utawu u tsugono tsar Asula tawa, u yuwan ta asuvu. Aƙu u uwa o ukobu wa Bilatu, reve u pati lipu va Yesu.

⁴⁴ Bilatu uwa ta asalama ko Yesu kuwa ta de. Aƙu u de asoja a yi, reve we ece le ko Yesu kuwa ta de nu ujimu.

⁴⁵ Ana wu uwwai o unai wa asoja a yi, aƙu u zuwa a ca Isuhu lipu va Yesu'u.

⁴⁶ Aƙu Isuhu tsula okoro. Ana a cipatoi lipu'u, reve u pupala yi no okoro'o. Aƙu u zuwa yi atsuma a aason a na a kapa atsuma a aatali. Reve u kefe aatali o ro, aƙu u to unai wa aaso'on.

⁴⁷ Aƙu Meri Magadaliya na Meri mma va Isuhu a kalayuwa ubata u na a zuwa niyi.

U'yowun wa Yesu atsuma o ukwa

(*Mat. 28:1-8; Luk. 24:1-12; Yah. 20:1-10*)

16

¹ Ana urana wa Ashibi u karai, aƙu Meri Magadaliya na Meri mma va Yakubu na Solomi a tsula itana i maguru, adama a tawa a sukuma lipu va Yesu.

² Aƙu a tawa na wasasa o urana wa Aladi, cina usana u tawa daɗa a tawai a aaso'on.

³ Aƙu a dammulai, "Zane da ee kefe tsu aatali o ndolo o unai wa aaso'on?"

⁴ Ana a 'yasaɓi esu e le, aƙu a cina e kefe de aatali'i agba aatali a gbain a da a danai.

⁵ Ana a uwai a aaso'on, reve e ene ulobo u ro nden o ukere usa'ani, ni itana i u'uri. Reve a uwa asalama.

⁶ Aƙu u damma le, "She i uwa asalama wan. N reve ta i te izami ya Yesu za va Nazara, za na a varai a akpata. Wu pa shi. U 'yon ta. Kalayuwa ubata u na u danai.

⁷ 'Yawai i damma ojoro a yi na Bituru u ta de elime a da a 'yawa Galili. I te ene yi ununa u damma ndu."

⁸ Ana o utai, aƙu a suma ni iladi. Reve e reme asalama na meje'en ma lipu. A damma za shi, adama a na wovon u reme nle.

Yesu 'yawa ta ubata wa Meri Magadaliya
(*Mat. 28:9-10; Yah. 20:11-18*)

⁹ [Nu usana u na Yesu 'yoyin o urana wa Aladi, Meri Magadaliya da fara ene niyi, za na wu utayi otoni a lina e cindere atsuma a yi.

¹⁰ U 'yawa ta damma otoni a yi, aza a na a danai a saali na atsumolangu.

¹¹ Ana a uwwai u ta wuma, hali we ene yi, reve a 'yuwan a usu.

Yesu roco ta aciyayi ubata wo ojoro e re
(*Luk. 24:13-35*)

¹² Ana addama o ndolo o kotoi, aƙu Yesu tawa ubata wa ama e re atsuma e le no oroci o ro, ele a mmalu o ure a tyo a malyuci.

¹³ Aƙu a 'yawa a damma akapi'i, agba a usu shi.

Yesu damma ta ojoro a yi ili i na aa yuwan

(*Mat. 28:16-20; Luk. 24:36-49; Yah. 20:19-23; Aji. 1:6-8*)

¹⁴ Na acapa a da u tawai ubata wo ojoro kupa na za ta'a, ele nden a alya e ilyalya. Aƙu u yuwaan le nlangi adama o okolo o ugbamu u le nu ulambu u na a cayi okolo. Adama a na a 'yuwain a usu ili i na aza a na e ene niyi a damma nle cina u 'yon.

¹⁵ Aƙu u damma le, "'Yawai atsuma o uvadi suru i yuwaan ama alajiya a Alabari a Sa'ani.

¹⁶ Za na usuyi a rumbu niyi waru, a ta wawa yi. Amma za na usuyi shi, waƙa tsura wuma u babu ukotu shi.

¹⁷ Aza a na a usuyi a ta gura yuwan iroci yi ili ya asalama i nda: Atsuma a alaƙa va a to utaƙa otoni a lima, waru a ta yuwan adanshi ne elentsu o ro,

¹⁸ a ta tara yo, agba ko no o sowo yaza, waa yuwan ili ne ele shi ko ke'en, a ta ju'wan aza o ubanakun avu a tsura lafiya.”

Uƙaru wa Yesu zuva

(Luk. 24:50-53; Aji. 1:9-11)

¹⁹ Ana Yesuƙ yuwain adanshi ne ele, avu a tara yi a tyo zuva, tsara u danu o ukere usa'ani wa Asula. ²⁰ Ele gba a kara a yuwan alajiyi a Alabari a Sa'ani ko te da, Asula a yuwusan ulinga ne ele. Ulinga wa asalama a na a yuwusain, u roco ta Alabari a Sa'ani e le amayun a da.]

Alabari a Sa'ani a Luka

Ucuduwu wa aatagada a nda

Luka vuma na danai aatagada a nda, za vu urevu wa aguma lon da. Adama o ndolo, u dana ta nu ugbozu lon reve waru u damma ili ya abunda adama e Yesu. Ayi da waru u danai Ulinga wa Ajiya. Atagada e re a nda a ta a mmalu o6olo adansa aalabari e Yesu no otoni a yi.

Atsuma a aatagada a nda ritosu gbain re ta pe: Abajini o uritosu wu ufaru ayi da icigi ya Asula za va koyan da. Abajini o uritosu we ire ayi da Yesu tawa ta atsuma o uvadi tsara wo o'wo Zamawawa va ama suru. Iroci i ta, ayi da aalabari a vuma va abula va Samariya. Luka roco ta a na avasa ili i mayan i da ekere e Yesu. U dana ta idanishi ya Yesu ana u yuwain avasa. Waru u roco ta cine Ruhu va Akiza danai o ulinga atsuma a ama a mantsa ma na Yesu danai o uvadi. Adama a na u danai nu urevu wa aguma, a gura pusan yi ana a mantsa mo ukwa wa Yesu na a mantsa ma na a 'yasan niyi shi. U damma tsu ta a na Yesu tama ta mugula ana u 'yoyin. Ayi nda u roco ta na amayun a da Asula a 'yasin Yesu diga o ukwa.

Aatagada a nda o roco ta aza e Itoni iroci i sa'ani i na oo toni. Iroci ya Yesu cine u yuwain wuma atsuma a ama a mantsa mo ndolo. U roco tsu ta cine tsaa kamba alambi, waru na cine tsaa yuwan avasa. Waru u zuwa ta ucawu wo okolo a tsu a dashi gbama adama a na Luka vuma na o soduwoyi matsan ma da na we enei ili i na Yesu yuwain suru.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Ili i na i zuwai Luka danai a aatagada a nda (1:1-4)
2. Limatan va Yahaya za vu Urumbusu na Yesu (1:5-2:52)
3. Ikaka ya Yahaya za vu Urumbusu (3:1-20)
4. Urumbusu wa Yesu na malyungwa ma yi (3:21-4:13)
5. Ulinga wa Yesu atsuma a Galili (4:14-9:50)
6. Yesu kara ta diga Galili a tyo Urishelima (9:51-19:27)
7. Ajuma o ukosu e Yesu: malyungwa ma yi nu ukwa wa yi (19:28-23:56)
8. Yesu ta wuma (24:1-12)
9. Yesu roco ta aciyayi. A tara yi ta a tyo zuva (24:13-53)

Ucuduwu e ekere a Luka

¹ Tiwofilu, vuma va abula: Ana wo o'woi, ama na abunda a zuwa ta acieyele reve a

dana urevetyowu wi ili i na i farai atsuma a tsu.

² Ununa a danai ili i na ele na e enei ne esu diga o ufaru a ca ntsu ele, aza a na e enei ele da aza o ulinga wa adanishi a Asula waru.

³ Amu me ene ta u lobono ta, ili yu ufaru i da n toniyi ili suru mejeje, tsara n danaa wu ili i na i farai mejeje,

⁴ tsara vu reve amayun a adanishi a na a damma nuwu una nu una.

Adama a limatan va Yahaya za vu Urumbusu

⁵ Mantsa ma na Hiridu† danai Mogono ma Yahuda, a yuwan ta ganu ro, za na a tsu de Zakariya. Wu utu ta upasu u nan ganu† wa Abija. Alisabatu da aala a ka va yi. Ayi fo o u'wa u nan ganu o ugundo wa Haruna† u da wu utai.

⁶ Ele ra a yuwan ta nden n sa'ani n na Asula a cigai. O toni ta ili i na Zagbain ca nle suru.

⁷ Agba a ri na muwun shi. Alisabatu idari i da i shi. Ayi na vali va yi a kutsa ta.

⁸ Urana u lo, Zakariya yuwusan ta ulinga u tsuganu a Aa'isamapada,† a mantsa ma na ulinga u rawai upasu u le.

⁹ Ili i na agadu e le a yuwusain ayi da, ele nan ganu a tsu dangwa ta vuma na matawa ma agita, u uwa atsuma o Upasu wa Akiza,† tsara u kulato ili i maguru.†

¹⁰ Ana mantsa ma rawai tsara a kulato ili i maguru'u, reve ama o boloto suru a yuwusan avasa a alanga.

¹¹ Reve malingata ma Zagbain ma tawa ubata wa yi, wi isawan o ukere u usa'ani u masa'a, ubata u na waa kulatosu ili i maguru'u.

¹² Ana Zakariya ene niyi, reve wu uwwa wovon, lipu va yi kara e meje'en.

¹³ Avu malingata'a u damma yi, "Zakariya, she vu uwwa wovon wan, a uwwa ta avasa a wu. Ka va wu, Alisabatu ta yuwan atsuma, u ta matsaan wu ulobo. Vu ta ca yi aala Yahaya.†

¹⁴ U to o'wo wu ili i mazanga, ne e ekere a aza a na aa uwwa adama a limatan va yi.

¹⁵ U to o'wo vumagbain e ekere a Zagbain. Woo sowo mini ma masayan ma inabi, ni ili yo oso i na woo o'wo usowu shi. O to shiton yi na Ruhu va Akiza† ayi a atsuma a mma va yi.

¹⁶ Ama na abunda aza a Isra'ila a ta kamba e ekere a Zagbain le adama a yi.

¹⁷ U ta wala elime a Zagbain na cu'un vu ucira na ruhu va Iliya, tsara a kambato okolo a nan dada a kambu ubata u muwun n le. U ta kambato aza o ulambu wu ugbozu o toni ugbozu wa aza a akiza a Asula, tsara u fo6oo Zagbain ama, tsara u cina le ufo6u."

¹⁸ Reve Zakariya ece yi, “Cine cu'un nda aa fara? Amu da nda n kutsai de, ka va fo da nda u kutsai de.”

¹⁹ Reve u usu, “Amu da Jibura'ilu, n ta mishin a makaƙan ma Asula kuci. A lyungu mu ta, tsara n damma wu adanshi o uyo'o a nda.

²⁰ Gogo vu ta dana kpaku, vaa gura yuwan adanshi shi, she urana u na ili i nda i shi-wain. Adama a na vu usuyi adanshi a va shi. Adanshi a na aa tawa woo o'wo amayun a mantsa ma na wu ntsayi.”

²¹ Ama lo a pura Zakariya, avu a kara a asalama ili i na i zuwai i jimai pe Upasu wa Akiza'a.†

²² Ana wu utai, u gura yuwan adanshi shi. Reve e reve u ta yuwan we ene ili i ro cu'un va alavu alavu atsuma a Aa'isamapada'a. Avu u yuwusaan le iroci ne ekere, agba u gura yuwan adanshi shi.

²³ Ana mantsa mo ulinga ma yi mo kotoi, reve u kamba o u'wa.

²⁴ Reve ka va yi Alisabatu tsura atsuma. Ayi ubuwu na woto ton, avu u danusu o u'wa.

²⁵ U dansa ta, “Zagbai'in u yuwaan mu ta nda, a rana nda u roco mu ta isa'ani, u tawa mu ta ili ya adanshi e ekere a ama.”

Adama a limatan va Yesu

²⁶ Alisabatu na atsuma woto tali, avu Asula a lyungu Jibura'ilu malingata ma yi a lyuci na a tsu de Nazara e ida ya Galili.

²⁷ U lyungu yi ta ubata o usheli u na koto u revei vali shi, eegebe a yi vuma ro da o ugundo wa Dawuda Mogono, aala a yi Isuhu. Meri da aala o usheli'i.

²⁸ Avu malingata'a u 'yawa ya'a yi, reve u damma, “Azo'wa, macigata, Zagbain to obolo na avul!”

²⁹ Adanshi'i gba u 6ala yi ta lon, u yuwusan ta majiyan cu'un vi icasu i ne i da tsunda.

³⁰ Avu u damma yi, “She vu uwwa wovon wan, Meri. Vu tsura ta icigi e ekere a Asula.

³¹ Vu ta yuwan atsuma, vu matsan ulobo, reve waru vu zuwaa yi aala Yesu.

³² U to o'wo zagbain. E te de aala a yi Mawun mo Mogono ma Asula. Asula Zagbain a ta ca yi ootogu o tsugono tsa dada va yi Dawuda.

³³ U ta yuwan tsugono o u'wa wa Yakubu babu ukotu. Tsugono tsa yi tsa ri nu ukosu shi.”

³⁴ Avu u damma yi, “Cine woo o'wo ne, ana wo o'woi koto n reve vali shi?”

³⁵ Reve u usu yi, “Ruhu va Akiza ta tawa wu, ucira u Mogono ma Asula waru u ta pupala wu, adama a na za va akiza a na vaa matsan a ta de yi Mawun ma Asula.

³⁶ Cuwan moron ma wu Alisabatu. A damma ta waa tsura atsuma shi, agba gogo

u ta na atsuma woto tali, ko na wo o'woi u kutsai de.

³⁷ Ili i lo a na Asula aa kuda yuwan shi.”

³⁸ Avu Meri damma, “Amu da nda aagbashi a Zagbain. Lyawa wo o'wo ununa vu dammai.” Reve malingata'a u kara.

Meri kalyuwa ta Alisabatu

³⁹ A rana ndolo, avu Meri 'yon u jika, reve u 'yawa a lyuci ro atsuma e ilyuci ya agadi e ida ya Yahuda.

⁴⁰ Avu u uwa o u'wa wa Zakariya, tsara a casa Alisabatu.

⁴¹ Ana wu uwwai icasu'u, avu baba jingada a atsuma a yi nu ucira. Reve o shiton yi na Ruhu va Akiza.†

⁴² Avu u 'yasan udyo nu ucira, u damma, “Avu za va aba'un a da atsuma a amaci. Mawun ma atsuma a wu waru za va aba'un a da!

⁴³ Cine ili i sa'ani i nda i cina numu, a na mma vu Zagbain va tawai u kalyuwa mu?

⁴⁴ Ana mu uwwai icasu ya wu, dada baba na ri a atsuma a va jingada nu ucira a yuwusan mazanga.

⁴⁵ Avu za va aba'un da adama a na vu usuyi ili i na Zagbain dammai u ta shiwan.”

Ishipa ya Meri

⁴⁶ Reve Meri damma, “Ookolo a va a cifala ta Zagbain.

⁴⁷ Asuvu a va a ta na mazanga adama a Asula Zamawawa va.

⁴⁸ Ayi u cuwan ta na amu, aagbashi a yi. Diga gogo a 'yawa, ama a ta de mu za va aba'un.

⁴⁹ Adama a na ayi Zavucira da, u yuwaan mu ta ili ya afula. Aala a yi waru akiza a da.

⁵⁰ Diga mantsa a tyo mantsa, u tse ene ta iliyali ya aza a na a casu yi tsugbain.

⁵¹ U yuwan ta abajini e ili ya asalama ne ekere a yi, u bete'we ta aza a aciyogbamu.

⁵² U cipato ta ngono m gbagbain o otogu e le, reve u 'yasan aza a na a ri ili shi.

⁵³ U cuwatan ta aza a ambulu ni ili i sa'ani, aza o utsuru waru u lo le ta ekere lyanga.

⁵⁴ U kamba ta aagbashi a yi Isra'ila, u cuwan ta na nzuwulai ma yi we ene yi iliyali.

⁵⁵ Ununa u yuwayin akaya a tsu Ibrahim nzuwulai, na muwun n tsukaya ma yi hali ukosu.”

⁵⁶ Avu Meri danu na Alisabatu a tyo woto ta'atsu, reve u kamba o u'wa.

Limatan va Yahaya za vu Urumbusu

⁵⁷ Mantsa ma na Alisabatu aa matsan yuwan ta, reve u matsan mawun mo ulobo.

⁵⁸ Avu nron mu nden na mmaci ma yi, a uwwa ununa Zagbain yuwaan niyi isa'ani, avu a kamba yi mazanga.

⁵⁹ Ana mawu'un u rawai urana wa kunla, reve a tawa tsara a pada yi uryumbu, reve a

shi a ciga a ca yi aala a dada va yi Zakariya o una wa dada va yi.

⁶⁰ AƵu mma va yi damma, “O’o, Yahaya da aa ca yi.”

⁶¹ Reve a damma yi, “Moron ma wu ma ri na aala Yahaya shi.”

⁶² AƵu o roco dada va yi, a te izami ya aala a na aa ca yi.

⁶³ Reve u pati le ili yi idana, aƵu u dana de, “Aala a yi a da Yahaya.” Reve o o’wo a asalama suru.

⁶⁴ A jima shi, da da una wa yi u kpatu’ushi, aƵu eelentsu a yi a gura yuwan adanshi. AƵu u yuwusaan AƵula ica.

⁶⁵ AƵu wovon u tsara nron mu nden ma yi n na n danai lo suru. Reve a kara a adanshi’i ubata suru atsuma e ilyuci ya agadi ya Yahuda.

⁶⁶ Aza a na a uwwai ili ya asalama o ndolo suru, she a uwa majiyan ne e eci, “Nye i da mawun ma nda moo o’wo?” A damma ta ne adama a na ukere wu Zagbain u to obolo na ayi.

Ishpa ya Zakariya

⁶⁷ Zakariya dada va Yahaya dana ta ushiwun na Ruhu va Akiza, aƵu u yuwan adanshi o usokowu wa AƵula:

⁶⁸ “Tsu yuwayin Zagbain ica, AƵula a Isra’ila! U tawa ta u tsupa aƵu u wawa ama a yi.

⁶⁹ U ’yasan ta Za vi Iwawit za vu ucira o u’wa wa aagbashi a yi Dawuda adama a tsu.

⁷⁰ (Ununa u dammai o una wa ama a akiza a AƵula nu ujimu.)

⁷¹ U wawa tsu ta e ekere a arala na n’yuwatan n tsu suru.

⁷² We ene ta nkaya n tsu iliyali, u cuwan ta na akucunuf a akiza a yi.

⁷³ Ayi da akucunu a na u yuwayin dada tsu Ibrahim.

⁷⁴ Ana u ta wawa tsu e ekere a n’yuwatan n tsu, tsara u kamba tsu. Adama tsu yuwaan yi aganda babu wovon,

⁷⁵ na akiza ni ili ya abula a makakan ma yi. Tsu yuwain ne a mantsa ma wuma ma tsu suru.

⁷⁶ AƵu waru, mawun ma va, a ta de wu vumavasuƵa Mogono me Ili Suru. Vu ta wala elime a Zagbain, tsara vu foboo yi ure,

⁷⁷ tsara vu ca ama a yi urevu wi iwawi o ure u na a yuwaan le gafura vu unusu u le.

⁷⁸ Adama e isa’ani ya abunda ya AƵula a tsu, ekan a wasasa aa tawa tsu de zuva.

⁷⁹ Tsara wi ikana aza a na a ri nden atsuma e irumbu, na aza a na a yuwain zuzu na makuwaa, tsara u toni na atsu ure wo okolo a nden.”

⁸⁰ Reve mawu’un u kungwa, aƵu waru u yuwan mgbain atsuma a ruhu. AƵu u dana atsuma o una, hali urana u na wu utai a alanga e eteshe e ekere a aza a Isra’ila.

Limatan va Yesu (Mat. 1:18-25)

2

¹ A rana ndolo, Kaisa Augusta mogono ma gbain ma zuwa ta e kece ama a na a ri zala tsugono tsu Roma† suru.

² (Mekece mo ofaru ma da ndolo, ana a yuwain a mantsa ma na Kiriniyu danai o tsugono tsi ida ya Suriya atsuma a Roma.)

³ AƵu ama suru a ’yawa a lyuci le, tsara e kece le.

⁴ Isuhu uta ta a lyuci va Nazara e ida ya Galili. Adama a na ayi ugundo wa Dawuda u da, aƵu u kara a tyo a lyuci va Batalami e ida ya Yahuda. Batalami da ubata u na a matsain mogono Dawuda.

⁵ U ’yawa ta tsara e kece yi na Meri egege a yi, waru u dana ta na atsuma.

⁶ Yashi i na a danai de, aƵu yashi i limatan va yi rawa.

⁷ U matsan ta mawun mo ofaru ma yi ulobo, reve wu pala yi nu umuna, aƵu u zuwa yi o ukungulu. Adama a na a tsurai ure a aasula o omocin shi.

Aza a aguba na nlingata ma AƵula

⁸ Upasu wi ida i ndolo, aza a aguba a dana ta lo a atsusa e indanasa ikyon i le na ayin.

⁹ Reve malingata ma Zagbain ma tawa ubata u le, reve ekan a tsugbain tsu AƵulazuva e ikana ubata u na a ri, hali a uwwa wovon lon.

¹⁰ Reve malingata’a u damma le, “Yu uwwa wovon wan. N tawaa du ta na adanshi a mazanga adama a ama suru.

¹¹ Ana’an a lyuci va Dawuda, a matsaan du ta Zamawawa,† ayi da Kristi Zagbain.

¹² Apa ili i na yaa dana du iroci: I ta cina baba wupalu o umuna, uvotowun o ukungulu.”

¹³ A jima shi, reve obolo a aza o uvon a zuva na malingata’a a yuwusaan AƵula ica, adansa,

¹⁴ “Tsugbain tsu AƵula de zuva suru suru, o uvaɗi nden mo okolo waru e ekere a aza a na waa uwwusa uyo’o u le!”

¹⁵ Ana nlingata’a n lyawa nle a kambai zuva, aƵu aza a aguba a dammulai vani le, “Tsu ’yawai Batalami gogo, tse enei ili i na i yuwain, ili i na Zagbain revetyo ntsu.”

¹⁶ AƵu a jika a ’yawa, reve a cina Isuhu na Meri na baba’a uvotowun o ukungulu.

¹⁷ Ana e ene niyi, reve a baza adanshi a na a damma nle adama a mawu’un.

¹⁸ Reve aza a na a uwwai suru a kara a asalama e ili i na a uwwai o una wa aza a aguba’a.

¹⁹ Meri zuwa ta ili i na a damma niyi o ookolo suru, aƵu u yuwusan malala ma abunda adama e le.

²⁰ Reve aza a aguḁa a kamba. Aḁu a canasa ishīpa yi ica a tyo a Aḁula, adama e ili i na a uwwai ni ili i na e enei. Ne ḁa wo o'woi ununa malingata ma Aḁula ma dammai.

A tawā tā nā Yesu a Aḁ'isamapada

²¹ Ana a yuwain rana kunla, a na aa pada mawu'un uryumbu, aḁu a ca yi aala Yesu.† Aḁi ḁa aala a na malingata ma Aḁula ma dammai, kafu a yuwan aḁtsuma a yi.

²² Aḁu mantsa ma kucci ma na oo o'wo cece ma rawa, cine Wilā wa Musa u dammai. Aḁu a tawā nā aḁi Urishelima tsarā a ca yi e ekere a Aḁulazuva.

²³ (Ununa u ri udanu a Wilā wa Aḁulazuva, “A ca mawun mo ulobo mo ufaru suru, za na a dangwai e ekere a Aḁulazuva.”)

²⁴ A yuwan tā waru kucci,† ununa a dammai a Wilā wa Aḁulazuva ana, “Muḁa n re ko muwun mu nrūkuku n re.” ◊

²⁵ A mantsa mo ndolo, a yuwan tā vuma na a tsu ḁe Saminu, vuma na ḁanuyi a lyuci va Urishelima. Vuma va aḁula ḁa, a uwwusa wovon wa Aḁula, waru u purosō tā we ene za na aḁ ḁanḁo okolo a aza a Isra'ila. Ruhu va Akiza ḁanā tā oḁolo nā aḁi.

²⁶ Ruhu'u u roco yi tā waa kuwā shi, she we ene Kristi Zamawawa va Aḁulazuva.

²⁷ Nu ucira wā Ruhu u ḁa u uwai a Aḁ'isamapada. Ana nan dada va Yesu a uwai nā aḁi, tsarā a yuwaan yi ununa Wilā u dammai,

²⁸ aḁu Saminu shede yi, aḁu u godyoo Aḁula, adansa,

²⁹ “Mogono ma Gbain, gogo vu shiton tā nzuwulai ma wu, vu lyawa aagbashi a wu a kara no okolo nden.

³⁰ Me ene tā iwawit ya wu ne esu a va,

³¹ Za na vu foḁoi adama a ama suru.

³² Ekan a na o tsu roco Atakpacit ure wā wu, nā tsugbain tsā wu e ekere a aza a Isra'ila, ama a wu.”

³³ Mma va yi nā dada va yi a kara tā a asalama e ili i na a dammai adama a yi.

³⁴ Reve Saminu zuwaa le aba'un, aḁu u damma mma va Yesu, “Aḁi mawun ma nda a dangwa yi tā adama a arisa a ama a Isra'ila nā aḁunda. Waru a dangwa yi tā adama a mawawa ma ama a Isra'ila nā aḁunda. U to o'wo iroci yi ili i na ama aa 'yuwan.

³⁵ Adama o ndolo, e te reve majiyan ma ama a aḁunda. Waru matsun me pe'eni ma ta ḁatsa asuvu a wu.”

³⁶ A yuwan tā ka ro vumavusula,† aala a yi a ḁa Hanatu, usheli wa Fanuyila o ugundo wa Asha. U kutsa tā lon. U yuwan tā nden n lolo a'wan e cindere, aḁu vali va yi kuwā.

³⁷ U ḁanā tā na a'wan kupakunla nā aza a nashi.* U lyawa Aḁ'isamapada'a shi, amma

u yuwusan tā agandā ayin nu urana. Waru u yuwusan tā akuli na avasa.

³⁸ Babu usan, reve u rawa zuzu u godyoo Aḁula. Reve u yuwan adansi adama a mawun ma na ama suru aa zuwusa atsuwu adama e iwawi ya Urishelima.

³⁹ Ana Isuhu nā Meri kotoi mayan me ili i na Wilā wa Aḁulazuva a dammai suru, aḁu a kamba o u'wa u le a lyuci va Nazara e ida ya Galili.

⁴⁰ Mawu'un u yuwan tā mgbain reve u yuwan ucira, u ḁanā tā nu ugbozu lon, aba'un a Aḁula a ḁanā tā oḁolo nā aḁi.

Yesu aḁtsuma a Aḁ'isamapada

⁴¹ Nan dada va yi a tsu 'yawa tā Urishelima aa'wan suru a mantsa ma Aḁuki a Mapasa.

⁴² Ana u rawai a'wan kupa ne ejere, a 'yawa tā Aḁuki ununa a tsu yuwusan.

⁴³ Ana o kotoi Aḁuki'i, ele a makamba, aḁu mawu'un wi isawan Urishelima, agba nan dada va yi e reve shi.

⁴⁴ Aḁu ele a yuwan mmalu mu urana u tā, ele a dansa u tā pe atsuma o oḁolo a ama. Aḁu e ece aza a na a ḁanā oḁolo ne ele.

⁴⁵ A tsurā e ene yi shi, ḁada a kambai Urishelima e izami ya yi.

⁴⁶ O urana wa ta'atsu, ḁada a tsurā e ene niyi a Aḁ'isamapada nden nā munlu na aza a Isra'ila, a uwwusa le nu u yuwin nle yeci.

⁴⁷ Aza a na a uwwa niyi suru, a yuwan tā asalama lon nā cu'un vu urevu nu ususu wā yi.

⁴⁸ Ana nan dada va yi ene niyi, aḁu a uwa asalama lon, aḁu mma va yi damma yi, “Mawun ma va, cine vu yuwan ntsu tsunda? Vu lyawa tā dada va wu nā amu e izami ya wu nā atsumolangu.”

⁴⁹ Aḁu u usu le, “Cine yaa zami mu ḁe? I reve u lobono tā n ḁanā aḁa a Dada va shi?”

⁵⁰ Agba e reve ili i na u damma nle shi.

⁵¹ Aḁu u kambā Nazara oḁolo ne ele a casu le tsugbain. Mma va yi gba u zuwa tā ili i ndolo suru o ookolo.

⁵² Yesu a dashishi nu urevu nu ugbozu, nā mgbain, nu utsuru wi isa'ani† e ekere a Aḁula ne e ekere a ama.

Alajiya a Yahaya za vu Urumbusu

(Mat. 3:1-12; Mak. 1:1-8; Yah. 1:19-28)

3

¹ A aa'wan e gendu a na Kaisa Tibariya ḁanāi mogono ma gbain ma Roma, ngono n nashi n nda n ḁanā tā zaḁa va yi: Bontu Bilatu† o tsugono tsa Yahuda, Hiridu Antiba o tsugono tsa Galili, Filibu zawa'a va yi o tsugono tsa Ituriya nā Tarakunita, Lisaniya waru a yuwusan tsugono tsa Abiliya.

◊ 2:24 N.Gn. 12:6-8; Mtā. 13:2-12.

* 2:37 U ta gura o'wo a'wan kupakunla nā aza a nashi a na a kara ana vali va yi

kuwai.

² A yashi i na Hanana na Kayafa a danai nan abara ganu, aƵu adanshi a Asula a tawa ya Yahaya mawun ma Zakariya atsuma o una.

³ U garasa ta ubata suru zuzu nu Udolu wa Urdu, a yuwusaan ama alajiya a na a rumbu le, adama u roco a vadala ta a nusu le, tsara a yuwaan le gafura.

⁴ Cine u ri uƵanu adama a Yahaya atsuma a Aatagada a Ishaya, vumavasuƵa, ana, "UdƵo wu nanza e dewu atsuma o una, 'I foƵoo Zagbain ure, i yuwan ure wa yi mejeje.

⁵ O to shiton ukari suru, agadi na nsasan suru a ta vala le.

A ta lapula re na ri ugondoru. O to shiton mukari mu re.

⁶ Vadilima suru te ene iwawi ya Asula.' " ◊

⁷ Adama o ndolo a da Yahaya dammai obolo a ama a na a tawusai ya'a yi, tsara u rumbu le, "AƵu apili! Zane damma ndu i suma atsumalima a na a ri lo a tawa?

⁸ I yuwan ili i na yoo roco i vadala ta atsuma o unusu le. She i uwa a dansa o okolo a du a na Ibrahim ayi da akaya a du wan. Asula a ta gura yuwaan Ibrahim muwun na atali a nda.

⁹ AaƵau a tu ufoƵu wu gasa danga a aralu e le. UƵanga u na u matsain ili ya aƵula shi suru, o to kodo yi, aƵu a vari yi a akina."

¹⁰ Reve ama'a e ece yi, "Cine tsaa yuwan?"

¹¹ AƵu u damma le, "Za na ri na atugu e re, u ca za na ri na ayi shi za ta. Za na ri ni ilyalya waru u yuwan re."

¹² Aza o ushishi wu utafa o ro a tawa ta, tsara u rumbu le, reve e ece yi, "Manlu, nye tsaa yuwan?"

¹³ Reve u damma le, "She i ushi ili i na i la'ai ili i na a damma ndu i ushi wan."

¹⁴ Asoja o ro waru a tawa ta e ece yi, "Atsu gba, nye tsaa yuwan?"

AƵu u damma le, "She i usa ikebe yi za ro nu ucira wan, ko i yuwaan za ro open pere m pere wan. I yuwan ankuri na atsupu a du."

¹⁵ Ama e ipiri yu utawu yi Zamawawa, reve a kara a majiyan ko Yahaya ayi daƵa Zamawawa'a.

¹⁶ AƵu u usu le, "N rumbu du ta na mini, agba za na la'a numu tsugbain u ta lo a tawa. Vunu wa atan a yi n rawa n kanza m baƵa shi. Ayi da waƵa rumbu du na Ruhu va Akiza na akina.

¹⁷ U ta na aakpatalutsu o uyeluwu o ukere wa yi, u ta rafa oosoroto cece, aƵu u Ƶoloto ishina ya yi o mophon, agba owopo'o u ta kulato le na akina a na a ri n kima shi."

¹⁸ Re va abunda da Yahaya yuwain alajiya a Alabari a Sa'ani a tyo e ekere a ama.

¹⁹ AƵu u yuwaan Hiridu Antiba mogono nlangi adama a Hiridiya, ka vu zawa'a va yi, ni iwuya ya abunda i na u yuwain.

²⁰ Reve u yuwisan iwuya i ro, ana u zuwai Yahaya o u'wa wa ali.

Urumbusu wa Yesu

(Mat. 3:13-17; Mak. 1:9-11)

²¹ Ana a rumbuyi ama a na a tawai suru, aƵu fo a rumbu Yesu. Ayi atsuma a avasa, reve zuva kpatu'wa,

²² reve Ruhu va Akiza telee yi na lipu oroci a muda. AƵu a uwwa udƵo de zuva ana, "AƵu da Mawun ma va, macigata ma va, na aƵu da maa yuwusan mazanga lon."

Ugundo u na Yesu utai

(Mat. 1:1-17)

²³ Yesu shi ta na a'wan a na a yuwain zuzu na mata'atsu, ana u temei uritosu wa yi.

A tara yi ta ana ayi mawun ma Isuhu ma da.

Isuhu ulobo wa Heli u da.

²⁴ Heli ulobo wa Matata u da.

Matata ulobo wa Levi u da.

Levi ulobo wa Maliki u da.

Maliki ulobo wa Yana u da.

Yana ulobo wa Isuhu u da.

²⁵ Isuhu ulobo wa Matiya u da.

Matiya ulobo wa Emos u da.

Emos ulobo wa Nahum u da.

Nahum ulobo wa Azaliya u da.

Azaliya ulobo wa Najaya u da.

²⁶ Najaya ulobo wa Ma'ata u da.

Ma'ata ulobo wa Matiya u da.

Matiya ulobo wa Simiya u da.

Simiya ulobo wa Isuhu u da.

Isuhu ulobo wa Yahuda u da.

²⁷ Yahuda ulobo wa Yowana u da.

Yowana ulobo wa Risa u da.

Risa ulobo wa Zerubabe u da.

Zerubabe ulobo wa Shayatiya u da.

Shayatiya ulobo wa Niri u da.

²⁸ Niri ulobo wa Maliki u da.

Maliki ulobo wa Adi u da.

Adi ulobo wa Kosama u da.

Kosama ulobo wa Alamadama u da.

Alamadama ulobo wa Iri u da.

²⁹ Iri ulobo wa Yosi u da.

Yosi ulobo wa Eliyaza u da.

Eliyaza ulobo wa Yorima u da.

Yorima ulobo wa Matata u da.

Matata ulobo wa Levi u da.

³⁰ Levi ulobo wa Saminu u da.

Saminu ulobo wa Yahuda u da.

Yahuda ulobo wa Isuhu u da.

Isuhu ulobo wa Yonana u da.

Yonana ulobo wa Eliyaki u da.

³¹ Eliyaki ulobo wa Malaya u da.

Malaya ulobo wa Mena u da.

Mena ulobo wa Matata u da.

Matata ulobo wa Natan u da.

Natan ulobo wā Dāwuda u da.
³² Dāwuda ulobo wā Yese† u da.
 Yese ulobo wā Obe u da.
 Obe ulobo wā Buwaza u da.
 Buwaza ulobo wā Salumuna u da.
 Salumuna ulobo wā Nashon u da.
³³ Nashon ulobo wā Aminadabu u da.
 Aminadabu ulobo wā Aram u da.
 Aram ulobo wā Hesuruna u da.
 Hesuruna ulobo wā Farisa u da.
 Farisa ulobo wā Yahuda u da.
³⁴ Yahuda ulobo wā Yakubu u da.
 Yakubu ulobo wā Ishiyaku u da.
 Ishiyaku ulobo wā Ibrahim u da.
 Ibrahim ulobo wā Tera u da.
 Tera ulobo wā Naho u da.
³⁵ Naho ulobo wā Seru u da.
 Seru ulobo wā Reyuu u da.
 Reyuu ulobo wā Fele u da.
 Fele ulobo wā Eba u da.
 Eba ulobo wā Shela u da.
³⁶ Shela ulobo wā Kena u da.
 Kena ulobo wā Afasha u da.
 Afasha ulobo wā Shem u da.
 Shem ulobo wā Nuhu u da.
 Nuhu† ulobo wā Lame u da.
³⁷ Lame ulobo wā Metusela u da.
 Metusela ulobo wā Anuhu u da.
 Anuhu ulobo wā Jare u da.
 Jare ulobo wā Mahalalel u da.
 Mahalalel ulobo wā Kena u da.
³⁸ Kena ulobo wā Enos u da.
 Enos ulobo wā Shitu u da.
 Shitu ulobo wā Adāmu.†
 Adāmu za na Aṣulā a yuwain.

Mālyungwā mā Yesu
 (Mat. 4:1-11; Mak. 1:12-13)

4

¹ Yesu waru ushitowun nā Ruhu va Akiza, aṅu wu utā o Udōlu wā Urdu. Reve Ruhu va Akiza tara yi ā tyo aṭsumā o una rana amunga,

² ubatā u na Mekerenkesu mā lyungusā niyi. Agba u lyuwa ili aṭsumā a rana'a shi, o ukosu reve wu uwwa amulu.

³ Dada Mekerenkesu ma damma niyi, “Nā aṅu Mawun mā Aṣulā ma da, vu zuwa aatali a nda ā kambā opopofu.”

⁴ Aṅu Yesu usu yi, “U tu uḍanu a Adanshi ā Aṣulā,† ‘Ni ilyalya i da goon vuma āā dānā wuma shi.’” ◇

⁵ Reve Mekerenkesu ma tara yi ā tyo zuva masasan, dada u rocoshi niyi tsugono tsu uvadi suru.

⁶ Reve u damma yi, “N ta ca wu tsugbain nu utsuru u nda'a suru, adama a na a zuwa le tā o ukere u vā. Waru n ta ca za na n cigai.

⁷ Suru ili i nda o to o'wo aṅā a wu, nā vu kaḍato vu yuwaan mu aganda.”

⁸ Dada Yesu usuyi niyi, “U tu uḍanu, ‘Zagbain Aṣulā a wu a da vaa yuwaan aganda, ayi ā nde'en da vaa yuwaan tsugbashi.’” ◇

⁹ Reve Mekerenkesu ma tara yi ā tyo Urishelima, aṅu u zuwa yi de e ncilecile mā Aā'isamapada. Dada u tsu damma yi, “Nā aṅu Mawun mā Aṣulā ma da, teteruwe e ida.

¹⁰ Adama a na a dāna tā, ‘Aṣulā a ta zuwa nlingata mā yi n tiga wu.

¹¹ Waru e te keḍe wu e ekere e le, adama ko anana ā wu ā taḍatsa a aatali wan.”*

¹² Reve Yesu usu yi, “Adanshi ā Aṣulā a damma tā, ‘She vu lyungwā Zagbain Aṣulā ā wu wan.’” ◇

¹³ Ana Mekerenkesu mo kotoi mālyungwā mā yi suru, reve u lyawa yi ne'en.

Yesu temei ulinga Galili
 (Mat. 4:12-17; Mak. 1:14-15)

¹⁴ Reve Yesu kambā aṭsumā o ucira u Ruhu va Akiza ā tyo Galili. Reve alabari ā yi a rawa e ilyuci i na i ri lo ukāndaruwu zuzu.

¹⁵ Aṅu u rocosu ā ā'isā e le, reve u tsurā ica e ekere a ama suru.

A yuwan tā Yesu a Nazara
 (Mat. 13:53-58; Mak. 6:1-6)

¹⁶ Ana u tyoyi Nazara (lyuci na u kungwai), dada u uwai ā āā'isā† ununa u tsu yuwusan o urana wa Ashibi. Reve u 'yon adama u denuna.

¹⁷ Reve a ca yi Aatagada a Ishaya vumavasuḷā. Dada u bubaruwā niyi, reve u cina ubatā u na a dānai,

¹⁸ “Ruhu wu Zagbain to obolo nā aṅu, adama a na u dangwa mu tā, adama n yuwaan aṅā e ilyali adanshi a Alabari a Sa'ani.

U lyungu mu tā adama n yuwan adanshi a na aa lyawa aza a na ā ri a tsugbashi, nrumbā waru ee ene ure, aza a na ee le'eshe waru o o'wo faan.

¹⁹ Reve waru n yuwan adanshi a aa'wan a na Zagbain zuwai a na aa yuwaan ama isa'ani u yuwan tā.” ◇

²⁰ Reve u kutsulu aatagada'a, aṅu u ca za vu ulinga'a. Aṅu u dānu, tsarā u rito. Reve ama a na ā ri pe a āā'isā'a suru u uwa ākanlā ā yi.

²¹ Aṅu u damma le, “Ana'an adanshi a nda a shiwan tā a atsuvu ā ḍu.”

²² Reve a uwwa uyo'o, a yuwusan asalama na adanshi e isa'ani i na yu utāi o unā wā yi. Aṅu a damma, “Ayi nda, ayi dāda mawun mā Isuhu shi?”

◇ 4:4 U.W.L. 8:3. ◇ 4:8 U.W.L. 6:13. * 4:11 Pa nda, Mekerenkesu mā shi tā a zama u paala Yesu. E Ica 91:11-12, u damma Aṣulā ā tā lyungu nlingata mā yi e keḍe wu adama vu taḍatsa wan. Amma u damma nā vu teteruwe ā ncilecile nā tsulo, u ta zuwa e keḍe wu shi. ◇ 4:12 U.W.L. 6:16. ◇ 4:19 Isha. 61:1-2.

²³ *Avu u damma le, "Amayun, i ta damma mu udammu u nda, 'Boci, kambato aciyawu gbaga.' 'Suru ili i na waru tsu uwwai vu yuwain a Kafarnahum, vu yuwan yi fo pa a lyuci va wu.'*

²⁴ *Amayun, n ta dansaa du, a tsu tara vumavasula ili ya agula a lyuci va yi shi.*

²⁵ *"Waru amayun a da maa dansaa du, a mantsa ma Iliya a yuwan ta nruna ma abunda atsuma a Isra'ila. A mantsa ma na a baruyi zuva o ro'o shi a'wan a ta'atsu na woto tali, reve ambulu a suduwa e ida'a.*

²⁶ *Agba a caco Iliya a tyo ubata wu za ro atsuma e le shi, she ubata wa Sarafatu, e ida ya Sida, ka na danai maruna. †*

²⁷ *Waru a yuwan ta nkutu na abunda atsuma a Isra'ila a mantsa ma Ilisha† vumavasula. Agba ko za ta a kambato gbaga shi, she Na'aman† vuma va Suriya." †*

²⁸ *Ana ama a na a ri pe a aa'isa a uwwai ne, reve suru nle a uwwa upan lon.*

²⁹ *Reve a 'yon nu upan, avu o utaa yi atsuma a lyuci. Reve a tara yi a tyo e ncilecile m masasan ma na lo da lyuci le ri usuwu, adama e kefe yi e ida.*

³⁰ *Reve wu utulai ben e memere me le, avu u kara ili ya yi.*

Vuma vo otoni a limā
(Mak. 1:21-28)

³¹ *Reve Yesu kara a tyo Kafarnahum lyuci ro atsuma e ida ya Galili. Reve u uwa o rocosu ama o urana wa Ashibi.*

³² *Reve a uwa asalama na cu'un vu uritotu wa yi, adama a na u to ritosu nu ucira.*

³³ *Atsuma a aa'isa'a, vuma vo otoni a lima† dana ta pe, reve u saala na yisaali lon.*

³⁴ *"Eyee! Te imini ya wu na atsu, Yesu za va Nazara? Vu tawa ta adama vu una tsu? N reve wu ta, avu da Akiza a Asula."*

³⁵ *Reve Yesu bara yi, u damma, "Baru una wa wu, reve vu kakasa na ayi!" Ana otoni a lima'a a varu niyi e memere me le, reve wu kasa na ayi, u yuwan na ayi ili shi.*

³⁶ *Reve ama'a a uwa asalama, reve a dammulai vani le, "Cu'un va adanshi e ne a da tsunda? Nu ucira nu ukadu u da u barai otoni a lima, reve o uta."*

³⁷ *Reve alabari a yi a rawa ubata suru upasu wi ida'a.*

A kambatoi anawale Simo gbaga
(Mat. 8:14-17; Mak. 1:29-34)

³⁸ *Reve u 'yon wu uta a aa'isa'a, avu u uwa o u'wa wa Simo. Agba anawale Simo a shi a uwwa uyo'o shi, u shi ta a uwwusa utanu lon. Reve a damma Yesu adama a yi.*

³⁹ *Reve u rawa wi isawan zuzu na ayi, dada u barai ubanaku'un, reve ubanakun u lyawa yi. Reve u 'yoshin u yuwaan le aganda.*

⁴⁰ *Urana a mariyaa, dada mmaci ma aza o ubanakun n tawai ne ele ubata wa Yesu. A dana ta na banakun icu'un icu'un. Reve wu ju'wan le, dada a kambai gbaga.*

⁴¹ *Waru otoni a lima a kakasa ta na ama na abunda a yisaali, "Avu da Mawun ma Asula!"*

Avu u fara le, u lyawa a yuwan adanshi shi, adama a na e reve ta ayi da Kristi Zamawawa'a.

Yesu yawa ta alajiya
(Mak. 1:35-39)

⁴² *Ana usana u tawai, reve u kara a tyo ubata u na vuma ri shi. Reve ama a uwa izami ya yi, dada a tawai ubata wa yi. Reve a shi a ciga a zuwa yi u danu en le.*

⁴³ *Avu gba u damma le, "N ciga n 'yuwan n yuwaan ilyuci i ro alajiya a Alabari a Sa'ani o tsungo tsa Asula† fo. Adama o ndolo a da a lyungo numu."*

⁴⁴ *Dada u lyuwai elime na alajiya a a'isa atsuma a Yahuda.†*

Dewu vo ogoro o ufaru
(Mat. 4:18-22; Mak. 1:16-20)

5

¹ *Urana u ro, Yesu dana ta mishin a nge'en m Mala ma Janisara, na ama ubolotowu ubata wa yi, a uwwusa adanshi a Asula.*

² *A nge'en m mini'i we ene ta antsun e re, aza a na eremi a mugula a lyawai. Aza a na a danai e iza'usa igolo i le.*

³ *Atsuma a antsu'un u uwa ta pe a za ta za na ri za va Simo, reve u damma yi u kefe wantsu'un wa'a a uwa pe a mini'i. Reve u danu a wantsu'un, reve u reme o ritosu ama.*

⁴ *Ana u kotoi adanshi, reve u damma Simo, "Keke wantsu'un a yawa ubata wa aru'un, avu vu vari igolo i du, tsara i reme mugula."*

⁵ *Reve Simo usu, "Manlu, ili ya ayin i da tsu ri o ulinga, agba tsu reme ili shi, amma ana vu dammai tsu vari, n ta vari igolo'o."*

⁶ *Ana a yuwan ne, reve a vari igolo i le, reve a tsura mugula ma abunda, hali igolo i le i reme makara.*

⁷ *Avu e de aza e le, aza a na a ri lo na wantsun, tsara a tawa na wantsun u le, adama a kamba le. Reve a tawa o shiton antsu'un, she damma a ta lifa.*

⁸ *Ana Simo Bituru enei ne, reve u kingyo a makakan ma Yesu avu u damma, "Lyawa mu, Zagbain, amu za vu unusu da."*

⁹ *Ayi na aza a na a danai lo, a yuwan ta asalama lon na cu'un mugula n na e remei.*

¹⁰ *Ne da fo Yakubu na Yahaya, muwan ma Zabadi, aza a na a danai o ulinga o6olo na Simo.*

Avu Yesu damma Simo, “She vu uwwa wovon wan, diga gogo vu tã dãnã a tãwusa na ama.”

¹¹ Reve o utã antsun e le a agadĩ, avu a lyawa ili suru, reve o toni Yesu.

Vuma vu ukutu

(Mat. 8:1-4; Mak. 1:40-45)

¹² Urana u ro, Yesu pe atsumã a lyuci ro e ida'a, reve vuma ro tãwã de, za na ukutu u remei lipu maõulã. Ana we enei Yesu, reve u kaãato urewesu wã yi e ida, reve u pati yi, “Zagbain, nã vu usu, kambãto mu mo o'wo cece.”

¹³ Reve Yesu canana ukere wã yi, avu u ju'wan vuma'a, avu u damma, “N usu tã, vo o'wo cece!” Babu usã, avu ukutu'u u lyawa yi.

¹⁴ Avu Yesu damma yi, “She vu damma za wan, vu karã vu roco aciyãwu ubãtã u na ganu ri, tsarã u kalyuwã wu. Reve vu ca kucci ununa Musa dammai, adama ama a dãnã nu urevu u na vo o'woi cece.” ◊

¹⁵ Agba alabari a yi she ili i na i 'yãwã elime, hali ama o ñoloto lon, tsarã a uwwa yi, waru tsarã u kambãto le gbaga.

¹⁶ Agba Yesu tsu lyawa tã ama avu u 'yãwã o ogozo, tsarã u dãnũ ayi a nde'en, avu u yuwan avasa.

Yesu kambãto tã osowi a lipu gbaga

(Mat. 9:1-8; Mak. 2:1-12)

¹⁷ Urana u ro, Yesu pe atsumã o uritosu, avu Afarishi† nã munlu n Wilã n dãnã lo. Ele ãa aza a na o utã e ilyuci koko'o e ida yã Galili ne e ida ya Yahuda nã Urishelima. Ucira wu Zagbain u to obolo nã ayi, tsarã u yuwan opocino.

¹⁸ Avu ama o ro e sheãe vuma ro na ri no osowi a lipu a aavalu, avu a 'yãwãã yi o u'wa'a, tsarã a zuwa yi a makãkan mã yi.

¹⁹ Ana a tsurã ure u na aa yuwan ne shi adama o obolo a ama, reve a kumba zuva a kaõsu'wã ukwã'ã'ã. Dada e telyuwetyo niyi obolo na aavalu a yi e memere mo obolo a makãkan mã Yesu.

²⁰ Ana we enei ucawu wo okolo e le, avu u damma vuma'a, “Vuma nda, a yuwaan wu tã gafura wu unusu wã wu.”

²¹ Avu Afarishi nã munlu n Wilã a yuwan majiyan, a damma, “Vuma ne ãa aa yuwusan adanshi a vama o ndolo e ekere a Asulã? Zane ãa aa gura yuwaan vuma gafura, she Asulã goon shi?”

²² Yesu reve tã majiyan me le, ãããã we ece nle, “Nye i zuwã yaa yuwusan cu'un majiyan mo ndolo o okolo a ãu?”

²³ Zane ãa ri babu usã a damma, ‘A yuwaan wu tã gafura wu unusu wã wu,’ ko a damma, “Yon vu wala?”

²⁴ N ta yuwan ne, tsarã i reve amu Mawun ma Vuma† mã tã nu ucira o uvadi u yuwan

gafura vu unusu.” Avu u damma osowi a lipu'u, “N damma, 'yon vu tara aavalu a wu, vu karã a tyo o u'wa.”

²⁵ E esu e le a ãa u 'yoyin avu u tara aavalu a yi babu usã, reve u karã a tyo o u'wa a yuwusaan Asulã ica.

²⁶ Ama suru a uwa tã asalama, avu a yuwaan Asulã ica. Wovon u reme le tã, avu a damma, “Ana'an tse ene tã ili ya asalama.”

Dewu va Levi

(Mat. 9:9-13; Mak. 2:13-17)

²⁷ Ana Yesu kotoi ayi ndolo, avu wu utã, avu we ene za vu u'ushishi wu utafa.† Aala a yi a ãa Levi. U cina yi tã nden ubãtã wu ulinga. Avu u damma yi, “Toni mu.”

²⁸ Avu u lyawa ili suru u 'yon, avu u toni yi.

²⁹ Avu u fofo abuki a gbain o u'wa wã yi adama e Yesu. Aza o u'ushishi wu utafa a dãnã tã pe lon, na ama o ro a alya obolo ne ele.

³⁰ Avu Afarishi nã munlu n Wilã, a gbarana ojoro a yi, “Cine yaa lyuwusa ni i sowi nã aza o u'ushishi wu utafa nã aza o unusu?”

³¹ Avu Yesu usu le, “Vuma na ri gbaga u ciga za va agumã shi, she za vu ubanakun.

³² N tãwã adama a aza a aõulã shi, she n ãe aza o unusu tsarã a vadala.”

Yeci adama a akuli

(Mat. 9:14-17; Mak. 2:18-22)

³³ Avu a damma yi, “Ojoro a Yahaya a tsu yuwusan tã akuli na avasa, ne ãa waru ojoro a Afarishi, agba aza a wu she a lyuwa o sowo.”

³⁴ Avu u usu le, “I ta zuwa n'utsa n vali vu kasa'avu n yuwan akuli, ayi lo obolo ne ele?”

³⁵ Mantsa mã tã lo a tãwã ana aa tara le vali'i, atsumã a rana ndolo a ta yuwan akuli.”

³⁶ Reve u yuwaan le iroci i nda, u damma: “Babu za na a paãã tana sa'avu u lapula akuci a tana nã ayi. Nu u yuwan ne, u tã vurãnu avu u kara akuci'i, agba apaãã a tana sa'avu'u wa ntsaa akuci a tana'a shi.

³⁷ Waru, aã tsun ribina sa'avu a akuci e itsãn yu kwan shi, adama a na ribina'a u to fofo itsã'an. Nã aã tsun yi pe, u tã lungusa ribina obolo ni itsã'an.

³⁸ E itsãn i sa'avu i ãa aã tsu tsun ribina.

³⁹ Aza a na o tsu sowo wasu aa ciga o sowo ribina shi, adama a na wasu u la'aa le tã. A ta damma, ‘Akuci a la'a tã ulobonu.’ ”

Zagbain va Ashibi

(Mat. 12:1-8; Mak. 2:23-28)

6

¹Urana wa Ashibi,† ayi a batsasa a ađuma e ishina, reve ojoro a yi a kudusa agaza e ishina'a, a picirasa na a tami.

²Avu Afarishi o ro a damma, “Nye i zuwai yaa kudusa ishina, i reve wilā u da o urana wa Ashibi shi?”

³Avu Yesu usu le, “I reve ili i na Dawuda na n'utsa mā yi n yuwain, a mantsa ma na a uwwai ambulu shi?”

⁴Ana u wai o u'wa wā Asulā, reve u tama opopofu a Wilā. Reve u ca akapi a na a danai obolo na ayi, agba aza a na nan ganu da goon aa tama.”[◇]

⁵Avu u koso na adanshi, “Amu Mawun ma Vuma, Zagbain vu urana wa Ashibi u da.”

*Vuma vo osowi o ukere
(Mat. 12:9-14; Mak. 3:1-6)*

⁶Urana wa Ashibi o ro, avu u uwa a aa'isa, reve u reme uritosu. Reve u cina pe vuma na ukere u usa'ani wā yi u danai usowu.

⁷Afarishi gba na munlu n Wilā a zamishi tā ure u na ee reme yi nu unusu. Avu a karishi yi ana, tsarā e ene ko u tā yuwaan yi opocino urana wa Ashibi.

⁸Agba u reve tā ili i na aa yuwusan majiyan, reve u damma vuma'a, “Yon vi isawan mishin elime a ama suru.” Avu u 'yow wi isawan.

⁹Avu we ece le, “N ta yuwusan du yeci. Zane da la'ai ulobonu a Wilā wu urana wa Ashibi: a yuwan isa'ani ko iwuya? A wawa ko o una?”

¹⁰Avu u kalyuwa le suru, avu u damma vuma'a, “Canana ukere wā wu.” Reve u canana, da da ukere wā yi u kambai gbaga.

¹¹Reve a uwwa upan lo, reve a dammulai ununa aa yuwan na Yesu.

*Ajiya kupa ne ejere
(Mat. 10:1-4; Mak. 3:13-19)*

¹²Atsuma a rana ndolo, avu u kara a 'yawā a masasan, tsarā u yuwan avasa. Reve u yuwan avasa'a e ekere a Asulā ayin maḡula.

¹³Ana usana u tawai, reve u de ojoro a yi, reve u dangwa ama kupa ne ejere, reve u de le ajiya.†

¹⁴Avu u de Simo (za na u cayi aala Bituru), na zawa'a vā yi Andarawu, na Yakubu, na Yahaya, obolo na Filibu, na Batalamawu,

¹⁵u dangwa tā fo Matta, na Toma, obolo waru na Yakubu mawun ma Alfa, na Simo za na a tsu de Bakanani,*

¹⁶waru u dangwa tā Yahuza mawun ma Yakubu na Yahuza Iskariyoti, za na wina niyi.

*Aba'un na atsumalima
(Mat. 4:23-25)*

¹⁷Reve u cipa obolo ne ele, reve wi isawan a agalaci a sa'ani. Otoni a yi na abunda a dana tā lo na ama a abunda diga Yahuda, na Urishelima, nu upasu wi ida ya Taya na Sida, aza a na a ri a nge'en m mala.

¹⁸A tāwā tā tsarā a uwwa yi, reve waru u yuwaan le opocino a banakun le. Aza a na a danai no otoni a lima o o'wo tā gbaga.

¹⁹Reve ama suru a ciga a ju'wan yi, adama a na ucira wu utusa tā atsuma a yi, reve o o'wo gbaga suru.

*Aba'un nu unā
(Mat. 5:1-12)*

²⁰Avu u kalyuwa ojoro a yi, reve u damma le,

“Aba'un za du da aza a na a ri nu ulambu, adama a na tsugono tsā Asulā za du da.

²¹Aza a na a uwwusa ambulu gogo, aba'un za du da, adama a na a tā cuwaton du. Aza e mesun gogo aba'un za du da, adama a na i tā tāwā i zo'oso.

²²Aba'un za du da mantsa ma na ama a 'yuwan du, avu a kasa du, avu e isula du, agba ee de du na ala a sa'ani shi, adama a vā Mawun ma Vuma.

²³Na cu'un ndolo fara, i yuwan mazanga, avu i yuwan tsu'yan tsu uyo'o wa asuvu, adama a na atsupu a du a tā abunda de zuma. Ne da nan dada le a yuwain na amasulā nu ujimu.

²⁴Woo yo'ono aza o utsuru gogo shi, adama a na i tsurai de asuvu nden.

²⁵Woo yo'ono aza o ucuwun gogo shi, i tā tāwā i yuwan ambulu.

Woo yo'ono aza e izo'oshi ya avama gogo shi, i tā tāwā i shon na yisaali.

²⁶Woo yo'ono aza a na ama aa cuwusa shi. Ne da nkaya n le n cuwai amasulā e epen.”

*I ciga n'yuwatan
(Mat. 5:38-48; Mat. 7:12)*

²⁷Avu Yesu lyuwa elime na adanshi u damma, “Agba n ta dansaa du aza a na aa uwwusa mu, i ciga n'yuwatan n du, i yuwaan aza a na a 'yuwan du isa'ani.

²⁸I zuwaa aza a na a yuwaan du unā aba'un, aza a na a yuwusaan du ikpa'a, i yuwaan le avasa.

²⁹Na za ro basa wu o ugbaguzu u tā, vadala a yi ugbaguzu we ire. Za na usa nuwu aapalutsu, vu ca yi utugu fo.

³⁰Za na pati nuwu ili suru, vu ne'e yi. Na vuma ro usa ili ya wu, she ve ece yi wan.

³¹Ununa vu cigai ama a yuwaan wu, vu yuwaan le ne fo.

◇ 6:41 Sam. 21:6. * 6:15 Ayi aala “Bakanani” to rocosu tsu vuma'a u tu nu uzuwu wa aci adama u kamba ama a yi.

³² “Nā vu ciga aza a na a yuwaan nuwu isa'ani goon, atsupu e ne a da vaa tsura? Aza o unusu fo a tsu ciga ta aza a na a ciga nle.

³³ Nā vu yuwan isa'ani a tyo aza a na a yuwaan nuwu isa'ani goon, to, atsupu e ne a da vaa tsura? Aza o unusu fo a tsu yuwan ta ne.

³⁴ Nā yaa yuwusan majiyan she aza a na aa tsupa du da yaa ca okopu, to, atsupu e ne a da yaa tsura? Aza o unusu fo a tsu ca ta aza o unusu, tsara a tawa a tsupa le ununa o kopoi.

³⁵ I ciga n'yuwatan n du, i yuwaan le isa'ani. I kopoo le agba i zuwa okolo na aa tsupa du wan. Ne da atsupu a du aa dana abunda. Ne da waru yoo o'wo muwun m Mogono ma Asula. Waru u tsu yuwaan ta aza a na o tsu godyo shi, na aza e iwuya isa'ani.

³⁶ Ye eneshe iliyali ya ama ununa Dada du eneshe iliyali.”

She i ge'eto za ro wan
(Mat. 7:1-5)

³⁷ Avu u lyuwa elime na adanshi, “I ge'eto wan, adu fo ee ge'etowa du shi. I kototo wan, tsara o kototo du wan. I yuwan gafura, tsara a yuwaan du gafura.

³⁸ Ne'ei, e te ne'e du: makundatsu ma sa'ani, wukiru ushiwun, torotoro, hali ocusho e ida. Ne da aa tsuwan du e ekere. Na makundatsu ma na i kunzuwayi, na ayi da aa kunzuwa du.”

³⁹ Reve u yuwaan le iroci i nda: “Iumba i ta gura roco iumba ure? Ele ra aa riya a akari shi?”

⁴⁰ Mawun ma makaranta ma la'a manlu ma yi shi, amma za na o ritoi lon, u to o'wo ununa manlu ma yi ma ri.

⁴¹ “Cine vaa kanlasa macaka ma na ma ri pe a lyusu vu za va wu, avu vi icina na aagbala a na a ri pe a lyusu va wu?”

⁴² Cine vaa gura damma za va wu, 'Isawan, lyawa mu utaa macaka ma na ma ri pe a lyusu va wu,' agba avu vu rono aagbala a na a ri pe a lyusu va wu shi? Avu vuma vi ikpa'a! Rono ne'en aagbala a na a ri a lyusu va wu, tsara ve ene ulobonu u na voo utaa za va wu macaka ma na ma ri a lyusu va yi.”

Udanga na muwun ma yi
(Mat. 7:16-20; Mat. 12:33-35)

⁴³ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, “Udanga u sa'ani wu lo ana u tsu matsan muwun m babu afula shi, agba udanga u babu afula u tsu matsan muwun n sa'ani shi.

⁴⁴ Udanga suru na muwun ma yi n da a tsu reve yi. A tsu taɓa ubiri o udanga wa awanda shi, ko aɗyumbu a atacii shi.

⁴⁵ Vuma va afula u tsu utaa ta ni ili i sa'ani i na u zuwai o ookolo, za vu ulambu wa

afula waru e ili yu ulambu ya afula a na u zuwai o ookolo pe da ulambu wa afula u tsu uta. Atsuma e ili i na i ri pe o ookolo a yi pe da adanshi a tsu uta.”

Asuwi a afula no olo a asuwi
(Mat. 7:24-27)

⁴⁶ Avu u lyuwa elime na adanshi, “Cine tsa da yaa desu mu, 'Zagbain, Zagbain,' agba i yuwan ili i na n damma ndu i yuwan shi?”

⁴⁷ Za na aa tawusa ya'a va aa uwwusa ili i na maa dansa suru, a yuwusan le waru suru, n to roco du cu'un vuma na u ri.

⁴⁸ U ta cu'un vuma na aa suwusa usaa, reve u kapa wacin wu usaa alungu, reve u suwa ikyun yu usaa'a ubata o ugbamu. Ana mini ma gbain ma tawa, avu u kefe usaa'a, agba u gura varu yi shi. Ana wo o'woi a suwa niyi ulobonu.

⁴⁹ Za na uwwai adanshi a va, agba u linga ni ili i na wu uwwai shi, u to oroci a vuma na suwai u'wa wa yi a wuyun, agba u ri ni ikyun shi. Ana mini ma lapai usaa'a, reve u ramo babu usan. Uriyu wu u'wa u ndolo u riya ta suru suru.”

Yesu kambato ta aagbashi a yali ro gbaga
(Mat. 8:5-13)

7

¹ Ana u kotoi a dansaa ama ili i ndolo suru, reve u uwa Kafarnahum.

² Yali' ya Roma i ro i shi ta na aagbashi a na u cigai lon. Aagbashi'i u shi ta ubanakun, gashi u ta kuwa.

³ Ana wu uwwai adama e Yesu, reve u lyunguwa yi azagbain a aza a Isra'ila a damma yi u tawa u kambato aagbashi a yi gbaga.

⁴ Ana a tawai ubata wa yi, reve a pati yi, adansa, “Vuma nda rawa ta vu yuwaan yi ulinga u nda,

⁵ adama a na u ciga ta ida i tsu lon, waru ayi da u suwaa ntsu aa'isa a tsu.”

⁶ Reve u kuru le.

Ayi a rawa zuzu nu u'wa'a, reve yali'i u lyungu n'utsa ya'a yi, a damma yi, “Zagbain, she vu damaton aciyawu wan. N rawa vu uwa o u'wa u va shi.

⁷ Waru n rawa n tawa ya'a wu shi. Vu yuwan adanshi goon u rawa ta, aagbashi a va o to o'wo gbaga.

⁸ Adama a na amu fo n ta na za na la'a numu, waru n ta na asoja a na a ri zala va. Agba n tsu damma ta za nda, ‘Yawa,’ reve gba u 'yawa. Waru n tsu damma ta za ro, ‘Tawa,’ reve gba u tawa. Aagbashi a va waru, n tsu damma yi ta, ‘Yuwan tsunda,’ avu u yuwan.”

⁹ Ana Yesu uwwai ne, reve u yuwan asalama adama a yali'i. Reve u vadala u damma obolo a ama a na oo tono yi, “N

ta dansaa ɗu, ko aɗsumā a Isra'ila n tsura ucawu wo okolo ne tsumda shi.”

¹⁰ Ana aza a na a lyunguyi a kambai o u'wa, reve a cina aagbashi'i wo o'wo gbaga.

Yesu yasan ta mawun ma maruna

¹¹ A jima shi, daɗa u karai a tyo a lyuci na a tsu de Nayim, reve ojoro a yi no oɓolo a ama a kuru yi.

¹² Ana u rawai zuzu nu u'uwata u lyuci'i, daɗa a ga'ain na aakwakwa utanuwu. Agba ayi da ulobo a nde'en o umatsun u makuci ma yi; waru makuci ma yi maruna ma da. Ama a abunda a lyuci'i a shi ta oɓolo na ayi.

¹³ Ana Zagbain we ene niyi, reve we ene iliyali ya yi, awu u damma yi, “She vu shon wan.”

¹⁴ Reve u rawa u ju'wan aakpaga'a, reve aza a na a tanu niyi e isawan kuci. Awu u damma, “Ulobo, n ta dansaa wu, vu 'yon.”

¹⁵ Reve aakwakwa'a u 'yon u danu, reve u uwa adanshi. Reve u tara yi u ca makuci ma yi.

¹⁶ Reve a uwwa wovon suru, reve a yuwaan Asula ica. Reve a damma, “Tsu tsura ta vuma gbain va Asula atsuma a tsu!” Waru, “Asula a cuwan ta na ama a yi!”

¹⁷ Reve alabari a yi a baza atsuma a Yahuda ni ida i na i ri lo zuzu.

Ojoro a Yahaya za vu Urumbusu (Mat. 11:2-19)

¹⁸ Reve ojoro a Yahaya a damma yi ili i na i farai suru.

¹⁹ Daɗa Yahaya deyi ama e re atsuma o ojoro a yi, reve u lyungu le ubata wu Zagbain, adansa, “Awu daɗa za na ri lo a tawa'a, ko tsu piri za ro?”

²⁰ Ana ama'a a rawai ubata wa yi, reve a damma, “Yahaya za vu Urumbusu da lyungu ntsu ya'a wu, ana, ‘Awu daɗa za na ri lo a tawa'a ko tsu piri za ro?’ ”

²¹ Babu usan, reve Yesu kambato aza o ubanakun na mɓala icu'un icu'un, no ozo o otoni a lima gbaga. Waru u kpatu'wa ta esu a nrumba.

²² Reve u usu le, “Yawai i damma yi ili i na yu uwwai, ni ili i na ye enei: nrumba me ene ta ure, akutsuma a wala ta, nkutu mo o'wo ta gbaga. Waru agulani a uwwa ta adanshi, a yasan ta akwakwa. Aza e iliyali waru a uwwa ta alajiya a Alabari a Sa'ani.

²³ Za va aba'un da za na aa taɗatsa adama a va shi.”

²⁴ Ana ojoro a Yahaya a karai, reve u uwa a yuwusaan ama'a adanshi a Yahaya, awu u damma, “Nye i 'yawai akanla de atsuma o una? Apumpu a na upepu waa jingadasa?”

²⁵ Na ne da shi, nye i 'yawai ye ene? Vuma u'wotowu ni itana i sa'ani? O'o, aza a na a ri

ni itana i sa'ani gba, aza a na a ri a nden mu uyo'o o ukubu u tsugono u da a ri.

²⁶ Nye i 'yawai ye ene? Vumavasula? Ee, amayun a da, n damma du, u la'a ta vumavasula.

²⁷ Ayi daɗa za na a danai a Adanshi a Asula adama a yi, ‘Mpa n lyunguyi malingata ma va elime a wu, za na oo fo6oo wu ure.’^o

²⁸ Amayun a da maa dansaa du, atsuma a aza a na ka matsain, za lo na rawai Yahaya shi. Ko ana wo o'woi ne, za na la'ai ukalamu o tsugono tsu Asula u la'a yi ta mgbain.”

²⁹ Ana a uwwai ne, reve ama suru hali na aza o ushishi wu ufa a usu Asula a na za va aɓulaɗ a da, ana a rumbu nle na cu'un vu urumbusu wa Yahaya.

³⁰ Afarishi gba na aza a na e revei Wila lon, reve a 'yuwan ifo6i ya Asula adama e le, ana a 'yuwain urumbusu wa Yahaya.

³¹ Reve Yesu lyuwa elime na adanshi, “Na nye da maa kurato ama o gogo a nda? Nye i da o rotsoi?”

³² O rotso ta muwun n na n ri nden e eden e dewu va aza e le, ‘Tsi ivulaa du ta gbala, agba i je'en shi. Tsu yuwaan du ta ishpa ya atsumolangu, agba i saala shi.’

³³ “Ana Yahayaɗ za vu Urumbusu tawai u lyuwusa shi, agba u sowuso masayan ma inabi shi; awu i damma, ‘U ta no otoni!’

³⁴ Awu waru amu Mawun ma Vuma n tawa ta a lyuwusa o sowuso, reve i damma, ‘Apa liwi no osowi, i'utsa ya aza o ushishi wu ufa na aza o unusu!’

³⁵ Agba a tsu reve ta urevu wa Asula amayun a da adama o ure u na ama o toni niyi.”

Yesu o u'wa wa Simo Mafarishi

³⁶ Reve Mafarishi mo ro, za na a tsu de Simo, u banu Yesu u 'yawa u lyuwa iliyalya na ayi. Reve u 'yawa o u'wa u Mafarishi'i, reve u danu alya.

³⁷ Ka ro shi ta pe atsuma a lyuci'i, za na danai nu unusu. Ana wu uwwai u ta pe a alya e iliyalya o u'wa wa Simo Mafarishi'i, reve u tawa na meden ma sa'ani ma mani'in ma maguru me ikebe.

³⁸ Reve u kingyo zuzu na ayi, daɗa u uwai mesun e re'wetosu ana e Yesu na aɓara a yi. Reve u tasa le na anji a yi, awu u katala ana a yi. Awu u sukuma le mani'i'in.

³⁹ Ana Mafarishi ma na ma banu niyi me enei ne, reve u jiyani o ookolo a yi, “Na shi vuma nda vumavasula da, u shi te reve cu'un vu ka ne da a ju'usan yi, adama a na za vu unusu da.”

⁴⁰ Reve u usu u damma yi, “Simo, n ta ni ili i na maa damma wu.”

Reve u usu, “Nye i da, manlu?”

o 7:27 Mal. 3:1. * 7:41 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da “dinari ukpakuton (500).” Kalyuwa Ucuɗuwu wi “Ikebe”.

⁴¹ Ɔvu u damma, “Vuma ro shi tã o tonu ama e re utan, za tã ikebe i na i rawai ikebe yu ulivu ukpakuton (500),* za tã waru kupoton.

⁴² Ana a gura tsupai shi, reve u lyawaa le ikebe'e. Atsuma e le zane ða aa la'a ciga yi?”

⁴³ Reve u usu, “E yeni i va, za na a lyawayi abunda.”

Reve Yesu usu yi, “Vu usu tã mejege.”

⁴⁴ Ana u vadalai ubatã wu ka'a, reve u damma Simo, “Ve ene tã ka nda? N uwa tã o u'wa wã wu, vu ca mu mini n sa'a ana shi. Ayi gba u re'weto tã ana a va na abara a yi, reve u tasa le na anji a yi.

⁴⁵ Ana vu raba numu, vu katala mu shi. Ayi gba diga ana n uwai pa u lyawa ukatalu wa ana a va shi.

⁴⁶ Vu sukuma aaci a va mani'in shi. Ayi gba u sukuma tã ana a va mani'in ma maguru.

⁴⁷ Adama o ndolo n ta dansaa wu, unusu wa abunda wa yi suru a yuwaan yi tã gafura, adama a na u roco tã icigi lon. Waru za na a yuwayin gafura wa'a, icigi ya yi wa'a ða.”

⁴⁸ Reve u damma ka'a, “A yuwaan wu tã gafura wu unusu wa wu.”

⁴⁹ Dada aza a na a ri a alyu obolo na ayi a uwai a dansa vãni le, “Zane ða ne tsunda'a, zane ða fo rawai u yuwan gafura vu unusu?”

⁵⁰ Reve u damma ka'a, “Ucawu wo okolo a wu u wawa wu tã. Wala vu rawa lafiya.”

Amaçi o ro a kuru tã Yesu

8

¹ A jima shi, dada Yesu kãdaruwai ilyuci na mulyuci'i a yuwusan alajiya, a casu Al-abari a Sa'ani o tsugono tsã Asulã. Ele Kupanejere'e a ðana tã obolo na ayi.

² Waru amaçi a na o utayi otõni a lima nu ubanakun atsuma e le o toni yi tã. Ele ða Meri,† za na a tsu ðe Magadaliya, za na o utayi otõni a lima e cindere atsuma a yi,

³ na Yuwana ka va Kuza (zagbain o u'wa wa Hiridu), na Suzana, no ozo o ro na abunda. Amaçi a nda a kambusa le tã ni ili ya aciyele.

Iroci yi cimbi

(Mat. 11:2-19)

⁴ Ana ama a abunda o bolotoi, waru ama a tãwusa ya'a yi lyuci lyuci, reve u yuwaan le iroci:

⁵ “Cimbi ro 'yawa tã ca'an. Ayi pe atsuma a mazaza me icu'un, reve ozo o ro o oco o ure. Ɔvu ama a dadasa icu'u'un, Ɔvu nnuu n kakaða le.

⁶ Icu'un i ro waru yo oco ubatã wa atali. Ana o utai, reve e 'yewe adama a na a tsurã atani shi.

⁷ Ɔvu ozo o ro o oco a awanda, Ɔvu a 'yon obolo na awanda'a, Ɔvu awanda'a a gbagbala le.

⁸ Ɔvu icu'un i ro yo oco a maɓulã ma sa'ani, Ɔvu ishina'a a yuwan mgbain, Ɔvu a matsan agazã agazã. Nu u cu'wan maçu'untsu ma tã, reve a matsan ncu'untsu ukpaku.”

Ana u dammai ne, Ɔvu u 'yasan uɗyo u damma, “Za na ri na atsuvu, wu uwwa.”

Ili i na i zuwai Yesu tsu yuwan uritosu ni iroci

(Mat. 13:10-17; Mak. 4:10-12)

⁹ Reve ojoro a yi e ece yi ucuɗuwu wi iroci'i.

¹⁰ Reve u damma le, “Aɗu ða a lyawai i reve ili yu usokowu u tsugono tsã Asulã. Amma aza a na a ri pe shi, she ni iroci i ða a tsu yuwaan le tsarã:

‘A ta gura kalyuwa, agba e ene shi.

A mawwa a ta gura uwwa, agba aa gura tsurã urevu shi.’[◊]

Yesu cuɗuwa tã iroci yi cimbi'i

(Mat. 13:18-23; Mak. 4:13-20)

¹¹ “Apa ucuɗuwu wi iroci'i: Cu'un ayi ða adanshi a Asulã.

¹² Icu'un i na yo ocoi o ure, ele ða iroci ya aza a na a uwwai adanshi a Asulã. Reve Mekerencesu ma tãwa, Ɔvu u tara le adanshi'i o okolo e le, tsarã a zuwa okolo e le a wawa le wan.

¹³ Icu'un i na yo ocoi ubatã wa atali, ele ða aza a na a ushiyi adanshi'i na maɓanga ana a uwwa niyi, agba a ri na aralu shi. Ucawu wo okolo e le yashi meketeci ma ða, yashi yu ulyungusa, Ɔvu a riyã.

¹⁴ Aza a na o ocoi a awanda, ele ða aza a na a uwwai adanshi a Asulã, agba atsuma a mmalu n le, reve atsumalimã, nu uyo'o wu uvadã, nu utsuru u reme le, reve a kudã a lyuwa elime.

¹⁵ Aza a na o ocoi a maɓulã ma sa'ani, ele ða ama a aɓulã, aza a na a uwwai adanshi a Asulã, reve e reme yi ugbanu o okolo e le, Ɔvu a yuwan ankuri a bala.”

Fitila e eelele

(Mak. 4:21-25)

¹⁶ Ɔvu Yesu lyuwa elime na adanshi, “A tsu ðaɓa fitila, Ɔvu a kpaɗo yi na aasa'atsu shi, ko a zuwa yi a mbungulu shi. A tsu zuwa yi tã e eelele, tsarã aza a na a uwusa e ene ekan.

¹⁷ Babu ili i na i ri usokowu i na oo utã a alanga e eteshe shi. Babu waru ili i na i ri wupalu e irumbu ana oo utã e ekan shi.

¹⁸ I kalyuwa ben ununa yaa uwwusa. Za na ri na ayi a tã ðashi yi, za na gba ri na ayi shi, ke'en na we inda u ri na ayi a tã ushi yi i ða.”

◊ 8:10 Isha. 6:9.

Mma va Yesu na muwun ma anawu
(Mat. 12:46-50; Mak. 3:31-35)

¹⁹ Mma va Yesu na muwun ma anawu a tawa ta ubata u na u ri, amma adama o obolo a gura rawa zuzu na ayi shi.

²⁰ Avu a damma yi, "Mma va wu na muwun ma anawu ma wu a ta de a alanga, a ciga ta e ene wu."

²¹ Reve u usu, "Mma va na muwun ma anawu n va, ele da aza a na a uwwusa adanshi a Asula, avu a yuwusan ulinga na ayi."

Yesu isawaton ta upepu
(Mat. 8:23-27; Mak. 4:35-41)

²² Urana u ro, avu Yesu damma ogoro a yi, "Tsu yawai a nge'en m mala n ndede." Avu a uwa a wantsu'un obolo, reve a kara.

²³ Ele atsuma a mmalu, avu nlavu m pura yi. Reve wunla nu upepu u 'yon a mala'a, reve mini ma ciga mo shiton wantsun u le, hali a shi a ciga mali'aa.

²⁴ Reve a 'yawa a jisan yi, reve a damma, "Zagbain, zagbain, tsu ciga ta mali'aa!"

Avu u 'yon u bara upepu na mini'i, reve upepu'u u von kwin.

²⁵ Avu we ece le, "Te da ucawu wo okolo a du?"

Na wovon na asalama, avu e ecele, "Zane da nda'a? Hali u yuwaan upepu na mini nlangi, reve a yuwan ili i na u dammai!"

Opcino o ozo o otoni a lima
(Mat. 8:28-34; Mak. 5:1-20)

²⁶ Avu a rawa e ida ya Garasa, za na mini ma kasalai ni ida ya Galili.

²⁷ Yesu a motaa a wantsu'un, reve vuma ro atsuma a lyuci gbain u ga'an na ayi, u ta no otoni a lima. Vuma'a u jima ta ana wo otayi itana, ko wa asa atsuma a ama. Ubata wa ason u da u tsu dana.

²⁸ Ana we enei Yesu, avu u bosho na yisaali, avu u riya a makakan ma yi, avu u saala lon, "Yesu, Mawun mo Mogono ma Asula, te da imini ya wu na amu, n ta patishi wu she vu zuwa mu a atsumalima wan!"

²⁹ U damma ta ne, ana Yesu zuwai otoni a lima o ndolo a lyawa vuma'a. Na abunda otoni a lima o ndolo a tsu vari ta vuma ndolo e ida. A tsu baru yi ta, reve a vara yi akani a ana ne ekere, tsara a dana a kalyuwusa yi. Agba u tsu kasa ta akani o ndolo, reve otoni a lima o lo yi a tyo atsuma o ona.

³⁰ Ana Yesu ece niyi, "Cine tsa da aala a wu?"

Avu u usu, "Aala a va a da Obolo," adama a na otoni a lima a uwa yi ta na abunda.

³¹ Avu a pati yi, she u gbara le a tyo a akari a aru'un lungu-lungu a na a ri nu utyo shi wan.

³² Obolo a ngurusumu ma abunda n dana ta lo a alyuna zala va agadi. Avu otoni a

lima'a a pati yi u lyawa le a uwa atsuma e le, reve u lyawa le a uwa.

³³ Ana otoni a lima'a o utai atsuma a vuma'a, avu a uwa atsuma a ngurusumu'u. Reve obolo a ngurusumu'u a suma a zura a tyo a mala'a, reve a kuwa pe.

³⁴ Aza a na a dana i aguba a ngurusumu'u, avu a suma, a 'yawa a ca alabari a lyuci gbain na mulyuci.

³⁵ Avu ama a 'yawa, tsara e ene ili i na i farai. Ana a tawai ubata wa Yesu, avu a cina lo vuma na dana no otoni a lima nden ubata wa yi, u'otowu ni itana nu ugbozu wa yi. Reve wovon u tsura le.

³⁶ Aza a na e enei ne esu e le, avu a damma ununa a wawai za vo otoni a lima'a.

³⁷ Avu ama e ida ya Garasa a pati yi u lyawaa le ida i le, adama a na a uwwa ta wovon lon. Avu u uwa a wantsun, azama u lyawa le.

³⁸ Ayi gba za na otoni a lima o utai atsuma a yi, reve u pati tsara u lyawa yi u kuru yi. Agba Yesu usu shi, dada u damma niyi,

³⁹ "Kamba o u'wa, reve vu damma ili i na Asula a yuwaan nuwu suru." Avu vuma'a u kara, avu u reme a casu aalabari e ili i na Yesu yuwaan niyi suru.

Aakwakwa o usheli na ka vu ubanakun
(Mat. 9:18-26; Mak. 5:21-43)

⁴⁰ Ana Yesu kambai Galili, avu obolo a raba yi, adama a na a ta pura yi.

⁴¹ Atsuma a azagbagbain a aa'isa'a, za na a tsu de Jayiru, u tawa ta u kingyo a makakan ma yi, avu u pati yi, tsara u 'yawa o u'wa wa yi.

⁴² Adama a na usheli u ta wa yi, za na ri a'wan kupa ne ejere, u ciga ta makuwaa.

Ayi atsuma a mmalu, reve obolo'o a gbagbalasa yi.

⁴³ Ka ro waru, za na yuwain a'wan kupa ne ejere o ocosu mpasa, [wu una ta ili i na u ri na yi suru e ekere a aza a aguma,] agba u jebe yi shi.

⁴⁴ Avu u tawa nu ucina, avu u ju'wan upasu wu utugu wa Yesu. Babu usan, dada wocosu wu mpasa ma yi n lyawai.

⁴⁵ Avu Yesu ece, "Zane da ju'wan numu?" Ana a wasain suru, reve Bituru damma, "Zagbain, ama a abunda a da a ri pa, waru a ta gbagbalasa wu."

⁴⁶ Avu u damma, "A ju'wan mu ta. Mu uwwa ta ucira wu utai atsuma a va."

⁴⁷ Ana ka'a we enei waa gura soko aciyayi shi, avu wu uta e meje'en ma lipu, reve u kingyo a makakan ma yi. A makakan ma ama suru, avu u damma ili i na i zuwai u ju'wan utugu wa yi nu ununa wo o'woi gbaga babu usan.

⁴⁸ Avu u damma yi, "Usheli, ucawu wo okolo a wu wo o'woto wu ta gbaga. Wala na asuvu nden."

⁴⁹ Ayi atsuma a adanshi, avu nanza tawa de o u'wa wa Jayiru, zagbain va aa'isa'a, avu u damma Jayiru, "Usheli wa wu u kuwa ta de. She vu damaton manlu'u wan."

⁵⁰ Ana Yesu uwwai ne, avu u damma Jayiru, "She vu uwwa wovon wan. Ca okolo, u ta kambaa gbaga."

⁵¹ Ana u rawai o u'wa wa Jayiru, u lyawa nanza uwa obolo na ayi shi, she Bituru, na Yahaya, na Yakubu, na dada na mma mawu'un.

⁵² Ama pe atsuma a mesun na yisaali adama a yi. Avu Yesu damma le, "Lyawai mesun. Koto u kuwa shi. Nlavu n da waa yuwusan."

⁵³ Avu o zo'oso yi, adama a na e reve ta u kuwa ta de.

⁵⁴ Ana u remei ukere wa yi, avu u 'yasan udyo, avu u damma, "Usheli u va, 'yon!"

⁵⁵ Reve wivuwun wa yi u kambaa, babu usan dada u 'yoyin. Avu u damma a ca yi ilyalya tsara u lyuwa.

⁵⁶ Avu nan dada va yi a yuwan asalama. Avu u damma le, she a damma vuma ili i na i farai wan.

Yesu lyungu ta Kupanejere
(Mat. 10:5-15; Mak. 6:7-13)

9

¹ Reve Yesu de Kupanejere'e, avu u ca le ucira nu ukadu e ekere o otoni a lima suru, waru a yuwan opocino icu'un-icu'un.

² Waru u lyungu le ta a yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani o tsugono tsa Asula, reve waru a kambato aza o ubanakun gbaga.

³ Reve u damma le, "She i tara ili i ro adama a mmalu n du wan; she i tara adanga, ko tsan, ko ilyalya, ko ikebe wan. Waru i tara utugu u ro wan.

⁴ O u'wa u na i cu'wain suru, i danu pe hali mantsa ma na yaa kara.

⁵ Waru ubata u na a usu ndu shi, na yaa lyawa lyuci'i, i kakala mabut ma ana ma du.* U to o'wo iroci i na yoo roco ama a lyuci'i a yuwan mejege shi."

⁶ Avu a kara a uwusa a mulyuci, a yuwusan alajiya, waru a yuwusan opocino ubata biti.

Ukwaa wa Yahaya za vu Urumbusu
(Mat. 14:1-12; Mak. 6:14-29)

⁷ Ana mogono Hiridu Antiba uwwai alabari e ili i na aa yuwusan, reve asuvu a yi a riya, adama a na ozo o ro a ta dansa, Yahaya da a 'yasa'in atsuma a akwakwa.

⁸ Ozo o ro gba a damma, ana Iliya da tawai. Ozo o ro a damma, vuma ta atsuma a amasula a da 'yoyin.

* 9:5 A mantsa mo ndolo, na vuma zakatsa mabut ma atugu ko wu kala mabut ma ana ma yi, ure u ro u da u na woo roco wu kasa ta aciyayi na ama a lyuci ndolo.

⁹ Avu Hiridu damma, "N kodo ta aaci a Yahaya. To, zane da maa uwwusa cu'un vi ili i nda adama a yi?" Reve u ciga we ene yi.

Yesu lyuwato ta ama ukpakukupa uton
(Mat. 14:13-21; Mak. 6:30-44; Yah. 6:1-14)

¹⁰ Ana ajiya'a a kambai, reve a damma Yesu ili i na a yuwain. Reve u kara obolo ne ele a nge'en a tyo a lyuci ro na a tsu de Besaida.

¹¹ Ana obolo a ama e enei ne, reve a kuru yi. Avu u raba le, reve u yuwaan le adanshi o tsugono tsa Asula. Reve u kambato aza o ubanakun gbaga.

¹² Urana a mariyaa, reve Kupanejere'e a rawa a damma yi, "Vu lyawa ama'a adama a uwa a mulyuci ni ilyuci i na i ri zuzu adama a cu'wan, adama waru a tsura ilyalya. Adama a na ubata u na tsu ri za pa shi."

¹³ Avu u usu le, "Ca nle ilyalya."

¹⁴ Dada a usuyi, "Tsu ri ni ili i na i la'ai akpatali o ton na mugula n re shi. She na tsa 'yawaa tsu tsulaa ama a nda ilyalya suru."

¹⁴ (Ama a na a shi lo a rawa ta ali ukpakukupa uton.)

¹⁵ Avu u damma ojoro a yi, "Zuwai ama a danu obolo obolo, ama kupoton-uton."

¹⁵ Reve a yuwan ne, a zuwa le a danu suru.
¹⁶ Ana u tarai akpatali o to'on na mugula n re'e, avu u 'yasan aaci u kalyuwa zuva, avu u godyoo Asula. Avu wu busa a casu ojoro a yi a tyowushe ama.

¹⁷ Suru nle a lyuwa ta a cuwan. Ana o bolotoi akapi a na a buwai, a rawa ta asaka kupa ne ejere.

Bituru yuwan ta adanshi adama e Yesu
(Mat. 16:13-19; Mak. 8:27-29)

¹⁸ Urana u ro, ayi a avasa ayi a nde'en, avu ojoro a yi a rawa zuzu. Avu we ece le, "Zane da ama aa tarasa mu?"

¹⁹ Reve a usu, "Ozo o ro a damma, avu da Yahaya za vu Urumbusu. Ozo o ro gba a damma Iliya da. Ozo o ro waru a damma, vuma ta atsuma a amasula a da 'yoyin."

²⁰ Avu we ece le, "Adu gba, zane da yaa tarasa n ri?"

²¹ Avu Bituru usu u damma, "Avu da Kristi Zamawawa,† za na utai ubata wa Asula."

²¹ Reve u bara le, she a damma za wan.

²² Avu u damma, "Amayun a da, Mawun ma Vuma ma ta uwwa atsumalima icu'un-icu'un. Azagbain, na nan ganu wa gbagbain, na munlu n Wila waru a ta 'yuwan yi, hali o una yi. O urana wa ta'atsu, a ta 'yasan yi."

²³ Reve u damma le suru, "Za na cigai u kuru mu, she nu u wasan aciyayi, reve u

tara akpata a atsumalima a yi urana suru, avu u kuru mu.

²⁴ Za na a yuwusan adama a wuma wa yi, u ta lamba yi. Za na waru 'yuwain aciyayi adama a va, a ta wawa yi.

²⁵ Nye i da vuma munai, nu u tsura uvadi u nda suru, avu u lamba wuma wa yi?

²⁶ Za na aa uwwusa wono u va na adanshi a va, amu Mawun ma Vuma fo n ta uwwa wono wa yi, na n tawa na tsugbain tsa Dada tsa va na tsugbain tsa nlingata ma Asula a akiza.

²⁷ Amma amayun a da maa dansaa du, ozo o ro a ta pa ubata u nda na aa kuwa shi, she ne e ene tsugono tsa Asula."†

Lipu va Yesu vadalai

(Mat. 17:1-8; Mak. 9:2-8)

²⁸ Ana a yuwain ayin kunla, ana u yuwain adanshi o ndolo, avu u tara Bituru na Yahaya na Yakubu. Reve a katsa masasan mo ro adama u yuwan avasa.

²⁹ Ayi atsuma a avasa, dada urewesu wa yi u vadalai, itana ya yi waru a kambai u'uri a lyulyuwusa esu.

³⁰ Reve e ene ama e re a adanshi na ayi, ele da Iliya na Musa.

³¹ A tawai atsuma a tsugbain a yuwusan adanshi o ukwa wa yi u na waq kuwushi Urishelima ununa Adanshi a Asula a dammai.

³² Bituru na aza a na a ri obolo na ayi, a shi ta a nlavu lon. Ana a 'yoyin, reve e ene tsugbain tsa yi na ama e re ana a ri mishin na ayi.

³³ Ana ama o ndolo a lyawa niyi, avu Bituru yuwan adanshi nu ulambu u majiyan, u damma Yesu, "Zagbain, u lobono ta ana tsu ri pa. Tsu ta yuwan pa ogodo a ta'atsu: za ta za va wu, za ta za va Musa, za ta waru za va Iliya."

³⁴ Ana u dammai ne, reve eleshe a tawa wu pupala le, dada a uwwai wovon.

³⁵ Reve udyo wu uta pe ana, "Ayi da Mawun ma va za na n dangwai. Yu uwwa yi."

³⁶ Ana udyo'o u yuwain adanshi, avu e ene Yesu ayi a nde'en. Reve a garu na le. A mantsa mo ndolo, a damma za ro ili i na e enei shi.

Yesu kambatoi mawun mo otoni a lima gbaga

(Mat. 17:14-18; Mak. 9:14-27)

³⁷ Ana usana u tawai, ana a cipai a masasa'an, avu obolo a ama a ga'aton yi.

³⁸ Reve vuma ro atsuma o obolo'o u yuwan dewu, "Manlu, yuwan ankuri, kalyuwa mawun ma va. Adama a na ayi da mu goon.

³⁹ No otoni a lima a kumba yi, u tso oruwo ta. Reve u polo yi, avu wo o'wo e ikpatatsu, reve unā wa yi u yuwan apuci'ya. U tsu lyawa yi go'o shi, u tsu ciga ta wu una yi.

⁴⁰ Avu m pati ojoro a wu o utaa yi otoni a lima'a, agba a gura shi."

⁴¹ Avu u usu, "Adu ama o gogo, aza a na a cayi okolo shi, ozo o okolo o ugbamu; hali mantsa ma ne maq danu na adu a yuwusaan du ankuri? Tawa na mawun ma wu pa nda."

⁴² Ayi a tawa, avu otoni a lima'a o polo yi, avu u uwa ikpatatsu. Avu Yesu bara otoni a lima'a, reve u kambuwa mawu'un gbaga. Reve u ca dada va yi ayi.

⁴³ Reve ama a uwa asalama o ucira wa Asula.

Yesu yuwisan ta adanshi o ukwa wa yi

(Mat. 17:22-23; Mak. 9:30-32)

Ele atsuma a asalama e ili i na u yuwain suru, avu u damma ojoro a yi,

⁴⁴ "Lyawa adanshi a nda a uwa a atsuwu a du. A ta wina Mawun ma Vuma e ekere a ama."

⁴⁵ Agba ele a gura reve adanshi'i shi. O soko le ta urevu wa adanshi'i adama e reve wan. Ele gba a uwwusa ta wovon u na ee ece yi.

Tsugbashi tsa abula

(Mat. 18:1-5; Mak. 9:33-40)

⁴⁶ Avu mawasan ma 'yon atsuma e le adama a zane da zagbain atsuma e le.

⁴⁷ Ana Yesu revei majiyan me le, dada u tarai mawun mo ro, reve wi isawaton yi zuzu na ayi.

⁴⁸ Avu u damma le, "Za na ushiyi mawun ma nda na ala a va, amu da u ushiyi. Waru za na usu numu, za na lyungu numu da u ushiyi. Za na ri zawa'a atsuma a du, ayi da zagbain."

⁴⁹ Reve Yahaya usu, u damma, "Zagbain, tse ene ta nanza o utasu otoni a lima na ala a wu, agba tsu damma yi ta adama a na u ri obolo na atsu shi."

⁵⁰ Avu u damma yi, "She i putsaa yi wan, adama a na za na 'yuwan tsu shi, za tsu da."

Malyuci ma Samariya ma yuwain Yesu

⁵¹ Ana yashi i na waq kara zuva yuwain zuzu, reve u safa a tyo Urishelima.

⁵² Reve u lyungu nlingata elime a yi. Avu gba a kara, reve a uwa a malyuci ma aza a Samariya adama o fo6oo yi.

⁵³ Avu ama'a a 'yuwan yi, adama a na u zuwai makakan ma yi a tyo Urishelima.

⁵⁴ Ana Yakubu na Yahaya ojoro a yi e enei ne, avu a damma, "Zagbain, vu ciga ta tsu zuwa akina a cipa zuva u kulato le?"

⁵⁵ Avu u vadala, reve u bara le.

⁵⁶ Reve a kara a tyo a malyuci mo ro.

Aza a na a dansa a ta kuru Yesu

(Mat. 8:19-22)

⁵⁷ Ele a mmalu o ure, avu vuma ro damma yi, "N ta kuru wu ubata u na va tyoyi suru."

⁵⁸ *Avu* Yesu damma yi, “Nranji n ta na angu; nnunu waru n ta ni ikinda. *Amu* Mawun ma Vuma† n ri nu ubata u na maa gbasato shi.”

⁵⁹ *Avu* u damma za ro, “Vu kuru mu.”

Avu u damma, “Zagbain, lyawa ne'en she na n cido aabara a va.”

⁶⁰ *Avu* gba u damma yi, “Lyawa akwakwa a cido akwakwa e le. *Avu* gba'a vu 'yawa vu yuwan alajiya o tsugono tsa Asula.”

⁶¹ *Avu* za ro waru damma, “N ta kuru wu manlu, agba lyawa ne'en n 'yawa n revetyo aza o u'wa a tsu ukaru u va.”

⁶² Dada Yesu damma niyi, “Za na guzai ubari wi inan, avu u vadala a kanlasa a capa, wu ntsaa na tsugono tsa Asula shi.”

Yesu lyungu ta ama kupocindere ne ejere

10

¹ Ana o kotoi ayi ndolo, avu Zagbain dangwisa ama o ro kupocindere ne ejere,* avu u lyungu le ejere-re, tsara a kara elime a yi a tyo e ilyuci i na ayi waa tawa u 'yawa.

² U damma le ta, “Ugasa'a u ta abunda, agba alingi'i a kalama ta. Adama o ndolo i pati Zagbain vu u'fuma'a, tsara u lyungu aza o ulinga, tsara a yuwaan yi ugasa'a.

³ Walai! N ta lyungusu du cine i revei mkyokyon e memere ma nkerenkesu.

⁴ I tara osonu e ikebe, ko tsan, ko atan o ro wan. She i jima e icasu o ure wan.

⁵ “Ni i fara uwa o u'wa, i fara yuwan, 'Azo'wa! Tso tawaa du ta na asuvu nden!”

⁶ Na vuma na cigai asuvu nden pe o u'wa u ndolo, lyawa asuvu nden n du a danu o u'wa u ndolo. Agba na a 'yuwan, asuvu nden n du a kamba ya'a du.

⁷ Yi isawan o u'wa u ndolo, i lyuwa i sowo ili i na a ca ndu pe, adama a na lingi ntsaa ta na atsupu a yi. I kandaruwa nden o u'wa u nda a tyo o u'wa u ndede wan.

⁸ “Ni i uwa a lyuci, avu a ushi du, i lyuwa ili i na a tawaa ndu suru.

⁹ Aza o ubanakun, i yuwaan le opocino. Avu i damma le, 'Tsugono tsa Asula tsa ta lo zuzu na adu.’

¹⁰ Ni i uwa a lyuci, avu a kuda a ushi du, 'yawai e re, avu i damma,

¹¹ “Mabuta ma na tsu dasai a ana a tsu tsu kapatsaa du ta. I reve, tsugono tsa Asula tsa ta lo zuzu.’

¹² N ta dansaa du o urana wu uge'etosu, uge'etosu wo Sodom u to o'wo wa'a e ekere a lyuci ndolo.”

Ilyuci i na i yuwain a usu
(Mat. 11:20-24)

¹³ *Avu* Yesu lyuwa elime na adanshi, “Woo yo'ono du shi, aza a Korasinu, woo yo'ono du shi, aza a Besaida. Na a shi a yuwaan aza a Sida na aza a Taya ili ya asalama i na a yuwaan du, a shi ta vadala nu ujimu, avu a danu na akashi usukutu, adama a atsumolangu.”

¹⁴ O urana wu uge'etosu, Asula a ta la'a roco Taya na Sida isa'ani na adu.

¹⁵ *Avu* Kafarnahum, a ta 'yasan wu zuva? O'o, a ta vari wu a akari a alungu a atsumalima.

¹⁶ “Za na uwwa ndu, amu da waa uwwusa. Za na 'yuwan du, amu da u 'yuwain. Za na 'yuwan numu waru u 'yuwan ta za na lyungu numu.”

Ana a uwwai ne, avu o uta.

Ukambu wa ama kupocindere ne ejere'e
(Mat. 11:25-27; Mat. 13:16-17)

¹⁷ *Avu* ama kupocindere ne ejere o ndolo a kamba na mazanga, reve a damma, “Zagbain, hali no otoni a lima a tsu yuwan ta ili i na tsu damma nle a yuwan a ala a wu.”

¹⁸ Reve u usu, “Me ene ta Male† ma riyai ana imadatsu diga zuva.”

¹⁹ N ca du ta ucira e ekere e iyo na agashi na a aci a n'yuwatan n du. Ili yi lo i na yaa ju'wan du shi ko ke'en.

²⁰ She i yuwan mazanga adama o ndolo wan, agba i yuwan mazanga ana a danai ala a du zuva.”

²¹ A yashi i ndolo, Yesu dana ta tapu na mazanga o ucira u Ruhu va Akiza, avu u damma, “Dada, n godyoo wu ta, Zagbain va zuva ni ida, adama a na vu sokoi adanshi o ndolo e ekere a aza o urevu nu ugbozu, avu vu cuduwaa muwun n ke'en. Amayun a da, Dada, adama a na ayi nda ayi da ifobi i sa'ani ya wu.

²² “Ili suru Dada va da ca numu. Za lo revei ko zane da Mawu'un shi, she Dada va yi goon, ko za reve waru ko zane da Dada u ri shi she Mawu'un goon, na aza a na Mawu'un u dangulai tsara u cuduwa le.”

²³ *Avu* u vadala ubata wo ojoro a yi, avu u damma le usokowu, “Aza a aba'un a da esu a na e enei ili i na ye enei.

²⁴ N ta dansaa du amasula a abunda na ngonu, a ciga ta e ene ili i na ye enei, agba e ene shi. A uwwa waru ili i na yu uwwai, agba a uwwa shi.”

Iroci i vuma va abula va Samariya

²⁵ *Avu* za ro za na revei Wilaf wa Musa lon, u 'yon mishin a lyungusa yi, avu u damma, “Manlu, nye maa yuwan, avu n tsura wuma u na woo koto shi?”

* **10:1** Akuci a linga ro a damma “kupocindere.” † **10:13** Ama a Isra'ila a tsu danu ta o okomo adama o roco atsumolangu. ‡ **10:18** Atsuma a adanshi a Luka re re ta lo na vaa gura vadala Mekerenkesu: Cine u ri “otoni a lima a na a la'ai ucira” (na Tsugana, Iblis, Luk. 4:2), na aala a yi (na Tsugana Shedan). Na Tshishingini, Mekerenkesu ma da a tsu yuwaan ulinga.

²⁶ *Avu Yesu ece yi, “Nye i da i ri u danu a Wila? Cine vu tsu cuduwa le?”*

²⁷ *Reve vuma u usu, “Vu ciga Zagbain Asula a wu no ookolo a wu suru, na wuma wa wu suru, nu ucira wa wu suru, na asuvu a wu suru. Avu vu ciga moron ma nden ma wu cine vu cigai aciyawu.”*[§]

²⁸ *Avu Yesu damma, “Amayun a da vu dammai, yuwan ne vu ta tsura wuma.”*[◊]

²⁹ *Ayi gba vuma'a u ciga ta u kambato aciyayi za na ri nu unusu shi, avu we ece yi, “Zane da moron ma nden ma va?”*

³⁰ *Avu Yesu usu yi, “Vuma ro uta ta gawan va Urishelima a 'yawa zala va Jeriko, avu u ga'an na aza a ngalalai. Avu o fodo yi itana, avu a ru'wa yi lon, ke'en da a lyawaa niyi wuma.”*

³¹ *Wo o'wo ta ganu ro ta a mmalu o ure'e, ana we enei vuma'a, avu u kanzu'wa alanga.*

³² *Ne da waru vuma va Levi ro kuruyi ure'e, ana we enei vuma'a, reve u kanzu'wa alanga.*

³³ *Reve vuma va Samariya ro ayi atsuma a mmalu, reve u rawa ubata u na vuma'a u ri. Ana we ene niyi, avu we ene yi iliyali.*

³⁴ *Avu u 'yawa ubata u na u ri, reve u tsuwan yi mani'in na aguma, dada wu nai antsu'u na akashomuna. Avu u zuwa yi o mololi ma yi. Avu u 'yawato yi o u'wa wo omocin, ubata u na wi indana niyi.*

³⁵ *Ana usana u tawai, avu u tara ikebe yu ulivu i re,* avu u ca za vu ukalyuwusa wu u'wa wo omoci'in. Avu u damma, 'Vu kalyuwusa yi, ni ili i ro i buwa, na n kamba n ta tsupa wu.'*

³⁶ *“O ookolo a wu, atsuma a ama a ta'atsu a nda, zane da moron ma nden ma za na aza a ngalalai a gagalai?”*

³⁷ *Avu vuma'a u usu, “Za na roco niyi isa'ani.”*

Avu Yesu damma yi, “'Yawa vu yuwan ne fo.”

O u'wa wa Meri na Marta

³⁸ *Yesu no ojoro a yi atsuma a mmalu, avu a rawa ubata u na ka ro za na a tsu de Marta, za na raba nle, avu waru u ca le ucu'watan.*

³⁹ *U ta na zawa'a na a tsu de Meri,† za na danuyi a makakan ma Zagbain a uwwusa adanshi a yi.*

⁴⁰ *Marta gba ifo6i i na waa yuwusan i tara ta ugbozu wa yi. Reve u tawa, avu we ece yi, “Zagbain, u bali wu ana zawa'a va lyawa numu o ulinga a nde'en shi? Damma yi u tawa u kamba mu.”*

⁴¹ *Avu ayi Zagbain u usu yi, “Marta, Marta, vu dama ta na atsumalima e ili ya abunda,*

⁴² *agba ili i ta i da a la'a cigai. Meri gba u dangwa ta ili i na i la'ai ulobonu, waru aa usa yi i da e ekere a yi shi.”*

Uritosu wa Yesu adama a avasa (Mat. 6:9-13; Mat. 7:7-11)

11

¹ *Urana u ro, Yesu yuwan ta avasa ubata u ro. Ana u kotoi, avu za ta atsuma o ojoro a yi, u damma, “Zagbain, roco tsu cine tsa yuwan avasa, cine Yahaya rocoyi ojoro a yi.”*

² *Avu u damma le, “A mantsa ma na yaa yuwan avasa, i damma, 'Dada, aala a wu a dan a tsugbain, tsug-ono tsu tsu tawa.”*

³ *Urana suru vu ca tsu ilyalya i malya.*

⁴ *Vu yuwaan tsu gafura vu unusu u tsu, adama a na atsu tsa yuwusaan aza a na a yuwusaan tsu unusu gafura.*

*Vu lyawa tsu tsu uwa atsuma a malyungwa wan.’**

⁵ *Avu u damma le, “A damma za ro du ta ni i'utsa, avu u 'yawa ya'a yi na ayin utanu, avu u damma, 'N ciga ta vu kopoo mu opopofu a ta'atsu.*

⁶ *N tsura ta mocin za na utai ubata a mmalu, u cu'wan ta ya'a va gogo, agba n ri ni ilyalya i na maa ca yi shi.’*

⁷ *“Avu i'utsa'a i usu yi pe atsuma, 'Vu damaton mu wan! A baru ta de unantsu, waru suru n tsu, tsu von ta de. Maa gura 'yon n ca wu ili i ro shi.’*

⁸ *N ta dansaa du, ko na waa 'yon u ca yi ili i ro, adama a na ayi i'utsa ya yi i da shi, adama a na u 'yuwain a kara, u ta 'yon u ca yi ko nye i da.*

⁹ *“Ne da maa dansaa du, i patishi, a ta ca du. I zamishi, i ta tsura. Yi gugulusa, a ta kpatu'waa du.*

¹⁰ *Za vi ipati suru, a tsu ca yi ta. Za vi izami suru, u tsu tsura ta. Za wugulusa waru, a ta kpatu'waa yi.*

¹¹ *“Atsuma a du, adu na i ri nan dada, zane da mawun ma yi maa pati yi magula, avu u ca yi yo?”*

¹² *Ko u pati ookowo, avu u ca yi ugashi?*

¹³ *Adu na i ri ni iwuya, i reve ta cine yaa ca muwan n du ili i sa'ani. Dada du, za na ri zuva, u ta la'a ca aza a na a pati niyi Ruhu va Akiza.”*

Yesu na Ba'alzabu

(Mat. 12:22-30; Mak. 3:20-27)

[§] **10:27** Vuma'a u yuwan ta adanshi atsuma o U.WI. 6:5, na N.Gn. 19:18. [◊] **10:28** N.Gn. 18:5. * **10:35** Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da “dinari i re.” Kalyuwa Ucuufuwi wi “Ikebe.” * **11:4** Avasa a Mat. 6:9-13 u tu ga'an. † **11:11** Akuci a linga ro a dashi ta, “Nu u pati opopofu, vu ta ca yi aatali?”

¹⁴ Urana u ro, Yesu lo tã otoni a limã† a na a gura yuwain adanshi shi. Ana otoni a limã o ndolo o utã, reve vuma'a u fara a yuwu-san adanshi. Ama'a e reme tã asalama.

¹⁵ Avu ozo o ro e le a damma, “Nu ucira wa Ba'alzabu† mogono mo otoni a limã ma da u lo nle.”

¹⁶ Ozo o ro waru tsarã a lyungwã yi, reve a pati yi u roco le iroci i ro de zuva.

¹⁷ Ayi gba ana u revei majiyan me le, avu u damma le, “Tsugono tsa na tse ne'eshein ure, u tã riya. Ne da waru nu u'wa u ne'eshen ure, u tã bete'we.”

¹⁸ I damma n lo tã otoni a limã nu ucira wa Ba'alzabu, to, nã Male me ne'eshen aciyayi ure, cine tsugono tsã yi tsee isawan?

¹⁹ Nã n lo otoni a limã nu ucira wa Ba'alzabu, ojoro a du nu ucira wa yan u da oo utusa? Adama o ndolo, ele da oo o'wo aza o uge'etosu u du.

²⁰ Amu gba nnu ucira wa Asulã a da n loyi otoni a limã, to, tsugono tsã Asulã tsa rawa tã zuzu nã adu.

²¹ “Nã vuma vu ucira tsa Male fofo a kalyuwusa u'wa wã yi, gbaga da itana yu u'wa wã yi i ri.

²² Nã vuma na gba la'a niyi ucira u tawã ubatã wã yi, u ta usa itana yu uvon i na waa zuwusaa ucira'a, avu u ne'eshen ama utsuru wã yi.

²³ “Za na ri obolo nã amu shi, u 'yuwan mu tã. Za na oo bolotosu nã amu shi, ukacaru u da waa kacarasa.

Ukambu wo otoni a limã

(Mat. 12:43-45)

²⁴ “No otoni a limã o utã atsuma a vuma, u tsu kuru tã ubatã u na u ri nã mini shi, e izami yu ubatã u na wee ivuwan. Nu u lamba, avu u damma, 'N tã kambã o u'wa u na mu utã.’

²⁵ Nu u rawa, avu u cina yi wizu, ufofo ulobonu.

²⁶ Avu u 'yawa u tara otoni e cindere o ro aza a na a la'a niyi ucira wi iwuya, avu a uwa a danu ubatã'a. Ukosu wu nden n vuma ndolo u ta la'a cine u danã.”

²⁷ Yesu atsuma adanshi o ndolo, avu ka ro atsuma obolo'o u 'yasan udyo, avu u damma, “Aba'un a tyo a za na matsan nuwu nã za na apato nuwu maani.”

²⁸ Avu u kambuwa yi, “Ne da, gba aba'un a la'a tã a tyo a aza a na a uwwai adanshi a Asulã, avu a yuwan ulinga ni ili i na a uwwai.”

Iroci ya Yunana

(Mat. 12:38-42)

²⁹ Obolo'o o bolotosu ubatã wã yi, avu Yesu damma, “Mantsa mo gogo mantsa me iwuya ma da. A ciga tã e ene iroci ya asalama, gba oo roco le shi, she za va Yunana.†

³⁰ Cine Yunana danã iroci e ekere a ama a Niniva,† ne da Mawun ma Vuma moo o'wo a mantsa ma nda.

³¹ O urana wu uge'etosu, Egbere va Sheba tã 'yawa na adanshi a aci a ama a mantsa ma nda. Adama a na ayi wu utã alanga lon, tsarã wu uwwa urevu nu ugbozu wa Sulemanu,† gogo gba za na la'ai Sulemanu tã pa agba i 'yuwan tã a usu.

³² O urana wu uge'etosu, ama a Niniva a tã 'yawa na adanshi a aci a ama a mantsa ma nda. Adama a na ele a vadalai na alajiya a Yunana. Gogo gba za na la'ai Yunana tã pa agba i 'yuwan tã a usu.”

Ekan a lipu

(Mat. 5:15; Mat. 6:22-23)

³³ “Babu za na aa daãa fitila, avu u zuwa yi a mbungulu, ko u kpato yi na aasa'atsu. U tsu zuwa yi tã e eelele, tsarã aza a na a uwusa e ene eka'an.

³⁴ Lyusu ayi da fitila lipu va wu. Ne esu a wu a ri ulobonu, lipu va wu suru u tã ne ekan. Nã a ri ulobonu shi, lipu va wu tã ni irumbu suru.

³⁵ I kalyuwa ulobonu ko ekan a na i ri nã ayi ko irumbu i da.

³⁶ Nã lipu va wu ri ne ekan suru, babu ubatã u na u ri ni irumbu, u to o'wo ekan suru ununa fitila tsu ca wu ekan.”

Yesu barai azagbain

(Mat. 23:1-36; Mak. 12:38-40)

³⁷ Yesu o koto adanshi, avu Mafarishi ma banu yi u 'yawa u lyuwa ilyalya nã ayi. Avu u uwa u reme alyã nã ayi.

³⁸ Avu Mafarishi ma uwa asalama, ana we enei Yesu cigai u lyuwa ilyalya babu u sa'a ekere o ure u na wu ntsayi shi.

³⁹ Avu Zagbain damma yi, “Adu Afarishi i tsu zaza'wã tã ucina u munda nã ntaãa, gba atsuma a du i tã tapu ni iwuya nu utsan.

⁴⁰ Adu olo! Za na yuwain ucina, ayi daãa u yuwain pe'e shi?

⁴¹ I ca alambi ili i na i ri a munda nã ntaãa n du, ili suru waru i to o'wo cece.

⁴² “Woo yo'ono du shi, Afarishi! I tsu ca tã Asulã za tã atsuma a kupa, atsuma e ili i na i ri nã ayi ko cine u ri ke'en akpakusu, na akapi e isu'wan i na i buwai. Gba i 'yuwan tã a yuwan uge'etosu u sa'ani, avu waru i 'yuwan a ciga Asulã. Ele da wu ntsayi i yuwan, gba i vari aza o ufaru wan.

⁴³ “Woo yo'ono du shi, Afarishi! Adu da nda i cigai ndanã n sa'ani a a'isa ni icasu i tsugbain e eden.

⁴⁴ “Woo yo'ono du shi, i rotso tã ason a ri gashi a zuwayi iroci shi, aza a na ama a ri a mmalu de babu urevu.”

⁴⁵ Avu za na revei Wila'a lon u usu, “Manlu ana vu dammai tsundolo, vi isula tsu tã fo.”

⁴⁶ Ɔvu Yesu damma yi, “Ɔdu fo woo yo'ono du shi, Ɔdu aza a na e revei Wilā lon! I tsu tanu t̄a ama itana, itana i na i ri ume, Ɔdu ko na makatsu i tsu zuwa tsarā i kamba le shi!

⁴⁷ “Woo yo'ono du shi! I lapula t̄a ason a amasulā a na nkaya n du mu unai.

⁴⁸ Agba u roco t̄a i usu t̄a ili i na nkaya n du n yuwain. O una t̄a amasulā waru i usu t̄a ni ili i na a yuwain ana i lapulai aso'on.

⁴⁹ Ɔyi da i zuwai Ɔsulā o urevu a dammai, ‘N t̄a lyunguwa le amasulā na ajiya, o una ozo o ro, a ca ozo o ro atsumalima.’

⁵⁰ Ama o gogo e te reme le adama a mpasa ma amasulā'a suru a na o ocoi diga ufaru wu uvadi,

⁵¹ diga a mpasa ma Habila† a tyo a mpasa ma Zakariya, za na o unai e memere ma masa'a mo ukulatosu nu Upasu wa Akiza.† Amayun, e te reme ama o gogo adama e le suru.

⁵² “Woo yo'ono aza a na e revei Wilā lon shi, adama a na i sokoi makpatu'utsu ma na aā kpatu'wa unantsu wu urevu, agba Ɔdu na aciyadu yaa uwa pe shi, Ɔvu i putsaa aza a na a cigai a uwa ure.”

⁵³ Ana Yesu lyawai ubata'a, Ɔvu munlu n Wilā na Afarishi a uwa adanshi a yi babu uyo'o, o ronuso yi adanshi, tsarā u yuwan adanshi a abunda,

⁵⁴ tsarā e reme yi e ili i na waa dansa.

Urevetyowu adama e iwuya
(Mat. 10:26-27)

12

¹ Ele lo ana obolo a ama a abunda o bolototi hali a uwa ndasalai vani le.* Ɔvu u teme a yuwusan adanshi no ojoro a yi ana, “I yuwan ugbozu na wolilo wa Afarishi, Ɔyi da ikpa'a.

² Babu ili i na i ri ukpatowu na a kpatu'wa shi, ko usokowu a na woo utā a alanga e eteshe shi.

³ Ili i na i dammai e irumbu suru, a ta uwwa yi a alanga eteshe. Ili i na waru i yuwain yemenu ya yi usokowu, a ta yuwan adanshi a yi a arara.

Za na wu ntsayi a uwwa wovon
(Mat. 10:28-31)

⁴ “Ɔdu n'utsa n va, n ta dansaa du, she yu uwwa wovon wu za na oo una vuma wan, no o una yi aa gura yuwan ili i na Ɔyi waru shi.

⁵ N to roco du za na yaa uwwa wovon. Yu uwwa wovon wa Ɔsulā Ɔyi da na wu una, u t̄a nu ucira u vari atsumā a akina. Amayun a da maa dansaa du, Ɔyi da yaa uwwa wovon.

⁶ “Ashe a tsu wina mutali n ton kobo† re shi? Ko za t̄a le gba Ɔsulā e icina na Ɔyi shi.

⁷ Ko anji a aaci a wu a tu uketsu. She yu uwwa wovon wan, i la'a t̄a mutali ma abunda.

Vu usu Yesu ko vu yuwan yi

(Mat. 10:32-33; Mat. 12:32; Mat. 10:19-20)

⁸ “Waru n ta dansaa du, za na usu numu a makakan ma ama, amu Mawun ma Vuma fo n t̄a usu yi a makakan ma nlingata ma Ɔsulā.

⁹ Za na wasan numu a makakan ma ama, adama o urevu u va, a ta wasan yi fo a makakan ma nlingata ma Ɔsulā.

¹⁰ Za na yuwain adanshi a vama e ekere a Mawun ma Vuma a ta yuwaan yi gafura, amma za na yuwain Ruhu va Akiza adanshi a vama, aa yuwaan yi gafura shi.

¹¹ “Na a y'awato du a a'isa, nu ubata wa aza o uge'etosu, ko ubata wa azagbain, she u bala du ko cine ya usu, ko ili i na yaa damma wan.

¹² Adama a na Ruhu va Akiza to roco du ili i na yi ntsayi i damma a mantsa'a.”

Iroci yi za vu utsuru

¹³ Ɔvu vuma ro atsumā o obolo'o u damma Yesu, “Manlu, damma mawun ma angwu ma va me ne'eshen agadu obolo na amu.”

¹⁴ Ɔvu Yesu damma yi, “Zane da zuwa numu za vu uge'etosu u du, ko n ne'eshen du agadu a du?”

¹⁵ Ɔvu u damma le, “I kalayuwa ulobonu, i suma ili i na i rotsoi utsan. Abunda e itana Ɔyi da wuma shi.”

¹⁶ Ɔvu u yuwaan le iroci i nda, “A yuwan t̄a za vu utsuru u ro, za na uduma wa yi u matsain ulobonu.

¹⁷ Ɔvu u damma o ookolo a yi, ‘Cine maa yuwan? N ri nu ubata u na maa zuwa itana yu uduma i va shi.’

¹⁸ Ɔvu u damma, ‘Apa ili i na maa yuwan. N to boso mpon n va, Ɔvu n suwa aza a gbagbain, pe da maa zuwa ishina i va ni ili i na n ri ne ele suru.

¹⁹ Ɔvu n damma aciyawa, “Vu t̄a ni ili i sa'ani ya abunda uzuwu, a na aa yuwan wu a'wan a abunda. Iwuwan, vu lyuwa vu sowo, a uwwusa uyo'o.”

²⁰ “Ɔvu Ɔsulā a damma yi, ‘Ɔvu ulo u nda! Na ayin a nda a da a cigai wuma wa wu. Itana i na vu fofoi gba, aza a zane a da a ri o o'wo?’

²¹ “Ne da za na zuwayi aciyayi utsuru u ri, agba u ri nu uzuwa ubata wa Ɔsulā shi.”

She u damaton du wan

(Mat. 6:25-34)

²² Ɔvu u damma ojoro a yi, “Adama o ndolo a da maa dansaa du, she u bala du

* **12:1** Luka linga t̄a na danshi na ri nu urevu u nda, “Obolo a ama a na a la'ai ukpakukupa ure.” † **12:6** Danshi na a yuwain ulinga pa nda na Tsheleni Ɔyi da “asariyon.” Kalayuwa Ucuɗuwu wi “Ikebe.”

adama a wuma u du wan, ili i na yaa lyuwa, ko ili i na yoo oto wan.

²³ Wuma u la'a ta ilyalya, lipu waru u la'a ta itana.

²⁴ I kalyuwa akakan: a tsu cu'wan shi, agba a tsu gasa shi, a ri na mpon shi. Asula a da a lyuwatosu le. Tsugbain tsa du tsa la'a ta tsa nnuu!

²⁵ Atsuma a du zane da aa gura dashi aciyayi mantsa a wuma wa yi adama a atsumolangu?

²⁶ Ana yaa gura yuwan ili i ke'en i nda shi, cine i ri atsumolangu adama a akapi?

²⁷ "Kalyuwa ununa yipalu i tsu uta. A tsu yuwan ulinga shi agba aa dawa shi ko ke'en. Agba n ta dansaa du, ko Sulemanu† atsuma a tsugbain tsa yi wo oto itana i sa'ani u la'a le ulobonu shi.

²⁸ Na ne da Asula aa lapulusa anlya o ogozo, ana'an u ta lo, nfa'an gba a kulato yi. Adu gba i reve Asula a ta yuwaan du itana. Suru na ne nye i zuwai i ri nu ucawu wo okolo ke'en?

²⁹ "She i uwa majiyan me ili i na yaa lyuwa ko yoo sowo wan, she i dama adama a yi wan.

³⁰ Aza a na e revei Asula shi ili yu uvadi i da a zama suru, Dada du gba za na ri zuva u reve ta a na i cigai ili i ndolo.

³¹ Amma i zami tsugono tsa yi, a ta dashi du ili i ndolo suru.

Uzuwa de zuva

(Mat. 6:19-21)

³² "Adu mofolo me ke'en, she yu uwwa wovon wan, adama a na Dada du zangana ta a na waa lyawaa du tsugono tsa yi.

³³ I wina ili i na i ri na ayi, avu i ca alambi, i zuwaa aciyadu osonu a na aa langa shi, i zuwa de uzuwa zuva u na woo koto shi, ubata u na evu aa rawa zuzu ko aran aa lungusa shi.

³⁴ Ubatu u na uzuwa wa wu u ri lo da okolo a wu a ri."

Agbashi a na a tsu dana ufofu

³⁵ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, "I dana ufofu, ifitila i du uda fu a madala.

³⁶ I dana ufofu cine i revei ama a tsu dana e ipiri yi zagbain le a kambu diga o u'wa wa abuki o lolo. Ayi a yuwan azo'wa, avu ele a kpatu'waa yi.

³⁷ U to yo'ono agbashi a na yashi i na zagbain le tawai, avu u cina le e ipiri. Amayun a da maa dansaa du, u to fofu o reme ulinga, avu u damma a danu alye e ilyalya, avu u yuwaan le aganda.

³⁸ Nu u tawa na ayin ubatsu ko na wasasa, avu u cina agbashi o ndolo ufofu, o to o'wo aza a aba'un.

³⁹ Amma i reve nda: Na za vu u'wa reve yashi i na vivu aa tawa, waa lyawa a uwa yi o u'wa shi.

⁴⁰ Adu fo i dana ni ifobi, yashi i na i zuwai Mawun ma Vuma maa tawa shi dada waa tawa."

Zane da aagbashi a abula?

(Mat. 24:45-51)

⁴¹ Avu Bituru ece, "Adu da vaa yuwusaan iroci i nda'a, ko ama suru?"

⁴² Avu Zagbain usu, "Zane da aagbashi a abula nu ugbozu? Ayi da za na zagbain va yi zuwa niyi u kalyuwusa u'wa wa yi, avu u ca akapi a agbashi akunda e ilyalya mantsa ma na wu ntsayi.

⁴³ U to yo'ono aagbashi a na na zagbain va yi tawai, avu u cina yi a yuwusan ne.

⁴⁴ Amayun a da maa dansaa du, u ta zuwa u kalyuwusa ili i na u ri na yi suru.

⁴⁵ Agba na aagbashi o ndolo a damma o ookolo a yi, 'Zagbain va jima ta matawaa.' Avu u reme malapa ma agbashi suru, ali na amaci. Avu u uwa alye no oso hali wo o'wo usowu.

⁴⁶ Zagbain va aagbashi o ndolo, u ta tawa urana u na u zuwai shi, mantsa waru u reve shi. U ta buatsa yi lipu, avu u ca yi akunda a yi na aza a na a ri na abula shi.

⁴⁷ "Aagbashi a na e revei ili i na zagbain va yi cigai, agba u fofu tsara u yuwan shi, a ta fufaba yi lon.

⁴⁸ Agba za na revei shi, avu u yuwan ili i na i rawai wulapu, ke'en da aa lulapa yi. Za na a cayi abunda suru, na abunda a da aa zami e ekere a yi. Za na a cayi na abunda lon, abunda lon a da aa zami e ekere a yi."

Yesu tawa ta na wukasu

(Mat. 10:34-36)

⁴⁹ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, "N tawa ta tsara n tawaa na akina atsuma o uvadi, icigi i va i da a damma u ta wivulu!

⁵⁰ Agba n ta nu urumbusu u na aa rumbu mu, n ta na atsumolangu hali a tyo o ukosu.

⁵¹ I ta yuwusan majiyan n tawaa ta na asuvu nden o uvadi? O'o da maa dansaa du, amma wukasu.

⁵² Diga gogo u'wa u na u ri na ama o ton a ta batsa: ama ta'atsu a ta 'yuwan ama e re, waru ama e re a ta 'yuwan ama a ta'atsu.

⁵³ Ne da aa kakasa. Dada ta 'yuwan mawun ma yi, mawun waru u ta 'yuwan dada va yi. Mma ta 'yuwan mawun mo usheli ma yi, mawun mo usheli ma ta 'yuwan mma va yi. Anawa a ta 'yuwan jene va yi, jene waru u ta 'yuwan anawale."

Ucuduwusa u mantsa

(Mat. 16:2-3)

⁵⁴ Avu u damma ofolo'ofu: "Na ye ene eleshe o bolotosu o utasu asana, babu usan

† 12:54 E ida i na Yesu dana, alivu a da wunlu u tsu uta.

i tsu damma ta, 'A ta yuwan mini.'* *Avu gba a yuwan.*

⁵⁵ Na ye ene upepu wu uyagi a lapusa, i tsu damma ta, 'A ta yuwan usuḍuwu lon.' *Avu gba a yuwan.*

⁵⁶ Aza e ikpa'a, i reve ta iroci yi ida na zuva. Nye i zuwai i revei iroci i mantsa ma nda shi?"

Yu uwwulayi

(Mat. 5:25-26)

⁵⁷ "Nye i zuwai yaa gura reeve aciyaḍu ili i sa'ani shi?"

⁵⁸ Iroci, na za ro tara wu a 'yawa ubata wu za vu uge'etosu, yuwan aṭyo a na vaa yuwan tsara yi kakasalai kafu i rawa ubata wu uge'etosu. Na vu yuwan ne shi, a ta kebe wu a tyo ubata wu za vu uge'etosu, za na aa ca muwun madanga avu, avu ele a zuwa wu o u'wa wa ali.

⁵⁹ N ta dansaa wu, voo uta pe shi, she na vu tsupa suru, ko kebu'uri[§] aa buwa shi."

Uvada lu ko ukwa

13

¹ A mantsa mo ndolo ama o ro a shi ta lo, avu a damma Yesu alabari a aza a Galili a na Bilatu zuwa o unai a Aa'isamapada, hali mpasa n le m boluloi na mpasa n kucci.

² Avu u damma le, "I ta dansa aza a Galili o ndolo a la'a ta akapi a ama a Galili unusu, da da a uwai atsumalima ne tsunda?"

³ N ta dansaa du, ne da shi! Waru ni i vadala o unusu u du shi, ne da fo yoo koto.

⁴ Waru ama kupa na kunla na aatsura a riyayi a Siluwamu, reve wu una le, i ta zuwusa a la'a ta akapi a ama a na a ri nden Urishelima unusu?"

⁵ N ta dansaa du ne da shi. Ni i vadala[†] o unusu u du shi, ne da fo yoo koto."

⁶ Reve u yuwaan le iroci i nda: "Vuma ro cu'wan ta ubiri o ubara wa yi. Reve u tawa a zama muwun mu ubiri'i agba u tsara shi.

⁷ Avu u damma za vu ulapulusa wu ubara'a, 'Lala a'wan a ta'atsu a da nda maa zama muwun o ubiri u nda, agba n tsara ili shi. Ko do yi, adama a nye wee geshe ure?"

⁸ "Reve u usu, 'Zagbain, dashi lyawa yi a aa'wan a nda. N ta kakapa yi a kanda ruwa, reve n tsun yi umili.

⁹ Nu u matsan nkoli, u lobono ta. Nu u matsan gba shi, avu vu ko do yi."

Yesu kambato ta osowi a lipu gbaga

¹⁰ Urana u ro, ayi atsuma o uritosu a aa'isa o ro, o urana wa Ashibi,

¹¹ reve we ene ka ro na otoni a lima o sowoi lipu a'wan kupa na kunla. U dana ta ukadatuwu, u tsu gura barbaruwa ulobonu shi.

¹² Ana Yesu ene niyi, avu u de yi u damma yi, "Ka, a kasa wu ta nu ubanakun wa wu."

¹³ Reve u ju'wan yi, da da wu bubaruwushi, avu u yuwaan Asula ica.

¹⁴ Avu zagbain va aa'isa'a wu uwwa upan, adama a na Yesu yuwain opocino o urana wa Ashibi. Reve u damma ama, "Tsu ta na rana tali na aa yuwan ulinga. Tawa a rana ndolo adama a yuwaan du opocino, amma o urana wa Ashibi shi."

¹⁵ Avu Zagbain usu yi, u damma, "Adu aza e ikpa'a! I tsu bada inan i du ko nloli o uguzata o urana wa Ashibi, reve i tara le a tyo o udolu shi?"

¹⁶ U lobono a bada ka nda atsuma a tsugbashi o urana wa Ashibi shi? Ayi umatsun wa Ibrahim u da, za na Male ma nla a'wan kupa na kunla."

¹⁷ Ana u dammai ne, avu aza a na a shi a mawasan na ayi a uwwa wono. Reve akapi a ama'a suru a zangana adama e ili ya asalama i na u yuwain.

Iroci yi cu'un na la'ai ukalamu

(Mat. 13:31-33; Mak. 4:30-32)

¹⁸ Avu Yesu damma, "Nye tsugono tsu Asula tso rotsoi, na nye waru maa kurato yi?"

¹⁹ U rotso ta cu'un vu su'wan uri na vuma tarai, reve u 'yawa u cu'wan yi o uduwa wa yi. Ana u kungwai, avu wo o'wo udanga, reve nnuun n dava de ikinda e eten a yi."

²⁰ Reve waru u damma, "Na nye maa kurato tsugono tsu Asula?"

²¹ U rotso ta wolilo[†] u na ka tarai, reve u jambara yi e meretsu ma yira uta'atsu hali yira'a i tsutsa."

Unantsu wu uboru

(Mat. 7:13-23)

²² Reve Yesu reme ure o utulai e ilyuci na mulyuci o urocosu a mmalu a tyo Urishe-lima.

²³ Reve vuma ro damma yi, "Zagbain, aza a na aa wawa wa'a da?"

Avu u damma le,

²⁴ "I yuwan mpolo tsara i uwa nu unantsu wu uboru. N ta dansaa du ama na abunda a ta ciga a uwa, agba aa gura shi.

²⁵ Na za vu u'wa uwa u garu unantsu, i te isawan a alanga reve i yuwusan azo'wa na mesun, 'Zagbain, kpatu'waa tsu.'

"Avu u usu du, 'N reve du shi, waru n reve ubata u na yu utai shi.'

²⁶ "Reve i uwa adansa, 'Tsu lyuwa ta tsu sowo a makaan ma wu. Waru vu yuwan ta uritosu e re tsu.'

²⁷ "Agba u ta damma, 'N damma du ta, n reve ubata u na yu utai shi suru suru. Buwa numu ure, adu aza o ulinga wi iwuya.'

²⁸ "A mantsa ma na ye enei Ibrahim na Ishiyaku na Yakubu na amasula suru,

[§] 12:59 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da "lapta." Kalyuwa Ucuḍuwu wi "Ikebe."

atsuma o tsugono tsa Asula, a mantsa ma dada yaa saala ni i lumi anga, avu adu gba a gbara du.

²⁹ Ama a ta tawa diga asana na alivu nu ugana nu uyagi. Avu a danu alya o tsugono tsa Asula.

³⁰ Waru ozo o ro aza a acapa a ta kamba elime, ozo o ro waru aza e elime a ta kamba acapa."

Icigi ya Yesu e ekere a Urishelima (Mat. 23:37-39)

³¹ A mantsa mo ndolo, reve Afarishi o ro a tawa, avu a damma yi, "Vu lyawa ubata u nda, adama a na Hiridu Antiba te izami wu una wu."

³² Reve u damma le, "Yawai i damma agajawa o ndolo, 'N ta utasu otoni a lima, n ta yuwusan opocino ana'an n nfa'an. O urana u ta'atsu n to koto ulinga u va.

³³ Suru na ne, n te reme mmalu ana'an n nfa'an na santawa.* Adama a na u ri n yuwan o una vumavusula a alanga a Urishelima shi.'

³⁴ "Aya! Urishelima,† Urishelima, vu to unusa amasula na vu vari aza a na a lyunguwa nuwu! Uyan u da n cigai m boloto muwun ma wu ubata u ta ununa moton ma tsu boloto muwun ma yi atsuma e evelu a yi, adu gba a 'yuwusan!

³⁵ Ndolo a lyawaa ndu u'wa u du ofoli. N ta dansaa du yaa dashi ene mu shi, she o urana u na waa yuwan i damma, 'Za va aba'un da za na ri a tawa a ala a Asulazuva.'

Yesu kambato ta za vu ubanakun gbaga

14

¹ O urana wa Ashibi u ro, avu Yesu uwa o u'wa wu zagbain ro va Afarishi adama u lyuwa ilyalya. Reve ama a varaa yi esu,

² adama a na vuma ro shi ta lo za na danai na mballa ma atsutsa.

³ Reve Yesu yuwan adanshi na aza o urevu u Wila lon na Afarishi, u damma, "U lobono ta a yuwan opocino o urana wa Ashibi, ko u lobono shi?"

⁴ Reve a rungwa kpaku-kpaku. Dada u tara niyi, reve u kambuwa yi gbaga, avu u zuwa yi u kara.

⁵ Avu u damma le, "Zane da atsuma a du nu u ri na mawun ko nan,* avu u riyā o ooko'o, waa papushi niyi o urana wa Ashibi shi?"

⁶ Agba a gura usu yi waru shi.

Ndanata ma azagbain

⁷ Ana Yesu enei ununa aza a na a banuyi a cigai ndanata ma azagbain, avu u yuwaan le iroci i nda, u damma,

⁸ "A mantsa ma na nanza banu nuwu abuki o lolo, she vu danu a ndanata ma azagbain wan. Tawa wo o'wo u banu ta za na la'a nuwu,

⁹ avu za na banu ndu ra u tawa u damma wu, 'Vu ca vuma nda ure.' Reve vu danu na wono a ndanata ma acapa.

¹⁰ "Amma a mantsa ma na a banu nuwu, vu 'yawa vu danu a ndanata ma acapa suru suru. Adama na za na banu nuwu u tawa, u ta gura damma wu, 'Iutsa, katsa zuva.' Avu vu tsura ica e ekere a aza a na i ri alya obolo.

¹¹ Za na tarai aciyayi ili i ro suru, aa tara yi ili i ro shi. Za na gba tarai aciyayi ili shi, a ta tara yi ili i ro."

¹² Reve waru u damma za na banu niyi, "Na vaa banu ama alya ko vaa yuwan abuki, she vu banu n'utsa ma wu, ko aza a wu, ko nron ma wu, ko aza a na a ri zuzu na avu aza o utsuru wan. Adama ele fo a tsupa wu ili i na vu yuwain wan.

¹³ Amma na vaa banu ama alya ko abuki, vu banu aza e iliyali, ama o osowi lipu, akutsuma, na nrumba.

¹⁴ Avu fo vu ta tsura aba'un; adama a na a ri ni ili i na aa tsupaa wu shi. O urana u na aza a abula aa 'yon, a ta tsupa wu."

Iroci ya abuki a gbain (Mat. 22:1-10)

¹⁵ Ana vuma ta atsuma a aza a na a ri a alya na ayi wu uwwai ne, avu u damma yi, "Za va aba'un a da za na aa lyuwa ilyalya o tsugono tsa Asula."

¹⁶ Avu gba u damma yi, "Vuma ro yuwan ta abajini a abuki. Avu u banu ama na abunda.

¹⁷ Ana mantsa ma abuki ma rawai, reve u lyungu aagbashi a yi adama u damma aza a na a banuyi, 'Tawai adama a na ili biti i tu ufofu!'

¹⁸ "Suru nle gba, reve a uwa a tawusaa na adanshi a mabulaa koko'o. Za vu ufuru damma aagbashi'i, 'N tsula ta uduma, agba n ciga ta n 'yawa n kalyuwa yi. M pati wu ta, vu yuwaan mu ankuri.'

¹⁹ "Reve za ro damma, 'N tsula ta inan yi iluma wunlu u ton. N ta 'yawa n rito le. M pati wu ta vu yuwaan mu ankuri.'

²⁰ "Reve za ro damma, 'N yuwan ta lolo adama o ndolo ma tsura a 'yawa shi.'

²¹ "Reve aagbashi'i u kamba u kambuwa zavu'wa va yi ili i nda suru. Reve zavu'wa'a atsuma o upan, u damma aagbashi'i, 'Jika 'yawa e re gbain na murere n lyuci, vu tawaa na alambi, na ama o osowi a lipu, nrumba, na akutsuma.'

* 13:33 Ama o ro a tsu damma ta "nkoli" wo o'wo "ba na nfa'an." * 14:5 Akuci a linga a damma ta "mololi," adama a na elentsu a na Luka yuwayin ulinga, danshi "mololi" na "mawun" o rotsuloi ta.

22 “Reve aagbashi'i u damma, 'Zagbain, ili i na wu dammai a yuwan o koto ta, agba ure u buwa ta.’

23 “Reve u damma aagbashi'i, 'Yawa e murere na re gbain vu m'anga, vu zuwa ama a tawa, adama u'wa u va u shiwan.

24 N ta dansaa wu atsum'a aza a na a banuyi ko za ee pe de ilyalya i va shi.’ ”

Ili i na i ri pe a tsugbashi
(Mat. 10:37-38)

25 Reve o'olo a ama a abunda a kuru yi, da da u vadala i yuwan u damma le,

26 “Aza a na a a kuru mu o o'wo ojoro a va, she na a la'a ciga mu na mbara, na mukuci, na amaci, na muwun, na azakpakpara a amaci, na ali na azawawa'a e le, hali na aciyeye fo.

27 Aza a na a tarai akpata e le, a vu a kuru mu shi, a rawa o o'wo ojoro a va shi.

28 “Zane da atsum'a a du waa ciga u suwa ugunu, agba waa fara kalyuwa ili i na woo una, ko u ta nu ucira u na woo gono yi shi?

29 Tawa wo o'wo nu u fara vara ikyun, reve u kudu o ure. Reve aza a na a kara'a lo a yuwaan yi ulamu.

30 A damma, 'Vuma nda teme ta usaa, a vu u kudu o ure.’

31 “Ko cu'un mogono ma ne ma da na waa 'yawa u yuwan uvon, agba waa danu ne'en u yuwan majiyan shi? Ko nu u tara ama ukpakukupa kupa (10,000) u gura yuwan uvon na mogono ma na ma ri na ama ukpakukupa ushin (20,000).

32 Na waa gura shi, mogono ma nde de ubuwu alanga da da waa lyungu nlingata ma asala a uwwulayi.

33 Ne da fo suru ndu, za na kakasai ni ili i na u ri na ayi shi, waa gura o'wo ojoro a va shi.

Akpa di a na a ri peme shi
(Mat. 5:13; Mak. 9:50)

34 “Akpa di a tu ulobonu, amma na a buwa peme shi, na nye waa kambuwisa peme va yi?

35 U ri nu ulinga wu umili e ida, ko e edemu shi. O tso oco yi ta.

“Za na ri na atsuvu, lyawa wu uwwa.”

Iroci yi kyon na puwayin
(Mat. 18:12-14)

15

1 Suru aza o u'ushishi wu utafa na aza o unusu a rawusa ta ya'a yi, tsara a uwwa yi.

2 A vu Afarishi na munlu n Wila e reme adanshi, a damma, “Vuma nda ushi ta aza o unusu, a vu waru u lyuwa o'olo ne ele.”

3 A vu Yesu yuwaan le iroci i nda:

4 “Na nanza atsum'a a du u ri ni ikyon ukpaku, a vu u lamba za ta atsum'a e le, nye

waa yuwan? U ta lyawa kupakucci na kucci o ogozo, a vu u 'yawa u zami za na puwayin hali u tsura yi.

5 Nu u tsura yi, a vu u tanu yi e ilyungu a yuwanan mazanga.

6 A vu u tara yi a tawa o u'wa. A vu u banu n'utsa ma yi na nron mu nden ma yi o'olo, a vu u damma, 'Yuwain mazanga na amu, me ene ta kyon na shi puwaan nuwu.’

7 Ne da maa dansaa du, a ta la'a yuwan mazanga ma abunda de zuwa, na za vu unusu ta vadala, a na aa yuwan a aci ama kupakucci na kucci aza a afula a na wo o'woi she na a vadala shi.

Iroci yi kebe na puwayin

8 “Na ka ri ni ikebe i azurufa* kupa, na za ta puwaan atsum'a e le, cine waa yuwan? U ta da'a fitila, a vu wi iza u'wa'a, a vu u zami yi ben ubata suru, hali u tsura yi.

9 Nu u tsura yi, a vu u de n'utsa na nron mu nden ma yi o'olo, a vu u damma le, 'Tawa i kamba mu mazanga! Me ene ta kebe ta na riya numu.’

10 Ne da maa dansaa du, a ta yuwan mazanga a makakan ma nlingata ma Asula na za vu unusu ta vadala.”

Apuwayin a Mawun

11 A vu Yesu lyuwa elime na adanshi, “A yuwan ta vuma ro za na danai na muwun mo olobo n re.

12 A vu zawa'a damma yi, 'N ciga ta vu ca mu akunda a agadu a va gogo.' A vu u ne'eshen le itana'a.

13 “Ana a yuwain rana meketeci, a vu zawa'a wina akunda e itana ya yi, a vu u lyawa u'wa wa dada va yi ni ikebe'e. A vu u 'yawa e ida ya alanga, ubata u na wu unai ikebe'e babu aci.

14 A vu wu una ili i na u ri na yi suru. A vu ambulu a uwa ubata suru e ida'a, ko ili ya anini u dana na yi shi.

15 A vu u 'yawa zamalinga o uduma wu nanza. A vu u lyungu yi o uduma wa yi, tsara u gubusaa yi ngurusumu.

16 A vu u yuwan majiyan gashi u ta tsura ilyalya i na ngurusumu maa lyuwusa u lyuwa, agba babu za na ca niyi ili i na waa lyuwa.

17 “Ana esu a tawa niyi o ure, a vu u damma, 'Agbashi a dada va suru a tsu lyuwa ta o sowo hali u buwa le. Amu da nda a kuwa n ambulu.

18 N to fo'olo, a vu n kamb'a ubata wa dada va, a vu n damma yi, “Dada, n yuwaan ta Asula na a vu unusu.

19 Mu ntsaa vu de mu mawun ma wu shi, kambato mu aagbashi a wu.’ ”

20 A vu u fo'olo u kamb'a ubata wa dada va yi.

* 15:8 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsuheleni ayi da “drakma.” Kalyuwa Ucu'uwu wi “Ikebe.”

“Ayi gba alanga nu u'wa, aṣu dada va yi ene yi, aṣu we ene yi iliyali. Reve dada va yi suma, aṣu u katala yi, aṣu u reme ipapuru ya yi.

²¹ “Aṣu ulobo'o u damma dada va yi, 'Dada, n yuwaan ta Ṃsulazuva unusu na aṣu waru. Mu ntsaa vu de mu mawun ma wu shi.' ”

²² “Aṣu dada va yi damma agbashi a yi, 'Tawayi nu utugu u na u la'ai ulobonu, aṣu yo oto yi gogo nda. Yo oto yi makawani a aakatsu na atan.

²³ Aṣu i tawā na manan ma sa'ani, aṣu i pada yi, tsarā tsu yuwain abuki.

²⁴ Mawun ma va ma shi ta ma kuwa, gogo gba apa yi wuma. U shi ta u puwan, gogo gba a tsurā yi ta! ' Aṣu e teme abuki.

²⁵ “A mantsa mo ndolo gba, mawun mo ufaru ma yi u danā ta o uđuma. Ayi a matawaa, ana u rawai zuzu nu u'wa, aṣu wu uwwa aganga nu uje'en.

²⁶ Aṣu u de atsumā a agbashi'i vuma ta, aṣu we ece yi ili i na i ri a mmalu.

²⁷ Aṣu aagbashi'i u usu yi, 'Zawa'a va wu da kambai, dada va wu gba u pada ta manan ma sa'ani mo ndolo, adama a na u tawai gbaga!'

²⁸ “Aṣu zakpara'a u yuwan upan, aṣu u 'yuwan a uwa o u'wa. Aṣu dada va yi uta a alanga, aṣu u kparasa yi.

²⁹ Aṣu u damma dada va yi, a na, 'Kalyuwa a'wan a abunda a na n lingaa nuwu. Koto n kudā a yuwan ili i na vu damma numu shi. Agba koto vu ca mu meggbele, tsarā n yuwan mazanga na n'utsa n va shi.

³⁰ Aṣu ana mawun ma wu ma nda ma tawai, za na lungusai utsuru wa wu a tsushakala, ayi da nda, vu pada niyi manan ma sa'ani.' ”

³¹ “Aṣu dada va yi u damma yi, 'Mawun ma va, vu ta na aṣu kuci, ili i va suru ili ya wu i da.

³² Wu ntsaa ta tsu yuwain mazanga na abuki, adama a na zawa'a va wu shi ta u kuwa, agba ayi da nda wuma gogo. U shi ta u puwan, gogo gba ayi da nda a tsurā niyi.' ”

Iroci ya aagbashi a na a ri na abula shi

16

¹ Aṣu Yesu damma ojoro a yi, “A yuwan ta za vi ikebe i ro, u ta na aagbashi a gbain a yuwusaan yi ulinga. Reve a damma yi ana u ta lungusaa yi itana.

² Reve u de yi we ece yi, 'Nye i da maa uwwusa adama a wu? Roco mu ulinga u na vaa yuwusan. Vaa dashi o'wo zagbain vu ulinga'a shi.' ”

³ “Aṣu zagbain vu ulinga'a u damma, 'Nye i da maa yuwan? Zavu'wa va da nda u cigai u usa mu ulinga u va. N ri nu ucira u na maa yuwan cimba shi. Waru n ta uwwusa wono u na maa yuwan ipati.

⁴ N reve ta ili i na maa yuwan, tsarā na n lamba ulinga u va, ama a ushi mu a 'wa le.'

⁵ “Aṣu u de aza a na o kopoi itana yi zagbain va yi aza a ta ta. Reve we ece za vu ufaru, 'Iyan i da zagbain va o tono wu?'

⁶ “Aṣu u usu, 'Ndele m man'in ukpakunla.*

“Aṣu za vu ulinga'a u damma yi, 'Kakara aṣu' un a nzuwulai'i, reve vu danu, aṣu vu kambato yi ukpakunashi.'

⁷ “Aṣu we ecishe za ve ire, 'Iyan i da oo tono wu?'

“Aṣu u usu, 'Ibuhu yi ishina ukpaku.'†

“Reve u damma yi, 'Tara aatagada vu kambato yi kupakunla.'

⁸ “Reve za vi ikebe'e u cuwa aagbashi a babu abula o ndolo adama o ugbozu wa yi. Ama o uvadi a nda a ta nu ugbozu ununa a walato na cu'un nda a mantsa ma nda, hali a la'a ta ama a na a uwwusa wovon wa Ṃsula.

⁹ Amayun a da maa dansaa du, i linga nu utsuru wu uvadi u nda u na i ri na ayi, tsarā i tsurā n'utsa, adama nu u koto du, i tsurā uzuwa u na woo koto shi.

¹⁰ “Za na yuwain isa'ani e ili i ke'en, e ili i gbain fo u ta yuwan isa'ani. Za na ri nu ulambu wa abula e ili i ke'en, u ta yuwan ulambu wa abula e ili i gbain fo.

¹¹ Ni i yuwan isa'ani nu utsuru wu uvadi u nda shi, zane da a usuwa du nu utsuru wa zuva?

¹² Na yaa banasa itana ya avadi ulobonu shi, zane da aa kamba du i tsurā ili ya aciya du?

¹³ “Aagbashi a ta aa gura yuwaan azagbain e re tsugbashi shi. U ta 'yuwan za ta, reve u ciga za ta. Ko u kuru za ta, reve u 'yuwan a kuru za ta. Aa yuwaan Ṃsula ni ikebe tsugbashi shi.”

Uritosu wa Yesu u ro

(Mat. 11:12-13; Mat. 5:31-32; Mak. 10:11-12)

¹⁴ Ana wo o'woi Afarishi aza a na a cigai ikebe lon da, ana a uwwai ne aṣu a kara a yuwusaan yi ulamu.

¹⁵ Aṣu u damma le, “Adu i ta kalyuwusa i ta yuwusan ili ya abula a makakan ma ama, agba Ṃsula e reve ta okolo a du. Ili i na i ri ulobonu a makakan ma ama, a makakan ma Ṃsula idaba i da a ri.”

¹⁶ Aṣu Yesu lyuwa elime na adanshi, “Wila wa Musa na adanshi a amasula o to lo hali a tyo a mantsa ma Yahaya. Diga a yashi

* 16:6 Yesu yuwan ta ulinga cine o tsu rito abunda a man'in a na a rawai galo ukpakunla. † 16:7 Na a wina ishina i nda, ikebe'e i ta rawa ulinga wa aa'wan a ta wu za zamalinga.

ya Yahaya i da, aa yuwusan alajiyi a Alabari a Sa'ani o tsugono tsa Asula. Ama a abunda a ta rawatosu aciyele, tsara a uwa o tsugono tsa Asula nu ucira.

¹⁷ U ta la'a agalaci a zuva ni ida i koto, ana dabi ta a Wila'a waa kalama.

¹⁸ "Za na lyawai ka va yi, avu u zuwisa ka ro, tsipere tsa da waa yuwusan na ayi. Za na waru zuwai ka na a lyawai, tsipere tsa da waa yuwusan."

Za vu utsuru na Li'azaru

¹⁹ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, "A yuwan ta za vu utsuru u ro, u tso otosu ta itana i shili ni itana i uri aza e ikebe, u tsu uwwusa ta uyo'o usana suru.

²⁰ A zuwa ta lambi ro o unantsu wu u'wa wa yi, aala a yi a da Li'azaru, lipu va yi ma'gula antsu a da.

²¹ U ciga ta u tsura u lyuwa akapi a na o ocosu a mapara ma za vu utsuru'u. Musan n tsu tawa ta m pipedeshe antsu'u.

²² "Ele lo da da lambi ndolo u kuwa, avu nlingata ma Asula n tara yi a 'yawa ubata wa Ibrahim. Avu fo, za vu utsuru'u u kuwa, avu a cido yi.

²³ Ayi atsuma a akina o sowuso atsumalima, avu u 'yasan aaci, avu we ene Ibrahim alanga, na Li'azaru a makakan ma yi.

²⁴ Avu u de yi, 'Dada Ibrahim, kalyuwa iliyali i va. Avu vu lyungu Li'azaru daba aakatsu a yi a mini, tsara u tanato eelentsu a va. A akina nda ni to sowuso atsumalima.'

²⁵ "Avu Ibrahim damma yi, 'Mawun ma va, vu cuwan a nden mu uvadi ma wu, na vu yuwain vu uwwa ta uyo'o. Li'azaru waru atsumalima a da u sowusoi. Gogo gba uyo'o u da waa uwwusa, avu gba atsumalima a da woo sowuso.

²⁶ Babu na ayi akari a aru'un o ta lo e memere ma atsu na avu, tsara aza a na a cigai a pasa a tyo upasu u ndede, aa gura wan. Waru za na ri de upasu u ndede, u pasa upasu u nda wan.'

²⁷ "Avu za vu utsuru'u u damma, 'Dada Ibrahim, n ta patishi wu, vu lyungu Li'azaru o u'wa wa dada va,

²⁸ ubata u na n ri na muwun ma anawu n ton. Tsara u 'yawa u damma le e reve cu'un vu nden n le, tsara ele fo a tawa ubata wa atsumalima a nda wan.'

²⁹ "Avu Ibrahim damma yi, 'A ta de na atagada a Musa ofolo na atagada a amasula, lyawa le a uwwa le.'

³⁰ "Avu u damma, 'O'o, dada Ibrahim, na za ro atsuma a akwakwa a 'yawa ubata u le, a ta vadala.'

³¹ Avu Ibrahim damma yi, 'Na a uwwa Musa na amasula shi, ko na za ro 'yon atsuma a akwakwa avu u 'yawa, aa uwwa yi shi.' "

Unusu

(Mat. 18:6-7; Mat. 18:21-22; Mak. 9:42)

17

¹ Avu Yesu damma ojoro a yi, "Ili i na yaa zuwa vuma yuwan nusu o ta lo, agba woo yo'ono e ekere a za na a tawai shi.

² U shi ta la'aa yi a nlaa yi aatali a yira a yinlu avu a vari yi a mala na waa zuwa atsuma a aza a wawa'a a nda a yuwan unusu.

³ I yuwan ugbozu na aciyadu.

"Na za va wu yuwan unusu, vu damma yi. Avu nu u vadala, vu yuwaan yi gafura.

⁴ Nu u yuwaan wu unusu ucindere urana u ta, nu u tawa ya'a wu toto ucindere, adansa, 'N vadala ta,' vu yuwaan yi gafura."

Ucawu wo okolo

⁵ Avu ajiya a damma Zagbain, "Dashi tsu ucawu wo okolo!"

⁶ Avu Zagbain u usu, "Ni i shi nu ucawu wo okolo ke'en cine su'wan uri ri, i shi ta damma ubiri u nda, 'Vu mular, avu vu shuwa aciyawu a mala!' Waru u ta uwwa du.

Ulinga wa aagbashi

⁷ "A damma, atsuma a du nanza ta na aagbashi a na a yuwusaan yi cimba ko aguba. Na matawaa ma yi o una, u ta damma yi, 'Tawa vu lyuwa ilyalya gogo?'

⁸ Waa yuwan ne shi. U ta damma yi, 'Fofo mu ilyalya yu ulivu, vu fofo, avu vu yuwaan mu aganda, hali n koto alya no oso. Avu vu tawa vu lyuwa vu sowo fo.'

⁹ U ta damma aagbashi a yi u godyo ta adama a na u yuwain ili i na wu ntsayi u yuwan?

¹⁰ Adu fo ni i koto ili i na a damma ndu i yuwan, i damma, 'Tsu rawa shi. Tsu yuwan ta ulinga u na u ri ulinga u tsu.' "

Nkutu kupa n tsura ta opocino

¹¹ Urana u ro, ayi a mmalu a tyo Urishelima, avu u toni na mbanda mi ida ya Samariya na Galili.

¹² Ayi a ma'uwwaa a malyuci mo ro, avu u ga'an na ali kupa nkutu. Ele alanga na ayi, avu e de yi.

¹³ Avu a 'yasan dyo le, "Yesu Zagbain, kalyuwa iliyali i tsu."

¹⁴ Ana we ene nle, avu u damma le, "Yawa ubata u nan ganu, tsara e ene du." Ele atsuma a mmalu, avu o o'wo gbaga.

¹⁵ Za ta atsuma e le, ana we enei u kambata gbaga, avu u kambata yuwusaan Asula ica o utasu udyo zuva.

¹⁶ Avu u kingyo a makakan ma Yesu o godyusho yi. Ayi gba za va Samariya da.

¹⁷ Avu Yesu damma, "Ama kupa da a kambata gbaga shi? Te gba kucci'i?"

¹⁸ Cine wo o'woi mocin nda da goon kambata tsara u godyoo Asula?"

¹⁹ *Avu* Yesu damma yi, “Yon vu wala. Ucawu wo okolo a wu a zuwa wu ta vo o'wo gbaga.”

Matawaa mo tsugono tsa Asula
(Mat. 24:23-41)

²⁰ Afarishi o ro e ece ta yashi i na tsugono tsa Asula† tsa a tawa. Avu u damma, “Tsugono tsa Asula na yeni ye esu i da waa tawa shi.

²¹ Aa gura damma, ‘Kalyuwa pa nda da u ri!’ ko aa damma, ‘A de yi!’ shi. Adama a na tsugono tsa Asula u te e memere ma du.”

²² Avu u damma ojoro a yi, “Mantsa ma ta lo a tawa ana yaa cigge yee ene urana u ta atsuma a rana Mawun ma Vuma, agba yee ene shi.

²³ A ta damma du, ‘Apa yi!’ ko ‘A de yi!’ She i toni le wan.

²⁴ Urana u na Mawun ma Vuma ma a tawisa u to o'wo oroci e imadatsu, i na i tsi ikana de zuva diga de o ufaru a tyo o ukosu.

²⁵ Amayun u to sowo atsumalima icu'un icu'un ne'en, waru ama o gogo a ta 'yuwan yi.

²⁶ “Ununa u danai a rana va Nuhu,† ne da waru woo o'wo a rana Mawun ma Vuma.

²⁷ Ama a lyuwusa ta no o sowi, na a casuyi lolo na a yuwin lolo, hali urana u na Nuhu uwai a wantsu'un. Avu mini ma gbain ma tawa, avu u lyuwa le suru.

²⁸ “Ne da u danai a rana va Lutu.† Ama a lyuwusa ta no o sowi, a atsulu na a wini, a ca'an na a suwi.

²⁹ Urana u na Lutu lyawai Sodom,† o ro'oo yi ta akina na mikeyon ana yaza diga zuva, avu wu una le suru. ◇

³⁰ “Ne da woo o'wo urana u na Mawun ma Vuma ma a tawa.

³¹ O urana u ndolo, za na ri a arara a yi, ni itana ya yi pe atsuma, u wa tsara u tsara le wan.* Za na ri o una, she u kambu u tara ili i ro wan.

³² I cuwan na ka va Lutu! ◇

³³ Za na cigai u soko wuma wa yi, u ta lamba yi. Za na lambai wuma wa yi waru ugolofu u da u golofoi.

³⁴ N ta dansaa du, a ayin o ndolo, ama e re a ta dana a avalu a ta, a ta tara za ta, avu a lyawa za ta.

³⁵ Amaci e re a ta dana a yira ubata u ta; a ta tara vuma ta, a lyawa vuma ta. [

³⁶ Ali e re a ta dana o uduma, a ta tara vuma ta, a lyawa vuma ta.]”

³⁷ Avu e ece yi, “Zagbain, te da aa yuwan ili i nda'a?”

Avu u usu, “Cine i revei na ye ene asala ufolotowu ubata u ta akwakwa o ta lo

zuzu, ne da iroci i nda yoo rocosu ukosu u yuwan ta zuzu.”

Iroci i maruna na za vu uge'etosu

18

¹ Avu Yesu yuwaan ojoro a yi adanshi ni iroci adama u roco le u lobono ta a yuwusan avasa kuci, agba a lyawa wan.

² Avu u damma, “A lyuci ro a yuwan ta za vu uge'etosu ro, za na aa uwwusa wovon wa Asula shi, agba u tara vuma ili i ro shi.

³ Maruna mo ro waru ma shi ta pe a lyuci'i, avu u tawusa ubata wu za vu uge'etosu'u, adansa, ‘Vu kamba mu e ekere a n'yuwatan n va.’

⁴ “U shi ta u 'yuwusan ne'en. Na acapa, dada u dammai, ‘Ko ana maa uwwusa wovon wa Asula shi, agba n tara vuma ili i ro shi,

⁵ suru na ne, adama a na maruna ma nda maa damatosun mu, n ta kamba yi. Na n yuwan ne shi, u ta kunato mu na matawa!’”

⁶ Avu Zagbain damma, “Uwwei ili i na za vu uge'etosu na ri na abula shi dammai.

⁷ To, Asula aa kamba aza a na u dangwai, aza a na aa shoshen yi usana nu ulivu, adama a n'yuwatan n le shi? Waa kambushi nle shi?

⁸ N ta dansaa du u ta kamba le ni iladi. Suru na ne, a mantsa ma na amu Mawun ma Vuma ma a tawa, u ta cina aza a abula o uvadi gba?”

Iroci ya Afarishi na aza o ushishi wu utafa

⁹ Reve Yesu ene aza a na aa kalyuwusa aciyele ili ya abula, na a la'ai ama suru, agba a tara ozo o ro ili ya abula shi. Avu u yuwaan le iroci i nda, u damma,

¹⁰ “Ama e re a 'yawa ta avasa a Aa'isamapada: za ta Mafarishi, za ta waru za vu ushishi wu utafa.

¹¹ Reve Mafarishi ma 'yon u yuwan avasa a aciyayi, u damma, ‘Asula, n godyoo wu ta a na n ri unata na akapi a ama shi, evu, aza o ulambu wa abula, aza a tsipere ko ana za vu ushishi wu utafa u ndede shi.

¹² N tsu tara ta akuli ure a ajuma suru. Waru n tsu utafa za ta atsuma a kupa e ili i na n tsurai suru.’

¹³ “Za vu ushishi wu utafa gba reve wi isawan de alanga. U 'yasan aaci u kalyuwa zuva shi. Avu u lapa makakan ma yi a atsumolangu, avu u damma, ‘Asula yi kalyuwa iliyali i va, amu za vu unusu da!’

¹⁴ “N ta dansaa du, vuma nda kambu ta o u'wa wa yi ookolo cece e ekere a Asula, agba tsa Mafarishi mo ndolo shi. Adama a na za

◇ 17:26 Ufr: 6:5-8. ◇ 17:29 Ufr: 18:20-19:25. * 17:31 Ubata u na Yesu shi, 'wa'a a suwa le ta tsara ama a kumba le o ukwa'a tsara e iwuwan. Luka damma ta, 'ama a na a ri de o ukwa'a.' ◇ 17:32 Ufr: 19:26.

na 'yaşain aciyayi biti a ta kađato yi, za na gba kađatoi aciyayi, a ta 'yaşan yi.”

Yesu zuwaa ta muwun n keke'en aba'un
(Mat. 19:13-15; Mak. 10:13-16)

¹⁵ Reve a uwa a tawusaa yi na muwun n keke'en, adama u ju'wan le. Ana ojoro a yi e enei ne, reve a bara le.

¹⁶ Reve Yesu de muwu'un ya'a yi, avu u damma, “Lyawai muwu'un a tawa ubata u va, she i putsa le wan. Adama a na tsugono tsa Asula, adama e icu'un i le i da.

¹⁷ Amayun a da maa dansaa du, za na suru ushiyi tsugono tsa Asula tsa mawun me ke'en shi, waa uwa o tsugono tsa Asula shi.”

Za vu utsuru

(Mat. 19:16-30; Mak. 10:17-31)

¹⁸ Reve zagbain ro ece yi, “Manlu ma abula, nye maa yuwan adama n uwa a wuma u na woo koto shi?”

¹⁹ Avu Yesu usu yi, “Nye i zuwai vu de numu, za va abula?† Za lo na abula shi, she Asula goon.

²⁰ Vu reve ta Wila: ‘She vu yuwan tsipere wan. She vu una za wan. She vi iwa wan. She vu usuwa nanza ili i na vu revei shi wan. Waru vu ca abara na makuci ma wu tsugbain.’” ◊

²¹ Reve u usu, “Ele nda suru, amu o molobo da da maa yuwusan le.”

²² Ana Yesu uwwai ne, reve u damma yi, “Ili i ta i da i buwa nuwu. 'Yawa vu wina ili i na vu ri na ayi suru, reve vu ne'eshen aza e iliyali. Vu ta tsura uzuwa de zuva. Avu vu tawa kuru mu.”

²³ Ana wu uwwai ne, reve u uwa atsumolangu, adama a na u ri ni ili wa'ashi.

²⁴ Ana Yesu kalyuwa niyi, da da u tsu damma, “Ili yu usan i da aza a na a ri nu utsuru a uwa o tsugono tsa Asula.

²⁵ U ta la'a aarakumi a pusulai na vunu vu bele, ana za vu utsuru aa uwa o tsugono tsa Asula.”

²⁶ Aza a na a uwwai ne, reve a damma, “To, zane da aa la'a?”

²⁷ Avu u damma, “Ili i na i ri usan e ekere a vadilima suru, ili yu usan i da e ekere a Asula shi.”

²⁸ Avu Bituru damma, “Ayi da nda tsu lyawai 'wa tsu, avu tsu kuru wu.”

²⁹ Avu u damma le, “Amayun a da maa dansaa du, za na lyawai ili suru suru adama o tsugono tsa Asula, u yuwan ta ili i na i lobonoi. Ayi da za na aa lyawa u'wa, ko ka, ko zawa'a, ko zakpara, ko abara na makuci, ko muwun.

³⁰ Za na yuwain ne, u ta tsura udo bonuwu a mantsa mo gogo. A mantsa me elime, waru u ta tsura wuma u na woo koto shi.”

Yesu yuwisan ta adanshi o ukwa wa yi wa ta'atsu

(Mat. 20:17-19; Mak. 10:32-34)

³¹ Reve u tara ojoro a yi a tyo a nge'en, avu u damma le, “Atsu da nda a 'yawa Urishe-lima, agba ili i na amasula a danai adama a Mawun ma Vuma biti, u ta shiwan.

³² Adama a na u ta uwa e ekere a Atakpaci, a ta yuwaan yi ulamu. A ta yuwaan yi ili i na waa uwwa wono. A ta tsuwaan yi matsan.

³³ A ta fufaba yi, reve o una yi. O urana wa ta'atsu gba u ta 'yon.”

³⁴ Agba a gura reve ili i na waa dansa shi. O soko ta ucuđuwu wa adanshi'i e ekere e le, da da a gura revei ili i na u dammai shi.

Yesu kpatu'wai irumba yi ipati esu

(Mat. 20:29-34; Mak. 10:46-52)

³⁵ Yesu arawa zuzu na Jeriko, irumba i ro i shi ta lo nden e ipati a nge'en mu ure.

³⁶ Ana wu uwwai ama a karaa, reve we ece nye i yuwain.

³⁷ Reve a damma yi, “Yesu va Nazara da ri lo a kara.”

³⁸ Reve u saala, “Yesu, Mawun ma Dawuda, kalyuwa iliyali i va!”

³⁹ Reve aza a na a danai elime a bara yi, a damma yi u baru una. Reve gba u dashi utaa udyo, “Mawun ma Dawuda, kalyuwa iliyali i va!”

⁴⁰ Reve Yesu isawan, avu u zuwa a tawa na ayi ubata wa yi.

⁴¹ Ana vuma'a u rawai zuzu, avu Yesu damma, “Nye vu ciga n yuwaan wu?”

Avu u damma, “Zagbain, n ciga ta me ene ure.”

⁴² Reve Yesu damma yi, “Ve ene ure. Ucawu wo okolo a wu wo o'woto wu ta gbaga.”

⁴³ Lo da we eneshi ure, reve u kuru yi a cibalasa Asula. Ana ama e enei ne waru, da da a cibalai Asula.

Zaka za vu ushishi wu utafa

19

¹ Yesu uwa ta Jeriko, avu u karalai.

² Zagbain vu u'ushishi wu utafa dan a ta lo, za na a tsu de Zaka, za vi ikebe i da.

³ U ciga ta we ene ko zane da Yesu, agba ayi mokodi ma da. Adama o ndolo u gura ene yi shi adama a abunda a ama.

⁴ Avu u suma elime a ama'a, avu u kumba utedu u ro, tsara we ene yi, adama a na o ure u da da waa kuru.

⁵ Ana Yesu rawai ubata'a, avu u kalyuwa zuva, avu u damma yi, “Zaka, jika vu cipa, adama a na ana'an o u'wa wa wu u da maa cu'wan.”

⁶ Avu Zaka jika u cipa, avu u ushi yi na mazanga.

7 Ana ama o ndolo suru e enei ne, ʼavu a uwa adanshawuya ana, “O u'wa wu za vu unusu u da vuma nda uwai!”

8 ʼAvu Zaka 'yon, ʼavu u damma Zagbain, “Zagbain, ve ene, n ta ca alambi u6atsalai wi ili i na n ri na ʼayi. Na m paala waru nanza, n ta kambuwaa yi toto unashi.”

9 ʼAvu Yesu damma yi, “Ana'an iwawit i uwa ta o u'wa u nda, adama a na ʼayi fo o ugundo wa Ibrahim u da wu utai.

10 Amu Mawun ma Vuma n tawa ta izami yi ili i na i puwayin, tsara waru n wawa yi.”

*Iroci yi ikebe i azurufa kupa
(Mat. 25:14-30)*

11 Ana a uwwai ili i ndolo, ʼavu Yesu reme a dansaa le iroci i ro, adama a na u rawa ta zuzu na Urishelima. A yuwusan ta majiyan waru gashi tsugono tsar ʼAsula tsu ta tawa kefu.

12 ʼAvu u damma, “A yuwan ta vuma na danai na tsugbain lon, za na aa 'yawa e ida i ro, tsara a ca yi tsugono, ʼavu u kamba.

13 ʼAvu u de agbashi a yi kupa, ʼavu u ca le ikebe i azurufa* i ta-ta, ʼavu u damma le, 'I vadalasa le hali n tawa.’

14 “Ama a yi a ciga yi shi, ʼavu a lyungu ajiya na acapa a na, 'Tsu ciga vuma nda wo o'wo mogono ma tsu shi!”

15 “Suru na ne, vuma'a wo o'wo ta mogono, ʼavu u kamba o u'wa. ʼAvu u lyungu e de agbashi a na u cayi ikebe'e. Tsara we ene ili i na a tsurai atsuma o uvadalasa u le.

16 “ʼAvu za vu ufaru tawa a makakan ma yi, ʼavu u damma, 'Kebe azurufa ta na vu ca numu, u tawaa ta na ikebe toto kupa.’

17 “ʼAvu u damma yi, 'Aku, aagbashi a abula! Ana vu yuwain abula e ili i ke'en, n ca wu ta tsugono tse ilyuci kupa.’

18 “Reve za ve ire tawa, ʼavu u damma, 'Zagbain, kebe ta va wu rono ta ikebe toto uton.’

19 “ʼAvu zagbain va yi damma yi, 'Vu yuwan tsugbain tse ilyuci i ton.’

20 “ʼAvu aagbashi o ro a tawa, ʼavu u damma yi, 'Zagbain, apa wu kebe ta va wu! A aakashomuna a da n shi n soko niyi.

21 N ta uwwusa wovon wa wu, vu ri nu uro shi, vu ciga ta ili ye pere, vu tsu gasa ta ili i na vu cu'wain shi.’

22 “ʼAvu zagbain va yi damma yi, 'N ta ge'eto wu na adanshi o unā wa wu. Vu reve ta amu n tu usufuwu, za vi icigi yi ili ye pere, n tsu gasa ta ili i na n cu'wain shi?

23 Na ne da, nye i zuwai wu zuwai ikebe i va o u'wa wi ikebe e ekere a aza o uvadalasa shi? Na matawaa ma va, ʼavu n ushi ni ili i na i kumbai zuva.’

24 “ʼAvu u damma aza a na a danai mishin, 'Ushiyi kebe ta'a e ekere a yi, ʼavu i ca aagbashi a na a ri ni ikebe kupa.’

25 “ʼAvu e reme a dansa, 'Zagbain, u ta ni ikebe kupa!’ ”

26 “ʼAvu u usu, 'N ta dansaa du, za na ri ni ili, ʼayi da a dashi. Za na ri ni ili shi, ke'en na u ri na ʼayi, a tsu ushi ta.

27 N'yuwatan n na n cigai n yuwan tsugbain a aci e le shi, tawai ne ele o una le e esu a va!’ ”

*Ama a Urishelima a raba ta Yesu
(Mat. 21:1-11; Mak. 11:1-11; Yah. 12:12-19)*

28 Ana Yesu dammai ne, ʼavu u lyuwa elime a tyo Urishelima no ojoro a yi.

29 Ana u yuwain zuzu na Batafaji na Batanya, a masasan ma na a tsu de Masasan ma Zetun, ʼavu u lyungu ama e re atsuma o ojoro a yi ana,

30 “Yawai atsuma a malyuci ma na ma ri elime a du. Na ma'uwaa ma du, i te ene molloli wunlu, za na koto a kumbai shi. I bada yi a tawa.

31 Na za ro ece du, 'Nye i zuwa yaa bada ya yi?' I damma yi, 'Zagbain da ciga niyi.’ ”

32 ʼAvu aza a na u lyunguyi'i a 'yawa a cina ununa u damma nle.

33 Ele a bada ya molloli'i, ʼavu za vi ili ece le, “Nye i zuwai yaa bada ya yi?”

34 ʼAvu a usu, “Zagbain da ciga niyi.”

35 ʼAvu a tawaa Yesu. Ana o poloi amuna e le o molloli'i, ʼavu a kumbato de Yesu.

36 ʼAyi atsuma a mmalu, ʼavu ama o poluso amuna e le o ure.

37 Ana u rawai zuzu na zalā Masasan ma Zetun, ʼavu obolo o otoni a yi e teme ica yu uyo'o a tyo a ʼAsula na dyo, adama e ili ya asalama i na e enei.

38 ʼAvu a damma, “Aba'un a tyo o Mogono ma na maa tawa a ala a Zagbain!” ◊ “Asuvu nden zuva, na tsugbain ubata wa ʼAsula!”

39 ʼAvu Afarishi' o ro atsuma a ama a damma yi, “Manlu, 6ara ojoro a wu.”

40 ʼAvu u damma le, “Na a rungwa kpaku, atali o to bosu ni ica.”

41 Ana u rawai zuzu, ʼavu we ene lyuci'i, ʼavu u shoven yi.

42 ʼAvu u damma, “Ni i shi i reve ili i na yaa tawaa du na asuvu nden, gogo gba o soko yi ta e esu a du.

43 Mantsa ma ta tawa du, ana n'yuwatan n du maa suwaa du atsuru o ukari u du, ʼavu a kandaruwa du, a zuwa du e memere. ʼAvu e gigeshe du upasu suru.

44 O to polo du e ida, a du na muwun n du. Aa lyawa aatali a ta zuva wa aatali atsuma a lyuci'i shi. Adama a na i revei mantsa ma na ʼAsula a tawa ndu shi.”

* 19:13 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da “mina.” Kalyuwa Ucuufuwu wi “Ikebe.” ◊ 19:38 Ica 118:26.

Yesu a Aa'isamapada

(Mat. 21:12-17; Mak. 11:15-19; Yah. 2:13-22)

⁴⁵ Avu u uwa a Aa'isamapada, reve u teme o lososo aza a na a danai a awina.

⁴⁶ Avu u damma, "Udanu u da u ri, 'U'wa u va u to o'wo u'wa wa avasa.' Avu adu i kambato yi asa'a e evu." ^o

⁴⁷ Usana suru u tsu dana ta o rocosu a Aa'isamapada. Agba nan ganu a gbagbain na munlu n Wila na azagbain atsuma a ama'a a ciga ta tsara o una yi.

⁴⁸ Avu a lamba ili i na aa yuwan, adama a na adanshi a yi a pura ta ugbozu wa ama.

Yeci yu ubata u na Yesu tsurqi ucira

(Mat. 21:23-27; Mak. 11:27-33)

20

¹ Urana u ro, Yesu o ritosu ama a Aa'isamapada, nu u yuwusain alajiya a Alabari a Sa'ani, avu nan ganu a gbagbain, na munlu n Wila, ofolo na azagbain a tawa ya'a yi. Avu a damma,

² "Damma tsu nu ucira u ne u da vaa yuwusaan cu'un vu ulinga u ndolo. Zane da ca nuwu ucira u ndolo?"

³ Reve u usu, "N ta yuwan du yeci. Damma numu,

⁴ urumbusu u na Yahaya yuwusain, ubata wa Asula a da wu utai, ko ubata wu vadilima?"

⁵ Avu a dammulai vani le, "Na tsu damma, 'Ubata wa Asula,' u te ece, nye i zuwai tsu usu niyi shi?"

⁶ Waru na tsu damma, 'Ubata wa ama,' ama suru a ta vuvara tsu, adama a na ama e reve ta Yahaya vumavasula da."

⁷ Avu a usu, "Tsu reve ubata u na wu utai shi."

⁸ Avu Yesu usu le, "Amu fo maa damma du ubata u na ucira u na maa yuwusaan ulinga u nda wu utai shi."

Iroci ya aza a zamalinga

(Mat. 21:33-46; Mak. 12:1-12)

⁹ Reve u reme a yuwusaan ama iroci i nda, "Vuma ro da cu'wain uduma wa inabi, avu u lyawaa aza a zamalinga, avu u jima de ubata wu mmalu'u.

¹⁰ Mantsa mo ugasa, avu u lyungu aagbashi a 'yawaw ubata wa aza a zamalinga'a, tsara a ca yi aba'un o uduma'a. Avu aza a zamalinga a gagala yi, avu o lo yi ekere lyanga.

¹¹ Avu u lyungu aagbashi o ro waru, avu a gagalisa yi fo, avu a yuwaan yi ili i na i lobonoi shi, avu o lo yi ekere lyanga.

¹² Avu u lyunguwisa aagbashi a ta'atsu, avu a uwwato yi usan, avu o lo yi.

¹³ "Avu za vu uduma'a u damma, 'Cine maa yuwan? N ta lyungu macigata ma mawun ma va. Ne e ene yi a ta uwwa yi.'

¹⁴ "Ana aza a zamalinga e ene niyi a tawa, avu a dammulai, 'Ndede magaji ma ta ma yi a tawa. Tsu una niyi, tsara ubata'wo o'wo ubata u tsu.'

¹⁵ Reve o utaa mawu'un o uduma'a, avu o una yi o ogozo.

"Nye za vu uduma'a waa yuwan ne ele?"

¹⁶ U to una aza a zamalinga o ndolo, avu u ca ozo o ro uduma'a."

Ana a uwwai ne, avu a damma, "Asula a para!"

¹⁷ Avu Yesu kalayuwa le mejeje, avu we ece, "Nye i da urevu wi ili i na i ri udanu: 'Aatali a na asuwi a 'yuwain, ayi da wo o'woi ikyun yu ucira atsuma o usaa.'*

¹⁸ Za na riyai a aatali o ndolo suru, u ta kukuda suru suru. Za na gba aatali o ndolo a riyayi u ta lubatsa yi cine vu revei yira."

Atsupu o utafa a tyo ya Kaisa

(Mat. 22:15-22; Mak. 12:13-17)

¹⁹ Munlu n Wila na nan ganu a gbagbain a zami ta ure u na ee reme yi babu usan, e reve ta iroci i na u yuwain a aciyele a da u yuwain. Avu a uwuusa wovon wa ama.

²⁰ Avu a vawusan yi, avu a lyungu aza a matawa mo utyo. Avu ele a yuwan gashi ama a abula a da, tsara e reme yi nu unusu a adanshi a yi, tsara a caco yi e ekere a tsugbain tsa gwamna.

²¹ Avu e ece yi, "Manlu, atsu tsu reve ta adanshi a wu na alajiya a wu amayun a da. Vuma suru unata u da vu tara nle. Adanshi a sa'ani a Asula a da voo rocosu.

²² U tu ulobonu tsu tsupa utafa u tsu ya Kaisa, ko tsu tsupa wan?"

²³ Ayi gba u reve ta ugbozu u le, avu u damma le

²⁴ o roco yi ikebe.† Avu u damma, "Ululu nu ukere wa zane da u ri de udanu?"

²⁵ Avu a usu, "Kaisa da."

Avu u damma le, "I ca Kaisa ili i na i ri ili ya Kaisa, ili ya Asula waru i ca Asula ili i na i ri ili ya yi."

²⁶ A gura reme yi e ili i na u dammai o ofolo a ama'a shi. Avu a uwa asalama nu u'ususu wa yi, dada a rungwai.

Yeci yu u'yosun atsuma a akwakwa

(Mat. 22:23-33; Mak. 12:18-27)

²⁷ Reve ama a na a tsu de Sadukiya† (aza a na a dammai babu u'yosun wa akwakwa), a tawa a yuwan Yesu yeci.

²⁸ Avu a damma, "Manlu, Musa danaan tsu ta, 'Na vuma kuwa, avu u lyawa ka va yi babu u matsan. Avu za va yi sotsa ka'a, tsara u tsura yi mawun.'

^o 19:46 Isha. 56:7; Irm. 7:11.

* 20:17 Yesu yuwan ta adanshi atsuma e Ica 118:22.

† 20:24 Danshi na a yuwain ulinga pa nda na Tsheleni ayi da "dinari." Kalayuwa Ucuwu wi "Ikebe."

²⁹ A yuwan tã muwun m̄a ̄an̄awu, ali e cindere. Za vu ufaru zuwa tã ka, ̄avu u kuwã babu mawun.

³⁰ ̄Avu za ve ire sotso yi, ̄avu u kuwã babu mawun.

³¹ Ne d̄a fo, za va ta'atsu sotso niyi, reve waru u kuwã babu mawun. Ne d̄a ama e cindere o ndolo a zuwa niyi, n̄a ̄a kuwi, babu za na tsurãi mawun n̄a ̄ayi.

³² N̄a ̄acapa, ̄avu ka'a u kuwã.

³³ O urana u na ̄aã 'yaşan ̄akwãkwã, ka va zane d̄a woo o'wo ̄atsuma e le? Adama a na ali e cindere o ndolo suru a zuwa yi tã."

³⁴ ̄Avu u usu le, "Ama a mantsa ma nda, a ta yuwusan lolo n̄a ̄a 'yawu lolo.

³⁵ Aza a na e enei n̄a ̄abulã a na aa uwa a mantsa nu u'yosun wã ̄akwãkwã, aa yuwan ko ̄a 'yawã lolo shi.

³⁶ ̄A d̄ashi kuwã shi, o to o'wo tsa nlingata m̄a ̄Asulã. Muwun m̄a ̄Asulã n̄ d̄a ana wo o'woi ̄Asulã a 'yaşan nle.

³⁷ Adama o u'yosun wã ̄akwãkwã waru, Musa damma tã a aalabari o oroci o molopu a madala ubatã u na u d̄eyi Zagbain, 'Asulã a Ibrahim, n̄a ̄Asulã a Ishiyaku, n̄a ̄Asulã a Yakubu.' ♦

³⁸ ̄Ayi ̄Asulã a ̄akwãkwã a d̄a shi, amma ̄Asulã a aza a wuma a d̄a, e ekere ̄a yi ama suru wuma u d̄a ̄a ri."

³⁹ ̄Avu munlu n Wilã† n ro n usu, "Manlu, amayun a d̄a vu dammai!"

⁴⁰ ̄A tsurã za na tsurãi ucira u na wee ece yi ili i ro shi.

Yeci adama a Zamawawa

(Mat. 22:41-46; Mak. 12:35-37)

⁴¹ ̄Avu Yesu damma le, "Cine yaa dansa Kristi Mawun m̄a ̄Dawuda ma d̄a?"

⁴² ̄Dawuda na aciyayi u damma tã a Aata-gada e Ica:†

'Asulazuva a damma tã Zagbain va, 'D̄anu o ukere u usa'ani,

⁴³ she n̄a n̄ zuwa n'yuwatan m̄a wu a apata a ana ̄a wu." ‡

⁴⁴ ̄Dawuda d̄e yi tã 'Zagbain.' Cine ayi woo o'wo mawun m̄a yi?"

Morono ma atsuvu adama a Munlu n Wilã

(Mat. 23:1-36; Mak. 12:38-40)

⁴⁵ Ama a uwwusa ili i na waa dansa, d̄adã Yesu dammai ojoro ̄a yi,

⁴⁶ "I reve ununa yaa yuwan n̄a munlu n Wilã. Aza a na a cigai agara n̄a ̄atugu a gbagbain, aza a na a cigai ̄a ̄aşa le e eden, ̄a d̄ana n̄a ndanãtã n sa'ani ̄a ̄a'isã n̄a ndanãtã n tsugbain ubatã wã ̄abuki.

⁴⁷ Ele d̄a a tsu ususa nrunã ili. ̄Avu waru a yuwusan avasa o uga'an adama ̄a 'yaşan

avangaci. Icu'un ya ama o ndolo a ta uwwa ̄atsumalimã lon."

Kucci Maruna

(Mak. 12:41-44)

21

¹ Ana Yesu 'yaşain aaci zuwa, ̄avu we ene ̄aza o utsuru a zuwusa une'e u le o uzuwata wã ̄Aa'isamapada.

² We ene tã waru marunã me iliyali u zuwai anini* e re.

³ ̄Avu u damma le, "Amayun a d̄a maa dansaa d̄u, marunã ma nda u zuwa tã ili i na i la'ai akapã a ama.

⁴ Ama a nda suru a zuwa tã ̄atsuma o utsuru u na ̄a ri n̄a ̄ayi, ayi gba ̄atsuma o ulambu wã yi, u zuwa tã ikebe i na waa lyuwa ilyalya suru."

Yesu yuwan tã adanshi adama a Aa'isamapada

(Mat. 24:1-2; Mak. 13:1-2)

⁵ Ojoro o ro a yuwusan tã adanshi adama a Aa'isamapada, nu ununa a lapula niyi na atali a sa'ani,† nu une'e u na a cayi ̄Asulã kucci.† ̄Avu Yesu damma,

⁶ "Ele nda suru a na ye eneshe, mantsa mo tã lo ̄a tawã ana aa lyawa aatali ̄a tã zuwa vu za va yi shi, suru nle o to oco le e idã."

Atsumalimã nu ulyungusa

(Mat. 24:3-14; Mak. 13:3-13)

⁷ Reve e ece, "Manlu, yashi i ne i d̄a ili i ndolo yaa fara? Nye i d̄a yoo roco tsu mantsa ma yuwan tã a na ili i ndolo yaa fara?"

⁸ ̄Avu Yesu damma le, "I yuwan ugbozu, i lyawa nanza pusan d̄u ana wan. Ama n̄a ̄abundã ̄a tã tawã na aala ̄a va adansa, 'Amu d̄a ̄ayi,' waru, 'Mantsa'a u yuwan tã zuzu.' She i toni le wan.

⁹ Nã yu uwwa alabari o uvon nã nlangi, she yi dada'wan wan. 'Yuwan ciga ili i ndolo i ta fara, agba koto ukosu u rawa shi."

¹⁰ ̄Avu u damma le, "Idã i ta yuwan nlangi ni idã, tsugono tsã 'yaşan nlangi nã tsugono.

¹¹ A ta yuwan uramosu wi idã nu ucira, a ta yuwan ambulu nã m̄galã batã koko'o. A ta yuwan ili i wovon ni iroci i gbagbain zuwa.

¹² "Agba kafu ayi ndolo, e te reme d̄u, a zuwa d̄u ̄a ̄atsumalimã. ̄A tã 'yawato d̄u ̄a ̄a'isã nã 'wa va ali, nã ̄a m̄akakan mo ngono na aza a tsugbain adama a aala ̄a va.

¹³ ̄Ayi ndolo u to o'wo d̄u ure u na yaa damma le Alabari a Sa'ani.

¹⁴ I gbama asuvu ̄a d̄u i lyawa u ̄agalã d̄u e ili i na yaã usu wan.

¹⁵ N ta ca d̄u idanshi nu ugbozu, a na aza a na a 'yuwan ndu aa gura isawan shi.

♦ 20:37 Mtã. 3:6. † 20:43 Yesu yuwan tã adanshi ̄atsuma e Ica 110:1.

‡ N̄a Tsheleni ayi d̄a "lapta." Kalyuwã Ucuɗuwu wi "Ikebe".

* 21:2 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda

¹⁶ Aza a du suru: nan dada, na azakpakpara, na mmaci n du, na n'utsa, a ta wina du. Waru a ta zuwa o una ozo o ro atsumam a du.

¹⁷ Ama suru a ta 'yuwan du adama a va.

¹⁸ Agba ko anji a ta a aci a du aa riyi shi.

¹⁹ I yuwan asuvu, i ta tsura wuma u du.

Cine qa lungusa Urishelima

(Mat. 24:15-21; Mak. 13:14-19)

²⁰ "Na ye ene asoja a kandaruwa Urishelima, i reve ulungusu wa yi u rawa ta.

²¹ Aza a na a ri Yahuda a suma a tyo a atali. Aza a na a ri pe a e ilyuci' o utu pe. Aza a na a ri a mulyuci a uwa a lyuci' wan.

²² Mantsa ma atsumalima ma da a na ili i na a danai yaa shiwan. ◇

²³ Woo yo'ono amaci a na a ri na atsumam shi, na aza a na aa casu muwun maani a mantsa'a! Atsumalima a ta uwa e ida indolo nu upan wa Asula e ekere a ama o ndolo.

²⁴ A to una ozo o ro na matsun me pe'eni, a ta tara ozo o ro a 'yawaw a u'wa wa ali e ida suru. Atakpaci a ta dadasa Urishelima hali mantsa ma Atakpaci mo koto.

Ukambu u Mawun ma Vuma

(Mat. 24:29-31; Mak. 13:24-27)

²⁵ "E te ene iroci o urana, na woto, ni italyo'o. O uvadi waru ida suru u to o'wo na wovon wi ilama i mala, ni ike du ike du i mala'a.

²⁶ Adama o wovon ama a ta lima, adama e ili i na yaa farasa atsumam o uvadi. Waru asuvu a ta dana a riyasa ama, adama a na a ta jingada ili i gbagbain i na i ri zuwa.

²⁷ A mantsa mo ndolo ma da ee ene Mawun ma Vuma a tawaw e eleshe, nu ucira, na tsugbain tsu abunda.

²⁸ Mantsa ma na ili i ndolo i farai e temeshe, i 'yasan aci i kalyuwa zuwa, adama a na mantsa ma mawawa ma du ma yuwan ta zuzu."

Adanshi adama o ubiri

(Mat. 24:32-35; Mak. 13:28-31)

²⁹ Avu Yesu yuwaan le iroci i nda: "Kalyuwa udanga wu ubiri na akapi a danga.

³⁰ No o topo avu'un, i te reve na aciyadu lyushi yuwan ta zuzu.

³¹ Ne da waru, na ye ene ili i ndolo a farasa, i reve tsugono tsu Asula tsa yuwan ta zuzu.

³² "Amayun a da maa dansaa du, ama a mantsa ma nda oo koto shi, she ni ili i ndolo i shiwan.

³³ Zuwa ni ida i ta kara, agba adanshi a va oo koto shi.

Asala a dana ufobu

³⁴ "I yuwan ugbozu na aciyadu adama a alya a abunda, no oso a abunda ni iwuya, na atsumolangu adama e izami yi ili yu uvadi u

nda. Na ne da shi, urana u ndolo u ta tawaw du babu urevu ununa i revei yakuru.

³⁵ Ne da waw tawaw e ekere a aza a na a ri nden atsumam o uvadi suru.

³⁶ I dana ufobu kuci. I yuwusan avasa tsara i tsura ucira u na yaa la'a ni ili i na yaa fara, tsara waru yi isawan a makakan ma Mawun ma Vuma."

³⁷ Usana suru Yesu tsu dana ta o ritosu a Aa'isamapada.† Ulivu suru waru, u tsu 'yawaw ta a masasan ma na a tsu de Masasan ma Zetun.

³⁸ Nu usanusana, waru ama suru a tsu tawaw ta a Aa'isamapada, tsara a uwawa yi.

Izami yu ure u na oo una Yesu

(Mat. 26:1-5; Mak. 14:1-2; Yah. 11:45-53)

22

¹ Yashi ya Abuki o Opopofu,† za na a tsu de Abuki a Mapasa,† a yuwan ta zuzu.

² Reve nan ganu a gbagbain na munlu n Wila a uwa izami yu ure u na oo una Yesu. Agba a shi ta uwwusa wovon wa ama.

³ Reve Male† ma uwa o okolo a Yahuzza Iskariyoti, vuma ta atsumam a Kupanejere'e.

⁴ Avu u 'yawaw a yuwan asala na ganu a gbagbain na adugari a Aa'isamapada ununa waa winaa le ayi.

⁵ Reve a yuwan mazanga, avu a damma a ta ca yi ikebe.

⁶ Reve u usu, dada u zamishiyi ure u na waa zuwa e reme yi babu ama lo.

Ifobi ya alya ya Abuki a Mapasa

(Mat. 26:17-30; Mak. 14:12-26; Yah. 13:21-30; 1 Kor. 11:23-25)

⁷ Avu urana wa Abuki o Opopofu u rawa, urana u mapada me ikyon i Mapasa.†

⁸ Avu Yesu lyungu Bituru na Yahaya u damma le, "Yawaw i fofoo tsu ubata a alya e ilyalya i Mapasa, adama tsu lyuwa."

⁹ Avu e ece yi, "Te da vu cigai tsu fofo yi?"

¹⁰ Avu u damma le, "Ni i uwa a lyuci, i ta ga'an na vuma utanuwa na akaku a mini. I kuru yi a uwa o u'wa u na waa uwa,

¹¹ avu i damma za vu u'wa'a, 'Manlu ma damma ta: Te da aasula o omocin, ubata u na maa lyuwa ilyalya i Mapasa no ojoro a va?"

¹² U to roco du aasula a gbain o u'wa wa zuwa ufobu, avu i fofoo tsu."

¹³ Reve a 'yawaw dada a cinai ili i na Yesu damma nle ununa u dammai. Reve o fofo ilyalya i Mapasa.†

Alya o ukosu

¹⁴ Ana mantsa ma rawai, avu u danu alya obolo na ajiya† a yi.

¹⁵ Avu u damma le, "N zuwa ta okolo a va n lyuwa ilyalya i Mapasa i nda obolo na adu, kafu n sowo atsumalima.

16 N ta dansaa ɗu, maɗa dashi lyuwa yi shi, she no o shiton ili i ndolo o tsugono tsa Asula.”

17 Reve u tara mokoto ana u godyoyi Asula, ɗu u damma, “Ushiyi nda, i ne'eshen.

18 N ta dansaa ɗu, diga gogo maɗa dashi sowo masayan ma ataci a inabi shi, she na tsugono tsa Asula tsa tawa.”

19 Reve u tara opopofu, ana u godyoyi Asula, reve u bubusa yi. Dada u ca nle, ɗu u damma, “Nda lipu va da na a cayi adama a ɗu. I yuwusan ne kuci, adama i cuwusan na ɗu.”

20 Ana o kotoi alya'a, reve u tara mokoto ma masayan ma inabi,† ɗu u damma, “Mokoto ma nda akucunu† a sa'ɗu a Asula a da atsumɗa a mpasa n va n na oo oco adama a ɗu.

21 Agba za na aa wina mu u ta alya obolo na ɗu.

22 ɗu Mawun ma Vuma n ta kuwa ununa a zuwai. Agba woo yo'ono za na aa wina mu shi!”

23 Reve a uwa mecilei vɗi le, zane aa yuwan ulinga u ndolo.

Mawasan adama a tsugbain

24 Reve ojoro'o a uwa mawasan adama a za na oo o'wo zagbain atsumɗa e le.

25 ɗu u damma le, “Ngono ma Atakpacit a tsu yuwan ta tsugbain e ekere e le. Aza a tsugbain waru a tsu ciga ta e de le Ama e Ikambi ya Ama.

26 She wo o'wo ne e ekere ɗu wan. Za na cigai wo o'wo zagbain atsumɗa a ɗu, she nu u kambɗa mawun ma ɗu. Za na cigai u uwa elime a ɗu waru wo o'wo aagbashi.

27 Zane da gba la'ai mgbain, za na ri nden a alya ko za na e ne'esheshen? Za na ri nden da shi? ɗu da nda atsumɗa a ɗu ana za tsugbashi.

28 ɗu da i ri obolo na ɗu a atsumalima a va.

29 Ununa Dada va ca numu tsugono, ne da fo maa casu ɗu,

30 adama i lyuwa i sowo obolo na ɗu o tsugono tsa va. Waru reve i danu o otogu o tsugono e ge'etosu gundo kupa ne ejere va Isra'ila.”

Yesu damma ta Bituru ta wasan yi

(Mat. 26:31-35; Mak. 14:27-31; Yah. 13:36-38)

31 ɗu Zagbain damma, “Simo, Simo, Male ma zami ta ure adama u tsura u yeluwe ɗu ana ishina.

32 Agba n yuwaan wu ta avasa adama vu riyɗa wan. Na vu kambisa, vu kamba aza a wu.”

33 ɗu u damma yi, “Zagbain, n tu ufo6u n kuru wu a tyo o u'wa wa ali, hali a tyo o ukwa.”

34 ɗu u damma yi, “N ta dansaa wu, Bituru, kafu moton ma saala ana'an, vu ta wasan mu uta'atsu.”

35 ɗu u damma le, “Ana n lyungu ndu babu ikebe ko tsan ko atan, i lamba ta ili i ro?”

Reve a usu, “Ko ili i ta tsu lamba shi.”

36 ɗu u damma le, “Gogo za na ri ni ikebe ko tsan u tara. Za na waru ri na matsun me pe'eni shi, u wina aapalutsu a yi adama u tsula.

37 N ta dansaa ɗu, adanshi a Asula a nda a ta shiwan a aci a va, a na, ‘Reve e kece yi obolo na aza a na a yasaasan tsugono aci,’ adama a na ili i na a danai adama a va u ta shiwan.” ◊

38 Reve a damma, “Zagbain, kalyuwa nda mutsun mu pe'eni n re.”

Reve u damma le, “A rawa ta.”

Avasa e Yesu a masasan

(Mat. 26:36-46; Mak. 14:32-42)

39 ɗu wu uta ununa u tsu yuwusan a yawa a Masasan ma Zetun. Reve ojoro a yi a kuru yi.

40 Ana u rawai ubata'a, reve u damma le, “I yuwan avasa adama i uwa atsumɗa a malyungwa wan.”

41 Ana u karai malanga ne ele, reve u kingyo, ɗu u yuwan avasa.

42 ɗu u damma, “Dada, na vu usu vu tawaa mu mokoto ma atsumalima ma nda. Amma she vu kuru ili i na n cigai wan, amma ili i na vu cigai.” [

43 ɗu malingata ma Asula ma tawa diga zuva a kambusa yi.

44 Agba ana u ri a uwwusa atsumalima lon, reve u dashi lyuwa elime na avasa, reve melen ma yi ma uwa a dawusa e ida, cine vu revei muda6i mu mpasa.]

45 Ana u kotoi avasa, reve u tawa ubata wo ojoro a yi, ɗu u cina le a nlavu ana a kunai na atsumolangu.

46 Reve u damma le, “Adama a nye i ri a nlavu? 'Yoyin i yuwan avasa adama i riyɗa atsumɗa a malyungwa wan.”

Mereme ma Yesu

(Mat. 26:47-56; Mak. 14:43-50; Yah. 18:3-11)

47 Ayi atsumɗa a adanshi dada ama a rawushi. Vuma na a tsu de Yahuza atsumɗa o ojoro a yi ayi da u walaa nle elime. Reve u rawa zuzu na Yesu adama u katala yi.

48 ɗu Yesu damma yi, “Nu ukatalu u da vaa wina Mawun ma Vuma?”

49 Ana aza a na a ri zuzu na ayi e enei ili i na yaa fara, reve a damma, “Zagbain, tsu gasa na matsun me pe'eni?”

⁵⁰ Reve nanza aṭsuma e le u gasa aagbashi a aabara a nan ganu, reve u kodo yi utsuvu wu ukere usa'ani.

⁵¹ Reve Yesu damma, "She i dashi wan." Reve u ju'wan yi utsuvu'u u kambuwa yi gbag.

⁵² Reve Yesu damma nan ganu a gbagbain na azagbain a adugari a Aa'isamapada na azagbain aza a na a tawai adama a yi, "Adama a nye i tawai na mutsun mu pe'eni na akpamkpala, ana aza a na a zama vivu?"

⁵³ A mantsa ma na n danai na adu a Aa'isamapada kuci, i reme mu shi. Gogo gba mantsa ma du ma da, a na irumbu i ri a tsugbain."

Bituru wasain Yesu

(Mat. 26:57-75; Mak. 14:53-72; Yah. 18:12-27)

⁵⁴ Reve e reme Yesu, reve a tara yi a kara a tyo o u'wa wa aabara a nan ganu. Reve Bituru kurusu alanga-alanga.

⁵⁵ Ana a zuwai akina e memere mo u'wa, reve u danu obolo ne ele.

⁵⁶ Reve aagbashi o usheli o ro e ene yi nden ubata we ekan a akina, avu u vara yi esu. Reve u damma, "Vuma nda fo u shi ta obolo na ayi."

⁵⁷ Reve u wasan u damma, "Ka nda, amu n reve yi shi."

⁵⁸ Ana a jimai ke'en, reve vuma ro e ene yi. Avu u damma, "Avu fo aṭsuma e ele a da vu ri." Avu Bituru damma, "Vuma nda, amu da shi."

⁵⁹ Ana a jimai u ta rawa zuzu na rumu ta, reve waru za ro dammisa, "Ili i ro yi pe shi vuma nda fo u to obolo na ayi, adama a na ayi za va Galili da."

⁶⁰ Avu Bituru damma, "Vuma nda, n reve ili i na vaa dansa shi." Ayi aṭsuma a adanshi dada moton ma saalashi.

⁶¹ Reve Zagbain vadala u kalyuwa yi. Avu Bituru cuwan na adanshi a yi, ana u damma niyi, "Kafu moton ma saala ana'an, vu ta wasan mu uta'atsu."

⁶² Dada wu utai avu u gosho na mesun.

A yuwaan ta Yesu ulamu reve a fufaba yi
(Mat. 26:67-68; Mak. 14:65)

⁶³ Reve ama a na a danai e ipiri ya Yesu a yuwaan yi ulamu, reve a lulapa yi.

⁶⁴ Reve waru a pala yi esu, reve e ece yi, "Damma tsu ili i na yaa fara! Zane da lapa nuwu?"

⁶⁵ Reve waru a yuwan adanshi a vama na abunda a aciyayi.

Yesu a makakan ma azagbain

(Mat. 26:59-66; Mak. 14:55-64; Yah. 18:19-24)

⁶⁶ Ana usana u tawai, reve azagbain a nan ganu a gbagbain na munlu n Wila na

Azagbain a Mbaraṭ o boloto. Reve a tara yi a tyo o ukubu u tsugbain, reve a damma,

⁶⁷ "Na avu da Kristi'i, damma tsu."

Avu u damma le, "Na n damma du, yaa usu shi,

⁶⁸ waru na n yuwan du yeci, yaa usu shi.

⁶⁹ De elime, Mawun ma Vumaṭ maa ta danu o ukere usa'ani u Mogono ma Asulazuva."

⁷⁰ Reve suru nle a damma, "Avu Mawun ma Asula ma da?"

Avu u damma le, "Cine i dammai, ne dada."

⁷¹ Reve a damma, "Nye waru tsu cigai i na i la'ai nda? Tsu uwwa ta na aciyatsu o una wa yi."

A tarai Yesu a tyo ya Bilatu na Hiridu

(Mat. 27:1-14; Mak. 15:1-5; Yah. 18:28-38)

23

¹ Avu obolo'o suru a 'yon a tara yi a tyo ya Bilatuṭ Gwamna vuma va Roma.

² Avu e reme adanshi a yi ana, "Tsu reme ta vuma nda a lungususa ama a tsu. U ta putsusaa le a na aa tsupa utafa a tyo ya Kaisa wan. U ta dansa, a na ayi da Kristi Zamawawa, mogono."

³ Avu Bilatu ece yi, "Avu dada mogono ma aza a Isra'ila'a?"

Avu Yesu usu, "Ununa vu dammai ne da u ri."

⁴ Avu Bilatu damma nan ganu a gbagbain no obolo'o, "N reme yi nu unusu shi."

⁵ Reve a uwa a dansaa yi, "U ta 'yasasan okolo a ama, u to ritosu e ida ya Yahuda suru, diga Galili a tawa pa."

⁶ Ana Bilatu uwwai ne, avu we ece ko vuma'a za va Galili da.

⁷ Ana wu uwwai u tu upasu u na Hiriduṭ Antiba aa yuwusan tsugono, reve u zuwa a tyowetyo yi ya Hiridu. Ayi fo Urishelima da u shi a mantsa'a.

⁸ Ana Hiridu enei Yesu, reve u zangana adama a na u jima ta e izami we ene yi. Wu uwwusa ta alabari a yi, waru u ciga ta we ene ili ya asalama i na Yesu aa yuwan.

⁹ Reve u yuwan Yesu yeci ya abunda, agba u usu yi ili shi.

¹⁰ Avu nan ganu a gbagbain na munlu n Wila e isawan lo a tawusa a adanshi a vama adama a yi.

¹¹ Reve Hiridu na asoja a yi a yuwaan yi ili i na i lobonoi shi ko ke'en, waru reve a yuwaan yi ulamu. Ana o oto niyi atugu a gbagbain, dada a kambato niyi ya Bilatu.

¹² O urana u ndolo u da Hiridu na Bilatu o o'woi a asala, agba de acapa a shi a tsu dasalai ululu shi.

Bilatu padaa ta Yesu ugana wu ukwa
(Mat. 27:15-26; Mak. 15:6-15; Yah. 18:39-19:16)

¹³ Reve Bilatu boloto nan ganu a gbagbain na azagbain na ama,

¹⁴ aƵu u damma le, "I taƵaƵa mu ta na vuma nda, ana u ta 'yasaƵan okolo a ama, n kaƵyuwā yi ta elime a ɗu suru, agba n tsura yi nu unusu u na i dammai shi.

¹⁵ Hiridu tsura yi nu unusu fo shi, aƵu u lyungu yi a kamba ya'a tsu. Vuma nda yuwan ili i na oo una yi shi.

¹⁶ N ta fufaba yi, aƵu n lyawa yi u kara." [¹⁷ A yashi ya Abuki a Mapasa u tsu lyawaa le ta vuma ta atsuma o u'wa wa ali.]

¹⁸ AƵu obolo'o suru a saala unata, "Una niyi! AƵu i lyawaa tsu Baraba!"

¹⁹ (A zuwa ta Baraba o u'wa wa ali, adama a nlangi atsuma a lyuci, na ama a na wu unai.)

²⁰ Bilatu shi ta ciga lyawa Yesu, daɗa u cayi ama'a adanshi waru.

²¹ Agba a lyuwa ta elime na yisaali, "Vara niyi! Vara niyi!"

²² U yuwisaan le ta adanshi, udammu wa ta'atsu, "Adama a nye? Unusu u ne u da u yuwain? Me ene ili i na u yuwain ana oo una yi shi! N ta fufaba yi aƵu n lyawa yi u kara."

²³ AƵu a lyuwa elime na yisaali ya abunda, a na a vara yi a akpata. AƵu yisaali i le i lyuwa.

²⁴ Reve Bilatu ca le Yesu ununa a patiyi.

²⁵ U lyawa ta vuma na ele a cigai, za na a shi a zuwai o u'wa wa ali, adama a nlangi, na ama a na wu unai. AƵu u ca le Yesu a yuwan ununa a cigai.

A vara ta Yesu a akpata

(Mat. 27:32-44; Mak. 15:21-32; Yah. 19:17-27)

²⁶ Ele atsuma a mmalu na Yesu, aƵu a tara vuma ro, za na ri na aala Simo vuma va Kurani, aƵi a maƵawaƵa a malyuci. AƵu a tanu yi akpata'a,† aƵu u tanu u toni Yesu.

²⁷ Ama na abunda o toni ta, obolo na amaci a na a yuwain mesun na atsumolangu adama a yi.

²⁸ AƵu Yesu vadala u damma le, "Amaci a Urishelima, she i shon adama a va wan. I shon adama a ɗu na muwun n ɗu.

²⁹ Mantsa mo ta lo a taƵa a na yaa damma, 'Amaci a na a matsain muwun shi, aza a na koto a apai maani me le shi aza a aba'un a da.'

³⁰ AƵu 'a damma nsasan, "RiyaƵa tsu!" AƵu waru a damma agadi o soko le.'

³¹ Ni ili i ndolo i fara nu udanga wu utanu, cine waa dana nu u 'yewe?'"*

³² AƵu waru ama e re aza o unusu, a tara le ta tsara a 'yawa o una le obolo na aƵi.

³³ Ana a rawai ubata u na a tsu de Ookoluwo, lo da a vara niyi, na aza o unusu o ndolo, za ta o ukere wu usa'ani, za ta o ukere wu ugula.

³⁴ AƵu Yesu damma, "Dada, vu yuwaan le gafura, adama a na e reve ili i na aa yuwusan shi." AƵu e ne'eshen itana ya yi na mazuwa ma agita.

³⁵ AƵu ama e isawan e reme akanla. AƵu azagbain a yuwaan yi ulamu, adansa, "U wawa ta ozo o ro, u wawa aciyayi wo'o, na aƵi da Kristi Zamawawa† va Asula Dangwi'i."

³⁶ Asoja a yuwaan yi ta ulamu. AƵu a rawa zuzu a canana yi mini ma alamu,

³⁷ adansa, "Na aƵu da mogono ma aza a Isra'ila, wawa aciyawu!"

³⁸ Zuwa va aƵi, aƵu a dana de,

AYI NDA AYI DA MOGONO MA AZA A ISRA'ILA.

³⁹ AƵu vuma ta atsuma a aza a na a varai a akpata'a, u yuwaan Yesu ulamu ana, "AƵu daɗa Kristi Zamawawa'a shi? Wawa aciyawu obolo na atsu wo'o."

⁴⁰ AƵu vivu ve ire yuwaan yi nlangi, u damma, "Vaa uwwusa wovon wa Asula shi, ana wo o'woi uge'etosu wa wu unata u da u ri na za va yi shi?"

⁴¹ Atsu wu ntsaa tsu ta, tsu tsura ta atsupu o ulinga a tsu, agba vuma nda u yuwan unusu u ro shi."

⁴² Reve u damma, "Yesu, cuwan na aƵu, na vu uwa o tsugono tsu wu."

⁴³ Reve u usu yi, "Amayun a da maa dansaa wu, ana'an vu ta dana obolo na aƵu o u'wa u wivuwun."†

Ukwa wa Yesu

(Mat. 27:45-56; Mak. 15:33-41; Yah. 19:28-30)

⁴⁴ Ana urana u rawai aci, aƵu irumbu i ɓaru ida'a maɓula a tyo rumu ta'atsu wu ulivu.

⁴⁵ AƵu urana u lyawa a casu ekan. Reve umuna wa AƵa'isamapada u karalai ure.

⁴⁶ AƵu Yesu utaa uɗyo, adansa, "Dada, n zuwa ta wuma u va e ekere a wu." Ana u dammai ne, aƵu u rono wivuwun wu ukosu.

⁴⁷ Ana yali ye enei ili i na i farai, aƵu u cibala Asula adansa, "Amayun vuma nda u ri nu unusu shi!"

⁴⁸ Ana ama'a suru aza a na a taƵaƵa e enei ili i na i farai, aƵu a kamba a 'wa suru, o koruso aci e le na atsumolangu.

⁴⁹ Suru aza a na e reve niyi, obolo na amaci a na o toni niyi diga de Galili, e isawan ta alanga a kaƵyuwusa ili i na yaa farasa.

Acida e Yesu

(Mat. 27:57-61; Mak. 15:42-47; Yah. 19:38-42)

* 23:31 Yesu ta yuwusan ulinga ni iroci adansa: Na cu'un vi ili i nda fara na aƵu gogo, cine woo o'wo na aƵu na n kara?

⁵⁰ A yuwan tã vuma na a tsu de Isuhu, u tã pe atsuma a Azagbain a Mbara,† vuma va abula a da na vuma sa'ani.

⁵¹ U shi u usu asala e le, ni ili i na a yuwain shi. Wu utã tã a lyuci va Arimatiya atsuma a Yahuda. U ta pura tsugono tsã Asula.

⁵² Ana Yesu kuwai, avu u 'yawa ya Bilatu u pati a ca yi lipu va yi.

⁵³ Avu u cipato yi e ida, dada u katala niyi no okoro. Avu u zuwa yi a aason a na a kapa a aatali a gbain, za na koto a zuwai pe akwakwa shi.

⁵⁴ Urana u na a yuwusain Ifofi i da, ana urana wa Ashibi u yuwain zuzu.

⁵⁵ Amaci a na a tawai obolo na ayi diga de e ida ya Galili, reve o toni aapa, avu a kalyuwa aaso'on nu ununa a zuwai lipu'u.

⁵⁶ Avu a kambã o u'wa o fobo itana i maguru† na mani'in mo usukumu. Reve e iyuwan urana wa Ashibi† ununa Wilã u damma nle.

U'yuwan wa Yesu atsuma o ukwa

(Mat. 28:1-10; Mak. 16:1-8; Yah. 20:1-10)

24

¹ Na wasasa wa Aladi, reve amaci'i a kara a 'yawa a aaso'on, na mani'in ma maguru ma na o foboi.

² Reve a cina cina a gandaluwa aatali a gbain o unantsutsu wa aaso'on.

³ Ana a uwai pe, a cina pe lipu vu Zagbain Yesu shi.

⁴ Ele atsuma a asalama e ili i ndolo, dada e enei ama e re zuzu ne ele ni itana i uri puwu.

⁵ Adama o wovon, reve amaci'i a kadato esu e le e ida. Avu ama'a a damma le, "Cine i ri e izami yi za wuma atsuma a akwakwa?"

⁶ Wu pa shi, u 'yon tã! I cuwan ili i na u damma ndu ayi de Galili,

⁷ ana, 'Ciga 'yuwan a ta ca Mawun ma Vuma e ekere a aza e iwuya, a ta vara yi a akpata, o urana wa ta'atsu a ta 'yasan yi.' "

⁸ Reve a cuwan na adanshi a yi.

⁹ Ana a kambã, reve a damma ogoro kupa na za tã na akapi a na a buwai ili i na i farai suru.

¹⁰ Meri Magadaliya na Yuwana, na Merit mma va Yakubu, na akapi amaci a na a danã obolo, ele da a dammai ajiya ili i ndolo suru.

¹¹ Ajiya'a a jiyã tã gashi ili i na amaci'i a dammai tsulo tsa da. Adama o ndolo a zuwaa le atsuvu shi.

¹² Amma gba Bituru 'yon tã, reve u suma a tyo a aaso'on. U kãza tã reve u kalyuwa pe, avu we ene pe okoro. Babu pe ili i ro. Reve u kambã a majiyan ni ili i na i farai.

Mmalu a tyo Imawu

(Mak. 16:12-13)

¹³ O urana u ndolo'o ama e re a shi tã a mmalu a tyo a malyuci ma na a tsu de Imawu. Alanga a yi a tyo Urishelima u ta rawa mili cindere.*

¹⁴ Reve a uwa adanshi e ili i na i farai.

¹⁵ Ele atsuma a adanshi na majiyan ele ra, reve Yesu na aciyayi u rawa zuzu ne ele. Reve u uwa mmalu obolo ne ele.

¹⁶ Agba a kpato le tã esu a gura reve yi shi.

¹⁷ Reve u damma le, "Adanshi a nye yaa yuwusan adu atsuma a mmalu?"

Reve e isawan esu ulukutu.

¹⁸ Reve vuma tã za na a tsu de Kiliyoba usu yi, "Avu da mocin a nde'en atsuma a Urishelima za na koto uwwai ili i na i farai de a yashi i nda shi?"

¹⁹ Reve u damma le, "Ili i ne i da?"

Avu a damma yi, "Adama e Yesu za va Nazara, za na shi vumavasu a yuwusan linga va asalama na atsuma a adanshi e ekere a Asula na ama suru.

²⁰ Waru na cine nan ganu a gbagbain na azagbain a zuwai o una yi, reve a vara yi a akpata.†

²¹ Agba tsu shi tã a zuwusa okolo a tsu ayi da waa tsupa† adama u wawa aza a Isra'ila. Ana a yuwain ili i nda suru, ana'an da urana wa ta'atsu.

²² "Waru dada amaci o ro aza a na a ri obolo na atsu a yuwaan ntsu ili ya asalama. A shi tã a 'yawa ubata wa aaso'on na wasasa,

²³ agba a cina pe lipu va yi shi. Reve a tawa a dansaa tsu, ana hali o roco le alavu-alavu a nlingata ma Asula, aza a na a damma nle u ta wuma.

²⁴ Reve ozo o ro atsuma a tsu a 'yawa ubata wa aaso'on. Avu a cina ununa amaci'i a dammai, agba ayi aciyayi e ene yi shi."

²⁵ Reve u damma le, "Adu ama o ulambu wu urevu, waru ozo o okolo o ugbamu a na aa usu ili i na amasula suru a dammai.

²⁶ A 'yuwan a ciga Kristi'i wu uwwa atsumalima a nda suru adama u uwa o tsugbain tã yi shi?"

²⁷ Ana u teme'i ya Musa a tyo akapi a amasula suru, reve u cuduwa le Adanshi a Asula adama a aciyayi suru.

²⁸ Ana a rawai malyuci ma na aa 'yawa, reve u yuwan gashi u ta kara elime.

²⁹ Avu a patishi yi lon, adansa, "Isawan va asa obolo na atsu, adama a na rumu tali yuwan tã zuzu. Waru urana u da nda o mokotoo." Reve wi isawan obolo ne ele.

³⁰ Ayi a alya e ilyalya obolo ne ele, reve u tara opopofu u zuwaa yi aba'un. Avu u bubusa yi u ca le.

³¹ Dada esu e le a kpatu'wai, reve e reve yi. Avu u puwan le.

* **24:13** Alanga o ubata u nda a ta dansa mili cindere. Unata u da u ri na kilomita kupa na za tã. Cine vu revei vuma aa yuwan mmalu mi irumu i re.

³² Reve a dammulai, “Okolo a tsu gba a shi ta a danu a mantsa ma na u yuwusain adanshi na atsuo ure ana u cuduwa ntsu Adanshi a Asula.”

³³ Reve a 'yoshin a kambai Urishelima. Reve a cina ojoro kupa na za ta'a ufolotowu ubata u ta na aza a na a ri obolo ne ele.

³⁴ Ele fo avu a damma ama e re'e, “Amayun Zagbain 'yon ta, hali u 'yawa ya Simo!”

³⁵ Reve a damma ili i na i farai o ure, nu ununa e revei ayi da a mantsa ma na u bubusai opopofu.

Yesu tawa ta ubata wo ojoro a yi

(Mat. 28:16-20; Mak. 16:14-18; Yah. 20:19-23; Aji. 1:6-8)

³⁶ Ele atsuma a adanshi o ndolo, da da Yesu na aciyayi u tawa wi isawan e memere me le. Avu u damma le, “Azo'wa! Asuvu nden a danu na adu.”

³⁷ Reve okolo e le a 'yon, reve a uwwa wovon. A ta dansa yimodi i da e enei.

³⁸ Avu u damma le, “Adama a nye okolo a du a 'yoyin? Waru adama a nye i kudai asuvu?”

³⁹ Kalyuwa ekere na ana a va. Amu da na aciyawa. Ju'wain ye ene, adama a na yimodi i ri na lipu ne etele ununa ye e nda n ri shi.”

⁴⁰ Ana u dammai ne, reve u roco le ana ne ekere a yi.

⁴¹ Adama a mazanga na asalama a shi a usu shi. Reve u damma le, “I ta pa ni ilyalya?”

⁴² Avu a ca yi abishi a magula mo uzat-suwu.

⁴³ Reve u ushi u tama e esu e le.

⁴⁴ Reve u damma le, “Ayi da ili i na n damma ndu ana n shi obolo na adu ana n dammai: Ili i na a danai adama a va a Wila wa Musa, na Amasula, na Aatagada e Icat suru a ta shiwan.”

⁴⁵ Reve u kpatu'wa okolo e le adama e reve Adanshi a Asula.

⁴⁶ Reve u damma le, “Ne da u ri udanu: Ana u lobono ta Kristi Zamawawa sowo atsumalima, o urana wa ta'atsu gba u ta 'yon atsuma a akwakwa.”

⁴⁷ Waru a ta yuwaan ama suru alajiya a na aa vadala a tsura gafura atsuma a aala a yi. E te teme Urishelima.

⁴⁸ Na aciyadu a da yaa damma amayun e ili i na ye enei.

⁴⁹ N ta lyunguwa du Ruhu va Akiza, za na Dada va yuwaan ndu nzuwulai. Amma yi isawan atsuma a Urishelima ne'en, hali a ca du ucira diga zuva.”

Ukaru wa Yesu zuva

(Mak. 16:19-20; Aji. 1:9-11)

⁵⁰ Reve u tara le o uta atsuma a lyuci a tyo Batanya. Reve u 'yasan ekere a yi zuva u zuwaa le aba'un.

⁵¹ Ayi a zuwusaa le aba'un, da da u kara u lyawa nle, reve a tara yi a tyo zuva.

⁵² Reve a yuwaan yi aganda, da da a kambai Urishelima na mazanga ma asuvu lon.

⁵³ Reve a yuwusaa Asula ica atsuma a Aa'isamapada kuci.

Alabari a Sa'ani a Yahaya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Yahaya, na danai Alabari a Sa'ani a nda, u danā tā zuzu nā Yesu a mantsa ma na Yesu yuwain ulinga wā yi pa o uvadī. A tyo de, reve wo o'wo zagbain atsumā a aza e Itoni. Atsumā a aatagada a nda u damma tā ili i na i farai ana u danāi obolo nā Yesu.

Atsumā a Alabari a Sa'ani a nda tsu uwwa tā ili i na Yesu dammai waru tse ene tā ili i na u yuwain ana u danāi 6olo na ama. Tsu uwwa tā adama a ka va Samariya za na usuyi mini mo ucasu u wuma u na Yesu aa casu, ka na e remei atsumā o unusu, i'utsā yā yi Li'azaru za na Yesu kambatoī wuma, na ama o ro nā abundā. Yesu de tā aciyayi “Amu da”, za na ayi da aala a akiza a Asulā nā Tsuyahuda. U yuwan tā iroci yā abundā i na i rocoi ayi za va aguā va amayun a da, waru ayi da ataci a amayun. Yahaya damma tā cine Yesu yuwain linga va asalama cindere aza a na a ri fero cine Yesu ri. Za tā atsumā e le ayi da ana Yesu kambatoī aakutsumā gbagba, u tā tsa Dada vā yi, za na tsu lyawa mayan mo ulinga shi.

Yahaya dana tā ili i nda adama ama a ca okolo yā Yesu, ayi da Zamawawa. Aaḍivā a 3, o ugesu wa 16, tse ene tā adanshi o ucira a na o rocoi cine Asulā a cigai ama o uvadī. Ana wo wo'oi Yahaya ene tā ili i nda suru ne esu a yi, tsu ushi tā ili i na u dammai amayun a da.

Ili i na i ri pe atsumā a aatagada a nda

1. Ikaka yā Asulā a tyo o uvadī (1:1-18)
2. Alajiya a Yahaya za vu Urumbusu (1:19-34)
3. Yesu fara dangwai ojoro a yi (1:35-51)
4. Linga va asalama cindere (2:1-12:50)
5. Ajuma o ukosu wā Yesu: uge'etosu wā yi nu ukwā wā yi (13:1-19:42)
6. Yesu tā wuma (20:1-10)
7. Yesu roco tā aciyayi a tyo ojoro (20:11-21:25)

Ikaka i na yaa casu wuma

¹ Kafu a yuwan uvadī Danshi* danā tā lo. Danshi'i u danā tā obolo nā Asulā, Danshi'i unatā u da u ri nā Asulā.

² U to obolo nā Asulā kafu ufaru wu uvadī.

³ Ayi da u yuwain ili suru. Babu ili i na i ri lo i na u yuwain shi.

⁴ Danshi'i ayi da ufaru u wuma, avu wuma'a u tawāa ama ne ekan.

⁵ Reve eka'an e ikana atsumā e irumbu, agba irumbu'u i gura la'a yi ucira shi.

⁶ Vuma ro danā tā lo za na a tsu de Yahaya,†† za na Asulā a lyunguyi tsa malingata mā yi.

⁷ U tawā tā u damma ama amayun e eka'an, tsarā ama suru a ca okolo adama e ili i na u dammai.

⁸ Ayi aciyayi ayi da eka'an shi, amma u tawā tā tsarā u damma ama amayun e eka'an.

⁹ Ekan a amayun a na a casu ama suru ekan a tā tawā o uvadī, waru u tawā tā de!

¹⁰ Danshi'i u danā tā atsumā o uvadī waru Asulā a yuwan tā ulinga nā ayi u yuwan uvadī, agba ama o uvadī e reve yi shi.

¹¹ U tawā tā atsumā e ida yā yi agba ama a yi a usu yi shi.

¹² Amma ozo o ro a usu yi tā, reve a ca okolo e le ya'a yi. Dada u zuwa nle o o'woi muwun mā Asulā.

¹³ Agba cine na nan dada le a matsan nle da u zuwa nle o o'woi muwun mā Asulā shi. Asulā a da na aciyayi u zuwa nle o o'woi muwun mā yi.

¹⁴ Danshi'i u kambā tā vadilima, reve u danu atsumā a tsu. U danā tā tapu ni isa'ani na amayun. Tse ene tā tsugbain tsā yi tsa na u tsurāi adama a na ayi da Mawun ma Dada goon.

¹⁵ Yahaya yuwan tā adanshi a amayun adama a yi ana u dammai, “Ayi nda ayi da Za na n yuwaan ndu adanshi adama a yi: ‘Za na a matsain acapā a vā u la'a mu tā tsugbain adama a na u tā lo wuma, kafu a yuwan ekpe'win a na a matsan mu.’”

¹⁶ Adama e icigi yā aḅulā yā yi e ekere a tsu, dada u zuwaa ntsu aba'un suru, waru u ta casu tsu aba'un kuci.

¹⁷ Ama a ushi tā Wilā e ekere a Musa, agba isa'ani† amayun e ekere e Yesu Kristi† Zamawawa da o utāi.

¹⁸ Babu za na enei de Asulā, she Mawun mā tā goon, za na ri unatā nā Asulā waru u ri a muwwulai nā Dada. Ayi da goon u zuwai ama e reve cine Asulā a ri.

Yahaya yuwan tā adanshi adama e Yesu (Mat. 3:1-12; Mak. 1:1-8; Luk. 3:1-18)

¹⁹ Avu azagbain a aza a Isra'ila atsumā a Urishelima a lyungu nan ganu obolo nā nan Levi o ro a 'yagā e ece Yahaya za vu Urumbusu, “Zane da gba avu vu ri?”

²⁰ Agba u pala le shi, avu u yuwan adanshi a alanga e eteshe, adansa, “Amu da Kristi Zamawawa'a shi.”

* 1:1 Aza a Isra'ila a tsu tara tā Danshi vo o'wo Asulā amma nu u ri ko'o diga Asulā Dada. Ure u na u la'a lobonoi e ekere a Yahaya da ndolo adama u cuduwa Yesu Zamawawa. † 1:6 Ayi Yahaya o uguzu u nda ayi da Yahaya za vu Urumbusu, amma ayi da Yahaya aajiya a na a danai aatagada a nda shi.

²¹ Dada e ece niyi, “Na avu da Kristi Zamawawa'a shi, zane da vu ri? Avu da Iliya?”[‡]

Reve u usu, “O'o, amu da shi.”
Avu e ecishe yi, “Avu Vumavasuƙa† ro da langa?”

Avu u usu, “O'o, amu da shi.”
²² Reve a damma yi, “To zane da vu ri? Damma tsu tsara tsu reve ili i na tsaa damma aza a na a lyungu ntsu. Zane da gba vaa tarasa aciyawu?”

²³ Reve u kambuwa le ni idanshi ya Ishaya vumavasuƙa:

“Amu da uƙo wu nanza e dewu atsuma o una, adansa,

'I fo6oo Zagbain ure u sa'ani,
za na ri lo a tawa.’”

²⁴ Afarishi† a da aza a na a lyunguyi ama o ndolo.

²⁵ Avu e ece, “Na avu da Kristi Zamawawa'a shi, ko Iliya, ko Vumavasuƙa ro langa shi, to, cine vaa yuwusan urumbusu tsunda?”

²⁶ Dada Yahaya damma nle, “N tsu rumbu† ta na mini, amma gogo atsuma o ofolo a nda, vuma ro ta pa a na i revei shi.

²⁷ Ayi da u tawai acapa a va. N rawa m bada vunu va atan va yi shi.”

²⁸ Yahaya rumbusu ta ama a lyuci va Batanya za na ri asana a m6anga mu Udolu wa Urdu ana ili i nda i farai suru.

Yesu da Magiri'i ma Asula

²⁹ Ana usana u tawai, avu Yahaya ene Yesu† a tawa ubata u na u ri. Reve u damma, “Apa Magiri'i ma Asula† ma na Asula a yuwain ulinga na ayi na u yuwayin ama o uvadi gafura vu nusu le.

³⁰ Vuma na n yuwusan adanshi a aci a yi a dada nda ana n dammai, ‘Za na a matsain acapa a va u la'a mu ta tsugbain, adama a na u ta lo wuma kafu a yuwan ekpe'win a na a matsan mu.’

³¹ N reve ko ayi da shi, amma n yuwusan ta urumbusu na mini, tsara n zuwa ama a Isra'ila e reve ko zane da u ri.”

³² Reve Yahaya damma, “Me ene ta Ruhu cipai diga zuva oroci a mada avu u telee yi.

³³ N shi n reve ko na ayi da shi, amma ana Asula a lyungu numu n rumbusu na mini, u damma mu ta, ‘Na ve ene Ruhu va Akiza a cipusa reve u telee vuma ro, vuma na yaa zama dada ndolo. Ayi da za na tsu rumbu na Ruhu va Akiza.’†

³⁴ Me ene ta ana ili i nda i farai na Yesu. Adama o ndolo n ta dansaa du amayun a na ayi dada Mawun ma Asula.”

Ojoro o ufaru e Yesu

[‡] 1:21 Adama a na Asula a tarai Iliya a tyo zuva ayi ubuwu wuma, aza a Isra'ila a dana ta a pura Iliya kamba. Musa yuwan ta nzuwulai a na Asula a ta lyunguwa aza a Isra'ila na vumavasuƙa oroci a yi. Aza a Isra'ila a dana ta a pura vumavasuƙa ro langa.

³⁵ Ana usana u tawai, Yahaya dana ta de ofolo no ojoro† e re a yi a yuwusan urumbusu.

³⁶ Ana we enei Yesu a mmalu, reve u damma, “Apa Magiri'i ma Asula!”†

³⁷ Ojoro'o a uwwa ta ana Yahaya dammai ne, dada o toniyi Yesu.

³⁸ Ana u vadala avu we ene le o tonishi yi, dada we ece nle, “Nye da i ri e izami?”

Reve a usu, “Rabbi,† te da vu ri na nden?” (“Rabbi” urevu wa yi ayi da “Manlu.”)

³⁹ Reve u usu, “Tawai ye ene.” (A mantsa ma rumu nashi vu ulivu da.) Reve o toni e ene ubata'a, reve a danu ofolo hali urana u koto.

⁴⁰ Vuma ta atsuma o ojoro'o ayi da Andarawu mawun ma anawu ma Simo Bituru.

⁴¹ Ili i na Andarawu fara yuwain ayi da u zami ta mawun ma anawu ma yi Simo, avu u damma yi, “Tse ene ta Zamawawa† na a yuwaan ntsu nzuwulai!” (Na Tsuyahuda† a yuwan ta ulinga na “Zamawawa” waru unata u da u ri na Tsheleni† “Kristi.”)

⁴² Avu Andarawu tara yi a tyo ubata u na Yesu ri.

Ana Yesu kalyuwa niyi avu u damma, “Avu da Simo, aala a dada va wu a da Yahaya.† A ta de wu Kefa.” (Ayi “Kefa” ili i ta i da na “Bituru.”)

Yesu dangwa ta Filibu na Nataniya

⁴³ Ana usana u tawisai, reve Yesu jijan u kara a tyo Galili. Ana we enei Filibu, avu u damma yi, “Toni mu.”

⁴⁴ Besaida lyuci na Filibu utai da, waru lyuci va Andarawu na Bituru da.

⁴⁵ Ana Filibu 'yawa cinai Nataniya avu u damma yi, “Tse ene ta vuma na Musa dana† adama a yi atsuma a Wila. Waru amasula a dana ta adama a yi. Ayi da Yesu ulobo wa Isuhu, waru Nazara da lyuci va yi.”

⁴⁶ Amma Nataniya damma ta Filibu, “A ta tsura ili i sa'ani a lyuci va Nazara?”

Reve u usu, “Tawa ve ene.”

⁴⁷ Ana Yesu enei Nataniya a tawa yi, reve u damma, “Apa ugundo wa amayun a nkaya n tsu aza a Isra'ila.† Ayi za yipaalishi i da shi.”

⁴⁸ Avu Nataniya ece yi, “Cine tsa da vu reve numu?”

Avu u usu yi, “Me ene wu ta nden e ikyun yu ubiri, kafu Filibu de wu.”

⁴⁹ Dada Nataniya usu niyi, “Manlu, avu dada Mawun ma Asula. Avu da Mogono ma aza a Isra'ila.”

⁵⁰ Reve we ece yi, “Vu usu mu ta adama a na n dammai me ene wu ta e ikyun yu ubiri? Vu te ene ili i gbagbain i na i la'ai nda.”

⁵¹ Dada Yesu damma nle, “Amayun a da maa dansaa du, i te ene zuva ukpatu'u, avu waru nlingata ma Asula n dana a 'yawusa na a cipi e ekere a Mawun ma Vuma.”†

2

Mini ma kambai masayan ma inabi

¹ O urana wa ta'atsu, avu a yuwan abuki o lolo a lyuci va Kana atsuma a Galili. Mma va Yesu dana ta pe.

² A banu ta Yesu obolo no ojoro a yi fo.

³ Ana masayan ma inabi† mo kotoi, dada mma va yi tsu damma yi, “Masayan mo koto ta.”

⁴ Reve Yesu usu, “Mma, nye i da i bura numu na adanshi a nda? Mantsa ma va mo koto ma yuwan na maa yuwan ili i nda shi.”

⁵ Reve mma va yi damma agbashi, “I yuwan ili i na u damma ndu i yuwan suru.”

⁶ Nu ufaru, Asula a ca ta aza a Isra'ila wila cine aa dana a yuwusan wuz'u. Adama o ndolo ama o u'wa'a a dana ta na ara'atsu a mini a tali, aza a na e she'ein na atali. Ura'atsu suru u tsu gura ta tara ndele m mini ushin a tyo mata'atsu.

⁷ Avu Yesu damma agbashi'i, “Shitoyin ara'atsu'u na mini.” Dada o shitoyin le tapu hali a tyo o una.

⁸ Dada u damma nle, “Gogo kenei wa'a, reve i ca zagbain va abuki'i.”

Reve gba a yuwan ne.

⁹ Ana u pedei, mini'i u kambai ta de masayan ma inabi. U reve ubata u na masaya'an wu utai shi, amma agbashi a na a tawayi na mini'i e reve ta. Dada u deyi vali vu kasa'avu'u,

¹⁰ reve u damma yi, “O ufaru wa abuki o lolo ama a tsu fara ta ne'eshen masayan ma na ma la'ai uyo'o. A tyo de no o sowo masayan lon, avu e ne'eshen za na rawai ayi ndolo uyo'o shi. Agba avu vu soko ta masayan ma na ma la'ai uyo'o hali a tyo gogo.”

¹¹ Adama o ndolo atsuma a Kana va Galili da Yesu fara yuwain ulinga wi iroci ya asalama† yu ufaru. Lo da u rocoi tsugbain tsa yi, reve gba ojoro a yi a usu yi.

¹² Ana ayi ndolo kotoi, avu u kara a tyo a lyuci va Kafarnahum obolo na mma va yi, na aza a yi, obolo no ojoro a yi. A danu ta de rana meketeci.

Yesu lapula ta Aa'isamapada

(Mat. 21:12-13; Mak. 11:15-17; Luk. 19:45-46)

¹³ Avu Yesu kara a tyo Urishelima adama a na mantsa ma Abuki a Mapasa ma yuwan ta zuzu.

¹⁴ Ana u 'yawai a Aa'isamapada, avu u cina ama a winasa inani, ni ikyon, obolo na

nrukuku. We ene ta waru ozo o ro o otogu a kita'usa ikebe icu'un icu'un.

¹⁵ Avu u kene amunga reve u munga aasudu. Dada u loyi ama'a suru atsuma a Aa'isamapada'a, obolo ni ikyon ni inani le. Avu wu kefe apada a aza a na a ri a kita'usa ikebe'e, reve u baza ikebe i le.

¹⁶ Avu u damma aza a na a winasa nrukuku, “Tawai ili i nda ubata u nda! She i kambato u'wa wa Dada va wo o'wo eden wan.”

¹⁷ Ana ili i nda i farai, reve ojoro a yi a cuwan ni ili i na i ri udanu de nu ujimu atsuma a Adanshi a Asula:† “Icigi yu u'wa ya wu i to una mu.” †

¹⁸ Reve azagbain a aza a Isra'ila e ece yi, “Cu'un vi ili ya asalama i ne i da vaa yuwan, tsara vu roco tsu ubata u na vu tsurai ucira u na vu yuwain ili i nda?”

¹⁹ Avu u usu le, “Lungusa u'wa wa Asula u nda, waru n ta suwisa yi atsuma a rana ta'atsu.”

²⁰ Reve a usu, “Ana a farai usaa wa Aa'isamapada† a nda, u kara ta a'wan amunga na aza a tali kafu o koto yi. Cine tsa da vaa gura suwisa yi atsuma a rana ta'atsu?”

²¹ Amma ana Yesu yuwain adanshi o “u'wa'a,” lipu va yi da u dana i yuwusan adanshi.

²² Ana a 'yasan niyi atsuma a akwakwa, ojoro a yi a cuwan ta ana u dammai tsundolo. Dada a usuyi Yesu na Adanshi a Asula.

Yesu reve ta cine ama a ri

²³ Ana Yesu dana pe atsuma a Urishelima adama a Abuki a Mapasa, ama na abunda a usu yi ta adama a na e nei iroci yi ili ya asalama i na u yuwusain.

²⁴ Yesu gba u reve ta majiyan ma na ma ri pe atsuma o okolo e le suru, agba u lyawa le a dangwaa yi ili i na waa yuwan shi.

²⁵ Ko vuma aa damma yi majiyan ma ama shi, adama a na ayi na aciyayi u reve ta majiyan me le.

3

Nikodimu tawa ta ubata wa Yesu

¹ Atsuma a Azagbain a Mbara,† vuma ro dana ta pe za na a tsu de Nikodimu, ayi Mafarishi ma da.

² U 'yawai ta ubata wa Yesu na ayin, avu u damma, “Zagbain, tsu reve ta Asula a lyungu wu ta ubata u tsu adama vu rito tsu. Babu za na aa gura yuwan iroci yu ulinga ya asalama i na vaa yuwusan, she na Asula a ri obolo na ayi.”

³ Reve u usu, “Amayun a da maa dansaa wu, babu za na aa uwa o tsugono tsa Asula† she na a matsan yi ure.”

4 *Avu* Nikodimu damma, “Amma na vuma o o'wo de aabara, cine aa gura matsisan yi? Waa uwisa atsumā a mma va yi waru shi. Cine aa yuwan avu a matsisan vuma we ire?”

5 Reve u usu, “Amayun a da maa dansaa wu, babu za na aa gura uwa atsumā o tsugono tsā *Asulā*, she na a matsisan yi umatsun we ire na mini na Ruhu.

6 Ili i na vadilimā matsain vadilimā da, amma ili i na a matsain atsumā a Ruhu, Ruhu da.

7 She vu yuwan asalama wan a na n damma nuwu, ‘Ni i ‘yuwan i ciga aa dashi matsain du.’

8 Upepu u tsu toni ta ubata u na u cigai, waru vu tsu uwwa ta ilama ya yi, agba vu reve ubata u na wu utai shi, agba vee reve ubata u na wee tyo shi. Ne da u ri na vuma na Ruhu matsain.”

9 Reve Nikodimu ece, “Cine ili i ndolo yaa fara?”

10 Dada u usu niyi, “Avu manlu ma gbain ma da vu ri atsumā a Isra'ila. Nye i zuwai vu kudai e reve ili i nda?”

11 N damma wu amayun, tsu yuwan ta adanshi e ili i na tsu revei, waru tsu damma ta ili i na tse enei ne esu a tsu, na ne suru i usu ili i na tsu damma ndu shi.

12 N damma du ta adama e ili yu uvadi suru, agba u usu shi. Adama o ndolo yaa usu shi, ko na n yuwaan du adanshi e ili i na i ri de zuva.

13 Amu da Mawun ma Vuma,† za na utai zuva goon, agba ko za koto 'yawā de shi.

14 Cine Musaf 'yasain yo vu rumushili atsumā o una, † ne da fo a ciga a 'yuwan aa 'yasain Mawun ma Vuma,

15 tsara za na ushi niyi no okolo a ta u tsura wuma u babu ukotu.

16 “Adama e icigi i na *Asulā* a yuwayin uvadi, dada u cayi Mawun ma ta ma yi goon, adama a za na ushi niyi suru u kuwa wan, agba u tsura wuma u babu ukotu.

17 *Asulā* a lyungu Mawun ma yi atsumā o uvadi tsara u kototo ama shi. Amma u lyungu yi ta adama u wawa ama.

18 Aa yuwaan aza a na a ushiyi Mawu'un uge'etosu shi. Amma a yuwaan ta de aza a na a ushi niyi shi uge'etosu, adama a na a zuwai okolo e le e ekere a Mawun ma ta ma *Asulā* shi.

19 Apa ili i na i zuwai uge'etosu u ri lo adama e le: Ekan a tawa ta atsumā o uvadi, agba a ciga yi shi. Irumbu i da a cigai, adama a na linga le iwuya i da.

20 Aza a na a yuwusan iwuya a 'yuwan ta ekan, waru a ciga a rawa ubata we eka'an shi, adama a na a ciga vuma reve iwuya i na aa yuwusan shi.

21 Aza a na a yuwusan wuma wa abula a tsu tawa ta ubata e ekan, ama suru a tsu reve ta a na a yuwusan ili i na *Asulā* a cigai.”

Yahaya cuwa ta Yesu

22 Ana o kotoi ili i ndolo, reve Yesu no ogoro a yi a 'yawā upasu wa Yahuda, ubata u na u danyui obolo ne ele ne'en wa'a. Waru u yuwusaan ta ama urumbusu.

23-24 A mantsa'a koto a shi a zuwa Yahaya† atsumā o u'wa wa ali shi. U rumbusu ta ama a Ayino, adama a na mini ma abunda ma dana ta lo. (Ubata'a u la'ashi alanga na Salima shi.) Ama a 'yawusa ta ya'a yi, waru u rumbusu le ta.

25 Atsumā o ogoro a Yahaya ozo o ro a uwa ta mawasan na vuma va Isra'ila ro adama a wuzā'u.

26 Reve a 'yawā a damma Yahaya, “Manlu, vuma na ve enei a mbanga mu Udolu wa Urdu, vuma na vu dammai ayi da Kristi Zamawawa, ayi fo u ta rumbusu ama. Waru ama suru a ta 'yawusa ya'a yi, agba a tawa ubata u tsu shi.”

27 Avu u usu, “Vuma tsu tsura ta ili i na *Asulā* a ca niyi goon.

28 Adu u uwwa ta ana n dammai, ‘Amu da Kristi† Zamawawa'a shi, amma amu da za na *Asulā* a lyunguyi n lapula ure adama a yi.’ †

29 Kasa'avu tsu 'yawā ta ubata u na vali vu kasa'avu ri. I'utsa i vali'i u tsu zangana ta obolo na ayi, na wu uwwa udyo wa yi. Amu i'utsa i vali vu kasa'avu i da, n yuwan ta mazanga ma abunda a na u lyuwai aci.

30 Ayi gba na a ciga a 'yuwan u dashishi, amu waru n jebushe.”

Za na tawai diga zuva

31 Reve Yahaya lyuwa elime na adanshi u damma, “Za na tawai diga zuva u la'a ta ama suru tsugbain. Za na tawai diga o uvadi za vu uvadi da, waru adanshi o uvadi a da u ri a yan. Za na gba tawai diga zuva u la'a ta ama tsugbain suru.

32 U damma ta ili i na we enei ni ili i na wu uwwai, agba ama a usu ili i na u dammai shi.

33 Vuma na ushiyi ikaka ya yi, u roco ta u usu ta ili i na *Asulā* a dammai amayun a da.

34 Vuma na *Asulā* a lyunguyi u tsu damma ta adanshi a *Asulā*, adama a na *Asulā* a ca yi ta ucira u Ruhu va yi tapu.

35 Dada u ciga ta Mawun lon, dada u ca niyi ucira a aci e ili suru.

36 Vuma na ushiyi Mawu'un u ta tsura wuma u babu ukotu, amma aza a na a yuwain tsutoni na Mawu'un shi, aa tsura wuma shi. Ama o ndolo a ta dana o sowuso atsumalima e ekere a *Asulā* babu ukotu.”

4

Yesu yuwan ta adanshi na ka va Samariya

¹ Yesu tsurusa ta aza a na a ususu niyi reve u rumbusu le. Reve Afarishi a uwwa a na aza a na oo tono yi'i a la'a ta aza a Yahaya abunda.

² (Yesu rumbusu ama'a na aciyayi shi, amma ojoro a yi a da u zuwai a rumbusu le.)

³ Yesu reve ta a na Afarishi a uwwa ta adama a yi, da da u lyawai Yahuda, reve u reme mmalu a kamba Galili.

⁴ Ure'e wu utulai ta nu upasu wa Samariya.†

⁵ Ayi a mmalu upasu'u, avu u rawa lyuci na a tsu de Saka, za na ri zuzu ni ida i na Yakubu cayi Isuhu mawun ma yi.

⁶ Urana a tyo aci da da Yesu rawai ooko'o a Yakubu. Avu u kuna adama a mmalu ma alanga n na u yuwain, da da u danuyi zuzu no ooko'o'o.

⁷⁻⁸ Ana ojoro a yi a uwai a lyuci a tsula ilyalya, avu ka va Samariya ro tawa o ooko'o'o adama u kene mini. Da da Yesu damma niyi, "Ne'e mu mini n sowo."

⁹ Reve u uwa asalama adama a na aza a Isra'ila a tsu kiralai na ama a Samariya shi. Da da u damma niyi, "Avu vuma va Isra'ila da, amu gba ka va Samariya da. Adama a nye vaa pati mu mini mo oso?"

¹⁰ Avu u usu yi, "Vu reve ili i na Asula a cigai u ca wu shi, waru vu reve vuma na aa patishi wu mini shi. Na shi vu reve, vu shi ta pati mu mini ma wuma."

¹¹ Avu u damma, "Zagbain, vu ri na aaguga shi, waru ooko'o'o u ta aru'un. Te da vaa tsura mini ma wuma'a?"

¹² Akaya a tsu Yakubur da kapa ntsu ooko'o'o, reve ayi na ama o u'wa a yi ni inama ya aguba ya yi o sowo mini o ooko'o'o a nda. Vu la'a ta Yakubu tsugbain?"

¹³ Avu Yesu usu, "Za na suru sowoi mini mo ooko'o'o a nda u ta dashi uwwa akuli.

¹⁴ Amma aza a na oo sowo mini ma na maa ca le aa dashi uwwa akuli shi. Mini ma na maa ca le u to o'wo gashi lyusu mini pe atsuma e le, za na aa ca le mini ma wuma u na woo koto shi."

¹⁵ Reve u damma yi, "Zagbain, ca mu mini'i adama n dashi uwwa akuli wan. Waru adama n dashi tawa pa mekene ma mini wan."

¹⁶ Avu u damma yi, "Yawa vu de vali va wu avu i tawa ra."

¹⁷ Reve u usu, "N ri na vali shi."

Avu Yesu usu, "Amayun a da a na vu dammai vu ri na vali shi.

¹⁸ Vo olo ta de ali o ton, agba za na vu ri nden na ayi gogo, vali va wu da shi. Vu damma mu ta amayun."

¹⁹ Reve u damma, "Zagbain, n reve ta avu vumavasu da.

²⁰ Nkaya n va n yuwaan ta Asula aganda a Masasan ma Gerizim, agba adu aza a Isra'ila i damma ta Urishelima da goon ubata u na aa yuwan aganda."

²¹ Avu u damma yi, "Usu mu, ka, mantsa mo ta lo a tawa ana ama aa yuwaan Dada aganda ko a masasan ma nda ko atsuma a Urishelima shi.

²² Adu aza a Samariya ke'en da i revei adama a za na yaa yuwusaan aganda, atsu gba aza a Isra'ila tsu reve ta ili ya abunda adama a yi, adama a na aza a Isra'ila a da aa damma cine Asula aa wawusa ama.

²³ Mantsa mo ta lo a tawa, amayun, mantsa'a ma rawa ta de, ana Ruhu va Asula aa zuwa ama a yuwaan Asula aganda ununa ayi u ri. Ele da aza a na Dada cigai a yuwaan yi aganda.

²⁴ E tse ene Asula shi, adama o ndolo aza a na a yuwaan yi aganda na a 'yuwan a cigai a yuwaan yi na yeni ye esu wan, amma atsuma a ruhu na amayun."

²⁵ Avu ka'a u damma, "N reve ta a na Zamawawa ri lo a tawa. Ayi da za na a tsu de Kristi. Nu u tawa, u ta cuduwa tsu ili biti."

²⁶ Avu Yesu damma, "Amu, za na aa yuwusan adanshi gogo'o, amu da ayi."*^o

Ojoro a kambata o ooko'o

²⁷ A mantsa'a, reve ojoro e Yesu a kambushi, reve a uwa asalama a na a cina niyi a adanshi na ka'a. Agba ko vuma ta gura ece ka'a, "Nye vu cigai?" shi. Ko e ece Yesu, "Nye i zuwai vaa yuwusan adanshi na ayi?" shi.

²⁸ Avu ka'a u lyawa lo meden ma mini ma yi o ooko'o. Reve u kambata a lyuci da da u dammai ama suru,

²⁹ "Tawai ye ene vuma na damma numu ili i na n yuwain de suru! Ko u ta gura o'wo ayi da Kristi Zamawawa'a?"

³⁰ Reve o uta a lyuci a yawa ya Yesu.

³¹ Ele atsuma e ili i ndolo, avu ojoro e Yesu a uwa a dansaa yi, "Manlu, yuwan ankuri, lyuwa ili i ro."

³² Avu gba u damma le, "N ta ni ilyalya i na i revei shi."

³³ Reve a uwa mecilei, "Vuma ro tawa ya ta de ni ilyalya?"

³⁴ Avu u damma, "Ya'a va, nna n yuwan ili i na za na lyungu numu cigai n yuwan ili i ta i da ni ilyalya, waru ya'a va nna n koto ulinga wa yi ili i ta i da ni ilyalya.

³⁵ I ta nu udammu, 'Na a yuwan woto nashi ama o to boloto a yuwan ugasa!'

* 4:26 Aza a Isra'ila e reve ta danshi "amu da" aala a Asula a da. Pa nda Yesu to rocosu ka'a ayi da Zamawawa'a. ^o 4:26 Mta. 3:14.

Amma n ta dansaa ðu i ka^lyuwa mejeje, i te ene a na ishina i kutsai azama ugasa.

³⁶ Za na ri o ugasa u ta ushishi atsupu, waru u to folotosu itana yu u^duma adama a wuma u na woo koto shi. Adama o ndolo a mantsa ma ta za vu ca^lan na za vu ugasa a ta mazanga o^olo.

³⁷ Pa nda udammu u nda amayun a da, 'Vuma ro a cu^lusan, za ro waru o ugasa.'

³⁸ N lyungu ðu ta i gasa ili i na i lingai shi. Ozo o ro a da a yuwain ulinga'a, a^du gba avu i koso ulinga u le, waru reve i tsura akunda a ðu."

Ama a Samariya na abunda a ca ta okolo

³⁹ Reve ama a Samariya a lyuci ndolo na abunda a ca Yesu okolo e le adama e ili i na ka'a u dammai, "U damma mu ta ili i na n yuwain de biti."

⁴⁰ Ana aza a Samariya a rawai ya Yesu, reve a pati yi u danu ne ele, da^da wa asai pe ayin e re.

⁴¹ Reve ama na abunda a ca okolo adama e ili i na u dammai.

⁴² Avu a damma ka'a, "Nu ufaru tsu ca ta Yesu okolo adama a adanshi a wu, amma gogo tsu ca ta okolo adama a na tsu uwwa niyi na aciyatsu. Tsu reve ta a na vuma nda na amayun ayi da Zamawawa vu uvadi."

Yesu kambatoi mawun ma zagbain gbaga

(Mat. 8:5-13; Luk. 7:1-10)

⁴³ Ana a yuwain ayin e re'e, reve Yesu kara a tyo Galili.

⁴⁴ (U damma ta de, a na vumavasu^la tsu tsura tsugbain a lyuci va yi shi.)

⁴⁵ Ana u rawai Galili, reve ama o upasu'u a ushi yi. E ene ta de ili i na u yuwain a Abuki a Mapasa atsuma a Urishelima adama a na a shi ta de fo.

⁴⁶ Ayi atsuma a Galili, reve u kamba a malyuci ma Kana ubata u na u kambatoi mini masayan. Vuma ro za tsugbain ubata u mogono ta nden a lyuci va Kafarnahum, ulobo wa yi u tu ubanakun.

⁴⁷ Ana wu uwwai a na Yesu uta ta diga Yahuda avu u rawa Galili, avu u rawa ya^la yi, avu u pati yi u tawa Kafarnahum u kambato mawun ma yi gbaga, adama a na mawu'un u shi a gan makuwaa.

⁴⁸ Avu Yesu damma yi, "Na ye ene iroci yi ili ya asalama ni ili i sa'avu shi, ya^la usu shi."

⁴⁹ Reve zagbai'in u damma yi, "Manlu, tawa kafu mawun ma va ma kuwa."

⁵⁰ Da^da u damma niyi, "Wala a tyo o u'wa, mawun ma wu ma^la kuwa shi."

Reve vuma'a u usu ili i na Yesu damma niyi, avu u kara a tyo o u'wa.

⁵¹ Ayi a tyo, reve agbashi a yi a ga'aton yi avu a damma yi, "Mawun ma wu ma baruwa ta."

⁵² Avu we ece le mantsa ma na mawu'un u kambai gbaga, reve a usu, "Ubanaku'un u lyawa ya ta yon rumu ta vu urana."

⁵³ Da^da'a u reve ta a na na rumu ta gan da Yesu dammai, "Mawun ma wu ma^la kuwa shi." Da^da vuma'a na aza a na a ri nden o u'wa wa yi suru a cayi Yesu okolo e le.

⁵⁴ Ayi da ulinga wa asalama^l we ire u na Yesu yuwain a Galili ana wu utai Yahuda.

5

Yesu yuwain opocino urana wa Ashibi

¹ Ana ili i ndolo i kotoi, avu Yesu kara a tyo Urishelima adama a abuki^l a aza a Isra'ila o ro.

² Atsuma a lyuci'i, mabata ma na a tsu de Beteseda na Tsu'arama^l ma dana ta lo zuzu nu unantsu u na a tsu de Unantsu wi lkyon. A yuwan ta kwa^la a mukisa n ton ukandaruru a mabata'a.

³ A mukisa n ndolo, aza o ubanakun na abunda a tsu danusu ta lo, ozo o ro nrumba n da, ozo o ro waru akutsuma, ozo o ro waru gba shi ozo o osowi a lipu. [A ta pura mantsa ma na malingata ma Asula ma lukuta mini'i

⁴ adama a na mantsa a tyo mantsa malingata'a ma tsu cipa ta a mini'i, reve u lukuta yi. Nu u lukuta yi u koto, avu vuma na fara dasai pe reve u tsura opocino a banakun na a damatosun yi suru.]^{*}

⁵ Vuma ro dana ta lo ubanakun a'wan mata'atsu na kunla.

⁶ Yesu ene yi ta nven, avu u reve a na vuma ndolo jima ta ubanakun. Da^da we ece niyi, "Vu ciga ta voo o'wo gbaga?"

⁷ Avu u usu, "Zagbain, u ri n yuwan shi, adama a na n ri na za na ee she^de mu a uwa a mini'i shi, mantsa ma na a lukuta mini. Na n ciga ma'uwaa avu nanza fara uwaa mu."

⁸ Reve u damma yi, "Yon mishin, vu tara avalu a wu, avu vu wala."

⁹ Babu usan avu vuma'a u kambushi gbaga. Avu u tara avalu a yi reve u kara.

Urana wa Ashibi^l u da ili i ndolo i farai.

¹⁰ Ana azagbain a Isra'ila e ene vuma ndolo na avalu a yi, da^da a damma niyi, "Ana'an Ashibi a da! Wila u lyawa a na vuma ro a tanu avalu a yi o urana wa Ashibi shi."

¹¹ Avu u usu, "Vuma na kambato numu gbaga u damma mu ta, 'Tara avalu a wu, avu vu wala.'"

¹² Reve e ece yi, "Vuma ne da damma nuwu ve yuwan cu'un vu ulinga u nda?"

* 5:4 Akuci a atagada a ri na guzu nda shi.

¹³ Agba u reve ko vuma ne da kambato niyi gbag'a'a shi, adama a na ama a dana ta lo abunda lon, waru cina Yesu kara de sanyi.

¹⁴ A 'yawa de, avu Yesu ga'an na vuma'a a Aa'isamapada avu u damma yi, "Kalyuwa, vo o'wo ta gbag'a gogo. Vu lyawa mayan mo unusu tsara ili i na i la'ai ili i nda i cina wu wan."

¹⁵ Reve vuma'a u 'yawa u damma azagbain a na Yesu da kambato niyi gbagba.

¹⁶ Adama o ndolo, reve azagbain a Isra'ila a fara a casu Yesu atsumalima a na u ta yuwusan cu'un vi ili i ndolo o urana wa Ashibi.

¹⁷ Avu gba Yesu damma le, "Kuci da Dada va aa yuwusan ulinga, ne da fo maa lyuwa elime nu ulinga."

¹⁸ Adama o ndolo, avu azagbain a Isra'ila a zamishi ure u na o una yi, adama a na u 'yuwain o toni wil'a wa Ashibi. Amma ili i na i la'ai uwuyanu ayi da, u damma ta Asula a da Dada va yi, za na zuwa niyi wo o'woi unata na Asula.

Dada ca ta Mawu'un ucira

¹⁹ Avu Yesu usu, "N damma du amayun, babu ili i na Mawun waa yuwan na aciyayi, amma ili i na we enei Dada a yuwusan, dada fo waa yuwusan. Ili i na Dada yuwain suru, dada fo Mawun u tsu yuwan goon.

²⁰ Dada u ciga ta Mawu'un, dada u roco niyi ili i na waa yuwusan suru. Waru u to roco yi ili i na i la'ai nda mgbain, tsara suru n du yo o'wo a asalama.

²¹ Cine Dada tsu 'yasa'ama atsuma a akwakwa avu u ca le wuma, ne da fo Mawu'un waa ca aza a na u dangwai wuma.

²² Babu vuma na Dada u ge'etoi, amma u zuwa ta Mawu'un za vu uge'etosu wa ama suru.

²³ Dada ciga ta ama suru a ca Mawu'un tsugbain, cine a ca niyi tsugbain. Na ama a 'yuwan a ca Mawu'un tsugbain, unata u da a na a 'yuwain a ca Dada za na lyungu niyi tsugbain.

²⁴ "Amayun a da maa dansaa du, vuma na uwwai ili i na n dammai avu u su za na lyungu numu, u ta na wuma u babu ukotu. O kototo vuma ndolo shi, amma u pasa ta ukwa a tyo wuma.

²⁵ Amayun a da maa dansaa du, mantsa mo ta lo a tawa waru u ta pa ana akwakwa aa uwwa udyo u va Mawun ma Asula, aza a na a uwwai a ta tsura wuma.

²⁶ Dada da ri nu ucira u na waa ca wuma, waru u ca ta de Mawu'un cu'un vu ucira u ndolo.

²⁷ Waru u ca ta de Mawu'un ucira u na wee ge'eto ama suru, adama a na ayi Mawun ma Vuma ma da.

²⁸ "She yo o'wo a asalama adama a nda wan. Mantsa mo ta lo a tawa ana akwakwa atsuma a ason aa uwwa udyo wa yi,

²⁹ avu o uta atsuma a ason. Aza a na a yuwain isa'ani a ta 'yon a tyo a wuma, aza a na gba a yuwain iwuya a ta 'yon a tyo ubata u na oo kototo le."

Yesu Mawun ma Asula ma da

³⁰ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, "Babu ili i na maa yuwan na aciyawa. Dada da lyungu numu, ayi da waru za na roco numu cine mee ge'eto. N tsu ge'eto ta ulobonu, adama a na n ta yuwusan itoni na ayi, waru n tsu yuwan ili i na maa uwvaa aciyawa uyo'o shi.

³¹ "Na amu da n yuwain adanshi adama a aciyawa goon, babu za na aa zuwaa mu atsuvu.

³² Amma za na aa yuwusan adanshi adama a va ta lo, waru n reve ta adanshi adama a va amayun a da.

³³ "Ilyungu ta nlingata a 'yawa ya Yahaya, avu gba u damma le amayun.

³⁴ Ko na wo o'woi adanshi a vadilima o roco ko zane da n ri shi, amma n yuwaan du ta adanshi ne ele adama i tsura iwawi.

³⁵ Yahaya ikanasa ta gashi fitila na a da'ai, waru i zangana ta a na a ca ndu ekan a yi a mantsa wa'a.

³⁶ "Amma ili i gbain i ro i ta lo i na i la'ai Yahaya i na yoo rocosu amayun adama a va. N ta yuwusan adama e ili i na Dada zuwa numu n yuwan! Ili i nda suru i to rocosu a na Dada da za na lyungu numu.

³⁷ Dada na lyungu numu fo ta yuwusan adanshi adama a va, agba koto yu uwwa udyo ko ye ene yi shi.

³⁸ I zuwa adanshi a yi o okolo a du shi, ayi da i zuwai adu i kudai a usu a na amu da za na u lyunguyi.

³⁹ I te petelyuwushe atsuma a Adanshi a Asula a majiyan i ta tsura wuma u babu ukotu. Adanshi a Asula a nda waru u yuwan ta adanshi a va!

⁴⁰ Suru na ne i 'yuwan ta a tawa ya'a va, tsara n ca du wuma u babu ukotu.

⁴¹ "N ri e izami yi ica ya ama shi.

⁴² Amma n reve du ta. N reve ta ko vuma ta atsuma a du ciga Asula shi.

⁴³ N tawa ta atsuma a ala a Dada, agba i usu mu shi. Agba i tsu usu ta ama a na a tawai adama a aciyele.

⁴⁴ Vani du i tsu ciga ta i tsura ica ya aciyadu, agba i tsu yuwan atyo a na yaa yuwan, tsara i tsura ica e ekere a Asula goon shi. To, cine yaa usu mu?

⁴⁵ "Agba amu da maa 'yawa na adanshi a du ubata wa Dada shi. Musa da ga 'yawa na adanshi a du! Ee, Musa za na yaa zuwusa okolo waa kamba du.

⁴⁶ Musa dana tã adama a va. Ni i shi i usu Musa, i shi ta usu mu.

⁴⁷ Ni i usu ili i na Musa ðanai shi, to, cine yaã usu ili i na n dammai?"

6

Yesu lyuwato tã ama ukpakukupa uton
(*Mat. 14:13-21; Mak. 6:30-44; Luk. 9:10-17*)

¹ Ana ili i ndolo i farai, avu Yesu kara a tyo upasalai u Mala ma Galili (za na a tsu de Mala ma Tibariya).

² Abajini o obolo o toni yi ta, adama a na e ene yi ta de ana u yuwain iroci yi ili ya asalama, ana u kambato i aza o ubanakun gbaga.

³⁻⁴ Mantsa ma Abuki a Mapasa ma aza a Isra'ila ma yuwan ta zuzu, avu Yesu 'yawa a masasan obolo no ojoro a yi, reve a danu.

⁵ Ana Yesu enei abajini o obolo a ama a tawa ubata wa yi, reve we ece Filibu, "Te da tsaa tsura ilyalya i na tsaa lyuwato ama a nda?"

⁶ (Yesu ece ta Filibu yeci i nda, tsara u lyungwa yi, adama a na u reve ta de ili i na waa yuwan.)

⁷ Avu Filibu usu, "Ikebe yu ulivu ukpakure (200)* aa gura tsula ilyalya i na za suru a lyuwa ko ke'en shi."

⁸ Atsuma o ojoro a yi, reve Andarawu mawun ma anawu ma Bituru ma damma,

⁹ "Apa ulobo u ro za na ri no opopofu a yitabo† o ton na mugula mu u'yewu n re. Agba ko cine a yuwan aa rawa le shi."

¹⁰ Avu Yesu damma le, "Dammai ama'a a danu." Ubata'a u dana ta na anlya o utanu lon. Ali ukpakukupa uton (5,000) u da a danuyi ubata u ndolo'o.

¹¹ Reve Yesu tara opopofu'u, avu u godyoo Asula adama a na u ca nle. Avu u ca e ne'eshen ali a na a ri lo nden. Ne da fo u yuwain na mugula'a, hali suru nle a tama a cuwan.

¹² Ana a tamai a cuwan, dada u dammai ojoro a yi, "Bolotoi akapi a na a buwai. She tsu lungusai ko ili wan."

¹³ Dada o bolotoi akapi o opopofu a yitabo a na a buwai, avu o shiton asaka kupa ne ejere.

¹⁴ Ana ama e enei ili ya asalama i na Yesu yuwain, reve a damma, "Amayun, ayi dada Vumavasula langa na ri lo a tawa atsuma o uvadi."

¹⁵ Yesu reve ta a na ama a ri e ifobi tsara a tawa a kambato yi wo o'wo mogono me le nu ucira, dada gba u karai a tyo a agadi ayi a nde'en.

Yesu wala ta a mini

(*Mat. 14:22-33; Mak. 6:45-52*)

¹⁶ Ana urana u riyai, reve ojoro a yi a kara a cipa zalã mala.

¹⁷ Ana ubata u rumbanai, agba babu Yesu tawa ubata u le. Avu a uwa a wantsun adama a pasalai a tyo Kafarnahum.

¹⁸ A mantsa mo ndolo abajini o upepu a lapusa ta, avu u yuwusan abajini abajini e ikefu i mala.

¹⁹ Ana ojoro a luwai a tyo e memere ma mala'a,† avu e ene Yesu a mmalu zuva mini. Avu u lyuwa elime na mmalu a tyo ubata u na a ri, dada a uwwai wovon lon.

²⁰ Dada u damma nle, "Amu da. She yu uwwa wovon wan."

²¹ Avu a shi a ciga a tara yi a wantsun. Babu usan, avu wantsu'un u rawa ubata u na a cigai a tyo.

²² Ana usana u tawai, ama a na a buwai upasu u ndefe e reve ta a na wantsun u ta u da u shi de. E reve ta a na Yesu uwai pe a wantsu'un obolo no ojoro a yi shi, amma a kara ta a lyawa yi.

²³ Antsun o ro o uta ta de a lyuci va Tibariya, avu e isawan zuzu nu ubata u na Zagbain godyoyi Asula adama o opopofu a na ama a tamai.

²⁴ Ana obolo a ama e enei de Yesu shi, ko e enei de ojoro a yi shi, avu a uwa a antsun a pasa a tyo a mbanga ma Kafarnahum tsara a zami yi.

Yesu da opopofu a wuma

²⁵ Ana a 'yagwai a cina niyi de, reve e ece yi, "Manlu, cine vu yuwain dada vu rawushi pa nda?"

²⁶ Dada Yesu usuyi, "Amayun a da maa dansaa du, i te izami i va adama a na i tamai opopofu hali i cuwan. Agba i ri e izami i va adama a na ye enei iroci yi ili ya asalama i va shi.

²⁷ She i zuwa ucira u du e izami yi ilyalya i na yaã langa wan. Amma, i zuwa ucira u du e izami yi ilyalya i na yaa ca wuma u babu ukotu. Ayi dada ilyalya i na Mawun ma Vuma maa ca du, adama a na Dada Asula o roco ta u usu ta Mawu'un."

²⁸ Dada e ece niyi, "Nye i da Asula a ciga ntsu tsu yuwan?"

²⁹ Reve u usu, "Apa ili i na Asula a ciga ndu i yuwan: I usu vuma na u lyunguyi."

³⁰ Avu a damma, "Na vu ciga tsu usu wu, yuwaan tsu ili ya asalama. Nye vaa yuwaan tsu?"

³¹ Nkaya n tsu n tama ta mana† atsuma o una. A dana yi ta pe atsuma a Adanshi a Asula, 'U ca tsu ta opopofu diga zuva tsara tsu tama.' †

* 6:7 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tshuheleni ayi da "dinari ukpakure (200)." Kalyuwa Ucuɗuwu wi "Ikebe."

† 6:19 Ayi ubata'a u damma ta, "mili ta'atsuko ko aza a nashi." Mili ta'atsuko nashi unata u da u ri na kilomita ton ko tali.

◇ 6:31 Mtã. 16:4-15.

³² Reve Yesu damma, “Amayun a da maa dansaa ɗu, Musa ɗa za na ca ndu opopofu diga zuva shi. Dada va ɗa za na aa casu opopofu a amayun diga zuva.

³³ Waru opopofu a na Asula a cayi, ayi dafa za na tawai diga zuva reve u ca uvadi wuma.”

³⁴ Reve ama'a a usu, “Zagbain, ca tsu opopofu o ndolo kuci.”

³⁵ Dafa Yesu dammai, “Amu da opopofu a na a tsu ca wuma. Vuma na tawai ubata u va suru waa dana na ambulu shi, waru za na usu numu suru waa uwwa akuli shi.

³⁶ N damma du ta de ye ene mu ta, agba suru na ne i usu mu shi.

³⁷ Dada ca mu ta ama a va, suru nle a tawa ya'a va, agba maa 'yuwan le shi.

³⁸ N cipa ta diga zuva tsara n yuwan ili i na Asula a cigai n yuwan, agba ili i na n cigai shi.

³⁹ Apa ili i na za na lyungu numu ciga numu n yuwan: N ciga n 'yuwan n lamba ko vuma ta atsumu a aza a na Asula a ca numu wan, n ciga n 'yuwan n 'yasan le o urana wu ukosu.

⁴⁰ Aza a na e enei Mawu'un, avu a usu yi a ta tsura wuma u babu ukotu, waru n ta 'yasan le o urana wu ukosu. Ayi da ili i na Dada va cigai.”

⁴¹ Avu ama a uwa a yuwusan adan-shawuya a aci a yi, adama a na u dammai, “Amu da opopofu a na a cipai diga zuva.”

⁴² Avu a damma, “Ayi nda ayi da Yesu, ulobo wa Isuhu. Tsu reve ta dada na mma va yi. Cine waa damma, 'N cipa ta diga zuva?’ ”

⁴³ Dafa Yesu aa damma, “Lyawai adan-shawuya.

⁴⁴ Dada da za na lyungu numu. Babu za na aa tawa ubata u va, she na Dada de yi a tyo ya'a va, waru n ta 'yasan vuma ndolo o urana wu ukosu.

⁴⁵ Amasula a dana ta, 'Asula o to rito le suru.' ◊ Za na zuwayi Dada atsuva, avu u rito ili i na woo ritosu yi, u ta tawa ya'a va.

⁴⁶ Babu za na enei de Dada, she amu za na Asula a lyunguyi. Amu da a nde'en goon me ene niyi.

⁴⁷ “N ta dansaa du amayun, za na usu numu suru u ta na wuma u babu ukotu.

⁴⁸ Amu da opopofu a na a tsu ca wuma.

⁴⁹ Nkaya n du n tama ta mana† o ogozo, a tyo de reve a kuwa.

⁵⁰ Apa nda opopofu a na a cipai diga zuva a tyo o uvadi. Vuma na tamai opopofu a nda waa kuwa shi suru suru.

⁵¹ Amu da opopofu a na a tsu ca wuma, za na cipai diga zuva. Vuma na tamai opopofu a nda suru waa kuwa shi. Opopofu a na maa

ca du lipu va da, za na maa ca tsara ama o uvadi a tsura wuma.”

⁵² Avu aza a Isra'ila a uwa mawasan vanni le, adansa, “Cine tsa da vuma nda a ca tsu lipu va yi tsu tama?”

⁵³ Avu Yesu usu le, “N damma du amayun, ni i tamai lipu Mawun ma Vuma waru i sowo mpasa ma yi shi, yaa tsura wuma u babu ukotu shi.

⁵⁴ Aza a na a tamai lipu va waru o sowo mpasa n va, a ta tsura wuma u babu ukotu, waru n ta 'yasan le o urana wu ukosu.

⁵⁵ Lipu va ilyalya ya amayun i da, waru mpasa n va ili yo oso ya amayun i da.

⁵⁶ Aza a na a tamai lipu va waru o sowo mpasa n va o to obolo na amu, waru amu n to obolo ne ele.

⁵⁷ Dada va za na ri wuma da lyungu numu, amu fo n ta wuma adama e ili i na Dada va yuwain. Adama o ndolo, za na tama numu ta yuwan wuma adama e ili i na n yuwain.

⁵⁸ Amu da opopofu a amayun a na a cipai diga zuva. Vuma na tamai opopofu a nda suru, u ta tsura wuma u babu ukotu. Agba waa kuwa cine nkaya n du n kuwai shi, ko na a tamai mana.”†

⁵⁹ Yesu yuwan ta adanshi a nda suru ayi pe a yuwusan uritosu atsuma a aa'isa† a Kafarnahum.

Ama na abunda a lyawa ta itoni ya Yesu

⁶⁰ Ana aza a na oo tono Yesu a uwwai ne, avu a damma, “Ili i nda i tu usan u na vuma ee reve. Cine ama a tsu adanshi a nda?”

⁶¹ Yesu reve ta a ta adan-shawuya. Dafa we ecei, “Ili i nda u gala du ta?”

⁶² To nye yaa jijan na ye ene mu, Mawun ma Vuma, a kambu zuva waru?

⁶³ Ruhu da tsu ca wuma u babu ukotu. Ucira u vuma waa gura yuwan ili shi. Adanshi a na n yuwain da a zuwa ndu i tsurai Ruhu va Asula, za na tsu ca wuma.

⁶⁴ Agba ozo o ro a du a ca okolo shi.” (O ufuru, Yesu reve ta de aza a na a cayi okolo shi, na vuma na aa wina yi.)

⁶⁵ Reve Yesu damma, “Adama o ndolo a da n dammai, 'Na Dada tawaa na vuma ubata u va shi, vuma ndolo waa gura tawa shi.’ ”

⁶⁶ Adama e ili i na Yesu dammai, dafa aza a na oo tono yi na abunda a vadalai, avu a lyawa itoni ya yi.

⁶⁷ Dafa we ecei Kupanejere'e, “Adu fo i ta ciga i kara?”

⁶⁸ Reve Simo Bituru usu yi, “Zagbain, ya zane da tsaa tyo? Vu ta ni idanshi i na i tsu ca wuma u babu ukotu.

⁶⁹ Tsu ca ta okolo, waru tsu reve ta a na avu da Za va Akiza va Asula'a.”

⁷⁰ Reve Yesu usu, “N dangwa dú tã Kupanere.† Agba za tã atsuma a dú Mekenkesu ma dá!”

⁷¹ Yahuza ulobo wã Simo Iskariyoti dá Yesu yuwusain adanshi a aci a yi. A tyo o ukosu u ta wina Yesu, ko na wo o'woi za tã dá atsuma a Kupanejere'e.

7

Muwun ma anawu ma Yesu n usu ili i na u dammai shi

¹ Ana ili i ndolo i kotoi, avu Yesu garasa upasu wã Galili, adama a na u ciga u 'yawa upasu wa Yahuda shi, adama a na azagbain a Isra'ila a ciga tã o una yi.

² A mantsa'a Abuki o Ogodo o Ucuwusan* a aza a Isra'ila a yuwan tã zuzu.

³ Dada muwun ma anawu ma yi n dammai niyi, “Vu lyawa ubata u nda reve vu kara a tyo Yahuda, tsara aza a na oo tono wu e ene ili ya asalama i na vaa yuwusan.

⁴ Vuma na cigai ama suru e reve ili i na waa yuwusan, u tsu pa'aton aciyayi shi. Na vaa yuwusan cu'un vi ili i nda, to, utaa aciyawu a alanga eteshe.”

⁵ Ko muwun ma anawu n usu shi.

⁶ Dada Yesu dammai nle, “Gogo dá mantsa ma na maã kara shi. Amma ya'a dú, mantsa suru wu ntsaa dú tã.

⁷ Ama o uvadi u nda aa 'yuwan dú shi. A 'yuwan mu tã adama a na n dammai nle a ta yuwusan ili i iwuya.

⁸ 'Yoyin i kara a 'yawa ubata wã abuki. N ri ufofu u na maã 'yawa de shi, adama a na mantsa ma va koto ma yuwan shi.”

⁹ Ana Yesu dammai tsundolo, avu wi isawan pe atsuma a Galili.

Yesu yuwan tã uritosu a Aa'isamapada

¹⁰ Ana muwun ma anawu n karai a tyo ubata wã abuki'i, ayi fo u 'yawa tã de usokowu, u 'yawa a alanga e eteshe shi.

¹¹ Azagbain a Isra'ila a ciga tã e ene yi ubata wã abuki'i, dada a lyuwai elime na yeci adansa, “Te da gba u ri?”

¹² Atsuma o o'olo'o, ama na abunda a yuwusan tã adanshi na yemenu a aci e Yesu. Ozo o ro a dammai a na, “Vuma va afula da.”

Ozo o ro gba a dammai, “Ama a da waa yuwusaan epen.”

¹³ Babu vuma na yuwain adanshi a yi a alanga e eteshe, adama a na a ta uwwusa wovon wa azagbain a Isra'ila.

¹⁴ O urana wã nashi wã abuki'i,† Yesu 'yawa tã a Aa'isamapada, avu u reme uritosu.

¹⁵ Aza a Isra'ila a yuwan tã asalama hali a dammai, “Koto vuma nda danu e ekere a manlu shi. Cine tsa da u yuwan u reve ili i nda na abunda tsunda?”

¹⁶ Dada Yesu usuyi, “Ili i na moo ritosu ya'a va da wu utai shi, amma Asula a na a lyungu numu, ayi da u ca numu ele.

¹⁷ Na ama a dangwa a yuwan ili i na Asula a cigai, e te reve uritosu u va ubata wã Asula u da wu utai, amma ya'a va da shi.

¹⁸ Ama a na aa yuwusan uritosu wi ili ya aciyele, e te izami yi ica e ekere a ama. Amma vuma na cigai akapi a cuwa za na lyungu niyi, amayun a da u tsu dammai. U tsu yuwan epen shi, ko ke'en.

¹⁹ Musa ca dú tã Wila'a, agba babu za na kuru niyi. Nye i zuwai i cigai yu una mu?”

²⁰ Reve ama'a a usu, “Vu tã no otoni a lima! Nan zane da gba a cigai o una wu?”

²¹ Dada Yesu usu nle, “N yuwan tã ili ya asalama i tã, avu suru ndu i kara a asalama.

²² Musa dammai dú tã i pada muwun n dú uryumbu. (Nkaya n dú n da n farai ulinga u ndolo, Musa da shi). I tsu pada tã mawun uryumbu, ko urana wa Ashibi u da.

²³ Ayi da nda i tsu pada tã mawun uryumbu o urana wa Ashibi adama i kuru Wila wa Musa. To, adama a nye i ri o upan na amu a na n kambatoi vuma ro gbaga o urana wa Ashibi?

²⁴ I lyawa uge'etosu adama a na ye enei cine ili i rotsoi. I yuwan uge'etosu wi ili i na ye enei amayun.”

Yesu Kristi Zamawawa da?

²⁵ A mantsa mo ndolo, avu ama a Urishe-lima o ro a dammulai, “Vuma na azagbain a cigai o una dada nda.

²⁶ Agba u ta yuwusan uritosu ubata u na ama e ene yi waru a uwwa yi, agba babu vuma na putsaa niyi. She dammai azagbain a usu tã a na ayi Zamawawa da na amayun.

²⁷ Amma tsu reve tã lyuci vuma nda'a. Agba na Zamawawa va amayun tawa, babu za na ee reve ubata u na wu utai.”

²⁸ Yesu pe a yuwusan uritosu a Aa'isamapada, dada u 'yasain udyo, “Ee, i reve mu tã, waru i reve tã lyuci va. Amu da n lyunguyi aciyava shi. Za na lyungu numu za va amayun da, agba i reve yi shi.

²⁹ Amma amu n reve yi tã, adama a na mu utã tã ubata u na u ri, ayi da waru u lyungu numu.”

³⁰ Ana u dammai ili i nda, avu ama a shi a ciga e reme yi. Agba a tsura vuma na gura ju'wan niyi shi, adama a na mantsa mo koto ma rawa shi.

* **7:2** A Abuki o Ogodo o Ucuwusan, aza a Isra'ila a tsu yuwan tã mazanga adama a na o kotoi ugasa. A tsu yuwan tã ogodo o ro lo a na aa dana a danu pe ajuma a tã. Ne da a tsu cuwan na cine nkaya n le n danuyi o ogodo a mantsa ma na a dana i agara atsuma o una a'wan amunga kafu a uwa e ida i na Asula a yuwaan nle nzuwulai. † **7:14** Rana kunla vu ukosu va Abuki O Ogodo o Ucuwusan a da.

³¹ Ama na ̄bundā a usu t̄a Yesu. Daḁa a dammai, “Na Zamawawa u t̄awa, u ta gura yuwan ili ya asalama i na i la'ai ili i na vuma nda aa yuwusan?”

A lyungu t̄a aḁugari e reme Yesu

³² Ana Afarishi a uwwai oḁolo a adanshi adama e Yesu, reve ele oḁolo na nan ganu a gbagbain a lyungu aḁugari a Aa'isamapada e reme yi.

³³ Avu Yesu damma, “N t̄a ḁana oḁolo na aḁu woto meketeci, avu n kamba a t̄yo ubata wu za na lyungu numu.

³⁴ A mantsa mo ndolo, i ta zami mu, agba yaa tsura mu shi. Agba yaa gura 'yawa ubata u na n ri shi.”

³⁵ Avu azagbain a Isra'ila a dammulai v̄ani le, “Ubata u ne u ḁa vuma nda cigai u 'yawa hali na tsaa zami yi agba tsee ene yi shi? U t̄a 'yawa e ilyuci ilyuci ya Heleniḁ ubata u na ama a tsu a ri nden tsara u rito Nheleniḁ n na n ri de?”

³⁶ Nye i ḁa waa yuwusan majiyan ana u dammai, ‘I ta zami mu, agba yaa tsura mu shi’, waru ‘Yaa gura 'yawa ubata u na n ri shi?’”

Mini ma na ma tsu ca wuma

³⁷ O urana wu ukosu wa abuki'i, za na ayi ḁa abajini o urana, avu Yesu 'yon mishin ḁaḁa wu utayi uḁyo zuva, “Vuma na aa uwwusa akuli biti u tawa ubata u va, reve u sowo.

³⁸ Cine Adanshi a Asulaḁ a dammai, ‘Vuma na usu numu suru, ḁolu na tsu casu mini ma wuma ma t̄a ḁana oo utusa atsuma a yi.’”[‡]

³⁹ Yesu yuwan t̄a adanshi adama a Ruhu va Akiza. Koto Asula a ca Ruhu'u shi, adama a na koto u 'yasan Yesu avu u ca yi tsugbain shi. Agba a t̄yo o ukosu, aza a na a usuyi Yesu a tsura t̄a Ruhu'u.

Mawasan adama e Yesu

⁴⁰ Ana ama a uwwai adanshi e Yesu, ḁaḁa ozo o ro e le a dammai, “Ili i ro yi lo shi, vuma nda'a Vumavasula langa va amayun ḁa.”

⁴¹ Ozo o ro gba a damma, “Ayi ḁa Kristi Zamawawa'a.”

Reve gba ozo o ro a damma, “Kristi Zamawawa oo ut̄a diga Galili shi.

⁴² Adanshi a Asula a damma t̄a Kristi Zamawawa to ut̄a o ugundo u Mogono Dawuda waru a ta matsan yi Batalami, lyuci na Dawuda ḁanaḁ nden.”[◊]

⁴³ Oḁolo a ama'a e ne'eshen t̄a ure adama e Yesu.

⁴⁴ Ozo o ro atsuma e le a shi t̄a a ciga e reme Yesu, amma babu za na gura ju'wan niyi.

Azagbain a yuwan t̄a a usu Yesu

⁴⁵ Avu aḁugari'i a kamba ubata u nan ganu a gbagbainḁ na Afarishi, aza a na e ece nle, “Nye i zuwai i t̄awai na Yesu pa shi?”

⁴⁶ Reve a usu, “Koto a tsura vuma na dammai ili i na vuma nda dammai shi!”

⁴⁷ Daḁa Afarishi a usuyi, “Hali na aḁu fo Yesu pusan ḁu t̄a ana?”

⁴⁸ Ko ganu gbain ko Mafarishi ma t̄a atsuma a tsu a usu yi shi!

⁴⁹ Oḁolo a ama a nda koto e reve Wila wa Musa shi. Asula yuwaan le t̄a una!”

⁵⁰ Nikodimu Mafarishi ma ḁana t̄a lo, vuma na shi 'yawai ya Yesu nu ufaru tsara we ene yi. U damma le t̄a,

⁵¹ “Wila u tsu u lyawa tsu tsu kototo ama babu tsu uwwa ili ya aguji i le shi. U ri ulobonu tsu ge'eto nle babu na tsu revei unusu u na a yuwain shi.”

⁵² Daḁa ele a dammai, “Upasu wa Galili u ḁa vu ut̄ai fo? Kalyuwa Adanshi a Asula ulobonu, vu te reve babu vumavasula na oo ut̄a diga Galili.”

[

⁵³ Ne ḁa ifolo'o i kotoi, avu ama e bete'we a t̄yo a 'wa le.

8

E reme t̄a aashakala

¹ Yesu gba u kara t̄a a t̄yo a Masasan ma Zetun.

² Ana usana u tawai, reve u 'yawisa a Aa'isamapada na wasasa. Ama suru a tawa t̄a ubata u na u ri, avu u ḁanu u kara o ritosu le.

³ Reve munlu n Wila na Afarishi a tawa na ka na e remei e tsipere. Avu a zuwa yi wi isawan e memere ma ama.

⁴ Avu a damma, “Manlu, ka nda e reme yi t̄a atsuma e tsipere.

⁵ Wila wa Musa u rito tsu t̄a a na cu'un vu ka ndolo suru a vara yi na atali o una yi! Avu gba nye vu dammai?”

⁶ A yuwan yi t̄a cu'un yeci i ndolo tsara a lyungwa yi, waru e reme yi nu unusu.

Reve u kaḁato reve u yuwan idana e ida na aakatsu a yi.

⁷ Avu a yuwain yi yeci adama a ka'a, a t̄yo o ukosu avu u gaḁuwa ḁaḁa u damma nle, “Na vuma ro atsuma a ḁu koto u yuwan unusu shi, lyawa wo o'wo za na aa fara vara yi na aatali.”

⁸ Avu u kaḁatowisa u yuwan idana e ida.

⁹ Ana a uwwai ne, reve e bete'we aza a t̄a t̄a. Aza a kpakpara ḁa a fara kara. A t̄yo o ukosu Yesu ḁa na ka'a a buwai lo goon no oḁolo'o.

[‡] 7:38 Izk. 47:1; Zak. 14:8. Re re t̄a lo na aa gura jiyan ko zane ḁa mini mo ut̄ai ya'a yi. 1) za vi itoni na 2) Yesu, ufaru wi iwawi. [◊] 7:42 2 Sam. 7:12; Mik. 5:2.

¹⁰ *Avu* u gaduwisa dāda we ecei ka'a, "Te gba ama'a? Vuma ro buwa lo a na wee ge'eto wu shi?"

¹¹ Reve u usu, "Manlu, ko vuma buwa pa shi."

Dāda u damma niyi, "To, ko *amu* moo kototo wu shi. Wala, agba she vu dāshi yuwan unusu wan."*]

Yesu da ekan o uvadi

¹² *A* tyo de, *avu* Yesu damma ama'a, "Amu da maa casu ama o uvadi ekan. Vuma na kuru numu suru u ta tsura ekan a na a tsu ca wuma, waru waa wala atsuma e irumbu shi."

¹³ Reve Afarishi a damma yi, "Ana vaa yuwusan adanshi a aciyava, *avu* da goon vaa dansa a na ili i nda amayun a da. Tsu usu ili i na vu dammai shi."

¹⁴ Reve u usu, "Ee, n ta dansa ili i nda adama a aciyava, amma waru amayun a da. N reve ta ubata u na mu utai, waru n reve ta ubata u na mee tyo. Adu gba i reve ubata u na mu utai nu ubata u na mee tyo shi."

¹⁵ Adu da yee ge'etosu cine vadilima ee ge'etosu. Amu gba mee ge'etosu vuma shi.

¹⁶ Agba ko na n ge'eto, ure u na mee ge'etosu amayun a da, adama a na *amu* da a nde'en shi. Dada na lyungu numu to obolo na *amu*.

¹⁷ Wila u du u damma ta, na ama e re a yuwan adanshi a ta adama e ili i ro, i ciga i yuwan i usu ili i na a dammai.

¹⁸ Amu da vuma na yuwain adanshi adama a aciyava, waru Dada na lyungu numu ta yuwusan adanshi a aci a va."

¹⁹ Reve e ece, "Te da dada va wu?"

Avu u usu, "I reve mu shi, agba i reve Dada va shi. Ni i shi i reve mu, i shi te reve Dada va fo."

²⁰ U damma ta ili i nda suru a mantsa ma na u yuwusain uritosu a Aa'isamapada, zuzu nu ubata u na a shi a zuwusa ikebe. Agba babu za na reme niyi, adama a na mantsa ma yi ma buwai.

Yaa yawu ubata u na mee tyo shi

²¹ Yesu dammisa ta Afarishi'i, "N ta kara n lyawa du, i ta zami mu, ne da waru yaa lyuwa elime nu unusu u du, reve i kuwa. Yaa yawu ubata u na mee tyo shi."

²² *Avu* azagbain a Isra'ila a damma, "U damma ta tsaa yawu ubata u na wee tyo shi. U ta a majiyan wu una aciyayi?"

²³ Reve u damma, "Adu ama o uvadi a na a ri zala da, agba *amu* o uvadi wa zuva u da n ri. Adu aza o uvadi a nda a da, agba *amu* za vu uvadi u nda u da n ri shi."

²⁴ *Ayi* da i zuwai n damma ndu i ta kuwa obolo nu unusu u na yaa yuwusan. Nni

i lyuwan a usu a na *amu* dāda[†] za na n dammai n ri, babu ili i ro i ta kuwa atsuma a nusu du."

²⁵ Reve e ece, "Avu gba zane da vu ri?"

Avu u usu, "Amu da vuma na n tsu dansaa du n ri."

²⁶ N ta ni ili i na maa damma aci a du, waru ni ili ya abunda i na mee ge'eto a aci a du. Amma maa damma ili i na n ri ne ele shi. Adama a na za na lyungu numu amayun a da u tsu dansa kuci, waru n damma ta aza o uvadi ili i na u damma numu goon."

²⁷ Ama e reve a na waa dansaa le adama a Dada'a shi.

²⁸ Adama o ndolo a da u damma nle, "Ni i 'yasan Mawun ma Vuma zuva va akpata,† i ta reve a na *amu* dāda za na maa dansaa du n ri. I reve waru n tsu yuwan ili nu ucira u va shi. Ili i na Dada va rito numu da goon n tsu damma."

²⁹ Za na lyungu numu to obolo na *amu*. Koto u kara u lyawa mu a nde'en shi, kuci da waru n tsu yuwan ili i na waa uwwa uyo'o u va."

³⁰ Ama a abunda a na a uwwai ili i na Yesu dammai, a usu yi ta.

Amayun a ta bada wu

³¹ *Avu* Yesu damma aza a na a usu niyi, "Ni i lyuwa elime ni itoni yu uritosu u va aza e itoni ya amayun a da i ri."

³² Ne da yee reve amayun, waru amayu'un u ta bada du."

³³ Reve a usu, "Atsu muwun n tsukaya ma Ibrahim n da, koto tso o'wo agbashi a ama o ro shi. Cine vu dammai a ta bada tsu?"

³⁴ Reve u usu, "N damma du amayun, vuma na yuwain unusu suru aagbashi o unusu a da."

³⁵ Aagbashi a tsu danu o u'wa wu zagbain suru suru shi, amma ulobo wu u'wa kuci o u'wa wa dada va yi da u tsu dana.

³⁶ Adama o ndolo na Mawun u bada du, i to o'wo faan na amayun.

³⁷ N reve ta a na adu muwun n tsukaya ma Ibrahim n da, agba i ciga ta yu una mu adama a na i usuyi uritosu u va shi."

³⁸ N ta dansaa du ili i na Dada va roco numu, agba i ta yuwusan ili i na dada du damma ndu."

³⁹ Reve a usu, "Ibrahim da dada tsu."

Avu u damma, "Na adu muwun ma Ibrahim n da na amayun, i ta yuwan ili i na Ibrahim yuwain."

⁴⁰ Amayun a da maa dansaa du, amayun e ili i na mu uwwai ubata wa Asula, adu da nda gba i cigai yu una mu. Ibrahim aa yuwan cu'un vi ili i ndolo shi."

⁴¹ Agba adu i ta yuwusan ili i na dada du yuwain foyi."

* 8:11 Akuci a aatagada a ri na gazu nda shi. † 8:24 Aza a Isra'ila e reve ta danshi "amu da" aala a Asula a da. Adama o ndolo a tara ta Yesu de ta aciyayi Asula. ◇ 8:24 Mta. 3:14.

Reve a usu, “Atsu agirutu a da shi! Asula a da Dada va amayun tsu.”

⁴² Avu u damma le, “Na Asula a da Dada du, i shi ta ciga mu, adama a na n tawa ta ubata u du diga a Asula. Agba amu da n tawatoyi aciyava shi, ayi da u lyungu numu.”

⁴³ I reve ili i na n damma ndu shi, adama a na i usuyi uritosu u va shi.

⁴⁴ Mekerencesu ma da dada du, i tsu yuwan ta ili i na u cigai foyi. Diga o ufaru za mona da waru za ve epen da. Babu ili ya amayun a aci a yi. Ili ya aciyayi a da u tsu yuwan adanshi, waru ili i na u dammai suru epen a da. Za ve epen da goon shi, amma waru dada ve epen da.

⁴⁵ Amma amayun a da maa dansaa du, ayi da waru ili i na i zuwai i usu numu shi.

⁴⁶ Atsuma a du, zane da na amayun aa gura reme mu nu unusu? Waru ana maa dansaa du amayun, nye i zuwai i usuyi shi?

⁴⁷ Vuma na Asula a da Dada va yi, u tsu zuwa ta atsuva a Adanshi a Asula. Adu gba aza a Asula a da shi, ayi da i zuwai i zuwai atsuva a du shi.”

Yesu la'a ta Ibrahim

⁴⁸ Avu aza a Isra'ila a usu, “Tsu ta mejeje na tsu damma avu vuma va Samariya[†] da, waru vu ta no otoni a lima atsuma a wu!”

⁴⁹ Reve Yesu usu, “N ri no otoni a lima shi. N ca ta Dada va tsugbain, avu i 'yuwan a ca mu tsugbain.

⁵⁰ N ri e izami i tsugbain tsa aciyava shi. Amma za na cigai n ushi tsugbain ta lo, ayi da waru za na aa yuwan uge'etosu.

⁵¹ Amayun a da maa dansaa du, vuma na yuwain itoni nu uritosu u va, waa kuwa shi.”

⁵² Avu a damma yi, “Gogo tsu reve ta a na vu ri no otoni a lima! Ko Ibrahim na amasula a kuwa ta. Avu gba vu damma ta, 'Vuma na yuwain itoni nu uritosu u va, waa kuwa shi.’

⁵³ Avu vu la'a ta dada tsu Ibrahim atsuma a tsugbain? U kuwa ta, ne da fo amasula. A majiyan ma wu, zane da vaa tarasa vu ri?”

⁵⁴ Reve u usu, “Na n ca aciyava tsugbain, tsugbain tso ndolo ili i da shi, ko ke'en. Dada da vuma na ca numu tsugbain, waru i damma ta a na ayi da Asula a du.

⁵⁵ Koto i reve yi shi, amma amu n reve yi ta. Na n damma koto n reve yi shi, n to o'wo za ve epen tsu adu. Amma n reve yi ta, waru n tsu yuwan ta itoni ni ili i na u dammai biti.

⁵⁶ Dada du Ibrahim yuwan ta mazanga a na wee ene mantsa ma na maa tawa. We ene yi ta waru u yuwan ta mazanga.”

⁵⁷ Avu a damma, “Cine vu yuwain ve enei de Ibrahim? Koto vu rawa a'wan kupoton shi.”

⁵⁸ Reve u usu, “Amayun a da maa dansaa du, kafu a matsan Ibrahim, Amu^o dada za na n ri lo.”†

⁵⁹ Ana Yesu yuwain adanshi a nda, avu ama a tada atali tsara o una yi. Reve Yesu wo odoru o uta, u lyawa Aa'isamapada'a.

9

Yesu yuwaan ta irumba opocino

¹ Yesu pe atsuma a mmalu, avu we ene vuma na a matsain irumba.

² Avu ojoro a yi e ece yi, “Manlu, nye i zuwai a matsain vuma nda irumba? Adama o unusu wa yi u da ko adama o unusu u nan dada va yi?”

³ Reve u usu, “Vuma nda ri irumba adama o unusu wa yi ko o unusu u nan dada va yi shi. Ne da a matsan niyi tsara Asula o roco ucira wa yi a tyo e ekere a yi.

⁴ Nu urana, tsu 'yuwan tsu ciga tsu lyuwa elime nu ulinga wu za na lyungu numu. Ayin o ta lo a tawa na vuma aa gura linga shi.

⁵ Amu pa atsuma o uvadi u nda, amu da n tsu ca ama o uvadi ekan.”

⁶ Ana u dammai ne, avu u tsuwan matsan e ida, avu u sukuta yi, reve u kene yi dada u putalayi vuma'a e esu.

⁷ Reve u damma vuma'a, “Yawa vu sa'a esu a wu a Mabata ma Siluwamu.” (Urevu wa “Siluwamu” ayi da “Lyungu.”) Avu vuma'a u kara u sa'a. Ana a kambai o u'wa, reve we ene ure.

⁸ Avu ama o ubata'a na akapi a na e revei u dana ta irumba a yuwusan ipati reve e ece, “Vuma ndede dada, za na tsu danusu a yuwusan ipati shi?”

⁹ Avu ozo o ro a damma, “Ayi dada.”

Akapi gba a damma, “O'o, u rotso ta vuma ndede'e.”

Reve zavipati'i u reme adansa, “Amu dada!”

¹⁰ Reve e ece yi, “Cine vu yuwain dada ve eneshe gogo?”

¹¹ Dada u usuyi, “Vuma na a tsu de Yesu da re'wetoi mabula avu u putala mu e esu. Reve u damma mu, 'Yawa a Mabata ma Siluwamu vu sa'a esu a wu.' Ana n 'yawa n sa'ai, reve me ene.”

¹² Avu e ece yi, “Te da vuma'a?”

Avu u usu, “N reve shi.”

Afarishi a ciga ta e reve ili i na i farai

¹³ Avu ama'a a 'yawa Afarishi na vuma na dana irumba'a.

¹⁴ Urana u na Yesu fofoi mabula avu u kambato yi gbaga Ashibi a da a shi.

¹⁵ Dada Afarishi o ro e ecei vuma'a, “Te da vu tsurai yeni ya wu?” Reve u usu, “Vuma ro

† 8:48 Na za va Isra'ila de za ro za va Samariya, wisulusa u da u dana. E reve ta a na Yesu diga Galili da wu utai, agba Samariya da shi. ◇ 8:58 Mtq. 3:14.

putala mo ta mabula mo utanu e esu, avu n sa'a le, gogo amu da nda e eneshe."

¹⁶ Avu Afarishi o ro a damma, "Ayi vuma nda Yesu, wu uta ubata wa Asula shi, adama a na u yuwan tsutoni na wila wa Ashibi shi."

Ozo o ro gba a damma, "Vuma na ri nu unusu waa gura yuwan cu'un vi iroci yi ili ya asalama o ndolo shi." Adama o ndolo a usulai shi.

¹⁷ Avu e ecishe vuma'a, "Nye vaa damma adama a vuma na kambuwai esu a wu gbaga?"

Avu vuma u usu, "Ayi vumavasula da."

¹⁸ Agba azagbain a Isra'ila a usu a na u danai irumba shi, avu u kara eneshe gogo shi. Reve a lyungu e fewe le nan dada va yi.

¹⁹ Avu e ece le, "Ulobo o du u da nda'a? I damma u dana ta irumba ana i matsan niyi. Cine tsa da u yuwain dada we eneshe gogo?"

²⁰ Reve nan dada va yi a usu, "Tsu reve ta a na ayi mawun ma tsu ma da, waru tsu reve ta tsu matsan yi ta irumba."

²¹ Amma tsu reve ko cine tsa da u yuwain we eneshe gogo shi. Waru tsu reve za na kambato niyi gbaga shi. Ece niyi. U rawa ta a'wan a na waa gura damma du na aciyayi."

²² A damma ta ne adama a na a ta uwwusa wovon wa aza a Isra'ila. Aza a Isra'ila a damma ta de vuma na dammai Yesu Zamawawa da, waa dashi uwisa a aa'isa shi.

²³ Ayi da i zuwai nan dada va yi a dammai, "U rawa ta u yuwan adanshi na aciyayi. Ece niyi!"

²⁴ Avu aza a Isra'ila e dewishe yi we ire avu a damma, "Kucina na Asula reve vu damma tsu amayun! Tsu reve ta vuma na kambato nuwu gbaga nda za vu unusu da."

²⁵ Avu u usu, "N reve ko za vu unusu da shi. Apa ili i ta i na n revei: N dana ta irumba agba gogo n te eneshe."

²⁶ Avu e ece yi, "Nye u yuwaan nuwu? Cine tsa da u kambatoi esu a wu gbaga?"

²⁷ Reve u usu, "N damma du ta de, agba i zuwaa mu atsuvi shi. Cine i cigai yu uwwisa? I cigi ta yoo o'wo aza e itoni a yi fo?"

²⁸ Avu e isula yi adansa, "Avu da za vi itoni va yi, agba atsu aza e itoni ya Musa a da."

²⁹ Tsu reve ta Asula a yuwaan ta Musa adanshi, agba atsu tsu reve lyuci na vuma nda utai shi."

³⁰ Avu u usu, "Ili ya asalama i da nda'a! U kambato ta esu a va gbaga, agba adu i reve ubata u na wu utai shi."

³¹ Atsu tsu reve ta Asula a tsu zuwaa aza o unusu atsuvi shi. Amma u tsu zuwaa ta aza a na a yuwusaan yi aganda avu waru a yuwan ili i na u damma nle atsuvi.

³² Ana Asula a yuwain uvadi, koto a tsura vuma na kpatuwai esu a vuma na a mat-sain irumba shi.

³³ Na vuma na Asula a lyunguyi da shi, ko ili i ta waa gura yuwan shi."

³⁴ Reve a damma yi, "Avu za vu unusu da diga urana u na a matsan nuwu! Vu ta a majiyan vu to rito tsu ili i ro?" Avu a damma yi waa dashi uwa a aa'isa shi.

Tsurumba tsa Afarishi

³⁵ Ana Yesu uwwai ili i na i farai, avu u zami vuma'a, avu we ece yi, "Vu usu ta Mawun ma Vuma'a?"

³⁶ Reve u usu, "Zagbain, damma mu ko zane da u ri, tsara n usu yi fo."

³⁷ Reve u damma yi, "Ve ene yi ta de, ayi da waru vuma na a yuwusan adanshi na avu gogo."

³⁸ Dada u dammai, "Zagbain, n usu ta!" Avu u yuwaan Yesu aganda.

³⁹ Avu Yesu damma yi, "N tawa ta tsara n zangada ama o uvadi a nda. N tawa ta tsara n ca nrumba yeni, waru n roco aza a na a yuwusan majiyan a te inda ele gba nrumba n da."

⁴⁰ Afarishi a na a ri lo a uwwa yi ta, avu e ece yi, "Vu ta dansa atsu nrumba n da?"

⁴¹ Avu u usu, "Na nrumba n da i ri, a shi a tsura du nu unusu shi. Amma ana i dammai i te inda, u ta dansa i buwa ta pe atsuma o unusu u du."

10

Iroci yi za va aguba

¹ Avu Yesu damma, "Amayun a da maa dansaa du, evu na aza a ngalalai a da goon a tsu uwa ni isula wu ubata u na a nlasa ikyon, agba a tsu uwa nu unantsu shi."

² Za na tsu uwa nu unantsu ayi da za va aguba e ikyo'on.

³ Za vi ipiri yu unantsu tsu kpatuwaa le ta. Waru ikyon yi za biti e reve ta udyo wa yi. U tsu de ta ikyon ya yi na ala e le reve a kuru yi o uta.

⁴ Na wu utaa le suru reve u uwa elime e le, reve gba a kuru yi adama a na e reve ta udyo wa yi.

⁵ Agba aa kuru vuma ro shi, shede a suma yi, adama a na e reve udyo wa yi shi."

⁶ Yesu yuwaan le ta iroci i nda, agba a gura reve ili i na waa dansa shi.

Yesu za va aguba a qbulu

⁷ Dada Yesu dammaisai, "Amayun a da maa dansaa du: Amu da unantsu wu ubata wi ikyon."

⁸ Ama a na a tawai elime a va suru evu a da na aza a ngalalai. Ikyon i poloo le atsuvi shi.

⁹ Amu da unantsu, waru za na uwai nu ubata u va a ta wawa yi. Waru u ta gura uwa wu uta u tsura anlya a na waa tama.

¹⁰ Vivu tsu tawa ta adama wi ivu wu na waru u lungusa, amu gba n tawa ta n ca wuma adama a tsura wuma suru suru.

¹¹ “Amu da za va aguba a abula. Za va aguba a abula u tu ufofu u ca wuma wa yi adama u geshe ikyon ya yi.

¹² Za na a tarai aguba u ri tsu za vi ikyo'on shi. Na we ene mekerenkesu a tawa, u tsu suma ta reve u lyawa lo ikyo'on. Reve mekerenkesu ma saba le avu u bete'we le.

¹³ Vuma'a u tsu suma ta adama a na ulinga wa atsupu a da waa yuwusan goon. Agba ko ili i damaton yi ni ikyo'on shi.

¹⁴⁻¹⁵ “Amu da za va aguba a abula. N reve ta ikyon i va, cine Dada va reve numu. Ikyon i va waru e reve mu ta, cine n revei Dada'a. N usu ta n ca wuma u va adama n kamba ikyo'on.

¹⁶ N ta ni ikyon i ro i na i ri atsuma a aza a nda shi, waru n ciga n 'yuwan n tawa ne ele fo. A ta uwwa udyo u va, reve suru nle o o'wo obolo a ta na za va aguba a ta.

¹⁷ “Dada'a u ciga mu ta adama a na n usu ta n ca wuma u va, tsara n tawa n ushiyisa yi.

¹⁸ Ko za lo a usa mu wuma u va shi. O ucigu u va da n cayi. N ta nu ucira u na maa ca wuma u va waru nu ucira u na maa ushiyisa yi, ununa Dada va damma numu n yuwan.”

¹⁹ Adama a adanshi a yi o ndolo, reve aza a Isra'ila e remishe nwasanlai vani le.

²⁰ Ozo o ro le na abunda a damma, “Otoni a lim a uwa yi ta, reve o o'woto yi ajaarata. Adama a nye yaa zuwusaa yi atsuvu?”

²¹ Ozo o ro gba a damma, “Vuma na otoni a lim a jaaratoi tsu yuwan adanshi ne tsunda shi. Otoni a lim a ta gura zuwa irumba ye ene?”

A 'yuwain Yesu

²² Avu mantsa mo utanu ma rawa, mantsa ma na a tsu yuwan Abuki o Ucuwusan nu Ucasu wa Aa'isamapada* a Urishelima.

²³ A mantsa'a, Yesu shi ta a mmalu ubata u na a tsu de Makisa ma Sulemanu atsuma a Aa'isamapada.

²⁴ Reve azagbain a Isra'ila o boloto zuzu na ayi, avu a damma, “Cine tsa da vaa dana a zuwusa tsu majiyan, zane da vu ri na amayun? Na avu da da Kristi Zamawawa'a, vu damma tsu mejege.”

²⁵ Reve u usu, “N damma du ta de agba i usu shi. Linga va asalama na maa yuwusan atsuma a ala a Dada va o roco ta ko zane da n ri.

²⁶ Agba i usu shi, adama a na adu ikyon i va i da shi.

²⁷ Ikyon i va i tsu uwwa ta udyo u va. N reve le ta, ele waru a tsu kuru mu ta.

²⁸ N ca le ta wuma u na woo koto shi, waru aa kuwa shi. Ko za lo aa gura usa le o ukere u va shi.

²⁹ Dada va da ca numu ele. U la'a ta koyan, waru babu za na aa gura usa le e ekere a Dada va.

³⁰ Dada'a na amu ili i ta i da.”

³¹ Dada waru azagbain a Isra'ila a tarai atali azama o una yi.

³² Avu u damma le, “N roco du ta ili i sa'ani i na Dada va lyungu numu n yuwan na abunda. Adama e ili ya asalama i ne i da i cigai i vuvara mu?”

³³ Reve a usu, “Tsu ciga tsu vuvara wu adama e ili i sa'ani i ro shi, amma adama a na vu yuwain adanshi a vama† e ekere a Asula. Avu vadilima da, amma vu kambato ta aciyawu unata na Asula!”

³⁴ Avu u usu, “A dana ta atsuma a Wila a du a na Asula a damma ta, Adu musula n da.”

³⁵ Tsu reve ta ili i na Adanshi a Asula a dammai suru wo o'wo ta amayun babu ukotu. Reve Asula e de ama o ndolo musula, ama a na u cayi ikaka ya yi.†

³⁶ Amu gba, Dada'a u dangwa mu ta adama o ulinga wa abula, reve u lyungu mu atsuma o uvadi. Adama a nye i da gba yaa dansa n ta yuwusan adanshi a vama e ekere a Asula o una u na n dammai, ‘Amu Mawun ma Asula ma da?’

³⁷ Nna maa yuwusan ili i na Dada va ciga numu n yuwan shi, she i usu mu wan.

³⁸ Amma na n ta yuwusan ili i na Dada va aa yuwusan, i usu mu adama e ili i ndolo, ko na yaa usu ili i na n dammai shi. Reve i reve amayun a na Dada'a ili i ta i da na amu, amu waru ili i ta i da na Dada'a.”

³⁹ Reve a uwa mpola a na ee remishe Yesu, avu gba u la'a.

⁴⁰ Reve u 'yawa u pasa Udolu wa Urdu a tyo ubata u na Yahaya farai urumbusu, reve wi isawan de ne'en.

⁴¹ Avu ama na abunda a tawa ubata wa yi, adansa vani le, “Yahaya yuwan ulinga wa asalama ko za ta shi, amma ili i na u dammai adama a vuma nda suru amayun a da.”

⁴² Reve ama a na a ri lo na abunda a usu Yesu.

11

Ukwa wa Li'azaru

¹⁻² A yuwan ta vuma ro na a tsu de Li'azaru a lyuci va Batanya da u shi. U dana ta obolo na muwun ma anawu me esheli ma yi Merit na Marta. Ayi Meri nda ayi da za na tawa tsuwayin Zagbain mani'in ma maguru

* **10:22** A abuki a nda, aza a Isra'ila a cuwusan ta na cine Yahuza Makabiyu kambatowisai Aa'isamapada cece cina n'yuwatan ma Asula n shi n uwa pe, reve a lungusa yi. Aza a Isra'ila a tsu de ta abuki a nda Hanuka, ko “Abuki e Ekan.”

† **10:34** Ica 82:6. † **10:35** Ama a na a usuyi ikaka ya Asula ele da Musa na aza a Isra'ila a Masasan ma Sinai. ◇ **11:1-2** Yah. 12:3.

a ana, ʻavu u tasa le na anji a yi. ◊ Urana u ro Li'azaru banakan ta.

³ ʻAvu Meri na Marta a lyungu vuma ro damma Yesu, "Zagbain, vuma na vu cigai banakan ta."

⁴ Ana Yesu uwwai ne, ʻavu u damma, "Ubanaku'un woo una yi shi. Ili i nda i fara ta tsara a tawaa Asula na tsugbain. Amu waru Mawun ma Asula, n tsura tsugbain adama e ili i ndolo."

⁵ Yesu ciga ta Marta na azawawa'a a yi.

⁶ Ana wu uwwai a na Li'azaru tu ubanakun, u dashi ta asisa pe ayin e re.

⁷ ʻAvu u damma ojoro a yi, "Lyawai tsu kambaj Yahuda."

⁸ ʻAvu gba a damma yi, "Manlu, a yashi i nda i da azagbain a Isra'ila a shi a cigai a vuvara wu, dada vu cigai vu kamba de?"

⁹ ʻAvu u usu, "Tsu ta ni irumu kupa ne ejere e ekan atsuma o urana u ta. Ne ekan o lo, ama a ta wala agba a tadatsa shi. E te ene adama a na ekan a ta pe o uvadi."

¹⁰ Agba na a yuwan mmalu na ayin, a ta tadatsa, adama a na babu ekan."

¹¹ Dada u damma nle, "Iutsa i tsu Li'azaru ta a nlavu, n ta 'yawa de ya'a yi n jisan yi."

¹² Reve a damma, "Zagbain nu u ri a nlavu, u ta dansa u ta tsura opocino!"

¹³ A ta jiyasan Li'azaru nlavu ma amayun n da yi, agba a adanshi e Yesu u ta dansa u kuwa ta de.

¹⁴ Reve wu uta le eteshe u damma, "Li'azaru kuwa ta de.

¹⁵ Adama a du a da maa yuwusan mazanga a na n ri obolo na ayi shi. Adama e ili i ndolo i to rito i usu mu. Tawai tsara tsu 'yawai ubata u na u ri gogo."

¹⁶ ʻAvu oojoro o ro a na a tsu de Toma (za na a tsu de "Mepishe") u damma akapi, "Tsu shoyin manlu'u suru ntsu, tsara tsu kuwai obolo na ayi!"

Yesu obolo na Meri na Marta

¹⁷ Ana Yesu rawai, u cina ta cina a cido de Li'azaru hali rana nashi.

¹⁸⁻¹⁹ Aza a Isra'ilaf a 'yawa ta de na abunda tsara a casa Marta na Meri adama a mawun ma anawu me le. Batanya ta zuzu na Urishelima, alanga e le mili re da.

²⁰ Ana Marta uwwai Yesu ta lo a tawa, wu uta ta tsara u ga'aton yi, Meri gba wi isawan ta pe o uwa.

²¹ ʻAvu Marta damma yi, "Zagbain, na vu shi pa, mawun ma anawu ma va ma shi a kuwa shi.

²² Amma ko gogo n reve ta Asula a ta ca wu ili i na vu pati niyi suru."

²³ ʻAvu u damma, "Mawun ma anawu ma wu u ta 'yon ʻavu u yuwisan wuma."

²⁴ ʻAvu u usu, "N reve ta u ta 'yon ʻavu waru u yuwan wuma o urana wu ukosu, a mantsa ma na Asula aa 'yasan akwakwa suru."

²⁵ Reve u damma yi, "Amu da u'yasan wa akwakwa na wuma. Aza a na waru a usu numu a ta yuwan wuma ko a shi a kuwa.

²⁶ Vuma na ri wuma ʻavu u usu mu waa kuwa shi. Marta vu usu ta ne?"

²⁷ Reve u usu, "Ee, Zagbain. N usu ta a na ʻavu da Kristi Zamawawa, za na ayi da Mawun ma Asula, waru ayi da za na ri lo aa tawa atsuma o uvadi."

Yesu shon ta

²⁸ Ana Marta dammai ne, ʻavu u kamba u yuwan adanshi na mawun ma anawu ma yi Meri goon. ʻAvu u damma, "Manlu'u u ta pa, waru u te desu wu."

²⁹ Ana Meri uwwai tsundolo, ʻavu u 'yoshin u kara a tyo ubata wa Yesu.

³⁰ Koto u shi u rawa a lyuci'i shi, amma u buwa ta de ubata u na Marta cina niyi.

³¹ Ama na abunda a tawa ta tsara a casa le, ana e enei Meri utai go'o u lyawai u'wa'a, a jyan ta gashi u ta 'yawa ubata wa aason tsara u shon. Dada o toni niyi.

³² ʻAvu Meri rawa ubata u na Yesu danai. Ana we ene niyi, u kingyo ta a makakan ma yi, ʻavu u damma, "Zagbain, na vu shi pa, mawun ma anawu mo ulobo ma va ma shi a kuwa shi."

³³ Ana Yesu ene niyi e mesun, ʻavu waru we ene cine ama a ri e mesun obolo na ayi fo. U yuwan ta atsumolangu abunda.

³⁴ Reve we ece, "Te da gba i cido niyi?"

ʻAvu a damma yi, "Zagbain, tawa ve ene ubata'a."

³⁵ Reve u shon.

³⁶ Reve ama a na a danai zuzu na ayi a damma, "Kalyuwai cine u ciga niyi lon."

³⁷ ʻAvu ozo o ro e le a damma, "U ca ta irumba yeni. Amayun nu u shi lo u shi a lyawa Li'azaru kuwa shi."

Yesu yasan ta Li'azaru atsuma o ukwa

³⁸ Yesu buwa ta na atsumolangu a abunda lon. ʻAvu u kara a 'yawa a aason, za na wungu u da u danai atsuma a aatali na aatali a na a bundalai tsara o to u'uwata'a.

³⁹ Reve u damma, "Bundalai aatali'i a nge'en."

Reve Marta damma, "Zagbain, vu reve ta a na Li'azaru kuwai de hali rana nashi na kara, gogo u ta fara a shamusa."

⁴⁰ ʻAvu u damma yi, "Vu cuwan cine n damma nuwa a na na vu ca okolo, vu te ene tsugbain tsu Asula."

⁴¹ ʻAvu a bundala aatali'i a nge'en. Reve u kalyuwa zuva ubata wa Asula ʻavu u damma, "Dada, n godyo ta a na vu uwwa numu.

⁴² N reve ta vu tsu uwwa mu ta kuci, amma n damma ta ne adama a ama a na a ri pa uolotowu zuzu na amu. N ciga le ta e reve a na vu lyungu numu."

⁴³ Ana Yesu kotoi avasa, aṅu u saala, "Li'azaru, uta!"

⁴⁴ Reve wu uta a mmalu. A katala ta ana ne ekere a yi no okoro, aṅu a katalaa yi okoro o urewesu.

Aṅu Yesu damma le, "Baḍa niyi aṅu i lyawa yi u kara."

O fobo ta o una Yesu

(Mat. 26:1-5; Mak. 14:1-2; Luk. 22:1-2)

⁴⁵ Ama a abunda a na a tawai a kalyuwa Meri e ene ta ili i na Yesu yuwain, aṅu a usu yi.

⁴⁶ Amma ozo o ro e le gba a 'yawa ta a damma Afarishi ili i na Yesu yuwain.

⁴⁷ Aṅu nan ganu a gbagbain na Afarishi e de ifolo ya Azagbain a Mbarat ubata u ta reve a damma le, "Nye tsaa yuwain? Vuma nda ta yuwusan iroci yi ili ya asalama ya abunda.

⁴⁸ Na tsu lyawa yi u lyuwa elime na mayan me ili i nda, ama suru a ta usu yi. Asoja a Roma a ta tawa a lungusa Aa'isamapada ni ida i tsu."

⁴⁹ Kayafa vuma ta da atsuma a Azagbain a Mbarat za na danai aabara a nan ganu atsuma a aa'wan o ndolo, aṅu u damma, "Ko ili i ta i reve shi!

⁵⁰ Cine tsa da yaa lyawa a lungusa ida'a suru? Lyawai vuma nda kuwa, tsara ama suru a dana wuma."

⁵¹ Majiyan ma nda mo uta a asuvu a Kayafa shi. Amma adama a na ayi da u danai aabara a nan ganu a aa'wan o ndolo, u yuwisan ta adanshi e ili i na yaa fara: U dansa ta a na Yesu ta kuwa adama a aza a Isra'ila suru.

⁵² Ko na ne Yesu aa kuwa adama a aza a Isra'ila goon shi. U ta kuwa tsara u boloto muwun ma Asula o o'wo za ta, aza a na a ri ubazu atsuma o uvadi.

⁵³ Urana u ndolo u da a farai izami yu ure u na oo una yi.

⁵⁴ Adama o ndolo, Yesu yuwan mmalu atsuma a Yahuda a alanga eteshe shi, aṅu u lyawa Urishelima. U kara ta a tyo a lyuci va Ifaramu, za na ri a nge'en mu una, aṅu u danu de obolo no ojoro a yi.

⁵⁵ Mantsa'a ma yuwan ta zuzu na yashi ya Abuki a Mapasa. Ama a abunda aza a na a danai a mulyuci n keke'en a kara ta a tyo Urishelima kafu mantsa ma abuki'i, tsara a kambato acieyele cece ununa Wilu a damma nle a yuwan.

⁵⁶ A shi ta a ciga e ene Yesu, amma ele pe atsuma a Aa'isamapada, aṅu e ecelei vani le, "Nye i da majiyan ma du? U ta tawa ubata wa abuki'i?"

⁵⁷ Aṅu nan ganu a gbagbain na Afarishi a damma ama'a a na na vuma ro ene Yesu'u, vuma'a u tawa u damma le. Aṅu a tawa e reme yi.

12

Meri tsuwqyin Yesu mani'in

¹ Ana u buwai rana tali a fara Abuki a Mapasa, aṅu Yesu kara a tyo Batanya, reve u rawa o u'wa wa Li'azaru, za na u 'yasain atsuma a aakwakwa.

² Reve o fobo yi pe malyuwaa. Marta da tawai ni ilyalya'a, Li'azaru waru u shi ta obolo na aza a na a lyuwai obolo na Yesu.

³ Reve Meri tara meden ma mani'in ma maguru, za vi ikebe lon, aṅu u tsun yi a ana e Yesu. Reve u tasa le na anji a yi. Reve maguru mo shiton u'wa'a.

⁴ Ojoro o ro za na a tsu de Yahuza Iskariy-oti shi ta lo. Ayi da za na aa wina Yesu, aṅu u damma,

⁵ "Mani'in mo ndolo ma ta rawa ikebe i na i rawai ikebe yu ulivu ukpakuta'atsu (300).^{*} A shi ta wina yi reve a ca alambi ikebe'e."

⁶ Agba Yahuza yuwan adanshi a alambi na amayun shi. U damma ta ne ana wo o'woi ayi vivu da. Ayi da u danai za vu uzuwa wi ikebe, waru u tsu tarasa ta ikebe pe adama a aciyayi.

⁷ Aṅu gba Yesu damma, "She vu damaton yi wan. U yuwan ta ne e ifobi ya acida a va.

⁸ I ta dana na alambi kuci, agba yaa dana obolo na amu kuci shi."

A yuwan ta mpolo o una Li'azaru

⁹ Ana ama a uwwai a na Yesu rawa ta, a tawa ta na abunda adama e ene Yesu na Li'azaru, vuma na u 'yasain atsuma o ukwa.

¹⁰⁻¹¹ Ama na abunda a lyawa ta itoni i nan ganu va aza a Isra'ila, reve a uwa itoni ya Yesu adama a Li'azaru. Ili i ndolo i da i zuwai nan ganu a gbagbain a yuwain ifobi i na oo una Li'azaru fo.

Yesu uwai Urishelima

(Mat. 21:1-11; Mak. 11:1-11; Luk. 19:28-40)

¹² Ana usana u tawai, reve obolo a ama na abunda a na a tawai adama a Abuki a Mapasa a uwwa a na Yesu ta lo a tawa Urishelima.

¹³ Dada a tarai ashuwa-shuwa reve a 'yawa a ga'an na Yesu, a yisaali, "Husana!† A cibala Asula!"

"Asula a zuwaa za na tawai atsuma a ala a Asulazuva aba'un!"

"Asula a zuwaa Mogono ma Isra'ila aba'un!"

* 12:5 Danshi na a yuwain ulinga pa nda na Tshuheleni ayi da "dinari ukpakuta'atsu (300)." Kalyuwa Ucuufuwi wi "Ikebe." † 12:15 Zak. 9:9. Aatagada a Adanshi a Asula a Tsugana tsa yuwan ta ulinga na Sihiyona, amma aala o ro a Urishelima a da waru.

¹⁴ *Avu* Yesu zami molloli reve u kumba yi. *Ayi* da ili i na Zakariya vumavasuḷa dammai,

¹⁵ “Ama a Urishelima† she yu uwwa wovon wan!

Mogono ma du mo ta lo a tawa, waru u ta kumba molloli.”

¹⁶ A mantsa mo ndolo, ojoro a yi a gura reve ili i ndolo shi. Amma a tyo de a mantsa ma na a 'yasan niyi a tyo a tsugbain, reve a cuwan a na Adanshi a Asula a dammai ne adama a yi, waru a yuwaan yi ta ili i nda.

¹⁷ Ama na abunda a shi ta obolo na ayi, ana u 'yasin Li'azaru atsuma a akwakwa, avu u damma yi wu uta a aason. A shi ta a dansaa ozo o ro ili i na Yesu yuwain.

¹⁸ Ama na abunda o uta ta aa cina yi, adama a na a uwwai ili ya asalama i nda.

¹⁹ Dada Afarishi† a dammulai, “Ye ene ta, tsu tsura ulyuwu wa aci shi suru suru! Kalyuwa, uvadi suru u to tono yi!”

Nheleni n ciga ta me ene Yesu

²⁰ Nheleni† n ro n 'yawa ta fo Urishelima a yuwan aganda a mantsa ma Abuki a Maspasa'a.

²¹ Reve a 'yawa ubata wa Filibu (vuma na utai diga a lyuci va Besaida atsuma a Galili) avu a damma, “Manlu, tsu ciga ta tse ene Yesu.”

²² Avu Filibu 'yawa u damma Andarawu, reve ele ra a 'yawa a damma Yesu.

²³ Avu u damma le, “Mantsa ma yuwan ta ana Mawun ma Vuma† ma a ushi tsugbain tsu yi.

²⁴ Amayun a da maa dansaa du, cu'un vu shina ta na riya e ida waa kambu abunda shi, she nu u kuwa. Agba nu u kuwa, u ta matsan abunda.

²⁵ Za na cigai wuma wa yi atsuma o uvadi u nda u ta lamba yi. Za na wasain wuma wa yi o uvadi u nda u ta tsura wuma u na woo koto shi.

²⁶ Za na cigai u yuwaan mu tsugbashi suru, u ciga u 'yuwan u tawa u kuru mu, adama aagbashi a va a dana obolo na amu ubata u na n ri suru. Waru Dada va ta ca za na yuwaan numu tsugbashi suru tsugbain.”

Yesu yuwan ta adanshi o ukwa wa yi

²⁷ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, “Gogo nda n ta atsuma a addama. N damma, ‘Dada wawa mu na mantsa ma nda?’ Ne da shi, n tawa ta a mantsa ma nda adama a nda, adama n sowo atsumalima.

²⁸ Dada, roco ama tsugbain tsu wu!”

Dada udyo wu utai diga zuva avu u damma, “N roco ta de cine n ri na tsugbain waru n ta dashi roco.”

²⁹ Obolo a ama a na a dani lo mishin a uwwa ta udyo'o, reve ozo o ro e le a damma

tsata tsa da. Ozo o ro gba a damma, “Malin-gata ma Asula ma da ma yuwain adanshi na ayi!”

³⁰ Avu Yesu damma le, “Adama a du a da udyo'o u tawai, adama a va a da shi.

³¹ Gogo mantsa ma da na Asula e ge'eto ama o uvadi. Waru mantsa ma da ana Asula a gbara Male za na aa yuwusan tsugono tsu uvadi tsa nda.

³² Agba na a 'yasan mu a akpata atsuma o uvadi, n to rono koyan a tawa ya'a va.”

³³ Yesu damma ta ne adama u roco cine wa kuwa.

³⁴ Reve obolo a ama'a a usu, “Wila u tsu u damma tsu ta a na Zamawawa'a u ta dani lo kuci. To, cine tsa da, vaa damma a ta 'yasan Mawun ma Vuma zuva wa akpata? Zane da Mawun ma Vuma ma nda'a?”

³⁵ Avu Yesu usu, “I ta tsura ekan a na a jima ke'en. I lyuwa elime na mmalu eka'an ubuwu lo. Ni i yuwan ne, to, ya ta datsa shi ni irumbu i tawa. Amma ni i yuwan mmalu atsuma e irumbu, yee reve ubata u na yee tyo shi.

³⁶ Cayi za na tawai ne ekan okolo a du, ayi ubuwu obolo na adu. Dada yoo o'wo ama a na a ri nden atsuma e ekan.”

Ama o ro a 'yuwan ta a ca Yesu okolo e le
Ana Yesu dammai ne, reve u kara u 'yawa u pa'an adama e ene yi wan.

³⁷ Ko na u yuwain iroci yi linga va asalama a nda a makakan me le, a ushi yi shi.

³⁸ A yuwan ta ne adama e ili i na Ishaya vumavasuḷa dammai wo o'wo amayun, “Asulazuva, zane da usuyi ili i na tsu damma nle?

Waru zane da enei ucira wa wu?” ◊

³⁹ Ishaya† waru u damma ta ili i na i zuwai a kudai a usu ayi da:

⁴⁰ “Asulazuva a rumbanato ta esu a ama, reve waru u zuwa o o'wo aza a aciyogbamu. U yuwan ta ne adama e ene ko e reve wan, waru adama a kambu ubata wa Asulazuva u kambuwa le gbaga wan.” ◊

⁴¹ Ishaya damma ta ne, adama a na we enei tsugbain tsu Yesu, avu u yuwan adanshi a yi.

⁴² A mantsa'a, reve azagbain na abunda a ca yi okolo e le. Agba adama a na aa uwwusa wovon wa Afarishi, a yuwan adanshi a yi a alanga eteshe shi, adama Afarishi a gbara le atsuma a a'isa'a wan.

⁴³ A la'a ta ciga ama a cuwa le a na Asula a cuwa le.

Yesu tawa ta adama u wawa uvadi

⁴⁴ Avu Yesu damma koyan a uwwusa, “Za na ushi numu suru, u ushi mu ta obolo na za na lyungu numu.

⁴⁵ Za na suru ene numu, we ene t̄a za na lyungu numu.

⁴⁶ N t̄awā t̄a at̄sumā o uvadī ana za na t̄awāyi ne ekan at̄sumā o uvadī, adama za na ca numu okolo waa buwa at̄sumā e irumbu shi.

⁴⁷ “Za na suru uwwai adanshi a va, reve u 'yuwan a kuru le, amu da moo kototo yi shi. Adama a na n t̄awā adama n kototo uvadī shi, amma adama n wawa yi.

⁴⁸ Agba ili i na yoo kototo za na 'yuwan numu na adanshi a va o ta lo. Adanshi a na n dammai, ayi da ili i na yoo kototo yi o urana wu ukosu.

⁴⁹ Ili i na moo ritosu ili ya aciyavā i da shi. Dada na lyungu numu, ayi da u damma numu ili i na maa damma ni ili i na moo rito.

⁵⁰ N reve t̄a ili i na u dammai ama a yuwan, ili'i i zuwa t̄a ama a tsurā wuma u na woo koto shi. Ayi da i zuwai maa dansaa du ili i na Dada'a u damma numu gan.”

13

Yesu sa'a t̄a ana o ojoro a yi

¹ Ele lo kafu urana wā Abuki a Mapasa a rawa, Yesu reve t̄a mantsa ma na waa lyawa uvadī u rawa t̄a, tsarā u kambā ubatā wa Dada. U ciga t̄a ama a na a ri pe at̄sumā o uvadī aza a na a ciga niyi, waru u ciga le t̄a hali a tyo o ukosu.

² Ayi a lyuwusa ilyalya obolo no ojoro a yi nu ulivu, agba Mekerenkesu ma zuwa t̄a de Yahuza, mawun mā Simo Iskariyoti, u jiyān adama u wina yi.

³ Yesu reve t̄a a na Dada va yi ca niyi de ucira e ekere e ili suru, waru u t̄awā t̄a diga a Asula, waru u t̄a kambā ubatā wā Asula.

⁴ Ele at̄sumā a alya, avu u 'yon mishin dada u fodoi utugu wā yi reve wu nla mayaga e ikyun ya yi.

⁵ Avu u tsun mini a masa'atsu reve u uwa masa'a ma ana mo ojoro a yi, avu u tasa le na mamuna ma na wu nla e ikyun ya yi'i.

⁶ Ana u rawai ubatā wā Simo Bituru, avu u damma yi, “Zagbain, vu ciga t̄a vu sa'a mu ana?”

⁷ Reve u usu, “Vu reve ili i na maa yuwusan gogo shi, amma vu t̄a t̄awā vu reve na acapa.”

⁸ Avu Bituru damma, “O'o, vaa sa'a ana a va shi.”

Avu u usu, “Na n sa'a ana a wu shi, vu pe at̄sumā a ama a va shi.”

⁹ Dada u dammai, “Zagbain, she vu sa'a ana a va goon wan! Sa'a ekere na aaci a va fo!”

¹⁰ Avu u damma, “Na vuma sumba, lipu va yi suru u tsu dana t̄a cece. Ana a yi a da

goon u cigai u sa'a. Waru adu i t̄a cece, agba suru ndu da shi.”

¹¹ U reve t̄a vuma na aa wina yi, ayi da i zuwai u dammai, “Suru ndu da i ri cece shi.”

¹² Ana u kotoi masa'a ma ana me le, avu wo oto utugu wā yi. Avu u danuwisa, reve we ece le, “I reve t̄a ili i na n yuwaan ndu gogo?”

¹³ I de mu t̄a 'Manlu' na 'Zagbain' waru amayun a da du, adama a na ne dada n ri.

¹⁴ Amu, Zagbain na Manlu ma du, n sa'a t̄a ana a du gogo. Adu fo i sa'alai ana a du.

¹⁵ N yuwan t̄a ne adama e iroci tsarā i yuwan cine n yuwaan ndu.

¹⁶ Amayun a da maa dansaa du, aagbashi a la'a zavu'wa va yi shi. Malingata ma la'a za na lyungu niyi shi.

¹⁷ I reve t̄a ili i nda, waru Asula a ta zuwaa du aba'un, ni i yuwan le.

¹⁸ “Maa yuwusan adanshi adama a du suru shi. N reve t̄a aza a na n dangwai. Amma ili i na Adanshi a Asula a dammai ciga 'yuwan u shiwan. Reve u damma, 'Vuma na aa lyuwusa obolo na amu da wina numu!'”

¹⁹ “N ta dansaa du ili i nda gogo kafu u fara, tsarā nu u fara, i usu a na amu dada* za na ri lo kuci.

²⁰ N ta dansaa du amayun, vuma na ushiyi malingata mā va, u ushi mu t̄a fo. Waru vuma na usu numu, u usu t̄a vuma na lyungu numu.”

Yesu damma t̄a ili i na yaa cina yi

(Mat. 26:20-25; Mak. 14:17-21; Luk. 22:21-23)

²¹ Ana Yesu kotoi adanshi o ndolo, avu u uwa at̄sumolangu a abunda lon. Dada u dammai a alanga e eteshe, “N ta dansaa du amayun, vuma t̄a at̄sumā a du u ta wina mu.”

²² Agba ojoro a yi e reve ili i na waa dansa shi. Avu a kalyuwulaj vāni le.

²³ Za t̄a at̄sumā o ojoro a yi za na Yesu cigai lon,† dana t̄a nden zuzu na ayi.

²⁴ Avu Simo Bituru yuwaan yi adanshi nu ukere reve u damma, “Ece yi ko zane da waa yuwusan adanshi a aci a yi.”

²⁵ Reve ojoro'o u raɓatowo Yesu, avu we ece yi, “Zagbain, at̄sumā a tsu, vuma ne da vaa yuwusan adanshi a aci a yi?”

²⁶ Avu u usu, “N to oto assala a nda o usa'an. Vuma na n cayi ayi da waa wina mu.” Avu wo oto assala'a avu u ca Yahuza, ulobo wā Simo Iskariyoti.

²⁷ Ana Yahuza ushiyi assala o ndolo, dada Male ma uwa niyi.

♦ 13:18 Ica 41:9. * 13:19 Aza a Isra'ila e reve t̄a danshi “amu dada” aala a Asula a da. Pa nda Yesu ta dansa ili i t̄a i da u ri na Asula. † 13:23 Oojoro a na Yesu cigai lo'on, ayi da Yahaya za na dana i aatagada a nda. U ciga u de aala a yi shi dada u zuwusai “za na Yesu cigai lon” ko “oojoro o ro” at̄sumā e idana ya yi.

Dadā Yesu dammai, “Yahuza, 'yawa gogo vu yuwan ili i na vu cigai vu yuwan.”

²⁸ Atsumā a aza a na a danai lo a alya, babu za na revei ili i na i zuwai Yesu dammai ne Yahuza.

²⁹ Amma adama a na Yahuza ayi da le za vu uzuwa, ozo o ro a yuwusan ta majiyan gashi Yesu damma yi ta, u 'yawa u tsupa ikebe yi iyalya, ko u ne'eshen alambi ikebe.

³⁰ Ana Yahuza ushiyi assala o ndolo, reve wu utushi, cina ayin a yuwan.

Wilā u sa'avu

³¹ Ana Yahuza karai, reve Yesu damma, “Mantsa ma rawa ta a na amu Mawun ma Vuma maa uwa atsumā a tsugbain tsā va, waru Asulā a ta tsurā tsugbain adama e ili i na yaa cina mu suru.

³² Na Asulā a tsurā tsugbain adama a va, Asulā na aciyayi u to roco cine Mawun ma Vuma ma ri na tsugbain gogogo.

³³ “Muwun n va, mantsa ke'en da ma buwa numu a na maa danu na adu. I ta zami mu, agba yaa tsurā mu shi. N damma du ta cine n dammai aza a Isra'ila, 'Yaa gura 'yawa ubata u na maa 'yawa shi.’

³⁴ “Amma n ta casu du wilā u sa'avu u na yaa kuru. I ciga i 'yuwan i cigalai cine n ciga ndu.

³⁵ Ni i cigalai, ama suru e te reve adu ojoro a va a da.”

Yesu yuwan ta adanshi a na Bituru a wasanyi

³⁶ Reve Simo Bituru ece Yesu, “Zagbain, te da vee tyo?”

Reve u usu, “Ubata u na maa 'yawa vaa gura toni mu de shi, amma a 'yawa de vu to toni mu.”

³⁷ Avu we ece yi, “Zagbain, nye i zuwai moo toni wu gogo shi? N tu ufofu n kuwa obolo na avu!”

³⁸ Reve u usu yi, “Vu tu ufofu vu kuwa adama a va? Amayun a da maa damma wu, kafu moton ma saala, vu ta wasan mu uta'atsu.”

14

Yesu da ure a tyo ya Dada

¹ Reve Yesu damma ojoro a yi, “She u balā ko i dana na atsumolangu wan. I ushi Asulā, waru i ushi mu fo.

² Asula a abunda a ta de o u'wa wa Dada va, waru n ta 'yawa n foboo du ubata. Na amayun a da shi, n shi a damma du ne shi.

³ Na n koto mayan me ili i nda, n ta tawisa n tara du a tyo obolo na amu. Reve tsu danuyi obolo.

⁴ I reve ta ure a tyo ubata u na mee tyo.”

⁵ Reve Toma usu yi, “Zagbain, tsu reve ubata u na vee tyo shi. Cine tsee reve ure a tyo de?”

⁶ Reve u usu, “Amu da ure u na u rocoi amayun a Asulā waru n ca ama wuma. Babu vuma na aa 'yawa ya Dada she nu u kuru nu ubata u va.

⁷ Ni i shi i reve mu na amayun, i te reve Dada va fo. Amma diga gogo i reve yi ta, waru ye ene yi ta.”

⁸ Avu Filibu damma, “Zagbain, roco tsu Dada'a, atsu u ta rawa tsu.”

⁹ Reve u usu, “Filibu, n to obolo na adu nu ujimu. Cine tsa da wo o'woi hali n gogo koto vu revei ko zane da n ri shi? Vuma na ene numu suru, we ene ta Dada. To, cine vaa dansa n roco du Dada'a.

¹⁰ Koto vu ca okolo a na amu n ri pe atsumā a Dada, waru Dada ri pe atsumā a va shi? Adanshi a na maa dansaa du adanshi a va a da shi, amma Dada da na ri pe atsumā a va, waru ayi da waa yuwusan ulinga wa yi.

¹¹ Usuyi Dada'a u ta pe atsumā a va, amu waru n ta pe atsumā a Dada. Na yaa usu mu adama e idanshi i va shi, to, usu numu adama e ili i na n yuwain.

¹² “Amayun a da maa dansaa du, vuma na suru usu numu, ta yuwan ili i na n yuwusain. Aza a na a usu numu a ta yuwan ili i na i la'ai za na n yuwusain, adama a na n ta kamba n danu obolo na Dada.

¹³ Waru ni i pati ili i ro atsumā a ala a va, n ta yuwaan du, adama Mawu'un u tawaa Dada na tsugbain.

¹⁴ N ta yuwaan du ili i na i patiyi suru atsumā a ala a va.

Nzuwulai n na Ruhu va Akiza aa tawa

¹⁵ “Ni i ciga mu, i ta yuwan ili i na n damma ndu i yuwan suru.

¹⁶ Waru n ta pati Dada u ca du Za va Ikambi i ro, za na aa danu na adu hali ukosu.

¹⁷ Ayi da Ruhu va Akiza,† za na rocoi amayun adama a Asulā. Ama o uvadi aa usu yi shi, adama a na e ene yi shi, waru e reve yi shi. Amma adu i reve yi ta, adama a na u ta pe nden atsumā a du, waru u ta dana pe atsumā a du.

¹⁸ Na n kara, maa lyawa du a nde'en tsa mkpa'an shi, n ta tawisa ya'a du.

¹⁹ Mantsa ma buwa ta ke'en, ama o uvadi a buwa ee ene mu shi, amma adu i te ene mu. Adama a na amu wuma u da n ri, adu waru i ta dana wuma.

²⁰ Nu urana u ndolo u tawa, i te reve a na n ri pe atsumā a Dada. Waru i te reve a na i ri atsumā a va, waru amu n ri atsumā a du.

²¹ Vuma na ciga numu suru, u ta yuwan ili i na n dammai suru, avu Dada va ciga yi fo. Amu fo n ta ciga yi, avu n roco yi ko zane da n ri.”

²² Avu Yahuza (ayi nda Yahuza Iskariyoti da shi) damma, “Amma Zagbain, cine vu foboi vu roco tsu aciyawu amma a tyo a akapi shi?”

²³ Reve u usu, “Na ama a ciga mu, a ta yuwan ili i na n damma nle a yuwan suru. Dada va ta ciga le, avu tsu tawa ya'a le, avu waru tsu danu o'fola ne ele.

²⁴ Vuma na gba ciga numu shi, waa yuwan ili i na n dammai shi. Ili i na yu uwwa numu n dammai, ya'a va da wu utai shi, amma o unā wa Dada u da za na lyungu numu.

²⁵ “N damma du ta ili i nda suru a mantsa ma na n danai o'fola na adu.

²⁶ Amma ayi Za va Ikambi u to roco du ili suru, waru u ta zuwa du i cuwan ili i na n damma ndu suru. Ayi Za va Ikambi i nda ayi da Ruhu va Akiza za na Dada va aa lyungu atsuma a ala a va.

²⁷ N zuwa du ta i tsura mazanga o'okolo a du, cu'un mazanga na n ri na ayi o'okolo a va, ayi da maa zuwa du i tsura. Asuvu nden a na maa ca woo o'wo cine uvadi waa ca shi. Adama o ndolo she i yuwan atsumolangu lon wan, waru she yu uwwa wovon wan.

²⁸ “Yu uwwa mu ta de adansa n ta kara waru n ta tawisa ya'a du. Ni i ciga mu na amayun i yuwan mazanga a na maa kamba ya Dada, adama a na u la'a mu ta tsugbain.

²⁹ N ta dansaa du ili i nda gogo kafu u fara, adama nu u fara i usu.

³⁰ Maa dashi yuwan adanshi a abunda na adu shi. Adama a na za tsugono tsu uvadi u nda u ta lo a tawa. Amma u ri nu ucira a aci a va shi.

³¹ N yuwan ta ili i na Dada va damma numu n yuwan suru, tsara ama o uvadi a nda e reve n ciga yi ta.

“Tawai gogo tsu karai.”

15

Ataci ne eten

¹ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi no o'oro a yi, reve u damma, “Amu da ikyun ya amayun i na i tsu utaa ataci a inabi. Dada va ayi da cimbi.

² Ne eeten a na a ri za va nu u matsan shi, u tsu gasa yi ta. Waru u tsu lapula ta eeten a na a tsu matsan muwun, tsara u matsan muwun ma abunda.

³ Ili i na n damma ndu u zuwa du ta de i kamba cece.

⁴ Ni i ri uka'bu na amu, n to o'wo uka'bu na adu. Eeten a tsu matsan na aciyayi shi. U ta matsan nu u buwa uka'bu ni ikyun. Ne da adu fo yaa matsan shi, she ni i ri uka'bu na amu.

⁵ “Amu da ikyun ya ataci'i, adu gba eten. Na za suru ka'fa ya'a va, amu waru uka'bu na ayi, u ta matsan lon. Agba yaa gura yuwan ili i ro shi, she na n kamba du.

⁶ Na za ri uka'bu na amu shi, u ta gashi eeten a na a tsu vari reve u 'yewe. Ama a

tsu tara ta eten a na e 'yewe, reve a zuwa le a akina a kulato le.

⁷ Ni i ri uka'bu na amu na waru yaa kurusu uritosu u va, i ta pati Dada ili i na i cigai suru, avu gba u ca du.

⁸ Na yaa matsasan muwun ma abunda, u to rocosu a na adu o'oro a va a da, waru i to rocosu ama tsugbain tsa Dada va.

⁹ “N ciga du ta cine Dada va ciga numu. Gogo i ka'fa atsuma e icigi i va.

¹⁰ Ni i yuwan ili i na n dammai, i ta ka'fa atsuma e icigi i va. Ne da waru, n yuwain ili i na Dada va damma numu n yuwan, ne da fo n ri uka'bu atsuma e icigi ya yi.

¹¹ N damma du ta ili i nda suru adama yoo o'wo na cu'un mazanga ma na n ri na ayi, adama waru mazanga ma du mo o'wo ushete wan.

¹² Apa nda ili i na maa dansaa du i yuwan: i cigalai ununa n ciga ndu.

¹³ Babu icigi i na i la'ai nda, vuma kuwa adama a n'utsa ma yi.

¹⁴ “Adu n'utsa n va da, ni i kuru ili i na maa dansa.

¹⁵ M buwa e desu du agbashi shi, adama a na zagbain tsu damma agbashi a yi ili biti shi. Amma n te desu du n'utsa, adama a na n damma ndu ili i na Dada va damma numu biti.

¹⁶ I dangwa mu shi. Amu da n dangwa ndu. Avu waru n ca du ulinga u nda i yuwan: 'Yawai i matsan muwun, icu'un i na yaa jima. Ne da Dada aa ca du ili i na i pati niyi suru na ala' a va.

¹⁷ Apa ili i na n damma ndu i yuwan: I cigalai.

Uvadi u ta 'yuwan o'oro'o

¹⁸ “Na ama o uvadi a nda a 'yuwan du, i cuwan amu da a fara 'yuwain.

¹⁹ Na adu aza o uvadi a da, a ta ciga du ununa a cigai aza e le. Amma n dangwa du ta yu utai atsuma o uvadi, adama o ndolo adu aza o uvadi a da shi. Ayi da i zuwai uvadi u 'yuwan ndu.

²⁰ I cuwan ni ili i na n damma ndu: Aagbashi a la'a zavu'wa va yi shi. Na ama o bongi mu, o to bongi du fo. Waru na a yuwan ili i na n rito nle a yuwan, a ta yuwan ili i na i damma nle fo a yuwan.

²¹ Agba o to bongi du adama a na i ri aza a va. A ta yuwan ne adama a na e revei za na lyungu numu shi.

²² Na n shi n tawa n yuwaan le adanshi shi, a shi a dana nu unusu u na waa tawaa le no oforo shi. Amma gogo a ri nu ure u motaa shi adama o unusu u le.

²³ Za na 'yuwan numu biti u 'yuwan ta Dada va.

²⁴ N yuwan ta linga va asalama e memere me le, icu'un i na ko za koto yuwain shi. Na n shi n yuwan linga nda shi, a shi a dana nu

unusu shi. Agba gogo nda e ene tã ili i na n yuwain. Agba suru na ne, a 'yuwan mu tã obolo na Dada va.

²⁵ Agba ili i nda i fara tã adama e ili i na a danaĩ a Wilã u le wo o'wo amayun: 'A 'yuwan mu tã pere m pere.' [◊]

²⁶ "N tã lyunguwa du za na a tsu de Za vi Ikambi. U to utã ubatã wa Dada avu u tãwa ubatã u du. Ayi da Ruhu va amayun. Nu u tãwa, u ta yuwan adanshi adama a va.

²⁷ Reve adu fo ni i ciga i 'yuwan i damma ama adama a va, adama a na i ri obolo na amu diga a mantsa ma na n temei uritosu."

16

¹ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, u damma, "N damma du tã ili i nda, adama i lyawa u'ususu u va wan.

² A tã gbara du a a'isa. Waru mantsa ma tã tãwa ana ama oo una du, reve a jiyã gashi a ta yuwusaan Asulã aganda na a yuwan ne.

³ A ta yuwan ne, adama a na e reve Dada'a shi, waru e reve mu shi.

⁴ Agba n damma du tã ili i nda, adama na mantsa ma tãwa ana aa yuwusan ili i nda, i cuwan ni ili i na n damma ndu.

Ulinga u Ruhu va Akiza

"Mantsa ma na n temei uritosu, n damma du ili i nda shi, adama a na n shi obolo na adu.

⁵ Gogo gba n tã kambã ubatã wu za na lyungu numu. Agba ko vuma tã atsuma a du ece mu, 'Te da vee tyo?' shi.

⁶ Ana n damma ndu gogo, adu da nda i remei atsumolangu.

⁷ Agba amayun a da maa dansaa du, u la'aa du tã ulobonu n kara. Na n kara n tã lyunguwa du na Za vi Ikambi. Na n kara shi, Za vi Ikambi'i waã tãwa shi.

⁸ Nu u tãwa, u to roco ama o uvadi a na a nusain ana a dammai, 'Tsu reve tã ili i na i ri unusu, waru tsu reve tã ili i na i ri mejege, waru tsu reve tã ununa Asulã a tsu ge'eto unusu.'

⁹ A yuwan mejege shi adama o unusu, adama a na a usu mu shi.

¹⁰ A nusan tã adama e ili i na i ri mejege, adama a na n tã 'yawa ubatã wa Dada, waru yaa lyuwa elime na mene ma va shi.

¹¹ A yuwan mejege shi adama o uge'etosu adama a na u yuwaan tã de za tsugono tsu uvadi u nda uge'etosu.

¹² "N tã ni ili ya abunda i na maa damma du, agba gogo u la'a tã ucira u na yee reve.

¹³ Agba na Ruhu na o rocoso ili i na i ri amayun adama a Asulã u tãwa, u ta zuwa du i reve ili i na i ri mejege i na yoo utusa ubatã wa Asulã. Waa yuwan adanshi a na o utã ubatã wa yi shi, amma u ta damma ili i

na wu uwwai goon, waru u ta damma du ili i na yaã tãwa.

¹⁴ U ta ca mu tsugbain, adama a na u ta tara ili i na n dammai reve u damma du.

¹⁵ Ili i na Dada ri ne ele suru, n tã fo ne ele. Ayi da i zuwai n dammai Ruhu'u u ta tara ili i na maa damma avu u damma du.

Atsumalima a tã kambã mazanga

¹⁶ "Na a jima ke'en yee ene mu shi, amma a tyo de i te enishe mu."

¹⁷ Reve ozo o ro atsuma o ojoro a yi a dammulai, "Nye waa dansa ana u dammai, 'Na a jima yee ene amu shi, reve waru a tyo de avu ye enishe mu?' Waru nye i da waa dansa ana u dammai, 'Adama a na n tã kara a tyo ubatã wa Dada?'"

¹⁸ Reve waru e ecelei, "Nye i da waa dansa 'na a jima ke'en?' Tsu gura reve ili i na waa dansa shi."

¹⁹ Yesu reve tã ojoro a yi a ciga tã e ece yi adama o ndolo, dada u damma nle, "I te mecilei ili i na maa dansa ana n dammai, 'Na a jima ke'en ye ene mu waru shi, reve waru n damma a tyo de i te enishe mu?'"

²⁰ Amayun a da maa dansaa du, i tã shon avu waru i yuwan atsumolangu, amma uvadi u ta yuwan mazanga. I ta yuwan atsumolangu, amma atsumolangu a du a tã kambã mazanga.

²¹ Na ka danu limatan, u tã na mbãla, adama a na mantsa ma yi ma rawai. Amma nu u matsan mawu'un, avu wi icina na mbãla'a adama a na u ri a mazanga ma na u tsurã mawun o uvadi.

²² Ne da fo u ri ya'a du. Gogo i tã atsumolangu, amma n te enishe du. A mantsa'a i ta yuwan mazanga, waru ko vuma aa gura zuwa du i lyawa mazanga shi.

²³ Na mantsa mo ndolo ma rawa, yee ece mu ili i ro waru shi. Amayun a da maa dansaa du, Dada va ta ca du ili i na i patiyi suru atsuma a ala a va.

²⁴ Hali n gogo koto i pati ili i ro atsuma a ala a va shi. Patishiyi, Asulã waru a ta ca du ayi, tsarã i shiwan na mazanga.

Kristi Zamawawa lyuwa tã aci o uvadi

²⁵ "N yuwan tã adanshi a nda ni iroci, agba mantsa mo tã lo a tãwa ana maã dashi yuwan ne shi. A mantsa'a n tã pađuwa du ili suru adama a Dada'a.

²⁶ O urana u ndolo i ta pati Dada'a na ala a va, agba woo o'wo she na n yuwan ipati o unã u du shi.

²⁷ Asulã Dada u ciga du tã adama a na i ciga numu, reve waru i usu a na mu utã ubatã wa yi.

²⁸ Mu utã tã ubatã wa Dada, reve n tãwa o uvadi. Gogo gba n ta lyawa uvadi avu n kambã ya Dada'a."

²⁹ *Avu* ojoro'o a damma, "Gogo vu ta adanshi na atsu upaduwu! Vaa yuwusan adanshi ni iroci shi.

³⁰ Gogo tsu reve ta vu reve ta ili biti. Vu ta gura usu yeci i vuma kafu i yuwan yeci'i. *Ayi* nda, u zuwa tsu ta tsu usu vu uta ta ubata wa *Asula*."

³¹ *Avu* u usu, "Amayun a da i usu ta gogo?"

³² Mantsa mo ta lo a tawa, waru u rawa ta de, ana suru ndu yee bete'we, koyan da atsuma a du a kamba o u'wa wa yi, reve i lyawa mu a nde'en. Agba Dada to obolo na amu, waru adama o ndolo n ri a nde'en shi.

³³ "N damma du ta ili i ndolo adama yoo o'wo na mazanga ma amayun adama a na i ri obolo na amu. Uvadi u ta zuwa du i sowo atsumalima. Agba i kafa asuvu! N lyuwa ta aci o ucira wu uvadi!"

17

Yesu yuwaan ta ojoro ayi avasa

¹ Ana Yesu kotoi a dansaa le ili i nda suru, reve u kalyuwa zuwa avu u damma, "Dada, mantsa ma rawa ta. Vu ca Mawun ma wu tsugbain adama a ca wu tsugbain.

² Vu ca yi ta tsugbain a aci a ama suru adama u ca aza a na vu ca niyi wuma u na woo koto shi.

³ Waru nda ure u na aa tsura wuma u na woo koto shi: e reve wu, za na avu da *Asula* a amayun goon, reve waru e reve Yesu Zamawawa, za na vu lyunguyi.

⁴ N roco ta tsugbain tsu wu o uvadi ana n kotoi ulinga u na vu ca numu n yuwan.

⁵ Gogo, Dada, vu dashi ca mu tsugbain tsa na n shi na ayi ana n shi obolo na avu kafu vu yuwan uvadi.

⁶ "Vu ca mu ta aza e itoni o ro atsuma o uvadi u nda, waru n roco le ta ili i na vu rotsoi. Aza a wu a da a shi, agba vu ca mu ta ele, avu gba a yuwaan wu tsutoni.

⁷ E reve ta a na avu da vu ca numu ili i na n ri na ayi suru.

⁸ Adama a na n damma ta aza e itoni a va ili i na vu damma numu, agba a usu ta. E reve ta a na mu utai ubata wa wu, avu waru a usu avu da vu lyungu numu.

⁹ N ta avasa adama e le. Maa yuwusan avasa adama a ama o uvadi shi, amma adama a aza a na vu ca numu, adama a na ele aza a wu a da.

¹⁰ Ama o ndolo suru aza a na a ri aza e itoni a va aza a wu a da fo, waru aza a na oo tono wu suru aza a va a da fo. O roco ta na amayun ili i na tsugbain tsu va tsu ri.

¹¹ N ta lo a tawa ya'a wu. Mbuwa e isawan o uvadi waru shi. Agba aza e itoni i va a buwa ta atsuma o uvadi. Vu roco ucira wa ala a wu, ayi da ala a na vu ca numu, tsara

vu geshe le. Dada oo o'wo ili i ta, ununa avu na amu tsu ri.

¹² Nu ucira wa wu u da, ucira u na vu ca numu a mantsa mo ndolo amu ubuwu o uvadi dada m putsayi ili i wuya a ju'wan le. Shede ayi vuma na o kototoi* ayi da a lungusai adama Adanshi a *Asula* a shiwan.

¹³ "Dada, n ta tawa ya'a wu gogo. Agba n damma ta ili i nda amu ubuwu o uvadi, adama aza e itoni a va a shiwan na mazanga ununa amu n ri.

¹⁴ N damma le ta ikaka ya wu. Agba ama o uvadi u nda a 'yuwan le ta, adama a na a ri ili i ta ne ele shi, ununa amu fo n ri ili i ta na ama o uvadi shi.

¹⁵ Maa patishi wu vu tawa le atsuma o uvadi shi, amma vu 'yasan za wuya a ju'wan le.

¹⁶ Amu za vu uvadi u nda u da shi. Ne da waru ele fo aza o uvadi a nda a da shi.

¹⁷ Vu zuwa le o o'wo cece na akiza o uritotu wa adanshi a wu za na ayi da amayun.

¹⁸ N lyungu le ta atsuma o uvadi, cine vu lyungu numu atsuma o uvadi.

¹⁹ N ca ta aciyawa n yuwaan wu tsugbashi adama ele fo a ca aciyale a yuwaan wu tsugbashi.

²⁰ "Dada, n ta yuwusan avasa adama a aza e itoni a nda, agba waru n ta yuwusan avasa adama a aza a na aa tawa a ca mu okolo e le suru, adama e ili i na aza e itoni a va aa damma adama a va.

²¹ N ciga ta suru nle o o'wo ili i ta, ununa amu n ri ili i ta na avu, avu waru vu ri ili i ta na amu. N ciga le ta fo o o'wo ili i ta na atsu. Dada ama o uvadi a nda aa usu a na avu da vu lyungu numu.

²² N ca ta ama a nda tsugbain tsa na vu ca numu adama o o'wo ili i ta, ununa avu na amu tsu ri ili i ta.

²³ Amu ili i ta i da ne ele, avu waru ili i ta vu ri na amu, adama o o'wo ili i ta suru suru. Ne da ama o uvadi ee reve avu da vu lyungu numu. E te reve a na vu cigai aza e itoni a va ununa vu ciga numu.

²⁴ "Dada, vu ca mu ta ele, waru n ciga le ta a dana ubata u na n ri, adama ee ene tsugbain tsu va, za na vu ca numu adama a na vu ciga numu kafu vu yuwan uvadi.

²⁵ "Dada, avu da za va afula.† Uvadi u reve wu shi, amu gba n reve wu ta, ama a nda waru e reve ta a na vu lyungu numu.

²⁶ N roco le ta ili i na vu rotsoi, waru n ta lyuwa elime nu uyuwusan ne. Ne da aa gura ciga ozo o ro ununa vu ciga numu, adama moo o'wo ili i ta ne ele."

* **17:12** Vuma na o kototoi pa nda u ta yuwusan adanshi a Yahuza Iskariyoti za na winai Yesu.

18

Ereme ta Yesu

(Mat. 26:47-56; Mak. 14:43-50; Luk. 22:47-53)

¹ Ana Yesu kotoi avasa, reve ayi no ojoro a yi a kara reve a pasa Ubaa wa Kidron. Reve a rawa ubata u na u ri na danga zetun† va abunda avu a uwa pe.

² A 'yawusa ta ubata'a na abunda, ayi da i zuwai Yahuza za na wina niyi revei ubata u na a ri.

³ Reve nan ganu a gbagbain na Afarishi a lyungu adugari a Aa'isamapada o ro a kuru Yahuza. Waru obolo a asoja a Roma a shi ta obolo ne ele, ama a nda a shi ta ni itana yu uvon ni ifitila na akata. Avu Yahuza tara le a tyo ubata'a.

⁴ Yesu reve ta ili i na yaa fara na ayi, dada wu utai reve we ece le, "Zane da yaa zama?"

⁵ Reve a usu, "Yesu za va Nazara." Avu u damma le, "Amu dada Yesu'ul" (Yahuza za na wina niyi, shi ta mishin ne ele.)

⁶ Ana Yesu damma nle, "Amu dada ayi'i," reve o rono na acapa avu a riya e ida.

⁷ Reve we ecishe le, "Zane da yaa zama?" Avu a damma, "Yesu za va Nazara."

⁸ Avu u usu, "N damma du ta de amu dada Yesu. Na amu da yaa zama, lyawai ojoro a va a kara."

⁹ A yuwan ta ne adama e ili i na Yesu dammai de a shiwan, "N lamba ko za ta atsuma a aza na vu ca numu shi."

¹⁰ Reve Simo Bituru tala matsun me pe'eni ma yi reve u kodo utsuvu wu usa'ani wa aagbashi a aabara a nan ganu. (Aala a aagbashi'i Maluku.)

¹¹ Avu Yesu damma Bituru, "Kambuwa matsun me pe'eni ma wu e ibici ya yi. Vu ta a majiyan n ciga n sowo atsumalima ununa Dada zuwai n sowo shi?"

A tarai Yesu a tyo ubata wa aabara a nan ganu

(Mat. 26:57-58; Mak. 14:53-54; Luk. 22:54)

¹² Reve yali i gbain† na asoja a yi a Roma, obolo na adugari a Aa'isamapada, e reme Yesu avu a nla yi.

¹³ Avu a fara tara yi a tyo ya Hanana, ashawale Kayafa. Kayafa da danai aabara a nan ganu a aa'wan o ndolo.

¹⁴ Ayi dada za na de acapa u dammai aza-gbain a Isra'ila, "Lyawai vuma nda kuwa tsara ama suru a dan wuma." ◇

Bituru wasain Yesu

(Mat. 26:69-70; Mak. 14:66-68; Luk. 22:55-57)

¹⁵ Reve Simo Bituru no ojoro o ro ◇ a kuru Yesu. Ojoro'o u reve ta aabara a nan

ganu'u, dada u uwai obolo na Yesu atsuma a agalaci o ukobu wu uge'etosu wa aabara a nan ganu.

¹⁶ Bituru gba reve wi isawan a alanga zuzu nu unantsu. Avu oojoro'o u kambu a yuwan adanshi na aagbashi o usheli a na a ri o unantsu. Reve a lyawa Bituru u uwa.

¹⁷ Amma avu usheli'i we ece Bituru, "Avu oojoro a vuma ndolo Yesu da, ko ne da shi?" Avu u wasan, "O'o, amu da shi!"

¹⁸ Mantsa mo utanu ma da ma shi, reve agbashi na adugari a Aa'isamapada a gba'ato akina. Ele a lyasuwusa, dada Bituru rawai zuzu na akina'a adama u lyasuwa.

Aabara a nan ganu a yuwain Yesu yeci

(Mat. 26:59-66; Mak. 14:55-64; Luk. 22:66-71)

¹⁹ Avu aabara a nan ganu a yuwan Yesu yeci adama o ojoro a yi nu uritosu wa yi.

²⁰ Reve u usu, "N yuwusan ta adanshi adama koyan da uwwa. N ritosu ta a'isa na a Aa'isamapada, ubata u na aza a Isra'ila suru o tsu boloto. N damma ko ili i ta usokowu shi.

²¹ Adama a nye vee eceshe mu cu'un vi ili i nda? Ece ama a na a uwwai uritosu u va. E reve ta ili i na n dammai."

²² Ana Yesu dammai ne, avu dugari ro basa yi o ugbaguzu avu u damma, "Zane da avu a na vaa yuwaan aabara a nan ganu† cu'un va adanshi o ndolo?"

²³ Avu u damma, "Na n damma ta ili i ro i na Wila u dammai u ri mejege shi, i roco ili'i. Agba ni ili i na n dammai amayun a da, adama a nye vu basa numu?"

²⁴ Yesu ubuwu wunlu dada Hanana caco niyi a tyo ya Kayafa aabara a nan ganu.

Bituru wasisan ta Yesu

²⁵ Ili i nda a farasa pe atsuma, Simo Bituru de mishin zuzu na akina a lyasuwusa. Dada e ece niyi, "Avu za vi itoni ya Yesu da, ko ne da shi?"

Avu u wasan reve u damma, "O'o, amu da shi!"

²⁶ Aagbashi o ro a aabara a nan ganu a shi ta lo. Maci vuma na Bituru kodoi utsuvu u da. Avu u damma, "Me ene wu ta ubata a danga zetun, ko me ene wu shi?"

²⁷ Avu Bituru wasisan, a mantsa'a avu moton ma saalashi.

A tarai Yesu a tyo ya Bilatu

(Mat. 27:1-2, 11-14; Mak. 15:1-5; Luk. 23:1-5)

²⁸ Ana Kayafa kotoi uge'etosu wa Yesu na wasasa, dada azagbain a Isra'ila a tara niyi a tyo ubata wa Bilatu† gwamna vuma va Roma. Avu ama'a e isawan a alanga. Na shi za ro uwa pe, u shi to o'wo babu cece,

agba Wilā u shi a lyawa yi u yuwan Abuki a Mapasa shi.

²⁹ Avu Bilatu utā a alanga reve we ece le, “Adanshi a nye a da i tawāyi a aci a vuma nda?”

³⁰ Reve a usu, “Nā shi vuma nda za vu ulinga wi iwuya i da shi, tsu shi a tawā nā ayi ubatā wā wu shi.”

³¹ Avu u damma le, “To, adu na aciyadu tara niyi i 'ya'wā i ge'eto yi cine Wilā u du u dammai i ge'eto yi.”

Reve a wasan a damma, “Adu aza a Roma i tsu lyawa tsu tsu una vuma shi.”

³² Ili i na a dammai u roco tā ili i na Yesu dammai de cine wāa kuwā u fara tā o o'uso amayun.

³³ Reve u kambā o ukobu avu u de Yesu avu we ece yi, “Avu da mogono ma aza a Isra'ila?”

³⁴ Avu u damma, “Yeci ya wu i da nda'a, ko ama o ro a yuwaan wu tā adanshi a va?”

³⁵ Reve u usu, “Vu reve tā amu za va Isra'ila da shi! Ama a wu nā nan ganu a gbagbain a da a tawai nā avu ya'a va. Nye i da gba vu yuwain?”

³⁶ Reve Yesu usu, “Tsongono tsā va za vu uvadi u nda u da shi. Nā shi za vu uvadi u nda u da, agbashi a va a shi ta yuwan nlangi adama a zuwa mu e ekere a azagbain a Isra'ila wan. Amu n ri ana ngono n na maa yuwusan tsugono pa o uvadi shi.”

³⁷ Avu we ece yi, “Avu mogono ma da, ko ne da shi?”

Reve u usu yi, “Vu damma tā amu mogono ma da, waru vu damma tā mejege. Ayi da i zuwai a matsan numu, avu n tawā o uvadi adama n damma ama amayun. Waru za na ri za va amayun tsu poloo mu tā atsuvu.”

³⁸ Avu we ece yi, “Nye i da amayun?”

A padayi Yesu ugana wu ukwa

(Mat. 27:15-31; Mak. 15:6-20; Luk. 23:13-25)

Ana Bilatu dammai ne, avu wu utisā a tyo ya aza a Isra'ila avu u damma le, “Vuma nda yuwan ili i na i rawai n damma, 'Nu u ciga u 'yuwan u kuwā' shi.

³⁹ I reve n tsu badā tā vuma tā atsuma o u'wa wa ali u karā a mantsa mā Abuki a Mapasa. I ciga tā n lyawa 'mogono ma aza a Isra'ila? ”

⁴⁰ Reve a saala, “O'o, a lyawa yi wan! Tsu ciga tā a lyawa Baraba.” (Baraba gba u shi tā u tsu 'yasasan nlangi.)

19

Asoja a yuwaan tā Yesu ulamu

(Mak. 15:16-20)

¹ Reve Bilatu† damma asoja a faba Yesu na asudu.

² Reve a dāva ookokolo e eten a awanda, avu a zuwayi a aaci,* avu o oto yi aayala a sawun daan-daan.

³ Avu a tawusa ya'a yi na a dammi, “Wuma wā wu u jima, mogono ma aza a Isra'ila!” Na a basasa niyi o ugbaguzu.

⁴ Avu Bilatu karā o utisā waru, reve u damma ama'a, “Uwwai, n tā o utā yi pa nda ya'a du, adama i reve n tsurā ili i ro i na yaa zuwa n kototo yi shi.”

⁵ Reve Yesu utā, wotowu no ookokolo a awanda† na aayala'a. Avu Bilatu damma le, “Apa vuma'a!”

⁶ Ana nan ganu a gbagbain obolo nā adugari a Aa'isamapada e ene niyi, reve a saala, “Vara niyi a akpata!† Vara niyi a akpata!”

Avu u usu, “I tara yi reve i vara yi a akpata. N tsurā ili i na yaa zuwa n kototo yi shi.”

⁷ Reve a usu, “U damma tā a na ayi Mawun mā Asulā ma da. Adama o ndolo, Wilā u tsu u damma tā u kuwā.”

⁸ Ana wu uwwai ili i nda, reve wu uwwa wovon lon.

⁹ Avu u karā a kambā o ukobu wā yi reve we ece Yesu, “Te da vu utai?” Agba u usu ili i ro shi.

¹⁰ Avu Bilatu damma, “Vu 'yuwan tā a yuwan adanshi nā amu? Vu reve, n tā nu ucira u na maa lyawa wu vu karā pere, ko n zuwa a vara wu a akpata.”

¹¹ Avu u usu, “Vu ta gura yuwaan mu ne adama a na Asulā a zuwa nuwu vu yuwan. Vuma na ca numu e ekere a wu u la'a wu tā unusu.”

¹² Ana wu uwwai ili i nda, u shi tā u ciga u lyawa yi u karā pere. Avu azagbain a Isra'ila a lyuwa elime nā yisaali, “Nā vu lyawa vuma nda pere, avu i'utsā i Mogono Kaisa da shi! Vuma na suru tarai aciyayi mogono ma da, vuma ndolo ma'yuwatan mo mogono ma da!”

¹³ Ana wu uwwai ili i na aa dansa, reve wu utā nā Yesu a alanga avu u danu o ootogu o uge'etosu o ukobu u na a tsu de Ukobu u na a Ru'wai na Atali a Gbagbain. (Aala o ubatā u nda nā Tsu'arama† ayi da “Gabata.”)

¹⁴ Gogo urana u tā e mereme'e ma aci o Urana wi Ifofi ya Abuki a Mapasa.

Reve u damma aza a Isra'ila'a, “Apa du mogono mā du!”

¹⁵ Reve a kambuwā yi nā yisaali, “Una niyi! Una niyi! Vara yi a akpata!”

Avu we ece le, “I ciga tā n vara mogono mā du a akpata?”

Reve nan ganu a gbagbain a usu, “Tsu ri nā mogono mo ro shi, she Kaisa!”

¹⁶ Reve u ca le Yesu adama a vara yi a akpata.

* 19:2 Kaisa Mogono mo otosu tā ookokolo a avu'un a na a mungai na aayala a sawun daan-daan. A yuwaan tā ne Yesu adama a lamaa yi.

A vara ta Yesu a akpata

(Mat. 27:32-44; Mak. 15:21-32; Luk. 23:26-43)

Avu asoja a tara Yesu reve a kara na ayi.
 17 Ayi a motaa atsuma a lyuci'i, u tanu ta akpata† a yi a tyo Ubatā wo Ookoluwo. (Aala o ubatā a na Tsu'arama ayi da "Gologota"†).

18 Ubatā u daɗa a vara niyi a akpata.† A yuwaan ta ne waru aza o u'wa wa ali e re o ro, vuma ta suru e eeɓele a ta, Yesu gba e memere.

19 Reve Bilatu zuwa le a zuwa de iroci zuwa va a akpata'a, adansa,

YESU VA NAZARA, MOGONO MA AZA A ISRA'ILA.

20 Reve a dana iroci'i toto uta'atsu: Za vu ufaru na Tsuyahuda,† waru na Tsuroma, waru na Tseheleni.† Ama na abunda e de yi ta nu una, adama a na ubatā u na a varai Yesu a akpata u ri alanga na lyuci shi.

21 Reve nan ganu a gbagbain a damma Bilatu, "She vu dana, 'Mogono ma aza a Isra'ila' wan, amma vu dana, 'Vuma nda damma ta amu da mogono ma aza a Isra'ila.'"

22 Avu u usu, "N dana yi ta ne, waru ne da u ri."

23 Ana asoja o kotoi mavara ma Yesu a akpata, reve a tara itana ya yi avu e ne'eshen batā nashi. Soja suru ta nu upasu wa yi. Reve fo a tara utugu wu uga'an wa yi, za na danai udavu diga zuwa a cipa. 24 Reve a dammulai vāni le, "She tsu karai ayi nda batā batā wan. Tsu yuwain anca'wa adama tsu reve za na aa tara yi." Ili i nda i fara ta adama e ili i na Adanshi a Asula a dammai wo o'wo amayun:

"E ne'eshen ta itana i va vāni le, avu a yuwan anca'wa adama o utugu u va."

Ayi nda gba, ayi da ili i na asoja'a a yuwain.

25 Mma va Yesu dana ta lo mishin a nge'en ma akpata obolo na mma ke'en va yi. Meri ka va Kiliyofa na Meri Magadaliya a dana ta lo fo.

26 Oojoro a na u cigai o dana ta lo fo zuzu na mma va Yesu. Ana Yesu ene nle obolo, reve u damma mma va yi, "Vuma nda mawun ma wu ma da gogo."

27 Reve u damma oojoro'o, "Ayi da mma va wu gogo." Diga lo da oojoro o ndolo a tara niyi a tyo o u'wa wa yi.

Yesu kuwa ta

(Mat. 27:45-56; Mak. 15:33-41; Luk. 23:44-49)

28 Yesu reve ta a na u kotoi de ulinga wa yi. Amma adama u lyawa Adanshi a Asula o o'wo amayun, reve u damma, "N ta uwwusa akulil!" o

29 Meden ma dana ta lo tapu na mini ma alamu, avu asoja'a a tsupu pe ashidi. Dada a nla niyi o oosondori,†† reve a canana a zuwaa Yesu o una.

30 Ana Yesu sowoi mini'i, avu u damma, "U koto ta." Avu u kadato aaci, reve u kuwa.

A sapai Yesu e eeɓele

31 Urana u nda Urana wi Ifo6i i da,‡ agba nu usana u tawa Ashibi a da za na wo o'woi abajini o urana waru Urana u Mapasa u da. Ana wo o'woi aza a Isra'ila a ciga a lyawa lipu le zuwa va akpata†† shi hali urana wa Ashibi, avu a pati Bilatu u lyawa asoja a kukuɗa ana a aza a na a danai de a akpata adama a kuwa go'o. Reve waru a cipato lipu le e ida.

32 Avu asoja'a a fara kuɗa ana a ama e re'e aza a na a danai zuwa va akpata e eeɓele e Yesu.

33 Amma ana a rawai ubatā wa Yesu, reve e ene u kuwa ta de, agba a kuɗa ana a yi shi.

34 Avu za ta atsuma a asoja'a tara ibata ya yi reve u sapa Yesu e eeɓele. Reve mpasa na mini mo uta.

35 Tsu reve ta ili i nda amayun a da, adama a na za na enei ne esu da dammai. U damma ta ne adama adu fo i usu.

36 Ili i nda i fara ta adama Adanshi a Asula† a shiwan: "Ko eeɓele a ta a yi aa kuɗa shi." o

37 Waru Adanshi a Asula o ro a damma ta, "A ta kalyuwa vuma na a sapai ni ibata." o

Acida e Yesu

(Mat. 27:57-61; Mak. 15:42-47; Luk. 23:50-56)

38 Ana ili i nda i kotoi, reve Isuhu, vuma lyuci va Arimatiya, pati Bilatu ko u ta lyawa yi u tara lipu va Yesu. (Isuhu za vi itoni va Yesu da, amma usokowu, adama a na wu uwwusa ta wovon wa azagbain a Isra'ila.) Avu Bilatu usu, reve Isuhu 'yawā u tara lipu'u u kara na ayi.

39 Nikodimu, za na shi tawai de ya Yesu na ayin, shewun ta Isuhu. Avu u tawaa na aguma a maguru e re na rawai uritowu ukpaku na a tsu tsuwaan aakwakwa.

40 Ama e re a nda a tara ta lipu va yi reve a katala yi akandarūwa no okoro obolo na aguma'a. Ne da aza a Isra'ila a tsu yuwan na aa cido aakwakwa.

o 19:24 Ica 22:18. o 19:26 Yah. 13:23. o 19:28 Ica 69:21; Ica 22:15. † 19:29 A yuwan ta ulinga na adanga a avu'un a na a tsu de "osondori." Ayi da a yuwain ulinga a Aatagada a Motaa a na o kyo'onuyi mpasa a nantsu vu 'wa va aza a Isra'ila (Mtā. 12:22), waru a yuwan ta adanshi a yi batā ro atsuma a Adanshi a Asula. ‡ 19:31 Urana u Mapasa u ta gura o o'wo urana suru atsuma a ajuma. A aa'wan a na a varai Yesu a akpata wo o'wo ta urana wa Ashibi, adama o ndolo a kambato ta Ashibi'i abajini o urana. o 19:36 Mtā. 12:46; Mkc. 9:12; Ica 34:20. o 19:37 Zak. 12:10.

41 Ubaṭa u mavara ma akpata'a u ta zuzu na aarumbu, atsuma a aarumbu'u aason a sa'avu a dana ta pe za na koto a yuwain ulinga na ayi shi.

42 Adama a na wo o'woi Urana wi Ifobi u da kafu Mapasa,† waru adama a na aaso'on a ri zuzu, daɗa a zuwai pe lipu'u.

20

Aason e Yesu a ta lyanga

(Mat. 28:1-8; Mak. 16:1-8; Luk. 24:1-12)

1 Nu usana wa Aladi ubata ubuwu haɓa, avu Meri Magadaliya kara a 'yawa a aaso'on, reve we ene aatali a aaso'on ugandaluwu utakatsuwu nu unantsu wa aaso'on.

2 Reve u suma a 'yawa ya Bituru za na atsu de Simo obolo no ojoro o ro, † za na Yesu cigai, avu u damma le, "A tara ta Zagbain pe a aaso'on, agba tsu reve ubata u na a zuwa niyi shi!"

3 Reve Bituru no ojoro'o a kara a 'yawa de.

4 Mere me le a dana ta e iladi, agba oojoro o ro'o a sara ta Bituru hali u fara rawaa yi.

5 Ana u kanza u kalyuwai atsuma a aaso'on, reve we ene pe okoro goon, agba u asuwa pe shi.

6 Dada Simo Bituru a rawa avu u uwa pe, reve we ene pe okoro'o.

7 We ene ta fo apadi o okoro a na a palayi urewesu wa Yesu na ayi. A kutsulu yi ta, reve wo o'wo upasu u ta.

8 Reve oojoro o ro'o, za na fara rawai a aaso'on fo u uwa pe. Reve we ene avu u usu a na a 'yasain Yesu atsuma a akwakwa.

9 (A mantsa mo ndolo koto a shi e reve ili i na Adanshi a Asula a dammai a na amayun a da a ciga a 'yuwan u 'yon atsuma o ukwa shi.)

10 Reve ojoro'o a kara a kambaa o u'wa.

Meri Magadaliya enei Yesu

(Mat. 28:9-10; Mak. 16:9-11)

11 Meri gba wi isawan ta a alanga a aaso'on e mesun. Reve u kanza u kalyuwa atsuma a aaso'on.

12 Avu we ene pe nlingata ma Asula n re. A dana ta wotowu ni itana i uri waru a dana ta nden ubata u na lipu va Yesu shi. Za ta dana ta ubata a aaci za ta gba shi ubata wa ana.

13 Reve e ece yi, "Adama a nye vu ri e mesun?"

Avu u usu, "A tara ta Zagbain va, agba n reve ubata u na a zuwa niyi shi."

14 Ana Meri dammai ne, reve u vadala avu we ene Yesu mishin lo, agba u gura reve a na Yesu da shi.

15 Reve Yesu ece yi, "Adama a nye vu ri e mesun? Zane da vu ri e izami?"

Avu u yuwan majiyan gashi ayi da waa kalyuwusa aarumbu'u avu u damma, "Zagbain, nna avu da vu tarai lipu va Yesu, m pati wu ta vu yuwan ankuri, vu damma mu, adama n 'yawa n tara yi."

16 Avu u damma yi, "Meri."

Avu Meri vadala a tyo ya'a yi, reve u damma, "Rabboni!"† (Na Tsu'aramat "Rabboni" urevu wa yi ayi da "Manlu.")

17 Reve Yesu damma yi, "She vu reme mu wan, adama a na koto n kara a tyo ya Dada shi. Amma vu kara a tyo ubata o ojoro a va vu damma le, 'N ta kara a kambaa ubata wa Dada va za na ri fo Dada du. Ayi da Asula a va, waru ayi da Asula a du.'"

18 Reve u kara u 'yawa u damma ojoro'o a na we ene ta Zagbain'in. Reve waru u damma le ili i u damma niyi.

Ojoro e Yesu e ene yi ta

(Mat. 28:16-20; Mak. 16:14-18; Luk. 24:36-49)

19 Na ayin o urana wa Aladi o ndolo, avu ojoro'o o boloto a aasula a ta avu a katsu nantsu, adama a na a uwwusa ta wovon wa azagbain a Isra'ila. Reve Yesu tawa wi isawan e memere me le babu usan, avu u casa le, adansa, "N yuwan ta avasa i tsura asuvu nden."

20 Ana u dammai ili i nda, reve u roco le antsu e ekere a yi na za ve eebele. Ojoro'o a shiwan ta na mazanga adama a na e te inda Zagbain.

21 Reve u dammisa, "Asuvu nden n dana obolo na du. Cine Dada va lyungu numu atsuma o uvadi, ne da fo ma lyungusu du."

22 Avu wi ivuwaan le reve u damma, "Ushiyi Ruhu va Akiza.

23 Nni i yuwaan ama gafura vu nusu le, Asula fo u ta yuwaan le, o to o'wo na gafura. Nna gba i 'yuwan a yuwaan le gafura, Asula fo u ta 'yuwan a yuwaan le gafura."

Yesu na Toma

24 Za ro atsuma a Kupanejere'e, Toma (za na waru a tsu de fo Mepishe), u dana obolo ne ele shi, a mantsa ma na Yesu rocoi aciyayi.

25 Ana u rawai, reve akapi o ojoro a damma yi, "Tse ene ta Zagbain!"

Amma avu Toma damma, "Ma usu shi she na me ene antsu e ekere a yi, waru she na n ju'wan antsu'u na aakatsu a va ubata u na ikusa i dana, waru n oto ukere u va atsuma a wuntsu we eebele a yi."

26 Ana a yuwain ajuma a ta, reve ojoro'o o bolotowiso a aasula'a, waru Toma dana ta obolo ne ele. Reve a katsu nantsu vadamma nu ufaru, amma avu Yesu tawa wi isawisan e memere me le babu usan. Avu u casa le, reve u damma, "N yuwan ta avasa i tsura asuvu nden."

²⁷ Reve u damma Toma, “Kalyuwa ekere a va. Zuwa aakatsu a wu antsu'u. Oto ukere wa wu e eebele a va. Vu lyawa mawasan a na va usu.”

²⁸ Avu u usu yi, “Avu da Zagbain va na Asula a va.”

²⁹ Reve u damma yi, “Vu usu ta o unā na ve ene numu. Aza aba'un a da aza a na e ene numu shi avu gba a usu.”

Ili i na i zuwai Yahaya danai a aatagada a nda

³⁰ Ojoro e Yesu e ene yi ta a yuwusan iroci yi linga va asalama ro na abunda aza a na a danai atsuma a aatagada a nda shi.

³¹ N dana ta ili i nda adama i usu a na Yesu da Zamawawa, Mawun ma Asula, waru adama a na i usu niyi, i ta tsura wuma.

21

Igolo tapu na mugula

¹ A tyo de, reve Yesu rocowiso aciyayi ubata wo ojoro a yi a nge'en m Mala ma Galili. * Apa cine ili'i i farai:

² Ojoro a yi na abunda a dana ta lo: Simo Bituru, na Toma (za na a tsu de Mepishe), na Nataniya va Kana va Galili, na muwun ma Zabadi, no ojoro e re o ro.

³ Reve Simo Bituru damma aza a yi, “Amu n ta 'yawa mereme ma mugula ni igolo.”

Reve aza a yi a damma, “Atsu fo tsu ta 'yawa obolo na avu.” Avu a kara a 'yawa a wantsun u le. Agba e reme ko ili i shi na ayin o ndolo.

⁴ Ana usana u tawai na wasasa, reve Yesu isawan a nge'en m mala'a, agba ojoro'o e reve a na Yesu da shi.

⁵ Reve u de le, “Ama a va, i reme ta de mugula?”

Avu a usu, “O'o.”

⁶ Reve u damma le, “Variyi igolo i du usa'ani u wantsun u du, i te reme ozo o ro.” Reve a yuwan ne, avu igolo'o e reme mugula ma abunda hali a kuda o rono yi.

⁷ Reve oojoro a na Yesu cigai^o damma Bituru, “Zagbain dal!” Ana Simo Bituru uwwai a na Zagbain da, reve wo oto utugu wa yi (adama a na u shi ta u fodo yi ana u dana o ulinga), avu wu teruwe a mini u reme u dasu a tyo ubata wa Yesu.

⁸ Reve akapi o ojoro o toni yi atsuma a wantsu'un, uguzu ni igolo'o tapu na mugula. A dana alanga ni ida shi, alanga e le a dana ta zuzu na ana ukpakuta'atsu (300).[†]

⁹ Ana ojoro'o o utai atsuma a wantsu'un, reve e ene u ta ni ilyalya, waru u dana ta a zusun mugula na akinkina.

¹⁰ Avu u damma, “Tawai na mugula n ro n na i remei gogo.”

¹¹ Reve Simo Bituru kara u uwa atsuma a wantsu'un, reve u rono igolo'o a tyo e ida. Atsuma a yi mugula m gbagbain ukpaku na kupoton na aza a ta'atsu (153) n dana ta pe. Agba suru na ne igolo'o i kara shi.

¹² Reve Yesu damma le, “Tawai i lyuwa.” Ko za ta gba atsuma o ojoro'o gura ece yi, “Zane da vu ri?” shi, adama a na e reve ta a na Zagbain da.

¹³ Avu u 'yawa u tara ilyalya, reve u ca le. Reve waru u ca le fo mugula'a.

¹⁴ Ayi nda, ayi da wa ta'atsu a na u rocoi aciyayi ubata wo ojoro'o ana a 'yasan niyi atsuma o ukwa.

Yesu na Bituru

¹⁵ Ana o kotoi alya, reve Yesu ece Simo Bituru, “Simo mawun ma Yahaya, vu la'a ta aza a wu ciga mu?”

Avu u usu, “Ee, Zagbain, vu reve ta a na n ciga nuwu.”

Reve u damma, “Vu lyuwato mukyokyon n va.”

¹⁶ Reve we ecishe yi we ire, “Simo mawun ma Yahaya, vu ciga mu ta?”

Avu u usu, “Ee, Zagbain, vu reve ta a na n ciga nuwu!”

Avu u damma, “Vu kalyuwa ikyon i va.”

¹⁷ Reve we ecishe yi wa ta'atsu, “Simo mawun ma Yahaya, vu ciga mu ta?”

Bituru yuwan ta atsumolangu adama a na Yesu yuwan yi ta yeci hali uta'atsu ko u ciga yi ta. Adama o ndolo reve u damma Yesu, “Zagbain, vu reve ta ili suru. Vu reve ta a na n ciga nuwu.”

Avu Yesu damma yi, “Vu lyuwato ikyon i va.”

¹⁸ N ta dansaa wu amayun, avu o ulobo, vu tso oto ta itana i na vu cigai, reve vu 'yawa ubata u na vu cigai. Agba na vu kutsa, vu ta bubaruwa e ekere a wu. Reve ozo o ro a na wu avu a tara wu a tyo ubata u na vu cigai shi.”

¹⁹ (U damma ta ne adama u roco cine Bituru aa kuwa, reve u ca Asula tsugbain.) Reve u damma Bituru, “Toni mu!”

²⁰ Avu Bituru vadala reve we ene oojoro o ro, ^o za na Yesu cigai. Waru ayi da fo za na rabatoi Yesu ele a alya avu we ece, “Zagbain, zane da aa wina wu?”

²¹ Ana Bituru ene niyi, avu we ece Yesu, “Zagbain, ili i ne yaa cina yi?”

²² Reve u usu yi, “Nna n ciga ta u yuwan wuma hali mantsa ma na ma kamba, te imini ya wu na adama o ndolo? Vu toni mu.”

* **21:1** A tsu de ta fo Mala ma Galili Mala ma Tibariya. ^o **21:7** Yah. 13:23. [†] **21:8** Danshi u dasuwa a tsu yuwan ta ulinga na ayi tsi ili yu uritosu i na a tsu de yadi na Tsunasara. Ana a ta'atsu a da a tsu yuwan u dasuwa u ta. ^o **21:20** Yah. 13:23.

²³ Adama o ndolo reve aalabari'i a baza atsuma a aza e Itoni a na, ayi nda waa kuwa shi. Agba Yesu damma ne shi. Ili i na u dammai ayi da, "Nna n ciga ta u yuwan wuma hali mantsa ma na maa kamba, te imini ya wu na adama o ndolo?"

²⁴ Ayi oojoro† a nda ayi da u dammai ili i nda suru. U dana yi ta, waru tsu reve ta a na amayun a da waa dansa.

²⁵ Yesu yuwan ta ili i ro na abunda. Nna a dana ili i ndolo suru atsuma a atagada, n jijan atsuma o uvadi suru a na aa tsura ubata u na waa rawa a na a zuwa atagada'a suru shi.

Ulinga wa Ajiya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Luka, vuma na danai Alabari a Sa'ani a Luka, ayi da waru u danai Aatagada o Ulinga wa Ajiya. U shi ta u ciga u damma ili i na i farai na aza e Itoni e Yesu. Aatagada o Ulinga wa Ajiya a fara ta ubata u na Aatagada a Luka a lyawai.

Ulinga wa Ajiya u damma ta ili i na i farai na ama a na a toniyi Yesu cina u kuwa. U damma ta cine ama a nda a yuwain mmalu a dansaa ama adama e Yesu, waru u damma ta cine ama a na a uwwai a yuwain. Ruhu va Akiza golofo ta ama a nda waru u kamba le ta. Nu ufaru, ama a na a ri elentsu a ta a da goon a yuwusayin adanshi, ele da aza a Isra'ila. Ko atsuma a aza a Isra'ila ama o ro a 'yuwan ta a usu adanshi e le, waru o una ta aza e Itoni o ro adama e ili i na a dammai a aci e Yesu. A tyo de atsuma a aatagada a nda, Asula a zuwa ta aza e Itoni a damma ama e elentsu o ro koko'o adanshi e Yesu.

Ulinga wa Ajiya u damma ta cine ikaka ya aza e Itoni i bazai e ida ya Isra'ila. U damma ta cine Bituru, o'olo na Bulu na akapi a ama a yuwain. U damma ta mpolo n na aza a na a vadalai usa'avu a yuwain, waru na cine a kambulai vani le upasu u le, waru na cine a lyunguyi ni ikambi tsara a kamba aza a na a vadalai usa'avu upasu u le. Ne tsunda tsa da a'isa aza e Itoni a farai cine tsu reve nle ana'an.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. A yuwan ta adanshi a Alabari a Sa'ani atsuma a Urishelima (1:1-8:3)
2. A yuwan ta adanshi a Alabari a Sa'ani atsuma a Yahuda na Samariya (8:4-12:25)
3. Bulu yuwan ta mmalu adama u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani (13:1-14:28)
4. A yuwan ta majiyan ma sa'ani atsuma a Urishelima (15:1-35)
5. Bulu yuwisan ta mmalu adama u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani (15:36-18:22)
6. Bulu yuwan ta mmalu ma ta'atsu adama u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani (18:23-21:16)
7. E reme ta Bulu atsuma a Urishelima (21:17-23:22)
8. A tara ta Bulu a tyo Kasariya (23:23-26:32)
9. A tara ta Bulu a tyo Roma (27:1-28:31)

A yasan ta Yesu

¹ Tiwofilu, a aatagada o ufaru u va n damma wu ta ili i na Yesu temei mayan o'olo ni ili i na u ritosuyi,

² hali urana u na a tara niyi a tyo zuva.

Amma kafu a tara yi a tyo zuva da da u yuwayin ajiya a na u dangwai adanshi a abula nu ucira u Ruhu va Akiza.

³ Ana u kuwai, u rocosu le ta aciyayi wuma, reve u roco le a na u 'yoyin na linga icu'un icu'un. U yuwan ta rana amunga a yuwusan adanshi adama o tsugono tsu Asula.

⁴ A yashi i na u danai a alya o'olo ne ele, u damma le ta, "She i lyawa Urishelima wan.† Amma i puro she na nzuwulai n na Dada yuwain u shiwan ne'en, za na n damma ndu nu un a va,

⁵ Yahaya rumbu ta ama na mini. Aa jima shi, avu a rumbu du na Ruhu va Akiza."

A tara ta Yesu a tyo zuva

⁶ Ana ajiya a danai o'olo na Yesu,† e eceshe yi ta, "Zagbain, gogo da vaa kambuwaa aza a Isra'ila na tsugono tse le waru?"

⁷ Reve u usu le, "Dada da goon ri nu ucira u na woo fofo yashi na mantsa'a, adu gba a ca du ucira u na yaa gura reve shi.

⁸ Amma i ta tsura ucira na Ruhu va Akiza† ta wa du. I to o'wo aza a na aa yuwan adanshi o un a va atsuma a Urishelima na atsuma a Yahuda, na Samariya, hali a tyo ukosu wu uvadi."

⁹ Ana u dammai ne, ele a akanla, reve a tara yi a tyo zuva. Reve eleshe o ro a pupala yi, a gura enishe yi shi.

¹⁰ Ajiya'a lo a kalyuwusa yi a kara a tyo zuva, reve ama e re wotowu na atugu a uri e isawan mishin zuzu ne ele.

¹¹ Reve a damma, "Adu ama a Galili, adama a nye i ri mishin a akanla zuva? Yesu na a tarai atsuma a du a tyo zuva, u ta tawisa ununa ye enei a tara niyi a tyo zuva."

A dangwa ta ajiya o ro

¹² Ana ili i ndolo i farai, reve ajiya a lyawa Masasan ma Zetun, reve a yuwan mmalu u ta rawa ana ukpakukupa uta'atsu (3,000)* a kambu Urishelima.

¹³ Ana a kambai atsuma a lyuci gbain na a danai, reve a kumba o u'wa wa zuva u na a danai, ele da nan Bituru na Yahaya na Yakubu na Andarawu na Filibu na Toma na Batalamawu na Matta na Yakubu mawun ma Alfa na Simo za na fo a tsu de Bakanani,† na Yahuza mawun ma Yakubu.

* **1:12** Atsuma e elentsu a na u danai ufanu, u damma ta a na alanga a yi a danai ta "mmalu ma Ashibi." Wila wa aza a Isra'ila u tsu lyawa ta vuma yuwan mmalu n kilomita 1, ko u la'a akapi a mili wa'a atsuma o urana'a, ko u dasuwu ukpakukupa (1,000). Gogo u ta yuwan gashi mmalu m mini kupa. (Mini ayi da a tsu de minti na Tsugana.) † **1:13** Ayi aala "Bakanani" to rocosu tsu vuma'a u tu nu uzuwu wa aci adama u kamba ama a yi.

14 Suru nle reve o 6oloto aciyele a yuwusan avasa kuci na majiyan ma ta, obolo na amaci o ro, na Merit mma va Yesu obolo na azawawa'a e Yesu suru.

15 Atsuma a rana ndolo obolo ya ama ukpaku nu ushin (120) aza a na cayi okolo a danq ta lo. Reve Bituru 'yon mishin, reve u damma,

16 "Aza a va, a ciga a 'yuwan o shiton Adansi a Asula a na Ruhu va Akiza yuwain o unq wa Dawuda adama a Yahuza, za na uwai elime a aza a na e remei Yesu.

17 Yahuza vuma da na danq obolo na ats, waru Yesu dangwa yi ta tsara u yuwan ulinga na ats."

18 (Yahuza tsula ta ida ni ikebe i na u winai Yesu, reve u riyq u cikato aaci, dada atsuma o 6oso niyi, reve iliyatsuma suru yu utq a alanga.

19 Aza a na a ri nden suru atsuma a Urishelima a uwwa ta ili i na i farai, dada e deyi ubata'a "Akaladama" ne elentsu e le, ana Ubata'wu Mpasa.)

20 Reve Bituru lyuwa elime na adansi, "U tu ufanu a Aatagada e Ica,† 'U'wa wa yi wo o'wo ta uvariyyi, she vuma danu pe wan.'

Reve waru u dammisa, 'Tsugbain tsq yi nanza tara.' ◊

21 "Adama o ndolo wo o'wo ta a ciga a 'yuwan a dangula vuma ro o unq u vuma ndolo. Vuma ndolo o o'wo u danq ta obolo na ats u mantsa ma na Yesu Zagbain danq obolo na ats u.

22 Waru wo o'wo u danq ta na ats u mantsa ma na Yahaya rumbuyi Yesu, hali urana u na a tara niyi e memere ma ats u tyo zuva. Vuma na aa dangwa u ciga u 'yuwan woo o'wo za vu ucasu wa Alabari a Sa'ani adama o u'yosun wa Yesu obolo na ats u."

23 Dada a zagwai ama e re: Isuhu za na a tsu de Basaba za va aala Yusutu obolo na Mataya.

24 Reve a yuwan avasa tsara a gura dangwa vuma sa'ani na ntsayi. Reve a damma, "Zagbain, vu reve ta ookolo a vuma suru, vu roco tsu vuma na vu cigai atsuma a ama e re a nda.

25 Wo o'wo aajiya, u tara tsugbain tsa na Yahuza lyawai, adama a na u 'yawai ubata u na wu ntsaa niyi."

26 Reve a zuwa adanga a aci e le, reve Mataya lyuwa, reve u 6olo na akapi kupa na za ta na buwai.

2

Utawu wa Ruhu va Akiza

1 Ana urana wa Abuki† o Urana wa Kupoton*† a rawai, aza e Itoni a danq ta ubata u ta.

2 Ele lo babu urevu, dada a uwwai ilama diga zuva gashi abajini o upepu a da, reve u shiton u'wa'a suru u na a ri pe nden.

3 Reve ili i ro gashi elentsu a akina a tawa ya'a le, reve u cipa a aci e le.

4 Reve o shiton le suru na Ruhu va Akiza.† Reve e teme adansi ne elentsu o ro koko'o, cine Ruhu va Akiza ne'e nle.

5 Aza a Isra'ila a abunda a na a uwuwusa wovon wa Asula a danq ta pe atsuma a Urishelima a yuwusan aganda a na a tawai bata bata.

6 Ana a uwwai ilama i ndolo, reve ama o 6oloto abunda. Reve a yuwan asalama lon, adama a na aza a na a ri lo suru a uwwa ta obolo ya aza e Itoni a yuwusan adansi ne elentsu a lyuci le.

7 Reve a yuwan asalama a abunda, adansa, "Ashe aza a na a yuwusan adansi a nda aza a Galili a da suru shi?"

8 Cine wo o'woi suru ntsu tsu uwwa nle a adansi ne elentsu a tsu?

9 Atsu da pa nda aza a Paratiya na aza a Madaya obolo na aza a Elam na ama a Masapotomiya na aza a na o utai Yahuda na aza a Kafadokiya na ama e ida ya Pontu na aza a Asiya.

10 Na aza a Firijiya na aza a Bamafiliya waru na aza a Masar, na aza e ida ya Libiya zuzu na Kurani omocin diga Roma a na a matsain atsuma a adini a aza a Isra'ila na aza a na a vadalai a uwai atsuma a adini a tsu.

11 Atsu da nda aza a Karita,† obolo na aza a Laraba suru ntsu tsu uwwa le ta a yuwusan adansi ne elentsu a tsu atsuma e ili i na Asula a yuwain."

12 Reve suru nle a lamba ili i na aa yuwan, reve a uwa asalama, adansa vani le, "Nye i da urevu wi ili i nda'a?"

13 Reve ozo o ro a uwa a yuwusaan le ulamu adansa, "Usowu u da a ri."

Adansi a na Bituru yuwain

14 Reve Bituru 'yon mishin obolo na akapi a ajiya kupa na za ta na buwai, avu u 'yasan udyo a yuwusaan le adansi, adansa, "Ama a Isra'ila na aza a na a ri nden Urishelima, i zuwa atsuvu yu uwwa ili i na maa damma du.

15 Ama a na ye eneshe nda a ri usowu shi, ana wo o'woi mantsa ma na tsu ri gogo rumu kucci vu usana da.

16 Ayi ili i nda ayi da Juwe vumavasula dammai,

◊ 1:20 Ica 69:25. * 2:1 Abuki o Urana wa Kupoton waru a tsu de yi ta "Penteko," aala a abuki a da a na a tsu yuwusan a mantsa ma na a tsu pada kucci, waru abuki'i a tsu yuwan yi ta o urana wa kupoton a na a yuwain Abuki a Mapasa. Urana u nda urana kupoton da danq a na a 'yasan Yesu atsuma o ukwa.

17 **Asulā** a damma: ‘A mantsa mo ukosu n ta lyungu Ruhu va a ‘yawa baṭa a ama. Muwun n du olobo ne esheli a ta yuwan adanshi o usokowu.

Olobo a du e te ene alavu alavu.

Mbara n du waru a ta yuwan alavu a abunda.

18 Amayun Ruhu va Akiza ta tawa ubaṭa wa agbashi a va,

ali na amaci a ta yuwan adanshi a va a rana ndolo.

19 N ta yuwan ili ya asalama zuva, waru n to roco iroci e ida, mpasa na akina na mikyon n limā.

20 A ta kambuwa urana irumbu, woto waru u to o’wo ushili ana mpasa kafu urana wu Zagbain u tawa, urana u gbain u tsugbain.

21 A mantsa mo ndolo ma da za na yuwain dewu atsuma a ala a Zagbain waa tsura iwawi.^{o†}

22 “Adu aza a va aza a Isra’ila, yu uwwa adanshi a na maa yuwan. Yesu va Nazara da vuma na Asulā a kucinaa ntsu a na u usu niyi. Amayun e ili i ndolo Asulā o roco tsu ta e ili ya asalama i na u yuwain, ni iroci za na u yuwain. Ili suru i fara ta e esu a du.

23 A ca du ta ayi, reve yu una yi o ure u mavara a akpata.† I yuwan ta ili i ndolo ni ikambi ya aza a na e revei Wilā shi. Na ne suru, Asulā e reve ta ili i ndolo i ta fara suru. U yuwan ta ifobi i ndolo nu ujimu.

24 Reve gba Asulā a ‘yasan yi atsuma a akwakwa, reve u kambuwa yi wuma. Babu cine ukwa waa gura guza yi.

25 Reve Dawuda yuwan adanshi adama a yi, ‘Kuci da n revei a na Zagbain ri obolo na amu.

Adama a na u ri o ukere usa’ani u va, babu ili i na maa uwwa wovon.

26 Adama o ndolo ookolo a va a ta asuvu nden,

eelentsu a va a ta na mazanga, lipu va waru ta dana nu uzuvu wo okolo.

27 Waa lyawa wuma u va a aason shi, waa lyawa Mawun ma Akiza ma yi maa shama shi.

28 Vu roco mu ta ure u wuma.

Vu shiton mu ta na mazanga adama a na vu ri obolo na amu.^o

29 “Aza a va aza a Isra’ila, n ta yuwusaan du adanshi babu wovon adama a akaya a tsu Dawuda. Dawuda kuwa ta waru a cido yi ta, waru aason a yi a ta pa obolo na atsu hali ana’an.

30 Ayi vumavasula da, u reve ta Asulā a yuwaan yi ta nzuwulai na akucunu, a na u ta zuwa za ro mogono atsuma a muwun

n tsukaya ma yi, ununa u zuwai Dawuda o’woi mogono.

31 Dawuda ta zuwusa okolo e ili i na yaa fara elime adama o u’yosun wu Zamawawa,† adansa, aa lyawa lipu va yi a aason shi, waru lipu va yi aa shama shi.

32 Asulā a ‘yasan ta Yesu’u atsuma a akwakwa, atsu waru tse ene ta ne esu a tsu.

33 A ca yi ta tsugbain o ukere usa’ani wa Asulā, waru u ushi ta Ruhu va Akiza o ukere wa Dada ununa a yuwain nzuwulai. Gogo waru Yesu ca tsu ta Ruhu va Akiza. Ili i na tsee eneshe, waru tsaa uwwusa da nda.

34 Dawuda da kumbai zuva shi, amma ayi na aciyayi u damma ta, ‘Asulazuva a damma ta Zagbain va: “Danu o ukere usa’ani u va,

35 she na n zuwa n’yuwatan ma wu a apata a ana a wu.”^o

36 “Adama o ndolo, aza a Isra’ila suru e te reve a na Yesu ndolo za na a varai a akpata,† Asulā a kambuwa yi ta Zagbain na Zamawawa.”

37 Ana a uwwai ne, reve ili’i i ju’wan okolo e le, reve e ece Bituru na akapi a ajiya a na a buwai, “Aza a va, nye i da tsaa yuwain?”

38 Ayu Bituru damma le, “She i vadala,† tsara a rumbu du atsuma a ala e Yesu Zamawawa, waru a yuwaan du gafura vu unusu u du. I ta tsura une’e u Ruhu wa Akiza.

39 Nzuwulai n nda za du da na muwun n du, obolo na Atakpaci. Amayun a da maa dansaa du, ili i nda adama a aza a na Asulazuva Asulā a tsu ee de a tyo e ekere a yi a da.”

40 Reve Bituru yuwan alajiya o uga’an adansa, “N ta patishi du i wawa aciyadu atsuma e ili i na yaa cina ama e iwuya a nda.”

41 Reve aza a na a uwwai ili i na Bituru dammai, reve a rumbu† le. O urana u ndolo ama a na a dashi toniyi a rawa ta ama ukpakukupa uta’atsu (3,000).

Ununa nden ma aza e Itoni n danqi

42 Reve a zuwa okolo e le suru o uritosu wa ajiya na muwulai, a lyuwusa ilyalya obolo, na avasa.

43 Reve wovon u reme le suru, adama a na Asulā a yuwain ili ya asalama ni iroci ya abunda e ekere ajiya’a.

44 Aza a na a cayi okolo o bolotosu ta ubaṭa u ta, reve a kara a nkambulai ni itana i le.

45 A tsu wina ta itana ni ida i le, mantsa ma na ozo o ro a ri ni ili i na yaa damatosun le.

46 Usana suru a tsu ‘yawa ta a Aa’isamapada na majiyan ma ta. A tsu lyuwusa ta ilyalya a ‘wa le obolo na mazanga no okolo a ta, waru a lyuwusa ta ilyalya yi Zagbain,

⁴⁷ na a yuwusayin *Asulā* ica. *Ā* tsurā tā isa'ani ubatā wa ama. Usana suru Zagbain dashishi le tā ama aza a na *ā* tsurāi iwawi.

3

Āakutsumā ā kambā tā gbaga

¹ Ama *ā* tsu 'yawa tā *ā* *Āā*'isamapada a mantsa mā rumu ta'atsu vu urana. Urana u ro, Bituru nā Yahaya† a 'yawa tā adama a yuwan avasa.

² Ana a rawai zuzu nu unantsu wā *Āā*'isamapada u na *ā* tsu de Unantsu u Sa'ani reve e ene *āakutsumā* a na a matsain ukutsumu a na a tsu tanu, reve a zuwa yi, adama u yuwusan ipati.

³ Ana we enei Bituru nā Yahaya azama a uwa *ā* *Āā*'isamapada, reve u pati le ikebe.

⁴ Reve Bituru nā Yahaya *ā* kalyuwa yi ulobonu, *āvu* Bituru damma, "Kalyuwa tsu!"

⁵ *Āvu* *āakutsumā*'a u kalyuwa le nā majyan ma na ee ne'e yi ikebe.

⁶ Dada Bituru dammai, "N ri ni ikebe i na maa ca wu shi. Amma n ta ca wu ili i na n ri nā *āyi*, *ātsumā* o ucira wa ala e Yesu Zamawawa za va Nazara 'yon wala."

⁷ Reve u reme yi ukere usa'ani, reve u kamba 'yasan yi. Ana u yuwain ne, reve ana nā *ālu* *ā* yi *ā* kambā gbaga, reve o o'wo mejege.

⁸ *Āvu* wu 'yawan, reve wi isawan mishin na ana *ā* yi. *Āvu* u *kara* a mmalu. Hali u *kara* a mmalu nu u yuwin ogodiyo a cibalasa *Asulā*. *Āvu* u *kara* a uwa *ā* *Āā*'isamapada ne ele.

⁹ Ama a na *ā* *danai* pe suru e ene yi tā a mmalu waru a uwwa yi tā a cibalasa *Asulā*.

¹⁰ Ama a yuwan tā asalama lon, ana e enei ili i na i farai, a na *āakutsumā* a na *ā* tsu *danusu* o Unantsu u Sa'ani a yuwusan ipati i da kambai gbaga.

Bituru yuwan tā alajiya atsumā ā *Āā*'isamapada

¹¹ Reve ama *ā* jikā a cina vuma'a uguzu nā Bituru nā Yahaya ubatā u na *ā* tsu de Makisa mā Sulemanu. *Āvu* ama a na *ā* *danai* pe suru a uwa asalama e ili i na i farai.

¹² Ana Bituru enei ama o bolotoi reve u teme alajiya adansa, "Aza a Isra'ila, nye i da ili ya asalama a na *āakutsumā*'a u kambai gbaga? Waru nye i zuwai i ri *ā* *akānlā* *ā* tsu, vadamma tsu yuwan tā ili'i nu ucira wa aciyatsu nā *ābulā* *ā* tsu?"

¹³ *Asulā* a Ibrahim nā Ishiyaku nā Yakubu n na nkaya n tsu n yuwain *aganda*, *āyi* da u *tawayi* aagbashi *ā* yi Yesu nā tsugbain. *Āyi* da Yesu na i 'yuwain, reve i ca yi e ekere a

Bilatu,† ko na Bilatu shi tā ciga u lyawa yi. *Āvu* i damma Bilatu a na i ciga yi shi.

¹⁴ Za va akiza da u *danai*, waru za va isa'ani da, reve i 'yuwan yi *āvu* i damma Bilatu lyawaa *du* za mona ma ama.

¹⁵ Reve yu una za vu *ucasu* u wuma wā *Asulā*, amma *Asulā* *ā* 'yasan yi tā. Atsu gba tse ene tā ne esu *ā* tsu amayun a nda.

¹⁶ Ucawu wo okolo *ātsumā* a ala e Yesu da *ā* kambato *āakutsumā* a nda gbaga e esu *ā* *du*. Vuma na ye enei da, waru i reve tā ununa vuma nda shi ukutsumu. Ucawu wo okolo *ā* yi e ekere e Yesu da *ā* kambato niyi gbaga *ā* *maḳakan* mā *du*.

¹⁷ "Aza *ā* va, n gura tā reve ili i na i yuwain Yesu, i yuwan yi tā o ulambu wu urevu, hali ulambu wu urevu'u u *kara* *ā* tyo e ekere a azagbain *ā* *du*.

¹⁸ Amma *Asulā* a zuwa tā *amaṣulā* a yuwan adanshi adama a Zamawawa de nu ujimu, a na u to sowo *ātsumalima* e ili i nda suru, waru u shiton tā nzuwulai'i.

¹⁹ Vadalai i lyawa unusu u *du* suru, reve i vadala i kuru *Asulā*, adama i tsurā gafura vu unusu u *du*.

²⁰ Ne da yaa tsurā mantsa mā wivuwun ubatā wa *Asulā*, waru u tā *dashi* lyunguwisa *du* nā Yesu za na u dangwai wo o'wo Zamawawa.

²¹ Zuwa da Yesu *āā* *danā* hali mantsa ma na *āā* kambato ili suru usa'avu, ununa *Asulā* a yuwain nzuwulai nu ujimu, e ekere a *amaṣulā* a akiza.

²² Musa damma tā, 'Asulā *ā* tā 'yasan vumavasuṣulā tsā va *ātsumā* a ama *ā* *du*. I polo atsuvu ulobonu yu uwwa ili i na waa damma *du*.' *du*

²³ Waru Musa damma tā, 'Za na uwwai ili i na vumavasuṣulā' a dammai shi *ā* to utāa yi *ātsumā* a ama *ā* *Asulā*, reve o una yi.' *du*

²⁴ "Waru *amaṣulā* diga Sama'ila† a yuwan tā adanshi e ili i na aa yuwusan ana'an.

²⁵ *Ādu* da muwun ma *amaṣulā* o ndolo, waru i tā pe *ātsumā* a akucunuf a nzuwulai n na *Asulā* a yuwain nkaya n *du*. U damma tā Ibrahim,† Adama a mawun mā tā *ātsumā* o ugundo wā wu n ta zuwaa uvadi *maḳulā* aba'un.' *du*

²⁶ Amma ana *Asulā* *ā* 'yasaïn aagbashi *ā* yi Yesu, u lyungu yi tā *ā* 'yawa *ātsumā* a ama *ā* *du* aza a Isra'ila o ufaru, u zuwaa *du* tā aba'un, reve u vadala *du* *āza* *ā* tā tā diga o unusu u *du*."

4

E reme tā Bituru nā Yahaya

¹ Bituru nā Yahaya *ātsumā* a adanshi, reve nan ganu nā zagbain vā *adugari* *ā*

◇ 3:22 U.W.I. 18:15. ◇ 3:23 U.W.I. 18:19. ◇ 3:25 Ufr. 22:18.

da da, aza a na *ā* usuyi adama o u'yosun wā *akwakwa* shi.

* 4:1 Aza a Sadukiya obolo a ama a azagbain a Yahuda

Aa'isamapada na aza a Sadukiya*† a tawa ubata u na a ri.

² A dana ta na atsumolangu a na ajiya e re'e a danai o ritosu ama a na, Yesu kuwa ta waru u 'yon ta. Ne da fo aa 'yasan akwakwa a kambai wuma.

³ Reve e reme le nu ulivu, avu a zuwa le o u'wa wa ali hali usana.

⁴ Ama na abunda a na a uwwai alajiya e le a vadala ta, hali abunda a ali a aza e Itoni a rawa zuzu nu ukpakukupa uton (5,000), babu na amaci na muwun.

⁵ O urana we ire, reve azagbain a aza a Isra'ila, na mbara, na munlu n Wila o boloto Urishelima.

⁶ Hanana aabara a nan ganu fo u dana ta lo, na Kayafa, na Yahaya† na Iskandari ne engede o ro va aabara a nan ganu.

⁷ Reve a tawa no ojoro e re'e a makakan me le. Avu e ece le, "Nu ucira ko na ala a zane da i yuwayin ulinga u ndolo?"

⁸ Reve Bituru za na danai tapu na Ruhu va Akiza, damma le, "Azagbain na mbara mi ida i tsu,

⁹ i ta yuwusan tsu yeci i nda adama a na tsu yuwain isa'ani a tyo ubata wa akutsuma'a? I ciga ta i reve ununa u kambai gbaga?"

¹⁰ Lyawai n damma du hawun hali na ama a Isra'ila, u kambai ta gbaga atsuma a ala nu ucira wa Yesu Kristi na utai Nazara. Vuma na i varai a akpata, agba Asula a 'yasan yi ta atsuma a akwakwa.

¹¹ A yuwan ta adanshi a yi atsuma a Adanshi a Asula, ubata u na a danai, 'Aatali a na asuwi a 'yuwain, ayi da wo o'woi ikyun yu ucira atsuma o usaa.' ◇

¹² "Za lo a tsura iwawit ubata wu za ro shi! Waru ala† a za ro o lo atsuma o uvadi u nda na ama ee de reve a tsura iwawit shi."

¹³ Reve azagbain a yuwan asalama lon, ana e enei Bituru na Yahaya a gura yuwain adanshi a makakan me le okolo nden, adama a na ama a da a na a ri nu urevu u makaranta shi. Waru a gura ta reve ama a da a na a danai o boloto na Yesu.

¹⁴ A gura damma le ili i ro shi, adama a na e ene ta vuma na a kambatoi gbaga na ajiya'a mishin a nge'en n le.

¹⁵ Avu azagbai'in a damma Bituru na Yahaya a lyawa ukobu'u. Reve a uwa ndammulai vani le.

¹⁶ E ecelei ta aciyele, "Nye tsaa yuwan na ama a nda? Tsaa gura wasan a na a yuwain ulinga wa asalama shi. Adama a na ama a Urishelima suru e reve ta ili i na i farai.

¹⁷ Amma tsu zuwaa nle utyo adama ili'i i yuwan abunda atsuma a ama a tsu wan.

Waru tsu ta zuwaa le utyo she a dashi yuwaan za ro adanshi a ala e Yesu wan."

¹⁸ Reve e dewishe ajiya'a o ukobu u le, avu a damma le she a dashi yuwan adanshi ko uritosu adama a ala e Yesu wan.

¹⁹ Reve Bituru na Yahaya a usu le, "I ta majiyan Asula a ta la'a ciga tsu toni du ko ayi?"

²⁰ Tsaa gura lyawa adanshi a sa'ani a na tse enei waru tsu uwwai shi."

²¹⁻²² Avu ama suru a kara a yuwusaan Asula ica adama e ili i na i farai: Vuma na yuwain a'wan amunga ukutsumu u kambai gbaga. Adama o ndolo azagbain a Yahuda e reve ununa aa ca Bituru na Yahaya atsumalima shi. Reve a ca le wovon, reve a lyawa le a kara.

Aza e Itoni a yuwan ta avasa

²³ Diga na a lyawa nle, reve Bituru na Yahaya a bunga aza e le aza e Itoni, reve a damma le ili i na nan ganu a gbagbain na mbara n dammai.

²⁴ Ana aza e Itoni suru a uwwai ili i na i farai, reve o boloto okolo e le. Avu a 'yasan u'yo a yuwusan avasa, "Mogono ma Gbain, za na yuwain zuva ni ida, na mala ni ili i na i ri pe suru.

²⁵ Vu yuwan ta de adanshi nu ujimu na Ruhu va Akiza e ekere a akaya a tsu mogono Dawuda agbashi a wu, adansa, 'Adama a nye ama o uvadi a yuwain upan? Adama a nye ama aa lungusa mantsa me le e ili ye pere?"

²⁶ Ngono mu uvadi n fobo ta uvon, reve azagbain o boloto ala a 'yuwan Zagbain na Zamawawa va yi.' ◇

²⁷ "Ili i nda i fara ta pa Urishelima. Hiridu Antiba, na Bontu Bilatu gwamna, na Atak-paci na ama a Isra'ila suru o boloto aci e le, reve a 'yuwan Yesu, aagbashi a akiza a wu, za na vu foboi wo o'wo Zamawawa.

²⁸ Mejege ma da, ili i na a yuwain suru, a yuwan le ta ununa vu yuwain de adanshi nu ujimu.

²⁹ Gogo Asulazuva, uwwa iwuya i na a dansa, reve vu ca tsu agbashi a wu okolo o ugbamu a mantsa ma na tsaa yuwusan alajiya a adanshi a wu.

³⁰ Vu lyungu nu ucira wu ukambatosu gbaga, nu ulinga wa asalama a wu, waru ili i nda suru i fara na ala a agbashi a wu Yesu."

³¹ Ana o kotoi avasa a nda, avu usaa u na a danai u jingada, reve suru nle a shiwan na Ruhu va Akiza. Avu a yuwan alajiya a adanshi a Asula no okolo ugbamu.

Banaba ca ta ida ya yi

³² Aza e Itonit suru a danai ta no okolo na asuvu a ta, reve e ene utsuru u na a ri na ayi

za le da goon shi, dāda a kambusai aciyele vani le.

³³ Avu ajiya'a a ca urevetyowu wu ukwā nu u'yosun wā Yesu Zagbain nu ucira, waru a tsurā tā isa'aniṭ yā ābundā e ekere a Asulā.

³⁴ A dānā nu ulambu shi, adama a na mantsa ā tyo mantsa ama a na ā dānāi ni idā nā 'wa bitī a winasa le tā, avu ā tāwusaā ni ikebe'e wirā u tā.

³⁵ Avu a casu ajiya'a ikebe'e reve a casu aza a na a cigai ikambi.

³⁶ Apa iroci yi ili i na a yuwusain, vuma ro shi tā lo za na ā tsu de Isuhu za na ajiya'a a cayi aala Banaba (za na urevu wā yi u dā Mawun mo Udashishi wo Okolo). Ayi za ve elentsu e Levi a dā, waru u tāwā tā diga Kuburu idā i memere mā mini.

³⁷ U dānā tā ni idā, reve u wina yi, avu u tāwāā ajiya'a ni ikebe'e, tsarā a ca aza a na a cigai ikambi.

5

Ananiya nā Safiratu

¹ A yuwan tā vuma ro na ā tsu de Ananiya, za na āyi nā ka vā yi, Safiratu, a winai idā i le.

² Avu ā salālāi a damma mejege wan ko iyan i dā a winai idā'a. Ana a winai reve u tāwāā na akapi e ikebe, avu u damma ikebe i dāda ndolo suru suru.

³ Reve Bituru damma yi, "Ananiya adama ā nye vu lyawai Maleṭ ma uwai o okolo ā wu? Vu yuwaan tā Ruhu wa Akiza epen, avu vu zuwaa aciyawu akapi e ikebe'e.

⁴ Itana'a āzā ā wu a dā vu ta gura wina ko vu kudā wina le, cine vu cigai dā vaa yuwan. Ko na vu winai itana'a, ikebe'e āzā ā wu a dā na vaa gura yuwan une'e ne ele. Adama ā nye vu yuwain tsunda? Atsu dā vu yuwain epen shi, amma Asulā a dā vu yuwain epen."

⁵ Diga na Ananiya uwwai adanshi o ndolo, reve u riya e idā reve u kuwushi. Aza a na a uwwai ili i na i farai, a uwwa tā wovon lon.

⁶ Reve olobo ā 'yon avu a katala yi no okoro, reve e shede yi o utā, avu ā cido yi.

⁷ A tyo a mantsa me irumu i ta'atsu a na vali vā yi kuwāi, avu ka vā yi uwa, babu na u revei ili i na i farai.

⁸ Avu Bituru ece yi, "Ikebe i na avu nā vali vā wu i winai idā i dū i dā nda?"

Avu ka'a u usu, "Ee, ikebe i dāda ne."

⁹ Reve Bituru damma, "Cine tsa dā adū ra i salālāi i yuwan cu'un vi ili i nda? Adama ā nye i 6oloi aci i lyungwā Ruhu vā Asulazuva? Ka'lyuwa o unantsu, vu te ene ana o olobo a na ā cidoi vali vā wu, waru a ta tanu wu fo o utā a alanga."

¹⁰ Lo dā u riyashi ā mākaṅan mā yi avu u kuwā. Ana olobo'o a uwai, avu a cina yi

ukwā. Reve e shede yi o utā, avu ā cido yi a nge'en ma aason a vali vā yi.

¹¹ Reve wovon u reme āzā e Itoni lon o6olo na ama a na a uwwai ili i na i farai.

Ajiya ā kambato tā ama ā ābundā gbaga

¹² Ajiya a yuwan tā ulinga wa asalamaṭ ni iroci yi ili ya asalama lon atsuma a ama. Waru āzā e Itoni o tsu 6oloto tā usana suru ā Aa'isamapada e ebele a na ā tsu de Makisa mā Sulemanu.

¹³ Amma, adama o wovon, ama nā ābundā a kawan uwa o6olo ne ele shi. Agba suru nā ne, ama a casu le tā tsugbain.

¹⁴ Suru nā ne ali nā amāci nā ābundā a cayi okolo a Zagbain.

¹⁵ Adama o ulinga wa asalama u na ajiya'a aa yuwusan, hali ā karā ā tāwusaā nā āzā ā m6ala e re mulyuci ā agada e le na a avalu e le, a majiyan ko ululu wā Bituru u tā ju'wan ozo o ro e le ā kambā gbaga a mantsa ma na wāā karalāi.

¹⁶ Ama nā ābundā ā tāwāā tā na aza a na ā dānāi nu ubanakun, na aza a na ā ri no otoni ā lima, diga mulyuci n na n ri zuzu nā Urishelima. Waru ā kambato le tā gbaga.

A ca tā ajiya atsumalima

¹⁷ Aabara a nan ganu na aza a Sadukiya ā karā tā ā tsushu'un na ajiya adama a malyuwa me elime ma na aa yuwusan o ulinga u le.

¹⁸ Dada e remei ajiya'a avu a zuwa le o u'wa wa ali.

¹⁹ Na ayin avu malingata mā Asulā mā tāwā, avu u kpatu'wā unantsu wu u'wa wa ali'i, reve wu utāā le pe.

²⁰ Avu u damma le, "Karāi a 'yawa ā makisa mā Aa'isamapada, i damma ama alabari a wuma a sa'avu a nda."

²¹ Usana a matawaa, avu ajiya'a a uwa ā Aa'isamapada ununa malingata mā Asulā ma damma nle, reve e reme uritosu wa ama.

Ana aabara a nan ganu na aza a na ā dānāi lo o6olo a rawai, reve e de i6olo ya Azagbain a Mbarat o6olo na azagbain a Isra'ila. Reve ā lyungu nlingata n ro n 'yawa o u'wa wa ali'i, ā tāwā ne ele.

²² Ana nlingata'a n 'yawai o u'wa wa ali'i, a cina le pe shi, dāda ā kambushi ubatā wa azagbai'in, avu a damma le ili i na a cinai.

²³ Reve a damma, "Tsu rawa tā o u'wa wa ali'i, avu tsu cina unantsu'u ukpatowu, nā aṣoja mishin o unantsu'u. Amma ana tsu katsu'wai, tsu cina pe za shi."

²⁴ Ana zagbain vā adugari nā nan ganu a gbagbain vā Aa'isamapada uwwai ili i na i farai, a gura reve cine ili'i i farai shi. Avu ā karā a majiyan cine ili'i yoo o'wo.

²⁵ Ele pe avu za ro uwa u damma, "Gogo tsunda ama a na i zuwai o u'wa wa ali'i ā tā de ā Aa'isamapada o ritosu ama!"

²⁶ Adama a nda a da zagbain va adugari na adugari a yi e remei ajiya'a a tyo ubata e ifolo. Ko na wo o'woi adugari'i e reme le nu ukadu shi, adama o wovon u na ama aa vara le na atali.

²⁷ Ana a tawai na ajiya'a ubata e ifolo'o, reve aabara a nan ganu a damma,

²⁸ "Tsu damma du ta a alanga e eteshe, 'She i dashi yuwan uritosu atsuma a ala e Yesu wan.' Amma adu da nda i kotoi Urishelima suru nu uritosu u du atsuma a ala a yi, avu waru i tawaa tsu nu ukwa wa yi."

²⁹ Reve Bituru na ajiya o ro a usu, "U la'a ta ulobonu tsu toni Asula a na tsoo toni vadilima."

³⁰ Yu una ta Yesu ana i vara niyi a akpata,† agba Asula a nkaya n tsu a 'yasan yi ta atsuma a akwakwa.

³¹ Asula a zuwa yi ta o ukere usa'ani wa yi u zuwa yi ta Mogono na Za vi Iwawi. Asula a yuwan ta ne, tsara u ca aza a Isra'ila ure u na aa vadala tsara a tsura gafura vu unusu u le e ekere a Asula.

³² Tsu gura ta damma amayun e ili i nda, adama a na tse ene ta ne esu a tsu, ne da fo Ruhu wa Akiza, za na wo o'woi une'e wa Asula e ekere a aza a na o toniyi Asula."

³³ Ana nan ganu a gbagbain na azagbai'in a uwwai ili i na ajiya'a a dammai, reve a suduwa asuvu. Hali a shi a ciga o una le.

³⁴ Ele pe avu vuma ro na a tsu de Gamaliya, za ta atsuma a Afarishi waru manlu ma Wila 'yon mishin. Avu u damma a tara ne'en ajiya'a o utai a alanga ke'en.

³⁵ Avu u damma nan ganu'u na azagbai'in, "Ama a Isra'ila, i yuwan majiyan ulobonu e ili i na i farai a yuwusaan ama a nda.

³⁶ Koto u jima shi, a na Tuda dammai ayi vuma vu ucira da. Ama a tyo ukpakunashi (400) o toni yi ta. Amma ana o una niyi, ojoro a yi e bete'we ta suru. Agba ko ili i ro tsu tsura shi.

³⁷ Yahuza va Galili da tawai acapa a yi a mantsa me mekece ma ama. Avu u zuwa ama a 'yasan ama ugbozu, agba ayi fo o una yi ta reve ojoro a yi e bete'we fo suru.

³⁸ Asala a na maa ca du, ayi da i lyawa ama'a a yuwan ili i na aa yuwan. Nnu ucira wa aciyee a da aa yuwusan uritosu ni ili ya asalama a nda, a ta tawa a kalama.

³⁹ Amma nnu ucira wa Asula u da aa yuwusan ili i nda, yaa gura putsaa le a lyawa shi. I ta cina aciyadu a nlangi na Asula."

⁴⁰ Reve obolo a ama'a a usu asala a yi. Avu e de ajiya'a a uwa o ukobu reve a faba le. Avu a zuwaa le utyo, she a dashi yuwan alajiya atsuma a ala e Yesu wan, avu a lyawa le.

⁴¹ Avu ajiya'a a lyawa obolo'o na mazanga ma na Asula e ene ta a ta no okolo ugbanu u na o sowo atsumalima adama e Yesu.

⁴² Usana suru a tsu 'yawu ta a Aa'isamapada a yuwusan uritosu a dansaa ama Yesu Zamawawa† da. Waru a yuwusan ta ne a 'wa va ama.

6

A dangwa ta aza e ikambi e cindere

¹ A mantsa ma na aza e Itoni a karai a dashishi abunda, agba suru nle aza a Isra'ila a da. Avu ozo o ro a na a yuwusan Tsuheleni† a uwa adanshi a tyo ubata wa aza a na a yuwusan Tsuyahuda,† adansa, "Nna a kambusa nruna usana suru, nruna n tsu n tsu tsura unata na aza e le shi."

² Dada Kupanejere'e o bolotoi aza e Itoni suru, reve a damma, "Woo lobono tsi icinai nu ulinga wa alajiya wa adanshi a Asula, reve tsu reme adama e ilyalya shi.

³ Aza a tsu, dangulai ama e cindere atsuma a du, aza a na i reve a ri na Ruhu wa Akiza, nu urevu, tsu ta zuwa ulinga u nda e ekere e le.

⁴ Atsu gba'a tsu zuwa ugbozu ubata wa avasa na alajiya nu uritosu wa adanshi a Asula."

⁵ Reve asala'a u yo'ono aza a na o bolotoi'i suru. Reve a fara dangula Istifanu vuma na ri nu ucawu wo okolo na Ruhu wa Akiza lon. Reve o toni na Filibu, na Burukoro, obolo na Nikana, waru a dangula ta Timan, na Baramina, na Nikola va Antakiya, Takpaci na uwai o ure wi itoni wa aza a Isra'ila.

⁶ Reve a tara ama e cindere'e a tawa ne ele a makakan ma ajiya, reve ajiya'a a kuruwu le ekere avu a yuwaan le avasa.

⁷ A yuwan ta alajiya a adanshi a Asula ubata suru. Reve aza e Itoni a dashi abunda lon atsuma a Urishelima, hali nan ganu wa aza a Isra'ila fo na abunda a ca okolo e le.

E reme ta Istifanu

⁸ Reve Istifanu, vuma na tsurai isa'anit nu ucira wa Asula lon, u yuwan linga wa asalama ni iroci e memere ma ama.

⁹ Reve urana u ro ama o ro a na ari a aa'isa a na a tsu de Aa'isa a Agbashi a na a Lyawai, a uwa mawasan na ayi. Ele aza a Isra'ila a na o utai diga Kurani, na Iskandariya, na Kilikiya, ni ida ya Asiya i da.

¹⁰ Agba ko vuma ta gura yuwan nronuloi na ayi shi, adama o urevu u na Ruhu wa Akiza ca niyi.

¹¹ Usokowu dada a zuwai ama o ro a yuwaan Istifanu epen ana, "Tsu uwwa yi ta a yuwusan adanshi a vama a tyo e ekere a Musa, hali na Asula fo."

¹² Reve adanshi'i u 'yasan ugbozu wa ama na munlu n Wila ma adini na azagbain. Reve e reme Istifanu avu a tawa na ayi

ubata wa azagbain o uge'etosu u na a tsu de Azagbain a Mbara.

¹³ Reve aza e epe'en a damma, "Vuma nda u tsu yuwusan ta adanshi e iwuya adama a Aa'isamapada na Wila wa Musa.

¹⁴ Tsu uwwa yi ta adansa a na Yesu va Nazara u to boso Aa'isamapada a nda reve u vadala agadu a Musa a na a lyawaa ntsu."

¹⁵ Ana a uwwai ne, reve vuma biti atsuma a azagbain u vara akanla a Istifanu, reve e ene urewesu wa yi e ikanasa ana malingata ma Asula.

7

Istifanu yuwaan ta azagbain adanshi

¹ Reve aabara a nan ganu e ece Istifanu, "Ili i na aa dansa a aciyawu amayun a da?"

² Dada Istifanu tsu usu, "Adu aza a va na azagbain, poloo numu atsuvu! Mogono ma Asula za tsugbain mo roco ta aciyayi ya Ibrahim akaya a tsu e ida ya Masapotomiya kafu Ibrahim tyo e ida ya Haran.

³ Asula a damma yi ta, 'Vu 'yon vu lyawa ida i na a matsan nuwu na ama a wu, reve vu tyo e ida i na moo roco wu.'

⁴ "Dada Ibrahim 'yoyin e ida ya aza a Kaldiya, reve u danu Haran hali ukwa wa abara a yi. Reve Asula a tawato yi pa e ida i na i ri nden gogo.

⁵ Agba Asula a ca yi agadu e ida'a shi, waru ko udasuwu u ta wi ida'a u ca yi shi. Amma Asula a yuwan ta nzuwulai n na waa ca yi ida'a ayi na limatan vu ugundo wa yi ko na u shi na mawun ne'en shi.

⁶ Agba Asula a damma yi ta, 'Limatan va wu ta yuwan limocin e ida i ro ubata u na oo sowo atsumalima ana agbashi hali a'wan ukpakunashi (400).

⁷ Agba n ta zuwa ida i na i zuwai aza a Isra'ila tsugbashi atsumalima. Waru o ukosu u tsugbashi a to utu adama a yuwaan mu aganda ubata u nda.' Ili i na Asula a dammai da nda.

⁸ "Waru Asula a yuwaan ta Ibrahim akucunuf a mapada mo uryumbuf a mantsa'a. Dada i zuwai a padai Ishiyaku mawun ma Ibrahim uryumbu ayi na ayin kunla nu umatsun. Ishiyaku da tawa u matsain Yakubu, reve Yakubu matsan nkaya n tsu kupa ne ejere.

⁹ "Ele nkaya n tsu ana a ri a tsushu'un na Isuhu zawa'a le, reve a wina yi wo o'wo aagbashi e ida ya Masar. Agba Asula a shi ta obolo na ayi.

¹⁰ Reve gba u wawa yi atsuma a atsumalima a yi. Avu Asula a zuwa yi u tsura icigi e ekere a Firi'awuna,† mogono ma Masar, adama a na Asula a ca yi ta urevu u na u karajai. Dada i zuwai Firi'awuna ca

niyi tsugbain tsi ida tsa Masar na tsugbain tsu u'wa tsu yi suru.

¹¹ "Reve ambulu a uwa e ida ya Masar suru ni ida ya Ka'ana,† na atsumalima lon, hali nkaya n tsu n lamba ilyalya.

¹² Avu ana Yakubu uwwai ishina i ta de e ida ya Masar, reve u lyungu nkaya n tsu n 'yawa n tsula.

¹³ O u'yawu we ire u le dada Isuhu revetoyi aciyayi e ekere a aza a yi, reve a tara le o roco Firi'awuna.

¹⁴ "Reve Isuhu lyunguwa dada va yi Yakubu na ama a yi adama a tyo Masar ama kupocindere no ozo o ton da suru suru.

¹⁵ Dada Yakubuf tyoyi Masar. De da ayi na nkaya n tsu n kuwai.

¹⁶ Reve a pura etele e le suru a tyo Shekem, de da a cido nle a aason a na Ibrahim tsulai ni ikebet e ekere o olobo a Hama.

¹⁷ "Ana mantsa ma na Asula oo shiton nzuwulai ma yi ya Ibrahim ma rawai zuzu, reve ama a tsu a dashi abunda atsuma a Masar.

¹⁸ Avu wo o'wo mogono ma sa'avu ma kumba tsugono tsa Masar, agba u ri nu urevu wi ili i ro adama a Isuhu shi.

¹⁹ Avu mogono u yuwaan ama a tsu ugbozu u wuya, reve u roco le atsumalima, hali u zuwa le a varishi muwun n le adama a kuwa.

²⁰ "A mantsa mo ndolo ma da a matsain Musa mawun ma sa'ani. Mbara ma yi m banga yi ta woto ta'atsu o u'wa u le.

²¹ Na acapa reve wo o'wo le ko a ciga ko a 'yuwan a vari yi, reve usheli u mogono u tsura yi, reve u kungwato yi ana mawun ma yi.

²² Reve o rito Musa urevu wa aza a Masar suru, reve wo o'wo nu ucira atsuma a adanshi na atsuma o ulinga waru.

²³ "Ana u rawai a'wan amunga, urana u ro, reve u damma lyawa u 'yawa u bura ama a yi, ama a Isra'ila.

²⁴ A mantsa ma dada we enei vuma va Masar e le'eshe vuma va Isra'ila. Dada Musa rawai adama u wawa yi, reve u tsupaa yi wu una za va Masar'm.

²⁵ U ta dansa aza a yi e te reve Asula a lyungu yi ta u wawa le, agba a gura reve shi.

²⁶ Ana usana u tawai waru, reve wu utisa mabura me le, avu we ene ama a Isra'ila e re a nlangi. Avu u ciga wu kasa le. Avu u damma, 'Ili i ta i da i ri, adama a nye yaa amatonloi?"

²⁷ "Reve za vi igishi caco Musa a nge'en, avu u damma yi, 'Zane da zuwa nuwu zagbain na za vu uge'etosu u tsu?"

²⁸ Vu ciga ta vu una mu ununa vu unai vuma va Masar yon? "

²⁹ Ana Musa uwwai ne, dáda u sumai u lyawai ida'a, reve u reme limocin e ida ya Midiya, ubaṭa u na u matsain olobo e re a yi.

³⁰ “Ana a yuwain a'wan amunga, urana u ro aṭsuma o ogozo zuzu na Masasan ma Sinai,† reve malingata ma Aṣula ma tawa ya Musa aṭsuma e elentsu a akina a madala o molopu.

³¹ Ana Musa ene niyi, reve u reme asalama e ili i na wee inda. Ana u rawai zuzu adama we ene, dáda wu uwwai uḍyo wa Aṣulazuva a dansaa yi,

³² ‘Amu da Aṣula a nkaya n du Aṣula a Ibrahim, na Ishiyaku, na Yakubu.’ Reve Musa reme meje'en adama o wovon, u dashi gura kaḷyuwá ili' shi.

³³ ‘Reve Aṣulazuva a damma yi, ‘Fodo atan a wu adama a na ubaṭa u na vu ri ubaṭa wa akiza u da.

³⁴ Me ene ta aṭsumalima a na ama a va a ri o sowuso a Masar,† waru mu uwwa ta mbaḷa mo okolo n le. N cipa ta adama n wawa le. Tawa gogo, n ta lyungu wu a kamba e ida ya Masar.’ ◊

³⁵ “Dada Aṣula a lyunguwisa vuma na ama a yi a 'yuwain de, za na a dammai, 'Zane da zuwa nuwu zagbain na za vu uge'etosu a aci a tsu?’ Ni ikambi i malingata ma Aṣula ma na ma tawai ya'a yi o molopu ma na ma danai a madala, ma da mo o'woto niyi zagbain na zamawawa le.

³⁶ Nu uyuwusan wu ulinga wa asalama, dáda wu utaḷa nle e ida ya Masar a pasalai Mala ma Shili.† Na a 'yawu elime na aḷapa, hali a yuwan a'wan amunga aṭsuma o una.

³⁷ “Musa na aciyayi i damma ta ama a Isra'ila, 'Aṣula a ta dangwa vumavasuḷa tsá va aṭsuma a ama a du.’ ◊

³⁸ Musa dana ta obolo no obolo a ama aṭsuma o una. Waru malingata ma Aṣula ma yuwan ta adanshi na ayi a Masasan ma Sinai, na adanshi a aḷuḷa. Ne da u ca ntsu adanshi a wuma'a.

³⁹ “Avu nkaya n tsu n 'yuwan ili i na Musa dammai, avu a 'yuwan a zuwaa yi atsuvu, reve a shi a ciga a vadala a kamba Masar.

⁴⁰ Avu a damma Haruna,† 'Yuwaan tsu musuḷa n na maa tsu walaa elime, adama a na tsu reve ili i na i yuwain Musa za na utaḷa ntsu aṭsuma a Masar shi.’ ◊

⁴¹ Reve a ruma aḷali ana maḍindim, reve a yuwaan yi kucci, na abuki reve a zangana e ili i na a rumai ne ekere e le.

⁴² Dada Aṣula a vadala nle ucina. Reve u lyawa le a 'yawa o toni urana, woto, ni italyo'o o o'wo musuḷa n le, ununa u ri pe udanu a aatagada a Amaṣuḷa:

‘Ama a Isra'ila, i yuwaan mu kucci na sadaka

aṭsuma a a'wan amunga a na i danai aṭsuma o una shi.

⁴³ I 'yasan ta masa'at ma aḷali ubaṭa u na aa yuwusaan aḷali Mole aganda na aḷali a talyo'o ma du Rafani, i yuwan ta aḷali o ndolo, avu i yuwaan le aganda.

Adama o ndolo i ta uwa a tsugbashi e ida ya Babilat alanga!’ ◊

⁴⁴ “Reve nkaya n tsu n tanu Oogodo o Ucuwusan† adama a cuwan ni ili i na Aṣula a yuwaan nle o una. A yuwan yi ta ni ifofi ununa Aṣula o rocoi Musa.

⁴⁵ Ana a yuwain a'wan o ro, avu Josuwat uwa elime o uvon a aci e ida ya Atakpaci a na Aṣula a gbaraḷi e ida i ndolo. A tara ta Oogodo'o a tyo a ndanata n sa'avu n le. A yuwusan ta ulinga na ayi a tyo mantsa ma Dawuda.

⁴⁶ Dawuda tsura ta icigi e ekere a Aṣula, hali u pati a lyawa yi u suwaa Aṣula a Yakubu Aa'isamapada.

⁴⁷ Amma Sulemanu† da tawai u suwa niyi.

⁴⁸ “Agba avu wo o'wo Mogono ma Aṣula ma tsu danu o u'wa u na vadilima suwai shi, ununa vumavasuḷa dammai, ayi a yuwusan adanshi a Aṣula,

⁴⁹ ‘Zuwa ndanata n tsugono n va n da, uvadi waru udasata u va u da. Ubaṭa u ne u da yaa gura suwaa mu? I ta gura suwaa mu wivuwatan?’

⁵⁰ Amu da n yuwain ili biti aṭsuma a zuva ni ida ne ekere a va shi?’ ◊

⁵¹ “Adu agbawata, aza a na okolo e le a ri mejege shi, aza a na atsuvu a du a ri u'ulu. I ta yuwusan nronuloi na Ruhu va Akiza kuci. Ununa nkaya n du n yuwusain, ne da yaa yuwusan.

⁵² Aṭsuma a amaṣuḷa zane da nkaya n du n 'yuwain shi? Hali gba o una aza a na a yuwain adanshi o utawu wu Za va Aḷuḷa na i winai hali yu una yi.

⁵³ Ko a na i ushiyi Wilá wa Aṣula e ekere a nlingata ma Aṣula, ne da i 'yuwain a kuru yi mejege suru suru.”

Mona ma Istifanu

⁵⁴ Ana azagbain a Isra'ila a uwwai ne, reve a uwwa upan lon, hali a uwa maluma ma akatsu adama o upan.

⁵⁵ Istifanu gba ana u ri na Ruhu va Akiza, reve u zuwa esu a yi zuwa avu we ene tsugbain tsá Aṣula. Avu we ene Yesu mishin ubaṭa u tsugbain o ukere usa'ani wa Aṣula.

⁵⁶ Reve u damma le, “Kaḷyuwai, me ene ta zuwa ukpatu'u, reve me ene Mawun ma Vuma mishin ubaṭa u tsugbain o ukere usa'ani wa Aṣula!”

⁵⁷ Reve a ula atsuvu e le na akatsu o oruwu lon. Reve a zurá yi nu u ta.

⁵⁸ Reve o utāq̄ yi o ugyuru, dāda a uwai mavara mā yi na atali. Reve aza a na a shi lo a uwwa niyi a adanshi o fodo atugu e le o 6oloto le a maḳaḳan mo ulobo u na a tsu de Shawulu.*

⁵⁹ Ele a vuvarasa yi, reve Istifanu yuwan avasa u damma, “Yesu Zagbain, ushi wivuwun u va.”

⁶⁰ Ana u dammai ne, dāda u kingyoi reve u damma nu ucira, “Asulazuva she vu tara le nu unusu wan.” Dada u kuwaj.

8

¹⁻² Shawulu shi tā atsumā a aza a na a usuyi ili i na a yuwain a mantsha ma na o unai Istifanu. Reve ama o ro aza a na a yuwusaan Asulā agandā a tawā a cidō Istifanu nā mesun lon.

Aza e Itoni e bete'we tā adama a atsumalima

Reve urana u ndolo atsumalima lon a uwa e ekere a aza e Itoni a na a ri Urishelima. Reve aza e Itoni suru e bete'we a tyo Yahuda nā Samariya,† she ajiya goon a da e iswain Urishelima.†

³ Reve Shawulu gba'a u uwa a garasa baṭa baṭa a casu aza e Itoni atsumalima lon. U uwusa tā a 'wa nu u remi ali nā amaci nu u 6arusu nle o u'wa wa ali.

Alajiya a Filibu e ida ya Samariya

⁴ Reve aza a na e bete'wei a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani.†

⁵ Reve Filibu saḳa a tyo a lyuci gbain atsumā a Samariya reve u uwa a yuwusaan le alajiya a Zamawawa de.

⁶ Ana ama a uwwai, waru e enei linga va asalama a na Filibu yuwain, reve o polo atsuvu lon.

⁷ Reve o utāq̄ otoni a lima nā abundā atsumā a ama, avu otoni a lima'a a uwa yisaali lon. Ozo o osowi a lipu nā akutsuma nā abundā a kambā tā gbaga.

⁸ Adama o ndolo, reve a uwa mazanga atsumā a lyuci'i suru.

⁹ Vuma ro shi tā pe a lyuci'i za na a tsu de Simo a yuwusan tsuboci kuci. Ama a lyuci'i a shi tā a yuwusan asalama a yi, u shi tā a tarasa aciyayi ili i ro.

¹⁰ Ama a Samariya zagbain nā mawun a shi tā a tsu yuwusan adanshi a yi, adansa a na, “Vuma nda tā nu ucira wā Asulā, a tsu de yi tā Za vu Ucira.”

¹¹ Reve a kambuwā ugbozu ya'a yi adama a na u jima tā a yuwusaan le linga va asalama o ure u tsuboci.

¹² Ana ama a usuyi alajiya a Alabari a Sa'ani o tsugono tsā Asulā a ala e Yesu a na

Filibu yuwaan nle, avu a rumbu le ali nā amaci.

¹³ Reve ayi Simo fo na aciyayi u ca okolo a yi, avu a rumbu yi. Reve u reme itoni ya Filibu ubatā u na u tyoyi biti. Ana we enei iroci nā linga va asalama a na a yuwusan reve u uwa asalama lon.

¹⁴ Ana ajiya a na a ri Urishelima a uwwai ama a Samariya a usu tā adanshi a Asulā, reve a lyunguwa le Bituru nā Yahaya.

¹⁵ Ele gba ana a rawai reve a yuwaan le avasa adama a tsurā Ruhu va Akiza,

¹⁶ adama a na koto shi Ruhu va Akiza'a u cipāq̄ le shi. A shi tā a rumbu le goon na ala† e Yesu Zagbain.

¹⁷ Reve a kuruwā le ekere, dāda a tsuraj Ruhu va Akiza.

¹⁸ Ana Simo enei nu ukurusu we ekere u da a tsu tsurā Ruhu va Akiza, dāda u shi u cigai u ca Bituru nā Yahaya ikebe.

¹⁹ Avu u damma, “Ca numu cu'un vu ucira u nda fo, adama za na n kuruwayi ukere suru u tsurā Ruhu va Akiza!”

²⁰ Reve gba Bituru usu yi, “Vu tā kuwā avu ni ikebe ya wu suru, adama a na vu zuwai ni ikebe i da a tsu tsurā une'e wā Asulā.”

²¹ Vu pe na akunda atsumā o ulinga u nda shi, ko ke'en, adama a na ookolo a wu a ri mejege nā Asulā shi.

²² Vu vadala† vu lyawa iwuya ya wu, vu pati Asulā adama u yuwaan wu gafura vi ili i wuya i na vu sokoi o ookolo a wu.

²³ Adama a na me ene tā vu tā nā tsushu'un, waru vu tu ugbedegu nu unusu.

²⁴ Reve Simo usu u damma, “Patiya numu Mogono mā Asulā adama ko ili i tā e ili i na vu dammai i tsurā mu wan.”

²⁵ Ana Bituru nā Yahaya rocoi amayun a adanshi o Mogono mā Asulā, reve a kambā Urishelima a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani a mulyuci ma aza a Samariya nā abundā.

Filibu nā vumagbain va Habasha

²⁶ A mantsha mo ndolo reve malingata mā Asulā mo ro ma damma Filibu, “Yon vu saḳa uyagi vu kuru ure wo ogozo u na wu utaj Urishelima a tyo Gaza.”

²⁷ Reve u 'yon u reme ure, dāda u ga'ain nā zagbain vi izuwa* o tsugono tsu ka Kandakatu vi ida ya Habasha. U shi tā u 'yawa Urishelima adama u yuwan agandā.

²⁸ Ayi a maḳambaq̄ nden e keke vi ido va yi, avu u uwa desununa a Aatagada a Ishaya vumavasula.

²⁹ Reve Ruhu va Akiza damma Filibu, “Wala a rawa zuzu nā keke vi ido i ndolo, vi isawan lo nā vuma'a.”

* 7:58 Shawulu: A tyo de a tawā tā e de vuma nda na aala Bulu, waru u tawā tā wo o'wo za vi Itoni ya aḳulā e Yesu Kristi Zamawawa. * 8:27 E elentsu a aza a Heleni a ta dansa zagbain na o fodoi arawa.

³⁰ Daɗa Filibu sumai a rawa zuzu ɗaɗa u tsu uwwa yi e ɗesununa a aatagada a Ishayaɗ vumavasuɗa. ʼAvu we ece yi, “Vu te reve she ili i na vee ɗesununa?”

³¹ ʼAvu u usu, “Te gba? She na za ro cuduwa mu.” Reve u pati Filibu kumba u ɗanu na ayi.

³² Ubaɗa u na u shi e ɗesununa u ɗa nda, “O rono yi ta a tyo ubaɗa u mapaɗa ana kyon,†

ununa magiri'i ma tsu ɗana kpaku ubaɗa wu za na oo kukoɗuso yi eleme, ne ɗa ko unā wā yi u kpaɗu'wā shi.†

³³ O roco yi ta aɗsumalima hali a putsaa yi ni ili i na i ri mejege.

Zane ɗa aa gura ca alabari a limatan a muwun ma yi na muwun mu uguondo ma yi?

Babu za, adama a na o kofoi wuma wa yi aɗsuma o uvadi.” ◊

³⁴ ʼAvu zagbai'in u damma Filibu, “Damma mu, vumavasuɗa nda adanshi a zane a ɗa waa yuwusan? Adanshi a aciyayi ko za ro?”

³⁵ Reve Filibu kpaɗu'wā unā wā yi u teme nu ubaɗa u na wee desununa'a, ʼavu u yuwaan yi adanshi a Alabari a Sa'ani† e Yesu.

³⁶ Ele aɗsuma a mmalu, reve a rawa a mini mo ro. ʼAvu zagbai'in u damma, “Nda mini! Nye yaa putsaa a rumbu mu?”

[
³⁷ ʼAvu Filibu usu u damma, “Na vu usu Yesu Zamawawa Mawun ma ʼAsuɗa ma ɗa, n ta rumbu wu.”

Reve vuma'a u usu, “N usu ta Yesu Mawun ma ʼAsuɗa ma ɗa.”*†

³⁸ Reve u zuwa e isawaton keke vi ido'o. Reve ele ra a uwa a mini'i, reve Filibu rumbu yi.

³⁹ Ana o utai a mini'i, reve Ruhu Mogono ma ʼAsuɗa ma kafa Filibu, agba zagbai'in u ɗashi ene yi waru shi. Reve u kara a mazanga ma yi.

⁴⁰ Agba reve e ene Filibu a lyuci va Azatu. Reve u kandaruwa ilyuci suru a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani, hali u rawa Kasariya.

9

Shawulu kambā tā za vi Itoni

¹ Shawulu lyuwa ta elime a casu aza e Itoni aɗsumalima lon, adansa a na u to una le. Reve u 'yawa ya aabara a nan ganu,

² reve u pati u ca yi mpepelime a 'yawa a a'isa aɗsuma a Dimaska. U zamishi ta uolu wa aci u le, tsara nu u tsura pe aza a na o toniyi Ure wu Zagbain u lyungwa le, ali na

amaci, tsara waru u tawa ne ele wunlu a akani aɗsuma a Urishelima.

³ Ana u rawai zuzu na Dimaska adama o ulinga u ndolo, babu usan reve ekan o uta de zuva u kandaruwa yi.

⁴ Reve u riyā e ida, reve wu uwwa uɗyo, adansa, “Shawulu, Shawulu, cine tsa ɗa voo bongishi mu?”

⁵ Reve u damma, “ʼAvu ɗa zane, Zagbain?” Reve uɗyo'o u damma yi, “ʼAmu ɗa Yesu za na voo bongishi.

⁶ 'Yon vu uwa aɗsuma a lyuci ndede, a ta damma wu ili i na vaa yuwan.”

⁷ Reve n'utsa mu mmalu ma yi a kuɗa a yuwan adanshi, a ta uwwusa uɗyo agba e ene vuma shi.

⁸ Reve Shawulu 'yon, ana u kpaɗu'wai esu a yi u gura ene shi. Reve e reme yi ukere reve a tawato yi Dimaska.

⁹ U yuwan ta rana ta'atsu urumbaɗu, u lyuwa shi agba u sowo shi.

¹⁰ A mantsa'a za vi Itoni† ro ɗana ta pe aɗsuma a Dimaska, za na a tsu de Ananiya. Zagbain yuwaan yi ta adanshi aɗsuma a alavu alavu, adansa, “Ananiya.”

Reve ayi u usu, “ʼAmu ɗa nda Zagbain.”

¹¹ Reve Zagbain damma, “Yon vu 'yawa o ure u na a tsu de Ure u Mejege. Vu 'yawa o u'wa wa Yahuza ve ece ko vuma va Tarsu ta pe za na ri na aala Shawulu. U ta lo a yuwusan avasa ubaɗa'a.

¹² N roco yi ta alavu alavu a vuma na a tsu de Ananiya a uwa, u zuwaa yi ukere adama we enishe ure.”

¹³ ʼAvu gba Ananiya usu u damma, “Zagbain n sowo ta a uwwusa adanshi a vuma nda'a o unā wa ama na aɗbunda, adama e iwuya ya aɗbunda a na u yuwayin ama a akiza a wu aɗsuma a Urishelima.

¹⁴ Ayi ɗa nda nan ganu a gbagbain a ca niyi ucira u reme vuma na yuwain avasa aɗsuma a ala a wu.”

¹⁵ Reve Zagbain damma yi, “ʼAvu de 'yawa adama a na ayi vuma na n dangwai ɗa tsara u yuwan ulinga u va, tsara u revetyo ala a va aɗsuma a Atakpaci, na ngono, na aza a Isra'ila.

¹⁶ ʼAmu na aciyawa n to roco yi cu'un va aɗsumalima a na woo sowo adama a ala a va.”

¹⁷ Reve Ananiya 'yawa reve u uwa o u'wa'a, ʼavu u canana ukere wa yi ʼavu u ju'wan Shawulu, u damma, “Moron ma va Shawulu, Yesu Zagbain ɗa lyungu numu a tyo ya'a wu. Yesu za na roco nuwu aciyayi o ure u na vu kuruyi. U ciga wu ta tsara wu ɗashi gura ene ure, reve waru o shiton wu na Ruhu va Akiza.”

† 8:32 Aɗsuma o ubaɗa'a, ayi kyon u ta ne eleme o uga'an. Za ro ta gura kukoɗo eleme'e reve u yuwaan umuna ko utugu babu o una yi. ◊ 8:33 Isha. 53:7-8. ‡ 8:37 Ayi uguzu u nda wu pe aɗsuma a akuci a atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a na a ri uɗanu nu ujimu shi.

¹⁸ Babu usān reve ili i ro i riyā diga pe esu'u gashi akaḅa, dāda we eneshi ure. Ḃvu u 'yon, dāda a rumbu niyi.

¹⁹ Reve u lyuwa ilyalya dāda u tsurashi ucira.

Shawulu yuwan tā alajiya atsuma a Dimaska

Reve Shawulu yuwan rana re oḅolo na aza e Itoni a na a ri pe atsuma a Dimaska.

²⁰ Babu a jima, dāda Shawulu temei alajiya e Yesu atsuma a a'isa a aza a Isra'ila, adansa Yesu da Mawun ma Ḃsula.

²¹ Reve aza a na a uwwa niyi suru a kara a asalama, adansa, "Ayi nda ayi da vuma na unusai aza e Itoni, reve waru u bete'we le, ele aza a na e desu atsuma a ala o ndolo shi? U tawa tā pa tsara u reme le, reve wu nla le na akani, reve waru u 'yawato le a makakan ma nan ganu a gbagbain shi?"

²² Reve Shawulu dashi tsara ucira atsuma a alajiya a yi. Agba aza a Isra'ila atsuma a Dimaska a gura polo yi a adanshi a yi shi, a na Yesu da Zamawawa va amayun.

²³ Ana a yuwain rana meketeti, avu aza a Isra'ila† a yuwan ifoḅi i na oo una Shawulu.

²⁴ Reve ayi wu uwwa ifoḅi i le. A zuwusa tā esu e le usana nu ulivu o unantsu wu ukari u lyuci tsara o una yi.

²⁵ Na ayin, avu ojoro a yi a tara yi, reve a talyuwato yi atsuma a aasaka na wungu wu ukari.

Shawulu kamba tā Urishelima

²⁶ Ana Shawulu tawaji Urishelima, u yuwan tā atyo a na waa yuwan tsara u ḅolo aci no ojoro.† Ḃvu suru nle a uwwa wovon adama a na a usu ko ayi oojoro a da shi.

²⁷ Ḃvu Banaba tara yi a tyo ubata wa ajiya. Reve u damma le ununa Shawulu enei Zagbain o ure. Reve waru u damma le cine Zagbain yuwan niyi adanshi, na cine Shawulu yuwain alajiya adama e Yesu a lyuci va Dimaska babu wovon.

²⁸ Diga lo dāda Shawulu remei ma'uwa na wu uti oḅolo ne ele atsuma a Urishelima. Reve u uwa alajiya atsuma a ala a Zagbain, babu wono babu wovon.

²⁹ Reve u uwa a yuwusan adanshi na aza a Isra'ila a na a yuwusan Tshuheleni,† reve u uwa mawasan ne ele. Ḃvu a zamishi ure u na oo una yi.

³⁰ Ana aza a yi a uwwai ili i na i ri pe, dāda a tara niyi a 'yawa Kasariya avu a tara yi a wantsun a kamba Tarsu.

³¹ Mantsa mo ndolo ma da aza e Itoni a Yahuda, na Galili, na Samariya, a tsurai nden n lafiya. Aza e Itoni a tsara tā ucira, reve a dashi abunda ni ikambi ya Ruhu va Akiza a yashi i na a danai a mmalu na Zagbain.

Bituru 'yawa tā Japa na Lida

³² Reve Bituru kandarawa ubata suru tsara u kalyuwa le. Ayi atsuma a akandariya, reve u tawa u cina aza a akiza a lyuci va Lida.

³³ A lyuci dāda u cinai vuma ro za na a tsu de Iniyasu na mḅala n tsukutsuma a'wan kunla.

³⁴ Reve Bituru damma yi, "Iniyasu, Yesu Zamawawa kambato wu ta gbaga. 'Yon vu kutsulu aavala a wu." Babu usan, reve u 'yoshin.

³⁵ Reve ama a Lida ni ida ya Sharana suru a vadala a tyo ubata wu Zamawawa ana e enei Iniyasu a mmalu.

Bituru kambato tā Dokas wuma

³⁶ Atsuma a lyuci va Japa ka ro za vi Itoni dana tā pe za na a tsu de Tabita a na Dokas* na Tshuheleni. Ka'a u zuwa tā aciyayi u yuwan ulinga u sa'ani, reve waru u dana a kambusa alambi.

³⁷ A yashi'i u banakan tā, reve u kuwa. Ana a sumba niyi reve o voton yi a aasula a zuva.

³⁸ Ana a uwwai Bituru tā Lida, lyuci na ri zuzu na Japa, reve a lyungu ama e re a lyawa Japa a 'yawa a damma yi, "Yuwan ankuri, tawa gogo, she vu jima wan."

³⁹ Reve Bituru 'yon u kuru le. Ana u rawai, avu a 'yawato yi a aasula a zuva. Nruna suru e isawan tā zuzu na ayi, e mesun. Reve a uwa o rocoso atugu na akapi e itana i na Dokas u yuwaan nle ayi oḅolo ne ele.

⁴⁰ Reve Bituru utā le suru, reve u kadato u yuwan avasa. Reve u vadala a tyo ubata wa akwakwa'a, reve u damma, "Dokas 'yon." Reve u kpatu'wa esu. Ana we enei Bituru uru u 'yon u danu.

⁴¹ Reve Bituru cananaa yi ukere avu u kamba yi tsara u 'yon. Reve u de aza e Itoni oḅolo na nruna, dāda u roco le a na Dokas kambai wuma.

⁴² Adanshi o ndolo a uwa tā bata suru atsuma e ida ya Japa. Reve ama a abunda a vadala a tyo ubata wu Zagbain.

⁴³ Bituru yuwan tā rana re a lyuci va Japa, o u'wa wa Simo za na aa yuwusan yozu wu kwan.

10

Bituru na Kaniliya

¹ Atsuma a Kasariya vuma na a tsu de Kaniliya dana tā pe atsuma a yali ya asoja, u dana tā atsuma a Asoja a Italiya.

² Ayi vuma va abula da. U ta uwuwusa wovon wa Ḃsula, ayi na muwun ma yi suru. U tsu kambusa tā ama a na a ri ni ili shi. U tsu yuwusan tā avasa kuci a tyo a Ḃsula.

* 9:36 Aala a Tabita na Tsu'arama, Dokas na Tshuheleni ele ra urevu u ta u da le. Urevu u le u da mere'on.

³ Urana u ro, zuzu na rumu ta'atsu vu ulivu, reve we ene malingata ma Asula a alanga e eteshe atsumā a alavu alavu, u tawai ubatā wā yi, adansa, "Kaniliya!"

⁴ Reve u zuwaa yi esu atsumā o wovon, reve u damma, "Zagbain nye i dā?"

Reve malingata mā Asula ma damma yi, "Avasa a na vaa yuwusan ni ikambi ya alambi a na vaa yuwusan u rawa tā a makakan mā Asula. Gogo Asula a uwwa tā avasa a wu.

⁵ Gogo lyungu ama a 'yawa Japa tsara e de Simo za na ee desu Bituru.

⁶ Za na cu'wain o u'wa wā Simo za na aa yuwusan yozu vu kwan, za na u'wa wā yi u ri zuzu na mala."

⁷ Ana malingata mā Asula ma na ma yuwaan niyi adanshi ma karai, reve u de agbashi e re a yi, na soja ro, za na a uwwusa wovon wā Asula, atsumā a aza a na a yuwusaan yi ulinga kuci.

⁸ Ana u damma nle ili'i suru, a vu u lyungu le a 'yawa Japa.

Bituru ene tā alavu alavu

⁹ Ana usana u tawai, cina urana u rawa a aci, agbashi a Kaniliya atsumā a mmalu, dāda a rawai zuzu na lyuci'i. A vu Bituru kumba o u'wa wa zuva tsara u yuwan avasa.

¹⁰ Reve wu uwwa ambulu, hali u ciga u lyuwa ilyalya. Agba ele pe atsumā e ifo'bi yi ilyalya, a vu we ene alavu alavu.

¹¹ Reve we ene zuva kpatu'wā, ni ili i ro a cipusa oroci a aapalutsu o umuna ne elentsu a nashi uguzu a tyo e ida.

¹² A aapalutsu'u cu'un yi inama suru a tā pe: inama ya ana a nashi, ni inama yi ikatapu, na nnunu.*

¹³ Reve wu uwwa u'fyo adansa yi, "Bituru, 'yon vu pada, reve vu tama."

¹⁴ Reve u damma, "Zagbain, o'o! A wuma u vā koto n tama cu'un vā yi shi, adama a na atsu tsu tsu tā na Wilā u na tsu tama le shi, adama a na a ti idaba."

¹⁵ Reve u'fyo'o u dammisa yi, "She vu yuwan mawasan na Asula wan. Nu u damma u tu ulobonu she vu damma u lamba tā ulobonu wan."

¹⁶ U tsura tā alavu alavu o ndolo toto uta'atsu. Reve a palu'ushi aapalutsu'u a tyo zuva.

¹⁷ Bituru dānā tā a majiyan, ko cu'un va alavu alavu e ne da we enei. Reve ama a na Kaniliya lyunguyi a rawa a lyuci'i, reve e ece u'wa wā Simo. Ana a rawai, a vu e isawan mishin o unantsu.

¹⁸ A vu a yuwan a'zo'wa, e eceshe ko Simo na a tsu de Bituru cu'wan tā ubatā'a.

¹⁹ A mantsa ma na Bituru dānā a majiyan ma alavu alavu o ndolo, reve Ruhu damma yi, "Ama a ta'atsu a da ndolo e izami ya wu.

²⁰ 'Yon vu cipa vu kuru le. She vu lyawa ookolo a wu a 'yon wan, adama a na amu da n lyungu nle."

²¹ Reve Bituru cipa u cina ama'a, a vu u damma le, "Amu dāda i ri e izami. Nye i zuwai i ri azama mu?"

²² Reve a damma yi, "Yalit ya asoja ya Roma da, za na a tsu de Kaniliya lyungu ntsu. Vuma vā abula da, za na a uwwusa wovon wā Asula. Aza a Isra'ila suru a ta yuwusan adanshi a sa'ani a aci a yi. A yi da malingata mā Asula ma dammai u lyungu tsu ubatā wā wu vu tawa, tsara wu uwwa ili i na vaa damma."

²³ Ana Bituru uwwai ne, reve u uwato le o u'wa, reve u ca le ubatā u na aa asa.

Bituru yawa tā ubatā wa Kaniliya

Ana usana u tawai, reve a kara suru, a vu nron mi Itoni n ro atsumā a Japa e shewun yi.

²⁴ Reve a rawa Kasariya nu usana. Reve Kaniliya dānā a pura le, a vu u banu edenge a yi na n'utsa mā yi.

²⁵ Ana Bituru uwai o u'wa wā yi, reve Kaniliya ka'fato e ida a makakan mā yi. Reve u teme a yuwusaan yi aganda.

²⁶ Reve Bituru damma yi, "'Yon mishin amu fo vuma da."

²⁷ Reve u 'yon a yuwunlai adanshi wa'a, reve a uwa ubatā u na ama o ro a ri u'bolotowu.

²⁸ Reve Bituru damma le, "I reve tā a na Wilā u tsu u putsaa ntsu a na tsaa yuwan ndammulai na Atakpaci. Amma Asula o roco mu tā she n de za ro za babu akiza wan, ko za vi idaba wan.

²⁹ Ana i lyunguwa numu n tawa, n tawa tā babu usan. Gogo damma numu ili i na i zuwai i lyunguwa numu."

³⁰ Reve Kaniliya damma, "Rana nashi na karai, amu atsumā a avasa a mantsa ma na n tsu yuwusan. Reve me ene vuma mishin a makakan mā vā wotowu ni itana a madala.

³¹ Reve u damma mu, 'Kaniliya, a uwwa tā avasa a wu, Asula e reve tā a na vaa casu alambi ili.

³² Vu lyungu ama a 'yawa Japa e de Simo za na a tsu de Bituru. U cu'wan tā o u'wa wā Simo, za na aa yuwusan yozu vu kwan, za na u'wa wā yi u ri zuzu na mala.'

³³ Koto a jima shi a na n lyunguwa nuwu, a vu da nda vu tawushi babu usan. Atsu da nda a makakan mā Asula, tsara tsu uwwa ili i na Zagbain damma nuwu vu damma tsu suru."

* 10:12 Atsumā a aapalutsu'u inama i ro i dānā tā pe a na aza a Isra'ila a tarai a tu ulobonu adama o utamu, waru ozo o ro a dānā tā pe a na a tara nle a ri idaba i na aa gura tama shi.

Bituru yuwan ta adanshi na Kaniliya

³⁴Reve Bituru yuwaan le adanshi a na, “N gura ta reve gogo, Asula a ri na adangulu shi.

³⁵U ciga ta vuma na a uwwusa wovon wa yi atsumu e ida suru, vuma na a yuwusan isa'ani i na Asula a cigai.

³⁶I reve ta ikaka i na Asula a lyunguwayi aza a Isra'ila. U damma le ta Alabari a Sa'ani o ta lo, na nden mo okolo e Yesu Zamawawa, za na ayi da Zagbain vi ili suru suru.

³⁷I reve ta cine ili i ndolo i farai atsumu a Yahuda suru. Yahaya damma ta vuma suru a rumbu yi, ili i ndolo suru i fara ta diga Galili.

³⁸Yu uwwa ta alabari e Yesu vuma va Nazara, ununa Asula a sukuma niyi na Ruhu va Akiza, reve u ca yi ucira. Yesu dan a ta a kandaruwusa a yuwusan ulinga u sa'ani. U wawusa ta aza a na Mekerencesu ma zuwai elime, adama a na Asula o to obolo na ayi.

³⁹“Atsu waru tse ene ta ne esu a tsu ili i na u yuwain suru atsumu a Urishelima ni ida ya aza a Isra'ila. Dada waru a vara niyi zuva va akpata.

⁴⁰Reve gba Asula a 'yasan yi o urana wa ta'atsu, reve u lyawa yi u roco aciyayi ubata wa ama.

⁴¹U roco aciyayi ubata wa ama suru shi, amma a tyo ya'a tsu, atsu na Asula a dangwai tso o'wo alingi a yi. Tso lyuwa ta tsu sowo obolo na ayi ana u 'yoyin atsumu a akwakwa.

⁴²U damma tsu ta tsu yuwaan ama alajiya, tsu damma waru ayi da za na Asula a zuwai u ge'eto aza a wuma na akwakwa.

⁴³Amasula suru a yuwan ta adanshi adama a yi, a na za na cayi okolo e ekere a yi u ta tsura gafura vu unusu atsumu a ala a yi.”

A ca ta Atakpaci Ruhu va Akiza

⁴⁴Bituru atsumu a adanshi, reve Ruhu va Akiza cipaa aza a na a danai a uwwusa adanshi a yi suru.

⁴⁵Aza e Itoni a Yahuda, aza a na a tawai obolo na Bituru a uwa ta asalama a na e enei Atakpaci fo a tsuraj une'e u Ruhu va Akiza.

⁴⁶A uwwa le ta a yuwusan adanshi ne elentsu o ro, a casu Asula tsugbain.

Reve Bituru damma,

⁴⁷“Nanza ta lo za na aa gura putsaa a rumbu ama a nda a mini? Ele da nda a tsuraj une'e u Ruhu va Akiza cine atsu tsu tsuraj.”

⁴⁸Reve Bituru damma a yuwaan le urum-busu atsumu a ala e Yesu Zamawawa. Reve a pati yi u danu ne ele rana meketeci.

¹Reve ajiya na aza e Itoni atsumu a Yahuda a uwwa a na Atakpaci a usuyi adanshi a Asula.

²Ana Bituru kambai Urishelima, reve aza a Isra'ila a na o'woi aza e Itoni a gasa yi na agaci a adanshi.

³Avu a damma, “Ayi da nda vu uwai atsumu a Atakpaci, hali vu lyuwa ilyalya obolo ne ele!”

⁴Reve Bituru cuduwa le ili i na i yuwain suru.

⁵Avu u damma, “N shi ta a lyuci va Japa amu atsumu a avasa, reve n uwa atsumu a alawu alawu. Atsumu a alawu alawu'u me ene ta zuva kpatu'wai, reve a cipatowa mu ili i ro ana aapalutsu o umuna uguzu ne elentsu a nashi a yi.

⁶Ana n kalyuwa pe, reve me ene inama ya ana a nashi yu uvaɗi, ni inama yi ikatapu e ida, na nnuu.

⁷Reve mu uwwa uɗyo u ro adansa mu, “Yon Bituru! Vu pada vu tama.”

⁸“Reve n usu, ‘Ne da shi Asulazuva! Koto n tama ili i na Wila wa wu u putsayi shi.’

⁹“Reve uɗyo'o u dashi dammisa ire, ‘She vu kambuwa'w' ili i na Asula o o'wotoi cece ili yi idaba wan.’

¹⁰Ne da a yuwain hali toto uta'atsu, reve o koso o rono umuna'a a tyo zuva.

¹¹“Amu lo dada ama a Kasariya a ta'atsu a rawushi, aza a na a lyunguyi a tawa ya'a va, reve a rawa o u'wa u na n shi.

¹²Reve Ruhu va Akiza damma mu, she n 'yuwan a kuru le wan. Reve ama a tali atsumu a aza e Itoni a kuru mu, reve tsu uwa o u'wa u vuma ro.

¹³Reve vuma'a u damma tsu ununa we enei malingata ma Asula o u'wa wa yi. Reve u damma yi, ‘Vu lyungu ozo o ro a lyuci va Japa e dewe wu Simo za na a tsu de Bituru.

¹⁴Vuma'a u ta tawaa wu nu ure u na aa wawa wu na ama a na a ri pe o u'wa wa wu suru.’

¹⁵“Ana n farai adanshi, reve Ruhu va Akiza tawa le ununa u tawa ntsu o ufaru.

¹⁶Dada n cuwain a na Asulazuva a dammai, ‘Yahaya rumbuɗ du ta na mini, amma Asula a ta rumbu du na Ruhu va Akiza.’

¹⁷To, na Asula a ca Atakpaci a nda une'e unata na atsu a mantsa ma na tsu ushiyi Yesu Zagbain Zamawawa, zane da amu a na maa wasan ili i na Asula a cigai?”

¹⁸Ana a uwwai ili i na Bituru dammai, reve a lyawa mawasan. Reve a uwa a cibalasa Asula, reve a damma, “Gogo Asula a lyawa ta Atakpaci a vadala adama a tsura wuma u babu ukotu!”

Aza e Itoni atsumu a Antakiya

¹⁹A mantsa ma nda cina o una Istifanu, reve aza e Itoni a na a ri Urishelima e

11*Bituru kambai ta Urishelima*

bete'we adama a atsumalima. Reve a kara a tyo e ida ya Finisiya na Kuburu na Antakiya va Suriya. Reve a yuwusaan aza a Isra'ila goon alajiya a Alabari a Sa'ani e Yesu Zagbain.

²⁰ Reve aza e Itoni aza a na a ri ama a Kuburu na Kurani, a kara a tyo Antakiya, avu a uwa a yuwusaan Atakpaci alajiya a Alabari a Sa'ani e Yesu Zagbain.

²¹ Ucira wa Asulazuva u shi ta obolo ne ele, reve ama na abunda a ca okolo e le. Reve a vadala a kuru Asulazuva.

²² Reve aza e Itoni atsuma a Urishelima a uwwa ili i na i farai atsuma a Antakiya, avu a lyungu Banaba de.

²³ Ana u rawa we enei icigi i na Asula a yuwaan nle, reve u yuwan mazanga. Avu u ca le asala adama a ka6a asuvu, waru a lyuwa elime ni itoni ya Asulazuva.

²⁴ Banaba vuma va abula da, waru u tu ushitowun na Ruhu va Akiza nu ucawu wo okolo. Reve ama o ro na abunda a dashi usuwisa a kuru Asulazuva.

²⁵ Reve u kuru a tyo Tarsu adama u bunga Shawulu.

²⁶ Ana we ene niyi reve u tawa na ayi Antakiya. Reve ele ra o una aa'wan mabula pe obolo na aza e Itoni oo ritosu ama na abunda. Atsuma a Antakiya a da a fara deyi aza a na a kuruu Yesu "Aza e Itoni."†

²⁷ A mantsa ma nda ma da amasula o ro o utai Urishelima reve a tyo Antakiya.

²⁸ Reve vuma ta atsuma e le za na a tsu de Agabu 'yon mishin. Ni ikambi i Ruhu va Akiza, reve u damma a na a tyo yuwan ambulu lon ubata suru atsuma o uvadi. A yuwan ta ili'i a mantsa ma na Kaladiya dana i tsugono tsi ida tsu Roma.†

²⁹ Reve aza e Itoni ya Antakiya a yuwan majiyan a lyungu ni ikambi a tyo ubata wa aza e Itoni a na a ri nden e ida ya Yahuda. Vuma suru u ca ununa waa gura.

³⁰ Ne da a yuwan, reve a lyungu Banaba na Shawulu ni ikambi ile a ca mbara ma aza e Itoni n Urishelima.

12

Bituru o u'wa wa ali

¹ A mantsa ma na Banaba na Shawulu a tawayi nu une'e atsuma a Urishelima, reve mogono Hiridu† Agaripa teme a tawusa na atsumalima e ekere a aza e Itoni de Urishelima.

² Reve u zuwa asoja o kodo aaci a Yakubu aajiya, mawun ma anawu ma Yahaya.

³ Ana we enei ili i ndolo i yo'onoto ta okolo a ama'a, reve u lyungu asoja'a tsara e reme Bituru a mantsa ma Abuki o Opopofu.†

⁴ Reve u zuwa le a baru yi o u'wa wa ali, reve u zuwa asoja a nashi a nashi obolo a nashi a piri yi. U yuwan ta ifo6i tsara u ge'eto yi a alanga e eteshe no o koto abuki'i.

⁵ A mantsa ma na Bituru dana i atsuma o u'wa wa ali, aza e Itoni a lyawa avasa adama a tyo shi.

Malingata ma Asula ma wawa ta Bituru

⁶ Atsuma a ayin o ndolo ana Hiridu yuwain majiyan ma na woo utaa na Bituru nu usana u tawa, Bituru dana ta wunlu a nlavu na akani e re atsuma a asoja e re. Asoja e re o ro waru lo mishin a pirishi unantsu.

⁷ Ele lo babu usan, reve ekan e ikana atsuma o u'wa wa ali atsuma a aasula a na u dana i, reve malingata ma Asula† me isawan elime a Bituru. Reve u lapa yi e e6e6e tsara u jisan yi. Reve u damma, "Jika! Vu 'yon!" Reve akani'i o oco diga e ekere a Bituru.

⁸ Reve malingata'a u damma, "Oto itana ya wu na atan a wu." Reve Bituru yuwan ili i na u damma niyi u yuwan. Reve malingata'a u damma, "Kanda'wa umuna wa wu reve vu toni mu."

⁹ Reve Bituru toni malingata ma Asula, reve a lyawa u'wa wa ali'i. Agba Bituru reve ko ili i na yaa farasa amayun a da shi. U ta dansa alavu alavu a da yi.

¹⁰ A pasa asoja o ufuru na asoja e ire reve a tawa o unantsu wu rumu za na ri a tyo a lyuci gbain. Reve u kpatu'waa le na aciyayi, reve o utaa lo. Reve a kara lo o ure'e. Reve malingata'a u lyawushi niyi.

¹¹ Reve esu a Bituru a tawa o ure, dada u revei ili i na i farai. Reve u damma, "N reve ta Zagbain da lyunguyi malingata ma yi u tawa u wawa mu e ekere a Hiridu na azagbain a Isra'ila atsuma e ili i na a shi a cigai a yuwan na amu."

¹² Ana Bituru revei ne, avu u kara a tyo o u'wa wa Merit za na ayi da mma va Yahaya.† Yahaya waru a tsu de yi ta Marku. Aza e Itoni na abunda o boloto ta ubata'a a yuwusan avasa.

¹³ Reve wu gugula unantsu wu u'wa'a, reve aagbashi o usheli za na ri na aala Roda tawa tsara u usu yi.

¹⁴ U reve ta a na Bituru da adama a na u revei udyo wa yi. U yuwan ta na mazanga ma abunda, hali u kuda a kpatu'wa unantsu'u. Reve u suma a 'yawa ubata u na ama a ri, reve u saala, "Bituru da ri de o unantsu!"

¹⁵ Reve a damma yi, "Vu jaara ta!"

Reve gba u lyuwa elime adansa, "Bituru da! Bituru da!"

* 12:15 A mantsa mo ndolo ama o ro a usu ta a na Asula a zuwa ta nlingata ma yi a kaluyuwasa vuma suru atsuma a ama a yi. Waru nlingata n ta gura tawa ubata u na vuma ri oroci a vuma'a.

Reve a damma, “U to o'wo malingata ma yi ma da.”*

¹⁶ Reve gba Bituru lyuwa elime na wugulu wu unantsu, she na a tyo o ukosu a kpatu'waa niyi. Ana e ene niyi a shiwan ta na mazanga.

¹⁷ Reve Bituru yuwaan le ukere a rungwa. Reve u damma ununa Zagbain utaa niyi o u'wa wa ali. Reve u damma, “Dammai Yakubu† na akapi a aza e Itoni ili i na i farai.”

¹⁸ Ana usana u tawai reve asoja o u'wa wa ali'i, aza a na a dana a kalyuwusa Bituru'u o o'wo udamu lon. Awa a kara a majiyan ko nye i da i cina niyi.

¹⁹ Reve Hiridu zuwa asoja a yi a bunga Bituru, agba a tsura e ene yi shi. Reve u yuwaan le yeci ya abunda, agba a gura usu yi mejege shi, da da u zuwai o una nle.

Ukwq wa Hiridu

Ana Hiridu yuwanin ne, reve u lyawa ida ya Yahuda, awu u kara a tyo Kasariya. Awa u danu de rana meketeci.

²⁰ Hiridu dana ta na atsumolangu na ama a Sida na Taya. Reve ama'a a zagwa ama a lyungu le tsara a pati ankuri. A yuwan ta ne adama a na ilyuci'i i ciga ta ilyalya i na yoo utusa e ida ya yi. A yuwan ta tsu'utsa na Bilasata, za na dana'i toni va Hiridu. Reve u fofo tsara Hiridu usu le.

²¹ Ana urana u rawai, reve Hiridu oto atugu o tsugono tsay yi, reve u danu o ootogo o tsugono, reve u yuwan adanshi ne ele.

²² Ana obolo a ama'a a uwwa niyi, reve a 'yasan udyo, “Udyo u masula ma tsu mo ro ma da, udyo u vuma u da shi!”

²³ Ama'a atsuma a yisaali, reve malingata ma Asula ma faba Hiridu a cipa e ida. A yuwan ta ne adama a na u tarai tsugbain tsar Asula. O ukosu azun atsuma a yi a da a tamusai lipu va yi, hali u kuwa.

²⁴ Adanshi a Asula a lyuwa ta elime na mabaza.

²⁵ Ana Banaba na Shawulu o kotoi ulinga u na a lyungu nle, reve a lyawa Urishelima a kamban Antakiya obolo na Yahaya Marku.

13

Lingata va Banaba na Shawulu

¹ Aa'isa a aza e Itoni† a Antakiya a dana ta na amasula na munlu lon. Ele da nan Banaba, na Saminu za na e desuyi “Vuma Lima,” na Lusiya za lyuci va Kurani, na Manayan za na kungwai mantasa ma ta na Mogono Hiridu Antiba na Shawulu.

² Ele pe a yuwusaan Asulazuva aganda atsuma a akuli, awu Ruhu va Akiza damma le, “Dangula numu Banaba na Shawulu tsara a yuwan ulinga u na n dangula nle a yuwan.”

³ Ana a yuwain akuli na avasa abunda, awu ama a kuruwa le ekere a zuwa le aba'un o ulinga wa Asula a na aa yuwan, awu a lyawa le a kara.

Banaba na Shawulu a Kuburu

⁴ Ana Ruhu va Akiza lyunguyi Banaba na Shawulu, a kara ta a tyo a lyuci va Salusiya. Ele pe awu a lyawa Salusiya a uwa a wantsun a tyo e ida i memere ma mini ma Kuburu.

⁵ Yahaya Marku fo u dana ta obolo ne ele tsara u kambusa le. Ele pe atsuma e ida ya Kuburu reve a kara a tyo a lyuci va Salami awu a uwa a a'isa a aza a Isra'ila, reve a uwa alajiya a adanshi a Asula.

⁶ Ele pe atsuma e ida ya Kuburu, awu a kandaruwa ilyuci i na i ri lo zuzu suru. A rawa ta lyuci na a tsu de Pafo, lo da a cinai za va Isra'ila ro na a tsu de Ba-Yesu. Waru vumavasu va amayun da shi, boci da shi.

⁷ Vuma nda ayi da u tsu walasa na gwamna vi ida'a, za na a tsu de Sarajiya Bulu. Gwamna'a vuma da na ri nu ugbozu waru u ta nu urevu wi ili lon. Awa u de Banaba na Shawulu a tawa. U yuwan ta ne adama a na u cigai wu uwwa adanshi a Asula.

⁸ Agba boci Alima u dana ta a tsushu'un ne ele, u yuwan ta atyo a na waa yuwan u putsaa gwamna u usu alajiya e le. (Na Tsuheleni Alima ta nu urevu wa aala Ba-Yesu na Tsuyahuda.†) U yuwan ta atyo a na waa putsaa gwamna'a a na waa ca Asulazuva okolo.

⁹ Shawulu, vuma na ama na abunda a tsu de Bulu, u tu ushitowun na Ruhu va Akiza. Awa u varaa Alima esu mejege.

¹⁰ Awa u damma, “Awa mawun ma Mekenkesu! A mantsa suru vu tsu damma mejege shi, waru vu ta pususan ama ugbozu. Awa rala da e ekere e ili i na i ri ulobonu. Urana u ne vaa lyawa tsushu'un na adanshi a Asulazuva?”

¹¹ Asulazuva a ta ca wu atsumalima, vu to o'wo irumba hali mantasa mo ro.”

Babu usan, awu esu a yi a yuwushin dalimbaa, awu irumbu yi pala yi, reve u dana e izami yi za na aa guza yi ukere.

¹² Ana gwamna'a enei ili i na i farai, reve u ca Asulazuva okolo. Reve waru u uwa asalama lon adama o uritosu wa Asulazuva u na wu uwwai.

¹³ Awa Bulu na aza a na a dana obolo na ayi a lyawa Pafo, awu a uwa a wantsun a kara a tyo e ida ya Bamafiliya. Awa a rawa e isawan a lyuci va Pega. Ele pe Pega awu Yahaya Marku lyawa le, awu u kara a kamban Urishelima.

¹⁴ Banaba na Bulu gba awu a lyawa Pega a kara a tyo a lyuci na a tsu de Antakiya

† 12:17 Yakubu na o unai da nda'a shi, amma zawa'a va Yesu da nda'a.

va Bisidiya. **Avu a kara a 'yawa a aa'isa† o urana wa Ashibi, tsara a yuwan aganda.**

¹⁵ Ana o kotoi desununa atsuma a atagada a Musa na a amasula, reve aza a na a danai azagbain a aa'isa'a a lyungu vuma ta we ece le, "Aza a tsu, ko i ta ni ili i ro i na yaa dashi tsu okolo ugbamu, tawai i damma tsu!"

¹⁶ **Avu Bulu 'yon mishin reve u 'yasan ekere zuva adama ama'a a rungwa, avu u teme adanshi. Avu u damma, "Ama a Isra'ila† na Atakpaci a na a yuwusaan Asula aganda, poloi atsuvu a du yu uwwa.**

¹⁷ **Asula a Isra'ila a dangula ta nkaya n tsu, waru u lyawa ta ama a tsu o o'wo aza o utsuru e ida ya Masar. Nu ucira wa yi u da waru wu utaa nle atsuma e ida'a.**

¹⁸ **Waru u yuwan ta ankuri ne ele nu ulambu wu ugbozu u le atsuma o ogozo a'wan amunga.**

¹⁹ **Avu u usa ida i cindere i Ka'ana,† avu u ca aza a Isra'ila ida'a agadu.**

²⁰ **Ili i nda suru i fara ta atsuma a a'wan ukpakunashi na kupoton (450).**

"Ana mantsa ma ndolo mo kotoi, avu aza o uge'etosu a yuwan tsugono hali a mantsa ma Sama'ila† vumavasu.

²¹ **Amma ama a pati ta a ca le mogono. Avu Asula a ca le Shawulu wo o'wo mogono me le hali a'wan amunga. Shawulu mawun ma Kishu ma da o ugundo wa Banyami.†**

²² **Avu Asula a cipato yi o ootogu o tsugono'o, avu u zuwa Dawuda o una wa yi. Avu Asula a yuwan adanshi adama a Dawuda, adansa, 'Dawuda za na ri mawun ma Yese,† Dawuda nda vuma da na a dangulai u zuwa okolo a va u yuwan mazanga. U ta yuwan ili suru i na n ciga niyi u yuwan.'**

²³ **"Asula a yuwan ta nzuwulai a na vuma ta o ugundo wa yi ta tawa u wawa aza a Isra'ila, vuma'a gba ayi da Yesu.**

²⁴ **Amma kafu Yesu tawa, Yahaya dana ta a dansaa vuma suru atsuma a Isra'ila u kambu ubata wa Asula, avu a rumbu yi a mini. †**

²⁵ **Yahaya o kotuso ulinga wa yi, avu u yuwan yeci, 'I ta a majiyan amu da Zamawawa'a? O'o! Amma u ta lo a tawa babu ujimu. Waru amu n rawa m bada vunu va atan va yi shi. †**

²⁶ **"Uwwai gogo, adu ama o ugundo wa Ibrahim! Poloi atsuvu a du yu uwwa, hali na Atakpaci a na a tawai a yuwaan Asula aganda! Uwwai adanshi a nda ununa yaa yuwan i tsura iwawi, za va koyan da.**

²⁷ **Ama a na a ri na nden atsuma a Urishelima a tsu uwwa ta adanshi a amasula urana wa Ashibi suru a na a tsu desununa a atsuvu e le. Agba suru na ne, a tara Yesu da vuma na amasula a yuwain adanshi a yi shi.**

Ele na azagbain e le o shiton ta udammu wa amasula ana o una niyi.

²⁸ **A tsura ili i na i zuwai o una niyi shi, amma suru na ne, a pati ta Bilatu† u zuwa asoja a yi o una yi.**

²⁹ **"Ana o kotoi mayan me ili suru i na a danai adama a yi, avu a cipato yi a akpata† a na a vara niyi, reve a cido yi a aason a aatali.**

³⁰ **Amma Asula a 'yasan yi ta atsuma a akwakwa.**

³¹ **Rana na abunda u roco ta aciyayi ubata wa aza a na a danai Galili na ayi avu a kara a tyo Urishelima waru na ayi. Ama a nda ele da o o'woi esu a yi a tyo e ekere a ama a Isra'ila.**

³² **"Gogo amu na Banaba tsu ta pa na adu, adama tsu tawa adu na Alabari a Sa'ani a nda. Nzuwulai ma Asula a tyo e ekere a nkaya n tsu wo o'wo ta amayun a mantsa ma tsu.**

³³ **Asula a 'yasan ta Yesu. Ayi nda ayi da ili i na Aatagada e Ica a adiva e ire aa yuwusan adanshi ana u dammai, 'Avu Mawun ma va ma da.**

Ana'an mo o'wo ta Dada va wu. †

³⁴ **"Asula a 'yasan ta Yesu atsuma a akwakwa, waru mantsa mo lo na waa lyawa lipu va yi shama shi. U tu ununa Asula a dammai a Aatagada a Ishaya vumavasu,**

'N ta zuwaa du aba'un a akiza a na n yuwain nzuwulai na Dawuda. †

³⁵ **"Aatagada e Ica† a adiva o ro a ca ta urevu u sa'ani, a na,**

'Vaa lyawa Vuma va wu va akiza u shama a aason shi. †

³⁶ **"Gogo udammu u nda a tyo ya Dawuda da shi, adama a na Dawuda yuwaan ta ama a mantsa ma yi aganda ununa Asula a cigai. U kuwa ta, avu a cido yi obolo na nkaya ma yi, waru lipu va yi shama ta.**

³⁷ **Gogo tsunda udammu u nda u ta a tyo e ekere a za ro, Yesu, za na Asula a 'yasin atsuma a akwakwa, waru lipu va yi shama shi.**

³⁸ **"Aza a va, adanshi'i ayi da, Yesu da aa gura yuwaan du gafura nu nusu du!**

³⁹ **Wila wa Musa waa gura wawa du atsuma a nusu du shi. Amma za na cayi okolo ubata wa Yesu biti, a tara yi waru za vu unusu e ekere a Asula shi.**

⁴⁰ **"I yuwan ugbozu! She i lyawa adanshi a amasula a shiwan a aci a du wan. Adanshi a Asula a damma ta,**

⁴¹ **'Kalyuwai adu aza a adanshi a vama, i ta yuwan asalama na ye ene ili i na Asula aa yuwan, reve i kuwa!**

Adama a na maa yuwan ili i ro a mantsa ma du,

† 13:24 Mak. 1:4; Luk. 3:3. † 13:25 Mak. 1:7; Luk. 3:16.

† 13:41 Hab. 1:5.

† 13:33 Ica 2:7. † 13:34 Isha. 55:3. † 13:35 Ica 16:10.

ili i ro i na i cayi okolo shi,
waru ko na za ro dammisa du adama a yi.' ”

⁴² Bulu na Banaba azama a lyawa ubata e ifolo'o, reve ama'a a pati le a dashi yuwan adanshi e ili i nda ubata e ifolo'o urana wa Ashibi u na waa tawa.

⁴³ Ana o kotoi mayan ma aganda'a, aya aza a Isra'ila na Atakpaci na abunda a na a yuwayin Asula aganda a kuru le. Ayu Bulu na Banaba a pati le a ca okolo e le e ekere a Asula, za na yuwaan nle isa'ani.

Aza a Isra'ila a yuwan ta ikaka'a

⁴⁴ Ana ajuma a kandaruwai, dada ama suru o utai tsara a uwwa adanshi a Asula.

⁴⁵ Ana azagbain a Isra'ila e enei ofolo o ama'a, reve a yuwan tsushu'un lon, reve a uwa mawasan e ili i na Bulu dammai ayu a kara a durusa yi.

⁴⁶ Ayu Bulu na Banaba a yuwan adanshi no okolo ugbamu reve a damma, “Wo o'wo ta na tsu yuwan tsu ciga Alabari a Sa'ani a Asula a nda tsu fara ca du ayi, adu na yo o'woi aza a Isra'ila. Amma i yuwan ta ikaka i nda, ayi nda u roco ta yi ntsaa i tsura wuma u babu ukotu shi. Adama o ndolo tsu ta kambu ubata wa Atakpaci.

⁴⁷ “Atsuma a Aatagada a Ishaya, Asulazuva a zuwa tsu ta tsu yuwan ulinga u nda, adansa, 'N zuwa du ta pa nda yoo o'wo ekan ya Atakpaci.

I tara ucira wi iwawi ya Asula a tyo ubata wa ama, ubata suru o uvadi.' ”

⁴⁸ Ana Atakpaci a uwwai ili i nda, a yuwan ta mazanga lon, ayu o godyoo Asulazuva adama a adanshi a yi'i. Reve ama a na Asula a dangulai a tsura wuma u babu ukotu o o'wo aza e Itoni.

⁴⁹ Ayu adanshi a Asulazuva a rawa ubata suru e ida'a.

⁵⁰ Amma azagbain a Isra'ila gba a kara a yawusa ubata wa azagbain a lyuci nu ubata wa amaci a abula a na a tsu damma ayu a uwwa le. Reve a zuwa le a tawa ugbozu u le e ekere a Bulu na Banaba, reve a ca le atsumalima, hali o lo le atsuma e ida'a.

⁵¹ Ayu Bulu na Banaba a kakala mabuta ma ana me le, tsara wo o'wo iroci a tyo e ekere e le. Ayu a kara a tyo a lyuci va Ikoniya.

⁵² Atsuma a Ikoniya aza e Itoni a dana ta na mazanga lon, waru a dana ta tapu na Ruhu va Akiza.

14

Bulu na Banaba a Ikoniya

¹ Ana a rawai Ikoniya, reve Bulu na Banaba a uwa a aq'isa a aza a Isra'ila ununa a

tsu yuwusan. Ayu a yuwan alajiya, hali ama a Isra'ila na Atakpaci na abunda a ca okolo.

² Ama aza a Isra'ila na a 'yuwain a ca okolo, reve a 'yasan ugbozu wa Atakpaci o ro. Ayu Atakpaci'i a langalai na aza e Itoni.

³ Suru na ne gba Bulu na Banaba a danu ta pe hali rana re a yuwusan alajiya e isa'ani' yi Zagbain nu ucira. Zagbain gba roco ta ulinga u le a alanga e eteshe ana u ca nle ucira u na aa yuwan ulinga wa asalama.

⁴ Ama a Ikoniya gba majiyan me le me ne'eshenlei ta. Ozo o ro o wo'o ucinu wa aza a Isra'ila, ozo o ro gba shi o wo'o ucinu wa ajiya.

⁵ Ayu Atakpaci o ro na aza a Isra'ila o ro ofolo na azagbain e le o boko aciyele adama a zuwa Bulu na Banaba a addama, tsara a vara le na atali.

⁶ Amma ana ajiya e revei ili i na yaa farasa, ayu a kara a tyo e ida ye elentsu a aza a Likiya, a lyuci va Lisitira na Daraba ni ilyuci i na i ri ukandaruwu ne ele.

⁷ De da a lyuwai elime na alajiya a Alabari a Sa'ani.

Alajiya a Bulu a Lisitira na Daraba

⁸ Ele pe atsuma a Lisitira, ayu Bulu na Banaba a cina akutsuma. Ne da a matsan niyi ukutsumu, koto u rito dasu shi, ko ke'en.

⁹ Wu uwwusa ta alajiya a Bulu. Reve Bulu kalyuwa yi, ana we enei vuma'a u ta nu ucawu wo okolo u na waa gura kambato yi gbaga,

¹⁰ ayu u 'yasan udyo wa yi zuva nu ucira, “Yon vi isawan mishin!” Reve vuma'a gba u 'yoshin mishin reve u fara mmalu.

¹¹ Ana ofolo o ama'a e enei ili i na Bulu yuwain, reve a 'yasan udyo u le a mantasa ma ta adansa ne elentsu a Tsulikiya, “Amayun a da musula n cipaa tsu ta ana'an na lipu va ama!”

¹² Ayu ama'a a ca Banaba aala Zafasa, reve e de Bulu Hamisa,* adama a na ayi da u dana za va adanshi.

¹³ Aq'isa a Zafasa a dana ta o ugyuru. Ayu ganu na ama a yi a tawa no ogono e inan na yipalu ukandaruwu o u'uwata u lyuci'i adama a yuwaan ajiya'a kucci.

¹⁴ Amma ana Bulu na Banaba a uwwai ili i na yaa farasa, reve a kakara itana i le adama a atsumolangu. Ayu a suma na yisaali o utu atsuma a ama'a, adansa,

¹⁵ “Aza a va, nye i zuwai yaa yuwusan ili i nda? Atsu ama a da tsu ri tsu du. Alabari o uyo'o a da tsu tawaa ndu, adama i vadala i lyawa mayan me ili i babu ulobonu i kambu ubata wa Asula a wuma. Ayi da za na yuwain zuva ni ida, na mala, ni ili i na i ri pe biti.

◇ 13:47 Isha. 42:6; Isha. 49:6. * 14:12 Zafasa aq'ali a gbain a da a aza e Heleni. Hamisa gba aajiya a Zafasa a da waru aq'ali a da.

¹⁶ A mantsa mo ufaru, u lyawa tã ama a yuwan ili i na a cigai a yuwan.

¹⁷ Suru nã ne u tsu roco tã aciyayi ubatã e ili i sa'ani i na u yuwain. Aşulã a tsu lyungu tã ni iro'i diga zuwa, reve u zuwa itana yu una i ðu i kungwa. U tsu ca ðu tã ilyalya nu uyo'o wo okolo."

¹⁸ Ko na Bulu nã Banaba a dammai ili i nda suru, u ðana tã usãn a na aa gura putsaa ama'a a na aa yuwaan le kucçi.

¹⁹ Aву aza a Isra'ila o ro diga Antakiya nã Ikoniya a tãwã a vadala ugbozu wa ama'a, reve a uwa agaba nã Bulu. Aву a vara yi, reve o rono yi o utã a lyuci'i, a majiyan me le a na u kuwã tã.

²⁰ Amma ana aza e Itoni a kandaruwã niyi reve u 'yon, u karã a tyo atsumã a lyuci. Ana usana u tawai, aву u karã a tyo Daraba obolo nã Banaba.

A kamba tã Antakiya

²¹ Bulu nã Banaba a yuwan tã alajiya a Alabari a Sa'ani a Daraba, aву gba ama nã abunda a ca okolo e le ubatã a Zagbain. Aву a karã a kamba Lisitira nã Ikoniya nã Antakiya va Bisidiya.

²² Pe ða a ðashishiye aza e Itoni okolo ugbamu, a dansaa le e isawan mishin o ucawu wo okolo e le. Reve a damma, "Nã tsu 'yuwan tsu ciga tsu sowo atsumãlĩmã lon, kafu tsu uwa o tsugono tsã Aşulã."†

²³ Aву Bulu nã Banaba a ðangula azagbain† a a'isa a aza e Itoni biti, reve a yuwusan akuli, aву a vasasaa le, reve a ca Aşulã ele.

²⁴ Reve Bulu nã Banaba a karã a kamba Bisidiya a tyo Bamafiliya.

²⁵ Aву a yuwusan alajiya a Pega, reve a lyuwa elime a karã a tyo Ataliya.

²⁶ Lo ða a uwai a wantsun a tyo Antakiya va Suriya, ubatã u na e temei mmalu n le. De ða aza e Itoni a zuwaa nle unã u sa'ani, waru ðe ða a zuwa nle o ukere wã Aşulã, reve a lyungu le a yuwan ulinga u na gba o kotoi.

²⁷ Ana a rawai Antakiya reve e ðe aza e Itoni suru ubatã u tã. Aву a damma ama'a ili i na Aşulã a kamba nle nu ununa u yuwain hali Atakpaci a cayi okolo.

²⁸ Aву a ðanu pe nã aza e Itoni hali rana abunda.

15

Azagbain a aza e Itoni a Urishelima

¹ Reve waru ama o ro o utã ðe Yahuda, aву a 'yawa Antakiya va Suriya, tsara o roco aza e Itoni, a dansaa le, "Na a paða ðu uryumbu ununa Wilã wa Musa u dammai shi, yaã tsurã iwawi shi."

² Adama a adanshi'i Bulu nã Banaba o sowo tã a yuwusan mawasan lon na ama'a. Daða a zuwai Bulu nã Banaba na ama o ro

waru a 'yawa Urishelima ubatã wa ajiya na azagbain adama a adanshi'i.

³ Ana aza e Itoni e shewun nle, ana aa kamba Urishelima, daða a ðatsai e ida ya Finisiya nã Samariya. Reve a kalyuwusa aza e Itoni a dansaa le adama a na Atakpaci fo a cayi okolo e le. Reve aza e Itoni suru a yuwan mazangã lon.

⁴ Ana a rawai Urishelima, reve aza e Itoni suru obolo na azagbain na ajiya a raba Bulu nã Banaba. Reve a damma le ulinga u na Aşulã a yuwain e ekere e le.

⁵ Daða aza a na a shi Afarishi kafu a ca okolo e le, a 'yoyin reve a damma, "Na a ciga a 'yuwan a paða le uryumbu, reve waru a zuwa le a kuru Wilã wa Musa."

⁶ Reve ajiya† na azagbain a aza e Itoni o boloto adama e petelyuwe adanshi'i.

⁷ Ana a jimai a asalã a adanshi'i, reve Bituru 'yon aву u damma le, "Aza a va, i reve tã ðe ufaru wi ili'i, Aşulã a yuwan tã adangulu atsumã a ðu, a na o unã u va u ða Atakpaci aa uwwa adanshi a Alabari a Sa'ani,† reve a ca okolo e le.

⁸ Aşulã gba za na ri nu urevu wo okolo a koyan ða, u yuwaan tsu tã iroci a na u cayi Atakpaci Ruhu va Akiza ununa u ca ntsu.

⁹ Agba u roco adangulu e ekere a tsu ne ele shi, ana wu zaza'wai okolo e le adama o ucawu wo okolo e le.

¹⁰ Adama o ndolo, adama a nye yaã lyungusa Aşulã yaa zuwusaa agbashi a nda itana i na atsu nã nkaya n tsu suru tsu kuðai a tanu?

¹¹ She tsu yuwain ne wan, tsu reve tã adama e isa'ani ya Yesu Zagbain i ða tsu tsurã iwawi† ununa ele fo a tsurã."

¹² Reve obolo a ama'a suru e isawan kuci kuci, reve o poloo Banaba nã Bulu atsuvu a mantsa ma na aa casu alabari a linga va asalama ni iroci i na Aşulã a yuwain ubatã wa Atakpaci o ukere u le.

¹³ Ana o kotoi adanshi, daða Yakubu usuyi, reve u damma, "Aðu aza a va poloo numu atsuvu.

¹⁴ Bituru ða nda cayi aalabari ununa Aşulã a fara kalyuwai Atakpaci, adama u ðangwa ama o ro atsumã e le oo o'wo ama a yi.

¹⁵ Adanshi a nda'a gba wo o'wo tã unatã na adanshi a amasulã, ununa u ri uðanu a na,

¹⁶ 'Amu Aşulazuva, nna n kambisa, n ta suwisa u'wa wã Dawuda u na u riyai. N 'yasisan asa'a a yi mi isawaton yi.

¹⁷ Adama akapi a ama a zami Aşulazuva, obolo na Atakpaci na aza a na n ðeyi a tyo ya'a va.

Ne ða Aşulazuva a dammai.

18 *Ayi* na u rocoi ili i nda suru diga de a mantsa mo ofuru.' ^o

19 "Adama o ndolo amu a yindi i va, she tsu zuwayi Atakpaci a na aa vadalasa ubata wa Asula ili yu ume wan.

20 Amma tsu danaa nle a tawa ekere e le e ili i na a cayi amali adama a na o o'wo ta ili yi idaba, waru a suma tsipere. She a tama akutsu a mpasa wan. Waru she a tama nama vi inama i na a pundarai wan.

21 Adama a na de nu ujimu a lyuci biti a yuwusan ta de alajiya na atagada a Musa, waru e desu le ta nu una atsuma a a'isa Ashibi biti."

Mepepelimé a tyo a Atakpaci

22 Reve ajiya, na aza e Itoni, na azagbain e le suru e ene u lobono ta a dangula ama o ro atsuma e le a lyungu le Antakiya va Suriya obolo na Bulu na Banaba. Dada a lyunguyi Yahuza (za na a tsu de Basaba) na Sila. Ele ra azagbain a da atsuma a aza e Itoni.

23 Mepepelimé ma na a lyunguwa nle na ayi, ayi da:

"A tyo ubata wa Atakpaci aza e Itoni atsuma a Antakiya ni ida ya Suriya na Kilikiya.

"Ubata wa ajiya na azagbain, atsu da aza a du a aza e Itoni.

"Tsu ta casasa du.

24 "Tsu uwwa ta a na ama o ro atsuma a tsu a ta damatosun ugbozu u du, agba tsu lyungu le shi.

25 Dada tse enei u lobono ta ana adanshi a tawa ntsu a ta, tsu lyunguwa du ama o ro obolo na n'utsa n tsu Banaba na Bulu.

26 Ama a na a cayi wuma u le ko ukwa, adama a ala e Yesu Zagbain tsu Zamawawa.

27 Adama a adanshi o ndolo a da fo i zuwai tsu lyunguwa ndu na Yahuza na Sila adama ele fo a damma du ili' i na aciyele.

28 Adama a na Ruhu va Akiza ene ta u lobono ta, atsu fo ne da tse enei, she tsu zuwaa du ume wi ili i na i la'ai ili i na yaa gura yuwan wan, suru na ne:

29 I suma utamu wi ili i na a padayi amali, nu utamu wi inama obolo na mpasa, nu utamu wi ili i na a pundarai, na tsipere waru. Ni i guza aciyadu, ni i yuwan le shi, i ta danu lafiya.

"Yo o'wo lafiya."

30 Ana a ca nle lingata'a, reve a kara a tyo Antakiya, ana a rawai reve o boloto aza e Itoni, avu a ca le mepepelimé'e.

31 Ana e deyi mepepelimé'e nu una, reve a zanganá adama a na ikaka i na yaa gbatato le okolo a da a ri pe.

32 Reve Yahuza na Sila a na wo o'woi ele amasula a da, reve a ca aza e Itoni asala na abunda a na aa gbama asuvu.

33 Ana a jimai pe reve aza e Itoni e shewun le na aba'un a abunda, adama a kambá ubata wa aza a na a lyungu nle. [

34 Sila gba u dangwa ta wi isawan wa'a ne ele atsuma a Antakiya.]*

35 Reve Bulu na Banaba gba'a e isawan pe Antakiya, avu ele na ama o ro aa yuwusan uritosu na alajiya a adanshi a Zagbain.

Mmalu me Ire ma Bulu

36 Ana a tarai mantsa, reve Bulu damma Banaba, "Tsu kambá tsu bura aza e Itoni e ilyuci i na tsu yuwain alajiya a adanshi a Zagbain suru. Adama waru tse ene ununa aa lyuwusa elime."

37 Reve Banaba ciga u tara Yahayat za na waru a tsu de Marku u 'yawa obolo ne ele.

38 Bulu gba we ene u lobono a tara yi shi, adama a na u kudu ta ulinga'a waru u lyawa le ta e ida ya Bamafiliya.

39 Reve a yuwan nwasanlai lon, hali u zuwa le a kakasa. Dada Banaba tarai Marku, reve a uwa a wantsun a tyo Kuburu.

40 Reve Bulu gba'a u dangwa Sila. Ana aza e Itoni a yuwan nle avasa e isa'ani ya Asula, reve a kara.

41 Reve Bulu na Sila a kurusu aza e Itoni e ida ya Suriya na Kilikiya adama a gbatato asuvu e le.

16

Timoti toni ta Bulu na Sila

1 Bulu na Sila a fara ta 'yawa Daraba she Lisitira ubata u na a cinai Timoti, za na mma va yi za vi Itoni da, umatsun wa Isra'ila u da. Dada va yi gba shi Meheleni ma da.

2 Aza e Itoni a na a ri atsuma a Lisitira na Ikoniya a cuwusa ta Timoti.

3 Bulu shi ta ciga Timoti toni yi, dada u tara niyi. Reve u pada yi uryumbu, adama a na aza a Isra'ila a na a ri ubata u ndolo, e reve ta a na dada va yi Meheleni ma da.

4 Mantsa ma na Bulu na Sila a uwusai lyuci lyuci, reve a cuduwa ama ili i na azagbain a dammulai adama a Atakpaci, tsara a kuru.

5 Ne da aza e Itoni a dashi tsurai ucira o ucawu wo okolo, waru urana suru a dashishi ta abunda.

Bulu enei alavu alavu a Makidoniya

6 Reve o toni ida ya Firijiya ni ida ya Galatiya, adama a na Ruhu va Asula putsaa le ta a yuwan alajiya ne'en atsuma a Asiya wan.

7 Ana a rawai o utyo wi ida ya Misiya, reve a yuwan atyo o ukadu u na a yuwan tsara a tyo e ida ya Bitiniya, amma Ruhu va Yesu lyawa le shi.

8 Reve o toni a mbanda mi ida ya Misiya, reve a kara a cipa a tyo Taruwasa.

* 15:34 Akuci a Atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a ri nu uguzu u nda shi.

⁹ Na ayin, reve Bulu ene alavu alavu. Atsuma a alavu alavu'u we ene ta vuma va Makidoniya mishin, a patishi yi, adansa, "Tawa Makidoniya tsara vu kamba tsu."

¹⁰ Ana Bulu enei alavu alavu o ndolo, babu usan reve tsu* 'yon a 'yawa Makidoniya, tsu reve ta a na Asula a da e de ntsu tsu yuwaan le alajiya a Alabari a Sa'ani.

Lidiya ca ta okolo atsuma a Filibi

¹¹ Reve tsu 'yon tsu uwa atsuma a wantsun diga Taruwasa, reve tsu kara tsu 'yawa e ida i memere ma mini ma Samutara. Ana usana u tawai, avu tsu dashi uwa atsuma a wantsun, reve tsu 'yawa a lyuci va Niyapali.

¹² Reve tsu koso rawa Filibi ubata u na ama a Roma na abunda a danuyi, waru ayi da abajini a lyuci upasu wa Makidoniya. Tsu cu'wan ta a lyuci'i rana re.

¹³ Urana wa Ashibi, avu tsu uta lo zuzu nu unantsu u lyuci, reve tsu 'yawa zuzu nu udolu a yuwusan majiyan ubata u na aza a Isra'ila aa yuwan avasa o ta lo. Reve tsu yuwaan amaci a na a tawai adanshi.

¹⁴ Ka ro dana ta lo za na a tsu de Lidiya, za na tsu yuwusaan Asula aganda a uwwusa tsu. Ayi ka'a umatsun wa Tayatira u da. U tsu winisa ta amuna a na a ri na madiya, aza a na a ri ni ikebe lon. Asula a kpatu'wa ta okolo a yi e ili i na Bulu ri adansa.

¹⁵ A rumbu yi ta obolo na ama a na a ri pe atsuma o u'wa wa yi, reve u pati tsu tso o'wo omocin a yi avu u damma, "Ni i usu amu vuma na cayi okolo ubata wa Asula a da, i tawa o u'wa u va i cu'wan pa." U kpara tsu ta hali tsu usu.

A baru ta Bulu na Sila o u'wa wa ali

¹⁶ Urana u ro atsu a 'yawa ubata wa avasa, reve tsu ga'an na aagbashi o usheli a na a ri no otoni a lima a yindi. Aza a na a ri na ayi gba a ta tsurusa ikebe lon o ukere u yindi u na waa yuwusan.

¹⁷ Reve u tonishi tsu acapa a yisaali, "Ama a nda agbashi o Mogono ma Asula ma da o to rocosu ure wi iwawi."

¹⁸ U jima ta a yuwusan ne. Reve Bulu o'wo udamu, reve u vadala u damma otoni a lima'a, "N ta dansaa wu, vu uta atsuma a ala e Yesu Kristi Zamawawa, vu lyawa yi." Babu usan reve u lyawa yi.

¹⁹ Ana aza a na a ri nu usheli'i e enei ili i na i farai, agba aa tsurisa ikebe waru shi, reve e reme Bulu na Sila. Avu o rono le a tyo e eden a tyo a makakan ma azagbain.

²⁰ Ana a rawai, reve a damma, "Aza a Isra'ila a nda a ta damatosun ama a tsu.

²¹ O to ritosu ili i na atsu aza a Roma wu ntsayi tsu yuwan shi."

²² Reve obolo a ama o bolushi aci adama a adanshi a na aa yuwusan adama a Bulu na Sila. Reve azagbai'in a zuwa a fufaba le na adanga.

²³ Reve a fufaba le wa'ashi, na ne suru avu a 'yawato le o u'wa wa ali. Reve a damma za vi ipiri va ama'a u lyawa le aa pusa wan.

²⁴ Reve u yuwan ununa a damma niyi. Reve u zuwa le pe pe atsuma na akani a ana e le a agbala o ume.

²⁵ Ana ayin a cigai maatsaa, reve Bulu na Sila e reme avasa ni ishpa a tyo e ekere a Asula. Akapi a ama a na a ri o u'wa wa ali'i a uwwusa le.

²⁶ Babu usan reve ida i ramo nu ucira. U'wa wa ali'i u jingada ta diga pe e ida. Reve nantsu'u a kpatu'wa, reve akani suru a bada a ana a aza a na a ri pe o u'wa wa ali'i suru.

²⁷ Ana za vi ipiri'i u jiwain, reve we ene nantsu'u ukpatu'u, reve u jijan gashi ama'a suru a suma ta. Reve u tara matsun me pe'eni tsara wu una aciyayi.

²⁸ Dada Bulu saalaa niyi, "She vu yuwan ne wan! Suru ntsu tsu ta pa!"

²⁹ Reve vuma'a u damma a tawaa yi na akata a akina reve wi ikana, dada u uwai pe pe o u'wa wa ali'i. Na meje'en ma lipu dada u kingyoi a makakan ma Bulu na Sila.

³⁰ Ana wu utaa nle atsuma o u'wa wa ali'i, reve we ece, "Nye i da maa yuwan tsara a wawa mu?"

³¹ Reve a damma yi, "Vu usu Yesu Zagbain, vu ta tsura iwawi, avu na aza o u'wa a wu suru."

³² Reve Bulu na Sila yuwaan vuma'a na ama a na a ri pe atsuma o u'wa wa yi adanshi adama e Yesu Zagbain.

³³ Ayin ubuwu, reve u tara le a 'yawa ubata u na a zaza'wa antsu na wufuru u na a ri na ayi. Avu Bulu na Sila a rumbu yi na ama a na a ri o u'wa wa yi.

³⁴ Ama'a a yuwan ta mazanga ma abunda adama a na a cayi okolo e le e ekere a Asula. Ana o kotoi ili i ndolo, vuma'a u tara ta Bulu na Sila a 'yawa o u'wa wa yi, reve u ca le ilyalya a lyuwa.

³⁵ Ana usana u tawai, reve azagbain a lyuci a lyungu nlingata ubata wu za vi ipiri'i a damma yi, "Lyawa ama o ndolo a kara faan."

³⁶ Reve za vi ipiri'i u damma Bulu, "Avu na Sila i ta gura kara gogo. Walai na mazanga!"

³⁷ Reve Bulu na Sila a damma nlingata'a, "Atsu aza a Roma da. A fufaba tsu ta babu e ece tsu ili i ro, reve a baru tsu. Gogo a ciga tsu ta tsu kara usokowu? U ri n yuwan ne shi! Lyawa le a tawa na aciyele a lyawa tsu!"

* **16:10** Ayi aajiyala a nda "atsu" a yuwan ta ulinga na ayi adama a na Luka (vuma na danai aatagada a nda) dana ta na ajiya atsuma a mmalu n le a mantsa ma nda.

³⁸ Ana nlingata'a n dammai azagbain a lyuci a na Bulu na Sila aza a Roma da, a uwwa ta wovon.

³⁹ Reve a tawa o u'wa wa ali avu a pati le ankuri. Reve o utaa le avu a pati le a lyawa lyuci'i.

⁴⁰ Reve gba Bulu na Sila a kara mejege a yawa o u'wa wa Lidiya, ubata u na a cinai aza e Itoni, reve a ca le adanshi. Reve a kara.

17

Alajiya a Bulu atsuma a Tasalonika

¹ Gogo Bulu na Sila a yuwan ta mmalu reve a batsalai atsuma a lyuci va Amifipali na Apoloni, avu a rawa Tasalonika, ubata u na aa'isa a aza a Isra'ila a danai.

² Avu Bulu uwa e memere me le ununa u tsu yuwusan, hali Ashibi a ta'atsu a yuwusan adanshi atsuma a Aatagada a Asula ne ele.

³ U dana ta a casu urevu wa atsumalima a na Zamawawa sowoi na amasula a dammai woo sowo nu u'yosun wa yi diga o ukwa, avu u damma, "Yesu na maa yuwusan adanshi a yi, ayi da Zamawawa."

⁴ Reve aza a Isra'ila o ro a na a danai a uwwusa yi a usu avu a ca okolo, hali na Atakpaci a na o tonishi Wila wa Asula na abunda, na amaci a abunda a na a ri na tsugbain e ida'a.

⁵ Avu aza a Isra'ila e reme tsushu'un, reve a bunga agbawata. Ana o bolotoi suru wira u ta, avu a yasan ugbozu wa ama a lyuci'i. Reve a uwa o u'wa wa Yason nu ucira, azama Bulu na Sila, adama a tawa ne ele ubata wa ama.

⁶ Ana a tsura nle shi, reve e reme Yason na aza e Itoni o ro, hali a yawa ne ele ubata wa aza o uge'etosu, a yuwusan yisaali, adansa, "Ama a nda a da a yasan ugbozu wa ama ubata suru atsuma o uvadi, ele da nda a rawai pa nda.

⁷ Avu Yason ca le ucu'watan. Agba suru nle a ta kudusa wila wa Kaisa,† adansa a na mogono mo ro ma ta lo aala a yi Yesu."

⁸ Ana aza o uge'etosu na ama a lyuci a uwwai ne, reve okolo e le a 'yon.

⁹ A lyawa Yason na aza e Itoni o ro'o go'o shi, she na a lyuwa nle uguna.

Bulu na Sila a yawa ta Biriya

¹⁰ Ana ayin a yuwin, reve aza e Itoni a shewun Bulu na Sila, avu a kara a tyo Biriya. Ana a rawai, avu a uwa a aa'isa a aza a Isra'ila.

¹¹ Reve wo o'wo aza a Biriya a la'a ta aza a Tasalonika ugbozu, adama a na a usu ta adanshi'i ne ekere e re. Waru a mantsa suru a tsu dana ta e desununa atsuma a Atagada a Amasula a na a danai udanu, adama e ene ko ili i na Bulu dammai amayun a da.

¹² Adama o ndolo ama na abunda atsuma a aza a Isra'ila a ca ta okolo, hali na amaci a Heleni a na a ri na tsugbain na ali a abunda.

¹³ Amma ana aza a Isra'ila a na a ri Tasalonika a uwwai Bulu ta de, a yuwusan alajiya a lyuci va Biriya fo, avu a kara a tyo de a kushanu ama, waru a yasan ugbozu wa ama.

¹⁴ Reve aza e Itoni a zuwushi Bulu u kara a tyo e ikyun i mala, avu Sila na Timoti e isawan pe atsuma a lyuci'i ne'en.

¹⁵ Aza a na gba e shewuyin Bulu, e shewun yi ta a tyo a lyuci va Atina. Ana aa kamba, reve Bulu ca le ikaka a tyo ya Sila na Timoti. U damma le ta a tawa ubata u na u ri, she a lungusa mantsa wan.

A yawa ta Atina

¹⁶ Bulu atsuma e ipiri ya Sila na Timoti a Atina, u yuwan ta atsumolangu lon, ana wa enei lyuci'i na amali abunda.

¹⁷ Adama o ndolo u yuwusan ta adanshi na aza a Isra'ila a aa'isa obolo na aza a Heleni aza a na o toniyi Wila wa Asula. Usana suru u tsu yuwusan ta adanshi na aza a na u cinai e eden.

¹⁸ Ne da waru aza e Epikuri* na aza a Sitoki† aza o urevu wa adanshi a yuwusain mawasan na ayi. Ana Bulu aa yuwusan alajiya e Yesu nu ukwa wa yi nu u'yosun wa yi diga o ukwa. Hali ozo o ro e le a damma, "Nye i da za ve elemu a nda aa dansa?"

Ozo o ro waru a damma, "U ta vadamma za na a yuwusan alajiya a amali e ida i ro da ko'o."

¹⁹ Adama o ndolo a da a tara niyi a tyo ubata wa aza o urevu, ubata u na a tsu de Ariyopagu. Reve a damma yi, "Ko vu ta ca tsu ucu'uwu wu uritosu u sa'avu u na vaa yuwusan?"

²⁰ Koto tsu uwwa cu'un va adanshi a nda shi. Tsu ciga ta tsu reve urevu wi ili i na i ri pe."

²¹ Ama a Atina no omocin a na a ri pe nden suru, a la'a ta ciga a uwwa adanshi a sa'avu waru a yuwan adanshi a yi tsi ili i ro.

²² Reve Bulu 'yon mishin a makakan mo obolo'o, avu u damma, "Adu aza a Atina, ama a da a na i cigai itoni ya amali e ili suru.

* **17:18** Aza e Epikuri a kuru ta uritosu wu za vu urevu wa adanshi e Epikuri. U rito ta ama a zuwa mazanga mo o'wo le o okolo kuci, reve a kanzu'wa m'gala na wovon. † **17:18** Aza a na a kalyuwusa ili i na yaa farasa ele da a tsu de aza o urevu wa adanshi. Waru a tsu yuwusan ta majiyan ulivu na ayin atsuma e ili i na yaa farasa atsuma o uvadi u nda. Ele aza o urevu wa adanshi e Epikuri a tsu dammulai ta ure u na oo toni tsara a tsara uyo'o atsuma o uvadi u nda. Ele aza a Sitoki a tsu dammulai ta ure u na aa guza akiyele, a ciga ili i na a uwwaa akiyele uyo'o shi.

²³ Ana n ri a akandariya atsuma a lyuci'i, me ene ta ili i na yaa yuwusaan aganda. Me ene ta masa'a mo ro ni idana zuva va yi adansa, 'Za Ro na e Revei Shi.' Ayi za ro ndolo na yaa yuwusaan aganda za na i revei shi'i, ayi da Asula a na maa dansa'a du.

²⁴ "Asula ayi da u yuwain uvadi ni ili i na i ri pe atsuma a yi biti. Ayi na wo o'woi Asulazuva a zuva ni ida, u tsu danu a aa'isa a na vuma suwai shi.

²⁵ Ne da waru u tsu zami ikambi ubata u vuma shi, waru u tsu lamba ili i ro shi. Ana wo o'woi ayi da u cayi ama suru wuma, na wivuwun na akapi e ili suru.

²⁶ Ayi da waru u yuwain ama o uvadi suru diga a vuma ta, adama a danu atsuma o uvadi suru. Waru u fofo ta mantsa nu ubata u na vadilima suru waa dana.

²⁷ "Asula a yuwan ta ne tsara a bunga yi, a patsa, ko a tsura yi, ko na wo o'woi u ri alanga na ko za ta tsu shi.

²⁸ O una wa yi u da tsu ri wuma, waru tsu ri a mazungwa, ne da a yuwan ntsu waru. Ununa aza e ishpa a du a dammai, 'Amayun, atsu fo diga o ugundo wa yi u da.'

²⁹ "To, ana tso o'woi atsu diga o ugundo wa Asula a da tsu utai, u lobono shi tsu yuwan majiyan ma Asula a tu urumu vadamma ili i ro i na a yuwain na zinariya ko azurufa, ko na aatali shi, ili i na vuma rumai nu ugbozu wa yi.

³⁰ De nu ufaru Asula a ca ama atsumalima adama o unusu u le shi, adama o ulambu wu urevu u le. Amma gogo u ciga ta ama suru ko te da a vadala a yuwaan le gafura vu unusu u le.

³¹ "Adama a na u zuwa ta urana u na waa tawa u yuwaan ama o uvadi suru uge'etosu wa amayun e ekere a vuma ro na u dangwai. Asula a yuwan ta nzuwulai n na waa yuwan ne, e ekere a vuma na u 'yasain o ukwa."

³² Ana a uwwai adanshi o u'yosun wa akwakwa, avu ozo o ro a yuwaan yi ulamu, reve ozo o ro gba a damma, "Tsu ta ciga tsu uwwai ili i na waa dashi damma a adanshi a nda."

³³ Pa nda da Bulu lyawai adanshi ne ele.

³⁴ Ozo o ro e le gba a kambata ubata u na Bulu dana, reve a ca okolo atsuma e le hali na Diyanisi, vuma ta atsuma a azagbain, na ka ro za na a tsu de Damari.

18

Atsuma a Korinti

* **18:2** Lyuci gbain va Roma ayi da u la'ai mgbain atsuma e ida va Italiya ubata u na Mogono Kaisa ma ri nu ubata u na azagbain a ri. Tsugono tsa Roma tsa dana ta abajini lon. Atsuma a yi a da Masar na Isra'ila ni ida ya Anasara i dana.

† **18:6** A mantsa mo ndolo, na vuma zakatsa mabut ma atugu ko wu kala mabut ma ana ma yi, ure u ro u da u na woo roco wu kasa ta aciyayi na ama a lyuci ndolo. ‡ **18:6** "Mpsa n du n kambata e ekere a du, nda u ta dansa imini ya yi yi pe shi adama a na u yuwan ta atyo a na waa yuwan adama e le.

¹ Ana ili i ndolo i kotoi, reve Bulu lyawa Atina avu u kara a tyo a lyuci gbain va Korinti.

² De da u cinai vuma va Isra'ila ro za na a tsu de Akila. Vuma vi ida va Pontu da, koto u shi u jima na wutu e ida va Italiya shi, ayi na ka va yi Birisika. U lyawa ta ida va Italiya ana Kaladiya mogono ma zuwai vuma va Isra'ila suru u lyawa Roma.*†

³ Ana wo o'woi cu'un vu ulinga u ta u da le, madava ma amuna mo ogodo, reve u danu ne ele a yuwusan ulinga obolo.

⁴ Avu Ashibi suru u yuwusan adanshi na aza a Isra'ila na Atakpaci a Heleni atsuma a aa'isa adama u rono ugbozu u le.

⁵ Ana Sila na Timoti o utai Makidoniya, avu a tawa Korinti. Reve Bulu reme alajiya o rocosu aza a Isra'ila Yesu Zamawawa da.

⁶ Reve aza a Isra'ila† a 'yuwan adanshi a yi, avu e reme e isulusa yi. Dada u zakatsai abuta a atugu a yi,‡ avu u damma le, "Mpsa n du n kambata e ekere a du,‡ amu n yuwan ta ili i na maa yuwan. Diga gogo ubata wa Atakpaci u da mee tyo."

⁷ Reve u lyawa aa'isa'a, avu u kara a tyo o u'wa wu Takpaci ro zuzu na aa'isa, za na a tsu de Titiyu Yusutu vuma na aa yuwusaan Asula aganda. Avu u dana a danu pe.

⁸ Reve Kirisibu zagbain va aa'isa u ca Yesu Zagbain okolo a yi na ama o u'wa a yi suru. Avu fo ama a Korinti a na a uwwai niyi a ca okolo reve a rumbu le.

⁹ Urana u ro na ayin, reve Asulazuva a yuwan adanshi na Bulu atsuma a alavu alavu. Avu u damma yi, "She vu uwwai wovon wan, lyuwa elime na alajiya, she bari una wan.

¹⁰ N to obolo na avu, ko ili i ro yaa ju'wan wu shi, adama a na n ta na ama a abunda a na aa kuru mu a lyuci nda'a."

¹¹ Dada Bulu isawain a lyuci'i hali aa'wan a ta na akapi o ritosu le adanshi a Asula.

¹² A mantsa na Galiya o'woi gwamna va Akataya, avu aza a Isra'ila o bolo aci, reve e reme Bulu a tawa na ayi ubata wu uge'etosu.

¹³ Reve a damma, "Vuma nda u te le'eshishe ama a tsu aa zuwusa le aa yuwusaan Asula aganda o ure u na Wila'a u 'yasain."

¹⁴ Bulu o mpolo u yuwan adanshi, dada Galiya dammai, "Adu aza a Isra'ila, a damma abajini o unusu u ro u da u yuwain ko ikpa'a, n shi ta gura poloo du atsuvu.

¹⁵ Amma ana wo o'woi adama e idanshi i du i da, na adama a ala, na Wila u du, 'yawai

i saɓaɓai na aciyaɗu. Amu imini i wa yi pe na mee ge'eto cu'un vi ili i keke'en i nda shi."

¹⁶ Reve u gbara le a lyawa ukobu wu uge'etosu'u.

¹⁷ Daɗa obolo a ama'a e remei Satsani zagbain wa aa'isa, awu a fufaba yi lon a aarara zuzu nu ukobu wu uge'etosu. Galiya dama ni ili i na a yuwain shi.

Bulu na Birisika na Akila

¹⁸ Reve Bulu gba'a u dashi jima pe atsuma a Korinti. Reve u 'yon u lyawa aza e Itoni u uwa a wantsun a tyo Suriya obolo na Birisika na Akila. Kafu u kara, reve u puna oogbondo de Kankiriya, adama u shiton akucunu a na u tarai.

¹⁹ Ana a rawai Afisu (pe da u lyawai Birisika na Akila), reve u uwa a aa'isa a yuwusan adanshi na aza a Isra'ila.

²⁰ Reve a pati yi u dashi jima pe ne ele, agba u usu shi.

²¹ Awu u kara u lyawa le, amma u damma le ta, "Na Asula a ciga, n ta lo a tawisa."

²² Reve u uwa a wantsun de Afisu. Ana u rawai Kasariya, reve u 'yawu u casa aza e Itoni atsuma a Urishelima, daɗa u kara i a tyo Antakiya.

Mmalu ma Ta'atsu ma Bulu

²³ Ana u jimai pe wa'a, reve u 'yon u bubura ida ya Galatiya na Firijiya a kurusu le lyuci lyuci a yuwusaan aza e Itoni adanshi e isawan ugbamu.

Alajiya a Apolo a Afisu

²⁴ Reve vuma wa Isra'ila ro za na a tsu de Apolo tawa Afisu. Lyuci na a matsan niyi ayi da Iskandariya. U ta nu urevu, u reve ta adanshi a Asula lon.

²⁵ O rito yi ta lon o Ure wu Zagbain, waru u tsu yuwan ta adanshi ulobonu, awu u yuwusan uritosu adama e Yesu kuci mejege, ko a na wo o'woi urumbusu wa Yahaya u da u revei goon.

²⁶ Reve u reme uritosu atsuma a aa'isa no okolo ugbamu. Ana Akila na Birisika uwwa niyi reve a banu yi o u'wa u le, reve a dashi cuduwa yi ure wa Asula mejege.

²⁷ Ana u cigai u gawan a tyo e ida ya Akataya, daɗa aza e Itoni a kamba niyi na asala, awu a danaa aza e Itoni a na a ri de mepepeli, adama a ushi yi ne ekere e re. Ana u rawai, reve gba u kamba aza a na a cayi okolo e le ni isa'ani ya Asula.

²⁸ Adama a na u polo ta aza a Isra'ila atsuma a mawasan ma na a yuwusain, reve u rocosu le atsuma a Adanshi a Asula a na Yesu da Zamawawa.†

19

Bulu atsuma a Afisu

¹ Yashi i na Apolo danai atsuma a Korinti, Bulu gara ta a mfangga mi ida'a, reve u rawa

Afisu lyuci gbain. De da u cinai aza e Itoni o ro.

² Reve we ece le, "I tsura ta de Ruhu wa Akiza a na i cayi okolo a du ubata wa Yesu?"

Reve a usu, "O'o, tsu uwwa adama a Ruhu wa Akiza shi, ko ke'en."

³ Reve we ece le, "Cu'un vu urumbusu u ne u da a yuwaan ndu?"

Reve a usu, "Urumbusu wa Yahaya."

⁴ Reve Bulu usu, "Yahaya rumbu ta ama, tsara a kamba ubata wa Asula. Waru u damma le ta a na vuma ro ta lo a tawa, reve u damma le a ca okolo e ekere a vuma'a. Yesu da vuma na Yahaya yuwusain adanshi a aci a yi."

⁵ Ana a uwwai ne, reve a rumbushi ne atsuma a ala e Yesu Zagbain.

⁶ Reve Bulu kuruwa le ekere, reve Ruhu wa Akiza tawa le. Reve a yuwan adanshi ne elentsu o ro, na adanshi e ikaka ya Asula.

⁷ Ele da a danai ama kupa ne ejere suru suru.

⁸ Bulu 'yawu ta a aa'isa, atsuma o woto ta'atsu u yuwusaan ta ama'a adanshi babu wovon. A dammulai ta, tsara u gura le e reve adama o tsugono tsu Asula.

⁹ Ozo o ro atsuma e le a 'yuwan ta adanshi a yi, a alanga e eteshe a da a yuwain adanshi a vanvama o Ure wu Zagbain. Adama o ndolo, reve Bulu lyawa aa'isa'a, awu u tara aza e Itoni a kara na ayi. Reve u teme alajiya a aasula o uritosu a Tayaranu usana suru.

¹⁰ U yuwusan ta cu'un vu uritosu u nda, hali a'wan e re, hali aza a Isra'ila na Nhe-lenit a Asiya suru a uwwa adanshi a Asula.

Muwun ma Shiva

¹¹ Asula a yuwan ta ili ya asalama i na i la'ai ili ya asalama o ro e ekere a Bulu.

¹² Ama a tara ta mukashi mu ukere na atugu o ulinga a na Bulu otoi, reve a tara le a 'yawu ubata u na aza o ubanakun a ri. Banakun na damatosuyi ama'a a lyawa le ta, hali no otoni a lima a kakasa ta ne ele waru.

¹³ Ama a Isra'ila o ro a 'yawusa ta lyuci lyuci o utusaa otoni a lima. Ama'a o rito ta yuwan ulinga na ala e Yesu Zagbain. A dansa ta idanshi i nda na a kambi: "N ta dansaa wu a ala e Yesu, za na Bulu aa yuwusan alajiya, uta!"

¹⁴ Muwun n cindere ma ganu gbain† na a tsu de Shiva, ele da a yuwusain ili i nda.

¹⁵ Urana u ro, otoni a lima† a damma le ta, "N reve ta Yesu! Waru n reve ta adama a Bulu. Adu gba zane da i ri?"

¹⁶ Reve vuma na danai no otoni a lima wu 'yawan u raba le, reve wu ru'wa le, hali a suma o uta a alanga ataɓu, waru a uwwa ta usan.

¹⁷ Babu usan, awu alabari e ili i na i farai suru, u baza atsuma a Afisu, a 'yawu aza a

Isra'ila na Nheleni. Aza a lyuci'i a uwwa ta wovon lon, reve ala e Yesu Zagbain a tsura ica lon.

¹⁸ Aza a na o o'woi aza e Itoni a damma ta unusu u le.

¹⁹ Aza a na a yuwusain ulinga u tsuboci, reve a tawa na atagada a na a yuwusayin ulinga, reve a kulato le e memere ma ama. Ana e kecei ikebe ya atagada'a, a ta rawa ikebe ya aza a zamalinga na aa tsura wu ulinga vu ulivu vu rana ukpakukupa kupoton (50,000).*

²⁰ Ne da adanshi a Asula a dashi bazai, reve waru u yuwan ucira lon.

Nlangi atsuma a Afisu

²¹ Ana ili i ndolo i farai suru, reve Bulu yuwan majiyan o okolo a yi u 'yawa Makidoniya na Akataya, reve u kamba Urishelima. U damma ta waru, "Diga Urishelima n ta 'yawa Roma."[†]

²² Timoti na Arasata a kambusa ta Bulu. U lyungu le ta elime a yi a 'yawa Makidoniya, reve ayi wi isawan ne'en wa'a e ida ya Asiya.

²³ A mantsa mo ndolo addama a cina ta aza e Itoni yu Ure yi Zagbain.

²⁴ Addama a fara ta diga ya Dimitiriya, maruma za na aa yuwusan ulinga na azurufa tsara u yuwan mu'isa ma aamali a ka Atima.[†] Ayi na aza a na a yuwusan cu'un vu ulinga'a a ta tsurusu ikebe lon o ure'e.

²⁵ Dimitiriya boloto ta ama'a na ama o ro a na a yuwusan oroci o ulinga u le, reve u damma, "Ama a va, i reve utsuru u tsu atsuma o ulinga u nda u da woo utusa.

²⁶ Ye ene ta, waru yu uwwa ta cine vuma nda Bulu oo ronoso ama na abunda. U yuwan ta ne atsuma a Afisu, na bata abunda e ida ya Asiya. U ta dansa aamali a na atsu tsaa yuwusan, aamali a abula a na a da shi, ko ke'en.

²⁷ Ama suru a ta dana a adanshi a vama o ulinga u tsu. Aa dashi tara aa'isa a aamali a ka Atima ili i ro shi. Woo lobono shi, adama a na a ta yuwusaan Atima aganda e ida ya Asiya na atsuma o uvadi suru. Waru a te icina na abajini a aamali a tsu!"

²⁸ Ana aza o ulinga o ndolo a uwwai ne, reve a fara yisaali, "Atima ta mgbain, aamali a aza a Afisu a da!"

²⁹ Reve obolo a fara o bolotosu, babu usan reve ugbozu wa ama atsuma a lyuci'i ma'ula u 'yon. Ama suru a suma ta a tyo ubata wi obolo. Reve a zuwa Gayu na Arista 'yawa obolo ne ele. Ama e re'e a dana ta a mmalu na Bulu diga Makidoniya.

³⁰ Bulu shi ta ciga u 'yawa u yuwan adanshi no obolo'o, agba aza a yi a lyawa yi shi.

³¹ Azagbagbain o ro e ida'a n'utsa ma Bulu n da. Reve gba ama a nda a lyunguwa yi ikaka. Ikaka'a ayi da she u usu u 'yawa de wan, tsara u kenee aciyayi addama wan.

³² Atsuma o ubata'a, ugbozu wa ama u 'yon ta. Ozo o ro a yisaali adama e ili i ro, ozo o ro gba shi a yisaali adama e ili i ro. Ozo o ro gba na abunda e reve ili i na i zuwai a ri de shi.

³³ Vuma na a tsu de Iskandari da aza a Isra'ila a zuwai elime, ayi da a zuwai u cuduwa ili i na i farai. U zuwa ta ama a rungwa, reve u yuwan adanshi o una wa ama a yi tsara u voton ugbozu wo obolo'o.

³⁴ Ana ama'a e revei za va Isra'ila da, reve e teme yisaali, na a dammi, "Atima abajini a aamali a aza a Afisu da! Atima abajini a aza a Afisu da!" A yuwan ta cu'un ndolo hali irumu i re.

³⁵ O ukosu, avu vuma ta atsuma a azagbain a lyuci u zuwa ama'a a rungwa. Reve u damma, "Ama a Afisu, atsuma o uvadi u nda vuma ta lo za na revei lyuci tsu ubata u na aa yuwusaan Atima abajini a aamali aganda a da shi? Vuma ta lo za na revei ana diga zuva da u riyai agba waru u ta pa nda shi?"

³⁶ Babu za na a wasan a na u reve shi. She waru u bala du wan. Ko nye i da, she i yuwan ili i tsulo wan.

³⁷ Itawato ta ama a nda ubata u nda, koto e iya ili i ro atsuma a aa'isa shi, waru koto a yuwan adanshi a vama adama a aamali a nda shi.

³⁸ Na Dimitiriya na aza a na aa yuwusan cu'un vu ulinga'a a ri na adanshi a aci e le, tsu ta na 'wa vu uge'etosu na aza o uge'etosu. Lyawa le a tara adanshi e le a 'yawa de.

³⁹ Na adanshi o ro o lo, a tara le a tyo ubata wa azagbain a lyuci.

⁴⁰ "N ta uwwusa wovon azagbain a gwamnati va Roma e te reme tsu nu unusu adama a nlangi, adama a na babu ili i na i rawai a yuwan ili i na aa yuwusan nda. Na Roma ciga ucuduwu wi ili i na yaa farasa, tsaa tsura ili i na tsaa damma shi."

⁴¹ Dada u damma nle a kara, reve e bete'we.

20

E ida ya Makidoniya na Heleni

¹ Ana ugbozu u voyin, reve Bulu de aza e Itoni avu u yuwaan le adanshi a na e isawan ugbamu. Avu u lyawa le u kara a tyo e ida ya Makidoniya.

² O ure'e, reve u batsasa bata bata a yuwusaan le adanshi a na a gbama okolo. Dada u tyoyi e ida ya Heleni.[†]

* 19:19 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da "aguriyon." Kalyuwa Ucuuduwu wi "Ikebe." † 19:24 Atima aala a aamali a ka a da. Ama e ida ya Asiya suru a yuwusaan yi ta aganda.

³ Wu una tã woto ta'atsu pe.

A mantsa ma na waa zama u uwa a wantsun a tyo e ida ya Suriya, ana wu uwwai a na aza a Isra'ila o bolo tã una adama o una yi, reve u kambã ni ida ya Makidoniya.

⁴ Waru ama e cindere a da o toni niyi. Ele da Supata mawun ma Puruhu vuma va Biriya, Arista na Sakunda ama a Tasalonika, na Gayu vuma va Daraba, na Timoti, waru na Tikiku na Tarafima ama e ida ya Asiya.

⁵ Ele ama a nda a wala tã elime, reve a 'yawa o puro tsu Taruwasa.

⁶ Ana o kotoi Abuki o Opopofu,† atsu gba avu tsu lyawa Filibi va Makidoniya a wantsun. Ana tsu yuwain rana ton a mmalu, reve tsu cina le Taruwasa. Pe da tsu yuwain ayin e cindere.

A 'yasin Afitiku

⁷ O urana wu ufaru wa ajuma, reve tsu boloto adama tsu lyuwa ilyalya. Avu Bulu yuwaan le adanshi adama a na u fofoi na wãã kara nu usana u tawa. Reve u reme adanshi hali ayin ufatsu.

⁸ Ifitila i shi tã pe abunda o u'wa wa zuva u na tsu bolotoi.

⁹ Reve ulobo u ro u na a tsu de Afitiku danu o ufatsu wu usowoto wu upepu. Avu gba nlavu m purã yi a mantsa ma na Bulu danã adanshi vadamma babu ukotu. Dada u fãtsai de a aasula a ta'atsu o u'wa wa zuva'a. Reve e shede yi ukwã.

¹⁰ Reve Bulu cipa, avu u vowon ulobo'o u gbagbala yi ne ekere a yi avu u 'yasan yi. Dada waa damma, "She okolo a 'yon du wan! U tã wuma."

¹¹ Ana Bulu kumbai o u'wa wa zuva, reve u lyuwa ilyalya na atsu. Dada u koso asai a adanshi, nu usana avu u reme ure.

¹² Dada ama a tarai ulobo'o a tyo o u'wa u le gbagã, avu asuvu e le a danu.

Bulu 'yawa tã Mitilini

¹³ Reve Bulu reme mmalu a tyo a lyuci va Asusu. Atsu gba'a reve tsu uwa a wantsun adama tsu ga'asan de, ubatã u na tsaa tara yi a wantsun.

¹⁴ Ana u cina ntsu de, reve u uwa a wantsun dada tsu karã a tyo Mitilini.

¹⁵ Ana usana u tawai, reve tsu uwa wantsun a tyo zuzu ni ida i memere ma mini ma Kiyu. Reve ana usana u tawai, tsu pasa a tyo e ida i memere ma mini ma Samo. Ana usana u tawisai waru, reve tsu rawa Milita.

¹⁶ Bulu gba u zuwa tã okolo a yi u karãlai atsuma a Afisu, adama a na u cigai u tara mantsa atsuma e ida ya Asiya shi. U zuwa tã okolo u rawa Urishelima a mantsa ma Abuki o Urana wa Kupoton.†

Bulu yuwaan tã mbara ma Afisu adanshi

¹⁷ Ana u rawai Milita, avu Bulu lyunguwa azagbain a aza e Itoni a Afisu, avu a tawa e enelei.

¹⁸ Ana a rawai, reve u damma le, "I reve tã cu'un vu nden n na n yuwain mantsa ma na n danuyi ofolo na a du, diga urana u na n dasai ida ya Asiya.

¹⁹ N yuwan tã ulinga wa Asulazuva n tara aciyawa ili i ro shi, hali na abara. Reve n yuwan ankuri ni ikpa'a i na ama a Isra'ila a yuwusaan numu.

²⁰ Waru n kudã a damma du amayun shi, ko atsuma a ama ko a 'wa du.

²¹ Ili i na n dammai ama a Isra'ila ayi da waru n dammai Atakpaci, ayi da cine aa vadala ubatã wa Asula, reve a ca Yesu Zagbain okolo e le.

²² "Gogo nda gba, Ruhu va Akiza† purã tã ugbozu u va a gbagbusa mu n tyo Urishe-lima. Ayi da nda gba n reve ili i na yaã tsura mu de shi.

²³ N gura tã reve a mantsa ma na m burusai lyuci lyuci, Ruhu va Akiza dansaa mu tã a na u'wa wa ali u tã lo a pura mu, na atsumalima waru.

²⁴ Suru na ne, n tara wuma u va ili i ro shi nna koto n koto ulinga u na Yesu Zagbain zuwa numu shi. Ayi da ulinga wa alajiya a Alabari a Sa'ani a na oo rocosu icigi ni isa'ani ya Asula.

²⁵ "N 'yawa tã batã batã a yuwusaan du alajiya, gogo ko vuma tã atsuma a du aa dashi ene mu shi.

²⁶ Lyawa n damma du mejege, nna Asula a tara wuma u vuma, za lo a damma ee ece yi e ekere a va shi.

²⁷ Adama a na ko ili i tã n soko du shi n damma du tã ili i na Asula a cigai i reve suru.

²⁸ I kalyuwa aciyadu ulobonu waru na aza e Itoni a na Ruhu va Akiza zuwa ndu yo o'wo aza a aguba e ikyon† ya Asula. Ele da aza a na u tsulai na mpaasa ma yi.

²⁹ N gura tã reve na n kara, munlu me epen n na n rotsoi nkerenkesu n tã tawa agba aa lyawa ikyon ya Asula shi.

³⁰ Ozo o ro fo atsuma a du o to gondoro ili i na i ri mejege adama a tsuraã aciyele ojoro.

³¹ I danã ufobu! I cuwan n danu tã na adu a'wan a ta'atsu a barasa du waru a kalyuwusa du nu usana na ayin, na moo ocosuyi abara.

³² "Gogo n zuwa du tã o ukere wa Asula. I cuwan na adanshi e isa'ani ya yi! Ayi da waa suwa du, reve i ushi ili i na Asula o fofoi na waa ca du ama a yi.

³³ "N ri a maluwa me ikebe yi za ro, ko gba itana shi.

³⁴ Adu na aciyadu i reve tã ne ekere a va a da n lingai adama n lyuwa, reve waru n kamba aza a na a ri ofolo na amu.

³⁵ N yuwusan ta ne adama n roco du ure u na yaã kuru, adama i yuwan ulinga lon i

kamba aza a na a ri nu ucira shi atsuma a du. I cuwan na adanshi e Yesu Zagbain ana u dammai, 'U la'a ta lobono vuma ca, ana waa ushi.' "

³⁶ Ana Bulu kotoi adanshi, reve u kingyo obolo ne ele suru u yuwan avasa.

³⁷ Reve suru nle a uwa mesun, reve a katala yi adama a na waa kara.

³⁸ Ili i na i la'a zuwa nle atsumolangu, ayi da udammu u na u dammai a na aa dashi ene yi waru shi. Reve suru nle e shewun yi a tyo ubata u na u uwai a wantsun.

21

Mmalu ma Bulu a tyo Urishelima

¹ Ana tsu kasai na mbara ma Afisu, avu tsu uwa a wantsun tsu safa a tyo Koso e ida i memere ma mini mejege. Ana usana u tawai, avu tsu rawa Rodusa, diga lo waru she Patara.

² Reve tsu cina lo wantsun u na waa pasalai a tyo Finisiya, reve tsu uwa tsu lyuwa elime na mmalu.

³ Tse ene ta ida i memere ma mini ma Kuburu avu tsu lyawa yi ugula tsu kara tsu cipa a lyuci va Taya, e ida ya Suriya, ubata u na aa cipato itana i na i ri a wantsu'un.

⁴ Ana tsu uwai a lyuci, reve tsu cina pe aza e Itoni, reve tsu yuwan pe ayin e cindere. Reve Ruhu va Akiza zuwa le a ca Bulu asala she u 'yawaw Urishelima wan.

⁵ Ana tsu yuwain ayin e cindere'e, reve tsu vasa tsu lyuwa elime na mmalu. Reve aza e Itoni na amaci na muwun n le e shewun tsu o uta a lyuci a tyo a nge'en m mala. Avu tsu kadato a wuyun tsu yuwan avasa.

⁶ Ana tsu kasalai, reve tsu uwa a wantsun. Ele gba a kambu a u'wa.

⁷ Reve tsu lyawa Taya a tyo Talamaya. Ana tsu asalaji na aza e Itoni, avu tsa asa pe ayin a ta.

⁸ Ana usana u tawai, reve tsu kara a tyo Kasariya, avu tsu cu'wan ya Filibu za va alajiya, vuma ta atsuma a ama e cindere* a na a kambusai ajiya.

⁹ U ta ne esheli a nashi aza a na o koto o oloi shi, a tsu yuwusan ta adanshi e ikaka ya Asula.

¹⁰ Ana tsu jimai pe, avu vumavasula ro na a tsu de Agabu tawa diga Yahuda.

¹¹ Ana u tawai ya'la tsu, avu u tara gbakala vi ikyun ya Bulu, reve wu nla aciyayi ekere na ana. Avu u damma, "Ruhu va Akiza damma ta, 'Ne tsunda tsa da aza a Isra'ila a Urishelima aa nla za gbakala vi ikyun i nda, avu a zuwa yi e ekere a aza a Roma.' "

* 21:8 "Aza e cindere" a ta dansa ama e cindere a na a dangwai tsara a kamba nu une'esun wi iliyala a tyo ubata wu nruna. Kalyuwa Aji. 6:1-7.

¹² Ana tsu uwwai ne, reve atsu na aza e Itoni a na a ri lo tsu pati Bulu she u 'yawaw Urishelima wan.

¹³ Reve Bulu usu u damma, "Adama a nye i ri e mesun a kudusa okolo a va? N ri ufofu n uwa o u'wa wa ali Urishelima goon shi, amma hali n kuwa adama e Yesu Zagbain."

¹⁴ Ana tse enei waa bula shi, dafa tsu dammai, "Lyawa a yuwan ili i na Asulazuwa e enei a ri mejege."

Urawu wa Bulu Urishelima

¹⁵ Tsu jima shi, dafa tsu fofoi tsu vasa a tyo Urishelima.

¹⁶ Reve ama o ro atsuma a aza e Itoni a Kasariya e shewun tsu, reve a tyowetyo tsu o u'wa wa Nnasan ubata u na tsa a danu. Ayi vuma va Kuburu da za na fara cayi okolo atsuma e Itoni.

¹⁷ Ana tsu rawai Urishelima, reve aza e Itoni suru a raba tsu na mazanga.

¹⁸ Ana usana u tawai, reve atsu na Bulu tsu 'yawaw tse ene Yakubu, waru azagbain a aza e Itoni a shi ta lo.

¹⁹ Ana Bulu casa nle, reve u damma ununa Asula a yuwain ulinga na ayi adama u kamba Atakpaci.

²⁰ Ana a uwwai ne suru, reve a cibala Asula, reve a damma Bulu, "Za tsu, vu ta uwwusa, ama ukpakukupa na abunda aza a Isra'ila o o'wo ta aza e Itoni, agba suru nle o to mpolo nu ukurusu u Wila wa Musa mejege.

²¹ Agba a damma le ta de a na vu to rocosu aza a Isra'ila a na a ri nden atsuma a Atakpaci, she a kuru Wila wa Musa wan. A na vu ta dansaa le she a pada muwun n le uryumbu wan, waru she a kuru agadu a tsu wan.

²² "Cine tsa yuwain gogo, ana wo o'woi aza a tsu a uwwa ta de na vu ri pa?"

²³ Yuwan ankuri, vu yuwan ili i na tsa a dansaa wu. Tsu ta na ama a nashi aza a na a yuwayin Asula akucunu.

²⁴ Vu bolo ekere na ama a nda. Vu fofo aciyawu adama a aganda a na a tsu yuwan adama a akucunu'u. Vu tsupa adama a puna aci e le. Dafa ama ee reve adanshi a na a yuwain a aci a wu epen a da. E te reve a na voo tono Wila wa Musa.

²⁵ "Tsu damma ta de Atakpaci aza e Itoni ili i na i lobonoi a yuwan. Tsu danaa le ta, she a lyuwa ili i na a cayi amali wan. She a tama akutsu a mpasa wan, waru a tama nama na a pundarai wan. Tsu damma le ta waru she a yuwan tsipere wan."

²⁶ Reve Bulu usu asala e le. Ana usana u tawai, reve u 'yawaw a yuwan aganda a wulecu obolo na ama'a. Avu u uwa a Aa'isamapada adama u damma le mantsa

ma na akucunu e le oo koto, reve a yuwan kucci† adama a koyan atsuma e le.

E remei Bulu

²⁷ Ana a yuwain ayin e cindere a na akucunu'u oo koto, reve aza a Isra'ila o ro a na a ri e ida ya Asiya e ene Bulu atsuma a Aa'isamapada. Dada a 'yasain okolo a ama, reve e reme Bulu.

²⁸ Na a saali, "Aza a tsu, kamba ntsu! Vuma nda u ta garasa bata bata o ritosu ili i vama a tyo e ekere a ama a tsu obolo na Wila wa Musa, na adama a Aa'isamapada a nda. U zuwa ta ubata wa akiza u nda wo o'wo ili i wono a na u tarai Atakpaci a uwa pe."

²⁹ Ozo o ro e le a shi ta de e ene Bulu obolo na Tarafima vuma va Afisu atsuma a lyuci. Adama o ndolo, a ta dansa u tara yi ta a uwa pe a Aa'isamapada'a.

³⁰ Reve ugbozu wa ama a lyuci suru u 'yon, avu ama a uwa a tawusa ni iladi bata bata. Dada e remei Bulu avu o utaa yi atsuma a Aa'isamapada reve a barushi nantsu va Aa'isamapada'a.

³¹ Ele o mpolo n na oo una yi, dada a dammai yali i gbaint'yo obolo a asoja va Roma a na, lyuci suru ta de azama u daba na akina.

³² Reve u tarashi nan yali na asoja o ro, avu a suma a tyo ubata u na ama a ri ubolotowu. Ana aza a addama'a e enei zagbain'in na asoja a yi avu a lyawa malapa ma Bulu.

³³ Avu yali i gbain'in u reme Bulu, avu u zuwa a nla yi na akani e re. Avu we ece obolo a ama'a ko zane da Bulu'u, ni ili i na u yuwain waru.

³⁴ Reve akapi a saala ili i ro, akapi waru ili i ro ko'o. Ana wo o'woi a yuwusan ta elemu lon, u gura reve ili i na aa dansa shi, dada u zuwa a tarai Bulu a tyo o u'wa wa asoja.

³⁵ Ana a rawai a dasata, avu yisaali i yuwan abunda she na asoja'a a tanuyi Bulu a nlyungu adama a wawa yi.

³⁶ Avu obolo a ama'a a kuru adansa, "O kototo yi, o kototo yi."

Bulu yuwayin ama'a adanshi

³⁷ Asoja azama o oto yi atsuma a aasula o ukari wa asoja, avu Bulu damma yali i gbain'in, "Ko vu ta lyawa n yuwan adanshi na agba?"

Reve yali i gbain'in u usu atsuma a asalama u damma, "Vu gura ta Tshuheleni?†

³⁸ Mu uwwa ta a na avu da za va Masar na tawayi nu u'yasin wa asuvu, avu vu pura ama a akpaka ukpakukupa unashi (4,000) a tyo o ogozo mantsa mo ro de shi. Ne da shi?"

³⁹ Avu Bulu usu, "O'o, amu za va Isra'ila da umatsun wa Tarsu, lyuci na ri ili i ro atsuma

a Kilikiya. Yuwan ankuri, lyawa n yuwan adanshi na ama'a."

⁴⁰ Ana zagbain'in u damma niyi u ta gura yuwan adanshi, reve Bulu isawan o udasata, avu u yuwaan ama iroci ne ekere tsara a rungwa. Ana a rungwai, dada u yuwaan nle adanshi na Tsu'arama.†

22

¹ Dada Bulu dammai, "Aza a va na mbara n va, poloi atsuvu yu uwwa adanshi a na maa yuwan adama a aciyava."

² Ana a uwwa niyi u yuwaan nle adanshi na Tsu'arama* elentsu e le, a dashi ta polo atsuvu.

³ Avu Bulu lyuwa elime na adanshi, "Amu za va Isra'ila da umatsun wa Tarsu va Kilikiya, atsuma a Urishelima da n kungwai. Amu o rito mu ta e ekere a Gamaliya, avu gba u rito mu n kuru Wila wu nkaya n tsu suru. N shi ta no okolo e itoni ya Asula mejeje. N shi ta ununa suru ndu i ri ana'an.

⁴ N casu ta vuma na suru kuruyi Ure wu Zagbain nda atsumalima, hali gba n zuwa ozo o ro o u'wa wa ali, ozo o ro gba hali n zuwa o una le. N dangula ko ali a da ko amaci a da shi.

⁵ Aabara a nan ganu na azagbain na aciyele a ta usu ne da a yuwain. Ele da a tsu ca mu mpepeline n na maa 'yawa ubata wa aza a Isra'ila aza a tsu a na a ri Dimaska. Reve n reme aza e itoni de n tawa ne ele Urishelima a mmalu na akani, adama a ca le atsumalima."

Bulu dammai cine u ga'ain na Yesu

⁶ Avu Bulu lyuwa elime, adansa, "Ne da gba urana u ro nu urana a aci amu a marawaa Dimaska, dada ekan o ro diga zuva e ikana zuzu na amu.

⁷ Avu n riyi e ida, reve mu uwwa udyo a dansaa mu, 'Shawulu, Shawulu, cine tsa da voo bongishi mu?"

⁸ "Reve n usu, 'Zagbain, avu da zane?"

"Reve u usu, 'Amu da Yesu va Nazara, za na voo bongishi!"

⁹ Ama a na a shi obolo na amu e ene ta eka'an, agba a uwwa udyo'o shi.

¹⁰ "Avu me ece, 'Zagbain, nye vu cigai n yuwan?"

"Reve Zagbain usu mu, 'Yon vu uwa atsuma a Dimaska. Na vu rawa a ta damma wu ili i na vaa yuwan."

¹¹ "Reve aza a na a ri obolo na amu o rono mu adanga a uwa Dimaska, adama a na ucira we eka'an wo o'woto mu ta irumba.

¹² "Vuma ro na a tsu de Hananiya shi ta pe na nden atsuma a Dimaska. Vumavasula da e ekere e itoni i Wila. Aza a Isra'ila a na a ri nden pe suru a tara yi ta vuma va afula da.

* 22:2 Tsu'arama elentsu a na a yuwusain da atsuma a Urishelima. Adama o ndolo a na a uwwa niyi a yuwusain elentsu e le a uwa ta asalama.

13 Reve u tawā wi isawan zuzu nā ʼamu, ʼavu u damma, 'T'utsa i va Shawulu, ushi yeni ya wu.' Lo ɗa me eneshi niyi!

14 "ʼAvu u damma mu, 'Asulā a nkaya n tsu a ɗangwa wu tɗ adama vu reve ili i na u cigai, waru ve ene Za va ʼAɓulā, ʼavu vu uwwa yi a adanshi.

15 Vu to o'wo za va alajiya a yi na vaa tara adanshi a tyo ubatā biti, a ɗansaa uvadi suru ili i na vu uwwai ni ili i na ve enei waru.

16 Gogo mantsa mo ulinga ma ɗa, she vu lungusa mantsa wan. 'Yon, a rumbu wu, ʼavu vu ɗe ala a yi, adama a zaza'wa unusu wa wu.'

Asulā a damma tɗ Bulu yuwaan Atakpaci alajiya

17 ʼAvu Bulu damma, "Ana n kambai Urishelima urana u ro, ʼamu aɗsumā a avasa aɗsumā a Aa'isamapada, reve me ene alavu alavu.

18 Reve me ene Yesu a adanshi. Reve u damma mu, 'Jikā vu utā Urishelima adama a na ʼaɗ usu adanshi a wu a na vaa ca adama a va shi.'

19 "Reve n usu, 'Zagbain, ama e reve tɗ n 'yawusa tɗ a 'a'isa a'isa nā n remi ʼaɗa e Itoni ya wu nā n ru'wi nle.

20 O una tɗ Istifanu adama a na u yuwain adanshi adama a wu. N shi tɗ lo mishin waru n usu tɗ ili i na a yuwain, ʼavu m piri atugu a aza a na o una niyi.'

21 "Reve Zagbain damma mu, "Yon vu 'yawa n tɗ lyungusu wu alanga ubatā wa Atakpaci.'

22 ʼAvu oɓolo a ama'a o poloo yi atsuvu hali ubatā u na u ɗeyi, "Atakpaci." ɗaɗa a 'yasain uɗyo u le reve a saala. "O kototo cu'un vuma nda! O una yi! Wu ntsaa u ɗana wuma shi!"

23 Reve a uwa yisaali no o fodusoi atugu na a kusha'wi maɓulā ne ekere.

Bulu nɗa yali i gbain

24 Adama o ndolo reve yali i gbai'in u zuwa o oto Bulu aɗsumā o ukari wa ʼasoja. Reve u zuwa a fufaba yi, adama u reve ili i na i zuwai ama a yuwusan yisaali a aci a yi.

25 Ana a nɗa niyi azama a fufaba yi, reve Bulu damma yali i na i ri lo mishin, "U lobono tɗ a fufaba za na ri umatsun u vuma va Roma,† babu a tsura yi nu unusu?"

26 Ana vu uwwai ne, reve u 'yawa ubatā u yali i gbain ya yi, ʼavu u damma, "Nye i ɗa gba vu cigai vu yuwan? Vuma nda vuma va Roma ɗa."

27 ʼAvu yali i gbai'in u rawa ya Bulu ʼavu we ece yi, "Damma mu, ʼavu vuma va Roma ɗa?" ʼAvu u usu, "Ee, ʼamu vuma va Roma ɗa."

28 ʼAvu u damma Bulu, "She na n tsupai ikebe ya ʼabunda, ɗaɗa n tsura mo o'woi vuma va Roma."

ʼAvu gba Bulu usu, "ʼAmu umatsun wa Roma u ɗa."

29 ɗaɗa ʼasoja a na a shi a cigai a fufaba yi, a lyawushi ana a uwwai ʼayi umatsun wa Roma u ɗa. ʼAyi fo yali i gbain† ya ʼasoja'a ʼavu wu uwwa wovon, ana u revei u zuwa tɗ a nɗa yi azama a fufaba umatsun wa Roma.

Bulu yuwan tɗ adanshi na Azagbain a Mbara

30 Ana usana u tawai, ana yali i gbai'in u cigai u reve ili i na i zuwai azagbain a aza a Isra'ila a tawayi na adanshi a aci a Bulu, ʼavu u zuwa a baɗa yi. ɗaɗa u zuwai nan ganu a gbagbain na Azagbain a Mbara† suru o ɓoloto. Reve u zuwa a uwa nɗa Bulu ʼavu u zuwa yi wi isawan a maɗakan me le.

23

1 ʼAvu Bulu varaa Azagbain a Mbara† esu, reve u damma, "Aza a va, hali ana'an n ri no okolo ukuɗu shi, ko ili i na yaa damatosun mu shi, adama a wuma u na n yuwain a maɗakan ma ʼAsulā."

2 Ana u dammai ne, reve Ananiya aabara a nan ganu zuwa ama a na a ri mishin zuzu nɗa ʼayi ɓasa yi o unā.

3 ʼAvu Bulu damma yi, "ʼAsulā a ta ɓasa wu, ʼavu za vi ikpa'a vu tɗ gashi afili e ishina! Vu ɗanu tɗ lo, tsara vu yuwaan mu uge'etosu u Wila, ʼavu ɗa nda gba vu zuwai a ɓasa mu, ili i na Wila u putsayi."

4 Reve ama a na a ri mishin zuzu nɗa ʼayi a damma Bulu, "Vu cigai tɗ vi isula aabara a nan ganu va ʼAsulā?"

5 ʼAvu Bulu gba u usu le, "Aza a va, n reve a na ʼayi ɗa aabara a nan ganu shi. Adama a na u tu uɗanu, 'She vi isula zagbain va ama wan.' " †

6 Ana Bulu enei ozo o ro e le aza a Sadukiya a ɗa, ozo o ro gba shi Afarishi,† ʼavu u saala, "Aza a va, ʼamu fo Mafarishi ma ɗa waru mawun ma Mafarishi ma ɗa. O unā u na n zuwai okolo a na ʼaɗ 'yasān akwākwa ʼayi ɗa i zuwai aa yuwasaan mu uge'etosu."

7 Ana u dammai ne, reve Afarishi'i na aza a Sadukiya'a e teme mawasan vāni le, hali e ne'eshen ure.

8 Adama a na aza a Sadukiya† a usu a na nlingata ma ʼAsulā ko mukabi n ri lo shi, waru a usu nu u'yosun wa akwākwa shi. Afarishi gba a usu tɗ ili i ta'atsu i ndolo suru.

9 Reve e reme mawasan vāni le, hali munlu n Wila† ma Afarishi n 'yon mishin ʼavu a yuwan mawasan o unā wa Bulu. ʼAvu a 'yasān uɗyo zuva, adansa, "Tse ene unusu u na vuma nda yuwain shi. Nu ululu u ɗa ko malingata ma ʼAsulā ma ɗa ma yuwaan niyi adanshi gba?"

10 Mawasa'an u suɗuwa tɗ hali ama'a a kaɗa o morono ma Bulu ebele ra ra ra. ɗaɗa

yali ya ʔsoja i bungai ure u na waʔa kaʔa na Bulu adama o wovon u na a taʔa a kakara yi. Reve u zuwa ʔsoja a tara yi a tyo o ukari wa ʔsoja.

¹¹ Na ayin o ndolo, reve Zagbain taʔa ubaʔa wa Bulu ʔvu u damma yi, “Vu gbama okolo, Bulu. Cine vu yuwayin ama adanshi a va Urishelima, ne da fo vaa yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a va a Roma.”

Ifobi i na o una Bulu

¹² Ana usana u tawai, reve aza a Isra'ila o ʔolo una, ʔvu a yuwan akucunu a na aa lyuwa shi, agba oo sowo ili shi, she no o una Bulu.

¹³ Ama a na a yuwain akucunu a nda a la'a ta ama amunga.

¹⁴ ʔvu a 'yaʔa ubaʔa u nan ganu a gbagbain na azagbain o ro, reve a damma le ili i na a yuwain. “Tsu nla ta aciyatsu na akucunu a na tsaa lyuwa shi waru tsoo sowo shi, she na tsu una Bulu.

¹⁵ Adama a nda, ʔdu Azagbain a Mbarat i damma yali i gbain u taʔa ʔdu na ʔyi, vadamma i ciga ta i dashi petelyuwe adanshi a yi ulobonu. Reve ʔtsu gba tsu dana uwawun tsara tsu una yi o ure.”

¹⁶ Ana mawun ma zakpara ma Bulu ma uwwai ili i na o ʔofoi a na aa yuwan na ʔyi, reve u kaʔa a tyo o ukari wa ʔsoja ʔvu u kambuwa Bulu.

¹⁷ ʔvu Bulu de yali i ta atsuma a ʔsoja a Roma'a. Reve u damma yi, “Vu 'yaʔa nu ulobo u nda a zagbain va wu, u ta ni ili i na waa damma yi.”

¹⁸ ʔvu vuma u usu, ʔvu u tara ulobo'o a 'yaʔa ubaʔa u na zagbain'in u ri.

Reve u damma, “Vuma na ri o u'wa wa ali na a tsu de Bulu da pati numu n tara ulobo u nda a taʔa ubaʔa wa wu, adama a na u ta na adanshi a na u cigai u damma wu.”

¹⁹ ʔvu yali i gbaint' ya ʔsoja'a u guza yi ukere, reve a tyo a mɓanga, ʔvu we ece yi, ʔyi a nde'en, “Nye vu cigai vu damma mu?”

²⁰ Reve u usu yi, “Ama o ro a ta zama a pati wu vu 'yaʔa na Bulu ubaʔa wa Azagbain a Mbarat a aza a Isra'ila nfa'an. A ta damma a ciga ta e petelyuwishe adanshi a yi.

²¹ Amma she vu tara yi a 'yaʔa wan! Ama upasu na amunga a ta de vapu azama o una Bulu o ure. A kucina ta a na aa lyuwa shi, waru oo sowo shi, she no o una yi. A tu ufofu a pura vu usu ipati i le.”

²² ʔvu yali i gbain'in u damma yi, “She vu lyawa za reve a na vu damma numu adanshi a nda wan.” ʔvu u lyawa yi u kaʔa.

A tara ta Bulu a tyo Kasariya

²³ Ana ulobo'o u kaʔai, ʔvu yali i gbain'in u de nan yali e re, reve u damma le, “I ʔofo na yaʔa kaʔa a 'yaʔa Kasariya ni irumu kucci va ayin o'olo na ʔsoja ukpakure (200), na ʔsoja a na a tsu kumba ido kupocindere (70), na

ʔsoja ukpakure (200) na a tsu yuwan nlangi ni ibata.

²⁴ ʔdu waru i zamiya Bulu ido i na waa kumba. ʔvu i 'yaʔa to yi ubaʔa wa gwamna Feli gba.”

²⁵ ʔvu yali i gbain'in u dana mepepelimema nda a tyo ya gwamna'a:

²⁶ “Amu Kaladiya Lisiya n te icasu yi zagbain gwamna Feli:

²⁷ “Aza a Isra'ila o ro e reme ta vuma nda, reve a shi a ciga o una yi. Amma ana n revei vuma va Roma da, da da n jikai o'olo na ʔsoja a va reve n wawa yi.

²⁸ Ana gba n cigai n reve unusu wa yi, reve n tara yi a tyo o ukobu wa Azagbain a Mbarat n le.

²⁹ Diga na n revei nronuloi n na aa yuwusan na ʔyi adama a Wila u le da. Reve me ene ili i na i rawai a zuwa yi o u'wa wa ali ko o una yi da shi.

³⁰ ʔvu waru nanza damma mu ifobi i na aa yuwusan, tsara o una yi, ʔyi da i zuwai n zuwai a tara niyi a tyo ya'a wu. Waru n damma ta aza a na a ri na adanshi na ʔyi a taʔa ubaʔa wa wu.”

³¹ Na ayin o ndolo, da da ʔsoja'a a tarai Bulu a tyo a lyuci va Antipatari ununa zagbain le damma nle.

³² Ana usana u tawai, reve a lyawa ʔsoja a na a tsu kumbusa ido a tara yi o koso tyo Kasariya. Reve ʔsoja e ida a kaʔa a kamba o ukari wa ʔsoja u le.

³³ Ana a rawai Kasariya, reve a ca Bulu e ekere a gwamna'a na mepepelimema.

³⁴ Ana gwamna'a u deyinuna e mepepelimema na a ca niyi, reve we ece Bulu ko ʔyi za vi ida i ne i da. ʔvu Bulu usu a na, “Amu za va Kilikiya da.”

³⁵ ʔvu gwamna u usu yi, “N to polo atsuvu a va mu uwuwa adanshi a wu, a mantsa ma na aza a na a ri na adanshi na ʔvu, a taʔai.” Reve u zuwa a kpada yi pe o u'wa u na Hiridat suwai.

24

Feli ge'eto ta Bulu

¹ Ana a yuwain rana ton, ʔvu ama o ro a taʔa diga Kasariya adama a damma unusu u na Bulu yuwain. Ananiya aabara a nan ganu a da a danai na azagbain a Isra'ila na Taratulu za va adanshi a mantsa mo uge'etosu.

² Ana e deyi Bulu a uwa o ukobu wa Feli, ʔvu Taratulu damma gwamna unusu wa Bulu. Reve u damma, “Zagbain Feli, nu ujimu vu taʔa ta na nden mo okolo atsuma a tsu, waru vu yuwan ta ulinga nu ugbozu wa wu, waru o una u na vu ri na majiyan me elime, ʔyi da i zuwai ama a tsu a ri a nden mu ulobonu.

³ Zagbain Feli, ama a tsu ubaʔa suru o to godyusho wu.

⁴ Amma n kaḍatowa wu ta vu yuwaan mu ankuri, vu ca mu ugbozu wa wu ne'en ke'en, tsara n damma wu unusu u na tsu remei vuma nda na ayi.

⁵ "Tsu reme ta vuma nda za vu u'yaasan wo okolo wa ama a da. Vuma na zuwusai aza a Isra'ila atsuma o uvadi suru nlangi. Waru ayi zagbain vo mabolo ma Aza a Nazara da.

⁶ Hali u shi ta u ciga u lungusa tsu Aa'isamapada. Dada tsu reme niyi.

[
⁷ "Tsu shi ta tsu ciga tsu ge'eto yi na Wila u tsu. Agba Lisiya yali i gbain u usa yi ta nu ukadu e ekere a tsu. Avu u zuwa tsu tsu tawa o ukobu wu uge'etosu wa wu, tsara tsu damma wu unusu u vuma u nda.]*

⁸ "Vu ta tsura amayun e ili i na tsaa dansa e ekere a yi nna vu koto yi ugbozu na yeci na aciyawu."

⁹ Reve aza a Isra'ila a usu, a na mejege ma da ili i na Taratulu dammai suru.

Bulu usuyi Feli

¹⁰ Ana gwamna damma niyi u yuwan adanshi, avu Bulu usu yi, "Zagbain Gwamna, n reve ta a na vu ta ge'etosu ama e ida i tsu a'wan na abunda. Waru n ta yuwan adanshi adama a aciyawa na mazanga.

¹¹ Vu ta gura kari mu ana, avu vu reve babu usan u kara rana kupa ne ejere shi a na n 'yawa'i Urishelima adama n yuwan aganda a Aa'isamapada.

¹² N yuwan mawasan na za atsuma a Aa'isamapada shi. Waru n zuwa nlangi ko a aa'isa a ta shi, ko ara'an atsuma a lyuci shi.

¹³ Adanshi a na ama a nda adansa aa gura damma wu mejege ma adanshi'i ununa u ri shi.

¹⁴ "Gogo ili i ta i da maa usu, ana a dammai n ta kurusu Ure wu Zagbain u na aa dansa amayun a da shi. Agba n tsu yuwaan ta Asula a nkaya n tsu aganda, waru n usu ta ili suru i na i ri udanu a atagada a Amasula.

¹⁵ N ta nu uzuwu wo okolo a tyo e ekere a Asula a ta 'yaasan aza a abula na aza a na e revei Asula shi diga atsuma a aakwakwa, ne da fo ama a nda a dana'i nu uzuwu wo okolo.

¹⁶ Ayi da i zuwai n cigai n yuwan wuma u sa'ani adama n tsura nden mo okolo a maka'an ma Asula na ama suru.

¹⁷ "N jima ta ana n tawai Urishelima. Gogo, n tawa ta ni ikebe i na maa kamba ama a va ne ele, avu waru n yuwaan Asula kucci.

¹⁸ A mantsa ma na aza a na a karishi mu ana e ene numu a Aa'isamapada, n dana ta o mokotolo ma aganda a matawa ma nshinda. Ama a dana obolo na amu shi, waru ko za dana a nlangi shi.

¹⁹ U ta dana ulobonu ama a Isra'ila diga e ida ya Asiya a na a dana'i lo a tawa pa nna a ciga ta a kari mu ana.

²⁰ Waru ama a na a ri pa a damma wu unusu u na Azagbain a Mbara† e reme numu na ayi, ana a yuwain uge'etosu wa adanshi a nda.

²¹ Ili i ta i na a gura damma a aci a va ayi da, a na n yuwan ta adanshi a nda nu udyo zuva o ukobu wu uge'etosu u le, 'Ana'an n ta a atsumalima adama a na n cayi okolo a na aa kamba to akwakwa wuma.' "

²² Feli gwamna vuma da na dana'i nu urevu wu Ure wu Zagbain, reve wi isawaton le, avu u damma, "Na Lisiya zagbain vu ukari wa asoja wa Urishelima tawa, dada moo koto uge'etosu."

²³ Avu u zuwa yali piri Bulu'u, agba she a kpa to yi wan. Waru she a putsaa n'utsa ma yi n kamba yi wan.

Bulu yuwan ta adanshi na Feli

²⁴ Ana a yuwain rana meketeci, avu Feli tawa na ka va yi. Za na a tsu de Durusila, waru za va Yahuda da dana'i. Avu a lyungu vuma ro dewe le Bulu, reve o polo atsuvu e le ana waa dansaa le adama o ucawu wo okolo e ekere e Yesu Za vi Iwawi.

²⁵ Bulu yuwan ta adanshi ne ele adama a abula, nu uguzu wa aci, nu uge'etosu u na u ri lo a tawa, avu adanshi'i a ju'wan Feli lon. Reve u damma Bulu, "U rawa ta ne ne'en. Vu ta gura kara. Amma na n tsura mantsa, n ta lyunguwa wu vu tawa."

²⁶ U ta zuwusa okolo gashi Bulu ta ca yi ikebe, dada waa yuwusan uro na ayi kuci adama wu uwwusa ili i na vuma nda aa damma.

²⁷ Ana a yuwain a'wan e re a yuwusan ne, avu o utaa Feli o ootogu a yi. Reve Poruku Fesutu wo o'wo gwamna. Amma o una u na Feli cigai u tsura igici e ekere a azagbain a Yahuda, avu u lyawa Bulu o u'wa wa ali.

25

Bulu tarai adanshi a tyo ya Kaisa

¹ Fesutu rawa ta Kasariya, tsara u fara ulinga u tsugwamna. Ana u yuwain rana ta'atsu, reve u lyawa Kasariya u kara a tyo Urishelima.

² Pe da nan ganu a gbagbain na azagbain o ro a Isra'ila a cina niyi adama a Bulu. Avu waru e ece yi

³ ko u ta ciga u tawa na Bulu Urishelima. A pati yi ta u tawa na ayi, adama a na a ta azama a vawan yi, tsara o una yi a mantsa ma mmalu.

⁴ Avu Fesutu usu le, "Bulu tu ugutsuwu a Kasariya, waru maa jima shi, n ta 'yawa de na aciyawa.

* 24:7 Akuci a Atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a ri nu uguzu u nda shi.

⁵Nnu uyuwan ili i na i lobono shi, i lyawa azagbain a ɗu a kuru mu, ɗu a damma ili yu uwuyanu i na u yuwaan ndu de.”

⁶Fesutu ɗana ta de Urishelima hali rana kunla a tyo rana kupa, ɗu u kara a tyo Kasariya. Ana usana u tawai, reve u ɗanu o ukobu wu uge'etosu, ɗu u damma le a tawa na Bulu.

⁷Bulu a ma'uwaa, ɗu azagbain a Isra'ila a na a tawai diga Urishelima o ɓoloto a kandaruwa yi e memere. ɗu a damma ili yu uwuyanu ya abunda a na u yuwain, agba a gura damma amayun a adanshi a ta shi.

⁸Bulu gba u wasan ta ili i na a dammai suru a aciyayi, reve u damma, “N ri nu unusu shi. N yuwan unusu a tyo a Wila wa aza a Isra'ila shi, ko a Aa'isamapada, ko a tyo a gwamnati va Roma shi.”

⁹Fesutu shi ta ciga u yo'onoto azagbain a Isra'ila okolo. Dada we ecei Bulu, “Ko vu ta usu vu kara a tyo Urishelima, tsara a yuwaan wu de uge'etosu wa adanshi a nda a makakan ma va?”

¹⁰ɗu Bulu usu, “O'o! Ukobu wu uge'etosu u nda wa Roma u da, adama a nda a da aa yuwaan wu uge'etosu pa. ɗu na aciyawu vu reve ta na n ri nu unusu e ekere a aza a Isra'ila shi.

¹¹Nna n yuwan ta ili i na i rawai o una mu, n 'yuwan yu una mu shi. Amma nna n ri nu unusu shi, ko ɗu ko za ro lo na rawai u ca mu e ekere a ama a nda hali o una mu shi. N te ipati a tara adanshi a nda a tyo ya Kaisa mogono ma Roma.”

¹²Reve Fesutu dammulai na aza o ucasu wa asala a yi, ɗu u usu yi, “U lobono ta! Vu pati ta a tyo ya Kaisa, vu ta gba a tyo ya Kaisa!”

Fesutu na Agaripa mogono

¹³Ana a yuwain rana re, ɗu Agaripa* mogono na ka va yi Baranisi a tawa Kasariya, tsara a raba Fesutu.

¹⁴A ɗanu ta de rana meketeci, ana Fesutu kambuwai Agaripa mogono adanshi a na a dansa adama a Bulu. ɗu u damma, “Vuma na a zuwai o u'wa wa ali ta pa, za na Feli lyawai o u'wa wa ali, tsara n yuwan uge'etosu wa adanshi a yi.

¹⁵Ana n ɗana Urishelima, nan ganu a gbagbain na azagbain a Isra'ila a yuwusan ta adanshi a yi, hali a patishi mu m padaa yi uguna wu ukwa.

¹⁶“Amma n damma le ta, ɗu aza a Roma u ri n yuwan tsu yuwaan za vu unusu uge'etosu shi, she na a 'yawa na ayi ubata aza e ida. Waru a tsu lyawa yi ta u yuwan adanshi a na a 'yawai na ayi o ukobu wu uge'etosu a makakan ma aza a na a 'yawai na adanshi'i.

¹⁷Adama o ndolo, ana a tawai pa obolo na ɗu, n lungusa mantsa shi, n ɗanu ta o ootogu o uge'etosu, ɗu n zuwa a tawaa mu na ayi.

¹⁸Agba ana ama'a a 'yoyin a na aa yuwan adanshi a na a ri na ayi a tyo e ekere a Bulu, a gura damma ko ili i ta yu uwuyanu i na n shi aa majiyan a damma shi.

¹⁹Adanshi e Itoni i le a da, waru adama a za na a tsu de Yesu na kuwai a na Bulu gba a dansa u ta wuma.

²⁰ɗu gba n shi ta n lamba ununa ma kari yi ana a adanshi a nda. Reve me ece yi ko u ta usu u 'yawa Urishelima tsara a yuwaan yi uge'etosu wa adanshi a nda.

²¹Bulu gba u pati ta a lyawa mogono ma gbain ma uwwa adanshi'i. Dada n zuwai a zuwa yi o u'wa wa ali hali n fofo, ɗu n tara yi a 'yawa ya Kaisa.”

²²ɗu Agaripa damma Fesutu, “N ta ciga mu uwwa ili i na vuma nda aa damma.”

Dada Fesutu damma niyi, “Nfa'an, vu ta uwwa yi.”

Bulu na Agaripa

²³Ana usana u tawai, ɗu Agaripa na Baranisi o oto itana i tsugono reve a tawa obolo na azagbain a asoja na azagbain a lyuci. ɗu Fesutu zuwa a tawa na Bulu.

²⁴ɗu Fesutu yuwaan le adanshi u damma, “Mogono Agaripa obolo no omocin a gbagbain a na a ri pa, kalyuwai vuma nda! Aza a Isra'ila a na o utai Urishelima na Kasariya suru a tawa ta ya'a va a patishi mu n zuwa o una yi.

²⁵Agba a yindi i va, u yuwan ili i na i rawai o una yi shi. Ana wo o'woi u pati ta a 'yawa na adanshi a yi o ukobu u mogono ma gbain, ayi da i zuwai n jiyain n 'yawa na adanshi a yi ubata u mogono ma Roma.”

²⁶Agba n ri na amayun a adanshi na maa danaa mogono adama a vuma a nda shi. Ayi da i zuwai n tawai na ayi a makakan ma du suru. Waru n tawa ta na ayi a makakan ma wu, mogono Agaripa. Na tsu koto adanshi a yi, dada ma tsura ili i na maa dana.

²⁷A yindi i va u to o'wo ulambu wu uge'etosu n tara vuma na ri o u'wa wa ali a tyo o ukobu u mogono ma gbain babu mejege ma adanshi e ili i na u yuwain!”

26

Agaripa yuwan ta adanshi na Bulu

¹ɗu Agaripa damma Bulu, “Vu yuwan adanshi na aciyawu, mu uwwa.” ɗu Bulu 'yasan ekere a yi zuwa, tsara ama a rungwa. Reve u teme adanshi, ɗu u damma,

²“Mogono Agaripa, n ta na mazanga a na n tsurai mantsa ma na maa yuwan adanshi a makakan ma wu ana'an. N geshe aciyawa

* **25:13** Ayi vuma nda ulobo wa Hiridu Agaripa da a na e deyi atsuma o Aji. 12:1-22. Aala a ta a da le na dada va yi.

adama a adanshi a na ama a va a tawayi ubata wa wu.

³ N reve ta vu ta nu urevu wa agadu a aza a Isra'ila lon na cu'un vu nden n le. Gogo, yu wuwan ankuri nu polo atsuvu a wu wu uwwa mu ulobonu!

⁴ "A kungwato mu ta a Tarsu nu urevu wi ili suru wa aza a Isra'ila na atsuma a Urishe-lima. Azagbain a Isra'ila a ta nu urevu u nda suru.

⁵ E reve mu ta nu ujimu, waru a ta nu urevu u na amu Mafarishi ma da, aza a na a la'ai wila atsuma o ure wi itoni i tsu. A ta gura damma ne, nna a ciga a damma mejege.

⁶ Gogo, n ta mishin e ge'etosu mu adama o uzuwu wo okolo a na n zuwai a nzuwulai n na Asula a yuwayin ama a tsu nu ujimu.

⁷ Nzuwulai n nda n da n zuwai gundo tsu kupa ne ejere a yuwusaan Asula aganda urana na ayin. Nzuwulai n nda n tawaa ta nu uzuwu wo okolo. Mogono ma va, adama a na n ri nu uzuwu wo okolo a nda a da aza a Isra'ila a tawayi na adanshi a va pa nda.

⁸ Nye i zuwai woo o'wo usn vuma usu a na Asula a tsu 'yasan ta akwakwa?

⁹ "Amu aciyava n shi ta n ciga n putsaa na malyuwa me elime na mayan ma adanshi e Yesu va Nazara.

¹⁰ Nan ganu a gbagbain a ca mu ta ucira u na maa yuwan ili i nda suru, waru n reme ta aza e Itoni na abunda a Urishelima, reve n zuwa ukere u va fo tsara o unusa le.

¹¹ N zuwa ta a fufaba le a mantsa na abunda atsuma a a'isa, ko u ta zuwa le a wasan Kristi Zamawawa. N dana ta na tsushu'un ne ele lon, hali n karishi le ana a tyo e ilyuci ya alanga e ida yo omocin, avu n zuwa le de atsumalima."

Cine Bulu ga'ain na Yesu

¹² Avu Bulu lyuwa elime, adansa, "Urana u ro n dana ta atsuma a mmalu a tyo Dimaska, tsara n yuwan ulinga u nda, na mepepeline ma na ma ri nu ucira u na nan ganu a gbagbain a zuwai ukere.

¹³ Mogono, a tyo o urana a aci, dada ekan a na a la'ai ekan o urana o utai de zuva, avu u reme mu esu obolo na aza a na a danai na amu.

¹⁴ Atsuma a tsu, koyan riyar ta e ida. Reve mu uwwa udyo a yuwusaan mu adanshi na Tsu'arama,† adansa, 'Shawulu, Shawulu, nye i zuwai voo bongishi mu? Tsulo tsa da na nan yuwan nlangi na aadanga a agu'a.'

¹⁵ "Reve me ece, 'Avu da gba zane, Zagbain?'

"Avu Zagbain u usu, 'Amu da Yesu za na voo bongishi.

¹⁶ 'Yon gogo! Ili i na i zuwai n tawayi ubata wa wu gogo, n dangula wu ta vo o'wo aagbashi a va, reve waru vu damma ili i na

ve enei. Vu ta damma uvaɗi ili i na i farai pa, na mantsa mo ro na ve ene mu.

¹⁷ N ta lyungusu wu a tyo ubata wa aza a Isra'ila, waru n ta lyungusu wu a tyo ubata wa Atakpaci. N te kede vu na vaa 'yawa ubata u na n lyungu nuwu.

¹⁸ N ta ciga vu kpatu'wag esu e le, reve waru vu vadala le a lyawa irumbu a tyo ubata e ekan. Avu a vadala a lyawa ucira u Male a kamba ubata wa Asula. Asula a ta yuwaan le gafura vu unusu u le, avu a tsura ure obolo na ama a na a tawai nshinda n le adama o ucawu wo okolo e le ya'a va.' "

Ulinga wa Bulu

¹⁹ Avu Bulu damma waru, "Ne da waru, mogono Agaripa, n wasan shi.

²⁰ N fara ta yuwaan aza a Dimaska alajiya. Avu n kara a tyo Urishelima hali a tyo e ida ya Yahuda. Reve waru n kara a 'yawa ubata wa Atakpaci. Avu n damma le, ama suru a lyawa mayan mo unusu, avu a vadala a kamba ubata wa Asula. Reve a yuwan isa'ani tsara o roco ama a na a vadala.

²¹ "Ayi da i zuwai aza a Isra'ila e reme numu a Aa'isamapada, azama o una mu.

²² Amma Asula a kamba mu ta, ayi da i zuwai n ri wuma ana'an, tsara n damma ama amayun a nda, diga a vuma ke'en hali a tyo o mogono ma gbain. Ili i na n dammai suru ili i na amasula na Musa dammai da na yaa fara.

²³ Ili i na gba yaa fara, ele da Zamawawa to sowo atsumalima, ayi da waru wo o'woi vuma vu ufaru na 'yoyin atsuma a akwakwa, waru u ta dana ekan e ekere a aza a Isra'ila na Atakpaci."

²⁴ Bulu atsuma adanshi, reve Fesutu yuwan adanshi nu udyo zuva, "Bulu vu jaara ta wayan? Abunda e desununa u zuwa ta mapuna ma wu ma sada!"

²⁵ Avu Bulu kambuwa yi, "N jaara shi, Zagbain Fesutu. Ili i na maa dansa amayun a da, waru u ta nu urevu u sa'ani.

²⁶ Agaripa mogono u ta nu urevu wi ili i nda. N ta yuwusan adanshi babu wovon, n reve ta u ta nu urevu wi ili i na i farai de nu ujimu. Ili i nda i fara o oboguzu o ro usokowu shi.

²⁷ Agaripa mogono, vu ca ta okolo na amasula? N reve ta vu ca ta—"

²⁸ Reve Agaripa gbardara yi ne'en, "Vu ta a majiyan vu to o'woto mu za vi Itoni a mantsa wa'a?"

²⁹ Avu Bulu usu yi, "Ko nu u tara mantsa me ke'en ko mantsa ma abunda, avasa a va ayi da avu na aza a na a uwwusa mu ana'an yoo o'wo ununa amu n ri! Shede maa ciga du i dana wunlu na akani a nda shi."

³⁰ Avu mogono Agaripa, na gwamna Fesutu, na Baranisi, na aza a na a danai obolo

ne ele suru a 'yon reve a kara a lyawa ubata'a.

³¹ Ana a dammulai vani le, avu a damma, "Vuma nda yuwan ili i na i rawai o una yi shi, ko a zuwa yi o u'wa wa ali shi."

³² Hali Agaripa damma Fesutu, "O una u na u pati ntsu tsu 'yagwa na adanshi a yi ya Kaisa da goon yaa putsaa tsu tsu lyawa yi."

27

Bulu uwa ta a wantsun a tyo a lyuci va Roma

¹ Ana mantsa ma na tsaa kara a tyo Italiya yuwain, avu a zuwa Bulu na akapi a ama a na a danai o u'wa wa ali e ekere a yali ya asoja i na a tsu de Juliyo tsara u kalyuwa le. U dana ta pe atsuma a azagbain a asoja a na a tsu de Asoja a Kaisa Mogono.

² Arista dana ta fo obolo na atsu. Ayi vuma lyuci va Tasalonika da upasu wi ida ya Makidoniya. Tsu uwa ta wantsun u na wu utai Adaramiti. Ama a na a luwusa wantsu'un a shi ta a yuwan majiyan ma na e isawan a mulyuci n na n ri a nge'en m mala mi ida ya Asiya.

³ Ana usana u tawai, reve tsu uwa atsuma e ida ya Sida. Juliyo zagbain va asoja u yuwusaan ta Bulu isa'ani lon. Hali u lyawusa yi u kalyuwusa n'utsa ma yi, tsara a ca yi ili i na u cigai suru.

⁴ Ana tsu lyawai lyuci va Sida avu upepu u purusa tsu, avu tsu kara a tyo zuzu ni ida i memere ma mini ma Kuburu, tsara tsi ivuwan nu upepu'u.

⁵ Reve tsu kara a tyo uyagi a m'anga ma Kilikiya na Bamafiliya, hali tsu rawa a lyuci va Mira e ida ya Likiya.

⁶ Dada yali'i u tsurai wantsun u na wu utai diga a lyuci va Iskandariya waru u dana ta a tyo Italiya. Adama o ndolo a da u zuwa ntsu, tsu uwai a wantsu'un.

⁷ Tsu yuwan ta mmalu ma atsumalima mu upepu ni ikedu i mala rana kpara. Ana tsu yuwain atsumalima lon, reve tsu rawa zuzu na lyuci va Kinida. Avu upepu u putsaa tsu a na tsaa kara elime. Dada tsu kandaruwai a tyo e ida i memere ma mini ma Karita zuzu nu ubata u na a tsu de Salamani, upasu u na Karita ee geshee tsu upepu'u.

⁸ Ne da tsu yuwain mmalu na atsumalima hali tsu rawa a wisawatan u wantsun u na a tsu de Ubata u Sa'ani u Wivuwun, zuzu na lyuci va Lasiya.

⁹ Tse ene ta lyushi yuwan ta zuzu, waru uluwu u wantsu'un u to o'wo na meleshe lon. Amayun urana wa Abuki u Mayan ma Gafara mo Unusu*† ma kara ta.

¹⁰ Avu Bulu yuwan adanshi na azagbain adama a mantsa ma mmalu'u. Reve u damma, "Azagbain, n ta yuwusan majiyan na tsu lyuwa elime na mmalu n da tsu ta uwa atsumalima lon. Tsu ta ga'ani ni iwuya i na ya lungusa wantsu'un. Tsu ta waru o oco itana i na i ri a wantsu'un a mini. Ama a ta uwwa usan lon, waru wuma u tsu u ta dana e ekere e iwuya."

¹¹ Yalit ya aza o u'wa wa ali'i gba u usu adanshi a Bulu shi, avu u usu adanshi a zagbain vu uluwusa u wantsu'un na za wantsu'un.

¹² Ana wo o'woi Ubata u Sa'ani u Wivuwun u tu ukpatu'u lon, waa dana ulobonu lyushi koto wantsun u le lo shi. Reve ozo o ro e le a damma a lyuwa elime na mmalu, tsara a rawa a lyuci va Finikiya, adama lyushi cina le de. Finikiya wisawatan u wantsun u sa'ani u da a Karita,† za na a kalyuwusa ugana a tyo alivu nu uyagi a tyo alivu.

A ga'an ta nu upepu

¹³ Ana upepu u sa'ani u farai e kefushe diga uyagi, reve aza o uluwu u wantsu'un a yuwan majiyan a mantsa ma sa'ani ma da a yuwain mmalu cine o foboi. Avu o fodo rumu na a tsu vari a mini tsara wi isawaton wantsun, reve a kuru a nge'en m mala a tyo a nge'en mi ida ya Karita.

¹⁴ Amma avu abajini o upepu u na a tsu de "Upepu wu Ugana na Asana" u kefe tsu a tyo e memere ma mini.

¹⁵ Reve upepu'u u faba wantsun u tsu, hali tsu kuda a wala a tyo ubata u na tsu cigai. Avu tsu lyawa upepu'u u pura wantsu'un.

¹⁶ Avu tsu kuru na nge'en mi ida i memere ma mini ma Kawuda e ebele a na upepu waa damaton tsu shi. Tsu yuwan ta ukadu u na tsaa wawa wantsun u ke'en adama u langa wan. Avu tsu nla yi a wantsun u gbain.

¹⁷ Ana tsu ronoi wantsun u ke'en, tsu tawato niyi ubata wu zagbain'in, avu aza a wantsu'un a nla wantsun u gbain'in na amunga akandaruwa, tsara wo o'wo u'bolu. Avu a cipato aapalutsu a wantsu'un adama u kara ben, tsara u gama mabula ma Sirti wan.

¹⁸ Ana usana u tawai, a yuwan ta upepu wu ucira, hali a varishi itana a mala.

¹⁹ Ana usana u tawisai, reve aza o uluwu u wantsun a varishi itana i wantsu'un ne ekere e le.

²⁰ Ne da upepu'u u damatosun ntsu, agba u jebe shi, hali rana abunda. Upepu'u u pala ta urana ni italyo'o, hali tsu tawa okolo a na tsaa la'a.

²¹ Ne da tsu danai babu za na lyuwai ilyalya. A tyo de dada Bulu dey i ama a

* 27:9 Aza a Isra'ila a tsu yuwan ta abuki a nda e memere mo Woto wa Kupa. Mantsa mo ndolo ma da Mala me Memere ma tsu dana ujaaru.

wantsu'un, reve u damma le, "Ama a nda, nni i shi yu uwwa mu a na tsu lyawa Ubaṭa u Sa'ani u Wivuwun shi. Ni i shi i yuwan ne, tsu shi a tsura antsu a nda shi, waru ko ili i ta i tsu tsu shi a lamba shi.

²² Amma gogo i gbama okolo, ko za pa na waḡa kuwa shi, amma tsu ciga tsu 'yuwan wantsu'un u ta liḡa a mini.

²³ I reve amu vuma vu u'wa wa Ḃsulā u da, waru n tsu yuwaan yi ta aganda. Na ayin o yon, Ḃsulā a lyungu ta malingata ma yi a tyo ya'la va.

²⁴ Malingata'a wi isawan ta a nge'en n va, reve u damma, 'Bulu she vu uwwa wovon wan! Vu te isawan a maḡaḡan mo mogono ma gbain Kaisa. Waru adama a wu a da Ḃsulā ni isa'ani ya yi waa wawa ama a na a ri a mmalu obolo na ḡu.'

²⁵ Adama o ndolo i gbama asuvu! N ca ta okolo e ekere a Ḃsulā, ne da woo o'wo.

²⁶ Ko na wo o'woi, upepu u to oco tsu e ida i memere ma mini waru wantsun u tsu u ta liḡa."

Upepu'u u lyuwa ta elime

²⁷ Tso yuwan ta rana kupa na aza a nashi upepu'u e kebushe wantsu'un a tawa ubata u nda nu ubata u ndede o uyagi u mala'a e ida ya Italiya. Amma a tyo e memere ma ayin o urana wa kupa na aza a nashi, da da aza o uluwu u wantsu'un e revei a na tsu rawai zuzu ni ida.

²⁸ Da da o rito, reve a cina aru'un a mini'i udasuwa ukpaku nu ushin (120). Ana a karai ke'en, reve o ritowiso avu a cina aru'un a mini'i udasuwa kupakucci.

²⁹ Avu a fara a uwwusa wovon u na upepu wee kefe tsu a tyo ubata wa atali e ida'a. Da da a varyi i irumu yu ume i nashi o ucina u wantsu'un, tsara u putsaa wantsu'un na mmalu. Reve e teme a yuwusan avasa a patishi Ḃsulā usana u tawa le gbaga.

³⁰ Reve aza o uluwu u wantsu'un a shi a ciga a lyawa wantsu'un. Avu a tara mawantsun, reve a zuwa a mini vadamma a ta vari rumu vu ume elime a wantsu'un tsara a pusaan aza e le ugbozu.

³¹ Reve Bulu damma yali na asoja, "Nna ama a nda e isawan atsuma a wantsun u nda shi, babu ununa yaa yuwan i la'a."

³² Ana a uwwai ne, reve asoja'a a pupada amunga a mawantsu'un, avu a lyawa yi pe a mini.

³³ Usana azama matawa, avu Bulu pati le a lyuwa ilyalya, adansa, "Aza a va, tsu yuwan ta rana kupa na aza a nashi a na tsu yuwan mmalu ma atsumalima a mini, agba tsu lyuwai ili i ro shi.

³⁴ Adama o ndolo n ta patishi du i lyuwa ilyalya adama a lafiya du, ana wo o'woi ko vuma ta atsuma a du aa lamba anji a ta a aaci a yi shi."

³⁵ Ana u dammai ne, avu u tara opopofu, avu u yuwaan Ḃsulā maḡanga, reve wu bubusa yi, avu u tama. Ne da u yuwain a maḡaḡan me le suru.

³⁶ Avu suru nle a dashi ugbamu wa asuvu, reve ele fo a lyuwa ilyalya.

³⁷ Abunda a tsu na tsu danai pe atsuma a wantsu'un gba atsu da tsu danai ama ukpature na kupocindere na aza a tali (276).

³⁸ Ana a lyuwa a yuwan, reve o oco ishina ya abunda tsara a sada ume u wantsu'un.

Wantsu'un wu bosu ta

³⁹ Ana usana u tawai, aza o uluwu u wantsu'un a gura reve e ida i na a ri shi. Amma e ene ta oboguzu o ro a na a ri na wuyun. Reve a yuwan majiyan ma na a luwa wantsu'un a 'yuwa ubata u wuyun.

⁴⁰ Avu a pupada amunga a na a tsu nlaa irumu yu ume, reve a lyawa le pe a mala'a. Avu a bada amunga a na a nlaa aaci o uwalata u wantsu'un fo a mantsa ma ta. Reve a kara a 'yasasan aapalutsu a wantsu'un ununa waa zuwa upepu u kefe wantsu'un a tyo elime hali a rawa a nge'en m mala.

⁴¹ Agba wantsu'un u rawa e ida shi, avu tsu rawa ubata u na mini ma palai wuyun, reve wantsu'un u uwa a wuyun hali u kuda a zungwa. Avu wantsu'un u kara o moboso na acapa adama o upepu ni ikedu i mala.

⁴² Avu asoja'a a shi a ciga o una aza o u'wa wa ali, tsara a yuwan udasu a suma wan.

⁴³ Amma ana wo o'woi yali'i u ciga ta u wawa Bulu, reve u putsaa le. Avu u damma le aza a na a gurai udasu a dasa a tyo e ebele a mala.

⁴⁴ Akapi gba shi a kumba a akpata, ko a kumba akpata o ukosu u wantsun u na wu bosoi. Ne da a yuwain hali suru nle a rawai a nge'en m mala'a gbaga.

28

Bulu kambato ta ama atsuma a Malita gbaga

¹ Ana tsu la'ai, avu tsu uwwa a na tsu ta e ida i memere ma mini i na a tsu de Malita.

² Ama a lyuci'i a yuwaan tsu ta isa'ani lon. Mantsa ma mini na mantsa mo utanu ma da ma danai, avu a kabatowo tsu akina, tsara tsu lyasuwa.

³ Avu Bulu zami danga a zuwusa a akina, reve yo ro na ri na tsukono wu utu pe atsuma a danga'a adama o usuduwu, avu u kada Bulu o ukere reve u kaba de.

⁴ Ana ama a lyuci'i e enei yo'o ukaḡu o ukere wa yi, avu a dammulai vani le, "Vuma nda za mona ma ama ma da! Ye ene, ko na u kuwai a mini shi, amma suru na ne aamali a ka o uge'etosu wa amayun a da a

zuwai mpasa ma ama n kurusu yi, u ta gba a kuwa.”

⁵ Avu Bulu zaƙatsa ekere a yi reve u vari yo'o a akina, agba wu uwwa mƙala shi.

⁶ Reve ama'a a kara a majiyan a na Bulu ta tsutsa ko u riyā avu u kuwushi lo. Amma ana a jimai, agba e ene ili i fara na ayi shi. Reve a vadala majiyan me le, avu a damma, “Maşuła ma da.”

⁷ Vuma na a tsu de Pubiliya da danai gwamna vi ida i memere ma mini'i. U dana ta ni ida lo zuzu a kandaruwa. Ayi da u ushi ntsu, reve u ca tsu ucu'watan o u'wa wa yi hali rana ta'atsu.

⁸ Dada va Pubiliya gba u dana ta ni ivuna nu ucaruwu. Avu Bulu uwa ubata u na u danai. Reve u kuruwa yi ukere a yuwusaan yi avasa, avu gba vuma'a u kambā gbaga.

⁹ Ana vuma wo o'woi gbaga, reve ama e ida i memere ma mini'i a kara a tawusa a na ama e le a na a ri nu ubanakun ya Bulu avu u kambato le gbaga.

¹⁰ Ama'a a ca tsu ta tsubain lon, waru ana tsaa kara a ca tsu ta ili biti i na tsu cigai.

Bulu rawa ta a lyuci va Roma

¹¹ Ana tsu yuwain woto ta'atsu a Malita, reve tsu teme mmalu a mala'a. Avu tsu uwa a wantsun u na wi isawain e ida i memere ma mini'i a mantsa ma na mmalu a wantsun n shi n yuwan shi. Wantsun u lyuci wa Iskandariya u da u danai. A aaci a wantsu'un, iroci yu ushe'en yu mpishe va amali a na a tsu de Kasata na Polu da danai de.

¹² Ana tsu rawai a lyuci va Sirakusa, tsu danu ta pe rana ta'atsu.

¹³ Reve tsu uwa a wantsun avu tsu lyawa Sirakusa, avu tsu kara a tyo ubata u na a tsu de Rigiyyun. Ana usana u tawai, upepu u lapusa ta a tyosa u gana, avu tsu rawa a lyuci va Putiyoli.

¹⁴ Atsuma a lyuci va Putiyoli tsu cina ta pe aza e Itoni, reve a pati tsu tsi isawan pe ne ele. Ana tsu yuwain ajuma a ta ne ele, avu tsu kara a tyo a lyuci va Roma.

¹⁵ Ana aza e Itoni ya Roma a uwwai a na tsu ta lo o ure a tawa, reve a tawa a ga'aton tsu e Eden a Apiya. Ozo o ro gba shi a ga'aton tsu ta ubata u na a tsu de Cu'watan Ta'atsu. Ana Bulu ene nle, reve u godyoo Asula reve u dashi tsura ugbamu wo okolo.

Bulu yuwan ta adanshi de Roma

¹⁶ Ana tsu uwai a lyuci va Roma, a lyawa ta Bulu dana ayi a nde'en obolo na asoja a na a pirishi yi.

¹⁷ Ana tsu yuwain rana ta'atsu, avu Bulu de azagbain a Isra'ila atsuma a Roma. Ana o bolotoi avu u damma le, “Adu aza a va, ko na wo o'woi n yuwaan ama a tsu unusu

shi, n nusaan le ubata e ili ya agadu a nkaya n tsu shi. Suru na ne e reme mu ta a Urishelima, avu a ca mu e ekere a ama a Roma ugutsuwu.

¹⁸ Ele gba aza a Roma e petelyuwe ta adanshi a va, avu a ciga a lyawa mu, adama a na e reme mu nu unusu u na u rawai o una mu shi.

¹⁹ Amma ana aza a Isra'ila a usu yi shi, ayi da i zuwai u reme numu m patiyi a tyo na adanshi a va ubata wa Kaisa mogono, ko na wo o'woi n ciga n 'yawā na ama a tsu o ukobo wu uge'etosu shi.

²⁰ Ayi da i zuwai n ciamiyi ure u na me ene du, tsara tsu dammulai ne'en, ana wo o'woi adama a vuma na aza a Isra'ila e indanasa utawu wa yi u da a nla numu na akani a nda.”

²¹ Reve a usu yi, “Atsu tsu uwwa adanshi a wu ubata wa aza a Isra'ila shi. Tsu tsura mpepelime n na a danaa ntsu de Yahuda shi. Waru tsu uwwa adanshi o uwuyan a wu ubata wa aza a na a rawai shi.

²² Amma tsu ciga ta tsu uwwa yo okolo a wu. Ili i na gtsu tsu revei ayi da, adama o ure wa Asula a sa'avu a nda na ama suru a yuwusan adanshi a vanvama adama a yi.”

²³ Ana a zuwai urana u na a ga'an, reve ama na abunda gba a tawa ubata u na u cu'wain. Diga usana hali a tyo ulivu u yuwusaan le ta adanshi o tsugono tsa Asula. Avu u yuwan ulinga na atagada a Wilā wa Musa na atagada a Amaşuła, tsara u vadala le a kuru Yesu.

²⁴ Ozo o ro e le a usu ta ili i na u damma nle, ozo o ro gba shi a 'yuwan ta a na a ca okolo.

²⁵ Avu a uwa mawasan vani le, reve a kara e bete'ushe. A tyo o ukosu avu Bulu damma, “Ruhu va Akiza damma ta mejege, ana u yuwain adanshi na nkaya n tsu o una wa Ishaya vumavaşuła,

²⁶ ‘Vu 'yawā vu damma ama a va,

“I ta uwwa adanshi a va, agba yaa tsura urevu wa yi shi.

I te ene ili i na n yuwain, agba yaa dana nu urevu wa yi shi.

²⁷ Suru ndu i ta no okolo ugbamu.

Atsuvu a du a ula ta,

esu a du waru a tu upalu.

Yee ene shi, waru ya uwwa adanshi shi,

waru ya tsura urevu shi.

Ni i shi a uwwa, ana i vadala ta a tyo ya'a va, waru n shi ta kambato du gbaga.”’^o

²⁸ “Adama a nda, n ciga ta i reve Asula a lyungu ta na alabari e iwawi, hali a tyo e ekere a Atakpaci. Ele gba a ta ushi.”

[

²⁹ Ana Bulu dammai ne, aƙu aza a Isra'ila
a 'yon a lyawa ubaƙa'a, reve a ƙara a
mawasan ƙani le.]*

³⁰ Bulu gba u ƙanu ta pe o u'wa u na wa
tsupusa ikebe hali a'wan e re. A ushishi
vuma na taƙai ubaƙa wa yi suru.

³¹ A shi a putsaa yi na alajiya shi. U
yuwusan ta uritosu wa Yesu Zagbain Za vi
Iwawi, babu wovon.

Mepepelime ma Bulu a tyo ya Aza a Roma

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dana ta mepepelime ma nda a tyo aza e Itoni a Roma. A mantsa ma na Bulu danai aatagada a nda koto shi u bura Roma shi. Roma lyuci gbain da dana, waru ngono n na e deyi Kaisa a yuwan ta tsugono pe. Lyuci'i u dana ta na aza o urevu abunda pe. Bulu dana ta nu ugbozu adama u cuduwa ili i na Kristi Zamawawa yuwain atsuma e ifobi ya Asula a tyo o uvadi.

Bulu fara ta roco cine vuma suru oo o'wo za vu unusu e ekere a Asula, adama o ndolo a da za suru o'woi wukasu na Asula. Vuma aa gura dana ushiwun shi, amma Yesu tu ushiwun. Ana u kuwai kucci da wo o'woi o unu wa ama suru, waru Asula a ca ta za suru na usuyi Yesu Kristi ucira u kucci'i.

Atsuma a aatagada a nda, aza e Itoni e te reve lon cine Yesu yuwain abajini o ulinga adama u wawa le. E te isawan ugbamu atsuma o ucawu wo okolo e le adama a na a gura reve mejege cine Asula ee inda le. Urevu u nda u ta zuwa a yuwan wuma mejege, waru u ta kamba le a damma ozo o ro adama e Yesu na cine waa wawa le fo.

Ili i na iri pe atsuma a aatagada a nda

1. Bulu ni ikaka ya Aalabari a Sa'ani a yi (1:1-17)
2. Za suru ta nu unusu (1:18-3:20)
3. Ure u na Asula a ushishi ama (3:21-4:25)
4. Wuma u sa'avu adama a muwun ma Asula (5:1-8:39)
5. A te gba adama a ama a Isra'ila? (9:1-11:36)
6. Cine aa yuwan wuma u sa'avu wi icigi (12:1-15:13)
7. Ifobi ya Bulu ni icasu ya yi (15:14-16:27)

Ucuduwu

¹ Amu Bulu da n danai mepepelime ma nda. Amu aagbashi e Yesu Kristi Zamawawa da. Asula a dangwa mu ta mo o'wo aajiya,† reve u lyungu mu n 'yawa n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a yi.

² De nu ujimu, Asula a yuwan ta nzuwulai ma Alabari a Sa'ani a nda e ekere a amasula a yi, ununa a danai atsuma a Aatagada a Akiza.

³⁻⁴ Alabari a Sa'ani'i u ta yuwusan adanshi adama a Mawun ma yi, Yesu† Kristi Zagbain tsu. A matsan yi ta vuma za na shi mawun ma tsukaya mo Mogono Dawuda.† Agba Ruhu na ri akiza roco ta nu ucira na

Yesu Mawun ma Asula ma da, adama a na u 'yasan niyi o ukwa.

⁵ O ure wa Kristi Zamawawa da, Asula a ca numu ulinga u sa'ani wa aajiya. Ulinga u nda adama o rono ama e ida suru a usu avu a kuru da. N ta yuwusaan yi ulinga u nda.

⁶ Adu fo i ta pe atsuma a ama a na Yesu Zamawawa dangwai.

⁷ N ta danasaa du aza a na a ri atsuma a abajini a lyuci va Roma† mepepelime ma nda. Asula a ciga du ta avu waru u de du yo o'wo ama a akiza a yi.

Lyawa Asula Dada tsu na Yesu Zagbain Zamawawa ca du isa'ani a asuvu nden.

Bulu yuwain avasa avu waru u godyo

⁸ Lyawa n fara damma n godyo ta Asula atsuma a ala e Yesu Zamawawa adama a du suru. N ta yuwusan ne adama a na ama a ta yuwusan adanshi o ucawu wo okolo a du ubata suru.

⁹ Asula e reve ta a na n lyawai a yuwusaan du avasa shi, n ta yuwusaan yi aganda no okolo a va suru waru n ta casu Alabari a Sa'ani adama a Mawun ma yi.

¹⁰ Mantsa ma na maa yuwusan avasa biti, n tsu pati ta Asula u lyawa mu m bura du, waru u to o'wo ne na Asula a usu.

¹¹ N ciga ta me ene du, avu n ca du cu'un va aba'un a na Ruhu va Asula ca numu. U ta kamba du i kungwa nu ucira atsuma a Zagbain.

¹² N ta dansa n ciga ta tsu kambulai nu ucawu wo okolo a na tsu ri na ayi. Ucawu wo okolo a du u ta kamba mu, ucawu wo okolo a va waru u ta kamba du.

¹³ N'utsa n va, n ciga du ta i reve na n tsu dana ta e ifobi i na maa bura du. Agba ili i ro i tsu gesheshe mu ta kuci. N ciga ta n zuwa ama a kuru Zamawawa atsuma a Roma, ununa n yuwain na akapi a Atakpaci.

¹⁴ Na n ciga n 'yuwan n yuwaan ama suru aganda: aza a na a ri Nheleni† na aza a na Nheleni n da shi, waru na aza a na a ri nu urevu na aza a na e reve ili shi.

¹⁵ Ayi da i zuwai n ri no okolo n yuwaan du alajiya a Alabari a Sa'ani atsuma a Roma.

Ucira wa Alabari a Sa'ani

¹⁶ Maa uwwusa wono adama a Alabari a Sa'ani† a Kristi Zamawawa shi, adama a na ayi da ucira u na Asula aa yuwusaan ulinga adama u wawa za na suru cayi okolo, o ufuru aza a Isra'ila reve a kuru na Atakpaci.

¹⁷ Alabari a Sa'ani'i u to rocusu cine Asula aa tarasa ama na abula† a makakan ma yi, ayi da o ure wu ucawu wo okolo diga o ufuru a tyo o ukosu. Unata ni ili i na Adanshi a Asula a dammai, "Ayi nda za na Asula a tarasa za va abula da a makakan ma yi, u ta

tsura wuma o una u na u cayi Asula okolo.”

Ama suru a nusan ta

¹⁸ Asula za na ri zuva u to rocosu cine waa uwwusa upan wa ama adama a cu'un vu nusu ni iwuya i na aa yuwusan suru. E geshe ta amayun ni iwuya i le.

¹⁹ Asula a ta casu le atsumalima adama a na e reve ta ili i na i lobonoi na za biti e reve a tyo e ekere a Asula, adama a na Asula o roco le ta ili i ndolo suru a alanga e eteshe.

²⁰ Ama aa gura ene ucira wa Asula u na u ri babu ukotu nu ure wa akiza u majiyan ma yi shi. Diga ana Asula a yuwain uvadi, ili i na u yuwain suru i roco ta cine ayi u ri. Adama o ndolo ama a ri nu ure u motaa shi.

²¹ Ko na e revei Asula, a 'yuwan ta a ca yi tsugbain ana Asula a amayun, avu waru a 'yuwan o godyoo yi. Ana aa yuwan ne, reve majiyan me le mo o'wo ili ye pere. Okolo o tsulo tse le tsa shiwan ta ni irumbu.

²² A ta majiyan a ta nu ugbozu, reve gba o o'wo olo.

²³ Aa yuwusaan Asula a tsugbain za na ri wuma babu ukotu aganda shi. O una u ndolo, reve a uwa a yuwusaan amali aganda a na a yuwain oroci a ama a na aa dana wuma babu ukotu shi, obolo no oroci a nnuunu, ni inama, ni iyo.

²⁴ Adama a na a yuwusain ne, reve Asula a lyawa le e eneshe. Reve a yuwan ili i na a cigai a yuwan suru, avu maluwa me iwuya me le ma zuwa le e reme mayan ma tsipere.

²⁵ A 'yuwan ta amayun a Asula avu a usu epen. A yuwaan ta ili i na Asula a yuwain aganda, ana a yuwaan za na yuwan nle aganda. Ayi da za na aa ushishi ica babu ukotu. Ami.†

²⁶ Adama a na ama a yuwain ili i ndolo, Asula a lyawa le ta a kuru re wono na a cigai. Amaci a yuwusan tsipere na amaci, agba ne da wu ntsayi shi.

²⁷ Ali a ta yuwusan ne fo. A lyawa ta o vosun na amaci reve e reme a uwwusa maluwa ma na oo von na ali na abunda lon. Reve a yuwan ili i wono vani le, ili i na i cina nle ayi da oforo adama o tsulo tsa na a yuwain.

²⁸ Ama a yuwan ta majiyan ili ya abula i da shi a dana nu urevu wa amayun wa Asula. Dada gba Asula a lyawa nle a karai no okolo e iwuya i le, avu u lyawa le a yuwan ili i na yi ntsayi aa yuwan shi, ko ke'en.

²⁹ A ta tapu na cu'un vu unusu ni iwuya suru. A ciga ta o bolotowo aciyele ili biti. A ta 'yuwusan ama. A ta tapu na tsushu'un. A ciga ta mona, waru a ciga ta a yuwan nlangi vani le. A ta a mpusunlai mu ugbozu. A ta majiyan me iwuya a tyo e ekere a ama. A ta yuwusan idami.

³⁰ A ta lungususa ama ala. A ta 'yuwusan Asula. Aa casu ko vuma tsugbain shi. A ta 'yasan avangaci. A ta cuwusa aciyele. A ta yuwusan mpolo a yuwan iwuya e re sa'avu. Aa yuwusaan mbara n le tsutoni shi.

³¹ A ta yuwusan tsulo. A ta bulusa nzuwulai n le. O tsu roco isa'ani ko e ene iliyali yo ozo o ro shi.

³² E reve ta na wila wa Asula u dammai aza a na aa yuwusan nden n le ne tsonda, wu ntsaa ta a kuwa. Agba ili i ndolo i putsaa le a lyawa mayan me iwuya shi. Hali a ta gbagbusa ozo o ro a yuwan ne fo.

2

Uge'etosu wa Asula

¹ U ta yuwan i dana adansa, "Kai! Icu'un ya ama a na vaa yuwusan adanshi adama e le a ta ni iwuya lon!" Adu gba fo ama a wuya a da tse le, waru i ri nu ure u motaa shi! A mantsa ma na yaa dansa ele aza e iwuya a da waru a ta tsura atsumalima, i to kototosu aciyadu, adama a na cu'un vi ili i na yaa yuwusan dada ele fo aa yuwusan.

² Tsu reve ta Asula a ta mejege a mantsa ma na wee ge'etosu ama a na aa yuwusan ili i nda.

³ I te ge'etosu aza a na aa yuwusan ili i na i ri ili yi idaba, agba adu na aciyadu fo i ta yuwusan ili i na i ri ili yi idaba'a. I ta majiyan i ta gura la'a uge'etosu wa Asula?

⁴ I tara isa'ani† ya Asula ili i ro shi adama a na u tsu cashi atsumalima lo shi, avu u yuwusan ankuri na adu. Amayun i reve ta ili i na i zuwai Asula oo rocosu du isa'ani ayi da adama a na u ciga du ta i vadala a tyo ya'a yi.

⁵ Agba i ta na aciyogbamu reve i 'yuwan a vadala ubata wa Asula. U ta zuwa du i sowo atsumalima a na a karalai, o urana u na woo roco upan wa yi, reve u ge'eto mejege.

⁶ U ta cuwa ko u ca vuma suru atsumalima e ekere e ili i na u yuwain.

⁷ Aza a na a lyuwai elime na mayan me ili i sa'ani adama a na a zama tsugbain ni ica na wuma u babu ukotu, Asula a ta ca le wuma'a.

⁸ Agba u ta tsun upan na atsumalima a yi a aci a aza a na aa yuwusan nden adama a uwwaa aciyele uyo'o goon, aza a na waru a 'yuwusan a kurusu amayun reve e reme mayan me ili i wuya.

⁹ Asula a ta zuwa aza a na aa yuwusan unusu kuci oo sowo atsumalima, reve waru a uwwa mbala. Ili i nda i ta fara na aza a Isra'ila ne'en, reve o koso na Atakpaci.

¹⁰ Agba u ta ca za na aa yuwusan isa'ani biti, tsugbain, ni ica, na asuvu nden. Ili i nda i ta fara na aza a Isra'ila ne'en, avu o koso na Atakpaci.

¹¹ Ne ɗa u ri adama a na Ɔsulā e te ge'etosu ama suru unata.

¹² Ɔsulā a ta ca Atakpaci atsumalimā na a yuwan unusu, ko na e revei Wilā u na Ɔsulā a cayi Musa shi. Waru u ta ca aza a Isra'ila atsumalimā na a yuwan unusu, adama a na a ta na Wilā.

¹³ Ɔsulā a tsu kambato ama aza a aɗulā a makakan ma yi adama a na a uwwai ili i na Wilā waa dansa shi. Amma u tsu yuwan ta ne na aa yuwusan ili i na Wilā u dammai.

¹⁴ Ana Atakpaci, aza a na a ri na Wilā shi, a yuwain majiyan na aciyele a kuru ili i na Wilā u dammai, o roco ta atsuma o okolo e le e reve ta ili i na ri mejege ni ili i wuya.

¹⁵ O to rocosu na Wilā u ri pe atsuma e le, adama a na okolo e le e te ge'etosu le, adama e iwuya i na aa yuwusan, ko adansa le a na a ta yuwusan ili i sa'ani.

¹⁶ Ili i nda suru i ta fara o urana u na Ɔsulā ee ge'eto majiyan mo usokowu ma ama e ekere e Yesu Zamawawa. Alabari a Sa'ani a na maa yuwusan alajiya a damma ta ne.

Aza a Isra'ila na Wilā

¹⁷ Na aɗu za va Isra'ila ɗa, vu ta zuwusa ucira a Wilā. Vu ta afalu aɗu vuma va Ɔsulā a ɗa ɗa.

¹⁸ Vu reve ta ili i na a ciga nuwu vu yuwan ni ili i na waru vu revei a ri mejege, adama a na vu ritoi Wilā.

¹⁹ Vu ta zuwusa aɗu ɗa voo ronuso nrumbā adanga waru ne ekan a aza a na a ri e irumbu.

²⁰ Vu ta zuwusa vu to roco olo ure u mejege, reve vu rito aza a na e revei ili shi. Vu ta na Wilā, adama o ndolo a ɗa vu ri a majiyan vu reve ta ili bitu waru vu reve ta amayun suru.

²¹ Vu to ritosu ozo o ro, to, adama a nye vu ritoi aciyaɗu shi? Vu ta dansaa ozo o ro she e iwa wan, aɗu gba a yuwusan wivu.

²² Vu damma unusu u ɗa a yuwan tsipere, aɗu gba vu ta yuwusan ne. Vu damma u lobono a yuwaan amali aganda shi, agba vu ta tsurusā ili i na yaa uwusa wu ure u na u ri ulobonu shi a a'isa e le.

²³ Vu to uvaɗu a na vu ri na Wilā,† agba vu zuwa ama a tara Ɔsulā ili i ro shi ana vu 'yuwain a kuru yi.

²⁴ Ununa Adanshi a Ɔsulā a dammai ɗa, “Atakpaci a ta yuwusan adanshi a vama e ekere a Ɔsulā adama a ɗu.”

²⁵ Na aɗu za va Isra'ila ɗa, aɗu vu yuwan ili i na Wilā u dammai vu yuwan, na a paɗa wu uryumbu, ulinga we pere u ɗa shi. Amma na vu kuru Wilā shi, unata u ɗa u ri na a shi a paɗa wu uryumbu shi.

²⁶ A tsu paɗa Atakpaci uryumbu shi, agba na a yuwan ili i na Wilā u dammai, Ɔsulā a tara le ta gashi a paɗa le ta uryumbu.

²⁷ Ɔsulā e te ge'eto ɗu aza a Isra'ila, adama a na Atakpaci na aciyele a ta kuru Wilā'a. I ta na Wilā, waru i ushi ta mapada mo uryumbu,† agba aɗu i 'yuwan a kuru Wilā. A ta kuru Wilā ko na a paɗa nle uryumbu shi.

²⁸ O unā u na ama a tarai aɗu za va Isra'ila ɗa, aɗu waru a paɗa wu uryumbu, ili i ndolo i kambato wu za va Isra'ila va amayun shi.

²⁹ Ne ɗa shi, za va Isra'ila va aɗulā aɗi ɗa za na okolo a yi a ri mejege na Ɔsulā. Uryumbu wa amayun aɗi ɗa mapada mo ukwan ma lipu shi, amma aɗi ɗa uvadalasa wo okolo za na ulinga u Ruhu va Ɔsulā ɗa. Agba uvadalu u ndolo ulinga u Wilā u na a ɗanaɗi ɗa shi. Cu'un vuma ndolo ta tsurusā ica e ekere a Ɔsulā, agba e ekere a ama shi.

3

¹ Ele aza a Isra'ila a ta ni ili i na akapi a ama a ri na aɗi shi? Ulobonu u ne u ɗa na a paɗa le uryumbu?

² U tu ulobonu e re na aɗunda! Ure wu ufaru aɗi ɗa Ɔsulā a lyawa ta ikaka ya yi e ekere a aza a Isra'ila.

³ Amayun a ɗa ozo o ro e le a usu ikaka'a shi. Aɗi ndolo ta gura putsaa a na Ɔsulā a yuwan ili i na u yuwain nzuwulai?

⁴ Ko ke'en! Ko na ama suru oo o'wo aza e epen, Ɔsulā za va amayun ɗa. Adanshi a Ɔsulā a yuwan ta adanshi adama a yi, “Mantsa ma na vu yuwain adanshi suru, ama suru e te reve a na amayun a ɗa wu.

Mantsa ma na a tara nuwu a 'yawa ubata wu uge'etosu, vu ta lyuwa aci e le.”

⁵ Ama o ro a tsu damma ta, “Na tsu yuwan unusu, u to rocosu a alanga e eteshe a na Ɔsulā a aɗulā a ɗa. Adama o ndolo na Ɔsulā a ca tsu atsumalimā reve tsu damma u nusaan tsu ta.” (Ne ɗa ama aa gura damma.)

⁶ Mawasan ma nda amayun a ɗa shi! Na amayun a ɗa a na Ɔsulā a tsu yuwan isa'ani kuci shi, to, amayun waa gura yuwaan uvaɗi u nda uge'etosu shi.

⁷ Za ro waru tsu damma ta, “Na n yuwan epen, cine tsa ɗa Ɔsulā a damma a na aɗu za vu unusu u ɗa reve u ca mu oforo, ne epen a va o roco ta ili i na u dammai amayun a ɗa reve u ca yi tsugbain?”

⁸ Na ne ɗa, vu ta gura damma, “Lyawa tsu ɗanaɗi a yuwusan iwuya adama tsu cayi Ɔsulā tsugbain.” Ama o ro e isula tsu ta ana a dammai tsu ta yuwusan cu'un vu uritosu u ndolo. Amayun a ɗa shi! Ɔsulā e te ge'eto le atsuma e ili i na aa yuwusan.

Babu za va aɗulā

⁹ To, cine tsa ɗa a tsu aza a Isra'ila, tsu ta tarasa tsu la'a ta akapi a ama a na a buwai? Ne ɗa u ri shi, ko ke'en! Tsu roco ta ɗe

unusu† u ta guḅusa aza a Isra'ila oḅolo na Atakpaci fo.

¹⁰ Adanshi a Asulā a damma tsu tā,

“Babu za va aḅulā.†

Ko vuma tā.

¹¹ Babu za vu ugbozu.

Babu vuma na a zamishi Asulā.

¹² Ama a vadalaā tā Asulā ucinā suru.

Ama suru o o'wo tā ama e pere.

Babu vuma na aa yuwusan ili ya aḅulā.

Ko vuma tā babu.” ◇

¹³ “A tsu tawā tā nu ukwā adama a adanshi o unā u le.

Adanshi e le a tā tapu ne epen.”

“Ili i na aa dansa a tā gashi tsukono tso yo.”

◇

¹⁴ “A ta yuwusaan ama unā na adanshi a na a ri uyo'o shi kuci.” ◇

¹⁵ “Babu usān u da a tsu una ama.

¹⁶ Ubaṭa u na a tyoyi suru a tsu tawāā tā nu ulungusu na aṭsumalima.

¹⁷ A tsu yuwan ko ili i tā i na aa zuwa ama a yuwan nden n sa'ani na akapi a ama shi.” ◇

¹⁸ “A uwwusa wovon wā Asulā shi.” ◇

¹⁹ Tsu reve tā ili i na Wilā u dammai suru, u ta yuwusan adanshi a ama a na Asulā a cayi Wilā'a. Ne da u ri adama ama a tsura ure u motāā wan, waru uvadi suru u reve u tā nu unusu a maḅakan ma Asulā.

²⁰ Ko za lo na a gura yuwan ili i na Wilā u dammai suru shi, adama o ndolo Wilā'a waa gura zuwa tsu tso o'wo aza a aḅulā shi. Ili i na Wilā waa yuwusan ayi da u zuwa tsu tsu reve cu'un vu nusu na tsaa yuwusan.

Asulā a kambato tsu tā aza a aḅulā

²¹ Amma gogo Asulā o roco tā ure u ro ko'o a na waa tarasa ama aza a aḅulā. Wilā'a ni idana ya Amaṣulā a yuwan tā adanshi adama o ure u nda, amma utonishi u Wilā wa Musa u da shi.

²² Asulā a ta tarasa ama aza a aḅulā na a ushi Yesu Zamawawa za na aa za'wā nusu le. Vuma suru to o'wo za va aḅulā e ekere a Asulā o ure u nda, ko cu'un vuma ne da u ri.

²³ Ama suru a yuwan tā unusu reve a gasa a tsugbain tsā Asulā.

²⁴ Amma Asulā a ta tarasa le aza a aḅulā adama e isa'ani i na u cayi une'e pere. U yuwan tā ili i ndolo e ekere e Yesu Zamawawa, za na kambato ntsu faḅan ana wu za'wāi nusu tsu.

²⁵⁻²⁶ Asulā a ca tā Yesu Zamawawa wo o'wo kucci† na a tawāā na nsalalāi, o ure wu ucasu wo okolo e ekere a mpasa mā yi. Asulā a yuwan tā ne adama u roco u tā mejege, ana de na aḅapa u yuwain ankuri, reve u sakato nusu va ama. Agba gogo u tā

mejege ana waa tarasa za vu unusu na biti usuyi Yesu za va aḅulā e ekere a yi.

²⁷ Tsu tā ni ili i na yaa zuwa tsu tsu 'yaṣan avangaci adama a aciyatsu? O'o, ana Asulā a usu ntsu, adama e isa'ani i na tsu yuwain da shi. Amma adama o ucawu wo okolo a tsu a da.

²⁸ Asulā a zuwa tsu tā tso o'wo mejege na aciyayi adama a na tsu usuyi, amma adama a na tsu toniyi Wilā u da shi.

²⁹ Asulā a aza a Isra'ila a da goon? O'o, ne da shi! Ayi fo Asulā a Atakpaci a da? Ee, ne da da!

³⁰ Asulā a tā a da a ri lo, waru ure u tā u da u ri lo a na u tsu usu ama. U tsu kambato tā ama mejege na aciyayi goon na a usu. U ḅalā ko ele aza a Isra'ila a da ko ele Atakpaci a da shi.

³¹ Gogo a na tsu ri nu ucawu wo okolo, to, tsu ta vari Wilā'a? Ko ke'en! Ucawu wo okolo u tsu zuwa tsu tā tso o'wo na amayun e ili i na Wilā u ciga ntsu tso o'wo.

4

Ucawu wo okolo a Ibrahim

¹ Nye tsaa damma a na akaya a tsu Ibrahim ritoi adama o ucawu wo okolo?

² Na Asulā a tara yi za na ri mejege adama e ili i na u yuwain, to, u tā danā ni ili i na waa yuwaan afalu. Agba waa yuwan ne e ekere a Asulā shi.

³ Adanshi a Asulā a damma, “Ibrahim ca tā Asulā okolo, adama o ndolo a da Asulā a kece niyi za va aḅulā.” ◇

⁴ Na vuma linga, a ciga a 'yuwan a tsu tsupa yi tā adama o ulinga u na u yuwain. Ikebe i ndolo une'e u da shi.

⁵ Agba vaa zuwa Asulā a tara wu za va aḅulā† adama e ili i na vu yuwain shi. Asulā a tsu tara tā aza o unusu aza aḅulā goon adama a na a ca niyi okolo.

⁶ Ne da fo Dawuda dammai ana u yuwain adanshi a mazangā ma vuma na Asulā e kece za va aḅulā, ko na wo o'woi aḅulā'a adama e ili i na vuma'a u yuwain da shi:

⁷ “Ama a na a yuwain ili i wuya i na Asulā a yuwayin gafura,

a tā na mazangā ma amayun.

Asulā a tawa tā unusu u le.

⁸ Ama o ndolo a tā na mazangā,

aza a na Asulāzuva aa cuwusan nu unusu u le waru shi.” ◇

⁹ Mazangā ma na Dawuda yuwain adanshi a yi, wo o'wo tā za va aza a na a padai uryumbu goon? O'o, ko ke'en! Wo o'wo tā za va aza a na a padai uryumbu shi fo. Adama a na tsu damma tā de ili i na Adanshi a Asulā a dammai, “Ibrahim ca tā Asulā okolo, reve gba Asulā e kece yi za va aḅulā.”

◇ 3:12 Ica 14:1-3; Ica 53:1-3. ◇ 3:13 Ica 5:9; Ica 140:3.

◇ 4:3 Ufr. 15:6. ◇ 4:8 Ica 32:1-2.

◇ 3:14 Ica 10:7. ◇ 3:17 Isha. 59:7-8. ◇ 3:18 Ica 36:1.

¹⁰ Cine tsa dá ili i nda i farai? Asulá a ushi tá Ibrahim kafu a pada yi uryumbu, ko cina a pada yi? Asulá a ushi yi tá kafu a pada yi uryumbu.

¹¹ Uryumbu'u iroci i dá na Ibrahim cayi de okolo waru Asulá a ushi yi tá de reve u kece yi za va ábulá, ko kafu a pada yi uryumbu. Adama o ndolo Ibrahim dá dada va aza a na a cayi okolo e le, agba a pada le uryumbu shi. O o'wo tá aza a ábulá e ekere a Asulá adama o ucawu wo okolo e le.

¹² Waru Ibrahim dada va aza a na a pada yi uryumbu dá fo, amma she ná a ri ná cu'un vu ucawu wo okolo a na Ibrahim shi ná ayi kafu a pada yi uryumbu.

Nzuwulai adama aza na a ri nu ucawu wo okolo

¹³ Asulá a yuwaan tá Ibrahim ná muwun n tsukaya má yi nzuwulai n na waa ca le uvadi. Asulá a yuwan ne adama a na Ibrahim kuruyi Wilá shi, amma adama a na ucawu wo okolo a ná ubatá wa Asulá u zuwa tá a tara yi za va ábulá.

¹⁴ Na ama a ushi ili i na Asulá a yuwain nzuwulai adama e itoni i Wilá, to, ucawu wo okolo wo o'wo tá ili ye pere. Waru nzuwulai má Asulá a tyo ya Ibrahim wo o'wo tá ili ye pere fo.

¹⁵ Asulá a tsu yuwan tá upan na ama a kudá a kuru Wilá. Ná wilá u shi lo shi, vuma shi a kudá wilá a shi.

¹⁶ Adama o ndolo a tá ushi nzuwulai má Asulá a mantsa ma na a cayi okolo. U ta casu yi pere, waru e reve ta a tá ushi yi. Ná a kuru Wilá† wa aza a Isra'ila, ko a kudá a kuru yi, a tá ushi yi ná a ri nu ucawu wo okolo tsa Ibrahim. Adama a na Ibrahim ayi dá dada va aza a na a cayi okolo suru.

¹⁷ Ununa Adanshi a Asulá a dammai ana Asulá a dammai Ibrahim,† “N zuwa wu tá vo o'wo dada vi ida ya ábunda.” † A yuwaan tá Ibrahim nzuwulai n nda adama a na a cayi Asulá okolo, za na tsu 'yasán akwakwa a kambá wuma reve waru u yuwan ili i sa'avu yu utá atsuma e ili i na i ri lo shi.

¹⁸ Ana Asulá a yuwayin Ibrahim nzuwulai a na u to o'wo dada vi ida ya ábunda, Ibrahim usu tá. Asulá waru a damma tá, “Muwun n tsukaya má wu n to o'wo ábunda tse italyo'o,” † ko na wo o'woi cu'un vu nzuwulai n ndolo u rotso tá gashi waa yuwan shi.

¹⁹ Reve Ibrahim lyuwa elime nu ucawu wo okolo, ko na u shi na a'wan a na a rawai zuzu nu ukpaku, na a shi a putsaa yi a na wo o'wo dada. Saratu† ka va yi fo u shi tá u kutsa, agba koto u shi u matsan shi.

²⁰ Ibrahim zuwa tá okolo na Asulá a ta gura yuwan ili i na u yuwain nzuwulai,

agba u bulá shi. Ucawu wo okolo a yi u shi-ton yi tá nu ucira, ávu u ca Asulá tsugbain.

²¹ U tara tá suru suru na Asulá aa gura yuwan ili i na u yuwain nzuwulai.

²² Reve gba adama o ucawu wo okolo a Ibrahim, “Asulá e kece yi za va ábulá.”†

²³ Ana Adanshi a Asulá a dammai “Asulá e kece yi tá za va ábulá,” a dána yi adama a Ibrahim goon shi.

²⁴ A dána tá ne adama a tsu fo, adama a damma tsu na Asulá ee kece tsu fo aza a ábulá ná tsu ca Asulá okolo, za na 'yasán Yesu Zagbain tsu atsuma a akwakwa.

²⁵ Asulá a ca tá Yesu adama u kuwa adama o unusu u tsu, ávu waru u 'yasán yi, adama Asulá a usu tsu.

5

Ucawu wo okolo u tsu tawá tá na mazanga

¹ Asulá a usu tsu tá o ure wu ucawu wo okolo. Gogo tsu tá na asuvu nden ná Asulá adama e ili i na Yesu Zamawawa Zagbain tsu yuwaan ntsu.

² U yuwaan tsu tá ure adama tsu uwa atsuma e isa'ani† ya Asulá adama a na tsu ushiyi Zamawawa. Tsu ta yuwusan mazanga adama a na tsu ta pe na akunda atsuma a tsugbain tsá Asulá.

³ Tsu tá waru ná mazanga atsuma a adama, adama a na tsu reve tá ele nda a tsu táwaa tá ná makaBa ma asuvu atsuma a tsu.

⁴ MakaBa ma asuvu ma dá ma tsu lapula tsu nden, waru ulapulu wu nden n dáda u tsu táwaa nu uzuvu wo okolo.

⁵ Na tsu ri ná cu'un vu uzuvu wo okolo o ndolo, woo rono tsu e ida shi. Ili i nda i fara tá adama a na Asulá a ca ntsu Ruhu va Akiza, za na shitoyin okolo a tsu ni icigi ya yi.

⁶ Zamawawa kuwa tá adama a tsu mantsa ma na tsu kudá a kamba aciyatsu, ko na tsu danai aza o unusu.

⁷ Ili yu usan i dá nanza ciga u kuwa adama u wawa nanza na aa kuru Wilá. Amma u ta gura o'wo u kuwa adama u wawa wuma wu za na a yuwusaan ozo o ro isa'ani kuci.

⁸ Amma Asulá o roco tsu tá abajini e icigi ana u lyunguyi Zamawawa tsara u kuwa adama a tsu a mantsa ma na tsu danai aza o unusu.

⁹ Gogo Asulá e te keceshe tsu aza a ábulá adama a mpasa mu Zamawawa, waru tsu reve tá u ta wawa tsu o upan wa Asulá.

¹⁰ Ko na tsu danai n'yuwatan má Asulá, u kambato tsu tá n'utsa má yi, adama a na Mawun má yi má kuwai adama a tsu. Gogo a na tso o'woi n'utsa má Asulá, tsu reve tá amayun a dá a na waa wawa tsu e ekere a wuma u Mawun má yi.

¹¹ Ayi ndolo da goon shi, amma tsu yuwan ta mazanga adama e ili i na Asula a yuwain e ekere a Zagbain tsu Yesu Zamawawa, za na kambato ntsu n'utsa ma Asula.

Adamu na Zamawawa

¹² Unusu u uwa ta atsuma o uvadi adama e ili i na vuma ta yuwain, avu unusu'u u tawaa nu ukwa. Ayi da i zuwai ciga 'yuwan vuma suru kuwa adama a na vuma suru yuwain unusu.

¹³ Unusu u ta pa atsuma o uvadi kafu Asula a ca Musa Wila. Asula aa cuwusan nu unusu'u shi a mantsa mo ndolo, adama a na Wila u dana lo shi.

¹⁴ Amma diga a mantsa ma Adamu a tyo a mantsa ma Musa, suru nle a kuwa ta, ko na koto a shi a 'yuwain a yuwan ili i na Asula a damma nle a yuwan shi, cine Adamu yuwain.

E re ro Adamu cu'un vu Zamawawa da za na tawai na acapa.

¹⁵ Amma ejere'e unata u da a ri shi, adama a na une'e wa Asula u ri tsu unusu wa Adamu shi. Amayun a da ama na abunda a kuwa ta adama o unusu u vuma ta ndolo. Amma isa'ani ya Asula i la'a ta mgbain lon, waru ama na abunda a tsura ta une'e u wuma wa Asula adama e isa'ani i vuma ta. Vuma ndolo ayi da Yesu Zamawawa.

¹⁶ Waru ili i na une'e pere wa Asula u tawayi u tawa ta ko'o ni ili i na unusu u vuma ta u tawayi. Ana Adamu yuwain unusu, Asula a tsu ge'eto ta reve waru u ca atsumalima. Amma Asula a usu tsu ta adama o une'e wi isa'ani u na u cayi, ko tsu yuwan unusu wa abunda.

¹⁷ Unusu u vuma ta nda, ayi Adamu, u tawaa ta nu ukwa avu wo o'wo mogono e ekere a tsu. Amma ili i na Yesu Zamawawa yuwain la'a ta ili i ndolo na abunda lon. Asula a ta ni isa'ani lon e ekere a tsu, waru u usu tsu ta adama e Yesu. Adama o ndolo tsu ta tsura wuma reve tsu lyuwa aci o unusu nu ukwa.

¹⁸ Unusu u ta wa Adamu u tawaa ta na atsumalima o ukwa a tyo a ama suru. Ne da waru, ili ya abula i ta i na Yesu Zamawawa yuwain u zuwa ta ama suru o o'wo mejege e ekere a Asula. Ayi da u tawayi na wuma wa amayun e ekere a ama suru.

¹⁹ Adamu 'yuwan ta o toni Asula, ne da u zuwai ama na abunda o o'woi aza o unusu. Avu Yesu Zamawawa yuwan tsutoni na Asula, waru u ta zuwa yi u kambato ama na abunda aza a abula a makakan ma yi.

²⁰ Amma Asula a ca ta Wila adama ama suru e reve cine a ri nu unusu. Amma a na ama a lyuwusa elime atsuma o unusu, Asula waru a lyuwusa elime atsuma e isa'ani ya yi.

²¹ Unusu u ta yuwusan tsugono a aci a ama suru, reve u tawaa le nu ukwa. Ne da waru gogo, isa'ani ya Asula yaa yuwusan tsugono, waru u usu tsu ta adama e Yesu Zagbain Zamawawa tsu. Ayi ili i nda i da i tawaa ntsu na wuma u babu ukotu.

6

Unusu u ri nu ucira shi

¹ Tsu ta majiyan tsu lyuwai elime na mayan mo unusu adama isa'ani ya Asula i lyuwa elime?

² O'o, ko ke'en! E icigi yu unusu, to, atsu akwakwa a da, adama o ndolo cine tsaa lyuwai elime na mayan mo unusu?

³ Yi icina ta na suru ntsu tso o'woi ili i ta na Zamawawa ana a rumbu ntsu? Ana a rumbu ntsu, tsu kuwa ta cine ayi u kuwai.

⁴ Ana a rumbu ntsu, wo o'wo ta a cido tsu ta obolo na ayi adama a na tsu kuwa ta obolo na ayi. Dada'a u zuwa ta Zamawawa kambisa wuma e ekere a tsugbain nu ucira wa yi. Ne da waru, u zuwa ntsu fo tso o'woi wuma ko'o o ure u sa'avu.

⁵ Zamawawa kuwa ta, atsu fo gba tsu boluloi ta na ayi o ukwa. Ne da gba Asula aa zuwa tsu tsu kambisa wuma ununa u zuwai Zamawawa kambisa wuma.

⁶ Tsu reve ta o una ta ama a na tsu shi nu ujimu a akpata na Yesu adama a na unusu u lambai ucira wa yi atsuma a wuma u tsu. Asula a yuwan ta ne adama lipu vu nusu tsu a dashi o'wo agbashi o unusu wan.

⁷ Ne da u ri, mantsa ma na vuma kuwai biti u fatsa ta e ekere o unusu, unusu u ri nu ucira a aci a yi waru shi.

⁸ Na tsu kuwa obolo na Zamawawa, tsu reve ta na tsaa dana wuma na ayi waru.

⁹ A 'yasan ta Zamawawa atsuma a akwakwa, agba tsu reve ta u buwa a kuwa shi. Ukwu u ri nu ucira a aci a yi gogo shi.

¹⁰ Ana Zamawawa kuwai, u kuwa ta u ta adama u lyuwa aci o unusu, agba wa dashi kuwa shi, ko ke'en. Gogo nda u ta na wuma u sa'avu, waru wuma u sa'avu wa yi u to obolo na Asula.

¹¹ Ne da waru, i tara aciyadu tsu akwakwa a tyo e ili i na i ri unusu, agba i ta wuma obolo na Asula e ekere e Yesu Zamawawa.

¹² Adama o ndolo she i lyawa unusu u yuwusan tsugono a aci a du pa o uvadi wan. She i kuru ili i wuya i na i cigai i yuwan wan.

¹³ She i lyawa upasu u na atsuma a lipu du wo o'wo ili i mayan mo unusu wan. Amma o una u ndolo, i ca Asula aciyadu suru suru adama a na i ta tsa ama a na a shi ukwa, amma avu Asula a zuwa du yo o'wo wuma. I ca Asula lipu du suru suru adama i yuwan ili i na i ri mejege, waru reve i tawaa Asula na tsugbain.

¹⁴ Unusu u buwa a yuwan tsugono a aci a ɗa shi. Isa'ani ya Asula i ɗa yaa yuwusan tsugono tsa ɗu, agba Wila shi.

Aagbashi a na aa yuwusan ili i na Asula a cigai

¹⁵ Adama o ndolo, u ta dansa tsu ta lyuwa elime nu unusu faan, ana wo o'woi isa'ani ya Asula i ɗa yaa yuwusan tsugono a aci a tsu, agba Wila shi? Ko ke'en, ne ɗa shi!

¹⁶ I reve ta ili i na i dangwai i toni suru wo o'wo ta zagbain ɗu. I ta gura dangwa unusu, za na tsu tawaa nu ukwa, ko i ta gura dangwa i toni Asula, avu yo o'wo aza a abula ekere a yi.

¹⁷ De acapa, agbashi o unusu a ɗa i shi. Amma n godyo ta Asula a na i toniyi uritosu u na i usuyi i kuru mejege.

¹⁸ Asula a bada ɗu ta e ekere o ucira wu unusu, avu yo o'wo agbashi a Asula adama i yuwan ili i na i ri mejege.

¹⁹ N yuwan ta adanshi ni iroci yi vadilima adama i tara ili i na maa dansa babu usan. De acapa, i lyawa ta aciyaɗu yo o'wo agbashi e ekere o unusu ni iwuya. Gogo gba i ciga i 'yuwan i dangwa yo o'wo agbashi e ekere a abula adama yo o'wo aza a akiza.

²⁰ De acapa, ana i shi agbashi o unusu, i shi adama e ili ya abula shi.

²¹ Nye i ɗa i tsurai a mantsa mo ndolo a na i yuwusain iwuya? Gogo gba i ta uwwusa wono u le. Ili i ndolo ukwa u ɗa goon u tsu tawaa.

²² Gogo nda Asula a bada ɗu ta e ekere o ucira wu unusu, reve yo o'wo agbashi a yi. Gogo i ta yuwusan ili i na ya tawusa n nden ma akiza, reve i koso a wuma u na woo koto shi.

²³ Atsupu o unusu ukwa u ɗa, amma Asula a ca tsu ta wuma u babu ukotu pere e ekere e Yesu Zamawawa Zagbain tsu.

7

Iroci ubatq u lolo

¹ Ama a va, suru ndu i reve ta Wila wa Musa. Adama o ndolo i reve ta na Wila u tsu yuwan ta tsugono a aci a ama ele ubuwu wuma goon.

² Iroci, na ka olo, wila wu nla yi ta na vali va yi, na vali' i u ri wuma. Amma nu u kuwa, wila u lolo u buwa wunlu na ayi shi.

³ Agba na wo olo vali ro vali va yi ubuwu wuma, Wila u damma u ta yuwusan tsipere. Amma na vali va yi kuwa u ta faan e ekere a wila u lolo, waru u yuwan tsipere shi, ko na wo olo vali ro.

⁴ Ama a va, ne ɗa u ri ya' a ɗu. Wila u buwa o tsugono a aci a ɗu shi, adama a na i kuwa ta u ucira wa yi ana i kuwai na Zamawawa a akpata.† Gogo gba i to obolo na za na a 'yasain atsum a akwakwa, adama tsu yuwayin Asula aganda.

⁵ De acapa, upasu u lipu u tsu za na ri nu unusu tsu yuwan ta tsugono tsa tsu. Wila u zuwa tsu ta tsu ciga mayan me ili i na i ri unusu u na u yuwain tsugono tsa lipu tsu. Waru adama o ndolo, ili i na tsu yuwain biti u tawain tsu ta o ukwa.

⁶ Agba Wila u buwa a yuwusan tsugono tsa tsu shi. Tsu ta gashi akwakwa, waru Wila waa tsura ucira a aci a tsu shi, ko ke'en. Gogo tsu ta gura yuwaan Asula aganda o ure u sa'avu na Ruhu va yi o ronoso tsu adanga, agba a akuci o ure u Wila u na a ɗana shi.

Wila nu unusu

⁷ I ta dana a majiyan gashi n ta dansa unusu na Wila ili i ta i ɗa. Ne ɗa u ri shi! Amma Wila u ɗa u zuwa numu n revei ili i na a tsu de unusu. Iroci, n shi n reve ili i na waa dansa she vuma ciga ili yi za ro shi wan, she na Wila u damma numu she n yuwan ne wan.

⁸ Unusu u ɗa u tsurai ure e ekere a wila u nda, ɗaɗa u zuwa numu n dana na tsushu'un icu'un icu'un. Na Wila u shi lo shi, unusu u shi a tsura ucira u nda shi.

⁹ Ko ili i shi i ɗala mu shi kafu n reve ili i na Wila u dammai u lobono ta n yuwan. Amma ana n reve niyi, n reve ta na n yuwain unusu waru za vu unusu ɗa n shi, za na aa kuwa.

¹⁰ Wila u na u shi a zuwa mu wuma, ayi ɗa u kambisai, u zuwaa numu ukwa.

¹¹ Unusu u tsura ta ure u na waa pusan mu ugbozu, reve u yuwan ulinga na Wila a adama wu una mu.

¹² Suru na ne, Wila a a aciyayi u ta na akiza, ili i na waru u dammai a ta na akiza na mejege.

¹³ N ta dansa ili i na i ri ulobonu u ta zuwusaa mu ukwa? O'o, ko ke'en! Unusu u ɗa u tarai ili i na i ri ulobonu reve u yuwan ulinga na ayi adama u tawaa mu nu ukwa. Ili i nda i fara ta adama n reve ili i na unusu u rotsoi na amayun. Ili i na i zuwai Wila u ri lo ayi ɗa adama u roco na unusu ili i wuya i ɗa lon.

Mpolo adama a yuwan unusu wan

¹⁴ Tsu reve ta Wila ili i sa'ani i ɗa. Wila u ɗa waa tawusaa na addama shi, amma amu ɗa, adama a na amu vuma ɗa goon. Adama o ndolo, unusu u ta yuwusan tsugono a aci a va gashi amu aagbashi a yi a ɗa.

¹⁵ N reve ili i na i zuwai maa yuwusan ili i na maa yuwusan shi. N ciga ta n yuwan ili i na i ri mejege na amayun, agba maa yuwusan yi shi. O un a ndolo, reve n reme a yuwusan ili i na n 'yuwain.

¹⁶ N reve ta na ili i na maa yuwusan mejege ma ɗa shi, ayi nda u roco ta n usu ta Wila u tu ulobonu.

¹⁷ Adama o ndolo aṃu da maa yuwusan ili i wuya i nda shi. Unusu u na u ri nden atsumā a va a da a yuwusan le.

¹⁸ Upasu u wuma u va u na u ri akuci nu unusu u lyawa mu n yuwan ili i na i ri ulobonu shi, ko ke'en. Ko na n shi n ciga n yuwan ili i sa'ani, n tsu gura shi.

¹⁹ Na n ciga n yuwan isa'ani, n tsu yuwan shi. Waru na n ri o mpolo n kuḍa a yuwan unusu, reve gba me eneshe aṃu da nda a yuwusan yi.

²⁰ Agba na maa yuwusan ili i na n cigai n yuwan shi, aṃu da na amayun maa yuwusan yi shi. Unusu u na u ri atsumā a va aḡi da waa yuwusan yi.

²¹ Apa ili i na me enei a wuma u va, na n ciga n yuwan ili i sa'ani aṃu n cina aciyava a yuwusan iwuya.

²² Okolo a va a ta mazanga adama a wila u na wu utai ubata wa Asula.

²³ Agba reve n cina ubata biti atsumā a va ili i ro a yuwusan nlangi ni ili i na okolo a va a cigai a yuwan, reve u kambato mu aagbashi o unusu u na waa yuwusan tsugono tse ili i na maa yuwusan suru.

²⁴ Adama o ndolo, okolo a va a danu shi! Zane da o utaa mu e ekere a lipu nda na aa zuwusa mu ukwa?

²⁵ N godyo ta Asula adama e Yesu Zamawawa Zagbain tsu, aḡi da za na wawa numu.

Nda cine n ri: o okolo a va, n ciga ta n kuru wila wa Asula, agba upasu u lipu va u na u cigai u yuwusan unusu, wo o'woto mu ta aagbashi o unusu.

8

Lyawa Ruhu va Akiza yuwan tsugono

¹ Adama o ndolo, na adu aza e Yesu Kristi Zamawawa da, Asula ee ge'eto reve waru u kototo du shi.

² Adama a na adu aza a yi a da, Ruhu va Akiza na tsu tawaag na wuma u bada du ta yo o'wo faan e ekere o ucira wu unusu u na u tsu tawaag nu ukwa.

³ Aḡi Wila wa Musa u ri nu ucira u na waa wawa tsu shi, adama a na atsu na aciyatsu aza o unusu a da tsu danai. Amma Asula a yuwan ta ili i na Wila waa gura yuwan ne shi. U lyungu ta Mawun ma yi a tyo o uvadi na lipu tsu, ili i na i tawai ko'o aḡi da lipu tsu ta nu unusu. Asula o kototo ta ucira wu unusu u na waa yuwusan tsugono a lipu tsu, ana u ca ntsu Mawun ma yi tsu kucci adama a nusu tsu.

⁴ A yuwan ta ne adama a tsupa suru atsupu e mejege a na wila u dammai a aci a tsu, atsu na tsoo tonu Ruhu, agba tsaa kurusu ili i na lipu cigai shi.

⁵ Na ama a lyawa ili yu unusu i na ele a cigai a yuwan, i yuwan tsugono a aci e le,

a tsu yuwusan ta majiyan mo unusu kuci. Amma aza a na a lyawai Ruhu yuwain tsugono a aci e le, a tsu yuwusan ta majiyan me ili i na yaa zuwa Ruhu'u waa uwwa uyo'o u le.

⁶ Ni icigi i mayan me ili i wuya ma da maa yuwusan tsugono a aci a vuma, u ta kuwa. Amma na Ruhu da a yuwusan tsugono a aci a vuma, u ta danan na wuma na asuvu nden.

⁷ Ni icigi i mayan mo unusu ma da maa yuwusan tsugono a aci a vuma, kuci da waa yuwusan nlangi na Asula. U tsu toni ili i na Asula a dammai u yuwan shi. Amayun a da, waa gura yuwan tsundolo shi.

⁸ Aza a na a lyawai she ili i na lipu le damma nle a yuwan dada aa yuwusan, aa zuwa Asula a uwwa uyo'o u le shi.

⁹ Amma adu i lyawa ili yu unusu u na i cigai i lyuwa elime a yuwusan tsugono a aci a du shi. Amma Ruhu va Akiza ta pe nden atsumā a du, amayun u ta yuwusan tsugono tsu du. (Amma i cuwan za na ri na Ruhu vu Zamawawa nden atsumā a yi shi, aḡi za vi Itoni da shi, ko ke'en.)

¹⁰ Lipu du ta kuwa adama o unusu. Amma na Zamawawa ri nden atsumā a du, Ruhu ta ca du wuma, adama a na Zamawawa kambato du ta aza a gula e ekere a Asula.

¹¹ Ruhu va Asula na 'yasain Yesu o ukwa ta pe nden o okolo a du. Aḡi na u 'yasain Yesu o ukwa u ta ca lipu du na a kuwa wuma, e ekere a Ruhu va yi na ri pe nden atsumā a du'u.

¹² Adama o ndolo ama a va, tsu ciga tsu 'yuwan tsu yuwain nden n na Ruhu va Asula damma ntsu tsu yuwan. Tsu ciga tsu 'yuwan tsu yuwain cine tsu cigai tsu yuwan wan, adama a na atsu na aciyatsu aza o unusu a da.

¹³ Ili i na i zuwai aḡi da, ni i lyuwa elime na mayan mo unusu u na i cigai, i ta kuwa. Amma ni i lyawa Ruhu kamba du i lyawa mayan mo unusu, i ta tsura wuma wa amayun.

¹⁴ Muwun ma amayun ma Asula ele da aza a na Ruhu va Asula o ronuso le adanga.

¹⁵ Adama a na Ruhu na Asula a ca ndu u kambato du agbashi a na aa uwwa wovon shi. Amma, aḡi Ruhu u kambato du ta yo o'wo muwun ma Asula, waru aḡi Ruhu'u u tsu ca tsu ta ucira u na tsaa shon a tyo ubata wa Asula reve tsu damma, "Dada! Dada tsu!"

¹⁶ Ruhu va Asula tsu bolo ta na ruhu tsu, reve u roco amayun na atsu muwun ma Asula n da.

¹⁷ Adama o ndolo, tsu ta tsura ili i na waa guzasa adama a ama a yi. Waru ili i na Asula a cayi Mawun ma yi suru, Zamawawa, aza a tsu a da fo. Amma na tsaa tsura cu'un tsugbain tsa na Zamawawa tsurai, tsu ciga

tsu 'yuwan tsu sowo ātsumalimā cine ayi fo u sowoi.

Tsugbain tsa na tsā ri lo ā tawā

¹⁸ Nā tsu cuwan nā cu'un tsugbain tsa na waa ca tsu ā tyo de, ātsumalimā a na tsoo sowuso gogo ili i da shi.

¹⁹ Ili i na Āsulā a yuwain suru a ta pura mantsa gogo na Āsulā oo roco a alanga e eteshe cine muwun mā yi n ri na amayun.

²⁰ Āsulā a yuwaan tā ili i na u yuwain suru unā. Ili i na u yuwain da a dangulai a yuwan tsundolo shi, Āsulā a da a dangulai ne.

²¹ Nā tsundolo suru, Āsulā o fobo tā a na waa zuwa ili i na u yuwain o o'wo faan, waru tsarā a shama wan, agba o to o'wo faan reve ā tsurā tsugbain tsā muwun mā Āsulā.

²² Adama a na tsu reve tā diga o ufaru ā tyo a mantsa mo gogo ili i na Āsulā a yuwain tā a manganā nā mbāla, cine ka vā aatsuma tsu danā nā aatsuma ā mbāla nu u ciga u matsan.

²³ Ko ātsu aza e Itoni tsu tā a manganā adama ā mbāla, ko na tsu ri nā Ruhu va Akiza za na ayi da ufaru wu une'e wā Āsulā. Ātsu fo, tsu ta pura gogo urana u na Āsulā ā usu tsu tsā muwun mā yi suru suru, reve u kambato lipu tsu faan suru.

²⁴ A wawa tsu tā, waru tsu tā nu uzuwu wo okolo a nda. Nā tse ene ili i na tsaa pura, ayi ili i ndolo i da da uzuwu wo okolo wa amayu'un shi. Ama a tsu zuwa okolo e ili i na ā tsurā de shi.

²⁵ Amma nā tsu ri nu uzuwu wo okolo e ili i ro i na tsu ri nā ayi ne'en shi, tsu to purosu yi na ankuri.

²⁶ Waru ayi Ruhu u tsu kamba tsu tā ātsu aza a na ā ri babu ucira. Tsu reve cine tsaa yuwan avasa a na a ntsayi shi. Amma Ruhu na aciyayi tsu yuwaan tā Āsulā adanshi o unā u tsu, waru u tsu pati tā Āsulā o unā u tsu nā manganā ma na ma la'ai ili i na vuma aa gura damma.

²⁷ Āsulā e tse ene tā ili i na i ri pe ātsuma o ookolo a vuma. Waru u reve tā ili i na i ri pe ātsuma a asuvu ā Ruhu, adama a na ayi Ruhu'u u ta yuwusan adanshi nā Āsulā o unā wa ama ā yi cine Āsulā a cigai.

²⁸ Waru tsu reve tā Āsulā a tsu zuwa tā ili suru i linga o'olo adama o ulobonu e ekere a aza a na a ciga niyi. Ele da ama a na u deyi, adama a na ne da u foboi u yuwan.

²⁹ Āsulā e reve le tā kafu u yuwan uvadi, waru u dangwa le tā tsarā o o'wo tsa Mawun mā yi, adama Yesu Kristi Zamawawa wo o'wo umatsun wu ufaru reve waru u tsurā azawawa'a ā ābundā lon.

³⁰ Ana u dangwa nle, reve u de le ā tawā ubatā wā yi. Ana u de nle, reve u tara le

aza ā ābulā ā makakan mā yi, reve waru u yuwaan le nzuwulai n tsugbain tsā yi.

ICigi yā Āsulā

³¹ Cine tsa da tsaa damma adama e ili i nda suru? Nā Āsulā a ri o'olo nā ātsu, babu za na aa gura lyuwa aci ā tsu.

³² U putsaa nā Mawun mā yi shi, amma u ca yi tā adama ā tsu suru suru. Ana u ca ntsu de Yesu, to, amayun a da a na waa ca tsu ili suru.

³³ Zane da aa yuwan adanshi a vama adama a ama a na Āsulā a dangwai? Ko vuma tā, adama a na Āsulā a da na aciyayi za na kambato nle mejeje.

³⁴ Zane da oo kototo ama ā Āsulā? Ko vuma tā, adama a na Yesu Kristi Zamawawa kuwai, waru ā 'yasan yi tā ātsuma o ukwā, gogo waru u tā wuma o ukere usa'ani wā Āsulā, u ta yuwusan ipati ubatā wā Āsulā adama ā tsu.

³⁵ Ko ili yi lo i na yaa gura kasa tsu ni icigi yi Zamawawa za na u ri nā ayi ā tyo ya'a tsu shi. Nā tsu ri pe ātsuma a addama, ko tsoo sowuso ātsumalimā, ko na ama o bongi tsu, ili i ndolo yaa kasa tsu ni icigi yi Zamawawa shi. Ko nā tsu ri ni ili i na tsaa lyuwa shi, ko nā tsu ri ni itana i na tsoo oto shi, ili i ndolo suru yaa kasa tsu ni icigi yi Zamawawa shi. Ko nā tsu ri ātsuma e meleshe, ko na oo una tsu, ko ni ili i ndolo suru waa gura kasa tsu ni icigi yi Zamawawa shi.

³⁶ Ne da da u ri cine Adanshi ā Āsulā a dammai cida:

"Usana suru ama a ta dansa ā to una tsu adama ā wu,

a ta yuwusan nā ātsu cine a tsu yuwan ni ikyon i na tarai ā 'yawa ubatā u na aa pada." ◊

³⁷ Amma ko ātsuma e ili i ndolo suru, tsu tā nu ulyuwu wa aci suru suru e ekere a za na ciga ntsu!

³⁸ N reve tā amayun a da a na babu ili i na yaa gura kasa tsu ni icigi yā yi: Ukwā waa gura kasa tsu nā ayi shi, waru wuma waa gura shi. Nlingata mā Āsulā maa gura kasa tsu nā ayi shi, ko otoni ā limā. Ko ele cira va zuva' aa gura kasa tsu ni icigi yā yi shi. Ili i na yaa farasa gogo, ko ili i na yaa fara elime aa gura kasa tsu ni icigi yā yi shi.

³⁹ Ko tsu ri zuva ve eleshe, ko tsu pe za la mala, u rotsu ili i ro shi, adama a na babu ili i na i ri pe ātsuma o uvadi u na yaa gura kasa tsu ni icigi yā Āsulā i na u roco ntsu e ekere e Yesu Zamawawa Zagbain tsu.

9

Āsulā na aza ā Isra'ila

¹ Amayun a da maa dansaa du. Amu za vu Zamawawa da agba epen a da mu shi. Ruhu

va Akiza na asuvu a va a usu ta ili i na maa dansa amayun a da.

² Okolo a va a ta atsumolangu na m6ala lon

³ adama a ama a va, aza a Isra'ila cine n ri. Ko na Asula aa yuwaan mu naa reve wu kasa mu na Zamawawa adama ko aa tsura iwawi,† she n usu ni iladi Asula a yuwan ne.

⁴ Ele ama a Isra'ila a da, aza a na Asula a dangwai o o'wo muwun ma yi, u roco le ta tsugbain tsa yi, reve waru u yuwusan akucunu ne ele. U ca le ta Wila wa Musa. U damma le ta cine aa yuwan aganda a amayun. U ca le ta nzuwulai ma yi e ekere e le.

⁵ Nkaya n le ama a gbagbain a Asula a da a shi, Zamawawa a aciyayi mawun ma tsukaya me le ma da. Ayi waru Asula a da, za na aa yuwusan tsugono tse ili i biti! Ica za va yi da babu ukotu! Ami.†

⁶ Maa dansa Asula a kuda ta a yuwan ili i na u yuwain nzuwulai na waa yuwan shi. Agba ama a Isra'ila suru da a danai ama a yi na amayun shi.

⁷ Waru muwun n tsukaya ma Ibrahim suru n da Asula a yuwayin Ibrahim nzuwulai shi. Asula a damma ta Ibrahim, "Muwun ma Ishiyaku n da goon e de muwun n tsukaya ma wu."

⁸ Ayi nda u to rocosu a na muwun n tsukaya ma Ibrahim suru da muwun ma amayun ma Asula shi. Muwun ma Ibrahim ma amayun ele da aza a na o o'woi muwun ma Asula adama a nzuwulai n na Asula a yuwayin Ibrahim. ◊

⁹ Apa nzuwulai n na u yuwain: "A tyo nkoli a mantsa ma nda, n ta cina cina Saratu† matsan de ulobo." ◊

¹⁰ Mawu'un ayi da Ishiyaku† akaya a tsu. Ana u kungwai, reve u zuwa Rikatu,† za na matsain mpishe.

¹¹⁻¹² Agba kafu u matsan reve Asula a damma yi, "Zakpara ta yuwaan zawa'a tsugbashi." ◊ A yuwan ta ne kafu muwu'un n yuwan ili i sa'ani ko ili i wuya. Asula a yuwan ta ne adama a na za na u dangwai ayi da za na u cigai adama e ifobi ya yi, agba adama e ili i na mawu'un u yuwain da shi.

¹³ Ununa Adanshi a Asula a dammai, "N ciga ta Yakubu, agba n 'yuwan ta Isuwa." ◊†

¹⁴ To, nye tsa damma adama e ili i nda? Asula a yuwan ta ili i na i lobonoi shi a tyo e ekere a ama biti? Ne da shi, ko ke'en!

¹⁵ Asula a damma ta Musa, "N to roco za na n dangwai biti isa'ani, waru n te ene iliyali yi za na n dangwai me ene." ◊

¹⁶ Asula o to roco za na u dangwai biti isa'ani, agba adama e ili i na vuma'a cigai waru waa yuwusan da shi.

¹⁷ Adanshi a Asula a damma ta, Asula a damma ta mogono ma Masar, "N zuwa wu ta mogono adama a nda: N ciga ta n roco ucira u va ya'a wu, adama a yuwan adanshi a ala a va ubata biti atsuma o uvadi."

¹⁸ Adama o ndolo ye ene, Asula o tsu roco ta ozo o ro isa'ani adama a na u cigai u yuwan ne, waru u tsu dangwa ta u zuwa ozo o ro o o'wo aza a aciyogbamu.

Isa'ani nu upan wa Asula

¹⁹ Nanza ta gura ece, "Cine Asula a tawaa tsu, nu u zuwa tsu tsu yuwan cine u cigai tsu yuwan?"

²⁰ She i damma ne wan! N'utsa n va, n te ecishe du, "Zane da yaa tarasa aciyadu a na i ri aa yuwusan mawasan na Asula? Upondo u tse ece ta ma'i va yi, 'Adama a nye vu ma'a numu tsunda?'"

²¹ Ma'i tsu ma'a ta ili i na u cigai u ma'a suru. U ta gura kene olo'o reve u ma'a mata da ma sa'ani adama a rana na a tsu linga na ayi langa goon, ili i ro waru gba shi adama a linga va ana'an na nfa'an.

²² Ne da u ri na Asula. U ciga ta u roco upan wa yi adama ama e ene ucira wa yi a aci a za na suru wu ntsayi a lungusa yi. Amma reve wo o'wo u ta yuwusan ankuri ne ele.

²³ U yuwan ta ili i nda adama u roco tsugbain tsa yi lon ana we enei iliyali ya ama, aza a na u foboyi a ushi tsugbain tsa yi.

²⁴ A tsu da gba ama o ndolo a na Asula e deyi. U dangwa tsu ta atsuma a ama a Isra'ila, agba ayi da da ne goon shi, waru u dangwa tsu ta fo atsuma a Atakpaci.

²⁵ Cine Asula a dammai atsuma a aata-gada a Hosiya, vumavasula:

"Aza a na a ri ama a va shi, Ele da mee de ama a va gogo.

Waru n to roco icigi a tyo ubata wa aza a na n shi n cigai shi." ◊

²⁶ Waru "De ubata u na Asula a damma nle, 'Adu ama a va a da shi,' De da Asula a wuma ee de le muwun ma yi." ◊

²⁷ Waru apa ili i na Ishaya† vumavasula dammai adama a ama a Isra'ila:

"Ama a Isra'ila a ta abunda, vadamma wuyun wu nge'en m mala, agba wa'a da aa wawa atsuma e le.

²⁸ Asulazuva a ta jika, adama u ca ama o uvadi atsumalima suru suru." ◊

²⁹ Ishaya dammisa ta:

◊ 9:8 Ufr. 21:12. ◊ 9:9 Ufr. 18:10. ◊ 9:11-12 Ufr. 25:23. 2:23. ◊ 9:26 Hos. 1:10. ◊ 9:28 Isha. 10:22-23.

◊ 9:13 Mal. 1:2-3. ◊ 9:15 Mtq. 33:19. ◊ 9:25 Hos.

“Asulazuva Mogono me Ili Suru Suru ma lyawa ta ama o gundo tsu wa'a a dana wuma.

Na ne da gba shi,
a ta lungusa tsu suru suru,
tse iluyi yo Sodom na Gomora.” ♦

Aza a Isra'ila na Alabari a Sa'ani

³⁰ To, adama o ndolo nye tsa damma adama e ili i ndolo? Ayi nda da: Atakpaci a yuwusan ukadu u na a zuwa aciyele aza a abula e ekere a Asula shi, amma Asula a da a zuwa nle aza a abula na aciyayi adama a na a ca ta okolo ya'a yi.

³¹ Ama a Isra'ila a yuwan ta ukadu o toni Wila adama o o'woto aciyele aza a abula na Asula. Agba a gura shi.

³² Adama a nye a kudai? Adama a na a ciga ta a zuwa aciyele aza a abula e ekere e ili i na aa yuwusan, amma a zami yi nu ucawu wo okolo ubata wa Asula okolo mejege shi. Reve a kara a tadatsasa a aatali a gba in a na a ri o ure u le.

³³ Cine Asula a dammai atsuma a Adanshi a yi:

“N ta zuwa aatali atsuma a Sihiyona.*

Za na ama aa dana a tadatsasa.

U ta tsa aatali a na aa zuwa le a riyai.

Agba za na ca niyi okolo waa uwwa wono shi.” ♦

10

¹ Ama a va, ili i na n la'a cigai, n ciga ta aza a Isra'ila suru a tsura iwawi. Avasa a va a da ndolo e ekere a Asula.

² N reve ta a na a cigai a yuwaan Asula aganda, agba a tsura urevu

³ wi ili i na i tsu zuwa Asula a ushi ama shi. O unu u ndolo, reve a yuwan ukadu u na a zuwa aciyele o o'wo aza a abula e re le. Reve a 'yuwan o toni ure wa Asula u na u tsu kambato ama aza a abula.

⁴ Zamawawa zuwa ta Wila wo o'wo babu ucira, adama o ndolo Asula a ta usu aza a na a cayi Zamawawa okolo suru.

Ama suru a ta gura tsura iwawi

⁵ Musa dana ta cine Asula a tsu zuwa ama o o'wo aza a abula adama a na oo tono Wila. U damma ta, “Za na yuwan tsutoni ni ili i na Wila u dammai, u ta dana wuma.” ♦

⁶ Apa nda ili i na Adanshi a Asula o ritoyi cine vuma o o'wo za va abula nu ure wu ucawu wo okolo: “She vu damma aciyawu wan, ‘Zane da aa ‘yawa zuva?’ ” (Za na a dansa, “She vu damma aciyawu wan, ‘Zane da aa ‘yawa zuva’ wu u tara Zamawawa a cipa o uvadi?’ ”)

⁷ “Waru she i damma wan, ‘Zane da waru aa cipa pe ubata wa akwakwa?’ ” (Za na a

dansa, “She i damma wan, ‘Zane da aa ‘yawa ubata wa akwakwa wu utu na Zamawawa?’ ”)

⁸ Apa ili i na Adanshi a Asula a dammai: “Ikaka'a i ta zuzu na avu, u ta o unu wa wu no o okolo a wu.” Ayi da uritosu wu ucawu wo okolo u na tsa dansa.

⁹ Na vu damma a alanga e eteshe, “Yesu Zagbain da,” waru na vu usu ta o okolo a wu a na Asula a ‘yasan yi ta pe o ukwa, Asula a ta wawa wu.

¹⁰ Tsu usu ta no okolo a tsu, waru adama o ndolo a da Asula a kambato ntsu mejege. Avu tsu damma a alanga e eteshe tsu usu ta, waru adama o ndolo a da tsu tsurqi iwawi.†

¹¹ Cine Asula a dammai atsuma a Adanshi a yi, “Agba za na ca niyi okolo suru waa uwwa wono shi.” ♦

¹² Ayi nda ta yuwusan adanshi a za suru, adama a na babu ili i na i tawulai na aza a Isra'ila na Atakpaci. Zagbain ta da ri lo va koyan da. Waru u tsu zuwaa ta aza a na a yuwusan avasa e ekere a yi aba'un a abunda.

¹³ Cine Adanshi a Asula a dammai, “Na za da e ala a Zagbain suru, Asulazuva a ta wawa yi.” ♦

¹⁴ Cine ama aa ca Zagbain okolo hali a pati yi u wawa le, nna koto a uwwa ada a yi shi? Waru cine a uwwa, na za ro damma le shi?

¹⁵ Waru cine aa ‘yawa a damma le, na Zagbain lyungu le shi? Adanshi a Asula a damma ta, “Ili i mazanga i da lon na aza a na aa tawusa na a alabari a sa'ani a rawa.” ♦

¹⁶ Aza a Isra'ila suru da a usuyi Alabari a Sa'ani'i shi. Iroci, Ishaya vumavasula ece ta, “Asulazuva, vuma ro usu ta da ili i na tsu dammai?”

¹⁷ Ama a uwwa ta Alabari a Sa'ani'i ana nanza damma nle ada e Yesu Zamawawa. A tsu fara ta uwwa ikaka'a, reve a usu.

¹⁸ Amma te da aza a Isra'ila? A uwwa ta da ikaka'a? Ee, a uwwa ta! Adanshi a Asula a damma ta:

“A damma ta ikaka'a a tyo ubata wa ama suru.

Waru a yuwan ta adanshi a yi bata koko'o a alanga atsuma o uvadi.” ♦

¹⁹ Amma ama a Isra'ila e reve ta ili i na waa dansa na amayun gba? Ee, e reve ta, ko a mantsa ma Musa, Asula a damma ta, “N ta zuwaa ida i ro aba'un, reve i yuwan tsushu'un

N ta zuwaa olo Atakpaci aba'un, reve yu uwwa upan.” ♦

²⁰ Ishaya yuwan ta adanshi babu wovon a na Asulazuva a damma ta,

♦ 9:29 Isha. 1:9. * 9:33 Sihiyona aala o ro a da a Urishelima. ♦ 9:33 Isha. 8:14; Isha. 28:16. ♦ 10:5 N.Gn. 18:5. ♦ 10:11 Isha. 8:14; Isha. 28:16. ♦ 10:13 Juw. 2:32. ♦ 10:15 Isha. 52:7. ♦ 10:18 Ica 19:4. ♦ 10:19 U.W.I. 32:21.

“Aza a na a shi e izami i va shi, ele da aza a na a tsura numu.

N roco ta aciyawa a tyo ubata wa aza a na a shi e ipati i na ee ene mu shi.” ◊

²¹ Waru Asula a yuwan ta adanshi adama a aza a Isra'ila,

“Urana maɓula n tsu bubarawa ta ekere a va adama n ushi ama a na a ri na asuvu ugbawu waru a 'yuwain o toni.” ◊

11

Asula a yuwaan ta aza a Isra'ila isa'ani

¹ Adama o ndolo reve me ece: Asula a 'yuwan ta ama a yi, aza a Isra'ila? Ne da shi! Amu na aciyawa za va Isra'ila da. Amu maci va Ibrahim da, waru za vu ugundo wa Banyami† u da.

² Asula a dangwa ta ama a Isra'ila o o'wo ama a yi de nu ujimu, waru koto u wasan le shi. I cuwan ta ni ili i na Adanshi a Asula a dammai adama a nda? Iiya† vumavasula 'yawa ta na adanshi a aci a ama a nda reve u damma,

³ “Asulazuva, o una ta amasula a wu, waru a lungusa ta musa'a ma wu. Amu da vumavasula na buwai a nde'en, agba a ta zama o una mu fo gogo.” ◊

⁴ Waru i cuwan ta cine Asula a usuyi? U damma, “Avu da goon vu buwai shi. N ta na ama ukpakukupa ucindere (7,000) aza a na koto a kingyowayi amali Ba'aluf shi!” ◊

⁵ Ne da fo u ri gogo. Ama a ta lo wa'a na Asula a dangula adama e isa'ani† ya yi.

⁶ Waru nnu u dangula le, adama e isa'ani ya yi i da, agba adama e ili i ro na a yuwain da shi. Nno o to o'wo ama a Asula adama e ili i na aa yuwusan, une'e wi isa'ani ya Asula wo o'wo une'e wa amayun shi.

⁷ Ayi nda u to rocosu ama a Isra'ila wa'a da, aza a na Asula a dangwai, a tsurai ili i na aza a Isra'ila suru a ri e izami. Agba akapi e le a ta na aciyogbamu.

⁸ Cine Adanshi a Asula† a dammai:

“Asula a ca le ta okolo a tsutamu.

U rumbanato le ta adama e ene wan, waru u ula ta atsuvu e le adama a uwwa wan.

Ne da gba hali n gogo.” ◊

⁹ Waru Dawuda damma ta:

“Lyawa abuki e le e reme le atsuma a maza me le,

adama a tadatsa

reve a ushi atsumalima adama e ili i na a yuwain.

¹⁰ Lyawa esu e le a rumbana adama e ene wan,

zuwa le a kadato zala vi itana yu ume u na aa cu'wan shi.” ◊

¹¹ Adama o ndolo reve me ece: Ana aza a Isra'ila a riyai, uriyu u ndolo u lungusa le ta? Ne da shi! Adama a na a yuwain unusu, da da iwawi i tawai ubata wa Atakpaci, ayi nda gba ayi da waa zuwa aza a Isra'ila a yuwan tsushu'un.

¹² Na Atakpaci a ushi aba'un a abunda adama a na aza a Isra'ila a 'yuwain a mantsa ma na aza a Isra'ila a cigai a wawa le, reve a mantsa ma na aza a Isra'ila a tawa a ushi iwawi'i o ukosu, aba'un e le a ta la'a abunda.

Iwawi ya Atakpaci

¹³ Gogo n ta yuwusaan du adanshi adu Atakpaci. Asula a dangwa mu ta mo o'wo aajiya a Atakpaci, waru n ta yuwusan afalu adama o ulinga u gbain u na u ca numu n yuwan.

¹⁴ N ta zama ure u na maa zuwa aza a Isra'ila a ciga ili i na adu Atakpaci i ri na ayi, tsundolo tsa da maa tsura n wawa ozo o ro e le.

¹⁵ Ana Asula a vadalayi aza a Isra'ila ucina, wo o'wo ta i'utsa ya Atakpaci. Adama o ndolo ana Asula aa yuwisan tsu'utsa na aza a Isra'ila, u ta gashi a kambato ta akkwakwa wuma.

¹⁶ Na a ca Asula mabishi ma tsuwa, to, za va yi da maɓula. Waru na a ca Asula aralu o udanga, eten o udanga'a suru za va yi da.

¹⁷ U ta gashi a saza ta eten o ro o udanga u zetun.† Adu Atakpaci i ta gashi eeten e zetun a na a kungwai atsuma o ogozo a na e le benuyi zuva vu udanga u zetun. Gogo i ushi ta ili i sa'ani i na i shi za va aza a Isra'ila cine eeten a sa'avu o tsu sowo mini ma yi diga a aralu o udanga.

¹⁸ Adama o ndolo she i yuwaan eten a na a saza u vadu wan. Cuwain, adu da yaa banasa aralu o udanga a ndede shi. Aralu a yi a da a banasa du.

¹⁹ U ta gura wo o'wo i yuwan majiyan a na a saza ete'en, adama a zuwa du o una u le u da.

²⁰ Amayun a da. A saza le ta adama a na a 'yuwain a usu, adu gba i buwa ta ubata a adama a na i usuyi. She i 'yasan avangaci wan, amma yu uwwa wovon wi ili i na yaa gura fara.

²¹ Nna Asula a saza eten o ufaru o ndolo, ne da waa gura kodo du fo.

²² Adama o ndolo ye ene ta Asula a ta ni isa'ani, waru u tu usuduwu lon. U tsu ca ta aza a na a lyawai itoni ya yi atsumalima. Ni i lyuwa elime na nden cine woo roco du isa'ani, to, u ta a ri n rocosu du isa'ani ya yi. Nna gba i yuwan ne shi, u ta saza du diga o udanga'a.

²³ Waru na aza a Isra'ila a zuwisa okolo e le ubata wa Asula, u ta kambatowisa le

ubata u na a shi. U ta nu ucira u na waa yuwan ne.

²⁴ Adu Atakpaci i ta gashi eeten o udanga u zetun† u na u kungwai atsuma ogozo u na o kodoi, reve e lebenu yi zuva vu udanga u zetun u sa'ani. Ne da ili'i u ri shi! Amma a na wo o'woi aza a Isra'ila o ndolo a ta gashi eeten a na u kungwai o udanga u sa'ani, a ta gba e lebenuwishe le o udanga'a babu usan.

Asula a tsu yuwaan ta ama suru isa'ani

²⁵ Ama a va, n ciga du ta i reve ili yu usokowu i nda, adama i reve na koto i reve ili suru shi, waru adama i 'yasan avangaci wan. Aza a Isra'ila o ro a ta na aciyogbamu, agba ili i nda i ta lyuwa elime hali she na atyo a na Asula a zuwayi Atakpaci a na a dangwai, a tawa ubata wa Yesu Zamawawa.

²⁶ Waru ne da Asula aa wawa aza a Isra'ila suru. Cine Adanshi a Asula a dammai:

“Zamawawa to uta Sihiyona,†
reve u tawa iwuya suru diga o u'wa wa Yakubu.

²⁷ N ta yuwan akucunu a nda ne ele na n tawa nusu le.” †

²⁸ Aza a Isra'ila a 'yuwan ta a usu Alabari a Sa'ani'i, adama o ndolo o o'wo ta n'yuwatan ma Asula. Ayi nda wo o'wo ta ne adama u kamba du, adu na i ri Atakpaci. Agba hali n gogo aza a Isra'ila ama a da a na Asula a dangwai, waru u ciga le ta adama a nzuwulai n na u yuwayin nkaya n le Ibrahim, na Ishiyaku na Yakubu.

²⁹ Asula a tsu vadala okolo a yi a aci a ama a na u deyi ni ili i na u ca nle shi.

³⁰ De nu ufaru adu Atakpaci i 'yuwan ta o toni Asula. Amma a mantsa ma na aza a Isra'ila a 'yuwain o toni, reve Asula a yuwaan du isa'ani.

³¹ Ne da waru u ri hali n gogo, aza a Isra'ila a 'yuwan ta o toni, adama o ndolo Asula a ta gura yuwaan le isa'ani cine u roco ndu isa'ani.

³² Asula a ciga ta u roco isa'ani a tyo a ama suru adama o ndolo u zuwa le ta o o'wo gashi aza a na a ri o u'wa wa ali adama a na a 'yuwain o toni.

Ica a tyo ubata wa Asula

³³ Zane da aa gura rito utsuru, nu ugbozu, nu urevu u na Asula a ri na ayi?

Zane aa gura reve ili yo okolo a yi?

Zane aa gura cuɗuwa ili i na u tsu yuwan?

³⁴ Cine Adanshi a Asula a dammai,

“Zane revei okolo a Asulazuva?

Zane aa gura ca yi asala?”

³⁵ “Za ro ta ni ili i na woo tono Asulazuva, i na a ciga a 'yuwan u tsupa yi?” †

³⁶ Asula a yuwan ta ili suru.

Ayi da za na tsu zuwa ili suru i lyuwa elime. Ili suru i ta lo adama a ca yi tsugbain.

Tsu 'yuwan tsu ciga tsu cuwa Asula babu ukotu! Ami.

12

I ca aciyadu e ekere a Asula

¹ Ama a va, Asula a tu ulobonu, ayi da i zuwai n ri a patishi du i ca aciyadu e ekere a Asula tsu kucci, ni i ri wuma. I ca aciyadu kpara-kpara i yuwaan Asula ulinga waru i yo'onoto yi okolo. Ne da wu ntsayi i yuwaan Asula aganda o okolo a du.

² She i lyuwa elime na mayan me ili i na ama o uvadi u nda aa yuwusan wan, amma, i lyawa Asula a ca du okolo a sa'avu. Ne da yee reve ili i na Asula a ciga ndu i yuwan: I te reve ili'i i tu ulobonu, ili'i waru i tsu yo'onoto yi ta okolo, na cine wu ntsayi.

³ Asula o roco mu ta isa'ani, adama o ndolo n ta dansaa za suru atsuma a du: She vu tara aciyawu upasu na cine vu ri wan, amma vu yuwan majiyan ulobonu waru vu kalyuwa aciyawu cine Asula a ca nuwu ucawu wo okolo.

⁴ Tsu ta na pasu lipu abunda a lipu ta, waru pasu lipu nda suru tsu linga ta ko'o.

⁵ Ne da fo, tsu ta abunda, agba za suru upasu u lipu vu Zamawawa u da, waru atsu fo tsu tu uboluloi ubata u ta.

⁶ Asula a ca ta za suru atsuma a tsu une'e u na waa lingaa. Nu u ca tsu ucira u na tsaa yuwan alajiya e ikaka, tsu 'yuwan tsu ciga tsu yuwan yi nu ucawu wo okolo suru u na tsu ri na ayi.

⁷ Nu u ca tsu ucira u na tsaa yuwain aganda, tsu yuwain aganda. Nu u ca tsu ta ucira tsu yuwain uritosu, tsu yuwain uritosu.

⁸ Nu u ca tsu ta ucira tsu dashi ozo o ro okolo ugbamu, tsu dashi le okolo ugbamu. Na tsu ta nu une'e wu ucasu, tsu ca no okolo a ta. Na Asula a zuwa wu ta zagbain, vu kambato ugbozu vu yuwan tsugbain ulobonu. Nu u ca wu ta ucira u na vaa yuwaan ozo o ro isa'ani, vu yuwan yi na mazanga.

Nden mu ulobonu

⁹ Vu ciga ama ni icigi ya amayun. Vu 'yuwan ili i na i ri iwuya, reve vu guza ili i sa'ani.

¹⁰ I cigalai cine wu ntsayi i cigalai na za va wu. I ciga i yuwunlai tsutoni gogogo.

¹¹ She yo o'wo orogo wan, amma i yuwan ulinga ne ekere e re. I ca aciyadu kpara-kpara i yuwusaan Zagbain aganda.

¹² I lyuwa elime na mazanga adama a na i ri nu uzuwu wo okolo. Ni i ri na addama i dana na ankuri. I yuwan avasa a mantsa suru.

¹³ I ca ama a Asula ili i na a lambai. I ushi omocin aza e Itoni a 'wa du.

¹⁴ Na ama a zuwa ɗu ɗuma a ɗuma a na i ri aza e Itoni, she i yuwaan le unā wan. Amma i yuwaan le avasa Asulā a zuwaa le aba'un.

¹⁵ I yuwan maɓaɓa na aza a na a yuwusan maɓaɓa, waru i shon na aza a na a ri e mesun.

¹⁶ I yuwan nden n sa'ani na aza a ɗu suru. I yuwan tsu'utsa na ama a na a ri ili i ro shi. She i yaşan avangaci ko i tara aciyaɗu i ta nu ughozi wan.

¹⁷ Na za ro nusaan ɗu, she i tsupa yi ni iwuya wan. I yuwan ukadu i yuwan ili i na vuma suru ri e inda u ri mejeje.

¹⁸ I yuwan ayo a na yaa yuwan tsara i yuwan nden mu uyo'o na ama suru.

¹⁹ N'utsa n va, she i ciga i ca ozo o ro aɗumaliɓa a na a nusaan ɗu wan, amma i puro Asulā a ca le aɗumaliɓa nu upan wa yi. Asulazuva damma ta aɗuma a Adanshi a yi,

“N ta ca aza a na a nusain aɗumaliɓa. N ta tsupa le adama e ili i na a yuwain.” ◊

²⁰ Amma i yuwan ili i na Adanshi a Asulā a dammai:

“Na ma'yuwatan ma ɗu ma ri na ambulu, i yuwato yi.

Nu u ri na akuli, i ca yi mini mo oso.

Ne da waa uwwa wono wi ili i na u yuwaan ndu.” ◊

²¹ She i lyawa iwuya i lyuwa aci a ɗu wan, amma i lyuwa aci e iwuya na mayan me ili i sa'ani.

13

Iyuwan tsutoni na ngono

¹ I yuwan tsutoni na ngono n na maa yuwusan tsugono a aci a ɗu. Asulā a da goon a ri nu ucira u na waa ca vuma tsugono, aya da u zuwa nle o o'wo ngono.

² Adama o ndolo aza a na a 'yuwain o toni wila u gwamnati, Asulā a da a 'yuwain o toni. Adama o ndolo o to ronoo aciyele oforo.

³ Aza a na aa yuwusan isa'ani, aa dāna a uwwusa wovon wu ngono shi, amma aza a na aa yuwusan iwuya, ele da aza a na aa uwwusa wovon u le. Babu ili i na yaa zuwa ɗu yu uwwa wovon u le. I yuwan ili i sa'ani, ni i yuwan tsundolo ele a ta cuwa ɗu.

⁴ Mogono aagbashi a Asulā a da, waru ulinga wa yi aya da u kamba ɗu. Amma na yaa yuwusan iwuya, reve yu uwwa wovon wa yi, adama a na u ta nu ucira u na waa ca ɗu oforo. Ana u tsu ca aza e iwuya aɗumaliɓa, aya aagbashi a Asulā a da.

⁵ Adama o ndolo i ciga i 'yuwan i yuwan tsutoni na azagbain a gwamnati, adama a na tsundolo tsa da yaa yuwan aya i

kanzu'wa oforo, waru adama a na ili i na yi ntsayi i yuwan da ndolo.

⁶ Aya da i zuwai yaa tsupusa utafa. Ngono aagbashi a Asulā a da, waru a tsu ushi ta at-supu tsara a gura yuwan ulinga u na Asulā a zuwa nle.

⁷ I tsupa le ili i na oo tono ɗu suru. I tsupa ko cu'un vu utafa ne da suru. I ca le tsugbain waru i yuwan tsutoni ne ele suru.

I ciga ama

⁸ She i lyawa nanza toni ɗu ili i ro wan. Ili i ta i da goon na ni i ciga i 'yuwan i yuwan, aya da i cigalai, adama a na vuma na cigai ama u to tonishi Wila suru.

⁹ Wila'a u damma ta, “She vu yuwan tsipere wan. She vu una nanza nu ucigu wa wu wan. She vi iya wan. She vu zuwa okolo e itana yi za ro wan.” Amma wila u ta u ta lo za na dammai unata na aza a nda: “Vu ciga nron mu nden ma wu cine vu cigai aciyawu.” ◊

¹⁰ Na vu ciga ama, vaa yuwaan le iwuya shi. Na vu ri ni icigi ya ama vu to tonishi ili i na Wila u dammai.

¹¹ Ni i ciga i 'yuwan i yuwan ili i nda adama a na i reve ta cu'un mantsa ma na tsu ri. Mantsa ma na u lobonoi i 'yon gogogo aɗuma a nlavu a da, adama a na iwawi i tsu i la'a ta zuzu na mantsa ma na tsu fara cayi okolo.

¹² U yuwan ta gashi ayin a ciga ta o koto, waru usana u ciga ta matawaa. Adama o ndolo tsu lyawai a yuwusan ili i na aa yuwusan aɗuma e irumbu, reve tsu tarai itana i na tsaa yuwayin uvon aɗuma e ekan.

¹³ I yuwan wuma u ɗu ulobonu, cine ama a tsu yuwusan nu urana. She i yuwan iwuya a mantsa ma abuki wan. She yoo o'wo ososowi wan. She i yuwan tsipere icu'un icu'un wan. She i yuwan nlangi vāni ɗu wan. She i yuwan tsushu'un no ozo o ro wan.

¹⁴ Amma i lyawa Zagbain Yesu Zamawawa rono ɗu adanga a wuma u ɗu suru suru. Reve waru i lyawa ifoɓi yu ure u na ya tsura ili i wuya i na i cigai.

14

She i ge'eto ama wan

¹ I ushi aza a na a kurusu Zagbain, ko na aza a na ucawu wo okolo u le u ri nu ucira shi da. She i yuwan mawasan ne ele adama e ili i na a tarai u na u ri ulobonu ko ulobonu shi wan.

² Iroci, nanza tara ta unusu u da shi na a lyuwa ko cu'un vi ilyalya i na a tsura biti. Agba za na ucawu wo okolo a ya a ri nu ucira shi, u tsu tama nama na u tsura suru shi.

³ Aza a na a tsu lyuwa ko cu'un vi ilyalya i ne da a tsurai, a ciga a 'yuwan o goro aza a na a 'yuwain a tama inama wan. Waru aza a na a tamusa inama shi, a ciga a 'yuwan a tara gashi aza a na a lyuwusa ilyalya a yuwan ta unusu wan, adama a na Asula a usu ta vuma ndolo.

⁴ U ri ulobonu i yuwaan aagbashi a vuma ro uge'etosu shi. Zavu'wa va yi da aa gura damma ko u ta yuwusan ulinga u sa'ani ko waa yuwusan ulinga u sa'ani shi. Ucira wu Zagbain u ta kamba aagbashi a yi a yuwan ili i na wu ntsayi u yuwan.

⁵ Aza e Itoni o ro a tara ta urana u ro u la'a ta urana u ro akiza, ozo o ro gba a tara ta urana suru unata u da a ri. I yuwan majiyan me ili i na yi ntsayi na aciyadu.

⁶ Aza a na a tarasa a na urana u ro u la'a ta urana u ro, a tsu yuwan ta ne adama a na a ciga ta a ca Zagbain tsugbain. Ne da waru aza a na a lyuwusa ilyalya icu'un icu'un a ri. O tsu godyoo ta Asula kafu a lyuwa, tsundolo tsa da aa ca Zagbain tsugbain. Aza a na waru a 'yuwain a lyuwa ili suru a tsu ciga ta a ca Zagbain tsugbain reve waru o godyoo Asula.

⁷ Adama a aciyatsu a da tsu ri wuma goon shi, waru tsu kuwa adama a aciyatsu goon shi.

⁸ Na tsu ri wuma, adama a Zagbain a da tsu ri wuma, waru na tsu kuwa, adama a Zagbain a da tsu kuwa. Adama o ndolo, na tsu ri wuma ko tsu kuwa e ekere a Zagbain a da tsu ri.

⁹ Ili i na i zuwai Zamawawa kuwa reve waru u 'yon u kamba wuma ayi da adama wo o'wo Zagbain a aci a aza a na a ri wuma na aza a na a ri ukwa.

¹⁰ Adama o ndolo nye i zuwai yee ge'etosu aza a na a ri oo tonon Zagbain? Waru nye i zuwai yoo ronoso aza a du aza e Itoni e ida? Urana u ta lo a tawa a na Asula ee ge'eto tsu suru.

¹¹ Asula a damma ta atsuma a Adanshi a yi,

"N kucina ta na wuma u va, ama suru a ta kingyo a makakan ma va. A alanga e eteshe a da ama suru a damma a na amu da Asula." ◇

¹² Ama suru a ta cuduwa ili i na a yuwain a makakan ma Asula, ni ili i na i zuwai a yuwain ne.

She i zuwa ama a riyu wan

¹³ Tsu ciga tsu 'yuwan tsu lyawa e ge'etosulei. O unu a ndolo, i dammulai u ri ulobonu i zuwa ama a tadatsa avu a riyu atsuma o unusu shi.

¹⁴ Amu n tu ufolu na Yesu Zagbain, adama o ndolo n reve ta ilyalya suru a tu ulobonu u na a gura lyuwa le. Na vuma tara ili i ro

i ri ulobonu shi, to, ili i ndolo unusu u da e ekere a yi.

¹⁵ Voo rocoso icigi shi na vu lyuwa ilyalya i na yaa zuwa za vi Itoni ro riyu. She vu lyawa ilyalya i na vaa lyuwusa u lungusa vuma na Zamawawa kuwa adama a yi wan!

¹⁶ She vu lyawa ili i na vu tarai u ri mejege ma da u kamba ili i na ama o ro a tarai ili yi idaba wan.

¹⁷ Na vuma ro yuwan adanshi adama o tsugono tsa Asula waa yuwusan adanshi adama a wila o unu waa alye e ilyalya no oso shi, amma gba u tsu yuwan ta adanshi adama a agula, na asuvu nden, na mazanga ma na Ruhu va Akiza a casu.

¹⁸ Ni i yuwaan Zamawawa aganda o ure u nda, i tsu zuwa ta Asula a uwwa uyo'o waru ama a ta usu du fo.

¹⁹ Adama o ndolo, tsu ciga tsu 'yuwan tsu yuwan atyo a na tsa yuwan tsu yuwan ili i na i tsu tawa na nden ma asuvu, waru ni ili i na i tsu kambulai e isawan ugbamu.

²⁰ She i lungusa ulinga wa Asula adama e ili i na yaa lyuwusa wan. I ta gura lyuwa ilyalya suru, amma unusu u da vu zuwa nanza yuwan unusu adama e ili i na vaa lyuwusa.

²¹ She i tama inama, ko i sowo mara, ko i yuwan ili i ro wan, na wo o'wo i yuwan tsundolo u ta zuwa aza e Itoni o ro a riyu.

²² Atsuma e ili i na vaa yuwusan avu da na Asula a wu. Ama a tsu yuwan ta mazanga ne e reve ili i na a yuwusan mejege ma da, babu malala adama a yi.

²³ Amma na a ri a malala atsuma e ili i na aa lyuwusa, Asula o kototo le ta na a lyuwa yi, adama a na e reve ta mejege ma da shi. Ni i yuwan ili i na i revei mejege ma da shi, i ta yuwusan unusu.

15

Vu yuwan ili i na vaa uwwa uyo'o goon wan

¹ Atsu na tsu ri nu ucawu wo okolo o ucira, tsu yuwain ankuri na aza e Itoni yi Zagbain aza a na uncawu wo okolo e le a ri nu ucira shi. She tsu cigai tsu zuwa aciyatsu na tsa uwwai uyo'o goon wan.

² Tsu yuwain ili i na yaa zuwa le a uwwa uyo'o, reve waru tsu yuwain ili i na yaa kamba le.

³ Ko Zamawawa yuwan adama u zuwa aciyayi wu uwwa uyo'o shi. Amma cine Adanshi a Asula a dammai, "Ama a na e isulusa wu amu da fo e isulusa." ◇

⁴ Ili i na a danai suru atsuma a Adanshi a Asula a dana le ta adama o rito tsu. Adanshi a Asula a ca tsu ta makafa ma asuvu, reve

waru u ca tsu okolo ugbamu, adama tsu dānā nu uzuwu wo okolo.

⁵ *Asulā* a dā za na tsu zuwa tsu tsu kaḡa asuvu, reve waru u ca tsu okolo ugbamu. N ta yuwusan avasa *Asulā* a kamba dū adama i yuwan nden n sa'ani na ama, aṡsumā e itoni yi Zamawawa.

⁶ Ne dā suru ndu yoo ɓoluloi dyo dū i yuwaan *Asulā* ica reve waru i casu yi tsugbain, za na ayi dā Dada vā Yesu Kristi Zagbain tsu.

Alabari a Sa'ani adama a aza a Isra'ila na Atakpaci

⁷ Zamawawa usu dū tā, adama o ndolo aḡu fo i usulāi. Ne dā *Asulā* aḡa tsurā tsugbain.

⁸ N damma dū tā Zamawawa yuwan tā agandā a tyo e ekere a aza a Isra'ila adama u roco nzuwulai mā aḡbundā n na *Asulā* a yuwayin nkaya n le amayun a dā.

⁹ Waru u tawā tā tsarā Atakpaci a ca *Asulā* ica adama e isa'ani i na u roco nle. Ununa Adanshi a *Asulā* a dammai:

“N ta cuwa wu e memere ma Atakpaci.

N ta cana ica a tyo a aala a wu.” ◊

¹⁰ Adanshi a *Asulā* a dammisa tā:

“Zanganai, aḡu Atakpaci, obolo na ama a yi, aza a Isra'ila.” ◊

¹¹ Waru Adanshi a *Asulā* a damma tā:

“Cuwai *Asulazuva*, suru ndu Atakpaci.

Cuwa niyi, ama o uvadi suru.” ◊

¹² Reve vumavasuḡa Ishaya damma,

“Nanza o u'wa u Mogono Dawuda† u tā tawā,

u ta yuwan tsugono a aci a Atakpaci, waru a ta zuwa okolo e le e ekere a yi.” ◊

¹³ N ta yuwusan avasa a tyo a *Asulā*, za na tsu ca uzuwu wo okolo, u shiton dū na maḡangā na amayun na asuvu nden, a mantsa ma na i cayi okolo a dū e ekere a yi. Ne dā uzuwu wo okolo a dū waa lyuwa elime o ucira u Ruhu va Akiza.

Bulu yuwan tā adanshi adama o ulinga wa yi

¹⁴ Ama a vā, n reve tā i tā tapu ni isa'ani. N reve tā waru i tā nu urevu u na wu ntsayi i dānā nā ayi, waru n reve tā i tsu gura tā ritoloi.

¹⁵ Amma n dānaa dū tā a alanga eteshe adama e ili i na n ciga ndu i cuwan. N yuwan tā ne adama a na *Asulā* a yuwaan mu tā isa'ani,

¹⁶ waru u ca mu tā ulinga u na moo o'wo aagbashi e Yesu Zamawawa a tyo ubatā wa Atakpaci. N ta yuwusaan *Asulā* tsugbashi ana mo ritosu Alabari a Sa'ani a yi. N dānā tā ana ganu† adama Atakpaci o o'wo kucci na *Asulā* aḡa ushi, kucci na Ruhu va Akiza kaḡmbatōi akiza.

¹⁷ Adama o ndolo, n ta yuwusan maḡangā adama e ili i na n yuwain adama a *Asulā* aṡsumā e Yesu Zamawawa.

¹⁸ Maa yuwan adanshi adama e ili i ro shi, she ili i na Zamawawa yuwain e ekere a vā, ana n zuwai Atakpaci a yuwan tsutoni nā *Asulā*. A yuwan tā tsutoni nā ayi adama e ili i na n dammai ni ili i na n yuwain.

¹⁹ Waru o toni tā *Asulā* adama o ucira wa aḡajini o ulinga wa asalama† u na e enei, nā waru adama o ucira u Ruhu va Akiza. N yuwan tā alajiyi a Alabari a Sa'ani aṡsumā a Urishelima hali a tyo alanga a Iliriku, adama o ndolo n koto tā de alajiyi ubatā suru.

²⁰ N ciga tā n yuwan alajiyi a Alabari a Sa'ani kuci ubatā u na ama o ro koto a uwwai adama a Zamawawa shi, adama a na n ciga n yuwusan ulinga o ulinga u na nanza farai shi.

²¹ U tā cine Adanshi a *Asulā* a dammai:

“Aza a na koto a damma nle adama a yi shi e te ene,

waru aza a na koto a uwwai adama a yi shi, a tā tsurā urevu.” ◊

Bulu ciga tā u bura Roma

²² Ulinga u nda u dā u shi u putsusaa numu a tawā ya'a dū me ene dū.

²³ Gogo gba n koto tā ulinga u na maa yuwusan batā nda. N shi tā n ciga n 'yawa ubatā u dū nu ujimu.

²⁴ N te ifoḡi n 'yawa Asibaniya, nā maḡa kārā, n ta ɓatsa Roma.† N reve tā n ta uwwa uyo'o nā m ɓatsa me ene dū, reve i kamba mu n reme ure.

²⁵ Amma kafu me ene dū, n ciga n 'yuwan n 'yawa ne'en Urishelima tsarā n tara une'e a tyo aza e Itoni a na a ri de.

²⁶ A'isā a aza e Itoni a na a ri Makidoniya nā Akataya a ca tā ikebe faan adama a kamba alambi a na a ri pe aṡsumā a aza e Itoni a Urishelima.

²⁷ A uwwa tā uyo'o u na aa yuwaan le ne, adama a na une'e'wo o'wo tā she damma atsupu o utan. O ufaru, Atakpaci a ushi tā isa'ani e ekere a *Asulā* adama a aba'un aṡsumā a ruhu e ekere a aza a Isra'ila. Dada gba e enei u lobono tā a kamba le ni ili i na a ri nā ayi.

²⁸ Nā n koto a casu ikebe i nda, n tā kaḡyuwā dū, reve n kārā a tyo Asibaniya.

²⁹ N reve tā nā n rawa ubatā u dū, Zamawawa ta ca mu aḡajini aba'un adama a dū.

³⁰ Ama a vā, n ta patishi dū ankuri aṡsumā a ala e Yesu Zamawawa Zagbain tsu, i ɓolo ekere nā amu aṡsumā o ulinga a yuwusan avasa a tyo ubatā wa *Asulā* adama a vā. I

yuwan ili i nda adama e icigi i na i ri na ari a tyo e ekere a va na Ruhu va Akiza ca ndu.

³¹ I yuwan avasa adama a ama a na a ri e ida ya Yahuda aza a na koto a ushiyi Yesu Zamawawa shi, tsara a uwawto mu usan wan. Waru i yuwan avasa adama a aza e Itoni atsuma a Urishelima a yuwan mazanga ni ili i na n yuwain adama n kamba le.

³² Na Asula a usu, n ta tawa ya'a du na mazanga, waru ukalyuwusa u va a tyo ya'a du u ta zuwa mu mu uwawa uyo'o reve n tsura wivuwun.

³³ Gogo iyawa Asula, za na tsu ca asuvu nden, u dana obolo na adu suru. Ami.

16

Bulu casa ta n'utsa ma yi

¹ N ta ni ili i sa'ani i na maa damma adama a Fibi, ka na a yuwusan aganda atsuma a aa'isa a aza e Itoni a Kankiriya.

² N ta patishi du ankuri i ushi yi atsuma a Zagbain o ure u sa'ani u na ama a Asula aa tsu yuwan. I kamba yi atsuma o ure u na yaa gura suru, adama a na u kamba mu ta na ama a abunda fo.

³ I casa Birisika na Akila, ^o aza a na a yuwain ulinga obolo na amu atsuma a tsugbashi tsu Yesu Zamawawa.

⁴ A usu ta a kuwa adama a kamba mu. N godyoo le ta lon, waru amu a nde'en shi a'isa a aza e Itoni a Atakpaci suru o godyoo le ta.

⁵ Waru, i casa mu aa'isa a aza e Itoni a na o tsu bolotosu atsuma o u'wa u le.

Waru i casa mu i'utsa ya amayun i va Abayinitu. Ayi da vuma na fara o'woi za vi Itoni e ida ya Asiya.

⁶ I casa mu Meri, za na yuwaan du ulinga wa abula lon.

⁷ I casa mu ama a va, Andranika na Juniya, aza a na a dana atsuma o u'wa wa ali obolo na amu. O o'wo ta aza e Itoni kafu amu, waru ajiya a ta casu le tsugbain.

⁸ I casa mu Amfiliya, ayi i'utsa ya amayun i va i da atsuma e itoni yi Zagbain.

⁹ I casa mu Uribanu, za na yuwain Zamawawa aganda obolo na atsu.

I casa mu i'utsa ya amayun i va Isitaki.

¹⁰ I casa mu Abali, za na rocoi amayun a da u toniyi Zamawawa.

I casa mu Aristobulu na ama o u'wa a yi.

¹¹ I casa mu Hiruduyan, moron ma va.

Waru i casa mu Nakisu na aza a na a ri atsuma o u'wa wa yi, aza a na a ri aza e Itoni yi Zagbain.

¹² I casa mu Tarafina na Tarafusa, amaci a na a yuwain ulinga u sa'ani adama a Zagbain.

I casa mu nawayi va amayun va Barisasa, ka ro na yuwain ulinga u sa'ani adama a Zagbain.

¹³ I casa mu Rufo, za na ri aagbashi a sa'ani adama a Zagbain. Waru i casa mma va yi, za na o'woi gashi mma va.

¹⁴ I casa mu Asinkirita, na Filiguna, na Hamisa, na Baturoba, na Hema, obolo na aza e Itoni a na a ri obolo ne ele.

¹⁵ I casa mu Fililugu, na Juliya, na Niriya, na mawun ma anawu mo usheli ma yi, na Ulumfa, obolo na ama a Asula a na a ri obolo ne ele.

¹⁶ I casalai ni icigi yi Zamawawa.

A'isa a aza e Itoni a Zamawawa suru a ta casa du.

Morono ma atsuvu mo ukosu

¹⁷ Ama a va, i kambuwa ugbozu u du ulobonu adama a aza a na aa tawa nu une'esun nu u'yasasan wa asuvu e ekere o ucawu wo okolo wa ama, reve o rito ili i ro ko'o ni ili i na i tsurai. I suma le!

¹⁸ Aza a na a yuwusan ne a yuwusaan Zamawawa Zagbain tsu aganda shi, amma a ta yuwusan ili i na aa uwawa aciyele uyo'o. A tsu yuwusan ta ica ye pere, reve a luma ama a na e revei cu'un morono ma adanshi me iwuya ma nda shi.

¹⁹ Aza e Itoni suru a uwawa ta a na yaa yuwusan tsutoni e ekere a Zagbain, adama o ndolo n ta yuwusan mazanga adama a du. Amma n ciga du ta i kambuwa ugbozu atsuma e ili i na i ri ili i sa'ani, amma gba i suma iwuya.

²⁰ Asula a na gba a tsu tawa na asuvu nden, aa jima shi u ta minjira Male reve u ca du ucira a aci a yi.

N ta yuwusan avasa isa'ani ya Yesu Zagbain tsu danu obolo na adu.

²¹ Timoti za na a yuwusan ulinga obolo na amu, u ta lyungusa du ni icasu ya yi. Waru ama a va fo, Lusiya, na Yason, na Susibatara a ta casa du.

²² Amu da Tatiyu, n ta danasa ili i na Bulu dammai n dana. Amu fo n ta casa du atsuma a Zagbain.

²³ Gayu ta casa du. U ushi mu ta obolo na aa'isa a aza e Itoni suru atsuma o u'wa wa yi.

Arasata, za vu uzuwa wi ikebe a lyuci gbain, ni i'utsa i tsu Kawata a ta casa du fo.

²⁴ N ta yuwusan avasa Zagbain tsu Yesu Zamawawa u roco du isa'ani suru. Ami.*

Avasa e ica

²⁵ Tsu cayi Asula tsugbain! U tsu zuwa du ta yi isawan nu ucira atsuma o ucawu wo okolo a du, cine Alabari a Sa'ani a dammai.

^o 16:3 Aji. 18:2. * 16:24 Akuci a atagada o ro a ri nu uguzu u nda shi.

Ikaka i da adama e Yesu Zamawawa ni ifobi
i na u sokoi nu ujimu.

²⁶ Amma gogo idana ya amasulā a zuwa
le tā e reve amayun a alanga e eteshe. Waru
Asulā, a na ā tsu kuwā shi, a zuwa tā uvadi
maḅulā e reve amayun a nda, tsarā ā usu
waru aa yuwan tsutoni nā āyi.

²⁷ Lyawa Asulā, za na āyi da goon u ri
nu ugbozu, u ushi tsugbain o ure wā Yesu
Zamawawa babu ukotu. Ami.

Mepepelime mo Ufaru ma Bulu a tyo ya Aza a Korinti

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dana ta mepepelime ma nda na mepepelime mo ro a tyo aza e Itoni o ro atsuma a Korinti. Korinti abajini a lyuci a da zuzu na nge'en m mala. Ama bata bata a dana ta de na nden. Lyuci'i u dana ta na ala a vama adama a mayan me iwuya ko ili yi idaba pe. Iroci yi ili i na a dansa ayi da aa'isa a amali a Afurodata, ubata u na a zuwai ashakala ukpakukupa (1,000) adama o ulinga wa aza a na aa yuwusaan ure we epen aganda. Bulu 'yawa ta de reve u linga adama u tsura ikebe yi ili i na waa dana a lyuwusa waru o ritosu ama adama e Yesu. Aza e Itoni na abunda alambi a da a danai a mantsa mo ndolo, amma ama o ro gba shi a shi ta nu ucira.

Atsuma e mepepelime ma nda, Bulu rito ta aza e Itoni cine a yuwan nden n le ubata u na ama a abunda a ri a yuwusan ili yi idaba. U damma ta aza e Itoni a yuwan nden ma ankuri na akapi a ama a na a buwai, she a dana wukasu wan. U rito ta ama she a yuwan tsipere wan ko iwuya i ro wan. U cuduwa ta cine wu ntsayi lolo dana. E mepepelime ma nda Bulu damma ta cine icigi i ri nu ucira lon. U roco ta cine waru wu ntsayi a yuwan aganda. O ukosu, u cuduwa ta ulyuwu wa aci e Yesu na a 'yasa'in diga o ukwa, ne da fo aza e Itoni a yi suru aa dana nu ulyuwu wa aci.

Ulyuwu wa aci e ekere o ukwa u tawaa ta nu ucira e ekere aza e Itoni. Icigi yi ili yu uvadi abajini e ili i wuya i da. Aatagada a nda a damma tsu ta ulyuwu wa aci e Yesu Zamawawa e ekere o ukwa a la'a ta icigi yi ili yu uvadi, ne da za vi Itoni a gura suma ili yu uvadi reve u kuru Zamawawa ulobonu.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu na avasa a Bulu (1:1-9)
2. Ipati adama o ubolu wa aci (1:10-4:21)
3. Addama atsuma a tsu'utsa (5:1-7:40)
4. Tsutoni na Asula o unā wā amali (8:1-11:1)
5. Uritosu cine a yuwan aganda na wuma wa aa'isa (11:2-14:40)
6. Ulyuwu wa aci a Kristi Zamawawa a aci o ukwa (15:1-58)
7. Sadaka adama a alambi (16:1-4)
8. Ifobi yi mmalu ma Bulu (16:5-12)
9. Majiyan ma Bulu ni icasu ya yi (16:13-24)

Ucuduwu

¹ Amu Bulu da n danaa ndu aa'isa a aza e Itoni atsuma a Korinti mepepelime ma nda. N ta lyungusaa du ni icasu. I'utsa i tsu Satsani fo u ta lyungusaa du ni icasu. Asula e de mu ta amu Bulu, mo o'wo aajiya e Yesu Kristi Zamawawa, adama a na ne da u cigai.

² Asula e de du ta yo o'wo ama a akiza a yi. U kambato du ta na akiza e ekere e Yesu Zamawawa. U yuwaan ta ne fo aza a na a yuwaan niyi aganda atsuma a Zagbain Yesu Zamawawa bata koko'o. Zamawawa da Zagbain tsu na akapi ama fo.

³ Lyawa Asula Dada tsu obolo na Zagbain Yesu Zamawawa a ca du isa'ani na asuvu nden.

Bulu godyoo ta Asula

⁴ N tsu godyoo ta Asula kuci adama e ne'e na u ca ndu, gogo a na yo o'woi aza e Yesu Zamawawa.

⁵ E re suru yo o'wo ta aza o utsuru, atsuma a adanshi nu urevu suru adama a na yo o'wo ta ili i ta na ayi.

⁶ Ayi nda u roco ta ili i na n damma ndu adama a yi amayun a da.

⁷ Adama o ndolo, i ushi ta ne'e suru na Ruhu va Asula aa casu, adu a pura ukambu wu Zagbain Yesu Zamawawa.

⁸ U ta bana du nu ucira hali o ukosu adama Asula o goro du atsuma e ili i ro o urana u na waa tawisa waru wan.

⁹ Amayun a da Asula a ta yuwaan du ne, adama a na u tsu yuwan ta ili i na u dammai, u dangwa du ta yo o'wo ili i ta na Mawun ma yi, Zagbain tsu Yesu Zamawawa.

Ama e ne'eshen ta re re

¹⁰ Ama a va, n ta patishi du, adama o tsugono tsu Zagbain tsu Yesu Zamawawa, na suru ndu i usulai. She yi kasa wan, amma i loluloi aciyadu ubata u ta adama i dana no okolo a ta na majiyan ma ta.

¹¹ Ama a va, ama o ro aza a na a ri de nden o u'wa wa Kuluwi* a damma mu ta a na i ta a mawasan vani du.

¹² A damma ta vuma suru ta yuwusan adanshi a yi ko'o. Vuma ro damma, "N te itoni ya Bulu." Za ro a dansa "N te itoni ya Apolo." Za ro waru a dansa, "N te itoni ya Bituru." Za ro gba a dansa, "N te itoni yi Zamawawa."

¹³ A ta gura ne'eshen Zamawawa za na ri vuma ta koko'o? O'o! Bulu kuwa ta adama a du a akpata?† O'o! A rumbu du ta tsara yoo o'wo otoni a Bulu? O'o!

¹⁴ N godyo ta Asula a na n rumbuyi ko vuma ta atsuma a du shi, she Kirisibu na Gayu.

* 1:11 Kuluwi ka da, waru o uta yi a alanga e eteshe ko ama'a aza a yi a da ko aza a yi a da shi, waru ko agbashi a da ko ama a na a ri pe na nden atsuma o u'wa wa yi u da shi.

¹⁵ Gogo babu vuma na aa damma a rumbu yi ta atsuma a ala a va.

¹⁶ (Kai, n cuwan ta gogo! N rumbu ta Istifana na ka va yi na muwun ma yi, waru maa gura cuwan ko n rumbu ta nanza shi.)

¹⁷ Zamawawa† lyungu mu n rumbu ama shi. U lyungu mu ta n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani. Na n damma Alabari a Sa'ani'i, she n yuwan nu ugbozu wa ama wan, adama a na n ciga ucira wu ukwa wu Zamawawa zuva va akpata wo o'wo pere shi.

Zamawawa da ucira nu ugbozu wa Asula

¹⁸ Na ama a na a ri o ure wu ukwa a uwwa ikaka adama o ukwa wu Zamawawa, u tso o'wo le ta gashi tsulo. Na atsu na Asula a wawusa tsu uwwa yi, ucira wa Asula u da.

¹⁹ A dana ta atsuma a Adanshi a Asula:
"N ta lungusa ugbozu wa aza a na a tarai aciyeye a ta nu ugbozu.

N te geshe urevu wa aza o urevu."[◇]

²⁰ Nye i da i ri ulobonu atsuma o uvadi wa aza o urevu wa adanshi, na munlu n wila, na aza a ndammulai? Asula a zuwa le ta suru o o'wo olo waru u roco ta ugbozu u le u ri na abula shi.

²¹ Asula za na ri nu ugbozu o fofo ta ama o uvadi u nda aa tsura yi shi, no o toni ugbozu u le. O una u ndolo, u dangwa ta u wawa aza a na a ushiyi ikaka i na tsu yuwain alajiya, ikaka i na yo o'woi gashi tsulo.

²² Aza a Isra'ila a ciga ta ee ene ili ya asalama tsara u roco a na Asula a ri o ulinga. Atakpaci a ciga ta a tsura ugbozu.

²³ Adama o ndolo, ana tsu yuwain alajiya a na Zamawawa kuwa ta a akpata,† aza a Isra'ila a tara yi ta gashi unusu, avu Atakpaci a damma ili i tsulo tsa da.

²⁴ Amma ikaka'a a tyo e ekere a aza a na Asula a dangwai, aza a Isra'ila obolo na Atakpaci, ayi da nda: Zamawawa, ayi da ucira wa Asula waru ayi da ugbozu wa Asula.

²⁵ Ko na Asula a yuwan gashi u tu ulo, u la'a ta vadilima ugbozu, ko na wo o'wo gashi babu ucira, u la'a ta vadilima ucira.

²⁶ Ama a va, cuwain cine i danai ana Asula a dangwa ndu. Ama o uvadi u nda a jiyar gashi wa'a da atsuma a du a ri nu ugbozu. Ama wa'a da a danai azagbain a lyuci atsuma a du. Waru wa'a da utai atsuma a du o u'wa u tsugono.

²⁷ Amma, Asula a dangwa ta ili i na ama a tarai tsulo tsa da tsara u zuwa aza a na a tarai aciyeye aza o ugbozu a uwwa wono. Waru u dangwa ta aza a na a ri nu ucira shi, tsara u ca aza o ucira wono.

²⁸ U dangwa ta ili i na ama o uvadi a tarai ili shi, ko babu abula, ko babu ili i ro ko

ke'en, avu u linga ne ele adama ili i na ama a tarai ili ya abula yo o'wo babu abula.

²⁹ U yuwan ta ne tsara vuma ro yuwan uvadu a makakan ma yi wan.

³⁰ Asula a da za na zuwa ndu yo o'wo ubolu na Yesu Zamawawa. U kambato ta Zamawawa na aciyayi wo o'wo ugbozu adama a tsu. Adama a yi a da Asula a usu ntsu. U kambato tsu ta aza a akiza, waru u ca ta aciyayi tsara wu utaa tsu ubata wu unusu.

³¹ Adanshi a Asula a damma ta, "Vuma na cigai yuwan uvadu, u yuwan goon atsuma e ili i na Zagbain yuwain."

2

Adanshi adama a Zamawawa nu ukwa wa yi

¹ Ama a va, ana n tawa n damma ndu ikaka ya Asula, n yuwaan du adanshi nu uguru wa adanshi ko n roco n ta nu ugbozu shi.

² Adama a na a mantsa ma na n danai obolo na adu, n zuwa ta aciyawa mi icina ili i na i buwai suru, she Yesu Zamawawa goon nu ukwa wa yi a akpata.†

³ Ana n tawai ubata u du, lipu va danan nu ucira shi, waru n danan ta e meje'en adama o wovon.

⁴ Waru ana n danai o uritosu na alajiya n yuwan ta adanshi hawun. N yuwan ugbozu ko adanshi o morono mo ugbozu shi. N lyawa ta Ruhu va Asula roco ucira wa yi.

⁵ N yuwan ta ne tsara i ca okolo adama o ucira wa Asula, agba adama o ugbozu wu vadilima shi.

Ugbozu wa Asula

⁶ Na n ri obolo na aza a na a gbmali de atsuma e Itoni, n tsu yuwan ta adanshi nu ugbozu. Amma cu'un nu ugbozu vu uvadi u da shi, waru cu'un nu ugbozu na azagbain o uvadi a cigai da shi. Ele da aza a na ucira u le woo o'wo babu abula.

⁷ Amma n ta yuwusan adanshi o usokowu wu ugbozu wa Asula, za na u lyawai usokowu hali a tyo gogo. Kafu u yuwan uvadi, Asula o fofo ta ugbozu u nda tsara u tawa tsu na tsugbain.

⁸ Atsuma a azagbain o uvadi a nda babu za na tsurai urevu u ndolo. Na a shi e reve, a shi a vara Zagbain na ri na tsugbain a akpata shi.

⁹ Amma Adanshi a Asula a damma ta:
"Ili i na Asula o fofoyi aza a na a ciga niyi u la'a ta ili i na ee eneshe ne esu e le, waru u la'a ta ili i na a uwwai na atsuvu e le. Koto nanza jiyar ili i ndolo o okolo a yi shi!"

¹⁰ Amma tsu reve ta ili i ndolo suru adama a na Ruhu va Asula roco ntsu de ili'i suru. U reve ta ili suru, hali ni ili yu usokowu i na i ri a majiyar ma Asula.

¹¹ *Avu* da goon vu revei ili i na i ri pe atsuma o okolo a wu, waru Ruhu va Asula da goon revei ili i na i ri pe atsuma o okolo a Asula.

¹² Amma Asula a ca tsu ta Ruhu va yi. Ayi da i zuwai tsu ri na majiyan ma ta na aza o uvadi a nda shi. Ayi da i zuwai waru tsu revei fo ili i na Asula a ca ntsu faan.

¹³ Ana tsu damma ndu ili i ndolo, tsu yuwan ulinga ni idanshi yu ugbozu wu vafilima shi. Tsu yuwan ta adanshi a na Ruhu damma ntsu tsu damma ana tsu cu'uwai amayun a nda a tyo aza a na a ri na Ruhu.

¹⁴ Ayi da i zuwai she vuma na ri na Ruhu va Asula goon da aa gura reve aba'un a Ruhu. Vuma na ri na Ruhu va Asula shi, u tsu jiyar ta gashi aba'un tsulo tsa da.

¹⁵ Vuma na ri na Ruhu suru u ta gura petelyuwe ili i nda, amma babu vuma na aa gura petelyuwe vuma'a.

¹⁶ Adanshi a Asula a damma ta: "Zane da gura revei majiyan ma Asulazuva? Zane da aa gura ca yi asala?" ^o

Amma tsu gura ta reve ili i nda, adama a na tsu ta no okolo a Zamawawa.

3

Agbashi a Asula

¹ Ama a va, ana n danai obolo na adu n yuwaan du adanshi cine maa yuwaan aza a na a gbama de atsuma e Itoni shi. N yuwaan du ta adanshi gashi adu aza a na a ri pe atsuma o uvadi da ko gashi adu nrebu n da atsuma a Zamawawa.

² N lyuwato du tsuwa shi, adama a na i buwai a apasa maani. Ko gogo koto i rawa i lyuwa tsuwa shi, adama a na hali n gogo i buwa ta a yuwusan nden n du gashi aza a na a ri pe atsuma o uvadi.

³ I ta tsushu'un vani du waru i ta mawasan vani du. Ayi ili i nda i roco ta a na i buwai atsuma o uvadi, waru i buwa ta o tonore va yi.

⁴ Za ro a dansa, "N te itoni ya Bulu." Za ro waru a dansa, "N te itoni ya Apolo." Ana yaa dansa cu'un ndolo, i rotsa ta ama o uvadi.

⁵ To, Apolo gba ili i ro i da? O'o! Bulu waru gba ili i ro i da? O'o! Atsu agbashi a Asula a da goon, aza a na aa kambusa du i usu. Za suru atsuma a tsu u ta yuwusan ulinga u na Zagbain ca niyi u yuwan.

⁶ Amu n cu'wan ta avu Apolo tsun mini. Agba Asula a da a tsu zuwa yi u kungwa.

⁷ Za vu ca'an na za vu utsusun u mini ili i ro i da a ri shi, amma Asula ili i ro i da adama a na ayi da u tsu zuwa icu'u'un i kungwa.

⁸ Za vu ca'an na za vu utsusun u mini a ciga ta icu'u'un a kungwa tsara uduma u

lobono. Asula a ta ca vuma suru iliyinkapa atyo o ulinga u na u yuwain.

⁹ Adama a na atsu n'utsa mu ulinga n na tsa yuwusaan Asula ulinga da, waru adu uduma wa Asula u da.

Waru adu usaa wa Asula u da.

¹⁰ N yuwan ta ulinga wu suwi va amayun, adama a na Asula a kamba mu ta n yuwan yi, waru n vara ta ikyun yu usaa, avu vuma ro reme usaa zuva va yi. Suru ndu i yuwan ugbozu cine yaa yuwusan usaa'a.

¹¹ Ikyun yu usaa u na tsu varai de, Yesu Zamawawa da, waru babu vuma ro na aa varisa ikyun i ro.

¹² Vuma na a yuwan usaa e ikyun yu usaa i ndolo, za ro ta yuwan ulinga na zinariya, ko azurufa, ko atali e ikebe, za ro gba shi danga, za ro waru alawan, ko tsu'iwaa.

¹³ Amma urana wu uge'etosu u ta lo a tawa a na aa lyungwa tsara e ene cu'un vu ulinga na suwi suru yuwain. A ta zuwa ulinga u vuma suru atsuma a akina tsara e ene ko u ta kula.

¹⁴ Nu usaa'a u kula atsuma a akina'a shi, to, suwi ndolo ta tsara iliyinkapa.

¹⁵ Amma nu usaa'a u kula, ayi suwi ndolo ta lamba ili suru. Ayi suwi'i u ta la'a, amma u to o'wo gashi vuma na utulai atsuma a akina.

¹⁶ N reve ta a na i revei a na adu aa'isa a Asula a da waru Ruhu va Asula ta pe nden atsuma a du!

¹⁷ Asula a ta lungusa vuma na lungusa aa'isa a Asula. Ili i na i zuwai ayi da aa'isa a Asula a ta na akiza, waru adu aciyadu adu dada aa'isa'a.

¹⁸ Lyawai a pususan aciyadu ana. Na yaa yuwusan majiyan i ta nu ugbozu atsuma o uvadi u nda, to, i kambato aciyadu olo adama a na ne da yoo o'wo aza o ugbozu wa amayun.

¹⁹ Ili i na uvadi u tarai wo o'woi tsulo, ayi da ili i na Asula a tarai ugbozu. Adanshi a Asula a damma ta, "Asula a tsa azu ta aza o ugbozu a mantsa ma na aa yuwusan ugbozu u le."

²⁰ Waru u dammisa ta, "Asulazuva e reve ta a na ifobi i na aza o ugbozu a yuwain suru pere da."

²¹ Adama o ndolo she i 'yasan avangaci adama a na yoo tonore vuma gbain ro wan. Ili suru aza a du a da:

²² Bulu, na Apolo, na Bituru aza a du a da. Waru uvadi magula za du da. Wuma, nu ukwa za du da. Ne da mantsa mo gogo na mantsa ma na maa tawa. Ili suru e ekere a du a da a ri,

²³ waru adu e ekere a Zamawawa da i ri, waru Zamawawa e ekere a Asula a da u ri.

4

Ulinga wa ajiya

¹ Lyawa ama a tara tsu agbashi a Zamawawa, aza a na *Asulā* a cayi ili ya amayun i na i ri usokowu.

² Na ama a ca agbashi ulinga, a ciga le *tā* a yuwan ulinga'a cine wuntsayi a yuwan.

³ *Amu* u *6alā* mu ko i ge'eto mu ko ukobu wu uge'etosu wa ama u ge'eto mu shi. N tsu ge'eto aciyawa shi.

⁴ N reve *tā* asuvu *ā* *vā* *ā* *tā* cece. Amma suru *nā* ne u *kamba*to mu cece shi, adama a na *Zagbain* *dā* za na ee ge'eto mu.

⁵ She i ge'eto kafu mantsa ma rawa wan, i puro hali *Zagbain* *kamba*. U to utaa ili i na i ri usokowu atsuma e irumbu e ekan, waru u *tā* *palu'wā* ili i na ama a cigai i na i ri usokowu o okolo e le. *Asulā* a *dā* aa cibala vuma na acifalu a na a ntsaa niyi.

⁶ Ama *ā* *vā*, *amu* *nā* *Apolo* iroci i *dā* atsuma e ili i na maa yuwusan adanshi a aci *ā* yi, tsara i tsura urevu wi ili i na udammu'u u ri. "Toniyi ili i na a danai atsuma a Adanshi *ā* *Asulā* goon." Tsundolo *yāā* 'yasan avangaci reve i tara manlu *mā* *dū* ma la'a *tā* manlu mo ro shi.

⁷ Zane *dā* vaa tarasa aciyawu? Vu ta tarasa vu la'a *tā* akapi *ā* *azā* e Itoni? Nye *dā* vu ri *nā* ayi na *Asulā* a *dā* a ca nuwu ayi shi? Nni ili i na vu ri ne ele suru ubata *wā* *Asulā* a *dā* o utai, cine *vāā* 'yasan avangaci gashi *ā*vu *dā* vu yuwan nle na aciyawu?

⁸ I ta yuwusan majiyan gashi i tsura *tā* *dē* ili i na i cigai suru. I yuwan *tā* majiyan gashi i *tā* nu utsuru. I ta yuwusan majiyan yo o'wo *tā* ngono goon *dū* reve i lyawa tsu. N ta ciga yo o'wo ngono na amayun adama tsu yuwain tsugono obolo.

⁹ Me ene *tā* gashi *Asulā* a zuwa tsu atsu ajiyat *ā* yi tso o'wo ama a na ama a tarai ili i ro shi, cine aza a na *ā* ri o u'wa wa ali *ā* ri *ācapā* suru suru. Tsu *tā* tsa ama a na a tarai *ā* tyo a agalaci reve o una le,* adama ama suru *nā* nlingata *mā* *Asulā* e ene cine *āā* kuwā.

¹⁰ Ama o uvadi a nda *ā* te inda tsu gashi olo adama a na tsa yuwusan ulinga wu Zamawawa. Amma *ādū*, i ta dansa i *tā* nu ugbozu lon, adama a na i ri e itoni yi Zamawawa. Agba ne *dā* shi. I ta yuwusan majiyan tsu ri nu ucira shi *ādū* gba i *tā* nu ucira. I ta yuwusan majiyan ama a ta casu *dū* tsugbain, agba a ca tsu tsugbain shi. Agba ne *dā* shi.

¹¹ Hali n gogo tsu lamba *tā* ilyalya *nā* mini mo oso. Akashi a *dā* tsu ri ne ele goon na

tsu o to. Ama o to bongishi tsu lon. Tsu ri nu u'wa wa aciyatsu shi.

¹² Tsu yuwan *tā* *atyo* a na tsa yuwan ulinga ne ekere *ā* tsu. Na ama a yuwaan tsu unā, atsu tsu zuwaa le *tā* aba'un. Na ama o bongi tsu, atsu tsu ka⁶a *tā* pe asuvu.

¹³ Na ama a yuwan adanshi a vanvama adama *ā* tsu, atsu tsu damma *tā* ili i sa'ani a aci e le. Hali n gogo ama a ta tarasa tsu tse everi waru gashi akkama.

¹⁴ Maa *danasaa* *dū* ili i nda adama yu uwwa wono shi. N ciga *tā* n rono *dū* atsuwu adama a na muwun n *vā* n *dā* i ri.

¹⁵ Ama ukpakukupa kupa (10,000) ta gura rito *dū* adama a Zamawawa, amma *amu* *dā* *ā* *nde'en* dada *dū* goon. Yo o'wo ta muwun n *vā* ana n damma *ndū* adama e Yesu Zamawawa.

¹⁶ Adama o ndolo m pati *dū* *tā* i toni iroci i *vā* *ā*vu i yuwan cine maa yuwusan.

¹⁷ *Ayi* *dā* i zuwai *māā* lyunguwisa *dū* ulobo u *vā* Timoti atsuma e itoni. *Ayi* macigata *mā* *vā* ma *dā* waru aagbashi *ā* *ābulā* a *Zagbain* a *dā*. U ta cuwaan *dū* ni ili i na n ritoi adama e Yesu Zamawawa atsuma *ā* *ā* *isā* *ā* *azā* e Itoni ubata u na n 'yawai suru.

¹⁸ Ozo o ro *ā* *dū* *ā* *tā* 'yasan avangaci adama a na i yuwain majiyan ma na *māā* *tawā* n kalyuwa *dū* shi.

¹⁹ Amma *nā* *Zagbain* lyawa mu n *tawā*, maa jima shi n *tā* *tawā*. *Nā* n *tawā* n te ene ili i na aza a na *āā* 'yasan avangaci aa yuwusan. N te reve ko ubata *wā* *Asulā* u *dā* *ā* tsurai ucira u le, ko adanshi a *dā* aa yuwusan goon.

²⁰ Adama a na tsugono tsa *Asulā* adanshi a *dā* a yuwusan goon shi, amma adama o ucira.

²¹ Atsuma e ili i re i nda, zane *dā* i dangwai: n *tawā* *dū* na aasudu ko n *tawā* *dū* ben ni icigi?

5

Tsipere atsuma ā azā e Itoni

¹ Mu uwwa *tā* ama a dansa za ro atsuma *ā* *dū* ta yuwusan tsipere, a na u ta yuwusan tsipere *nā* ka va dada *vā* yi. Ko atsuma a aza a na e revei *Asulā* shi a 'yuwan *tā* cu'un vu unusu u ndolo.

² U rawa *tā* yu uwwa wono, agba *ādū* *dā* nda *ā* 'yasan avangaci. I yuwan atsumolangu adama o unusu u vuma'a. Ni i shi i yuwan atsumolangu tsundolo, i shi ta putsaa vuma ndolo a yuwan ifolo *nā* *ādū*.

³ Ko na wo o'woi n *tā* alanga *nā* *ādū*, n tsu yuwusan *tā* majiyan adama *ā* *dū*. N yuwan *tā* uge'etosu gashi n *tā* lo obolo *nā*

* 4:9 *Nā* yali *yā* Roma i lyuwa uvon reve u *kamba* *ā* *watā*, u *tā* *danā* elime, *ā*vu *ā*soja na ama a na a kamba niyi *ā* kuru *ācapā*, aza a na *ā* *danā* *ācapā* suru suru ele *dā* n'yuwatan n na e remei *batā* o uvon reve a zuwa le o u'wa wa ali. Bulu ta kuratosu aciyayi na aza a na e remei na aa zuwa o u'wa wa ali aza na *ā* ri *ācapā* suru suru.

ādu gogo. Nu ucira u na Yesu Zagbain ca numu, n damma t̄a a na i ciga i 'yuwan i ca vuma na aa yuwusan unusu u ndolo oforo.

⁴I de íbólo waru ucira w̄a Yesu Zagbain t̄a d̄ana óbólo n̄a ādu at̄suma e íbólo i ndolo.

⁵I 'yuwan i ciga i ca vuma ndolo a tyo o ucira u Male, tsar̄a u lungus̄a lipu vuma ndolo, amma a ta wawa ruhu v̄a yi n̄a Yesu Zagbain t̄awa.

⁶Uvadu u d̄u u ri ulobonu shi. I reve t̄a udammu u nda, “Ununa wolilo† wa'a u tsu zuwa yira ya akala at̄suma e meretsu i tsutsa tapu.” Ili i nda u to rocosu ni i lyawa vuma ndolo na aa yuwusan tsipere tso ndolo lyuwa elime n̄a ādu, ama o ro at̄suma a d̄u a ta gura reme mayan ne.

⁷Cine aza a Isra'ila a tsu tawa wolilo suru a 'wa le kafu a yuwan Abuki a Mapasa, ne da yaa yuwan, yu ut̄a vuma nda at̄suma a d̄u. Asul̄a a kambato d̄u t̄a cece adama a na Zamawawa kuw̄ai tsar̄a u kambato tsu faan e ekere o unusu. Wo o'wo t̄a ts̄a magiri'! ma na aza a Isra'ila o unai de a Abuki a Mapasa nu ujimu lon.

⁸Adama a na ne da u ri na amayun, tsu dan̄ai a cuwusan kuci a na at̄su ama a Asul̄a a da. Tso ocoyi akuci o wolilo, ele da tsurala, n̄a tsushu'un, n̄a re vi iwuya i na tsu yuwain kafu tso o'wo aza e Itoni, amma tsu yuwain amayun n̄a aful̄a tsa akala tsa na a yuwain n̄a wolilo shi.

⁹Ana n̄a d̄anaa ndu nu ofaru, n damma d̄u t̄a she i b̄olo aci na ama a na aa yuwusan tsipere wan.

¹⁰N ta yuwusan adanshi adama a aza e Itoni a na a yuwusan tsipere, agba a aci a aza a na a ri aza e Itoni shi. Amayun a da ozo o ro e le a yuwan t̄a de tsipere. Ozo o ro e le a t̄a nu utsan, ozo o ro waru aza a a'usa, ozo o ro waru a ta yuwusaan amali aganda. Ni i ciga yi kasa n̄a cu'un va ama o ndolo, to i lyawa uvadi.

¹¹Ili i na maa dansaa d̄u ayi da yi kasa na za na e desu aciyayi za vi Itoni amma u ta yuwusan tsipere. Yi kasa na ama a na a ri nu utsan ne evu. Waru yi kasa no ososowi na aza a na e isulusa ama na aza a a'usa. Waru yi kasa na ama a na yuwusaan amali aganda. Ko tsuwa she i lyuwa obolo n̄a cu'un va ama o ndolo wan.

¹²N ri nu ucira n̄a ge'eto aza a na a ri aza e Itoni a da shi. Amma i t̄a nu ucira u na yoo boryo aza a d̄u aza a na a tsu yuwan cu'un nu nusu ndolo.

¹³Asul̄a a te ge'eto ama a na a ri aza e Itoni shi. Adanshi a Asul̄a a damma t̄a, “N̄a at̄suma a d̄u za ro pe ni iwuya, i lo yi.” ◊

6

Ntaralai a 'yawa o ukobu wu uge'etosu

◊ 5:13 U.W.I. 17:7.

¹Atsuma a d̄u n̄a za t̄a d̄u ri na mawasan n̄a za ro, she u 'yawa o ukobu wu za vu uge'etosu na ri za vi Itoni shi wan. U damma ama a Asul̄a e ge'eto adanshi'i.

²Adu i reve urana u ro at̄su aza e Itoni tsu t̄a ge'eto uvadi shi? N̄a adu da yee ge'eto uvadi, yaa gura ge'eto addama e keke'en a nda shi?

³I reve t̄a mantsa ma t̄a lo a tawa a na tsee ge'eto nlingata ma Asul̄a, adama o ndolo amayun a da tsu ta gura ge'eto ili i na i buwai at̄suma o uvadi.

⁴Ni i ri na cu'un mawasan ndolo, cine tsa da yaa 'yawusa ubata wa aza e uge'etosu a na a ri at̄suma a tsu shi, aza a na ama a Asul̄a a tarai ili i ro shi?

⁵N ta yuwusan adanshi a nda tsar̄a yu uwawa wono. N reve t̄a at̄suma a d̄u aa lamba za vu ugbozu na aa gura ge'eto n̄a a tsura mawasan at̄suma a aza e Itoni shi.

⁶Amma o un̄a u ndolo, reve aza e Itoni e re a 'yawa o ukobu wu uge'etosu, avu a uwa mawasan a makakan ma aza a na e revei Asul̄a shi. She i yuwan tsundolo wan!

⁷Ni i tara mawasan ma d̄u a tyo o ukobu wu uge'etosu, to, i riyat̄a. Atsuma a d̄u n̄a za vi Itoni ro nusaan d̄u, she i 'yawa to yi ubata wu za vu uge'etosu avu yi isula yi wan. U ta la'a i rungwa. Ko n̄a za vi Itoni ro paala d̄u, she i 'yawa to yi ubata wu za vu uge'etosu avu yi isula yi wan. U ta la'a i lyawa yi ne.

⁸Amma adu na aciyadu i tsu yuwan t̄a iwuya reve waru i paala ozo o ro, i tsu yuwan t̄a ne a tyo e ekere aza a d̄u aza e Itoni!

⁹⁻¹⁰She yi lum̄a aciyadu wan. I reve t̄a za vi iwuya a tsura tsugono tsa Asul̄a shi. Ama a nda ele da aza a na a yuwusaan amali a aganda. Ele fo aza a na a yuwusan tsipere, ama a nda aa tsura tsugono tsa Asul̄a† shi. Ne da waru ali a na a tsu lyawa ali a yuwan tsipere ne ele e re koko'o. Evu, n̄a aza o utsan, n̄a aza a ngalalai aa tsura tsugono tsa Asul̄a shi, obolo no ososowi, na aza a na a lungus̄a ala o ozo o ro. Aza a na a yuwain cu'un ndolo aa tsura tsugono tsa Asul̄a shi.

¹¹Kafu i usu Zamawawa, ozo o ro a d̄u a yuwan t̄a cu'un vi ili yi idaba i ndolo. Amma Asul̄a a zaza'wa t̄a nusu d̄u suru avu u kambato d̄u cece, reve u kambato d̄u babu unusu a makakan ma yi. U yuwan t̄a ili i ndolo suru at̄suma a ala a Zagbain Yesu Zamawawa waru nu ucira u Ruhu va Akiza.

I ca Asul̄a tsugbain n̄a lipu du

¹²Apa ili i na ozo o ro a d̄u a dansa: “N ta gura yuwan ili i na n̄a cigai, adama a na amu za vi Itoni da.” Apa cine n̄a tsu usu: “Ee, uritosu u ndolo amayun a da. Agba ili i na maa gura yuwan suru i da yaa kamba mu shi.” N ta gura damma, “N ta gura yuwan

ili i na n cigai biti,” amma n lyawa ili i ro i kambato mu aagbashi a yi shi.

¹³ I damma ta, “Ilyalya i tu ulobonu adama a aatsuma, waru aatsuma a tu ulobonu adama e ilyalya.” Amayun a da, amma urana u ro Asula o to kototo le ra. Asula a yuwan lipu adama e tsipere shi. U yuwan yi ta tsara u yuwaan Zagbain aganda, waru Zagbain ta kpatu'waa lipu'ure u matsura.

¹⁴ Asula a 'yasan ta Zagbain atsuma o ukwa, waru ayi fo u ta 'yasan tsu nu ucira wa yi.

¹⁵ I reve lipu du pasu lipu vu Zamawawa da shi? U tu ulobonu m bolo akapi a lipu vu Zamawawa na aashakala? O'o, ko ke'en!

¹⁶ Adanshi a Asula a damma ta, “Ejere'e o bolo ta avu o o'wo ili i ta.” ♦ Adama o ndolo, tsu reve ta na vuma bolo aciyayi na aashakala, wo o'wo ta lipu ta na ayi.

¹⁷ Amma vuma na boloi na Zagbain, ruhu va yi na ruhu vu Zagbain o o'wo ta ili i ta.

¹⁸ I suma mayan me tsipere. Ko cu'un vu unusu u ne u da vuma yuwain a alanga a lipu a da u ri, she tsipere. Aza a na a yuwusan tsipere a ta nususaan lipu le.

¹⁹ Adu i reve a na lipu du u'wa wa Asula u da ubata u na Ruhu va Akiza ri nden shi? U ta pe atsuma a du. Asula na aciyayi a da a ca ndu Ruhu va Akiza'a. Adu aza a aciyadu a da i ri shi, amma aza a Asula.

²⁰ Asula a tsula du ta. U tsupaa du ta na abunda lon. Adama o ndolo, ili i na yaa zuwa lipu du yuwan suru u roco na yaa casu Asula tsugbain.

7

Uritosu adama o lolo

¹ To, gogo n ta damma du majiyan ma va adama e ili i na i danaa numu. I ta dansa, “Na vuma ciga zuwa Asula a uwwa uyo'o, u ta dana ulobonu u kuda e reve ka ko ke'en.”

² Apa u'ususu u va: Ama na abunda aa gura guza aciyeye shi, reve a yuwan tsipere. Ayi da i zuwai u ri ulobonu vuma suru zuwa ka va yi avu u danu na ayi goon, waru u tu ulobonu ka suru yuwan lolo avu u danu na vali va yi goon.

³ She vali 'yuwan o von na ka va yi wan. Waru, u ri ulobonu ka 'yuwan o von na vali va yi shi.

⁴ Ka'a gba u ri nu ucira adama a lipu va yi shi, she vali va yi, ne da waru vali ri nu ucira u lipu va yi shi, she ka'a.

⁵ She i 'yuwunlai a ca aciyadu lipu wan, she ni i usulai a mantsa wa'a tsara i ca mantsa ma avasa. Reve i tawulai waru tsara Male† ma lyungwa du u na yaa gura guza aciyadu wan.

⁶ N damma ta ne tsara n ca du ure adama yi kasa na nven ne'en hali mamantsa. Wila u da shi.

⁷ N shi ta ciga aza e Itoni suru a dana babu lolo, cine amu n ri babu lolo. Amma vuma suru Asula a tsu ca yi ta une'e wa yi. Vuma ro nu une'e u nda, za ro waru nu une'e u ndede.

⁸ Gogo n ta dansaa ali na amaci a aza e Itoni aza a na ali ko amaci e le a kuwai de. U ta la'a ulobonu a dashi yuwan lolo waru wan. I dana ne babu lolo cine amu n ri.

⁹ Amma na yaa gura guza aciyadu shi, to, i yuwan lolo. U ta la'a ulobonu i yuwan lolo a na yaq dana a majiyan ma lipu kuci agba yaa yuwan majiyan me ili i ro shi.

¹⁰ N ta na wilu u nda adama a aza a na a ri na lolo. Amma amayun a da a na Yesu Zagbain na aciyayi a da u ca ntsu wilu u nda. Ayi da u zuwaa ndu wilu'a, amu da shi. Avu ka, she vu kakasa lolo va wu wan.

¹¹ Amma na vu lyawa yi, she vu dashi yuwan lolo ro wan, amma vu kambu ubata u vali va wu. Avu vali waru, she vu gbara ka va wu wan.

¹² Gogo n ta yuwusan adanshi na aza a na oloi aza a na a ri aza e Itoni shi. Yesu Zagbain ca tsu wilu adama a nda shi, amma amu n ta ca du uritosu u va. Ozo o ro aza a na a ri aza e Itoni a ta na amaci a na a ri aza e Itoni shi. Nu u ciga u danu na avu, she vu lo yi wan.

¹³ Waru, na avu ka da na vu usuyi Yesu, agba vali va wu za vi Itoni da shi, avu u ciga u danu na avu, she vu kakasa na ayi wan.

¹⁴ Na ka da vu ri atsuma e Itoni, agba vali va wu za vi Itoni da shi, adama a wu lolo du wo o'wo ta na akiza. Waru na vali da vu ri atsuma e Itoni za na ri na ka na ri atsuma e Itoni shi, adama a wu lolo du wo o'wo ta na akiza. Na ne da shi a na muwun n du fo o o'wo ta idaba, amma gogo a ta na akiza adama a akiza a na vu tawayi atsuma o lolo.

¹⁵ Na za na ri za vi Itoni shi ciga u lyawa za vi Itoni, she za vi Itoni zuwa yi wi isawan wan. Na cu'un ndolo fara, za vi Itoni ndolo ta faan a kasa. Nu u ri n yuwan, yi isawan na vali ko ka na ri za vi Itoni'i shi, adama a na Asula a ciga tsu ta aza e Itoni tsu danu na asuvu nden na ama.

¹⁶ N ta dansaa amaci a na a ri aza e Itoni: Kila ali a du a ta kuru Zamawawa fo adama a du. Ayi nda fo ne da u ri amayun a tyo ali aza e Itoni: Kila amaci a du a ta kuru Zamawawa adama a du.

I toni Zagbain kuci

¹⁷ Atsuma a a'isa a aza e Itoni suru n damma ta ama e isawan cine a dana i mantsa ma na Yesu Zagbain dangwa nle,

reve Asulā e de le o o'wo aza a yi. Gogo n ta dansaa du ne fo.

¹⁸ Iroci, vali na a padai uryumbu kafu wo o'wo za vi Itoni, she u ciga u pala aalana'a wan. Waru, na koto a pada yi uryumbu shi, she a pada yi uryumbu mantasa ma na u teme itoni yi Zamawawa wan.

¹⁹ Ko a pada yi uryumbu ko a pada yi uryumbu shi, ayi ndolo babu addama. Ili i na i ri ulobonu ayi da a yuwan ili i na Asulā a dammai a yuwan.

²⁰ I lyuwa elime cine i danai ana Asulā e de ndu.

²¹ Avu aagbashi a da? She vu lyawa ili i ndolo i balā wu wan. Amma na vu tsura ure u na voo o'wo faan, to, vo o'wo faan.

²² Aza a na a danai agbashi ana Zagbain de nle, o o'wo ta faan ana o o'woi e ekere a Zagbain. Ne da waru, aza a na a danai faan ana Zagbain de nle, gogo o o'wo ta agbashi a Zamawawa.

²³ Asulā a tsula du ta de. U tsupaa du ta na abunda lon. She i yuwan gashi agbashi aza a na a zuwai na 'yuwan a ciga a zuwaa ama atsuvu agba a zuwaa Asulā atsuvu wan.

²⁴ Ama a va, n dammisa du ta, yi isawan cine i ri ana Asulā e de ndu, Asulā a ta kamba du i yuwan tsundolo.

Uritosu adama a ama a na a ri na lolo shi

²⁵ N ta dansaa du ama a na a ri na lolo shi. Zagbain zuwa wila wi ili i na aa yuwan shi, n ta dansaa du ili i na maa yuwusan majiyan. I ta usu ili i na maa damma du adama a na Zagbain to rocosu mu isa'ani.

²⁶ Adama a addama a na aza e Itoni o sowoso, n ta dansaa aza a na koto a yuwain lolo shi a yuwan wan.

²⁷ Amma ni i yuwan de lolo, she yi kasa wan. I buwa ta babu i yuwan lolo? She i zami ka wan.

²⁸ Amma ko na vu zuwa ka, vu yuwan unusu shi. Waru ko usheli u yuwan lolo, ayi fo u yuwan unusu shi. Amma n ciga ta n kamba du adama a addama a na a ri pe atsuma a nden n lolo.

²⁹ Ama a va, n damma du ta mejege, mantasa ma na ya da danu atsuma o uvadi u nda u buwa abunda shi. Adama o ndolo mamantasa ma na ma buwa ntsu, tsu lungusa yi adama a majiyan mo lolo wan.

³⁰ Ni i ri e mesun adama a atsumolangu, i lyuwa elime a yuwusaan Zagbain aganda. Ni i ri e izo'oshi na mazanga, she i lyawa mazanga mo ndolo u putsaa du a na yaa yuwaan Zagbain aganda wan. Ni i tsura

ili na abunda adama a aciya du, ili i ndolo i putsaa du a na yaa yuwaan Zagbain Yesu Zamawawa aganda wan.

³¹ Ni i yuwan ili i na ama a tsu yuwusan atsuma o uvadi, she i lungusa mantasa ma du a majiyan me le wan, adama a na ili i na i ri pe atsuma o uvadi u nda suru o to koto babu usan.

³² N ciga du i dama adama e ili yu uvadi i nda shi. Za na ri na lolo shi, ta gura dana a yuwusan ulinga wu Zagbain, reve waru u yuwan majiyan me ili i na yaa zuwa Zagbain'in wu uwwa uyo'o.

³³ Amma za na ri na lolo u ta na addama a abunda. U ciga u 'yuwan, u yuwan majiyan me ili yu uvadi, ni ili i na waa yuwan tsara ka va yi uwwa uyo'o.

³⁴ U ta no okolo e re. Ka ko usheli u na u ri na lolo shi, u ta gura dana a yuwusan ulinga wu Zagbain, obolo na lipu na wuma wa yi. Amma na ka ri na lolo, u tsu ca ta mantasa a yuwusan ili yu uvadi waru u ciga ta vali va yi uwwa uyo'o wa yi.

³⁵ Ili i na i zuwai n yuwaan du cu'un va adanshi o ndolo gogo ayi da n ciga ta n kamba du, amma mu nla du shi. N ciga du ta i yuwan ili i na ama a Zagbain aa yuwan, tsara i yuwaan Zagbain aganda waru babu ili i na yee geshe du.

³⁶ Amma nu ulobo waa yuwusan majiyan u zuwa eegefe a yi adama a na u ta maluwa ma na waa yuwan lolo lon, u yuwan lolo'o, unusu u da shi.

³⁷ Agba nu u jiyann ta atsuma o ookolo a yi ili i na waa yuwan, agba babu vuma na zuwa niyi elime a na waa zuwa eegefe a yi, waru u ta gura guza aciya yi, u toni ili i na u jiyain de a na waa zuwa yi shi. Ayi fo u yuwan ta ili i na i la'au ulobonu.*

³⁸ Na a yuwan lolo, u lobono ta. Na a yuwan lolo shi, u la'a tu ulobonu.

³⁹ Ka danu na vali va yi atsuma o lolo, hali she ukwa. Na cu'un ndolo fara u ta faan u yuwisan lolo ro, amma wo olo vali na ri za vi Itoni yi Zagbain.

⁴⁰ N ta majiyan u ta la'aa yi mazanga nu u lyuwa elime na nden n tsuruna, waru n ta a majiyan Ruhu va Asulā fo ta dansa ne.

8

Inama i na a padayi amali

¹ Gogo n ciga ta n yuwan adanshi adama e inama i na ama a padai adama a kucci va amali. Suru ntsu tsu reve ta ili i ro adama e ili i ndolo. Adama o urevu tsu tsu yasan

* **7:37** Waru u ta gura o o'wo urevu wu uguzu'u ayi da: A damma dada ta putsusaa usheli wa yi she u yuwan lolo wan, agba a'wan a yi a ciga ta a kara lolo. Na ayi dada we ene wu ntsaa ta u geshe yi, amma gba ayi mawun ma ka u ciga ta u yuwan lolo she u putsaa yi wan. Unusu u da shi. A damma o okolo a dada u zuwa ta de okolo a na wee geshe usheli'i u putsaa a na waa yuwan lolo agba za ro da zuwa niyi elime tsara u putsaa usheli'i na lolo shi. U toni ili i na u fofoi o okolo a yi mawun ma ka u dan lo babu na u yuwain lolo. Ayi ndolo fo ili i sa'ani i da.

tā avangaci ā tsu nu uvađu, amma icigi i tsu zuwa tsu tā tsu kambulai.

² Nā vuma aa yuwusan majiyan ma na u ri nu urevu, koto u tsura urevu wa amayun shi.

³ Amma vuma na cigai Asula, ayi da Asula e revei waru u tā kaļyuwā yi.

⁴ Apa ili i na maa dansa adama o utamu wi inama i na pađayi amali: Tsu reve tā amali ili i ro i da shi atsuma o uvađi, waru tsu reve tā Asula a tā a da goon.

⁵ A tsu de tā ili nā abunda de zuva nā pa o uvađi “musula” na “azagbain” agba “musula” na “azagbain” a amayun a da shi.

⁶ Amma tsu reve tā tsu tā nā Asula a tā goon, ayi da Dada, za na yuwain ili suru, u yuwan tsu tā tsara tsu yuwaan yi aganda. Yesu Zamawawa ayi da Zagbain tsu goon. Babu ili i na u kuđai a yuwan, waru adama ā yi a da tsu tsurai wuma.

⁷ Amma ama suru a da e revei amayun a nda shi. Ozo o ro a ta zuwusa okolo e le baťa a amali o ndolo, dađa i zuwai hali na ana'an na aa tamusa cu'un vi inama i ndolo, a tsu buwa tā a majiyan inama'a aza a amali a da. A ta yuwusan majiyan na a lyuwa cu'un vi ilyalya i ndolo u tā kambato le idaba. A ta yuwusan majiyan ne adama a na asuvu e le a ri nu ucira u na aa gura kurato isa'ani ni iyuwa mejege shi.

⁸ Amayun a da ilyalya i da yaa rawato tsu zuzu nā Asula shi. Nā tsu lyuwa yi shi, tsu lamba ili i ro shi ko ke'en. Waru nā tsu lyuwa yi, tsu tsura ili i ro shi.

⁹ Amma i yuwan ugbozu. She i lyawa faan na yaa lyuwa cu'un vi ili i ndolo wo o'wo ili i na yaa zuwa aza a na a ri nu ucira a majiyan mo okolo e le shi a riya wan.

¹⁰ I reve tā amali ili i ro i da shi, adama o ndolo waa damaton du i 'yawa i lyuwa ilyalya a aa'isa a amali shi. Amma nā vuma na asuvu a yi a ri nu ucira shi we ene du a tamusa, avu fo u ciga u tama.

¹¹ Adama o ndolo urevu wā wu u lun-gusa tā vuma na ri nu ucira'a shi za na Zamawawa kuwayi.

¹² Nā yu yuwaan aza a wu cu'un vu unusu ndolo, hali vu zuwa le a yuwan ili i na a tarai unusu u da, avu fo vu ta yuwusaan Zamawawa unusu.

¹³ Ni ili i na maa tama waa zuwa moron mā vā ma yuwan unusu, māā dashi tama nama shi, hali n kuwa, adama a na n ciga yi u riya shi.

9

Unatā u da Bulu ri na akapi a ajiya

¹ Amu n tā faan. Amu aajiya† a da. Me ene tā Yesu Zagbain tsu, waru ađu da utsuru wu

ulinga u na Zagbain aa yuwusan o ukere u va.

² Ko shi nā za ro tara amu aajiya a da shi, amayun e ekere a du amu aajiya a da. Adama a na i ri uoluloi nā Zagbain u roco tā amu a aajiya a da.

³ Apa ili i na n tsu usu aza a na a tsu ciga a yuwan adanshi o uge'etosu a aci a va:

⁴ Tsu tā na tsaa ushi ilyalya adama o ulinga u na tsu yuwain.

⁵ Ajiya a na a buwai na azawawa'a a Zagbain, nā Bituru a tsu walasa tā nā amaci e le aza a na a ri aza e Itoni atsuma a mmalu. Tsu tā na tsaa yuwan ne fo.

⁶ Amu nā Banaba da goon nā tsu ciga tsu 'yuwan tsu linga adama tsu tsura ikebe yi ilyalya?

⁷ Nā soja 'yawa baťa o uvon, u ta tsulaa aciyayi ilyalya? Za tā lo na tsu cu'wan uđuma'ave u lamba a lyuwa itana yu uđuma'a? Za va aguđa tā lo a guđusa ikyon reve u kuđa o sowo maani me le?

⁸ Maa dansa ili i nda o uyuwun u va shi, amma ne da fo Wilā wā Asula u dammai.

⁹ Tse ene tā a Wilā u na Musa danai: “She vu 6aru unā wu nan ayi a dadasa ishina wan.”* Ana Asula a dammai ne, majiyan me inan ma da goon u shi na ayi? O'o!

¹⁰ Adanshi a tsu a da u shi a yuwusan. Za na ri e iluma nā za na ri a faba a ta yuwan ulinga u le na a zuwusai okolo a na aā tsura akunda atsuma e ili i na a gasai.

¹¹ Ana tsu damma ndu ikaka'a ili i tā i da nā ca'an vi icu'un vā Asula o okolo a du. Adama o ndolo tsu tā na tsaa ushi ilyalya ni ili i ro gashi ugasa u tsu ya'a du.

¹² Ni i kamba ama o ro a na a yuwusaan ndu alajiya, ats tsu la'a le tā ntsaa.

Agba koto tsu zuwa du i ca tsu ne shi. O unā u ndolo, tsu ta yuwusan ulinga ni ili i na tsu ri nā ayi adama tsu geshe Alabari a Sa'ani a Zamawawa a na waa baza wan.

¹³ I reve tā aza a na aa yuwusan aganda atsuma a Aa'isamapada a tsu ushishi tā ilyalya i le pe. Ne da waru nan ganu aza a na aa padasa kucci vi inama a asa'a a tsu ushishi tā akunda e inama'a.

¹⁴ Ne da fo Zagbain roco tā a na aza a na aa yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani a ushishi ilyalya i le adama o ulinga'a.

¹⁵ Agba koto n zuwa du i ca tsu ne shi. Waru maa danasaa du ili i nda gogo adama a na n ciga ndu i ca mu ili shi. Me ene tā gashi u la'aa mu tā n kuwa a na yaa yuwan ne.

¹⁶ Maa 'yasasan avangaci adama a na maa yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani shi. Ulinga u ndolo u da Asula a zuwa numu n yuwan, agba nā n ciga n 'yuwan n yuwan yi. Woo yo'ono mu shi nā n yuwan yi shi!

* 9:9 Atsuma a rana ndolo, na a ciga a faba ishina, inan i tsu dadasa le tā a 'yawa nā a kambai e ishina'a.

¹⁷ Na n yuwan ulinga u nda adama a na amu na aciyava n dangwai n yuwan yi, u to lobono i tsupa mu. Amma n ta yuwusan ulinga u nda mejege adama a na Asula a da za na zuwa niyi e ekere a va.

¹⁸ To, atsupu a nye a da maq ushi? Ayi da nda n ciga ta n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani faan, agba maa zuwusa ama a tsupa mu adama o ulinga u nda shi.

¹⁹ Amu aagbashi a za da shi, agba avu n kambato aciyava aagbashi a ama suru adama n lyuwa aci a ama na abunda.

²⁰ Na n ri ofolo na aza a Isra'ila, n tsu yuwan ta tsu za va Isra'ila adama n lyuwa aci e le. A ta zalā Wilā wa Musa, amu gba shi. Agba n ta kurusu Wilā'a mejege adama n lyuwa aci e le.

²¹ Ne da waru, na n ri ofolo na Atakpaci, reve n yuwan tse le, aza a na oo tono Wilā shi, adama n lyuwa aci e le. Ayi nda woo rocosu n'yuwan ta a kuru wilā wa Asula shi, amma n ta kurusu wilā'ā wa Zamawawa.

²² Na n ri ofolo na aza a na Itoni i le i ri ugbamu lon shi, n tsu yuwan ta gashi amu fo n ri ugbamu lon shi, adama n lyuwa aci e le. N ta yuwusan ununa ama aa yuwusan ubata bitu adama n yuwan atyo a na maa gura yuwan adama n lyuwa aci a za na bitu maa gura.

²³ N ta yuwusan ili i nda suru adama m baza Alabari a Sa'ani, waru n ta uwwusa uyo'o adama a aba'un a Asula.

²⁴ I cuwan na a yuwusan ala'anlai e iladi, koyan tsu suma ta, agba vuma ta da tsu tsura iliyinkapa. Adu fo ni i ciga i yuwan i suma cine yaa lyuwa.

²⁵ Za na ri e iladi ya ala'anlai bitu u tsu fofuso ta aciyayi lon adama u lyuwa une'e wo ookokolo' a avu'un a na aa jima shi. Amma tsu to fofuso aciyatsu adama tsu lyuwai une'e wo okokolo a na oo koto shi.

²⁶ Ayi da i zuwai ma sumusa mejege. Ayi da i zuwai maa dakanusu tsu za na ri a nlangi nu ukere wa yi ukukumuwu adama u lyuwa, agba ana za na a falishi atsuma o upepu shi.

²⁷ N ta dudukusa lipu va reve n kambuwa yi aagbashi a va adama a na na n tawa n koto a yuwusaan ozo o ro alajiya, Asula a putsaa mu ni iliyinkapa wan.

10

She i yuwaan musula n ro aganda wan

¹ Ama a va, n ciga du ta i cuwan ni ili i na i farai na nkaya n tsu aza a na a kuruyi Musa. Asula a walaa le ta elime ana u lyunguyi eleshe a na a walai elime e le, reve u pasato le a Mala ma Shilit' ni ida yu u'yewu.

² Ne da Asula a rumbu nle reve o o'wo otoni a Musa atsuma e eleshe na a mala.

³ Suru nle a lyuwa ta ilyalya i na yu utai zuva.

⁴ Suru nle o sowo ta mini ma na mo utai nu ucira wa Asula. Mini mo ndolo mo uta ta a aatali diga zuva a na e shewun nle, ayi aatali o ndolo gba Zamawawa da.

⁵ Agba suru na ne, na abunda e le Asula a uwwa uyo'o u le shi. Adama o ndolo a da a kuwai, reve lipu le o o'wo ubazu atsuma o una.

⁶ Ili i nda i fara ta adama wo o'wo iroci a tyo ya'a tsu, adama u tiga tsu tsu lyawa icigi yi iwuya ununa ama o ndolo a yuwain.

⁷ She i yuwaan amali aganda cine ozo o ro e le a yuwain wan. Adanshi a Asula a damma, "Ama'a a yuwan ta mere reve a yuwan abuki a vanvama nu uje'en."

⁸ Reve ozo o ro e le a yuwan tsipere, adama o ndolo a da gba, a tyo ama ukpakukupa ushin nu ukpakukupa uta'atsu (23,000) a kuwai urana u ta. She tsu yuwain unusu ununa a yuwain wan.

⁹ She tsu lyungwai Asulazuva cine ozo o ro e le a yuwain wan, reve gba a kuwa ana iyo yi kadā nle.

¹⁰ Ili i nda suru she i yuwan adanshawuya cine ozo o ro e le a yuwain wan, adama o ndolo a da Asula a lyunguyi malingata ma yi mo ukwa wu una le.

¹¹ Ili i nda suru i fara ta adama e iroci. A dana le ta adama o rono tsu atsuwu, adama a na mantsa mo ukosu ma yuwan ta zuzu.

¹² Na vu ri a majiyan gashi vu ta mishin, vu yuwan ugbozu adama vu riyā wan.

¹³ A mantsa ma na a lyungwa ndu suru, i cuwan a ta lyungusa akapi a ama ne fo. Asula a tu uguzu na nzuwulai ma yi, agba waa lyawa malyungwa'a ma la'a ucira u na yaa kaba asuvu shi. A mantsa ma malyungwa'a, u ta ca du ucira u na yaa gura kaba asuvu, ne da Asula aa ca du ure u na yaa lyuwa elime.

¹⁴ Ama a va, adama o ndolo, i suma itoni ya amali.

¹⁵ Adu ama a na a ri nu ugbozu u da. I yuwan majiyan na aciyadu ko ili i na n cigai madamma amayun a da.

¹⁶ Na tsaa cuwusan mantsa ma na Zagnabain tarai opopofu, reve tsu sowo masayan ma inabi, avu tsu godyoo Asula adama a yi, tsu ta na akunda atsuma a mpasa mu Zamawawa. Na tsu tara opopofu reve tsu ne'eshen tsu tama yi, tsu ta tsura akunda a lipu vu Zamawawa na amayun.

¹⁷ Ana tsu ne'eshein opopofu a ta, tso o'wo ta lipu ta, ko a na tsu ri abunda.

¹⁸ I cuwan na ama a Isra'ila, za suru reve ta na a pada kucci a masa'a, aza a na a tamai inama i ndolo suru, a ta tsura aba'un a kucci'i.

¹⁹ Maa dansa amali ko ilyalya i na a yuwayin amali kucci ili i da shi.

²⁰ Amma n ta dansa ili i na a cayi ʼamali, kucci vo otoni a lima† a da, agba Asula a da a cayi shi. Agba n ciga du yoo o'wo ili i ta no otoni a lima shi.

²¹ Yoo sowo o mokoto ma Zagbain reve waru i sowo o mokoto mo otoni a lima shi. Yaa lyuwa ilyalya i na a cayi Zagbain reve waru i lyuwa ilyalya i na a cayi otoni a lima shi.

²² Tsu ciga ta tsu zuwa Zagbain tsushu'un? Tsu te inda tsu ta nu ucira u na tsaa 'yuwan Zagbain reve u kudu a ca tsu atsumalima?

A ca Asula tsugbain kuci

²³ Ozo o ro atsuma a du i ta dansa, "Tsu ta yuwan ili i na tsu cigai biti!" Amma n ta dansaa du ili biti i da i ri ulobonu u na yaa yuwan shi. I ta gura damma, "Tsu ta yuwan ili i na tsu cigai fo!" Amma n ta dansaa du ili biti i da i ri ni ikambi shi.

²⁴ She i dana e izami yi ili i na i ri ulobonu ya'la du goon wan. Amma i zami ili i na i ri ulobonu e ekere a akapi a ama.

²⁵ I tama inama i na aa winasa e eden. Agba ye ece ko a yuwaan ta amali kucci ne ele wan, ne da asuvu a du a dana nden.

²⁶ Adama a na Adanshi a Asula a damma ta, "Uvadi ni ili i na i ri pe atsuma a yi suru za vu Zagbain da." ◇

²⁷ Na aza a na a ri aza e Itoni shi, e de du i lyuwa ilyalya, reve i ciga i lyuwa, to, i lyuwa ili i na a ca ndu biti. She i yuwan yeci i ro wan, adama a na yeci'i u ta tawaa na addama.

²⁸⁻²⁹ Amma na vuma ro damma du, "Ilyalya i nda a ca ta amali." To, she i lyuwa ilyalya i ndolo wan, ko asuvu a du a tara yi unusu u da shi. She i lyuwa wan, adama a na za na damma ndu'u, u tara ta unusu u da ni i lyuwa.

Adama a nye aa 'yasan mu a yuwan ili i na n ri faan na maa yuwan, adama wo o'wo unusu a asuvu o ozo o ro wan?

³⁰ Na moo godyoo Asula adama e ilyalya'a reve n lyuwa yi, adama a nye e de numu za vu unusu?

³¹ Na yaa lyuwa, ko i sowo, ko i yuwan ili i ro, i yuwan ili biti cine aa ca Asula tsugbain.

³² She i yuwan ili i ro na yaa nusaan aza a na a ri aza a Isra'ila, ko Atakpaci, ko aza e Itoni wan.

³³ Yuwain cine n tsu yuwan. N ta yuwusan mpolo n na koyan da a uwwa uyo'o atsuma e ili i na maa yuwusan suru. Maa zamishi ili i na yaq tawaa mu ni ili yu ulobonu shi, amma n te izami yi ili i na i ri ulobonu e ekere a koyan da adama a wawa le.

11

¹ Ni i ciga i 'yuwan i kuru iroci i va, ununa amu maa kurusu iroci yi Zamawawa.

Uritosu adama a aganda

² N ta cuwusa du adama a na yaa cuwusan na amu kuci, avu waru i kuru ili i na n rito ndu.

³ Agba n ciga du ta i reve nda: Zamawawa ta na tsugbain a aci a vali, vali waru u ta na tsugbain a aci a ka va yi, Asula waru u ta na tsugbain a aci a Zamawawa.

⁴ Vali na suru pupalai aaci a yi a mantsa ma na u ri a avasa ko a yuwusan uritosu wa Asula u ta tawusaa Zamawawa na wono.

⁵ Amma ka na suru pupalai aaci a yi shi a mantsa ma na u ri a avasa ko o uritosu wa Asula u ta tawusaa vali va yi na wono. Ka ndolo ili i ta i da na ka na a punai ogbondo adama wo o'wo iroci yi ili i wono.

⁶ To, nu u 'yuwan a pala aaci a yi a puna yi ogbondo. Agba ana wo o'wo'i ili i wono i da ubata a ka a puna yi ogbondo, to, wu pala aaci a yi.

⁷ Asula a yuwan ta ali oroci a yi adama a ca yi tsugbain. Ayi nda u roco ta she vali oto ili i ro a aaci a yi wan. Asula a yuwan ta amaci a tawaa ali e le na tsugbain.

⁸ Asula a yuwan vali vu ufaru diga atsuma a ka shi, amma wu utaa ta ka vu ufaru diga a vali.

⁹ Asula a yuwan vali adama a ka shi, amma u yuwan ta ka adama a vali.

¹⁰ Adama o ndolo a da ka a pupala aaci a yi adama u roco u ta zala tsugbain tsa vali va yi, adama a nlingata ma Asula waru.

¹¹ Atsuma e Itoni i tsu yi Zagbain, a kasa amaci atsuma a ali shi, ali waru a kasa le atsuma a amaci shi.

¹² Amayun a da ka vu ufaru wu utaa ta diga a vali, amma amaci a da a matsain akapi a ali. Agba Asula a da za na yuwain ili biti.

¹³ Ecei aciya'adu, na ka yuwan avasa babu aaci a yi wupalu, ili i ndolo ili i wono i da shi?

¹⁴ Ye ene ure u na Asula a yuwain o uvadi, na vali ri na anji zakpakpa ili i wono i da shi?

¹⁵ Agba na ka ri na anji uga'an, ili i sa'ani i da. Asula a ca yi ta anji ne wo o'wo aapalutsu.

¹⁶ Hali n gogo ama o ro a ta ciga a yuwan mawasan adama e ili i nda, amma n ta dansa atsu na akapi a a'isa a aza e Itoni tsaa yuwusan ili i ro ko'o shi.

Adama e Ilyalya yi Zagbain

¹⁷ Atsuma o uritosu u na n cigai n roco du, maa cuwusa du shi, adama a na a mantsa ma na i bolotoi suru, yaa yuwusan ili i sa'ani shi, reve i reme a yuwusan ili i vama.

¹⁸ O ufaru, mu uwwa ta a na ni i boloto i tsu ne'eshen ta aciya'adu koko'o, agba n usu ta a na ili i ro i na a dammai amayun a da.

¹⁹ Amayun a ɗa i ta pe une'esun koko'o, ne ɗa e reve aza a na a yuwusan ili i na i ri mejege.

²⁰ A mantsa ma na i ɓolotoi, i ta a majiyan i ta lyuwusa llyalya yi Zagbain, agba ne ɗa u ri shi.

²¹ Adama a na ni i ri a alya, i tsu gaɗara ta adama i zazan ili suru reve gba akapi a ama a ɗana na ambululu. Ozo o ro gba hali o o'wo usowu!

²² I ri na 'wa na yaa lyuwa i sowo shi? Ko i tara ta aa'isa a aza e Itoni a Asula ili i na i ri aɓula shi? Ko i ta casu alambi wono? Nye i ɗa i lobonoi na maa damma du? I ciga ta n cuwa du a na yaa yuwusan ne? Maa cuwa du shi, ko ke'en!

²³ Zagbain ɗa ca numu ili i na n rito ndu. Atsuma a ayin a na a winai Yesu Zagbain, u tara ta opopofu.

²⁴ Reve u godyoo Asula adama a yi. Reve wu busa yi mubishi mubishi avu u damma, "Nda lipu va ɗa, za na n cayi kucci adama a du. I yuwusan ne adama u zuwa du i ɗana a cuwusan na amu."

²⁵ Ne ɗa waru, ana a lyuwai llyalya, reve u tara mokoto ma masayan ma inabi,† avu u damma, "Mokoto ma nda akucunuf a sa'avu a Asula a ɗa, za na o rocoi amayun a ɗa adama a mpa sa n va. I yuwusan ne adama u zuwa du i cuwusan na amu a mantsa ma na yoo sowuso yi kuci."

²⁶ A mantsa ma na yaa tamusa opopofu a nda ni i sowi mokoto ma nda biti, i ta dansa na Zamawawa kuwai. I yuwusan ne hali u kamba.

²⁷ Adama o ndolo na za ro atsuma a du tama opopofu a Zagbain ko u sowo o mokoto ma yi o ure u na u ca niyi tsgbain shi, u yuwan ta unusu e ekere a lipu na mpa sa mu Zagbain.

²⁸ Adama o ndolo a ɗa va a kalyuwa aciyawu kafu vu tama opopofu'u ko sowo o mokoto'o.

²⁹ Adama a na na vu ri nu urevu wu ucuɗuwu u lipu wu Zagbain shi a mantsa ma na vaa tamusa opopofu'u avu vu sowo o mokoto'o, vu te ge'etosu aciyawu na vu tama vu sowo.

³⁰ Ayi ɗa i zuwai ozo o ro a du na abunda a ri ubanakun o o'woi takalya, ozo o ro gba shi a kuwai.

³¹ Na tsu kalyuwa aciyatsu kafu tsu lyuwa tsu sowo, Asula ee ge'eto tsu shi.

³² Agba Zagbain tsu ge'etosu ta nu u ɓari ntsu adama a tyo o ukosu Asula a ri na woo kototo tsu shi, a mantsa ma na woo kototo uvadi.

³³ Adama o ndolo ama a va, a mantsa ma na i ɓolotoi i lyuwa llyalya yi Zagbain, i puroloi.

³⁴ Waru no ozo o ro a uwwusa ambululu a lyuwa llyalya ne'en a 'wa le, adama Asula e ge'eto du a mantsa ma na i ri alya o'bolo wan.

N ta damma du ili i na yaa yuwan adama a akapi e ili, na n tawa.

12

Ne'e koko'o

¹ Ama a va, gogo n ta danaa du adama e ne'e na Ruhu va Akiza tsu ca koyan da atsuma a tsu.

N ciga du ta i reve ili ya amayun adama e le.

² N ciga du ta i cuwan kafu yo o'wo aza e Itoni yi Zagbain, a kuru ta na adu o ure u na u ri mejege shi, reve i yuwaan amali a na a tsu yuwan adanshi shi aganda.

³ N ciga du ta i reve na Ruhu va Asula ri o'bolo na vuma, vuma ndolo a damma, "A yuwaan ta Yesu una!" shi. Waru ko za lo aa damma, "Yesu Zagbain ɗa" shi, she na Ruhu va Akiza zuwa yi u yuwan ne.

⁴ Ne'e ta lo koko'o, agba suru Ruhu ta ɗa aa casu le.

⁵ Re ta lo koko'o na tsaa yuwusan ikambi, agba suru ntsu Zagbain ta ɗa tsaa yuwusaan aganda.

⁶ Ama a ta yuwusan linga icu'un icu'un, agba Asula a ta a ɗa a cayi vuma biti ucira u na waa yuwan cu'un vu ulinga u ndolo.

⁷ Ruhu tsu roco ta aciyayi atsuma a za vi Itoni† biti ana u ca niyi ulinga ko'o na waa kamba aza e Itoni suru.

⁸ Ruhu va Asula tsu ca ta vuma ucira u na waa ca asala o ugbozu. Ruhu ɗaɗa waru tsu ca za ro ucira u na waa yuwan adanshi a na a ri tapu nu urevu.

⁹ Ruhu ta ɗaɗa waru tsu ca za ro ucirawo oko la gbain. U tsu ca ta za ro ucira u na waa kambato aza e ubanakun gbaga.

¹⁰ U tsu ca ta za ro ucira u na waa yuwan ulinga wa asalama,† reve waru u ca za ro ucira u na waa damma ikaka ya Asula. U tsu ca ta za ro ucira u na waa kurato ili i na yu utai ubata wa Asula ko ubata u ro. U tsu ca ta za ro ucira u na waa yuwan adanshi ne elentsu o ro. Reve waru u ca za ro ucira u na waa gura cuɗuwa ili i na a dammai ne elentsu koko'o.

¹¹ Ayi ɗa waru Ruhu va Akiza ta goon za na aa casu ne'e nda. Ayi a nde'en ɗa tsu ca cu'un vu une'e u na u tsu ntsaa koyan.

Lipu vu Zamawawa na pasu va yi

¹² Lipu vuma ili i ta i ɗa, agba u ta na pasu koko'o. Ko a na wo o'woi lipu ta na pasu koko'o, pasu ndolo o ɓoluloi ta reve o o'wo lipu ta goon. Ne ɗa fo lipu vu Zamawawa ri.

¹³ Ozo o ro a tsu aza a Isra'ila a ɗa, ozo o ro waru Atakpaci* a ɗa. Ozo o ro waru

* 12:13 Vuma na danai aatagada a nda u yuwan ta ulinga na danshi "Nheleni" a yuwusan adanshi a Takpaci.

agbashi a da ozo o ro waru gba shi a ta faan. Amma Ruhu va Asula rumbu ta koyan tsu reve u zuwa tsu tso o'wo upasu u lipu vu Zamawawa. Suru ntsu tsu ushi ta Ruhu ta.

¹⁴ Amayun, lipu ta na pasu icu'un icu'un, agba upasu u ta goon shi.

¹⁵ Na anana a damma, "Amu upasu u lipu u da shi, adama a na amu ukere u da shi," ili i nda i geshe yi ta a na woo o'wo upasu u lipu'u? O'o!

¹⁶ Waru nu utsuvu u damma, "Amu upasu u lipu u da shi, adama a na amu utsuvu u da goon agba lyusu da shi," ili i ndolo i putsaa yi ta a na wo o'wo upasu u lipu? O'o!

¹⁷ Na lipu suru lyusu da, cine waa uwwa? Waru nu utsuvu u da u shi goon, cine wa uwwa maguru?

¹⁸ Amma Asula a yuwan ta lipu tsu na pasu abunda, reve gba u zuwa upasu suru ubata u na u ciga niyi.

¹⁹ Ili i wovon i ne i da lipu shi o'wo nu u shi upasu u ta goon!

²⁰ To, lipu ta na pasu va abunda, amma lipu ta da goon.

²¹ Lyusu aa damma ukere, "Ili i bura mu na avu" shi. Aaci aa damma ana, "Ili i bura mu na avu" shi.

²² Pasu lipu na rotsoi gashi a ri nu ucira shi, amayun ele da a la'ai ulinga.

²³ Pasu lipu ro na tsu tarai gashi a la'ashi ulinga shi o ta lo, agba ele da tsu la'a kambuwayi ughozu o ugolofuso u le. Atsu tsu pala ta lipu tsali tsu adama ama e ene le wan,

²⁴ agba tsu ta gura lyawa upasu u ro babu pupala. Asula e gere ta lipu tsu hali na pasu na tsu tarai a ri nu ulinga shi, a ta gba nu ulinga.

²⁵ U yuwan ta ne adama u zuwa pasu lipu'u suru a linga obolo, upasu suru a kam-busa za va yi.

²⁶ Nu upasu u lipu u ro u sowa atsumalima, akapi a pasu a tsu uwwa yi ta. Na a ca upasu u ro tsugbain, to, akapi a pasu a tsu yuwan ta mazanga obolo na ayi.

²⁷ Suru ndu suru lipu vu Zamawawa da. Koyan atsuma a du upasu u da a lipu va yi.

²⁸ Apa nda pasu ro na Asula a zuwai atsuma a lipu vu Zamawawa. Ele da: U fara ta zuwa ajiya, za ve ire, aza a na a yuwusan alajiya e ikaka ya Asula, za va ta'atsu munlu. Reve u toni na aza a na a yuwusan linga va asalama, na aza a na a ri nu ucira u na a kambato ama gbaga. Reve waru u zuwa aza a na a kambusa ozo o ro, na azagbain. Reve u zuwisa aza a na aa yuwusan adanshi ne elentsu icu'un icu'un.

²⁹ Vuma suru da aajiya? Ko ke'en ne da shi. Za suru da a yuwan alajiya e ikaka ya Asula? Suru da munlu? Za suru da ri nu ucira u na waa yuwan linga va asalama?

³⁰ Suru da a ri nu ucira u na aa kambato ama gbaga? Asula a ca ta suru ntsu ucira u na tsaa yuwan adanshi ne elentsu icu'un icu'un? Vuma suru da aa gura cuduwa ili i na a dammai ne elentsu icu'un icu'un? O'o!

³¹ Amma na amayun i zuwa okolo a na yaa tsura ne'e na la'ai.

Gogo n ta damma du ili i na i la'ai suru suru.

13

Icigi

¹ Na maa yuwan adanshi ne elentsu o ro a ama ko hali ne elentsu a nlingata ma Asula, agba waru na n ri ni icigi ya ama shi, adanshi a va o rotso ta ilama i malapa ma rumu, ko ilama yu ulingi.*

² Na Ruhu ca mu ucira n yuwan alajiya e ikaka ya Asula agba n ciga ama shi, ili i ro i da n ri shi. Ne da waru na n gura reve ili biti, hali ni ili i na i ri usokowu suru suru. Ne da waru na n ri nu ucawu wo okolo hali na maa gura damma masasan maa shuwa ubata u ro, reve u yuwan ne.

³ Na n ca alambi ili i na n ri ne ele suru, hali gba na n ca lipu va kucci vu ukulatosu, agba na n ciga ama shi, wo o'wo mu ta ulinga we pere.

⁴ Icigi i ta na ankuri nu ulobonu. Icigi i ri na tsushu'un shi. Icigi i tsu yuwan adanshi nu u'yasasan wa avangaci shi. U tsu tara aciyayi ili i ro shi.

⁵ U tsu yuwan adanshi adama u sudato ozo o ro asuvu shi. U tsu dana o mpolo n na waa tsura aciyayi ili shi. U tsu yuwan upan go'o shi. U tsu cuwan unusu u na ama o ro a yuwaan niyi de shi.

⁶ U tsu yuwan mazanga adama a na ili i wuya i farai shi, amma u tsu yuwan ta mazanga na amayun o uta a alanga e eteshe.

⁷ Icigi i tsu bulu mayan me icigi shi, u tsu kuda a usu shi, u tsu dana ta nu uzuvu wo okolo kuci, waru u tsu kafa ta asuvu kuci.

⁸ Icigi i tsu koto shi. Ne'e na aa yuwan alajiya e ikaka ya Asula o to koto. Ne'e na aa yuwan adanshi ne elentsu icu'un icu'un o to koto. Ne'e vu urevu fo to koto.

⁹⁻¹⁰ A mantsa ma nda une'e u tsu wu urevu nu ucira u na tsaa yuwan alajiya e ikaka ya Asula a ri ushiwun shi, mantsa ma na za vu ushiwun tawai, da da une'e u na u ri ushiwun shi waa buwa nu ulinga waru shi.

* 13:1 Ele nda a tsu yuwan ta ulinga ne ele atsuma a aganda a amalgi. Elemu a na a yuwusan waa tawusa na tsugbain e ekere a Asula a wuma shi. Tsundolo, na vuma ro yuwan adanshi ne elentsu o ro agba wu pe ada tsara u kamba aa'isa a aza e Itoni shi, ne da da elemu a na amalgi a tsu yuwusan atsuma a aganda a amalgi waru u tsu tawaa na tsugbain e ekere a Asula a wuma shi.

¹¹ Ana n shi mawun, n yuwusan tã adanshi ununa mawun ma tsu yuwan, n yuwusan tã majiyan ununa mawun ma tsu yuwan, n tãwusa tã nã re gashi mawun. Ana n kungwai, reve n lyawa a yuwusan ununa mawun ma tsu yuwan.

¹² A mantsa ma nda, tsu te inda ili yã Æsulã, agba tsu te inda le akapi, ununa i tse ene ululu wa'a ni i kaŷyuwã a mađubi. Mantsa ma tã lo aã tawã na tsee ene Æsulã esu esu. Gogo wa'a ða goon n revei, amma a mantsa'a n te reve suru suru, ununa Æsulã e reve numu suru suru.

¹³ Ili i ta'atsu i nda o tã lo no oo koto shi: ucawu wo okolo, uzuwu wo okolo ni icigi, agba za na la'ai aŷsuma e le suru suru ayi ða icigi.

14

Udaŷhiwu wu uritosu adama e ne'e Ruhu

¹ I yuwan aŷyo a na yaa yuwan tsara i ciga ozo o ro. Waru i zuwa okolo tsara i ushi ne'e na Ruhu va Akiza aa ca ðu. Agba une'e u na u la'ai ayi ða une'e wa alajiya e ikaka yã Æsulã.

² Aza a na aa yuwusan adanshi ne elentsu o ro, aa yuwusaan ozo o ro a na a uwwusa le adanshi shi, amma a tyo a Æsulã za na a uwwusa le. A ta yuwusan adanshi a amayun e ili yu usokowu nu ucira u Ruhu va Akiza.

³ Amma aza a na a yuwusan alajiya e ikaka yã Æsulã a ta yuwusaan ama adanshi reve waru a ca le ikambi, nu ugbamu wa asuvu, nu ucasu wa adanshi adama a tsura asuvu nden.

⁴ Aza a na a yuwusan adanshi ne elentsu o ro, aciyele a ða aa kambusa goon, amma aza a na a yuwusan alajiya e ikaka yã Æsulã a ta kambusa aã'isa'ã aza e Itoni suru.

⁵ N ta dansa, u tã ðana ulobonu suru ndu i yuwan adanshi ne elentsu o ro. Amma u ta la'a ulobonu suru ndu i yuwaan ama alajiya e ikaka yã Æsulã. Une'e u ndolo u la'a tã une'e u mayan ma adanshi ne elentsu o ro. Une'e wa adanshi ne elentsu o ro u tu ulobonu nã za ro gura cuđuwa ili i na a dammai, adama aã'isa'ã a mađula u tsura ikambi.

⁶ Ama a va, nã n tawã n yuwaan ðu adanshi ne elentsu o ro, cine ili i ndolo yaa kamba ðu? Ili i ndolo yaa kamba ðu shi, ko ke'en, she nã n damma ðu ili i na Æsulã o rocco numu, ko nã n damma ðu ili yu urevu, ko ikaka i na Æsulã a ciga numu n damma ðu, ko uritosu.

⁷ Ili i wivulu gashi papin ko ili mawa'a ko kumburu a ri wuma shi. Babu za na ee reve ishpa i na aa wa'asa, she nã za mawa'a u wa'a yi a alanga eteshe.

⁸ Na aavana a na oo rocosu aŷoja ure wu uvon u ca mesun ma sa'ani shi, cine tsa ða aŷoja'a oo fofo adama e teme uvon?

⁹ Ne ða waru, babu za na ee reve ili i na yaa dansa, she ni i yuwan adanshi a alanga eteshe. Nã ne ða shi, vu tã ðana a yuwusan adanshi o upepu goon.

¹⁰ Tsu tã ne elentsu icu'un icu'un aŷsuma o uvadi u nda, agba babu za na ri lo elemu goon reve u lamba urevu.

¹¹ Nã vuma ro yuwan adanshi ne elentsu a na mu uwwai shi, tso o'uloi tã omocin.

¹² Na amayun a ða i cigai ne'e Ruhu, i pati Æsulã a ca ðu aza a na aã ðana ni ikambi aŷsuma a aã'isa'ã aza e Itoni mađula.

¹³ Vuma na ri nu une'e wa adanshi ne elentsu o ro, u yuwan avasa tsara a ca yi fo une'e wu ucuđuwusa wi ili i na u dammai.

¹⁴ Nã n yuwan adanshi ne elentsu o ro, ruhu va ða aa yuwusan avasa, amma amu aciyava n reve ili i na maa dansa shi.

¹⁵ To, nye maa yuwan? N ta yuwan le ra. N ta yuwan avasa aŷsuma a ruhu, waru n ta yuwan avasa ni idanshi i na n revei. N ta cana ishpa aŷsuma a ruhu, waru n ta cana ishpa ni idanshi i na n revei.

¹⁶ Ni i boloto ubaŷa u tã, ni i yuwaan Æsulã ica aŷsuma a ruhu ðu, ozo o ro ee reve shi. Ne e reve ili i na yaa dansa shi, cine ee reve cine aã usu, "Ami, wo o'wo ne?"†

¹⁷ I to godyusho Æsulã o ure u sa'ani, amma ayi ndolo aa kamba za ro shi.

¹⁸ N godyoo tã Æsulã a na n la'a ndu suru mayan ma adanshi ne elentsu o ro.

¹⁹ Amma nã tsu boloto ubaŷa u tã tsara tsu yuwaan Æsulã aganda, n ta dansa u ta la'aa mu ulobonu n damma idanshi i ton i na ama ee reve ana maa damma idanshi ukpakukupu kupa (10,000) ne elentsu o ro.

²⁰ Aza a va, lyawai a yuwusan majiyan cine muwun n tsu yuwan. Yoo o'wo gashi muwun n na koto n yuwain iwuya shi. A majiyan ma ðu i yuwan majiyan tsa aza a na o gbozoi ðe.

²¹ A ðana tã aŷsuma a Adanshi a Æsulã:

"Æsulazuva a damma tã,

'N ta yuwaan ama a va adanshi

ne elentsu a na omocin aa gura damma.

Amma nã ne suru aa zuwaa mu atsuvu shi."

²² Une'e wa adanshi ne elentsu o ro iroci i ða adama a aza a na a ri ele aza e Itoni a ða shi, amma adama aza e Itoni a ða shi. Une'e wa alajiya e ikaka yã Æsulã iroci i ða a tyo ubaŷa wa aza e Itoni, amma adama u kamba aza a na a ri ele aza e Itoni a ða shi.

²³ Ko nã ne, nã za na ri za vi Itoni shi ko ama a na e revei ili i ndolo shi, a tawã ubaŷa wi ifolo i ðu aya u uwwa ðu a yuwusan adanshi ne elentsu o ro, a ta jiyã gashi i jaara tã.

²⁴ Amma na ama o ndolo a uwwa a na za suru ta yuwusan alajija e ikaka ya Asula, e te reve a na ele aza o unusu da, waru ili i na a uwwai u te ge'eto le.

²⁵ A ta damma ili i na i ri pe usokowu atsuma o okolo e le. A ta kingyo avu a yuwan aganda avu a damma Asula, "Amayun a da vu ri na ama a nda."

Isa'ani atsuma a aganda

²⁶ N'utsa n va, ni i boloto tsara i yuwan aganda, ni i ciga i 'yuwan i yuwan ili i sa'ani i na yaa kamba ama a na a ri lo suru. Ne da wu ntsayi u dana na vuma ro cana ishpa ko u yuwan uritosu ko u damma ili i na Asula a dammai ko u yuwan elentsu o ro ko u cuduwa ili i na vuma'a u dammai.

²⁷ Ni i boloto ubata u ta, i ta gura lyawa vuma ro yuwan adanshi ne elentsu o ro, ko ama e re, amma she u la'a ama a ta'atsu wan. A yuwan adanshi aza a ta ta, reve vuma ro cuduwa ili i na a dammai.

²⁸ Na babu za na aa cuduwa ili i na a dammai, ayi za na yuwain adanshi ne elentsu o ro nu u 'yuwan u ciga u rungwa, avu u yuwan adanshi na aciyayi na Asula goon.

²⁹ Ama e re ko ama a ta'atsu a yuwan adanshi e ikaka ya Asula, avu ama a na a buwai a kalyuwa ili i na a dammai ulobonu.

³⁰ Na vuma ro aa yuwusan alajija e ikaka ya Asula, avu Asula o roco za ro ili i ro, za na a yuwusan alajija e ikaka'a wisawan avu u lyawa vuma ndede lyuwa elime na adanshi.

³¹ A mantsa ma ta i lyawa vuma ta yuwan adanshi, avu suru ndu i rito ili i ro, reve waru i dashi tsura ugbamu wa asuvu.

³² Ama a na a yuwusan alajija e ikaka ya Asula a ta gura guza aciyeye, reve a lyawa ozo o ro a yuwan adanshi.

³³ Asulazuva Asula o ujambaru a da shi, amma a asuvu nden da, cine u ri a a'isa a aza e Itoni suru.

Na ama a Asula o boloto adama a yuwan aganda,

³⁴ Lyawa amaci a dana kpaku. She i lyawa le a yuwan adanshi wan, adama a na Wila u damma ta amaci a yuwan tsutoni.

³⁵ Na a ciga e reve ili i ro, e ece ali e le na a kambu a 'wa le. Ili i wono i da ka yuwan adanshi atsuma e ifolo.

³⁶ Adanshi a Asula o uta ya'a du shi, waru ya'a du da u rawai goon shi.

³⁷ Na vaa yuwusan majiyan gashi avu vuma na a yuwusan alajija e ikaka ya Asula a da, ko gba vu ta nu une'e u ruhu, vu te reve a na maa danasa ili i na Zagain damma numu n dana da goon.

³⁸ Adama o ndolo ama a na a 'yuwain a zuwa atsuvu e ili i na n danai she i zuwa le atsuvu wan.

³⁹ Ama a va, icigi yo okolo i du ayi da i ciga i damma ikaka ya Asula, amma she i putsa vuma na aa yuwusan adanshi ne elentsu o ro wan.

⁴⁰ Atsuma e ili i na yaa yuwan suru wo o'wo o ure u na wu ntsayi waru u tu ufofu ulobonu.

15

U'yosun wu Zamawawa

¹ Ama a va, gogo n ciga ta n cuwaan du na Alabari a Sa'ani a na n yuwaan du de alajija. I ushi yi ta de, avu waru yi isawan de nu ucawu wo okolo a du.

² Ayi Alabari a Sa'ani a nda ayi da waa wawa du ni i bana yi ugbamu atsuma e ili i na n damma ndu. Ni i yuwan ne shi, ucawu wo okolo a du wo o'wo ta pere.

³ N damma du ta ili i na a damma numu. Ayi ili i nda ayi da u la'ai ulobonu suru: Zamawawa kuwa ta adama o unusu u tsu, ne da Adanshi a Asula a dammai.

⁴ A cido yi ta, o urana wa ta'atsu avu a 'yasan yi wuma, cine Adanshi a Asula a dammai.

⁵ U roco ta aciyayi ya Bituru, waru u roco ta aciyayi a tyo a akapi Kupanejere'e.

⁶ Ana ayi ndolo kotoi, u roco ta aciyayi a tyo o toni a yi a na a la'ai ukpakuton (500) a mantsa ma ta. Aza a na e ene niyi na abunda a buwa ta wuma, ozo o ro gba shi a kuwa ta de.

⁷ Avu waru u roco aciyayi a tyo ya Yakubu, waru avu u roco aciyayi a tyo ubata wa ajiya suru.

⁸ O ukosu suru, u roco ta aciyayi a tyo ya'a va, gashi za na a matsain a mantsa ma na koto wu ntsayi a matsan mu shi.

⁹ Ajiya suru a la'a mu ta. N rawa e de mu aajiya shi, adama a na m bongi ta aa'isa a aza e Itoni a Asula.

¹⁰ Amma isa'ani ya Asula i kambato mu ta ili i na n ri, waru isa'ani ya yi e ekere a va pere da shi. N dakanu ta adama n la'a akapi a ajiya ulinga suru, waru amayun a da, ni isa'ani ya Asula i da n yuwain ulinga'a, nu ucira u va u da shi.

¹¹ Na amu n yuwaan du alajija ko ajiya a yuwaan du alajija, ili i ta i da tsaa yuwusan, waru ili'i i dada i usuyi.

A damma aa 'yasan akwakwa shi

¹² Na tsu yuwan alajija a na a 'yasan ta Zamawawa diga o ukwa, to cine ozo o ro a du aa damma aa 'yasan akwakwa a kambu wuma shi?

¹³ Na ayi ndolo amayun a da, u to rocosu a 'yasan Zamawawa shi.

¹⁴ Na a 'yasan Zamawawa shi, to, alajija a tsu pere da, waru ucawu wo okolo a du pere da.

¹⁵ Na ąą 'yaşan ąkwąkwą shi, tsu yuwan ta epen ą tyo e ekere ą ąsulą ana tsu dammai ą 'yaşan ta Zamawawa, agba amayun a da shi.

¹⁶ Na ąą 'yaşan ąkwąkwą shi, koto fo ą 'yaşan Zamawawa shi.

¹⁷ Na koto ą 'yaşan Zamawawa shi, ucawu wo okolo ą du pere da, waru e te ge'eto du adama ą nusu du.

¹⁸ Na ąyi ndolo amayun a da, ele ama a na ą kuwai de cina a ca okolo e le ubata wa yi ą puwan ta ana.

¹⁹ Na tsu zuwa okolo Zamawawa ta wawa tsu a wuma u nda goon amma a wuma u na waa ta wa shi, to, iliyali i tsu i la'a ta akapi a ama.

Ili ya amayun cine ąą 'yaşan ąkwąkwą

²⁰ Amayu'un ąyi da ą 'yaşan ta Zamawawa atsuma o ukwa, ąyi da umatsun wu ufaru atsuma a aza ąą 'yaşan ą kwąkwą.

²¹⁻²² Ama suru ą kuwa ta adama e ili i na vuma ta yuwain, Adamu† da ta waa ntsu nu ukwa suru. Ne da fo ąą 'yaşan ama atsuma ą kwąkwą adama e ili i na vuma ro yuwain. Zamawawa da ąą ta waa tsu na wuma suru.

²³ ą ta 'yaşan vuma suru o ure u na wu ntsayi. Zamawawa da a fara 'yaşain. Na Zamawawa kamba, ą ta 'yaşan ama ą yi suru.

²⁴ Na ąyi ndolo koto, ukosu wu uvadi u nda u ta ta wa. Zamawawa to kototo n'yuwatan ma yi suru suru, ąvu u ca tsugono'o e ekere ą ąsulą Dada.

²⁵ Na a ciga a 'yuwan Zamawawa yuwan tsugono she nu u lyuwa aci a n'yuwatan suru ąvu u zuwa le zala va apata a ana ą yi.

²⁶ Ma'yuwatan mo ukosu ma na woo kototo ąyi da ukwa.

²⁷ Ana Adanshi ą ąsulą a dammai a na u ta zuwa ili suru zala vu ucira va yi, o bolo pe ąsulą shi. ąsulą a da a zuwai ili suru zala vu ucira wu Zamawawa.

²⁸ ąvu, nu u lyuwa aci e ili suru, Mawu'un u ta zuwa aciyayi zala va ąsulą, za na zuwai ili'i suru zala va yi. ąvu ąsulą a yuwan tsugono tsi ili suru.

²⁹ Cine tsa da gba adama a ama a na ą rumbu'i adama a aza a na ą ri ukwa? Cine tsa da ulobonu wa yi? Na ą 'yaşan ąkwąkwą shi ko ke'en, cine tsa da ąą rumbu ama adama e le?

³⁰ Adama ą nye tsu zuwai aciyatsu atsuma e meleshe rumu suru?

³¹ ąza ą va, usana suru n ta gashi n ta kuwa. Amayun a da maa dansa du. Cine i revei maa lapusa makakan na adu na amayun adama e ili i na Zagbain Yesu Zamawawa yuwaan ndu, ne da maa dansa ili i nda'a.

³² Na ą 'yaşan ąkwąkwą shi, nye i da maa tsura na n yuwan nlangi na ama a Afisu aza

a na ą ri nlyayi? Na ą 'yaşan ąkwąkwą shi nye i zuwai tsaa yuwan cine a dansa shi?

"Lyawa tsu lyuwai tsu sowoi, adama a na nfa'an tsu ta gura kuwai."

³³ She i lyawa nanza luluma du wan. A ta dansa, "N'utsa n wuya n ta lungusa nden n sa'ani n du."

³⁴ I kambato majiyan ma du e ili i sa'ani ąvu i lyawa mayan mo unusu. Yu uwwa wono a na ozo o ro ą du koto e revei ąsulą shi.

Lipu tsu na ąsulą ą 'yaşan tsu

³⁵ Za ro te ece, "Cine ąą 'yaşan ąkwąkwą ą kamba wuma? Cu'un lipu ne da ąą dana na ąyi?"

³⁶ Yeci i tsulo tsa da ndolo'o. Na vu cu'wan cu'un e ida, u tsu kungwa shi, she nu u kuwa ne'en.

³⁷ Icu'un i na vu cu'wain i tsu rotso ca'an na utai shi, nu u kungwa. Cu'un vu shina da goon na ri u'yewu ko ili i na vu cu'wain, agba ili i na vu cu'wain ąvu'un a da shi.

³⁸ ąsulą a da a tsu zuwa cu'un ndolo kungwa cine u cigai, cu'un suru u tsu kungwa ta na cu'un va ąvu'un va yi.

³⁹ Lipu na ri na wuma suru ą ta icu'un icu'un. Vadilima gba a ta na cu'un lipu ta. Inama waru ą ta na lipu koko'o. Nnunu na mugula ą ri ili i ta shi.

⁴⁰ Cu'un lipu ta, ta de zuva,† waru cu'un lipu ta, ta pa atsuma o uvadi. Ulobonu u lipu u na u ri de zuva u tawa ta ko'o na cu'un vu ulobonu u lipu na ri pa atsuma o uvadi.

⁴¹ Urana u ta nu ulobonu wa yi, woto u ta nu ulobonu u ro. Italyo'o waru ą ta nu ulobonu u ro koko'o.

⁴² Ne da waa dana na ą kambato ąkwąkwą wuma. Lipu tsu na tsu kuwa reve u shama, ą ta dana ko'o na ą 'yaşan le, adama a na a mantsa mo ndolo ąą kuwa waru shi ko ke'en.

⁴³ Na ą cifo lipu tsu, ą ri ulobonu shi waru ą ri nu ucira shi. Na ą 'yaşan le, ą ta dana ulobonu nu ucira.

⁴⁴ Gogo tsu te eneshe lipu va ndana, amma na ą 'yaşan le, o to o'wo lipu na Ruhu va Akiza aa ca wuma.

Amayun lipu va ndana da, waru amayun a da lipu ro ta lo na Ruhu va Akiza aa casu wuma.

⁴⁵ Adanshi ą ąsulą a damma ta, "Vuma vu ufaru Adamu ushi ta wuma." ąyi vuma vu ukosu, za na ąyi da Zamawawa, wo o'wo ta ruhu na tsu ca wuma.

⁴⁶ Ili i na i fara ta wai ąyi da lipu va ndana, ąvu lipu ruhu ta wa na ącapa.

⁴⁷ ąsulą e kene ta mabula ąvu u yuwan Adamu vuma vu ufaru. Vuma ve ire gba zuva da wu utai.

⁴⁸ Vafilimā suru tā nā lipu cu'un va Adamu. Waru za na ri zuva suru u tā nā lipu cu'un vuma na cipai diga zuva.

⁴⁹ Cine tsu ri gogo tsa Adamu, vuma na a yuwain nā mabulā, ne da urana u ro tsu to o'woi tsu Zamawawa, vuma va zuva.

⁵⁰ Aza ā va, n ciga du tā i reve lipu tsu va ndana nā mpasa ta shama. Ayi nda u ta dansaa tsu aq tsurā tsugono tsa Asulā shi, za na aq dāna babu ukotu.

⁵¹⁻⁵² Gogo n ta damma du ili yu usokowu i na Asulā o roco numu: Ozo o ro ā tsu aq kuwā shi, amma ne e ivulā aavana o ukosu, Asulā a ta vadala tsu babu usān, cine vu reve igipatsu ye esu i ri gogogo. Ne e ivulā aavana, ā tā 'yasan akwakwā, waru aq dāshi kuwā shi, āvu suru ntsu tsu ushi lipu sa'avu.

⁵³ Adama a na lipu tsu na aq kuwā āvu u shama, a ciga a 'yuwan a vadala le ā kambā lipu va zuva na aq kuwā shi suru suru.

⁵⁴ Ni ili i ndolo i fara, āvu lipu va ndana na aq kuwā a vadala le ā tyo ā lipu va zuva aza a na aq kuwā shi, āvu Adanshi ā Asulā a shiwan:

“O kototo tā ukwā, a lyuwa tā aci ā yi suru suru!

⁵⁵ Te da ubatā u na ukwā u lyuwai aci?

Te da waru ucira wu liya vu ukwā na tsu tada nā mbāla?”

⁵⁶ Unusu u da u tsu tawāā nā mbāla n na ukwā u tsu tawāā. Wilā waru āyi da u zuwai unusu u tsurāi ucira'a.

⁵⁷ Amma tsu godyo tā Asulā ana u lyawai Zagbain Yesu Zamawawa tsu u ca ntsu uluwu wa aci!

⁵⁸ Ama ā va, aza a na n cigai, adama a na Asulā a yuwain ne, yi isawan nu ucira. She i lyawa ili i ro i jingāda du tsarā i lyawa ure wan. I zuwa aciyādu i yuwan ulinga babu uro nā yaa yuwan ulinga wu Zagbain, adama a na i reve tā ulinga u na i yuwain adama a Zagbain suru woo o'wo pere shi.

16

Ubolotosu wi ikebe adama a ama ā Asulā

¹ Ni i ushi ikebe adama a ama ā Asulā, n ciga du tā i yuwan cine n dammai aq'isa ā aza e Itoni a na ā ri pe atsumā a Galatiya a yuwan.

² Urana wa Aladi suru i 'yuwan i ciga za suru u zuwa ikebe i ro e ili i na u tsurāi. I zuwa le adama a sadaka. Ni i yuwan ne, yaa tawā nda i 'yawa ndede tsarā i ushi utafa a mantsa ma na n tawāi shi.

³ I dangwa aza e Itoni o ro a tara ikebe'e ā 'yawa Urishelima. Nā n rawa n ta ca le mepepelimē ma na woo roco ādu da i dangwa nle.

⁴ Nā wu ntsaa āmu fo n 'yawa, tsu ta yuwan mmalu suru.

Ili i na Bulu cigai u yuwan

⁵ Nā n kandaruwā Makidoniya suru, n tā tawā n kalyuwā du.

⁶ U ta yuwan n dānu nā ādu ne'en rana re, ko ā tyo o ukosu u mantsa mo utānu. Āvu i kamba mu atsumā a mmalu n va, ubatā u na mee tyo suru.

⁷ Nā Zagbain usu, n ciga n rawa de go'o shi, tsarā n dānu o'olo nā ādu a mantsa nā abundā a na maq tawā āvu n karashi.

⁸ Amma n tā dānā pa atsumā a Afisu hali urana u na aa yuwan Ābuki o Urana wa Kupoton† u karā.

⁹ Adama a na ā kpatu'wāā mu tā ure u sa'ani u ro adama o ulinga u gbain, waru ama nā abundā ā tā ususu, ko na wo o'woi n'yuwatan n tā lo nā abundā.

¹⁰ Nā Timoti rawa, i ushi yi ne ekere e re. U ta yuwusan ulinga wu Zagbain, cine āmu maa yuwusan.

¹¹ She i lyawa nanza rono yi e ida wan. I zuwaa yi aba'un reve i kamba yi a mantsa ma na wāā kambā ya'a va. N ta pura yi na ama a na aq tawā.

¹² Adama a za tsu Apolo, m patishi yi tā u 'yawa o'olo nā aza ā yi a mantsa ma na aq kalyuwā du, amma u ri na ada a na wāā 'yawa gogo shi. Nu u tsurā mantsa u tā tawā.

Ukosu u mepepelimē ma Bulu

¹³ I dānā ufo'bu. I 6anā ucawu wo okolo ā du ulobonu. Waru she yu uwwa wovon wan. Yi isawan nu ucira.

¹⁴ I yuwan ulinga u du suru atsumā e icigi.

¹⁵ I reve tā a na Istifana nu u'wa wā yi mabulā ele da aza a na a fara o 'woi āza e Itoni atsumā a Akataya, waru a ca tā aciyele adama ā agandā a ama ā Asulā. M pati du tā ama ā va,

¹⁶ i toni ama a nda na akapi e le aza a na a yuwusan ulinga o'olo ne ele.

¹⁷ N yuwan tā mazangaa du istifana, nā Fatunatu nā Akayiku a rawai. A kamba mu tā adama a na i ri pa shi.

¹⁸ A ca mu tā ugbamu wa asuvu, waru n reve tā a yuwaan du tā fo ne. Ni i ciga i 'yuwan i ca tsugbain ā tyo aza a na suru a yuwain tsugbashi tsa na tsa ntsayi.

¹⁹ Aq'isa ā aza e Itoni† pa nda atsumā e ida ya Asiya a tā lyungusaa du icasu i le. Akila o'olo nā Birisika, o'olo nā aq'isa a na o bolotosu o u'wa u le, ā tā lyungusaa du icasu i le atsumā a ala a Zagbain.

²⁰ Aza e Itoni yi Zagbain suru ā tā lyungusaa du icasu i le. I casalāi ulobonu.

²¹ Āmu Bulu, āmu da n dānai icasu i nda ne ekere ā va.

²² N ta yuwusan avasa Asulā a yuwaan vuma na 'yuwain Zagbain unā. Lyawa Zagbain tawā gogo.

²³ Lyawa isa'ani ya Yesu Zagbain dānā o'olo nā ādu.

²⁴N ciga tã vuma na suru ri ɔtsumã e Yesu
Kristi Zamawawa.

Mepepelime me Ire ma Bulu a tyo ya Aza a Korinti

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dana ta mepepelime me ire ma nda a tyo a aza e Itoni atsuma a Korinti ana ama o ro a ri de a yuwusan adanshi a vama adama a yi. Bulu lyungu ta kambu va yi Titu u 'yawa u yuwan adanshi na ama adama e ili i na i ri amayun. Ana Titu kambai u damma ta a na ama a bunda a usu ta Bulu, amma hali n gogo ozo o ro a 'yuwan yi ta. Atsuma e mepepelime ma nda Bulu godyoo ta aza a na a kambusa yi, reve waru u yuwan adanshi adama a aza a na a 'yuwan niyi.

Bulu cuduwa ta ama cine u shi u cigai u yuwan, ni ili i na i putsaa niyi a yuwan ne. Reve waru u yuwisan adanshi adama a aganda a amayun a tyo a Asula. U yuwan ta adanshi cine aza e Itoni aa kambulai. O ukosu u roco ta a na ayi aajiya a amayun a Zamawawa a da.

Ayi mepepelime ma nda ma ta dansaa tsu cine aza e Itoni a ana'an aa yuwan ulinga obolo, waru na cine aa kamba azagbain a amayun na munlu n na maa yuwusaan Zamawawa ulinga ana'an. U yuwan ta adanshi cine aa kamba ni ikebe ni ili ya abula a tyo atsuma o ulinga wa Asula. U roco tsu ta zagbain va amayun tsu linga ta adama ama suru a tsura ili i sa'ani. U damma ta na a yuwan ili i ro babu ucira ko icigi ya Yesu Zamawawa, ili ye pere i da, amma ili i na a yuwain nu ucira ni icigi ya Yesu, ili i nda i tsu zuwa ta Asula a uwwa uyo'o reve waru a dana nu ucira wa amayun atsuma o uvadi u nda.

Ili i na iri pe atsuma a aatagada a nda

1. Bulu godyoo ta Asula (1:1-11)
2. Ulinga wa aajiya adama a ama a Asula (1:12-2:17)
3. Ugolobu ni icigi ya Kristi Zamawawa (3:1-7:16)
4. Une'e adama a alambi (8:1-9:15)
5. Bulu aajiya a amayun (10:1-13:10)
6. Icasu yu ukosu (13:11-13)

Bulu casai aza e Itoni a Korinti

¹ Amu da Bulu, Timoti za tsu ta pa obolo na amu. Amu da n danaa ndu mepepelime ma nda. Asula a dangwa mu ta mo o'wo aajiya e Yesu Kristi Zamawawa.

N ta dansaa du aa'isa a aza e Itoni a Asula atsuma a lyuci va Korinti obolo na ama a Asula suru upasu wa Akataya.

² Lyawa Asula Dada tsu na Yesu Zagbain Zamawawa roco du isa'ani na asuvu nden.

Bulu godyoo ta Asula

³ Tsu yuwusayin Asula ica, za na ayi da Dada vu Zagbain tsu Yesu Zamawawa! Asula ayi da Dada na ri tapu ni isa'ani waru ayi da u tsu casu adanshi suru.

⁴ U tsu ca tsu ta adanshi a mantsa ma na tsu ri atsuma a atsumalima, adama atsu fo tsu ca ama o ro adanshi. Na a ri a atsumalima tsu ta gura ca le adanshi cine Asula a ca ntsu.

⁵ Amayun a da tsu to sowuso atsumalima lon adama a Zamawawa. Waru amayun a da tsu ta tsurusu ucasu wa adanshi adama a Zamawawa.

⁶ Na tsu sowo atsumalima, uzuwu wo okolo a tsu ayi da Asula a ta ca du adanshi ni iwawi adama o ndolo. Na Asula a ca tsu adanshi, adama tsu ca du adanshi i kaaba asuvu a da. Ne da yaa gura kaaba asuvu na ankuri atsuma e ili i na atsu fo tsoo sowuso atsumalima.

⁷ Tsu ta no okolo ugbanu adama a na tsu reve ta ni i sowo atsumalima tsu tsu, i ta tsura ucasu wa adanshi cine tsu ushiyi.

⁸ Ama a va, tsu ciga du ta i reve ununa tsu sowo atsumalima e ida ya Asiya. A ca tsu ta atsumalima a na a la'ai ucira u tsu, hali tsu jiyen na tsaa la'a shi.

⁹ Amayun a da, tsu jiyen ta tsu ta kuwa. Agba ili i ndolo i zuwa tsu ta tsu zuwa ucira ubata wa Asula amma o ucira wa aciyatsu shi, adama a na ayi da za na tsu 'yasan akwakwa.

¹⁰ Asula a wawa tsu ta diga a mantsa ma na tsu shi a kuwa, waru tsu reve ta u ta lyuwa elime na mawawa ma tsu.

¹¹ U ta wawa tsu adama a na yaa kambusa tsu a mantsa ma na yaa yuwusan avasa adama a tsu. Adama o ndolo, Asula a ta usu avasa a bunda a du. U ta zuwaa tsu aba'un, waru ama na bunda o to godyoo yi adama e ili i na u yuwaan ntsu.

Bulu bulqi mabura ne/en

¹² Tsu ta gura damma na tsu cuwan ili i na tsu yuwain, tsu ta a mazanga na asuvu a tsu a ri cece. Mantsa suru tsu yuwan ta nden ma abula, agba atsu tsu soko du ko ili i ta shi. Isa'ani ya Asula i da i zuwai tsu yuwain ne, urevu wu uvadi u nda u da shi. Tsu yuwan ta nden ma abula ubata u na tsu danuyi suru bele atsuma a muwwulai n tsu na adu.

¹³ Ana tsu danaa ndu, tsu yuwan ta adanshi mejege a tyo ya'a du, agba tsu soko ikaka'a shi. Adama o ndolo a da, i gura revei ili i na tsu danai.

¹⁴ Gogo i gura ta reve ili i na tsaa dansa lo ne, agba tsu ta zuwusa okolo a na ya'a tawa i reve ili i na tsaa dansa mejege, adama o urana wu Zagbain Yesu i yuwan mazanga adama a tsu, reve atsu waru tsu yuwan mazanga adama a du.

¹⁵ N reve tã ne ulobonu, waru adama o ndolo, n shi tã n ciga m bura ðu ne'en o ofaru. Ne ða Asulã a zuwaa ðu aba'un adama a na n tã tãwã ya'ã ðu ure.

¹⁶ N shi tã n ciga mi isawan n kalyuwã ðu ana n teme'i mmalu a tyo e ida ya Maki-doniya nã n kãmbã waru. Reve i kamba mu n 'yãwã upasu wa Yahuda.

¹⁷ I ta yuwan yeci yi ili i na i zuwai n yuwain ili i na n foboi shi. N shi a yuwusan adanshi o unã goon shi. N rotso tã ama o uvadã a na a tã usu a ta yuwan ili i ro reve waru a 'yuwisan a yuwisan ili'?

¹⁸ Amma nii tara ili i na Asulã aa yuwusan amayun a ða, i te ene ili i na tsaa dansaa ðu "Ee" ko "O'o" ða shi a mantsa mã tã.

¹⁹ Ne ða u ri adama a na Mawun mã Asulã, Yesu Zamawawa usu reve waru u 'yuwan a mantsa mã tã shi. U tsu usu tã kuci no okolo a tã. A yi ða za na amu nã Sila nã Timoti tsu yuwaan ðu adanshi a yi.

²⁰ Adama a na a yi ða za na shitoyin nzuwulai mã Asulã suru. A yi ða i zuwai tsaa dansa "Ami" nã tsaa casu Asulã tsugbain atsumã a aala a Zamawawa.

²¹ I cuwan, Asulã a ða za na aa gbamatosu tsu nã a ðu suru atsumã a Zamawawa. Waru Asulã a ða a ðangwa ntsu.

²² U zuwaa tsu tã urotsu' wu za vi ili adama u roco a na a tã aza a yi a ða goon. Waru u zuwa tã Ruhu vã yi o okolo a tã tsu uzuwa adama u rocosu tsu ili i ro i tã lo a tãwã.

²³ Ana n damma ndu n 'yuwan tã a kãmbã Korinti adama n ðanã ðu usuduwu wan. Ne epen a ða maa yuwusan ndede Asulã.

²⁴ Tsaa yuwusan afalu a dansaa ðu ili i na ni i ciga i 'yuwan i usu ða shi. Tsu reve tã i tã nu ucawu wo okolo lon waru yi isawan nu ucira ne. Tsu ciga tã tsu yuwan ulinga nã a ðu adama i ðanã tapu nã mazãnga.

2

¹ N jiyã tã maa 'yãwã ya'ã ðu waru shi, adama a na mantsa ma na n shi n 'yãwã ya'ã ðu, suru ndu u bala ðu tã.

² Nã maa zuwa ðu atsumolangu, to, zane ða aa buwa na waa zuwa mu mazãnga? She a ðu goon, aza a na n zuwai atsumolangu.

³ A yi ða i zuwai n ðana'i ne e mepepe-lime ma na n lyunguwã ndu ðe. N ciga m bura ðu shi, adama a na uga'asusan nã a ðu atsumolangu a ða waa zuwa mu goon. Agba a ðu ða ama a na wu ntsayi i zuwa mu mazãnga. Ili i na i zuwai n cigai n ðanã a mazãnga a yi ða adama n zuwa ðu mazãnga.

⁴ A mantsa ma na n ðanaa ndu nu ufaru, n shi tã udamu waru n shi nã mazãnga o okolo a vã shi, waru n ðana tã na abara lon. N ðana adama n zuwa ðu atsumolangu shi, amma n ðana tã adama i reve a na n ciga ndu lon.

Iyuwaan za vu unusu gafura

⁵ Za ro atsumã a ðu zuwa mu tã atsumolangu, agba amu ða a nde'en shi, hali nã a ðu suru. Ili i na maa dansa a yi ða u zuwa tã aza e Itoni atsumolangu kpara. (N ciga n yuwan adanshi a na a kãrãlã adama o ndolo'o shi.)

⁶ Nã abundã atsumã a ðu i foboi tã ugbozu reve i ca yi awuya a na a ntsaa niyi. Awuya o ndolo a rawa tã.

⁷ Amma gogo i yuwaan yi gafura reve i ca yi adanshi adama u putsaa yi nã atsumolangu lon hali waru u lyawa itoni suru suru wan.

⁸ N ta patishi ðu, i roco a na i ciga niyi.

⁹ N ðanaa ðu tã adama n lyungwã ðu, reve waru me ene ko i toni tã uritosu u vã.

¹⁰ Ni i yuwaan vuma nda gafura, amu fo n ta yuwaan yi gafura. Waru nã n yuwaan yi gafura (nu unusu u tã lo), n yuwan tã ne nu ucira wu Zamawawa o unã u ðu.

¹¹ N yuwan tã ne adama Malef ma yuwan tsu ugbozu wan, adama a na tsu reve tã ifobi ya yi lon.

Bulu yuwain alajiya a Taruwasa

¹² Ana n rawai Taruwasa adama n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani' e Yesu Zamawawa, n cina tã cina Zagbain kpatu'wã ðe ure adama o ulinga'a.

¹³ Agba n shi tã udamu lon, adama a na me enei za tsu Titu shi. Reve n damma ama o ubatã'a, "She mantsa mo ro," reve n kãrã a tyo Makidoniya.

Ulyuwu wa aci adama a Zamawawa

¹⁴ Tsu godyo tã Asulã lon! A yi ða za na kãmbãto ntsu agbashi a yi, reve waru u walaa tsu elime atsumã a mmalu ma alyã ma aci a Zamawawa. Asulã waru u ta kambusa bazasa urewu wu Zamawawa ubatã bitu ana maguru ma sa'ani.

¹⁵ Wuma u tsu tsã maguru ma na Zamawawa a casu Asulã ða, za na a bazasa ubatã wa aza a na Asulã a wawusa na aza a na a kuwusa.

¹⁶ E ekere a aza a na a kuwusa, maguru'u u rotso tã ushamu wã akwãkwã, amma e ekere a aza a na a ri wuma maguru ma wuma ma ða. Zane ða rawai u yuwan ulinga u nda?

¹⁷ Tsu ri tsa ama o ro a na a yuwusan alajiya a adanshi a Asulã adama a tsurã ikebe shi. O'o, ne ða shi. Amma tsu tã kambusã ugbozu na tsu ri ama a na Asulã a lyunguyi, waru u ucira wu Zamawawa tsu ta yuwusan adanshi e ikaka i tsu a makãkan mã Asulã.

3

Akucunu a sa'avu a Asulã

¹ Tsu fara tã u'yasãsan wa avangaci adama a aciyãtsu waru? Ama a tã tãwusa

nā mpepelime n na a dānai n na maa yuwusan adanshi e ica a aciyele ko gba shi a ta zuwusa dū i dānaa le mpepelime adama e le. U tu ulobonu tsu dānai ni icu'un yi mpepelime n nda?

² Amma aḍu dā mepepelime mā tsu, waru i tā o okolo a tsu na vuma suru ee dēnuna aḍu u reve ili i na e dēyinuna.

³ I to rocosu aḍu mepepelime ma na Zamawawa dānai dā, aḍu aṣu tsu tawā nā ayi. Ruhu vā Aṣulā za na aa casu wuma, u dāna dū tā o okolo a tsu, agba a aavun shi, ko e ili yi idana i na a yuwain na abāci a atali shi.

⁴ Tsu ta damma ne adama o ucawu wo okolo a tsu o ucira a makakan mā Aṣulā adama a Zamawawa.

⁵ Amma tsa dansa tsu ta gura yuwan ulinga u nda na aciyatsu shi. Aṣulā a dā a zuwusa tsu tsu gura yuwan ili i na tsa a yuwusan suru.

⁶ U zuwa tsu tā tso o'wo agbashi a akucunu a sa'avu a yi na o utusa ubatā wā Ruhu va Akiza. Akucunu a nda Wilā u na a dānai dā shi, adama a na Wilā u tsu tawāā tā nu ukwā, amma Ruhu tsu ca tā wuma.

⁷ Akuci a Wilā a dāna le tā a atali, reve gba e ene tsugbain tsā Aṣulā a mantsa'a. Ama a Isra'ila a gura jima a kaḷyuwusa urewesu wa Musa shi, adama a na u shi te ikanasa nu ucira lon, ko na wo o'woi wikanasa'a tsa jima shi. Adama o ndolo, nā Wilā za na ulinga wā yi ayi dā u tawāā nu ukwā u shi nā tsugbain ne tsundolo,

⁸ to, ulinga wā Ruhu vā Aṣulā u tā dānā nā tsugbain tsa na tsa la'ai za Wilā. Amayun a dā shi?

⁹ Nu ulinga u na u tsu kototo ama u shi nā tsugbain, to, ulinga u na u tsu kambato ama mejege e ekere a Aṣulā u tā dānā nā tsugbain tsa na tsa la'ai.

¹⁰ Amayun a dā tsugbain tsa akuci tsa akucunu u tsu rotso tsugbain waru shi, adama a na ekan a tsugbain tsa sa'avu tsa la'a yi tā.

¹¹ Wilā u shi tā nā tsugbain tsa na tso kporoi. Amma tsugbain tsa akucunu a sa'avu u la'a yi tā lon, adama a na woo kporo shi, ko ke'en.

¹² Tsu ta gura yuwan adanshi babu wovon adama a na tsu ri nu uzuwu wo okolo ne tsunda.

¹³ Tsu ri tsa Musa shi. Urewesu wā yi u shi te ikanasa, reve wu pala urewesu'u adama u geshe aza a Isra'ila e ene ekan o ukporuso wan.

¹⁴ Ama'a a shi tā na aciyogbamu, ili i ro waru i ta putsusa le na ee ene amayun a mantsa ma na e desu Wilā nu unā. Yesu Zamawawa dā goon a gura tawa apalutsu a na aa putsusa le yenī.

¹⁵ Hali na ana'an, ne ee desu Wilā wa Musa nu unā, aapalutsu a pala tā okolo e le.

¹⁶ Agba nā vuma vadala† ubatā wu Zāgbain (Yesu), u tsu tawa tā aapalutsu o ndolo'o.

¹⁷ Ana wo o'woi Zāgbain Ruhu dā, ubatā u na Ruhu vu Zāgbain ri suru, u tsu zuwa tā ama o o'wo faan.

¹⁸ Adama o ndolo a dā urewesu u tsu u ri ukpatu'u adama tsu roco tsugbain tsā Aṣulazuva. Waru nā Ruhu vā Aṣulazuva ri o ulinga aṣuma a tsu, tsu tā kambusa tsā yi kuci, waru tsu tā dāshi rocosu tsugbain tsa yi.

4

Uzuwa o upondo

¹ Aṣulā, ni isa'ani ya yi, u ca tsu tā ulinga u nda tsu yuwan. Ayi dā i zuwai tsu kuna shi.

² Tsu ta 'yuwusan mayan me ili i wono ni ili yu usokowu. Tsa a lumusa ama shi, waru tsa vadayasa adanshi a Aṣulā shi. Adanshi a amayun a dā goon tsa a yuwusan a makakan mā Aṣulā, adama ama o ro e reve a na tsu ri nā aḅula.

³ Na ama o ro a gura reve Alabari a Sa'ani a na tsa a yuwusan alajija shi, u roco tā a puwāan tā.

⁴ Male, ayi za wuya na a yuwusan tsugbain tsu uvadi tsa nda tsa dā. Waru u rumbanato tā okolo a aza a na a cayi okolo shi, adama o ndolo aa gura ene ekan a gbain a Alabari a Sa'ani a na e ikanasa ubatā u le shi. Aa gura reve ikaka i na tsa a yuwusan alajija adama a tsugbain tsa Zamawawa shi, za na rotsoi Aṣulā foyi.

⁵ A mantsa ma na tsa a garasa a yuwusan alajija a Alabari a Sa'ani, tsa a yuwusan alajija a aciyatsu shi, amma Yesu dā Zāgbain. Ili i na goon tsa a dansa adama a tsu, ayi dā aṣu agbashi a dū a dā adama e ili i na Yesu yuwain adama a tsu.

⁶ Aṣulā a dā za na dammai, "Lyawa ekan e ikana aṣuma e irumbu!" U zuwa tsu tā tsu reve a na ekan a nda ayi dā ekan a tsugbain tsā Aṣulā a na urewesu wā Yesu Zamawawa oo rocosu.

⁷ Tsu tā nu uzuwa u nda ubatā wā Aṣulā, agba tsu rotso tā upondo n na a ma'ai no olo'o a na a ri nu uzuwa'a. Ayi nda'a u to rocosu abajini o ucira ubatā wā Aṣulā a dā wu utai, ubatā u tsu u dā shi.

⁸ A ta zuwusa tsu aṣumalimā lon, agba a minjira tsu shi ko ke'en. Ko a mantsa ma na tsu reve ili i na tsa a yuwan shi, tsu kuḍā o ure shi.

⁹ O bongi tsu tā lon, agba Aṣulā a lyawa tsu shi. A mantsa mo ro a tsu dimbā tsu tā e ida, agba o kototo tsu shi ko ke'en.

¹⁰ A mantsa ma na tsoo sowoso aṣumalimā tsunda, urana bitī lipu tsu to rocosu ununa Yesu sowo aṣumalimā ana

u kuwāi, adama ama a gura ene wuma wā Yesu a lipu tsu.

¹¹ Amayun, a ta gura una tsu a mantsa biti adama a na tsoo tōno Yesu, adama ama ee ene wuma wā Yesu a lipu tsu na aā kuwā.

¹² Tsu usu tā tsu yuwan mpolo nu ukwā, adama i tsurā wuma.

¹³ A dāna tā a Adanshi a Asulā, “N yuwan tā adanshi adama a na n cayi okolo.” Tsu tā nu ucawu wo okolo cu'un tā, waru tsu ta yuwusan adanshi adama a na tsu cayi okolo.

¹⁴ Asulā a 'yašan tā Yesu Zagbain atsuma a akwākwa, waru tsu reve tā na Asulā a tā 'yašan tsu fo obolo na Yesu. Asulā a ta tara tsu obolo na aḍu, aḍu tsi isawain a maḳaḳan ma yi.

¹⁵ Ili i nda suru adama a ḍu a ḍa, ana ama a aḅundā lon aā ushi isa'ani ya Asulā, a ta zuwa ugodyusho wā aḅundā e yene reve Asulā a tsurā tsugbain lon.

Ucawu wo okolo atsuma e Itoni

¹⁶ Ayi ḍa i zuwai tsu kuḍai okolo a tsu shi. Ko na wo o'woi lipu tsu vu vadilimā ri a langasa, ruhu tsu tā tsurusā ucira u sa'avu usana biti.

¹⁷ Atsumalimā a na tsoo sowuso gogo nda wa'a ḍa, waru waa jima shi. Waru u ta kambusa tsu tsu tsurā tsugbain tsa na tsa la'ai atsumalimā a tsu lon, waru tsugbain tso ndolo tsā ri nu ukotu shi.

¹⁸ Tsaa zuwusa esu a tsu e ili i na tsee inda shi, agba e ili i na ri usokowu. Ili i na tsee inda waa jima shi, amma ili i na tsee inda shi ayi ḍa wāa ḍana babu ukotu.

5

¹ Adama a na tsu reve tā no o kototo oogodo a ndana a nda ubatā u na tsu ri nden, a ta dansa, nā tsu kuwā tsu kasa nā lipu nda, Asulā o to foḅoo tsu u'wa zuwa adama tsu ḍanu pe. Ubatā u na ayi na aciyayi u yuwain, ubatā u na u ri babu ukotu.

² Tsu kuṅ tā a lipu na tsu ri nā ayi gogo, tsu ta zama urana u na tsoo oto lipu sa'avu ḍe zuwa ana itana i sa'avu.

³ A mantsa mo ndolo tsāa ḍana ataḅu shi, adama a na tso otoi lipu sa'avu'u ḍe zuwa.

⁴ Nā tsu ri nden nā lipu nda, tsu tā ni ili i na ya ḅalā tsu, waru tsu to sowuso atsumalimā. Agba ukunu u ḍaḍa u tsu zuwa tsu tsu ciga tsu kuwā tsu lyawa lipu nda shi. Amma adama a na tsu ciga tā tsu kita'wa le tsu ushi lipu na aā kuwā shi, ko ke'en.

⁵ Asulā nā aciyayi ayi ḍa u foḅo ntsu adama o ndolo, waru u ca tsu tā Ruhu va Akiza, tsu uzuwa u na woo roco wuma u sa'avu u nda ili ya amayun i ḍa.

⁶ Adama o ndolo, tsu tā no okolo ugbamu. Tsu reve tā nā tsu ri wuma atsuma a lipu nda, tsu ri obolo nā Zagbain shi.

⁷ Tsu tā kurusu ili i na tsu cayi okolo, agba tsoo tonon ili i na tsee inda shi.

⁸ ḍaḍa n dammai tsu tā no okolo ugbamu. Tsu la'a tā ciga tsu kasa nā lipu nda adama a na a mantsa ma ḍaḍa tsoo o'wo ḍe o u'wa a maḳaḳan ma Zagbain.

⁹ Nā tsu ri wuma a lipu nda, ko nā tsu ri wuma shi, tsu la'a tā ciga tsu yuwan ili i na tsoo yo'onoto yi okolo upasu ni ili i na i buwai lo suru.

¹⁰ Ili i na i zuwai ayi ḍa urana u ro suru ntsu tsu tee isawan a maḳaḳan ma Yesu Zamawawa reve u ge'eto tsu. Za suru atsuma a tsu u tā ushi ili i na yi ntsayi adama e ili i na tsu yuwain a mantsa ma na tsu ḍanaḳi wuma atsuma a lipu nda, ko isa'ani i ḍa ko iwuya.

Ukambatosu wa ama ubatā wā Asulā

¹¹ Adama a na tsu revei tsu ta uwwusa wovon wu Zagbain, ḍaḍa tsu ri o mpolo adama ama a vadala a kuru yi. Asulā e reve tā cine tsu ri na amayun. Tsu ciga ḍu tā i ḍana nu urevu wi icu'un ya ama a na tsu ri.

¹² Tsu ciga tsu 'yašan avangaci shi, amma tsu ta dansaa ḍu adama a aciyatsu tsara i yuwan maḅanga adama a tsu. ḍaḍa yaā tsurā ili i na yaa damma adama a aza a na aā 'yašan avangaci adama e ili i na ama a yuwusan majiyan adama e le, agba ili ya aḅulā i ḍa a ri a maḳaḳan ma Asulā shi.

¹³ Nu u yuwan gashi tsu jaara tā, adama u tawāa Asulā nā tsugbain tsa ḍa. Agba nā tsu tā nu ugbozu u tsu, adama u kamba ḍu ḍa.

¹⁴ Ili i na tsaa yuwusan suru tsu ta yuwusan adama a na icigi yi Zamawawa u ta gitsasa tsu. Tsu ca tā okolo na Zamawawa kuwā tā adama a koyan, adama o ndolo tsu reve tā suru ntsu tsu kuwā tā fo.

¹⁵ U kuwā tā adama u wawa koyan, adama aza a na a dashiyi wuma u sa'avu adama a yi a buwa ḍashi yuwan nden o ure u na u yo'ono nle goon shi. Amma, a ta yuwan nden cine woo yo'ono Zamawawa, za na kuwāi reve a 'yašan yi adama e le.

¹⁶ Tsu lyawa tā a yuwusan adanshi a ama o ro tsi ili i ro a majiyan ma ama. De nu ujimu, tsu shi tā a majiyan adama e Yesu Zamawawa cine ama o uvadi aa yuwusan, agba gogo tsaa yuwusan ne shi.

¹⁷ Za na suru ri obolo na Zamawawa, Asulā a kambato yi tā vuma sa'avu. Akuci e ili suru o koto tā reve waru a kara. Asulā o o'woto tā ili suru usa'avu.

¹⁸ Asulā a ḍa a yuwain ili nda biti. U tawato tsu tā zuzu nā ayi e ekere e ili i na Zamawawa yuwain. U zuwaa tsu tā ulinga u na tsāa ri n tsu tawusa na ama zuzu nā ayi fo.

¹⁹ Ikaka i tsu ayi dá *Asulá* a tá *tawusa* na ama suru zuzu ná ayi e ekere a Zamawawa. *Asulá* aa cuwusan nu unusu u le shi. Reve waru u ca tsu ikaka ya asuvu nden a nda.

²⁰ *Asulá* a lyungu tsu tá tso o'wo *azá* o ulinga o uná wu Zamawawa, waru u ta dansaa dú i poloo ikaka i tsu atsuvu. Tsu ta yuwusan adanshi a Zamawawa, waru tsu ta patishi dú i lyawa *Asulá* o rono dú zuzu ná ayi.

²¹ Zamawawa yuwan unusu shi, ko ke'en! Agba reve *Asulá* a zuwa wo o'wo za vu unusu, adama o ndolo Zamawawa zuwa tsu tá tso o'wo *azá* a *ábulá* e ekere a *Asulá*.

6

¹ Tsu ta yuwusan ulinga o'bolo ná *Asulá*, waru tsu ta patishi dú she i ushi isa'ani ya *Asulá* reve i lyawa u *kara* pere wan.

² *Asulá* a damma tá *atsuma* a Adanshi a yi, “Ana mantsa ma na n *fangwai* ma rawai, mu uwwa tá avasa á dú.

O urana wi iwawit n kamba dú ta.”[◊]

Amayun a dá *Asulá* a tu ufo'bu na waa kamba dú gogo. Ana'an urana wi iwawii dá.

Atsumalima a Bulu

³ Tsu ciga ulinga wá *Asulá* u na tsaa yuwusan wo o'wo ili ye pere e ekere a ama shi, dáda tsu zamiyi ure u na tsaa yuwusan nden n na maa zuwa ama a riyá wan.

⁴ Ili i na tsaa yuwusan suru, tsu ta yuwusan mpolo tsu roco na tsu agbashi a amayun a *Asulá* a dá tsu ri. Tsu ta ka'á asuvu na ankuri ná cu'un vá *atsumalima* suru.

⁵ A faba tsu tá. Waru a zuwa tsu tá o u'wa wa ali. O'bolo a ama a yuwan tá upan ná *ats*u reve a uwa a 'yasa'asan ugbozu wa ama. Tsu linga tá hali tso o'wo *utakalyuwu*. Ayin o ro tsu lantsa shi, ko ke'en. Mantsa mo ro tsu lamba iliyalya.

⁶ Tsu roco tá aciyatsu na *ats*u agbashi a *Asulá* a dá adama a na tsu guzá tá aciyatsu cece, waru tsu tá nu urevu u na *Asulá* aa casu. Tsu yuwan adanshawuya shi. Tsu ta yuwusaan ama isa'ani. Tsu tá nu ucira u Ruhu wa Akiza, waru tsu ciga tá ama na amayun.

⁷ Tsu ta yuwusan alajiya e ikaka ya amayun, waru *Asulá* a ta casu tsu ucira. Tsu tá ná *ábulá* a na o o'wo ntsu ana matsun me pe'ení ná *araga* na tsu cigai adama o uvon.

⁸ Tsu ta yuwusaan *Asulá* *agandá* na ama a ca tsu tsugbain, ko a tara tsu ili i ro shi. Tsu ta yuwusaan *Asulá* *agandá* na a cuwa tsu, ko na a ca tsu ala a vama. Ama a damma *ats*u *azá* e epen a dá, agba tsu ta dansa amayun kuci.

⁹ Koyan dá reve tsu tá, agba reve a yuwan ná *ats*u gashi e reve tsu shi. Tsu tá nden gashi ukwá u rawa tá zuzu, agba *ats*u dá nda, tsu buwa tá wuma. Tsu to sowuso *atsumalima* lon, agba o una tsu shi.

¹⁰ Tsu tá a *mazanga* kuci, ko a mantsa ma na tsu ri oo sowuso *atsumalima*. Tsu tá nu ulambu, agba tsu ta zuwusa ama ná *abunda* o o'wo *azá* o utsuru *atsuma* o ucawu wo okolo. Tsu ri ni ili shi, agba amayun a dá tsu tá ni ili biti.

¹¹ *Adu* ama a Korinti, tsu yuwaan dú ta adanshi mejege, okolo a tsu a tá tapu ni icigi i dú.

¹² Tsu lyawa icigi i dú shi, amma *adu* dá i lyawai icigi i tsu.

¹³ N ta yuwusaan dú adanshi gogo cine maa yuwan ná muwun n vá. I yuwan ankuri i roco tsu cu'un vi icigi na tsu roco ndu.

Aa'isa a Asulá a wuma

¹⁴ She i yuwan mmalu o'bolo na aza a na a ri *atsuma* e Itoni shi wan. Isa'ani ni iwuya a wala o'bolo shi. Ekan ni irumbu a tsi isawan ubatá u tá shi.

¹⁵ Cine tsa dá Kristi Zamawawa ná Male oo o'wo n'utsá? Cine tsa dá za vi Itoni a *dana* u'bolu ná za na ri e Itoni shi?

¹⁶ *Aa'isa a Asulá* a ri a muwuwulai ná *amali* shi. *Atsu* dá gba *aa'isa a Asulá* a wuma. *Asulá* a damma tá “N tá *danu* o'bolo ne ele *avu* n zuwa u'wa u vá ubatá u na a ri. N to o'wo *Asulá* e le, reve ele o o'wo ama a vá.”[◊]

¹⁷ Adama o ndolo, *Asulazuva* a damma tá, “Utá *atsuma* e le reve yi kasa aciyádu ne ele. She i ju'wan ili i na i ri ushindalu wan, reve gba n ushi dú.”[◊]

¹⁸ *Asulazuva* Mogono me Ili Suru ma damma tá, “N to o'wo Dada dú, reve *adu* yo o'wo muwun n vá.”[◊]

7

¹ N'utsá n vá, *Asulá* a yuwaan tsu ta nzuwulai n nda ná *abunda*. Adama o ndolo tsu sumai ili i na yaa zuwa lipu no okolo a tsu o o'wo ushindalu. Tsu cayi *Asulá* tsugbain *avu* tsu yuwain mpolo tsu *dana* *una* tá ná ayi suru suru.

Mazanga ma Bulu

² I yuwaan tsu ure *atsuma* o okolo a dú! Tsu nusaan za shi. Tsu lungusá ucawu wo okolo a za shi. Waru tsu paala nanza shi.

³ Maa dansa ili i nda adama a na n cigai m bara dú shi. N damma dú tá *de* a na tsu ri a cuwusan dú kuci, ko nye gba yaa farasa.

⁴ N soduwo dú tá *mat*san suru suru. N tá *mazanga* adama a dú kuci. Okolo a vá a

gbama t̄a adama ā d̄u. Ko na n ri a addama lon, i zuwa mu t̄a m̄az̄anga.

⁵ Ana tsu rawai e ida ya Makidoniya, tsu shi n̄a wivuwun shi. Tsu ga'an t̄a na addama ukandaruwu n̄a ātsu. Tsu yuwan t̄a n̄langi n̄a n'yuwatan. Tsu yuwan t̄a mpolo n̄a wovon o okolo ā tsu.

⁶ Amma Āsul̄a, za na tsu ca aza a na ā ri na addama mini mo ut̄anu, u ca t̄a asuvu ā tsu mini mo ut̄anu ana Titu t̄awai.

⁷ Amayun, tsu yuwan t̄a m̄az̄anga na tse ene niyi, agba ili i na i zuwa n̄tsu m̄az̄anga na amayun ayi d̄a cine i gbmato niyi okolo. U damma tsu t̄a cine i ri azama ye ene mu a na waru i l̄anga t̄a ātsuma adama e ili i na i yuwain. Waru u damma mu t̄a cine i cigai i kamba mu. Ana mu uwwai ne, n yuwan t̄a m̄az̄anga lon.

⁸ Ko n̄a mepepeline m̄a v̄a m̄a shi m̄a l̄angato d̄u okolo, u b̄ala mu na n d̄ana niyi shi. O ufaru u shi t̄a u b̄ala mu, adama a na u l̄angato nd̄u okolo, amma i jima ā ātsumol̄angu shi.

⁹ Agba gogo n t̄a m̄az̄anga. Maa yuwusan m̄az̄anga o un̄a u na n zuwa nd̄u ātsumol̄angu shi, amma adama a na ātsumol̄angu ā d̄u a zuwa t̄a i vadala nden n d̄u. Na ayi ndolo, tsa amaton d̄u shi ko ke'en.

¹⁰ Adama a na Āsul̄a a ta yuwan ulinga n̄a ātsumol̄angu ā tsu adama u kamba tsu tsu vadala o unusu u tsu adama tsu tsur̄a iwawi. Tsāa l̄anga ātsuma adama ā ātsumol̄angu o ndolo shi. Amma n̄a vuma ri ā ātsumol̄angu, agba u vadala ubāt̄a w̄a Āsul̄a shi, u t̄a tsur̄a ukw̄a, agba iwawi shi.

¹¹ Votoyin ugbozu e ili i na ātsumol̄angu a nda na Āsul̄a a ciga nd̄u i sowo u yuwain ātsuma ā d̄u. U zuwa d̄u t̄a i lapula nden n d̄u. U zuwa d̄u t̄a i roco i nusan shi. U zuwa d̄u t̄a upan n̄a wovon u na yu uwwai. U zuwa d̄u t̄a i ciga yee ene mu. U zuwa d̄u t̄a i d̄anḡa ada a ama. U zuwa d̄u t̄a ye ene cine a ca za na nusain ātsumalima. I roco t̄a a na i ri nu unusu ātsuma e ili'i shi.

¹² N d̄ana t̄a mepepeline mo ndolo adama ye ene, a makakan ma Āsul̄a, i kambuw̄a t̄a ugbozu lon. N d̄ana yi adama a za na nusain, ko adama a za na a nusayin shi.

¹³ Ayi d̄a i zuwai tsu ri no okolo ugbamu.

Ko na tsu ri no okolo ugbamu, tsu la'a t̄a m̄az̄anga na tse enei cu'un m̄az̄anga ma na Titu ri a yuwusan, adama a na i rocoi u ri ni ili i na yaa damaton yi shi.

¹⁴ Tsu damma yi t̄a ununa tsu ri ā m̄az̄anga adama ā d̄u, reve gba i roco na n yuwain mejege. Ili i na tsu damma nd̄u suru amayun a d̄a, waru āvu gba i roco na ili i na tsu dammai Titu adama ā d̄u amayun a d̄a.

¹⁵ Adama o ndolo icigi ya yi a tyo ya'a d̄u u t̄a d̄ashishi ucira, nu u cuwan cine suru nd̄u i ri ufof̄u u na yaa kuru ili i na u dammai, n̄a cine i ushi niyi n̄a wovon n̄a meje'en m̄a lipu.

¹⁶ N t̄a ā m̄az̄anga adama a na n to soduwo d̄u mats̄an suru suru.

8

Ucasu no okolo a t̄a

¹ N'utsa n va, tsu ciga d̄u t̄a i reve cine Āsul̄a o rocoi isa'ani ya yi a tyo a ā'isa a aza e Itoni e ida ya Makidoniya.

² O sowo t̄a ātsumalima lon, waru a d̄ana nu utsuru shi, agba m̄az̄anga me le m̄a ri nu ukotu shi, reve a ca hali gba nu upasu.

³ N ta damma d̄u a ca t̄a cine aa gura ca hali u kar̄a wir̄a. Ko za damma le a yuwan ne shi.

⁴ Agba a patishi tsu t̄a kuci tsu lyawa le a kamba ama a na oo tonon Āsul̄a ātsuma a Urishelima.

⁵ Tsu yuwan majiyan ma na aa gura ca tsu ne shi! A fara t̄a ne'en ca Zagbain aciyele reve a kuru n̄a ātsu. Ayi d̄a ili i na Āsul̄a a cigai.

⁶ Titu d̄a za na fara rito nd̄u cine yaa ca, d̄ada tsu pati niyi u kamba adama u kamba d̄u adama i koso ili i na i farai a casu.

⁷ I ta yuwusan ili biti mejege, hali nu upasu: I t̄a nu ucawu wo okolo lon. I tsu yuwan t̄a adanshi ulobonu. I t̄a nu urevu. I tsu ciga t̄a i kamba kuci. Waru i ciga tsu t̄a lon. Adama o ndolo tsu ciga d̄u t̄a i ca l̄anga, adama o ucasu i ca no okolo ā t̄a.

⁸ Maa dansaa d̄u ni i ciga i 'yuwan i ca shi, ko na wo o'woi ā'isa a aza e Itoni o ro a ciga t̄a a yuwan ne lon. Amma ayi nda ayi d̄a ure u ro na yoo roco icigi i d̄u amayun a d̄a.

⁹ I reve t̄a isa'ani yi Zagbain tsu Yesu Zamawawa. I reve t̄a Zamawawa za vu utsuru d̄a u shi, reve u kamb̄a za vu ulambu adama ā d̄u, reve ād̄u yo o'wo aza o utsuru adama a na ayi wo o'woi za vu ulambu.

¹⁰ Apa a nda āsal̄a a v̄a: Lyun nda ād̄u d̄a aza a na i shi i cigai i fara ca, waru ād̄u d̄a aza a na i fara cagi.

¹¹ Adama o ndolo i koso ulinga u na i farai. I roco i ta gura koso ulinga'a n̄a maluwa ununa i fara niyi.

¹² Ni i ciga i ca, ili yā ābund̄a i na yaa ca ayi d̄a u la'ai ulobonu shi. Amma Āsul̄a a ciga d̄u t̄a i ca ātsuma e ili i na i ri n̄a ayi, agba ātsuma e ili i na i ri n̄a ayi shi wan.

¹³ N ciga i ca ābund̄a a na a la'ai ucira u d̄u shi, reve i kamb̄a ātsumalima o un̄a u na i buwayi wa'a. N ciga t̄a ili biti yo o'wo un̄a e ekere a za na ili i burai suru.

¹⁴ A mantsa ma nda i t̄a ni ili n̄a ābund̄a. Ili i na i ri n̄a ayi u ta kamba aza a na a na ā ri

nā ayi shi. Reve de, nā a tawā a tsura lon, a ta kamba dū ni i lamba, reve ili yo o'wo unata.

¹⁵ Adanshi a Asulā a damma tā, “Vuma na 6olotoi lon, u ri ni ili i na i la'ai abunda shi. Za na waru 6olotoi wa'a, u lamba ili shi.” ◊

Titu nā n'utsa ma yi

¹⁶ N godyo tā Asulā adama a na u zuwai Titu ciga dū ununa n ciga ndū.

¹⁷ Titu usu tā u yuwan ili i na tsu damma niyi u yuwan. U ciga tā u 'yāwā ya'a dū kafu tsu damma yi u 'yāwā.

¹⁸ Tsu lyungu yi tā o6olo nā za tsu, za vi Itoni za na a'isa a aza e Itoni suru aa cuwusa adama a aganda a yi nu u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani.

¹⁹ Waru, a'isa a aza e Itoni a dangwa yi tā u 'yāwā o6olo nā a tsu a mantsa ma na tsa a ca une'e wi ikebe i nda. Tsu ta yuwusan aganda a nda adama tsu ca Zagbain tsugbain, reve waru tsu roco na tsu cigai tsu kamba na amayun.

²⁰ Tsu ciga ko za reme tsu nu unusu cine tsa a guzasa une'e wā abunda u nda shi.

²¹ Amma tsu ciga tā tsu yuwan ili i na i yo'onoi Zagbain ni ili i na ama a tarai u tā mejege.

²² Waru, tsu tā lyungusu vuma ro o6olo na ama e re o ndolo. Vuma nda u tu ufo6u kuci adama e ikambi. U roco tsu tā ne e re na abunda waru ko gogo u ciga tā u yuwan ikambishi i na i la'ai ayi nda, adama a na u soduwo ndu matsan lon.

²³ Nā vuma ro ece adama a Titu, i damma za vā dā na aa yuwusan ulinga o6olo na amu adama u kamba dū. A'isa a aza e Itoni a lyungu tā ama e re o ro o ndolo waru ya'a dū, waru a tawā a tā Zamawawa nā tsugbain.

²⁴ I roco le ici gi i dū, adama a'isa a aza e Itoni suru e reve na tsu ri mejege na tsu ri a mazanga adama a dū.

9

Ikebe adama a qazā o ulambu

¹ Me ene ili i na yaa zuwa n danaa dū adama e ikebe i na i fo6oi na yaa ca ama a na oo tono Asulā shi.

² N reve tā i ciga tā i kamba. N tā mazanga adama o ndolo, waru n ta dansaa ama a Makidoniya a na a dū aza a na a ri Akataya i tu ufo6u na yaa ca ili lon ili ya lyun. Waru okolo a maluwa ma na yaa ca u zuwa tā ozo o ro nā abunda a tsu mē e le o fo6o adama a ca fo.

³ Amma n tā lyungusu aza a tsu ya'a dū adama adanshi a tsu adama a dū wo o'wo adanshi e pere wan. N ciga dū tā i dana ufo6u adama a na n damma le tā a na i tā dana ufo6u.

⁴ N ta uwwa wono, a dū waru fo i ta uwwa wono, na ama o ro a tsu mē a aza e Itoni a

Makidoniya a tawā o6olo nā amu, reve tsu cina koto i fo6o shi, suru ni ili i na n damma nle!

⁵ Adama o ndolo n ka lyuwa tā u tā dana ulobonu n lyungu aza a tsu a nda elime a vā adama e reve une'e u na i yuwain nzuwulai i tu ufo6u. U to roco na i cigai i ca adama a na i cigai, agba adama a na n zuwa ndū i ca nu ucira dā shi.

⁶ Cuwain za na suru cu'wain icu'un wa'a u ta gasa wa'a. Za na cu'wain icu'un ya abunda u ta gasa ili ya abunda. ⁷ Koyan dā a tsu mē a dū biti u fo6o ili cine waa ca. She vu ca wan, nā vu ciga shi. Waru she vu ca wan, na vu tara tā gashi a zuwa wu tā vu ca nu ucira. Adama a na Asulā a ciga tā za na aa casu nā mazanga.

⁸ Waru Asulā a ta zuwaa dū aba'un a na a la'ai ili i na i lambai. Ne dā ya a dana ni ili biti abunda, reve i dana ni ili i na yaa ca adama o ulinga u sa'ani biti.

⁹ Adanshi a Asulā a damma tā, “Za vā a6ulā tsu ca tā alambi une'e wā yi pere,

waru u tsu yuwan tā ili i na i ri mejege kuci.” ◊

¹⁰ Asulā a dā za na tsu ca cimbi icu'un, reve waru u ca ilyalya. U tā dashi ili i na i ri nā ayi, adama i dashi lyuwa elime a tsu mē e ili ya a6ulā i na yaa yuwusan.

¹¹ U ta ca dū utsuru o ure biti adama i ca pere kuci. Reve ama nā abunda o godyoo Asulā a mantsa ma na tsu cayi une'e u dū.

¹² Ili i re i dā ili i na yaa yuwusan waa yuwusan. U ta kambusa aza e Itoni ni ili i na a lambai. Waru ili i ndolo i ta zuwa ama nā abunda a yuwan mazanga e ekere a Asulā.

¹³ I tā dana a casu Asulā tsugbain adama a na yaa casu pere. I ushi tā ikaka adama a Zamawawa, reve i yuwan tsutoni nā ayi ana i cayi ama a na oo tono Asulā nā akapi a ama o ro pere.

¹⁴ Gogo a ta avasa adama a dū, waru a ciga tā ee ene dū, adama e isa'ani i na i karalā i na Asulā a yuwaan ndū.

¹⁵ Lyawa tsu godyoyi Asulā adama o une'e u na tsa a gura tsupa yi shi.

10

Bulu yuwusan tā ulinga wā Asulā

¹ Amu, Bulu n ta patishi dū nā cine Yesu Zamawawa tarai aciyayi ili i ro shi na ankuri. Ama o ro a damma n tā nā wono nā n ri o6olo nā a dū amma nā n ri alanga nā a dū n tu usuduwu.

² A mantsa ma na mā a dashi tawā n ka lyuwa dū, n reve tā n tā dana usuduwu a tyo e ekere a ama a na aa dansa tsu tā kurusu ure wu uva dī. N ciga i zuwa mu n yuwaan dū tsundolo shi.

³ Tsu tã nden ātsumā o uvadi, amma tsaa yuwusan uvon ununa ama o uvadi aa yuwusan shi.

⁴ Tsu ta yuwusan uvon ni itana yu uvon i na i ri ko'o na aza a na uvadi waa yuwusaan ulinga. Itana yu uvon i tsu ā ta nu ucira diga ubātā wā Āsulā na aa gura lungusā bātā a cira ma'yuwatan.

⁵ Tsu tã lungususā mawasan nā cu'un yu u'yāsasā wa avangaci suru a na a putsusaa ama nu urevu wā Āsulā. Tsu te remushe majiyan ma ama ma na mā ri mejege shi, reve tsu zuwa le a yuwan tsutoni nā Zamawawa.

⁶ Reve ni i roco na i kuruyi Zamawawa suru suru, tsu tã dānā ufōbu u na tsaa ca za na suru 'yuwain a yuwan tsutoni oforo.

⁷ I tã kalyuwusā ili ne esu a na a ri ātsumā a lipū du. Ni i ciga i 'yuwan i cuwan a na ātsu aza a Zamawawa da ununa aza a na a dansa na afalu a na ele aza a Zamawawa da.

⁸ Amayun a dā tsu ta yuwusan adanshi ābundā na afalu e ekere o ucira u na Zagbain ca ntsu na tsaa kamba du, amma gba adama a na tsaa amaton du da shi. Agba maa uwwusa wono adama o ndolo shi.

⁹ Na n danaa du, n ciga du i uwa majiyan gashi n to mpolo n na maa ca du wovon da shi.

¹⁰ Ama o ro a ta dansa, "Mpepelime mā Bulu n tã nu ucira waru gashi ili ya amayun i da, agba nu u ri obolo nā ātsu ādalimbā a da. Waru adanshi ā yi ili i ro i da shi."

¹¹ Lyawa le e reve nda: Tsu de obolo nā ādu gogo shi, dāda tsaa danāsa adanshi a nda a mpepelime. Amma nā tsu de obolo nā ādu, tsu to roco tsugbain ununa tsoo rocosu ātsumā a mpepelime n tsu.

¹² Tsu kawan tara aciyatsu unatā na aza a na a tarai aciyele ili i ro shi. A yuwaan tã aciyele ronutsu reve o rito aciyele nā āyi. Waru e te ge'etosu aciyele ni ili i na ele na aciyele a ri. Āyi nda u roco tã e reve ili shi.

¹³ Agba tsaa yuwan afalu adama e ili i na i ri alanga nu ulinga u na Āsulā a ca ntsu tsu yuwan shi. Tsu ta yuwan afalu adama o ulinga u na u lyungu ntsu tsu yuwan goon, waru ādu fo ātsumā o ulinga u dāda i ri.

¹⁴ Ana ādu fo ātsumā o ulinga a dāda i ri, tsaa yuwusan afalu upasu nā cine u lobonoi tsu yuwan shi. Āyi dā nda gba, ātsu dā aza a na tsu fara tāwāā ndu na Alabari a Sa'ani a Zamawawa.

¹⁵ Tsaa yuwusan afalu adama e ili i na ama o ro a yuwain shi, gashi ātsu da tsu yuwain ili'i na aciyatsu. O unã u ndolo, tsu ta zuwusa okolo a na ucawu wo okolo a du u ta kungwa, reve waru ulinga u tsu ātsumā a du u lyuwa elime lon.

¹⁶ Tsu ciga tã tsu 'yāwā bātā va alanga tsu ca Alabari a Sa'ani. Tsu ciga tsu yuwan afalu adama o ulinga u na ama o ro a yuwain de ubātā u le shi.

¹⁷ Adanshi ā Āsulā a damma tã, "Nā vu ciga vu 'yāsan avangaci, vu 'yāsan adama e ili i na Āsulazuva a yuwain." ◊

¹⁸ Adama a na za na tarai u tã tsurā ica na aciyayi āyi da u tsu tsurā ica'a shi. Agba nā Āsulazuva a zuwa vuma tã tsurā ica, āyi da za na tsu tsurā ica ya amayun.

11

Bulu na ajiya e epen

¹ N ta zuwusa okolo i ta yuwan ankuri nā āmu ko na shi n yuwan gashi n reve ili i shi. Ee, n ta patishi du i yuwan ankuri.

² N ta ada a du ununa Āsulā a ri ada a du. I rotso tã usheli u na koto u revei vali shi, za na n yuwayin nzuwulai n lolo nā vali tã goon, āyi da Zamawawa na aciyayi.

³ Agba gogo n ta uwwusa wovon u na āa pusān okolo a du adama i lyawa itoni yi Zamawawa ātsumā a amayun na akiza, cine yo lulumāi Hawa† o ure u vama wā yi.

⁴ Tsu damma du tã adama e Yesu, reve i tsurā Ruhu va Akiza āvu i usu ikaka i tsu. Agba reve i lyawa ama o ro a dansaa du ili i ro ko'o adama e Yesu. Gogo nda i tu ufōbu na yāa ushi ruhu ro ko'o reve i ushi ikaka i ro ko'o.

⁵ N reve tã aza a na ee desu aciyele "ajiya a gbagbain" a la'a mu shi.

⁶ Maa yuwan adanshi ulobonu cine ele aa yuwusan shi, agba n reve tã ili i na maa dansa. Tsu roco du tã ne a alanga e eteshe o ure biti.

⁷ N zuwa du i tsupa mu adama a Alabari a Sa'ani a na n yuwaan ndu alajiya shi. Mo o'woto tã aciyavā zālā reve n ca du tsugbain. Unusu u da ndolo'o?

⁸ U yuwan tã gashi n te ivusa ā'isā a aza e Itoni o ro, ana n ushiyi ikebe i le adama n yuwaan du agandā.

⁹ Na n lamba ili i ro a mantsa ma na n shi obolo nā ādu, m pati du i kamba mu shi. Azā a tsu a na o utai Makidoniya āvu a rawa de ele da a ca numu ili i na n cigai suru. Ko ke'en koto m pati du ikambi i ro shi, waru maa yuwan ne shi, ko ke'en.

¹⁰ Ko za ātsumā e idā ya Akataya aa zuwa mu n lyawa adanshi ā ābundā adama o ndolo shi. N ta dansa ili i nda na amayun a Zamawawa na ri ātsumā a va.

¹¹ Na n damma maa zuwaa du itana yu ume shi, o unã u na n ciga ndu da shi? O'o! Āsulā e reve tã na n ciga ndu.

¹² Waru n ta lyuwa elime ni ili i na maa yuwusan gogo, adama a na n cigai m putsa

ama o ndolo nu ure wu u'yaşasan wa avangaci. A ta ciga a damma ulinga u na aq 'yaşasan avangaci adama a yi, ili i ta i da na ga tsu.

¹³ Ama a nda ajiya e epen a da. A ta yuwusan epen adama o ulinga u le, reve a vadala aciyele tsara o rotso ajiya a amayun a Zamawawa.

¹⁴ Amma ili ya asalama i da mu shi! Ko Malef ma tsu vadala ta aciyayi o rotsuso malingata ma Asula me ekan.

¹⁵ Adama o ndolo wo o'wo tsu ili ya asalama shi, na agbashi a Male fo a zuwa aciyele o rotso agbashi a na aa yuwusan ulinga u na u ri mejege. Agba o ukosu a ta tsura atsumalima a na a ntsayi adama e ili i na a yuwain.

Bulu yuwain adanshi a atsumalima a yi

¹⁶ N ta dashi dansaa du: Ko za tara mu gashi n reve ili shi. Agba na ne da majiyan ma du, to, poloo numu atsuvu, ununa yoo poloo za na revei ili shi atsuvu, avu fo n yuwan afalu ne'en ke'en.

¹⁷ A mantsa ma na maa cuwusa aciyava ne tsundolo, maa yuwusan adanshi cine Zagbain aa yuwan shi, amma tsu za na revei ili shi.

¹⁸ Ama na abunda a ta yuwusan afalu adama e ili i na a yuwain atsuma o uvadi. Adama o ndolo amu fo n ta yuwusan afalu.

¹⁹ Adu aza a na i ri a majiyan i ta nu ugbozu, i ta uwwusa uyo'o o polusoo olo atsuvu!

²⁰ Hali i ta yuwusan ankuri na aza a na aa kambuwusa du agbashi e le, ko aza a na aa paalasa du, ko aza a na aa yuwusaan du epen. I ta yuwusan ankuri na aza a na a tarasa a la'a du ta, ko aza a na aa basasa du a agbaguzu.

²¹ N ta uwwusa wono ana n dammai a na tsu ri nu ucira u na tsaa yuwan ili i na aa yuwusan shi.

Na aa yuwusan afalu, amu fo n ta yuwusan, agba uyuwusan ne tsulo tsa da.

²² A ta dansa ele mmaci ma Ibrahim n da, ko? Amu fo maci va Ibrahim da. Ele aza a Isra'ila a da? Amu fo ne da. Ele muwan n tsukaya ma Ibrahim n da? Amu fo ne da.

²³ Ele agbashi a Zamawawa da? Na n damma n la'a le ta yuwaan yi aganda mo o'wo ta gashi ulo. N la'a le ta yuwan ulinga lon. A zuwa mu ta o u'wa wa ali kuci hali u la'a cine a zuwa nle o u'wa wa ali. Wufabu u na a faba numu u la'a ta cine a faba nle. N yuwan ta zuzu nu ukwa na abunda.

²⁴ Aza a Isra'ila a faba mu ta mata'atsu na kucchi. * A yuwan ta ne toto uton.

²⁵ Aza a Roma a faba mu ta na adanga. A yuwan ta ne toto uta'atsu. A vara mu ta na

atali azama o una mu u ta. N shi ta a mmalu a wantsun reve wu 6oso. A yuwan ta ne uta'atsu. Reve n dana o udasu a mini diga ili yu ulivu hali ulivu u ro.

²⁶ Atsuma a mmalu ma abunda, n uwa ta atsuma e meleshe adama o dolu na shiwain, ofolo na aza a ngalalaji waru. N uwa ta e meleshe e ekere a ama a va, aza a Isra'ila, ne e ekere a Atakpaci. N uwa ta e meleshe e ilyuci i gbagbain, na atsuma o una, na atsuma a mala. Waru n uwa ta atsuma e meleshe e ekere a ama a na a dansa ele aza e Itoni a da, agba ne da a ri shi.

²⁷ N yuwan ta ulinga wu ucira hali n takalyuwa, waru mantsa na abunda n lantsa shi. N dana ta na ambulu na akuli, waru a mantsa na abunda n lamba ta ilyalya. N sowo ta utanu kuci adama a na itana i kalama numu.

²⁸ Udashiyi e ili i nda suru, wo o'wo ta gashi n tu utanuwu ni itana yu ume urana suru adama a na n ri udamu adama a a'isa a aza e Itoni suru.

²⁹ Ana ozo o ro a dana lagaga, amu fo n dana ta lagaga. Na a luluma nanza hali u yuwan unusu u tsu damaton mu ta lon.

³⁰ Na hali maa cuwa aciyava, n ta yuwan ne adama e ili i na i rocoi n ri nu ucira shi.

³¹ Asula e reve ta maa yuwusan epen shi. Ayi da Asula na Dada va Yesu Zagbain, waru a ta cuwa yi babu ukotu.

³² A mantsa ma na n shi Dimaska, gwamna (ana Areti dana mogono) shi ta ciga u reme mu dada u zuwai a soja a kandaruwa lyuci'i.

³³ Agba avu n'utsa n va mu talyuwato mu atsuma a aasaka a wungu wu ukari u lyuci'i. Ne da n la'ai e ekere a gwamna'a.

12

Zagbain rocoi Bulu alavu alavu

¹ N ciga n 'yuwan n yuwan uvadu. Ko ili n tsura na ne shi, agba lyawa n 'yaşan avangaci adama a alavu alavu na wenu u na Zagbain roco numu.

² A'wan kupa na aza a nashi na a karai, Asula a ushi ta za vi Itoni vu Zamawawa ro a tyo zuva suru suru. N reve shi ko lipu va yi da karai, ko ruhu va yi, Asula a da e revei.

³⁻⁴ N kambisa ta n yuwan adanshi, n reve ta a tara ta vuma nda a tyo o u'wa u wivuwun de zuva, n gura reve ulobonu shi, ko lipu va yi kara ta zuva ko gba ruhu va yi da goon, Asula a da e revei. Wu uwwa ta ili i na aa gura cuduwa shi, ni ili i na Asula aa lyawa nanza damma shi.

⁵ Adama o ndolo n ta yuwan uvadu adama a vuma ndolo, agba maa yuwan afalu

* 11:24 A mantsa mo ndolo, na a faba vuma toto amunga, u tsu kuwa ta. A tsu faba yi ta mata'atsu na kucchi adama u sowo atsumalima lon agba waq kuwa shi.

adama a aciyavā shi, she adama e ili i na yoo rocosu n ri nu ucira shi goon.

⁶ Amma nā n ciga n yuwan afalu adama a aciyavā, moo o'wo ulo shi, adama a na amayun a dā maā dānā a dansa. Agba maa yuwan afalu adama a aciyavā shi. N ciga ama a ca mu tsugbain tsa na tsa la'ai ili i na e ene numu a yuwusan ko a dansa shi.

⁷ Agba nā n ciga n 'yuwan n kudā yuwan uvadu abunda adama e ili ya asalama i na Asulā o roco numu. Ayi dā i zuwai u ca numu mōalā n ro na moo sowuso atsumalimā, cine aawanda a tsu sapa lipu. U rotso tā gashi malingata ma Male mo fōbō tā adama u ca mu atsumalimā adama a putsaa mu a na maa yuwan uvadu.

⁸ M pati tā Zagbain toto uta'atsu u tawa mu addama a nda.

⁹ Agba u damma mu tā, “Isa'ani i vā i rawa wu tā. A mantsa ma na vu ri takalya, dāda ucira u vā u tsu dānā mejege atsuma ā wu.” Adama o ndolo gogo n tā mazāngā n yuwan afalu adama o ulambu wu ucira u vā, adama ucira wu Zamawawa yuwan ulingā atsuma e ekere ā vā.

¹⁰ Nā n ri nu ucira shi, nā tsundolo āā tawāā Zamawawa ni isa'ani, n ta yuwan mazāngā. Na ama e isula mu, ko n lamba ili, nā tsundolo ā tawāā yi ni isa'ani, n ta yuwan mazāngā. Waru ko ama o fongī mu ko n sowo atsumalimā, n ta yuwan mazāngā nā cu'un ndolo ā tawāā Zamawawa ni isa'ani. U to o'wo nā n ri nu ucira shi, a mantsa mo ndolo ma dā moo o'wo nu ucira.

Bulu ciga tā ama ā Korinti

¹¹ N ta yuwusan adanshi ana ulo, agba adu dā i zuwa numu n yuwain ne. Adu dā aza a na u lobonoi i damma ili i na i ri ulobonu ā tyo e ekere ā vā. Adama a na ko nā n ri ili i ro shi, aza a na a dansa ele “ajiya a gbagbain” a dā a la'a mu shi.

¹² Ana n shi obolo nā adu, n shi tā na ankuri hali n yuwan linga vu ucira ni iroci ni ili ya asalama na aajiya a amayun a tsu yuwan.

¹³ Adama o ndolo i tsurā tā ili i na a'isā ā aza e Itoni o ro ā tsurā. Ili i tā i dā goon i shi i tawai ko'o: mo o'woto aciyavā itana yu ume e ekere ā dū shi. I yuwaan mu gafura adama o ndolo!

¹⁴ N te ifōbī i na maā kalyuwā dū wa ta'atsu. Agba ko nā n shi n tawā moo o'wo dū itana shi. Adu dā n cigai, amma ikebe i dū shi. U ri ulobonu muwun n zuwusa ikebe adama ā kalyuwā aza a na a matsan nle shi. Ne dā shi! Mbara n dā n tsu kalyuwā muwun n le.

¹⁵ Adama o ndolo n tā mazāngā adama n ca ili i na n ri nā ayi suru adama ā dū, hali

gba na aciyavā. I ta jiba icigi i vā adama a na n la'a ciga ndu?

¹⁶ Ozo o ro ā dū ā usu tā mo o'wo dū itana shi. Agba a buwa tā a majiyan n yuwan tā ugbozu, reve n yuwan epen adama n tsurā maa azu dū.

¹⁷ Atsumā a ama a na n lyunguwā ndu, za ro paala dū tā?

¹⁸ M pati tā Titu u 'yawā ya'ā dū, avu n lyungu za vi Itoni ro obolo nā ayi. Agba ayi u paala dū shi. Waru i reve tā a na amu nā ayi ili i tā i dā tsu yuwain, waru tsu tā no okolo ā tā.

¹⁹ I ta gura yuwan majiyan gashi tsu ta dansa ili i nda suru adama tsu roco tsu tā mejege. Ne dā u ri shi. Tsu ta yuwusan adanshi cine Zamawawa aa ciga tsu tsu yuwan adanshi ā makākan mā Asulā. Adu n'utsā n tsu n dā, waru ili i na tsaa yuwusan suru adama tsu gbmato dū dā.

²⁰ N ta uwwusa wovon nā n tawā n kalyuwā dū, nden n dū moo yo'ono mu shi, adama o ndolo, nden n vā moo yo'ono dū shi. N ta uwwusa wovon u na maā tawā n cina dū a mawasan waru i tā tsushu'un tsi ili i na ama ā ri nā ayi. Waru n ta uwwusa wovon nā n tawā ya'ā dū n cina dū a yisaali nu upan, avu waru i ciga ili biti adama a aciyadu. N ta uwwusa wovon n tawā n cina dū a dansa ili i vama adama a ama o ro, avu waru i dānā a yuwusan idami. Nā n tawā n ciga n cina dū ā 'yasasan avangaci shi, waru n ciga dū i yuwusan nden iwawu shi.

²¹ Amayun, n ta uwwusa wovon na nā n tawā, Asulā ā tā kaḍato mu adama ā dū. N ta yuwan mesun adama a aza a na a yuwain de unusu agba koto a lyawa nden mā ashinda shi, nā tsipere, ni ili i wono.

13

Asalā ā Bulu

¹ N tā tawā ya'ā dū wa ta'atsu. Adanshi a Asulā a damma, “Esu e re ko a ta'atsu u to roco na adanshi a na a yuwusan a aci a za ro amayun a dā.” ◊

² Ana n dānāi obolo nā adu we ire, n rono tā aza a na a yuwusan unusu atsuvu. N tā dāshi dammisa gogo a na n ri alanga: Nā n dāshi tawā, za āā fātsā oforo shi.

³ N to roco a na amayun a dā na Zamawawa aa yuwusan adanshi e ekere ā vā. Ana waa yuwusan ulingā e memere mā dū, u ri babu ucira shi, amma u tā nu ucira.

⁴ Amayun a dā u shi nu ucira shi ana o una niyi a akpata,† agba u tā wuma gogo o ucira wā Asulā. Tsu ri nu ucira shi, cine Zamawawa shi nu ucira shi ana u dānāi a akpata. Agba i te ene na tsaa dānā wuma nu ucira wā Asulā, cine Zamawawa ri.

⁵ I kalyuwa aciyađu ulobonu. Ye ece aciyađu ye ene ko i to tono ili i na i usuyi. Ni i reve na Yesu Zamawawa ri atsuma a đu shi, i riya ta a malyungwa.

⁶ Amma n ta zuwusa okolo a na yee ene na atsu na aciyađu tsu riyai malyungwa'a shi.

⁷ Tsu te ipati ya Asula i yuwan iwuya wan. Tsa yuwusan avasa ne adama tso o'woto aciyađu ama a ađu shi, amma adama tsu zuwa đu i yuwan ili i na i ri mejege, ko na shi wo o'wo gashi tsu riya ta.

⁸ Tsu ta yuwan ili i na ya cacosu amayun elime. Tsa yuwan ili i na yoo rono yi acapa shi.

⁹ To ko na tsu ri nu ucira shi, tsu ta mazanga a na i ri nu ucira. Tsu ta a avasa a na ya kamba yoo o'wo ama a ađu.

¹⁰ N ta danasa ili i nda kafu n rawa. Ne da maa bara nu usufuwu shi a mantsa ma na maa yuwusan adanshi nu ucira u na Zagbain ca numu. U ca mu ta ucira u nda, adama n kamba đu, amma n lungusa đu da shi.

Icasu yu ukosu

¹¹ Gogo ama a va, n to kosuso mepepeline ma nda. N ta dansa: Yuwain mazanga! I lapula nden n đu. I polo atsuvu e ili i na n dammai. I dana no okolo a ta na aza a đu. I danu obolo atsuma a asuvu nden. Dada Asula e icigi na asuvu nden oo o'wo obolo na ađu.

¹² I asalai ni icigi ya aza e Itoni.

¹³ Aza e Itoni pa nda suru a ta lyungusaa đu ni icasu i le.

¹⁴ Lyawa isa'ani yi Zagbain tsu Yesu Zamawawa, ni icigi ya Asula, na nden m muwwulai n Ruhu va Akiza mo o'wo obolo na ađu suru.

Mepepelime ma Bulu a tyo ya Aza a Galatiya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dana ta mepepelime ma nda a tyo aza e Itoni atsuma a Galatiya. Galatiya ida i da, waru ilyuci i gbagbain i ta pe atsuma a yi. Bulu dana ta mepepelime ma nda a tyo a a'isa aza e Itoni suru. Bulu kanda ruwa ta ida'a suru, adama o ndolo u ta na n'utsa atsuma a aza e Itoni a na a ri pe. Agba ozo o ro de a damma ta a na Bulu aajiya a amayun a da shi.

Bulu danaa ta ama tsara u roco cine wo o'woi aajiya a amayun. Ana u kotoi a yuwusan adanshi e ili i nda, u rito le ta a na a ta tsura iwawi o ure u sa'ani adama a na a ta nu ucawu wo okolo atsuma a Kristi Zamawawa. Ure wi itoni i wila u tsu tawa ni iwawi shi. U roco le ta a ta gura toni ure wa Asula za na wu ntsayi faan, waru a cigalai.

Ili i na Bulu dammai aza e Itoni a Galatiya suru amayun a da fo a tyo aza e Itoni a ana'an. Suru tsu ta faan na tsoo toni Asula o ure u na wu ntsayi, o ure wu ucawu wo okolo. Wila u tsu kamba tsu ta tsu reve cine tsaa yuwan wuma, amma ucawu wo okolo a da goon woo folo tsu na Zamawawa reve u tawa tsu ni iwawi.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Ajiya a amayun ni ikaka ya amayun (1:1-10)
2. Asula a dangwa ta Bulu o o'wo aajiya (1:11-24)
3. Bulu isawaan ta ikaka ya yi (2:1-21)
4. Ucawu wo okolo a da goon u tsu tawa ni iwawi (3:1-4:31)
5. Za na ri na Ruhu tsu roco ta icigi (5:1-6:10)
6. Morono ma atsuvu mo ukosu (6:11-18)

Icqsu

¹⁻² Amu, Bulu, n ta danasa mepepelime ma nda a tyo a a'isa a aza e Itoni atsuma e ida ya Galatiya. Amu aajiya a da. Vadilima da dangwa numu shi. Waru obolo a ama a da a dangwa numu shi. Amma Yesu Kristi Zamawawa da dangwa numu na aciyayi. U yuwan ta ne obolo na Asula Dada, za na 'yasain Yesu diga o ukwa. Ama a tsu a na a ri pa fo suru obolo na amu tsu ta lyungusaa du ni icasu i tsu.

³ Lyawa Asula Dada tsu na Zagbain tsu Yesu Kristi Zamawawa roco du isa'ani, reve waru a ca du asuvu nden.

⁴ Yesu Zamawawa Zagbain kuwa ta adama o unusu u tsu, cine Asula Dada tsu fofoi, tsara u wawa tsu diga o uvadi wi iwuya i nda ubata u na tsu ri a nden gogo.

⁵ Ayi da i zuwai tsugbain suru tso o'woi za va Asula a tyo a mantsa suru babu ukotu. Ami.

Alabari a Sa'ani a nda goon

⁶ N yuwan ta asalama lon a na i farashi uvadalasa a lyawusa Asula. U dangwa du ta adama e isa'ani ya Yesu Kristi Zamawawa. Amma gogo adu da nda o tonishi ikaka i ro ko'o.

⁷ Amayun a da, ikaka i ro yi lo shi, she ikaka ya Alabari a Sa'ani goon, ko na wo o'woi ama o ro o ta lo na a gbandarasa du. A ciga ta a vadala a Alabari a Sa'ani e Yesu Zamawawa a tyo ili i ro ko'o.

⁸ Lyawa Asula a yuwaan za na yuwaan ndu alajiya e ili i ro ko'o ni ikaka i tsu a tyo ya'a du suru una! Asula a yuwan ne, ko na shi wo o'wo atsu a aciyatsu tsu tawa ni ikaka i ro ko'o, waru ko na shi wo o'wo malingata ma Asula ma da ma tawayi ni ikaka i ro ko'o.

⁹ N damma ta ne, waru n ta dashi dammisa: Nna za ro yuwan alajiya o ro ko'o na za na i fara ushiyi, lyawa una wa Asula u reme vuma ndolo.

¹⁰ Maa yuwusan ili adama n yo'onoto ama okolo shi. Amma n ciga ta n yo'onoto Asula okolo. I ta majiyan n ciga ta n zuwa ama a ciga mu? Na ne da maa yuwusan, n shi o o'wo aagbashi a Kristi Zamawawa shi.

Asula e de ta Bulu

¹¹ Ama a va, n ciga du ta i reve Alabari a Sa'ani a na n yuwaan du alajiya, ili i na ama a yuwain da shi.

¹² Ubatu wa ama a da n tsura niyi shi. Ko za rito mu ayi shi. Yesu Kristi Zamawawa da roco numu uritosu u nda suru.

¹³ I reve ta cine n danai ana n danai o tonu ure wa aza a Isra'ila. N ca ta aza e Itoni atsumalima waru n yuwan ta ukadu u na mee bete'we le.

¹⁴ Aza a Isra'ila o ro u'yowun u da tsu ta, amma n la'a ta ozo o ro e le na abunda toni wila wu nkaya n va. N dana ta e meje'en n yuwan ne.

¹⁵ Agba kafu a matsan mu, Asula a dangwa mu ta. U yuwan ta ne adama e isa'ani ya yi.

¹⁶ Reve mantsa ma tawa ana u roco numu Mawun ma yi adama n yuwan adanshi a yi ubatu wa Atakpaci. A mantsa mo ndolo, m pati za ca mu asala shi.

¹⁷ N 'yawa Urishelima adama n cina de ama a na o o'woi de ajiya kafu mo o'wo aajiya shi. Ili i na n yuwain a mantsa mo ndolo ayi da, n kara ta a tyo Laraba n danu de mantsa wa'a. Reve n kara a kambu Dimaska.

¹⁸ Ana a'wan a ta'atsu a kara, reve n kara a tyo Urishelima n 'yawa m bura Bituru, aya n danu de hali rana kupa no ozo o ton.

¹⁹ Waru me ene tã fo Yakubu zawa'a vu Zagbain, agba me ene akapi a ajiya'a a mantsa mo ndolo shi.

²⁰ N kucina tã nã *Asulã*, epen a ða maa yuwusan shi.

²¹ Mantsa mo ro ðe, n toni tã ni ida ya Suriya ni ida ya Kilikiya.

²² A mantsa'a aza e Itoni atsumã a Yahuda koto a shi e ene mu shi.

²³ Ele a uwwa tã a yuwusan adanshi a va goon adansa: "Apa vuma na tawãã ntsu na addama, waru u yuwusan tã ukadu u na wee bete'we aza e Itoni. Amma gogo u ta dansaa ama o toni ikaka'a."

²⁴ Reve a cuwa *Asulã* adama a va.

2

Ajiya a ushiyi Bulu

¹ Ana a yuwain a'wan kupa na aza a nãshi, reve n kambisa Urishelima obolo Banaba, waru n tara tã Titu.

² N 'yawa tã ðe adama a na *Asulã* o roco numu alavu alavu adansa mu n kara. Amu ðe, n yuwan tã adanshi na azagbain a aã'isa a aza e Itoni goon. N shi tã n ciga n zuwa le e reve ikaka i na maa dansaa Atakpaci. N shi tã n ciga ajiya'a a lyungwa ili i na moo ritosu. Nnã a usu uritosu u va shi, uritosu u na n yuwain hali a tyo a mantsa ma nda u to o'wo ili ye pere.

³ Ana a uwwai ili i na n dammai, a usu yi tã. A zuwa a pada i'utsã i va Titu za na shi obolo na amu uryumbu shi, ko na wo o'woi ayi Takpaci* ða.

⁴ Aza e itoni e epen o ro o odoru tã a uwa atsumã a tsu. A uwa tã atsumã a tsu gashi aza a matawa mo utyo adama e reve uvalu u na Yesu Kristi Zamawawa ca ntsu. A ciga tã a kambato tsu agbashi. Ama o ndolo a ða a zuwa ntsu tsu yuwain adanshi a mapada mo uryumbu.†

⁵ Amma tsu tonoo aãa aza e itoni e epen o ndolo shi, ko ke'en. Tsu ciga tã amayun a Alabari a Sa'ani a ðana obolo nã aãu.

⁶ (Ozo o ro atsumã a aã'isa a aza e Itoni a nda a tara tã aciyee gashi azagbain a ða, amma ayi ndolo ili i ro i ða shi ya'a va. *Asulã* a ta tarasa ama ili i tã.) Ne ða aa vadala Alabari a Sa'ani a na n yuwain shi.

⁷ E ene tã *Asulã* a ca mu tã ulinga wa alajiya a Alabari a Sa'ani a tyo ubatã wa Atakpaci, cine u cayi Bituru ulinga wa alajiya a tyo ubatã wa aza a Isra'ila.

⁸ *Asulã* a ca tã Bituru ucira u na waa yuwan ulinga wa aajiya atsumã a ama a Isra'ila. Ne ða fo u ca numu ucira u na maa yuwan ulinga wa aajiya a tyo ubatã wa Atakpaci.

⁹ Ana Yakubu nã Bituru nã Yahaya† (aza a na ama suru e revei azagbain a ða) e revei *Asulã* a ca mu tã une'e u gbain u nda, reve a ushi mu nã Banaba alingi atsumã a aza a na aa yuwusan ulinga obolo. A ðashi tsu tã asuvu ugbamu tsara tsu lyuwa elime a yuwusaan Atakpaci alajiya, waru a mantsa mã tã a ta lyuwa elime nu ulinga u le atsumã a aza a Isra'ila.†

¹⁰ Ili i tã i na a pati ntsu tsu yuwan, ayi ða tsu cuwan na alambi, waru n ðana tã no okolo a na maa yuwan ne!

Bulu bara tã Bituru

¹¹ Urana u ro, ana Bituru tawã atsumã a Antakiya, u yuwusan tã ili i babu ulobonu lon, reve amu adama o ndolo m bara yi a makakan mã aza e Itoni.

¹² Apa ili i na i farai: Ana u fara rawai, u lyuwusa tã obolo na Atakpaci aza e Itoni. Ayu Yakubu lyungu aza e Itoni o ro aza a Isra'ila a tyo Antakiya. Ana ama a nda a rawai, Bituru ðashi lyuwisa na Atakpaci waru shi, adama a na u ðana tã a uwuusa wovon wi ili i na ama a nda aa damma adama a yi.

¹³ Reve akapi a aza e Itoni a Isra'ila fo o toni yi nã mayan me ikpa'a ne, hali fo nã Banaba toni le tã nã mayan me ili i babu i mejeje i nda.

¹⁴ Ana me enei oo tono mejeje ma amayun a Alabari a Sa'ani shi, reve n yuwan adanshi nã Bituru a makakan me le suru. Ayu n damma, "Bituru, ayu za va Isra'ila ða, amma vu ta yuwusan ili gashi Takpaci, agba vadamma ayu za va Isra'ila ða shi. Nã ne ða, nye i zuwai vu cigai vu zuwa Atakpaci a nda o toni ili i na aza a Isra'ila a yuwusan?"

¹⁵ "Amu nã ayu umatsun wa aza a Isra'ila a ða, waru atsu omocin a ða shi e ekere a *Asulã* cine Atakpaci a ri.

¹⁶ Amma suru nã ne, tsu reve tã a na tso o'woi aza a aãulã† nã *Asulã* nu ucawu wo okolo atsumã a Zamawawa, agba adama a na tsu yuwain ili i na Wilã a damma ntsu tsu yuwan ða shi, adama a na za lo na a kambã za va aãulã nã *Asulã* nu utonishi u Wilã shi. Adama o ndolo tsu ca tã Yesu Zamawawa okolo, tsara *Asulã* a ushi tsu adama o ucawu wo okolo a tsu e ekere a Zamawawa.

¹⁷ "Aza a Isra'ila o ro a tara tsu tã aza o unusu adama a na tsu ca tã okolo Kristi Zamawawa tã kambuwa tsu aza a aãulã nã *Asulã* adama o ndolo a ða tsu toniyi Wilã wa aza a Isra'ila suru shi. Ayi ndolo u ta dansa Zamawawa zuwa tsu tã tsu yuwan unusu? O'o, ne ða shi!

* **2:3** Titu Takpaci ða, waru ele ama o ndolo a tsu pada vali uryumbu shi. Aza a Isra'ila gba vali suru a ta pada yi uryumbu. Ili ya asalama i ða ana wo o'woi ajiya a zuwai a pada Titu uryumbu shi. † **2:9** Atsumã o uguzu u nda Bulu yuwan tã ulinga nã Tsu'arama u ðe aala a Bituru: "Kefa."

¹⁸ Amma na n kambā n toniso Wilā'a waru, to, n ta yuwaan Ḃsulā unusu wa amayun.

¹⁹ Ana n toniyi Wilā'a, u polo mu tā, reve u putsaa mu a yuwan wuma u na Ḃsulā a cigai. Gogo nda gba Wilā'a u buwa nu ucira a aci ā vā shi, adama n yuwan wuma u na Ḃsulā a cigai.

²⁰ A vara mu tā a akpataf obolo na Kristi Zamawawa. Ḃmu na aciyava a da maa yuwusan wuma shi, amma Kristi Zamawawa na ri nden pe atsumā ā vā. Pe atsumā ā lipu vā atsumā o uvadi u nda n ca tā okolo ubatā u Mawun mā Ḃsulā. U ciga mu tā waru ayi na aciyayi a da u dangwai u kuwā tsara Ḃmu n dānā wuma.

²¹ Ḃmu mu pe atsumā a ama a na a 'yuwain isa'ani ya Ḃsulā shi. Nnā Ḃsulā ā ushi tsu nu ure u Wilā, to, Kristi Zamawawa kuwā tā pere."

3

I ca okolo

¹ Ḃdu, olo aza a Galatiya! Zane da pusan ndu ana? N roco du tā mejege ili i na i zuwai Yesu Kristi Zamawawa kuwā i akpata.†

² N ta yuwan du yeci i tā: I ushi tā Ruhu va Akiza adama a na i toniyi Wilā? O'o, ne da shi! Ruhu va Akiza tāwā du tā adama a na i usuyi ikaka i na yu uwwai e Yesu Zamawawa.

³ Ḃdu i ri na aci shi? I fara tā a yuwusan wuma atsumā ā Kristi Zamawawa atsumā ā Ruhu va Akiza, amma gogo i ciga tā i lyuwa elime nu ucira u du.

⁴ I sowo tā atsumalimā lon adama a Alabari a Sa'ani. N ciga atsumalimā a nda ā kara pere shi.

⁵ Ana Ḃsulā a ca ndu Ruhu va Akiza vā yi waru ana u yuwain linga va asalama atsumā ā du, u yuwan tā ne adama a na i toniyi Wilā wa Musa? Ne da shi! U yuwan tā ili i nda adama a na i ushiyi ikaka ya Yesu Kristi Zamawawa na yu uwwai.

⁶ Apa ili i na Adanshi ā Ḃsulā a dammai: "Ibrahim ca tā Ḃsulā okolo ā yi, avu Ḃsulā a tara yi aḂulā e ekere ā yi."

⁷ Ayi nda u roco tā muwun ma Ibrahim ele da aza a na suru a cayi okolo ubatā wā Ḃsulā.

⁸ De nu ujimu Adanshi ā Ḃsulā a damma tā a na Ḃsulā ā tā ushi Atakpaci adama o ucawu wo okolo e le. Ḃsulā a yuwaan tā Ibrahim nzuwulai ma Alabari a Sa'ani a nda de nu ujimu ana u dammai, "Uvadi māḂulā u tā tsura aba'un adama ā wu." †

⁹ Ayi nda u to rocosu za na suru ri nu ucawu wo okolo, u tā na akunda atsumā ā aba'un a na a cayi Ibrahim adama o ucawu wo okolo ā yi.

¹⁰ Za na suru ri a majiyan utonishi u Wilā u da waa zuwa yi wo o'wo mejege na Ḃsulā, u tā ushi unā wā Ḃsulā. Adama a na Adanshi ā Ḃsulā a damma tā, "Za na suru aa yuwusan tsutoni na Wilā suru u na u ri pe atsumā a Aatagada ā Wilā shi, u tā ushi unā wā Ḃsulā." †

¹¹ U tā babu usān vu reve za lo, na itoni i Wilā yaa zuwa yi za vā aḂulā e ekere ā Ḃsulā shi, adama a na Adanshi ā Ḃsulā a damma tā, "Ḃsulā a ta ca za na ri nu ucawu wo okolo wuma."

¹² Ili i bōlo utonishi u Wilā nu ucawu wo okolo shi, adama a na Adanshi ā Ḃsulā a damma tā, "Vuma na cayi okolo ā Wilā u ta yuwan wuma cine Wilā'a u dammai." †

¹³ Amma Yesu Kristi Zamawawa wawa tsu tā diga o unā u na Wilā u yuwain. Ana a vara niyi a akpata u ushi tā unā u na u shi ā tāwā ya'a tsu. Adama a na Adanshi ā Ḃsulā a damma tā, "Ḃsulā a yuwaan tā za na a varai a akpata biti unā." †

¹⁴ Adama a na Yesu Kristi Zamawawa yuwain ne, daḂa Ḃsulā a zuwayi Atakpaci aba'un cine u yuwayin Ibrahim nzuwulai, ne da fo atsu aza e Itoni tsu ushiyi Ruhu wa Akiza a na Ḃsulā a yuwain nzuwulai adama o ucawu wo okolo.

Adama ā Wilā

¹⁵ Ama ā vā, apa iroci cine tsaa yuwusan wuma: Nna ama e re a yuwan akucunu o ure u sa'ani, she za ro kuda ko u vadala adanshi o ndolo wan. Ne da u ri na nzuwulai mā Ḃsulā n nda.

¹⁶ Ḃsulā a yuwaan tā Ibrahim nzuwulai n nda na mawun ma tsukaya mā yi. † U yuwaan muwun n tsukaya n ro mā aḂunda nzuwulai'i shi, amma ā tyo a za tā, ayi gba za tā ndolo ayi da Kristi Zamawawa.

¹⁷ Apa ili i na maa dansa: Ḃsulā e isawaton tā adanshi na Ibrahim waru u yuwan tā akucunuf a na wāḂ guza yi. A'wan ukpakunashi na mata'atsu (430) na aḂapa, daḂa u cayi Wilā'a. Wilā u ndolo waa gura vadala nzuwulai'i shi. Nu u shi u yuwan ne, u shi tā lungusā nzuwulai n na Ḃsulā a yuwayin Ibrahim.

¹⁸ Nnā Wilā'a waa gura ca tsu aba'un a na Ḃsulā a yuwayin Ibrahim, to, aba'un u buwa adama a nzuwulai'i shi. Amma wo o'wo ne shi, adama a na Ḃsulā a ca tā Ibrahim aba'un ā yi pere e ekere a nzuwulai n na u yuwain.

¹⁹ Adama ā nye Ḃsulā a zuwai Wilā'a? U zuwa yi tā adama a na ama a yuwusan tā unusu. U zuwa tā lo Wilā'a, hali she na vuma tā na u dammai wāḂ tāwā'a u rawa. U zuwa tā nlingata mā yi n ca Musa Wilā'a,

reve Musa ca ama a Isra'ila Wila'a. Ne da Musa danai za na shi e memere me le.

²⁰ Za na ri e memere ma ama u tsu yuwan ta adanshi na ama a na u ri e memere me le, amma Asula na aciyayi a da a yuwain nzuwulai'i ayi a nde'en.

²¹ Asula a ta a tsurala na nzuwulai ma yi ana u cayi Wila? Ne da shi. Na a shi a tsura wuma u babu ukotu atsuma a Wila, to, a na a kambato ta aciyeye aza a abula e ekere a Asula nu utonishi u Wila.

²² Amma Adanshi a Asula a damma tsu ta unusu wu nla ta vuma suru, waru waa gura toni Wila shi. Adama o ndolo ure u ta goon u na Asula aa ca za ili i na u yuwain nzuwulai ayi da na vuma ndolo ca okolo ubata wa Yesu Kristi Zamawawa.

²³ Wila'a u golo'uso tsu ta tsa aza a na a ri o u'wa wa ali. U zuwa tsu ta zala vu ucira va yi, hali she na mantsa ma na tsa ca okolo ma tawa.

²⁴ Wila'a u dana ta zagbain tsu, hali she na Kristi Zamawawa tawai. Ana Kristi Zamawawa tawai u zuwa tsu ta aza a abula e ekere a Asula ana tsu cayi okolo ya'a yi.

²⁵ Gogo a na tsu ri nu ucawu wo okolo ya'a yi, Wila'a u buwa o tsugono tsu shi.

Adu muwun ma Asula n da

²⁶ Suru ndu muwun ma Asula n da adama o ucawu wo okolo a du ya Yesu Kristi Zamawawa.

²⁷ Waru ana a rumbu ndu, wo o'wo ta gashi yo oto ta Kristi Zamawawa cine i tsu oto itana i sa'avu.

²⁸ Ucawu wo okolo ya Yesu Kristi Zamawawa da u kambatoi za suru atsuma a du unata: na avu za va Isra'ila da ko Meheleni,† na avu aagbashi a da ko avu aagbashi a da shi, ko na avu vali da ko ka, za suru unata u da u ri na za va yi.

²⁹ Adama o ndolo na adu aza a Kristi Zamawawa da, gogo adu wo o'wo ta muwun n tsukaya ma Ibrahim, waru vu ta ushi agadu a na Asula a yuwain nzuwulai.

4

¹ N ta cayisa du iroci ri: mawun me ke'en ma na dada va yi kuwai waa guza itana i na dada va yi dammai aza a yi a da shi. U ta dana gashi aagbashi a mantsa mo ndolo ko na wo o'wo ayi da za vi itana'a.

² Ama a na a kalyuwusa yi ni itana ya yi ele da a kalyuwa ili suru, hali she na mawu'un u kungwa ununa dada va yi dammai.

³ Ne da u shi na atsu. Tsu shi ta gashi muwun waru cira vu uvadi u nda icu'un icu'un a shi ta o tsugono a aci a tsu.

⁴ Amma ana mantsa ma yuwain, Asula a lyungu ta Mawun ma yi, reve ka matsan

yi. Avu Mawun ma yi ma yuwan tsutoni na Wila'a,

⁵ adama u lyawa tsu faan e ekere a Wila'a, tsara atsu fo tso o'wo muwun ma Asula.

⁶ Ana wo o'wo adu muwun ma Asula n da, u lyungu ta Ruhu Mawun ma yi o okolo a du, reve Ruhu'u u saala, "Dada, Dada va."

⁷ Adama o ndolo gogo avu aagbashi a da shi, avu mawun ma Asula ma da, waru ne da waa ca wu ili i na u yuwain nzuwulai.

Bulu roco ta aza a Galatiya icigi

⁸ Ana i shi i reve Asula shi, i dana ta agbashi e ili i na i ri ili ya amali, agba ili i nda'a Asula a da shi, ko ke'en.

⁹ Amma gogo i reve ta Asula, waru u lobono ta n damma du na Asula e reve ndu. Adama o ndolo, nye i zuwai ya kambata cira icu'un icu'un vu uvadi u nda na ri nu ucira shi, waru ili ye pere i da? Nye i zuwai i cigai i kambisa agbashi e le waru?

¹⁰ Hali yaa yuwusan abuki o ucuwusan vu rana ro, na woto ro, na mantsa mo ro, na a'wan o ro.

¹¹ Gogo n ta uwwusa woyon adama a na mantsa ma na n yuwain ulinga na adu wo o'wo ta pere.

¹² Ama a va, n te ipati i dana faan ni ili i nda, cine amu n yuwain wuma faan. Adama a na mo o'wo ta gashi cine adu Atakpaci i danai, n ta dansa n dana ta faan na Wila.

Ana n fara yuwaan ndu alajiya i le'e mu shi.

¹³ I cuwan n dana ta ubanakun ana n fara tawaa ndu na Alabari a Sa'ani e Yesu Kristi Zamawawa.

¹⁴ Ko na wo o'wo ubanakun u va wo o'wo ta malyungwa e ekere a du, agba suru na ne i 'yuwan a ca mu tsugbain shi, waru i kudu a kalyuwa mu ulobonu shi. Amma, reve i ushi mu gashi amu malingata ma Asula ma da. I ushi mu ta waru gashi amu dada Yesu Kristi Zamawawa'a na aciyayi.

¹⁵ N ta gura damma na amayun, hali gba u shi ta gashi u ta la'aa du i fodo esu a du reve i ca mu ele. A te isa'ani i du a tyo ya'a va gogo?

¹⁶ Amu ma'yuwatan ma du ma da gogo adama a na maa dansaa du amayun?

¹⁷ Munlu me epen n nda maa yuwusan ili i nda adama a tawaa du ni isa'ani shi. A ciga ta a lyuwa aci a du na abunda lon adama i kuru le. A to ukadu u na ee geshe du na amu adama i poloo le atsuvo ulobonu.

¹⁸ Gogo u lobono ta a na i ri e meje'en i yuwan ili i sa'ani, waru u la'a ta ulobonu na yaa yuwusan ne ana n ri obolo na adu shi.

¹⁹ Amma suru na ne, ncigata n muwun n va, n ta gashi n ta uwwusa mbala n limatan adama a du cine n yuwain nu ufaru, waru mbala'a n ta lyuwa elime hali she na ama e ene Kristi Zamawawa pe atsuma a du.

²⁰ N ta maluwa a damma n ta de o'bolo na adu gogo, tsara n yuwan adanshi na adu ben. Gogo majiyan ma va mo o'wo ta wumbu a aci a addama a nda.

Muwun n re ma Ibrahim

²¹ Hali n gogo ozo o ro a du a ciga ta a dana zala Wila. Damma numu, i reve ta ili i na Wila'a waa dansa?

²² Adanshi a Asula a damma ta Ibrahim dana ta na muwun n re. Mma mawun ta aagbashi a da a dana, mma vu za ve ire gba shi aagbashi a da shi.

²³ Reve ka na dana aagbashi a matsan cine wu ntsayi a matsan. Amma avu ka na dana faan u matsan fo adama a na ne da Asula a yuwayin Ibrahim nzuwulai ili na yaa fara.

²⁴ Ili i nda suru i ta fo o ritosu ili i ro: Amaci e re'e a ta gashi akucunu e re a na a ri e memere ma Asula na ama a yi. Akucunu a ta ayi da Wila u na Asula a cayi Musa zuva Masasan ma Sinai,† waru ama a na o toniyi akucunu a nda a ta gashi aagbashi. Ka na a tsu de Hajaraf za na dana aagbashi ayi da tsa akucunu o ndolo.

²⁵ Ayi da iroci i Masasan ma Sinai atsuma a Laraba. Amma gogo lyuci va Urishelima wo o'wo ta gashi Masasan ma Sinai, adama a na lyuci'i na ama a yi a ta a nden n tsugbashi atsuma a Wila.

²⁶ Amma Saratu, ka na aagbashi a da shi, iroci i Urishelima va zuva da. Waru ayi da mma tsu.

²⁷ Adanshi a Asula a yuwan ta adanshi adama a yi, "Vu yuwan mazanga avu idari yi ka! Avu na koto vu revei cine m'ala n limatan n ri shi, vu teme ishpa avu vu yuwan ikelenu i mazanga.

Adama a na muwun mu ka na ri idari gogo a la'a ta muwun mu ka na n ri na vali abunda." ◇

²⁸ Ama a va, adu muwun ma Asula n da adama a nzuwulai ma yi, cine Ishiyaku dana.

²⁹ A mantsa mo ndolo, Isma'ila,† mawun ma na a matsain cine wu ntsayi a matsan, ma ca ta Ishiyaku atsumalima, za na a matsain o ure u Ruhu va Asula. Ne da fo u ri ana'an.

³⁰ Amma nye Adanshi a Asula a dammai a aci e ili i nda? U damma ta, "Vu lo aagbashi a ka'a na mawun ma yi. She mawun ma aagbashi'i u tsura ili ya agadu a ta atsuma o utsuru wa dada va yi wan. Mawun ma ka ma na ma ri faan u gada le suru." ◇

³¹ Ama a va, atsu muwun mu ka na n ri faan da, amma aza a aagbashi a da shi.

5

Tso o'wo ta faan atsuma a Zamawawa

¹ Gogo tso o'wo ta faan, adama a na Yesu Zamawawa zuwa tsu ta tso o'wo faan. Adama o ndolo yi isawan mishin. She i vadala i kambisa aagbashi a Wila waru wan.

² Uwwai! Amu Bulu, n ta dansaa du ili i nda: Nni i lyawa le a pada du uryumbu, u to rocosu Zamawawa ili ye pere i da e ekere a du.

³ N ta dansaa du waru nu ucira za na a padai uryumbu suru u 'yuwan u ciga u toni Wila'a suru.

⁴ Waru na vu yuwan ukadu u na voo yo'onoto Asula okolo na mayan mo tsutoni na Wila, vu kasa ta aciyawu na Zamawawa, waru vu 'yuwan ta a ushi isa'ani ya Asula.

⁵ Ruhu da tsu zuwa tsu tsu reve a na Asula a ta ushi tsu tsa ama a abula adama a na tsu ca ta okolo ubata wu Zamawawa.

⁶ Na avu za vi Itoni† va Yesu Zamawawa da wo o'wo ili i ro shi ko na a pada wu uryumbu ko na a pada wu shi. Ili yu ulobonu ayi da ucawu wo okolo a wu ayi da waa zuwa wu vu ciga ama.

⁷ Ununa i dana o tonishi Kristi Zamawawa u dana ta ulobonu, reve nanza tawa u vadala du diga a amayun.

⁸ Amma amayun a da vuma ndolo Asula a da shi, za na dangwa ndu.

⁹ Wolilo wa'a u tsu zuwa ta yira ya abunda i tsutsa. Ili i na waa dansa ayi da, uritosu we epen wa'a u tsu vadala ta ama a abunda.

¹⁰ Amma n zuwa ta okolo ubata wa Asula, yaa usu uritosu wa ama e epen o ndolo shi, amma i toni ili i na dammai. Asula a ta ca aza a na a jambarasa du atsumalima, ko na zane da u shi.

¹¹ Ama a va, nna m buwa a yuwusan alajiya, a na ama a 'yuwan a ciga a pada le uryumbu, nye i zuwai aza a Isra'ila a casu mu atsumalima? Na n shi a yuwusan alajiya a nda, o una u na maa yuwan alajiya o ukwa wa Kristi Zamawawa, n shi a dana a nusaan le shi.

¹² N te ipati za na a damatosun du suru a pada le uryumbu goon shi, amma o fodo arawa e le!

¹³ Ama a va, Asula e de du ta adama yo o'wo faan! Amma she i lyawa mo'wo ma faan mo ndolo wo o'wo du ure u na yaa dana a maluwa ma mayan mo unusu wan. Amma, i cigalai waru i kambulai.

¹⁴ Wila'a suru ili i ta i da na ayi nda: "Vu ciga moron ma nden ma wu cine vu cigai aciyawu." ◇

¹⁵ Amma ni i lyuwa elime na ngagai na ncalai ma atsumalima, ni i yuwan ugbozu shi, i ta lungusulai suru suru.

Ruhu va Asula ni ili i na tsu cigai

¹⁶ N ta dansaa du: I lyawa Ruhu lyuwa elime a du, ne tsundolo tsa da yoo toni ili yi iwuya i na i cigai shi.

¹⁷ Ruhu'u ni ili i na i cigai n'yuwatan n da. A mantsa suru a tsu yuwusan ta nlangi vani le, adama o ndolo yaa yuwan ili i na i cigai shi.

¹⁸ Amma na Ruhu da aa lyuwusa elime a du, Wila waq daga o tsugono a aci a du shi.

¹⁹ Za suru reve ta ili i wuya i na okolo a tsu ciga: A tsu yuwan ta tsipere. A tsu yuwan ta ili i wono. A tsu yuwan ta majiyan me tsipere lon.

²⁰ A ta yuwusaan amali aganda. A ta yuwusan nkunu. A tsu 'yuwan ta ama. Izami ya addama i da ulinga u le. A tsu daga ta a tsugamu.

²¹ A ta waru tapu nu upan lon. Majiyan ma aciyele ma da goon a tsu yuwusan. She mawasan ma na ma tsu tawa na wukasu. Waru une'esun u da a ri adama a aciyele. A tsu zuwusa ta esu e le e itana ya ama o ro. Ele waru ososowi a da. A tsu 'yawa ta ubata a abukir a na ama a tsu gura golofo aciyele shi. Reve a yuwan ili yi idaba i ro koko'o. N rono du ta de atsuvu, waru n to roniso du atsuvu: Aza a na a yuwusan ili i nda aa ushi aba'un o tsugono tsa Asula shi.

²² Amma na Ruhu va Asula o golofo du, u ta matsan muwun n nda: I ta daga a ncigalai. I ta daga a mazanga, na asuvu nden. Ruhu ta zuwa du i yuwan ankuri. I ta daga a nkambulai. I ta yuwan ili i isa'ani. O to soduwa du matsan.

²³ I yuwan nden mu ulobonu na ama. Na Ruhu o ronoso du adanga i to golofo aci a du. Wila wu lo na waa damma ili i nda i ri ulobonu shi.

²⁴ Na ama aza e Yesu Kristi Zamawawa a da, a lyawa ta nusu le acapa ni icigi i mayan me iwuya.

²⁵ Adama a na Ruhu va Asula ca ntsu wuma u sa'avu, lyawa tsu yuwain ili i na Ruhu'u u damma ntsu tsu yuwan.

²⁶ She tsu 'yasan avangaci wan, ko tsu zuwulai addama wan, ko tsu danai a tsushu'un wan.

6*I kambulai*

¹ Ama a va, na za ro atsuma a du yuwan ta unusu, to, adu a na i ri nu ucira atsuma a Ruhu i kambato vuma'a o ure u mejege. Amma i yuwan yi ben. Amma i yuwan ugbozu, adama adu fo i yuwan cu'un vi iwuya i ndolo wan.

² I kambulai nni i ri ni itana yu ume i na yaa tanu. Ni i yuwan ne, i ta daga a yuwusan ili i na Kristi Zamawawa ciga ndu i yuwan.

³ Na za ro a tarasa aciyayi ili i ro i da, agba ayi ili i ro i da shi, aciyayi a da waq lumusa.

⁴ Za suru u petelyuwe wuma wa yi. Nnu u yuwan ta mejege, u ta zanganu nu ulinga wa yi. Amma she u kurato ulinga wa yi na linga va ama wan.

⁵ Za suru nu u 'yuwan u ciga u tanu itana ya yi.

⁶ Za na a ushishi uritosu wa Asula, u ne'eshen ili i sa'ani i na u ri na ayi na manlu ma yi.

⁷ She yi luma aciyadu wan: She i jiyan gashi i ta gura pusan Asula ugbozu wan. Ili i na vuma cu'wain ayi da waa gasa.

⁸ Nna a cu'wan ta adama o yo'onoto icigi yi iwuya ile, icigi yi iwuya ile i ta lungusa le. Amma na a cu'wan adama o yo'onoto Ruhu okolo, a ta ushi wuma u babu ukotu ubata wa Ruhu'u.

⁹ She tsu kunai na mayan me ili i na i ri ulobonu wan, tsu ta ushi ugasa u wuma u babu ukotu u tsu a mantsa ma sa'ani nna tsu kuda o ure shi.

¹⁰ Adama o ndolo tsu yuwayin ama suru isa'ani na tsu tsura mantsa suru. U la'a ta ulobonu tsu yuwayin aza a tsu aza e Itoni i sa'ani.

Bulu koto ta ucasu wa asala

¹¹ I ta gura ene idani i gbagbain i na n yuwain ana n danai nu ukere u va.

¹² Aza a na a cigai o yo'onoto aza a Isra'ila okolo a da a yuwusan ukadu a zuwa du mapada mu uryumbu. A ta uwwusa wovon u na aza a Isra'ila a ca le atsumalima nno o toni akpata e Yesu Zamawawa goon.

¹³ Aza a na a padai de uryumbu, ele a aciyele oo tonishi Wila'a shi, amma a ciga du ta i pada uryumbu adama a 'yasan avangaci e ekere e ili i na a zuwa ndu i yuwan nu ucira.

¹⁴ Amu gba, n ciga n 'yasan avangaci a aci e ili i ro shi, she o ukwa wu Zagbain tsu Yesu Kristi Zamawawa a akpata goon. Adama a akpata o ndolo, maa yuwusan waru wuma cine ama o uvadi a nda a yuwusan shi. Amma a gura reve ili i na i zuwai maa yuwusan cu'un wuma'a shi.

¹⁵ Wo o'wo ili i ro shi nna a pada vuma uryumbu ko na a pada yi uryumbu shi. Amma ili i na i la'ai ulobonu ayi da vuma ushi wuma u sa'avu diga ubata wa Asula.

¹⁶ Asula a ta ca ama a na o toniyi adanshi a nda asuvu nden a yi, waru u ta zuwaa le aba'un. Ama o ndolo ele da ama a Asula a amayun.

¹⁷ Diga gogo a 'yawa, she nanza dashi damaton mu ni ili i nda waru wan. Alana a na n ri nda ne ele a lipu va o to rocosu amu za va Yesu da.

¹⁸ Ama a va, lyawa isa'ani yi Zagbain tsu Yesu Kristi Zamawawa i dānā o6olo nā ađu suru. Ami.

Mepepelime ma Bulu a tyo ya Aza a Afisu

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dana ta mepepelime ma nda a tyo a aza e Itoni a na a ri atsuma a Afisu a mantsa ma na u danai atsuma o u'wa wa ali. Bulu danu ta atsuma a Afisu a'wan a ta'atsu o ritosu ama adama e Yesu Zamawawa. Ayi amali Atima u dana ta na abajini a aa'isa atsuma a lyuci'i. Aza o ulinga a yuwan ta abajini e eden adama a na a dana ta a winasa amali. Alajiya a Bulu a zuwa ta ama a lyawa atsul u a amali'i. Adama o ndolo a da atsuma a langai aza o ulinga'a lon a aci a Bulu.

Ana a tarai mantsa wa'a da da Bulu danai aatagada a nda. Atsuma a aatagada a nda u damma ta aza e Itoni atsuma a Afisu ili ya asalama ya abunda a na a tsurai adama a na a ri obolo na Zamawawa. Ili yu uvadi i nda i da shi, amma ili ya zuwa i da i na i la'ai ili yu uvadi. U damma le ta a na aza e Itoni suru ili i ta i da atsuma e Itoni ya Yesu Zamawawa, babu adama e elentsu koko'o. Waru u rito ta ali na amaci cine aa yuwan nden atsuma e Itoni. Waru u rito ta muwun cine a yuwan tsutoni na mbara n le, waru fo u rito ta azagbain aza a na a ri na agbashi, waru u rito ta agbashi.

Ili i na Bulu dammai aza e Itoni atsuma a Afisu ne da fo u ri ubata aza e Itoni ana'an. Tsu ta ni ili i sa'ani de zuwa adama a na tsu ri na Yesu Zamawawa. Ne da fo, u ri ulobonu tsu yuwain wuma cine aatagada a nda o ritoi tsu yuwain wuma.

Ili i na iri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icaşu (1:1-2)
2. Zamawawa tawaa ta na aba'un a akiza (1:3-3:21)
3. Wuma u sa'avu obolo na Zamawawa (4:1-6:20)
4. Icaşu yu ukosu (6:21-24)

Icaşu diga ya Bulu

¹ Amu Bulu, amu da maa danasa mepepelime ma nda. Amu aajiya e Yesu Kristi Zamawawa da, adama a na Asula a dangwa mu ta mo o'wo ne.

N ta danasaa ama a akiza a na a ri pe atsuma a Afisu, aza a na aa yuwusan itoni ya Yesu Zamawawa na amayun.

² Lyawa Asula za na ayi da Dada tsu obolo na Zagbain Yesu Zamawawa u roco du isa'ani waru u ca du asuvu nden.

Aba'un adama e Yesu Zamawawa

³ Tsu yuwaan ta Asula na Dada vu Zagbain Yesu Zamawawa ica. Ayi da u zuwaa ntsu aba'un ana u ca ntsu ili i sa'ani suru za

na utai diga zuwa tsara u kamba wuma u tsu atsuma a ruhu. U yuwan ta ne ana u bolo ntsu na Yesu Zamawawa.

⁴ Ko kafu Asula a yuwan uvadi, u dangwa tsu ta tso o'woi ama a yi a na u bolo ntsu na Yesu Zamawawa. U yuwan ta ne adama tso o'woi na akiza a makakan ma yi, waru babu ili yi idaba i na yaa dana a makakan ma yi a na waa tawaa tsu na addama.

⁵ Adama a na Asula a te icigi i tsu, u yuwan ta ne, adama u kambato tsu muwun ma yi o ure wi ili i na Yesu Zamawawa yuwain. Asula a yuwan ta ne nu ujimu, adama a na ili'i i zuwa yi ta wu uwwa uyo'o, waru u ciga ta u yuwan ne.

⁶ Adama o ndolo tsu cuwa yi ta adama a abajini e ili i isa'ani i na u yuwaan ntsu. U ca tsu ta isa'ani i ndolo pere, atsuma a Zamawawa, za na u cigai.

⁷ Atsuma e Yesu Zamawawa tso o'wo ta faan adama a mpasa mu ukwa ma yi, ayi da ili i na i zuwai tsu tsurai gafura vu nusu tsu. O ure u nda u da Asula o roco ntsu abajini e isa'ani ya yi abunda lon.

⁸ Adama a na Asula a ta nu ugbozu, waru u reve ta ili suru suru,

⁹ u yuwan ta ili i na u cigai u yuwan. U roco tsu ta ili i na i danai usokowu i na u foboi u yuwan e ekere e Yesu Zamawawa.

¹⁰ Na mantsa'a ma yuwan a na woo shiton ifofoi ya yi, reve u bolo ili suru i na i ri zuwa nu uvadi na mogono ma ta, ayi da Zamawawa.

¹¹ Asula a dangwa tsu ta tso o'woi ama a yi ana u bolo ntsu na Yesu Zamawawa. U yuwan ta ne adama a na u jijan ta nu ujimu u yuwan ne, reve u zuwa ili'i i fara cine u cigai.

¹² U yuwan ta ne tsara atsu, aza a na a ri aza o ufaru atsuma o uzuwu wo okolo e ekere e Yesu Zamawawa, tsu ta zuwa ama a yuwaan Asula ica adama a na u ri na tsugbain.

¹³ Waru ne da u ri na adu amayun. Yu uwwa ta adama a Alabari a Sa'ani za na ayi da ikaka ya amayun, waru a wawa du ta. I usu ta Yesu Zamawawa reve o bolo du na ayi. Adama o ndolo, Asula a ca du ta Ruhu va Akiza za na u yuwayin ama a yi nzuwulai. Ayi Ruhu'u, u ta tsu urotsu za na tsu roco adu aza a Asula a da.

¹⁴ Adama a na tsu ushiyi Ruhu va Akiza tsu uzuwa ne'en, tsu reve ta ili i ro yi lo shi, Asula a ta ca tsu ili i sa'ani i na u yuwain nzuwulai. Waru tsu reve ta Asula a ta zuwa ama a yi o'wo faan. Ayi ili i nda u ta zuwa ama a cuwa Asula adama a na u ta na tsugbain lon.

Avasa a Bulu

¹⁵ Adama a na Asula a zuwaa ntsu aba'un tsundolo, n ta yuwusan avasa a tyo ya'a yi

adama ā ɗu. A mantsa ma na mu uwwai a na i ushi t̄a Yesu Zagbain Zamawawa, waru i ciga t̄a ama ā Asul̄a,

¹⁶ n to godyusho Asul̄a adama ā ɗu a mantsa suru. Mantsa ma na n yuwain avasa suru, n tsu yuwaan ɗu t̄a avasa.

¹⁷ N ta yuwusan avasa ā tyo ya Dada tsu za na ri nā abajini a tsugbain. Ayi ɗa Asul̄a e Yesu Zagbain Zamawawa tsu. N ta patishi yi wo o'woto ɗu āa o ugbozu reve waru u roco ɗu aciyayi, adama i ɗashi reve yi ulobonu lon.

¹⁸ Waru n ta yuwusan avasa u zuwa ɗu i ɗaɗa nu urevu ulobonu lon, adama i reve ili i sa'ani i na u foboi adama ā ɗu. I to purosus i ushi ili i sa'ani i nda adama a na u ɗe ndu yo o'wo muwan mā yi. Waru n ta yuwusan avasa i reve abajini a aba'un a nzuwulai a na u yuwain a na waa ca ama ā yi.

¹⁹ Waru n ta yuwusan avasa i reve ucira wā yi, za na la'ai ili suru, waru za na tsu kamba tsu, ātsu aza a na tsu usuyi. Ayi ɗaɗa abajini o ucira

²⁰ a na u yuwayin ulinga ana u zuwai Yesu Zamawawa kambisā wuma, reve waru u zuwa yi u ɗanu o ootogu a tsugbain o ukere usa'ani wā yi ɗe zuwa.†

²¹ Yesu Zamawawa ta yuwusan tsugono a aci a cira suru, aza a na ā ri ɗe zuwa ko na wo o'woi ā t̄a nu ucira lon. Aala ā yi a la'a t̄a akapi a ala a na aa yuwusan tsugono. Gogo ili i nda amayun a ɗa, waru u to o'wo amayun a mantsa ma na māa t̄awa.

²² Asul̄a a ca t̄a Yesu Zamawawa tsugono a aci e ili suru suru, reve u zuwa yi aci ā āa'isā ā aza e Itoni, lipu vā yi.

²³ Ayi āa'isā ā aza e Itoni ā tsu ushi t̄a ucira wā yi e ekere e Yesu Zamawawa, waru ayi ɗa za na tsu ca wuma e ekere e ili suru ubāta suru waru.

2

Gogo tsu t̄a na wuma

¹ Nu ufaru, i rotso t̄a akwakwa adama a na i 'yuwain a yuwan tsutoni nā Asul̄a reve i yuwusan unusu.

² I tsu yuwusan t̄a nden n ɗu tsa ama o uvadi. I yuwan t̄a tsutoni nā Male, za na ayi ɗa mogono mo otoni ā lim̄a za na ri ɗe zuwa. Ayi ɗa otoni ā lim̄a a na aa yuwusan ulinga ātsum̄a a ama a na a 'yuwain a yuwan tsutoni nā Asul̄a.

³ Suru ntsu tsu yuwan t̄a cine ele fo a yuwusain nu ufaru. Tsu yuwan t̄a ili yi iwuya i na tsu cigai tsu yuwan biti. Tsu toni t̄a ili i na okolo ā tsu a cigai tsu yuwan suru ni ili i na majiyan mā tsu ma ca ntsu tsu yuwan. Adama a na tsu yuwain iwuya wu ntsaa t̄a Asul̄a a ca tsu ātsum̄a lim̄a, cine waa ca akapi a ama.

⁴ Amma isa'ani yā Asul̄a abajini a ɗa, waru u ciga tsu t̄a lon.

⁵ U bolaro tsu t̄a nā Yesu Zamawawa, reve u ca tsu wuma u sa'avu. U yuwan t̄a cu'un ndolo ko na u ɗaɗa a mantsa mo ndolo tsu ɗaɗa t̄a t̄a akwakwa adama ā nusu. Adama e isa'ani i ɗa goon Asul̄a a wawa ndu.

⁶ U 'yašan tsu t̄a diga o ukwa nā Yesu Zamawawa, reve u zuwa tsu zuwa tsarā tsu ɗanu obolo nā Yesu Zamawawa, reve waru tsu yuwan tsugono obolo nā ayi. Asul̄a a yuwan t̄a ne ana u bolaro ntsu nā Yesu Zamawawa.

⁷ U roco tsu t̄a isa'ani yā yi o ure u nda e ekere e Yesu Zamawawa, tsarā a a'wan a na āa t̄awa ama ee ene abajini e isa'ani ā yi waru u la'a t̄a akapi e ili suru.

⁸ Adama e isa'anit̄ i na Asul̄a o roco ndu ɗa goon u wawa ndu o ure u na i usuyi Yesu Zamawawa. U wawa ɗu adama e ili i sa'ani i na i yuwain shi.

⁹ Ayi nda une'e wā Asul̄a u ɗa a tyo ya'a ɗu, amma adama e ili i na i yuwain i ɗa shi. Ayi ɗa i zuwai nanza āa 'yašan avangaci shi.

¹⁰ Asul̄a a ɗa a zuwa ntsu tso o'woi ili i na tsu ri. Ātsum̄a e Yesu Zamawawa, Asul̄a a yuwan tsu t̄a tsarā tsu yuwan linga sa'ani. Ure u na u foboi u nda nu ujimu u ɗa adama tsu toni.

Yesu Zamawawa bolaro tsu t̄a ubāta u t̄a

¹¹ Adu Atakpaci a ɗa i shi. Adu ɗa ama a na aza a Isra'ilā a tsu ɗe "aza a na a padai uryumbu shi." Aza a na e ɗe ndu "aza a na a padai uryumbu shi", e ɗe t̄a aciyele, "aza a na a padai uryumbu." (Mapada mo uryumbu ili i na a tsu yuwan a lipu le ɗa.)

¹² I cuwan a mantsa mo ndolo, koto i shi i reve Yesu Zamawawa shi, i shi pe ātsum̄a a ama e ida ya Isra'ilā shi. Asul̄a a yuwan t̄a akucunu ne ele, amma nā ādu shi, reve u yuwaan le nzuwulai mi ili yā abundā agba adama ā ɗu a ɗa shi. I shi t̄a pe ātsum̄a o uvadi u nda agba i shi ni ili i na yaa zuwa okolo shi, waru koto i shi i reve Asul̄a shi.

¹³ De ācapa, i ɗaɗa t̄a alanga, amma gogo a na o bolaro ndu nā Yesu Zamawawa, Asul̄a a rawato ɗu t̄a zuzu na aciyayi o ure wu mpasa wā Yesu Zamawawa.

¹⁴ Yesu Zamawawa na aciyayi u tawāa tsu t̄a na asuvu nden. Nu ufaru tsurala tsa na ts̄a ri pe e memere ma aza a Isra'ilā na Atakpaci u t̄a gashi ubāɗu. U tawa t̄a tsurala tso ndolo, reve u kambāto tsu ama e ili i t̄a.

¹⁵ Wil̄a wa aza a Isra'ilā a t̄a ni ili i na ama oo toni nā abunda, amma Yesu Zamawawa tara le t̄a reve u zuwa le ā nge'en o ure wu ukwa wā yi. U yuwan t̄a ne tsarā u bolaro aza a Isra'ilā na Atakpaci a tyo e ekere ā yi adama o o'wo ili i sa'avu i t̄a. O ure u nda u ɗa u tawayi na asuvu nden ātsum̄a e le.

¹⁶ Waru ifobi yā Yesu Zamawawa i ɗa i kototoi tsurala tsa na ts̄a ri pe e memere ma ama o ndolo. Reve u kambāto le o o'wo lipu

tā, reve waru u kambāto le ubatā wā Ḃsulā. Yesu Zamawawa yuwan tā ili i ndolo suru nu ukwā wā yi a akpata.†

¹⁷ U tāwā tā atsumā o uvadi u nda, reve u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani za na aa yuwusan adanshi adama a asuvu nden. U yuwaan du tā Atakpaci alajiya, aza a na a danai alanga, waru a tyo ya'la tsu aza a Isra'ila, aza a na a ri zuzu.

¹⁸ Gogo suru ntsu, aza a Isra'ila na Atakpaci, a tāwā ya Dada o ure u Ruhu va Akiza tā adama e ili i na Yesu Zamawawa yuwaan ntsu.

¹⁹ Adama o ndolo, adu Atakpaci,† i buwa omocin ko aza a na a ri aza e ida ya alanga shi. Amma, yo o'wo tā ama e ida i tā na ama a Ḃsulā. Adu ama a da a na a ri pe atsumā o u'wa wā Ḃsulā.

²⁰ I tā gashi ikunku atsumā o u'wa aza a na a yuwusaan usaa a atali. Ajiya na Amasulā a tā gashi ikyun yu usaa u ndolo, waru Yesu Zamawawa da ikyun yu ucira yu usaa'a.

²¹ Ayi da za na banai usaa u ndolo mabula. U zuwa yi tā u kungwa reve waru u kambā a'isa a akiza adama a Zagbain.

²² Adama a na i tu ubolu na Zamawawa u bolo du tā na aza e Itoni, tsara yo o'wo u'wa, ubatā u na Ḃsulā a danu nu ucira u Ruhu va Akiza.

3

Ulinga wā Bulu

¹ Amu, Bulu n tā atsumā o u'wa wa ali adama o ulinga u na Yesu Zamawawa zuwa numu n yuwan, adama n kamba du, adu Atakpaci.

² I reve tā de na Ḃsulā atsumā e isa'ani ya yi u ca mu tā ulinga u nda tsara n kamba du.

³ Ḃsulā a zuwa mu tā n reve ifobi i na u sokoi. N danaa du tā de wa'a adama e ili i nda.

⁴ Nni i deyinuna ili i na n danai, i te reve ili i na n revei adama e ifobi i nda adama a Zamawawa.

⁵ Ḃsulā o roco ama a na a yuwain de nden ifobi i nda shi. Amma gogo o roco yi tā e ekere a Ruhu va Akiza. O roco yi tā a tyo ubatā wa ama a na a dangwai o o'wo ajiya na ama a Ḃsulā a yi.

⁶ Ifobi ya Ḃsulā i da nda: adu Atakpaci i tā ushi aba'un a na Ḃsulā a cayi suru, ununa aza a Isra'ila a ushi nle. Atakpaci na aza a Isra'ila o o'wo tā ama a tā. Adu Atakpaci fo i tā ushi ili i na Ḃsulā a yuwain ama a yi nzuwulai adama a na adu fo i tu ubolu na Yesu Zamawawa. Ayi nda ayi da ili i na Alabari a Sa'ani a dammai.

⁷ Ayi nda ayi da Alabari a Sa'ani a na maa yuwusan alajiya. Adama a na Ḃsulā a tā ni isa'ani, u ca mu tā ulinga u na maa danā a dansaa ama Alabari a Sa'ani, waru u kamba

mu tā n yuwan ulinga u nda nu ucira u na u ca numu.

⁸ Amu da za na la'ai ukalamu a tsugbain suru atsumā a ama a na a uwwusa wovon wā Ḃsulā, amma na ne suru, Ḃsulā a ca mu tā ulinga u nda n damma Atakpaci ili i sa'ani i na Zamawawa cayi. Ili i sa'ani i nda i la'a tā a na ama aa gura reve.

⁹ Waru Ḃsulā, za na yuwain ili suru, ca mu tā fo ulinga u na maa damma ama suru adama e ifobi i na u sokoi diga o ufaru.

¹⁰ U yuwan tā ili i nda, tsara u roco cira icu'un icu'un de zuva, u danā tā nu ugbozu atsumā e ili i na u yuwain suru. Ḃsulā o roco tā ili i nda e ekere e ili i na u yuwain aza e Itoni a yi.

¹¹ Ḃsulā a dangwa tā u yuwan ili i nda, nu ujimu kafu u yuwan uvadi, amma gogo u zuwa yi tā u fara e ekere e ili i na Yesu Zagbain Zamawawa tsu yuwain.

¹² Adama a na tsu cayi okolo ya'a yi waru o bolo tsu tā na ayi, tsu ta gura tāwā ubatā wā Ḃsulā faan waru babu wovon.

¹³ Adama e ili i nda, n te ipati i du, she asuvu a du a kuda wan adama a na moo sowuso atsumalima adama a du. Atsumalima a nda a tā tāwā du na tsugbain.

Zamawawa ciga tsu tā

¹⁴ Adama o ndolo, n tā kingyosu a makakan ma Dada tsu, reve n yuwusaan du avasa.

¹⁵ Ayi da Dada va amayun vu 'wa suru, va aza a zuva na aza a na a ri pa o uvadi.

¹⁶ Ḃsulā a ta gura zuwaa du aba'un a abunda lon. Adama o ndolo m pati tā tsara Ruhu va yi ca du ucira, adama okolo a du a gbama.

¹⁷ Waru m pati tā tsara Zamawawa danu atsumā o okolo a du adama a na i ca tā okolo ya'a yi. N ta a avasa i danā e icigi ya Ḃsulā na aza a du. Nni i yuwan ne, i tā danā tsu udanga u na u sapai aralu atsumā e ida, waru gashi u'wa u na a suwai e ikyun yu usaa yu ucira.

¹⁸ O ure u nda, adu na ama a na a uwwusa wovon wā Ḃsulā suru, i te reve cine Zamawawa ciga ntsu. U tā ni icigi lon, upasu na cine vuma aa gura reve.

¹⁹ Ko na wo o'woi za lo na aa gura reve cine Zamawawa ciga ntsu shi, m pati tā Ḃsulā i reve ili i nda, adama yoo o'wo cine yi ntsayi i danā, cine Ḃsulā a ri.

²⁰ Ḃsulā a tā nu ucira u na waa yuwan ili i na i la'ai ili i na tsu pati niyi u yuwan, hali ni ili i na tsu jiyain. Waru u yuwan e tā nu ucira u na waa yuwusan ulinga o okolo a tsu.

²¹ Tsu cuwa niyi babu ukotu waru na tsugbain tsā yi na o rocoi atsumā e ili i na

waa yuwusan e ekere a *aa'isa* a *aza* e Itoni ne e ekere e Yesu Zamawawa! Ami.†

4

Lipu ta

¹ N ta *atsuma* o u'wa wa ali adama a na maa yuwusaan Zagbain aganda, agba n ta patishi du i yuwan nden n na mu ntsayi na desu na *Asula* e de ndu i yuwan.

² *Atsuma* e ili i na yaa yuwusan biti, i tara aciya du ili i ro wan, reve waru i kuru ben na ama. Adama a na i cigai ama, i yuwan ankuri, waru she i yuwan upan wan, na a yuwan unusu.

³ Ruhu va Akiza o'woto du ta ili i ta, adama o ndolo i yuwan atyo a na yaa yuwan i daga obolo na asuvu nden, adama i daga ili i ta.

⁴ Suru ntsu lipu ta da tsu ri. Ruhu va *Asula* ta da ri lo. Waru *Asula* a ca tsu ta uzuwu wo okolo a ta ana u dangwa ntsu tso o'wo ama a yi.

⁵ Suru ntsu tsu ta na Zagbain ta. Suru ntsu waru tsu usu ta uritosu u ta. Suru ntsu tsu ushi ta urumbusu u ta.

⁶ Tsu ta yuwusaan *Asula* a ta aganda, waru ayi da Dada tsu suru. Ayi da za tsugono tsi ili suru, waru u tu ubata suru, waru u ta atsuma a tsu suru.

⁷ Agba waru Zamawawa ca ta za suru atsuma a tsu une'e langa adama tsu yuwain ulinga wa yi. U yuwan ta ne adama a abunda e isa'ani ya yi.

⁸ Cine Adanshi a *Asula* a dammai, "Ana u kumbai a tyo zuva suru suru, u tara ta aza a na a ri o u'wa wa ali obolo na ayi, reve u ca ama ne'e." ◊

⁹ (Gogo n ciga du ta i yuwan majiyan adama e idanshi i nda, "u kara ta a tyo zuva.")

¹⁰ Nnu u kara a tyo zuva, ciga 'yuwan u ta dansa tsu, u shi ta de u tawa pa zala ubata o udaluwu o uvadi u nda. Vuma na tawa pa o uvadi u nda ayi da waru u kumbai zuva suru suru, adama u zuwa ili biti yo o'wo cine wu ntsayi.)

¹¹ Ayi da za na cayi *aa'isa* a *aza* e Itoni ne'e nda: u dangwa ta ozo o ro o'wo ajiya, ozo o ro amasula, ozo o ro waru aza a alajiya a adanshi a *Asula*. Reve waru u zuwa ozo o ro a kaluywusa aza e Itoni, reve ozo o ro waru aza o uritosu.

¹² U yuwan ta ne adama u fobo ama a *Asula* a na aa yuwaan yi aganda, adama *aa'isa* a *aza* e Itoni, za na ayi da lipu vu Zamawawa, u yuwan ucira.

¹³ Ne tsunda tsa da, suru ntsu tsoo o'wo obolo a ta o ure u na tsu cayi *Asula* okolo waru tsu revei Mawun ma yi, waru suru ntsu tsu ta kungwa ulobonu. U ta dansa, tsu

to o'wo tsu Zamawawa, za na o o'woi cine wu ntsayi u daga.

¹⁴ A mantsa'a tsa buwa tsu muwun waru shi. *Aa* dashi vutala tsu nda na ndede tsa wantsun tsa na mini ma mala ma tsu vutalasa nda na ndede shi. Tsoo poloo ama a na a cigai a lumu tsu nu uritosu we epen atsuvu shi.

¹⁵ O una u ndolo, tsu ta yuwain adanshi a amayun, reve tsu cigalai, adama tsu kungwai avu tso o'woi tsu Zamawawa suru suru, za na ayi da *Aci* a *aa'isa* a *aza* e Itoni.

¹⁶ Yesu Zamawawa bolo ta ama a yi, cine aruva o tsu bolo pasu lipu vuma suru. Nu upasu suru u yuwan ulinga wa yi, u tsu kamba ta akapi a pasu a kungwa, adama lipu'u suru u daga gbaga waru ugbamu tapu ni icigi.

Wuma u sa'avu

¹⁷ Adama o ndolo, n ta dansaa du, waru n ta barasa du atsuma a ala a Zagbain, i lyawa a yuwusan nden tsa ama a na e revei *Asula* shi. Ununa aa yuwusan majiyan ili ye pere i da.

¹⁸ A ta atsuma e irumbu, waru e reve ili shi, adama a na a 'yuwain o polo atsuvu. Adama o ndolo aa tsura wuma u na *Asula* aa casu shi.

¹⁹ A mantsa ma na aa yuwusan ili i wono, a buwa a uwwusa wono shi. A ca ta de acielele a mayan me ili i na lipu cigai, waru a ta yuwusan cu'un tsipere suru, waru a lyawa mayan me ili i nda shi.

²⁰ Adu gba, a mantsa ma na i revei Zamawawa, ne da a damma ndu i yuwan nden n du shi.

²¹ N reve ta a na yu uwwai adama a yi, waru i ta atsuma a yi, adama o ndolo o roco du ta amayun a na a ri atsuma e Yesu.

²² O roco du ta i lyawa cu'un vu nden mu ufaru n na i shi aa yuwusan. A mantsa mo ndolo nden n du u shi ta a langasa adama a na i shi i cigai i yuwusan cu'un vi ili i wuya biti.

²³ Gogo gba i lyawa *Asula* a vadala wuma u du adama i fara majiyan ma sa'avu.

²⁴ Lyawa *Asula* a kambato du ama a sa'avu. U yuwan du ta yo o'wo tsa yi, adama o ndolo ni i ciga i 'yuwan yo o'wo aza a agula na akiza atsuma a amayun.

²⁵ Ni i ciga i 'yuwan i lyawa epen. Za suru u damma za va yi za vi Itoni amayun, adama a na atsu tsu ta gashi pasu lipu ta koko'o.

²⁶ Na vu ri atsuma o upan, she vu yuwan unusu wan, waru vu lyawa urana u riyu wu avu atsuma o upan wan.

²⁷ She i lyawa Mekerenkesu ma lyuwa aci a du wan.

²⁸ Vuma na shi vivu she u dāshi yuwan vivu waru wan. U ta la'aa yi u yuwan ulinga lon adama u tsurā ili i na waa ca alambi.

²⁹ She i yuwan adanshi a vama wan, amma i yuwan adanshi a sa'ani a na aa gbamato ama. Vu damma ili i na yi ntsayi adama u kamba aza a na a uwwusa wu.

³⁰ Waru she i lungusā Ruhu va Akiza okolo wan. Adama a na Ruhu va Akiza rotso tā urotsuf u na woo rocosu aḍu aza a yi a ḍa. Asulā a ca ḍu tā Ruhu'u adama u roco Asulā a ta lyawa ḍu faḡn o urana wu ukosu.

³¹ Ilyawa adanshi a vama o okolo nu upan na asuvu usuduwu e ekere a ama o ro. She i yuwan nlangi ko yi isulusa ama wan, ko i yuwan ili i ro i na i rotsoi n'yuwunlai wan, ko ke'en.

³² Ana yaa yuwan ne, u la'aa ḍu tā i yuwunlai ili i na i lobonoi, reve i roco isa'ani a tyo ama a na a uwwusa aṡsumalimā. I yuwaan ama aṡsumā a ḍu gafara na a nusaan ḍu, cine Asulā a yuwaan nḍu gafara vu nusu ḍu adama e Yesu Zamawawa.

5

Iyuwan nden aṡsumā e ekan

¹ Adama o ndolo i yuwan wuma tsa Asulā, adama a na aḍu muwun mā yi n ḍa n na u cigai lon.

² I ciga ama kuci, cine Zamawawa ciga ntsu, hali u kuwā adama a tsu. U ca tā Asulā wuma wā yi gashi kucci, reve gba wo o'wo tse ili i maḡuruf lon e ekere a Asulā.

³ She a tsurā unusu u tsipere aṡsumā a ḍu wan, ko cu'un vi ili i wono i ro wan, ko utsan wan. Icu'un yu nusu ndolo a ntsaa aṡsumā a ama a Asulā shi.

⁴ Waru wu ntsaa i yuwusan adanshi o wono shi, waru she i yuwan adanshi a vanvama wan, ko i yuwan tsuzo'o na adanshi e iwuya wan. Amma i godyo Asulā adama e ili i na waa yuwusaan ḍu.

⁵ I reve tā ili i nda amayun a ḍa za na a yuwusan ili i nda waa uwa o tsugono tsu Zamawawa nā tsa Asulā shi: nna vuma aa yuwusan unusu u tsipere, ko na waa yuwusan ili i wuya, ko ni ili i tsu rawa yi shi, adama a na za na ili i tsu rawa shi suru u ta yuwusaan maṡsulā aganda.

⁶ She i lyawa nanza pusaan ḍu ana wan, a dansaa ḍu ili i na i ri mejege shi. Asulā aḡ lapā ca aza a na a 'yuwain a yuwan tsutoni nā ayi aṡsumalimā shi, aza a na a yuwusan ili yi idaba i nda.

⁷ Adama o ndolo, she i bolo ekere na ama a na aa yuwusan ili yi idaba i ndolo wan.

⁸ De nu ufaru, i danā tā aṡsumā e irumbu, amma gogo i tu uḡolu nā Zagbain, reve i uwa aṡsumā e ekan. Adama o ndolo i yuwan nden tsa ama a na a ri aza e ekan.

⁹ N damma tā ili i nda adama a na ekan a tsu zuwa tā ama a yuwan ili i sa'ani, ni ili i mejege, ni ili ya amayun.

¹⁰ Adama o ndolo, i rito ili i na yoo yo'onoto Zagbain okolo waru i yuwan le.

¹¹ She i bolo ekere a mayan me ili i na ama a na a ri aṡsumā e irumbu aa yuwusan wan. Ili i ndolo ili ye pere i ḍa. Amma, i zuwa ama e reve a na ili i ndolo ili yu uwyuanu i ḍa.

¹² Ili i wono i ḍa a yuwan adanshi e ili i na ama a nda a yuwusan usokowu.

¹³ Amma ne ekan e ikana le, za suru te ene cine ili i ndolo i ri,

¹⁴ adama a na ekan o tsu roco tā ili suru. Ayi ḍa i zuwai a dammai,

“Aḍu a na i ri a nlavu, i 'yon!

I 'yon diga o ukwā,

Zamawawa te ikana a aci a ḍu.”

¹⁵ Adama o ndolo i yuwan ugbozu cine yaa yuwusan nden n ḍu. She i yuwan nden n tsulo tsa ama wan, amma i yuwan nden nu ugbozu.

¹⁶ Iyuwan ulinga nā mantsa ma na i tsurāi suru i yuwan isa'ani, adama a na ama a ta yuwusan iwuya a mantsa ma nda.

¹⁷ Amma she yo o'wo olo wan, amma i rito mayan me ili ma na Zagbain ciga nḍu i yuwan.

¹⁸ She yoo o'wo ososowi wan, adama a na ayi ndolo u tā lungusā ḍu. Amma i lyawa Ruhu va Akizaṡ shiton ḍu nu ucira wā yi.

¹⁹ I cana icu'un yi ishīpa yā Asulā suru tsarā i dāshilāi asuvu ugbamu. I cana ishīpa adama i cuwa Zagbain no okolo a ḍu suru.

²⁰ I godyo Asulā Dada tsu kuci adama e ili suru adama a Zagbain tsu Yesu Zamawawa.

Amāci na ali

²¹ I yuwan ntoniloi, adama a na i ta casu Zamawawa tsugbain.

²² Aḍu amāci, i yuwan tsutoni na ali a ḍu cine yaa yuwusaan Zagbain tsutoni,

²³ adama a na vali ḍa aci a ka, cine Zamawawa ri Aci a aḡ'isā a aza e Itoni, lipu wā yi. Waru ayi ḍa za na tsu wawa yi.

²⁴ Adama o ndolo, ka suru yuwan tsutoni nā vali wā yi aṡsumā e ili suru, cine a aḡ'isā a a tsu yuwan tsutoni nā Zamawawa.

²⁵ Aḍu ali, za suru aṡsumā a ḍu u 'yuwan u ciga u ciga ka wā yi, cine Zamawawa cigai aḡ'isā a, avu u kuwā adama a yi

²⁶ adama u kambāto yi na akiza. Wu za'wā yi tā nā mini waru na adanshi a yi.

²⁷ U yuwan tā ili i nda adama wo o'woto aḡ'isā a yi ulobonu, avu waru u tāwato yi a makakan mā yi tsa kasa'avu babu abasa a wufuru, waru babu urakpatsu ko ili i ro a aci a yi. Amma, u danā na akiza waru a tsurā ili i na o goro a aci a yi wan.

²⁸ Ne ḍa waru fo, vali ciga ka wā yi, cine u cigai lipu wā yi. Vali na cigai ka wā yi u ciga tā aciyayi.

²⁹ Za lo na 'yuwain lipu va yi shi, amma u tsu lyuwato yi ta, reve waru u fo6o yi. Waru ili i na Zamawawa a yuwusaan aa'isa a aza e Itoni a da ndolo,

³⁰ adama a na atsu pasu lipu va yi da.

³¹ Cine Adanshi a Asula a dammai, "Vali lyawa dada na mma va yi, reve u suraa ka va yi avu ele ra o o'wo ili i ta." ^o

³² Amayun o ro a ta pe usokowu atsuma o uritosu u nda. N ta yuwusan adanshi a Zamawawa na aa'isa'a.

³³ Amma ayi nda fo amayun a da a tyo ya'a du: za suru ciga ka va yi cine u cigai aciyayi, waru ka suru u 'yuwan u ciga u ca vali va yi tsugbain.

6

Muwun na mbara

¹ Adu muwun, i yuwan tsutoni na mbara n du adama a na adu aza a Zagbain da, adama a na ili i na yi ntsayi i da.

² Za vu ufuru atsuma a Wila Kupa na kosoi na nzuwulai ayi da: "Vu yuwan tsutoni na dada na mma va wu."

³ Waru apa nzuwulai'i: "Na vu yuwan tsutoni na dada na mma va wu, ili i ta wala wu mejege, waru vu ta jima o uvadi."

⁴ Mbara, she i zuwa muwun n du n yuwan upan wan. Amma, i kalyuwa le ulobonu, i ca le asala waru i rito le cine Zagbain cigai.

Agbashi na azagbain

⁵ Adu na i ri agbashi, i yuwan tsutoni na azagbain a du pa o uvadi. Yu uwwa wovon u le, waru i ca le tsugbain, waru i yuwaan le aganda no okolo a ta cine yaa yuwaan Zamawawa.

⁶ I yuwan ulinga na amayun a mantsa suru, ko yaa yuwusan majiyan ma na aza-gbain a du a ri lo zuzu na adu shi. Amma ili i na i la'ai ayi da i yuwan linga du no okolo a ta, cine Asula a ciga ndu i linga, adama a na adu agbashi a Zamawawa a da.

⁷ I yuwan linga du na mazanga, gashi Zagbain da yaa yuwusaan, waru adama a ama a da goon shi.

⁸ I cuwan Zagbain ta ca iliyinkapa a aci o ulinga u na za suru yuwain, ko na ayi a aagbashi a da ko na aagbashi a da shi.

⁹ Adu na i ri azagbain, i guza fo agbashi a du ulobonu. She i damma i ta zuwa le o sowo atsumalima wan. I cuwan, azagbain na agbashi, suru ndu i ta na Zagbain ta de zuwa, waru u ta kalyuwusa za suru unata.

Itana yu uvon ya aza e Itoni

¹⁰ Ikaka yu ukosu i va a tyo ya'a du ayi da: I dana nu ucira wu Zagbain u na u ri mgbain kuci, adama a na o bolo du ta na ayi.

¹¹ Yo oto itana yu uvon i na Asula a ca ndu adama a na Mekerencesu ma cigai ma

pusan du ana, ne da yaa gura isawan nu ucira avu i kuda riya. ¹² Na ama tsa tsu tsu da tsa yuwusan nlangi shi, amma tsu ta nlangi na nan ruhu a wuya o6olo na cira icu'un icu'un i na i ri o tsugono atsuma o uvadi u tsu u nda na ri ni irumbu, waru tsu ta yuwusan nlangi na cira vi iwuya na ri zuva.

¹³ Adama a nda, i tara itana yu uvon i na Asula a ca ndu suru. Ne da o urana wi iwuya yaa vadala shi. I ta yuwan nlangi hali a tyo o ukosu, waru i ta buwa mishin nu ucira.

¹⁴ I fo6o aciyadu! I damma amayun a mantsa suru. Amayun a ta gashi gbakala na vuma tsu nla e ikyun tsara u dana ufo6u u na waa yuwan ili. I yuwan ili i na i ri mejege, adama a na nden n sa'ani u ta gashi utugu wu rumu.

¹⁵ I lyuwa elime nu u'ususu wa Alabari a Sa'ani a na a casu asuvu nden. Ne da wo o'wo gashi i ta na atan a ana a du, waru i ta dana ufo6u ulobonu.

¹⁶ Ili i ro i da nda waru: I lyuwa elime nu ucasu wo okolo e ekere e Yesu Zamawawa. Ucawu wo okolo a du a ta dana gashi araga a na e geshe iliya ya akina yu utan, aza a na Male me tewiyin a tyo ya'a du.

¹⁷ Lyawa iwawi ya Asula yo o'wo du tsa melezu ma araga na tsu geshe aci a du. Waru i dana ufo6u u na yaa yuwan ulinga na Adanshi a Asula. U ta gashi matsun me pe'eni ma na Ruhu va Akiza ca ndu.

¹⁸ Na yaa yuwan ili i ndolo, i yuwan avasa waru i pati Asula a kamba du atsuma e ili suru a mantsa suru cine Ruhu va Akiza roco ndu. Waru ni i ri a avasa, i dana ufo6u. I lyuwa elime na mayan ma avasa kuci adama a ama a Asula suru.

¹⁹ I yuwaan mu fo avasa, cine Asula a ca mu idanshi i sa'ani i na maa damma n na n fara mayan ma adanshi, tsara n yuwan adanshi babu wovon, tsara waru n damma ama ikaka i na Asula o roco ntsu gogo atsuma a Alabari a Sa'ani.

²⁰ Yesu Zamawawa dangwa mu ta mo o'wo malingata ma yi, n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a nda, ayi da i zuwai n ri ugutsuwu na akani gogo atsuma o u'wa wa ali. I yuwan avasa na maa yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani'i n yuwan yi babu wovon, cine wu ntsayi n yuwan.

Icasu yu ukosu

²¹⁻²² N ciga du ta i reve cine n ri waru ni ili i na maa yuwusan. Ayi da i zuwai maq lyungusu Tikiku ya'a du. Ayi za tsu da za na tsu cigai, waru u ta yuwusaan fo Zagbain aganda ulobonu. U ta damma du ili i na yaa cinasa tsu, waru u ta dashi du asuvu ugbamu.

²³ N ta yuwusan avasa Asulā Dada oḅolo nā Zagbain Yesu Zamawawa ca dū asuvu nden, ni icigi, nu ucawu wo okolo ā tyo a za vi Itoni suru!

²⁴ Lyawa Asulā o roco isa'ani yā yi ā tyo ubatā wa aza a na a cigai Zagbain Yesu Zamawawa ni icigi i na yoo koto shi.

Mepepelime ma Bulu a tyo ya Aza a Filibi

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu danaŋ ta atsuma o u'wa wa ali ana u danai mepepelime ma nda a tyo aza e Itoni a na a ri a lyuci va Filibi. U dana yi ta adama u godyoyi le adama e ikambi i na a yuwaan niyi ayi pe o u'wa wa ali, waru tsara u rito le cine a yuwan wuma u sa'ani adama a Kristi Zamawawa.

Bulu damma ta aza e Itoni o o'wo tsu Zamawawa a mantsa suru. U roco le ta cine aa yuwan mazanga ko na a pe o sowuso atsumalinga. U damma le ta a na ili yi ulobonu i da a yuwan ulinga obolo ulobonu.

Na aza e Itoni ana'an e desununa mepepelime ma nda, a tsu yuwan ta asalama adama a na mepepelime ma da ma na ma ri tapu na adansi a mazanga diga atsuma o u'wa wa ali. Ucira u na wo o'woto niyi ne ayi da ucira u na e revei Zamawawa waru na mayan mo ulinga tsara tso o'wo tsa yi. Ucira u ndolo za va aza e Itoni a da suru ana'an cine u danaŋ za va Bulu na aza e Itoni a na a danaŋ pe Filibi.

Ili na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icaŋu na avasa (1:1-11)
2. Urevu u wuma e ekere a Bulu (1:12-30)
3. Zamawawa iroci yu ukadatosu wa aci wa amayun (2:1-18)
4. Alabari a n'utsa ma Bulu (2:19-30)
5. Asula a usu wu (3:1-4:9)
6. Bulu godyoyi aza a Filibi (4:10-20)
7. Icaŋu yu ukosu (4:21-23)

¹ Amu da Bulu, waru Timoti ta pa obolo na amu. Atsu agbashi e Yesu Kristi Zamawawa da.

N ta danasaa azagbain na akambi a aza-gbain a aa'isa a aza e Itoni, waru a tyo aza e Itoni suru atsuma a Filibi aza a na Asula a dangwai.

² Lyawa Asula Dada tsu na Zagbain tsu Yesu Zamawawa roco du isa'ani, reve waru u ca du asuvu nden.

Avasa a Bulu nu ugodyusho

³ N tsu godyusho ta Asula a va a mantsa ma na n cuwain na adu biti.

⁴ N tsu dana ta na mazanga na maa yuwusan avasa adama a du.

⁵ Adama a na i shi ta obolo na amu atsuma a mabaza ma Alabari a Sa'ani adama e Yesu Zamawawa. I fara ta a yuwusan ne a mantsa ma na yu uwwai alabari a nda avu i lyuwa elime na mayan ne hali n gogo.

⁶ Asula a da a farai ulinga u nda atsuma a du, waru n reve ta waa lyawa shi, she nu

ulinga u nda u shiwan o urana u na Yesu Zamawawa aa tawa.

⁷ Mejege ma da n tara ne tsunda adama a du suru. I ta nu ubata langa atsuma o okolo a va adama a na tsu to obolo atsuma a aba'un a Asula. Tsu yuwan ta ne a mantsa ma na n shi o u'wa wa ali na a mantsa ma na n danaŋ faan, waru n danaŋ o mpolo n yuwan adansi a amayun adama a Alabari a Sa'ani.

⁸ Asula e reve ta cine n ciga ndu ni icigi ya Yesu Zamawawa. Waru u reve ta cine n cigai n dana obolo na adu.

⁹ N ta a avasa nicalgai n du n yuwan abunda lon hali u la'a ne. N ta a avasa waru a na yaa lyuwa elime na akungu atsuma o urevu nu ugbozu.

¹⁰ N ta a avasa ne adama a na n ciga du ta i reve ili i na i ri ya abula na amayun, adama i danu cece na wuma u babu unusu hali Yesu Zamawawa tawa.

¹¹ Waru wuma u du u ta danaŋ tapu na mayan me ili i na Asula a cigai waru ili i nda i ta tawaa Asula na tsugbain ni ica. Ili i sa'ani i ndolo ele da ili i na Yesu Zamawawa zuwai a wuma u du.

Alabari a Sa'ani atsuma o u'wa wa ali

¹² Ama a va, n ciga du ta i reve ili i na a yuwaan numu u kamba ta Alabari a Sa'ani a lyuwa elime.

¹³ Gogo nda koyan da pa nda reve ta a na a nla numu na akani adama a na maa yuwusaan Zamawawa aganda. Hali gba na aŋsoja a na aa pirishi ukubu u mogono suru e reve ta a na maa yuwusaan yi aganda. ¹⁴ Waru adama a na a nla numu, aza e Itoni na abunda pa nda a tsura ta ugbanu wo okolo hali gogo nda a ta dansaa ozo o ro adama a Zamawawa no okolo ugbanu babu wovon.

¹⁵⁻¹⁶ Ozo o ro a ta yuwusan alajiya adama a na a ciga numu, waru a ciga ta a yuwan ili i na i ri mejege. Ama a nda a ta yuwusan alajiya adama a na e reve ta Zagbain tawato mu ta pa adama n yuwan mpolo n yuwan adansi a amayun adama a Alabari a Sa'ani. Agba amayun a da waru ama o ro a ta yuwusan alajiya adama a tsushu'un na tsurala.

¹⁷ Ama a nda atsuma a alajiya e le adama e Yesu Zamawawa, a ta no okolo o ro ko'o. A ta yuwusan alajiya ni icigi ya aci i le tsara a tsura ica. Amayun a pe atsuma e le shi waru a kambuwa ugbozu shi. A ciga ta a dashi mu usuduwa atsuma a akani a na n ri.

¹⁸ Agba ko cine tsa da majijan mo okolo me le ma ri, amayun a da a ta yuwusan alajiya e ikaka adama e Yesu Zamawawa. N ta yuwusan mazanga adama a alajiya e le. Waru n ta lyuwa elime na mazanga

¹⁹ adama a na n reve ta avasa a du ni ikambi i Ruhu va Yesu Zamawawa u ta zuwa a lyawa mu.

²⁰ N te icigi kuci n yuwan nden n na maa yuwan ili i na yaa zuwa mu mu uwwa wono wan, amma o unā u ndolo, n ciga ta n yuwan Kristi Zamawawa aganda babu wovon kuci. N shi na wovon de acapa shi, waru n ciga ta n dana nu ucira gogo hali a 'yawa elime adama wuma u va u ca yi tsugbain kuci, ko n ri wuma ko na n kuwa.

²¹ Na n ri wuma, u to o'wo adama a Kristi Zamawawa, agba na n kuwa u ta la'aa mu.

²² Agba na n lyuwa elime na wuma a lipu nda, n ta tsura n lyuwa elime nu ulinga wa Kristi Zamawawa. N gura reve ili i na maa dangwa shi.

²³ Asala a na maa tara u yuwan ta usan. A mantsa mo ro n la'a ta ciga n dana wuma, a mantsa mo ro gba shi, n la'a ta ciga n kuwa adama n danu o'olo na Kristi Zamawawa. N dana o'olo na ayi u la'aa mu ta ulobonu suru suru.

²⁴ Agba n reve ta i buwa ta a zama mu tsara n dana o'olo na adu.

²⁵ Waru adama a na i buwai a zama mu, n reve ta n ta buwa wuma tsara i kungwa atsuma o ucawu wo okolo a du waru ne da yaa ushi mazanga mo ucawu wo okolo a du.

²⁶ Na ne da, na n tawisa ya'a du waru, i ta dana na mazanga ma abunda adama e ili i na i cina numu, waru i ta tsura ili na abunda na yaa zuwa i damma Yesu Zamawawa tu ulobonu.

²⁷ Amma ili i na i farai biti, ayi da, ni i ciga i 'yuwan i yuwan nden n na maa tawaa Alabari a Sa'ani tsugbain adama e Yesu Zamawawa. To, ko n dashi tawa me ene du ko mu uwwa adama a du, n te reve a na i ri mishin a majiyan ma ta ni ifo'oi i ta, o mpolo n na yaa tsura aza a na aa ca okolo a Alabari a Sa'ani.

²⁸ She yu uwwa wovon adama a n'yuwatan n du wan. Ne da woo o'wo le iroci i na Asula na aciyayi aa lungusa le avu gba u wawa du.

²⁹ Adama e Yesu Zamawawa, Asula a ca du ta ili i sa'ani a na a ca niyi okolo, waru u ca du ta ili i sa'ani i na yoo sowo atsumalima adama a yi.

³⁰ I reve ta cine a ca numu atsumalima hali gba gogo nda yu uwwa ta a na ne da u buwai. Adu fo i te reveshe cu'un va atsumalima'a.

2

I dana tsq Yesu

¹ I ta nu ugbamu wa asuvu adama a na i ri u'oluloi na Zamawawa? I ta nu uvotowun wo okolo adama e icigi ya yi? I ta muwwulai

o'olo atsuma a Ruhu va Akiza? I te inda iliyali ya aza a du, reve i ri a kurusu ben ne ele?

² Adama a na n revei ne da u ri, n ciga du ta i zuwa mu mu uwwa uyo'o lon. Apa ili i na yaa yuwan: i salalai vani du ulobonu, i cigalai, reve waru i yuwan ulinga o'olo na majiyan ma ta a yuwusan ili i ta.

³ She i yuwan ili adama a tsushu'un wan, waru she i yuwan ili adama o 'yasan wa avangaci wan. Amma vu tara aciyawu ili i ro wan na vaa yuwusan ili, reve vu dana a majiyan vuma ro la'a wu ta.

⁴ She i dana adama e ili i na i bura ndu goon wan, amma i dana ada ama o ro fo.

⁵ Atsuma a wuma a du ni i ciga i 'yuwan i yuwan majiyan waru i dana aza a mayan ununa Yesu Zamawawa yuwain majiyan reve waru u yuwan.

⁶ Yesu ili i ta i da na Asula foyi, agba u yuwusan majiyan ma na waa uwwa uyo'o u na Asula a uwuusa shi.

⁷ O unā u ndolo reve u kambato aciyayi ili i ro i da shi,

avu wo o'wo unata ana aagbashi.

A matsan yi ta wadilima.

⁸ Reve u dana cine vu revei vuma.

Avu u yuwan tsutoni na Asula, agba u kambato aciyayi ili i ro shi suru suru, hali u kuwa a akpata.

⁹ Adama o ndolo, Asula a 'yasan yi ta, reve u rawato yi ubata u na u la'ai suru suru.

Reve Asula a ca yi ala a na a la'ai ala biti.

¹⁰ Ne da vuma suru aa kingyo na wu uwwa ala e Yesu. ◊

Koyan da atsuma a zuwa na o uvadi u ta yuwan ne.

¹¹ Waru ne da unā biti waa damma a alanga eteshe

a na Yesu Zamawawa Zagbain da, waru ili i nda i ta tawaa Asula Dada na tsugbain.

Yi ikana tsi italyo'o

¹² N'utsa n va, i kurusu ta Asula kuci a mantsa ma na n dana o'olo na adu. Gogo gba a na n ri o'olo na adu shi, i kuru hali u la'a cine i yuwusain. I lyuwa elime nu ulinga u na woo roco a wawa du ta, agba i yuwan ne nu ucasu u tsugbain na wovon.

¹³ Asula a to ulinga atsuma a du, a zuwusa du i ciga i yuwan tsutoni, waru a casu du ucira u na yaa yuwan ili i na i yo'onoto niyi okolo.

¹⁴ She i yuwan mokofo ko nwasanlai atsuma e ili i na yaa yuwusan wan.

¹⁵ Na ne ko za oo goro du adama e ili i ro shi, ko ke'en. I yuwan nden n cece, wuma u na u ri nu unusu shi, adu muwun ma Asula n da atsuma o uvadi wi irumbu za na ri tapu

na ama a na a ri aza e iwuya waru aza a na aa yuwusan unusu kuci. Lyawai wuma u du wi ikana lon tsi italyo' o ubata wa ama a nda.

¹⁶ I guza adanshi a wuma ulobonu, adama ko na Yesu tawa, n gura damma n riyala' anlai e iladi' i shi, waru ulinga u va wo o'wo ulinga we pere shi.

¹⁷ Ucawu wo okolo a du a tyo yi Zagbain na cine yaa yuwusaan yi aganda wo o'wo ta kucci e ekere a yi. Waru u to o'wo she damma a tsun ta mpasa n va atsuma a kucci du. Ne da maa yuwan mazanga, waru n ta yuwan mere obolo na adu.

¹⁸ I yuwan mere adama o ndolo, reve waru i yuwan mazanga obolo na amu.

Bulu lyunguyi ni ikambi

¹⁹ Na Yesu Zagbain usu aa jima shi, n te ifobi i na ma lyunguwa du Timoti. Reve nu u kamba ubata u va n ta yuwan mazanga adama a alabari a na waa tawaa mu adama a du.

²⁰ N ri na za ro tsa yi shi. U te inda iliyali i du i na u la' ai koyan pa.

²¹ N ta dansa ne adama a na koyan da ta majiyan me ili i na u cigai goon, o una u majiyan me ili i na Yesu Zamawawa cigai.

²² Agba i reve ta cine Timoti rocoi aciyayi gashi mawun ma na ma ri obolo na dada va yi da. U kamba mu ta atsuma a alajiya a Alabari a Sa' ani.

²³ Na n reve ili i na aa yuwan na amu, n ta lyungu yi ya' a du.

²⁴ Waru n zuwa ta okolo waa jima shi Zagbain ta zuwa mu n tawa ya' a du.

²⁵ I lyungu ta Abafaroditu ana malingata ma du, reve gba u yuwan ili i na n cigai suru. Za va da atsuma e Itoni, u yuwan ta ulinga obolo na amu, waru soja da obolo na amu. Gogo, n yuwan ta majiyan u lobono ta n lyawa yi u kamba ubata u du.

²⁶ Adama a na u ciga ta u danu na adu lon. U dama ta ana yu uwwai u shi ta ubanakun.

²⁷ Amayun a da u shi ta u banakan, u shi ta u yuwan gashi u ta kuwa. Amma Asula e ene ta iliyali ya yi, reve ana u wawai wuma wa yi, avu u putsu mu na mesun adama a atsumolangu a abunda.

²⁸ Ayi da i zuwai n la' a cigai n lyungu yi ubata u du. Na ye enishe yi i ta yuwan mazanga, ne da atsumolangu a va ee jebe.

²⁹ I raba yi ulobonu atsuma a Zagbain reve i yuwan mazanga lon. Icu'un ya ama o ndolo i ca le tsugbain.

³⁰ I yuwan ne adama a na u shi ta akuwa adama o ulinga wa Yesu Zamawawa, adama a na u tawa ta u shiton ikambi i na adu na aciyadu yaa yuwan shi.

3

Ununa aa tsura utsuru wa amayun

¹ Gogo gba, ama a va, i yuwan mazanga adama a Zagbain! N ta mazanga n danaa du ili i na n damma ndu de. Hali gba u ta dashi kamba du.

² She i lyawa ama a vama o ndolo a pusan du ana wan. Ele da ama a na a tsu zuwa mapada mo uryumbu ma vama, o rotso ta musan me idaba.

³ Atsu tsu ta nu uryumbu wa amayun adama a na tsu ta yuwusan aganda na Ruhu va Asula. Tsugbain tsa tsu tsa tawa ta adama e Yesu Zamawawa waru tsu zuwa ucira u tsu a lipu shi.

⁴ Amu gba n ta gura zuwa ucira e ili i lipu. Na za ro te eneshe u ta tsura ulyuwu wa aci ni ili i nda, n ta la' a yi atsuma e ili i nda suru.

⁵ A pada mu ta uryumbu amu na ayin kunla nu umatsun. Amu atsuma a aza a Isra' ila a da. Amu ugundo wa Banyamit u da. U to rocosu na amayun amu za ve elentsu a Ibrahim a da. Na tsaa yuwan adanshi a Wila, amu Mafarishi ma da.

⁶ Amu za vu ucira da n shi, n zuwa ta aza e Itoni atsumalima. Babu za na ee reme mu nu unusu u makuda mo upasu u ta u Wila.

⁷ De acapa, n shi ta a majiyan gashi ili i nda ili ya abula i da, agba gogo n tara le ili i ro shi, adama e ili i na Zamawawa yuwaan numu.

⁸ Upasu na ne, n te inda ili biti babu abula na n kurato yi nu urevu wa Yesu Zamawawa. Urevu wa Yesu Zagbain Zamawawa va u la' a ta ili biti abula, waru amayun a da. Adama a yi a da mo ocoyi ili biti, avu n tara le tse everi adama mo o'wo za vu Zamawawa suru suru.

⁹ Waru adama mo o'wo obolo na ayi suru suru, m buwa a zuwusaa isa' ani i va ko itoni i wila ucira shi, amma n zuwaa ta Yesu Zamawawa ucira adama u wawa mu. N ta yuwusan ne adama a na ure wa Asula u na waa zuwa tsu mejege obolo na ayi u to ucasu wo okolo.

¹⁰ N ciga ta n reve Yesu Zamawawa, nu ucira u na u 'yasan niyi atsuma a akwakwa. N ciga ta mo o'wo obolo na ayi, adama n reve atsumalima a yi. Waru n ciga ta mo o'wo obolo na ayi atsuma o ukwa wa yi.

¹¹ Ne da n ri nu uzuwu wo okolo na amu fo aa 'yasan mu atsuma a akwakwa!

Lyuwai elime na mpolo

¹² Koto n koto mayan me ili i nda shi, waru koto a zuwa mu n shiwan shi. Amma n ta lyuwusa elime nu ulinga hali a tyo o ukosu na aa zuwa mu mo o'wo ili i na Yesu Zamawawa ciga numu mo o'wo.

¹³ Ama a va, maa dansa n tsura ta de n guza ili i nda suru shi, amma apa ili i na maa yuwusan: N zuwa aciyava e ili ya acapa shi, n to tono nu ucira adama n reme ili i na i ri elime.

¹⁴ N lyuwa tã elime nu ulinga adama n rawa ukosu a mantsa ma na aa ca mu iliyinkapa, a mantsa ma na Asulã ee ðe mu a tyo zuva adama e Yesu Zamawawa.

¹⁵ Koyan atsuma a tsu za na kungwai ðe atsuma a Ruhu u ta yuwan majiyan ne tsunda. Agba ni ili i ro i tã lo na i usuyi shi, Asulã a ta zuwa ðu yee ene ili i na i ri mejege.

¹⁶ Ili i na i la'ai ili biti ayi ða: tsu lyuwai elime ni itoni yi ili i na tsu revei ðe amayun a ða.

¹⁷ Ama a va, kuruyi cine maa yuwusan nden, reve waru i rito a kalyuwusa ama a na a yuwusan nden ana iroci i na tsu ca ndu.

¹⁸ I yuwan nden ne, adama a na ama na abunda a tã lo a nden o ure u na woo rocosu ama ele n'yuwatan ma akpataf e Yesu Zamawawa ða. N damma ðu tã ðe ne, agba hali n gogo n te mesun na abara adama a na ili i nda amayun a ða.

¹⁹ Ama a nda a ta rawa o ukosu reve a cina ukwa suru suru. Ili i na aa yuwusaan aganda goon ayi ða ili i na ele na aciele a cigai adama a lipu le. A tã tsurusa tsugbain atsuma e ili i wono i na aa yuwusan. A zuwa tã okolo e le e ili yu uvadi u nda suru suru.

²⁰ Atsu gba ama a zuva a ða, ubata u na Yesu Kristi Zagbain Zamawawa ri nden. Agba tsu te ipiri ya yi lon o utawu wa yi Zamawawa tsu.

²¹ U ta tawa lipu tsu aza a na a ri nu ucira shi o uvadi u nda, reve u kambato le lipu tsugbain gashi za va yi, u ta yuwan ne nu ucira u gbain u na waa zuwa ili biti i yuwan tsutoni na ayi.

4

¹ Ama a va, n te icigi i ðu, waru n cigai tã me ene ðu. I zuwa mu tã mu n yuwan mazanga waru a ðu ða ookokolo a na a ca numu. Adama o ndolo yi isawan nu ucira atsuma e Itoni yi Zagbain.

Ununa ee isawan mejege

²⁻³ Za va, avu za vu ulinga va amayun ða vu ri obolo na amu, n ta patishi wu vu kamba amaci e re a na a ri ðe obolo na avu. N te ipati ya Afodiya na Sintiki amaci e re a nda, e reme muwulai adama a Zagbain. De acapa a yuwan tã ulinga lon obolo na amu adama a damma ozo o ro Alabari a Sa'ani. Waru a yuwan tã ulinga na Kileme na akapi a aza o ulinga obolo na amu. Asulã a ðana tã ala a ama a nda atsuma a aatagada a ama a wuma u na woo koto shi.

⁴ I yuwan mazanga kuci adama a Zagbain. N tã dashi gba damma ne, i yuwan mazanga!

⁵ I kuru ben na ama suru, i cuwan utawu wu Zagbain u yuwan tã zuzu.

⁶ She i dama adama e ili i ro wan. Agba i yuwan avasa avu i pati Asulã ikambi e ekere

e ili biti. I ðana o godyusho, avu i damma yi ili i na i ri na ayi shi.

⁷ Ni i yuwan ne, i reve tã Asulã a ta zuwa okolo a ðu a ðanu. Ayi nda ayi ða ili i na i la'ai ulobonu upasu ni ili i na ookolo a vuma aa gura reve. Ne ða waã tiga okolo a ðu na asuvu a ðu atsuma a nden n ðu atsuma e Yesu Zamawawa.

⁸ Ama a va, o ukosu n ta dansa ili i nda: i kambuwa ugbozu u ðu e ili i na i ri amayun, waru ni ili i na i rawai a ca tsugbain ni ili i na i ri mejege. I yuwan majiyan me ili i na i ri cece, ni ili yi icigi, ni ili i na yi ntsayi. I kambuwa ugbozu u ðu e ili i na i la'ai ulobonu waru u rawai ica.

⁹ I ðana a mayan me ili i na i ritoi ya'a va suru. Waru i yuwusan ili i na suru yu uwuwa numu adansa. Waru i yuwusan ili i na suru ye ene numu a yuwusan. Adama a na ne ða, Asulã o okolo nden oo o'wo obolo na a ðu.

Bulu damma u godyo ta

¹⁰ Nu ufaru i ðana tã ada a va. N reve tã majiyan mo ndolo ma ðana ðu tã lo, agba i tsura ure u na yaa lyuwa elime ni ikambi i va waru shi. Gogo nda n tã a mazanga a na i tsurai ure u na yaa kamba mu.

¹¹ Maa dansa ili i nda adama a na n lambai shi. O roco mu tã cine maa yuwan mazanga e ili i na i cina numu suru.

¹² N reve tã ili i na a tsu ðe ulambu. Waru n reve tã ili i na a tsu ðe utsuru. N reve tã cine maa ðana a mazanga kuci. N reve tã cine maa ðana a mazanga atsuma o ucuwan na a mantsa ma ambulu. N reve tã cine maa ðana a mazanga atsuma o utsuru wa abunda, ko babu ili suru suru.

¹³ N ta gura yuwan ili biti adama o ucira u na Yesu Zamawawa aa casu mu.

¹⁴ Agba suru na ne, i yuwan tã ili i na i lobono adama i sowo na amu atsuma a atsumalima a na moo sowuso gogo.

¹⁵ Waru a ðu ama a Filibi i reve tã a na a ðu ða goon aza a na a ca numu ikebe adama e ikambi a mantsa ma na n tawa ndu na Alabari a Sa'ani, reve waru n lyuwa elime na mmalu n lyawa Makidoniya. Ko aa'isa a aza e Itoni o ro a yuwan ne shi.

¹⁶ Ko a mantsa ma na n shi Tasalonika i ca mu tã ikebe u la'a tã u tã.

¹⁷ Maa dansa ili i nda adama a na n cigai n dashi ushi une'e u ro ya'a ðu shi. Amma ili i na n cigai ayi ða i tã ushi atsupu adama a na i yuwaan numu isa'ani.

¹⁸ Gogo n tã ni ili i na n cigai suru. Hali gba ili i na n ri na ayi u la'a tã ili i na n cigai. I lyungu tã nu une'e wa abunda o ukere wa Abafaroditu, waru n ushi le tã. Kucci maguru ma sa'ani ma ða, waru Asulã a ushi tã kucci'i waru u yo'onoto yi tã okolo.

¹⁹ Asulã a va, za na aa kalyuwusa mu, u ta ca ðu fo ili i na i cigai suru nu utsuru u

tsugbain tsā yi. Utsuru wā yi ele da ili i na u
ca ntsu o ukere wā Yesu Zamawawa.

²⁰ Adama e ili i nda suru, i ca Asulā Dada
tsu tsugbain babu ukotu. Ami.

Icāsu yu ukosu

²¹ I cāsā aza e Itoni atsumā ā Filibi suru.
Aza ā tsu a na ā ri pa ā tā lyungusu ni icāsu
i le.

²² Waru akapi ā aza e Itoni suru ā tā cāsāsa
đu fo. Aza e Itoni a na aa yuwusan ulinga o
ukobu u tsugono tsā Kaisa ā tā lyungusāa đu
ni icāsu langā.

²³ Lyawa isa'ani† yi Zagbain Yesu Za-
mawawa yo o'wo oḡolo na asuvu ā đu.

Mepepelime ma Bulu a tyo ya Aza a Kolosi

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dana ta mepepelime ma nda a tyo aza e Itoni a na a ri pe atsuma a Kolosi ayi atsuma o u'wa wa ali. Bulu da farai aa'isa aza e Itoni a nda na aciyayi shi. Koto shi u bura ubata'a shi ko ke'en. U reve ta adama aza e Itoni o ubata'a adama e ili i na Abafara damma niyi. Abafara za vi Itoni da za na dana'i obolo na Bulu atsuma o u'wa wa ali.

Aza e Itoni a Kolosi a fara ta itoni yu uritosu i na i ri mejege shi. A shi ta a ciga a putsaa aciyele ili i ro i na lipu cigai, waru a shi ta a ciga a yuwaan nlingata ma Asula aganda na akapi e ili i vama i ro. Bulu dana ta adama u damma le ili i ndolo suru amayun a da shi. U ciga ta u damma le e reve Yesu Zamawawa ca ta vuma ili i na vuma cigai suru. U cuduwa ta ulobonu lon cine Asula na Yesu Zamawawa kambai aza e Itoni.

Ana'an fo, Yesu Zamawawa ca ta ili suru i na vuma cigai adama tsu yuwaan Asula aganda o ure u sa'ani. Aatagada a nda a cuduwa ta adama a nda ulobonu lon a alange e eteshe.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu (1:1-2)
2. Avasa o ugodyusho (1:3-8)
3. Yesu Zamawawa nu ulinga wa yi (1:9-2:19)
4. Wuma u sa'ani na Yesu Zamawawa (2:20-4:6)
5. Icasu yu ukosu (4:7-18)

¹ Amu da Bulu. Asula a dangwa mu ta adama mo o'wo aajiya e Yesu Kristi Zamawawa. Timoti ta pa obolo na amu, ayi mawun ma anawu ma tsu ma da.

² N ta danasa mepepelime ma nda a tyo ubata wa ama a Asula aza a na a ri na nden Kolosi. Ele aza a tsu a da waru o to tono Zamawawa mejege.

Lyawa Asula Dada tsu roco du isa'ani na asuvu nden a yi.

Avasa o ugodyusho

³ Tsu ta yuwusan avasa kuci adama a du, waru tsu to godyusho Asula, Dada vu Zagbain tsu Yesu Zamawawa.

⁴ Ili i na i zuwai ayi da tsu uwwa ta a na i cayi Yesu Zamawawa okolo a du, waru tsu uwwa ta a na i ciga ta ama a Asula suru.

⁵ I ta nu ucawu wo okolo ni icigi i nda adama o uzuwu wo okolo a du, agba Asula a zuwa ta de ili i na yaa zuwusaa okolo de zuva adama a du, ubata u na yee ene yi gogo shi. Yu uwwa ta adama o uzuwu wo okolo a

nda a mantsa ma na yu uwwai ikaka adama a amayun, Alabari a Sa'ani a na a damma ndu.

⁶ Alabari a Sa'ani a nda a vadala ta nden n du o urana u na yu uwwai amayun mejege adama e isa'ani i na Asula oo rocosu aza o unusu. Gogo gba Alabari a Sa'ani a nda'a a ta rawusa ubata suru atsuma o uvadi. U ta matsasan muwun n na waa vadalasa nden ma ama ubata suru ununa u vadala ndu.

⁷ Abafara to ulinga obolo na atsu, waru tsu ciga yi ta lon. Ayi da za na tawaa ndu na Alabari a Sa'ani'i. U yuwaan ta Zamawawa aganda mejege ana malingata ma tsu e memere ma du.

⁸ Ayi da za na damma ntsu ununa Ruhu wa Akiza ca ndu icigi ya ama lon.

⁹ Adama o ndolo, tsu ta yuwusan avasa adama a du kuci. Tsu yuwan ta ne diga o urana u na tsu fara uwwai adama a du, agba tsu lyawa avasa shi. Tsu ta patishi Asula a ca du urevu u mejege e ili i na u ciga ndu i yuwan, waru tsu ta patishi yi u ca du urevu wi ili i ruhu.

¹⁰ Ne da cine yaa yuwusan nden n du maa ca Zagbain tsugbain kuci, avu wu uwwa uyo'o u du. I ta matsan muwun ma abula na yaa yuwusan ili i sa'ani, waru i to roco isa'ani kuci. Ni i yuwan ne, i ta kungwa avu i reveshe Asula kuci.

¹¹ Tsu te ipati Zagbain ca du ucira tsu ucira u tsugbain tsu ya adama i ka'a asuvu waru i dana na ankuri, adama waru i kunu wan. Lyawa u shiton du na mazanga.

¹² Tsu ciga du ta i godyoo Dada kuci. U ta zuwa du i tsura akunda a na waa ca ama a yi atsuma o tsugono tse ekan.

¹³ U wawa tsu ta e ekere a za na ri a tsugbain o tsugono tsi irumbu, waru reve u tawato tsu atsuma o tsugono tsa Mawun ma yi, za na u cigai lon.

¹⁴ Asula a tsupaa tsu ta na mpasa m Mawun ma yi reve tso o'wo faan, ne da u yuwaan ntsu gafura vu nusu tsu.

Kristi Zamawawa la'a ta koyan

¹⁵ Kristi Zamawawa ununa Asula a ri a da u ri, shede ama aa gura ene Asula ne esu e le shi. Ayi da Mawun mo ufaru ma Asula waru u to tsugono tsi ili i na Asula a yuwain biti.

¹⁶ Ne da u ri adama a na Asula a yuwan ta ili biti o ukere wa yi. U yuwan ta ili biti zuva ni ili biti pa o uvadi. U yuwan ta ili i na tsee ene ne esu biti, waru u yuwan ta ili i na tsee ene shi biti. U yuwan ta icu'un i tsugono na cira koko'o suru aza a na a ri ubata u na tsee enda shi. Amayun a da Mawun ma Asula ma yuwan ta ili biti adama ili biti i ca yi tsugbain.

¹⁷ U ta lo kafu ili biti, waru ayi da u zuwai ili biti yo o'wo obolo.

¹⁸ Kristi Zamawawa da aci a aa'isa a aza e Itoni, aza e Itoni waru lipu va yi da. Ayi da za na farai aa'isa a aza e Itoni waru ayi da za na Asula a fara 'yasa'in atsuma a akwakwa, avu u kambatowisa yi wuma. Adama o ndolo, u la'a ta ili biti.

¹⁹ Asula ene ta u lobono ta cine ayi u ri, waru u dana ubata wu Zamawawa suru.

²⁰ Asula a zuwa ta o ure wa Yesu Zamawawa ili yu uvadi ni ili ya zuwa suru a kamba cece ubata wa Asula. Mpasa ma Yesu n da n kambatoi asuvu nden na Asula ana a zuwai mpasa'a moo oco, ayi uvaru a akpata.†

²¹ De aƙapa, i shi ta alanga na Asula. N'yuwatan ma yi n da i shi, avu majiyan me iwuya na linga du kakasa du na ayi.

²² Gogo gba shi Asula a kambato du ta tsu n'utsa ma yi. U yuwan ta ne na lipu Mawun ma yi, za na kuwai a akpata. Adama o ndolo, Yesu Zamawawa tawato du ta a makakan ma Asula, avu yo o'wo babu unusu, ununa ko za aa yuwan adanshi o ro a aci a du shi, na yi isawan a makakan ma yi.

²³ Amma ni i ciga i 'yuwan i lyuwa elime nu u'usunu na ili i nda amayun a da waru ni i ciga i 'yuwan yi isawan pe nu ucira. She i lyawa uzuwu wo okolo a du na ushiyi a mantsa ma na yu uwwai Alabari a Sa'ani wan. A yuwan ta alajiya a Alabari a Sa'ani a nda o uvadi suru, waru amu Bulu, mo o'wo ta aagbashi e itana yi ikaka i nda.

Ulinga wa Bulu

²⁴ N ta uwwusa uyo'o a mantsa ma na aa casu lipu va atsumalima adama a du. N to sowo atsumalima e ili i na i tawai biti, agba suru na ne n sowo atsumalima a na a rawai za na Kristi Zamawawa sowoi shi. Atsumalima'a u tawaa ta aa'isa aza e Itoni ni ikambi za na ayi da lipu va yi.

²⁵ Gogo amu aagbashi a aa'isa a aza e Itoni a da adama a na Asula a zuwa mu ta n damma du ikaka ya yi suru cine u ri amayun.

²⁶ Asula o sokoo ta ama ikaka'a de nu ujimu, agba gogo a mantsa ma nda u roco ta ama a yi ifobi ya yi.

²⁷ Asula o roco ta ikaka ya yi adama a na u cigai adu Atakpaci i reve ili i sa'ani ni ili i gbain i nda. Ili i na i shi usokowu, avu gogo e ene yi a alanga eteshe, ayi da: Zamawawa ta nden atsuma a du, waru ne da i revei a na i ri na akunda atsuma a tsugbain tsu yi.

²⁸ Adama o ndolo a da tsaa dansaa koyan da adama a Zamawawa ubata u na tsu 'yawai suru. Tsu to ronoso le atsuvu waru tsu to rocosu le. Tsu ta yuwusan ulinga nu urevu u na Asula a ca ntsu, adama a na tsu cigai a dana ofolo na Kristi Zamawawa waru oo o'wo wuntsayi na aa 'yawai a makakan ma Asula.

²⁹ N ta yuwusan ulinga lon adama wo o'wo ne, agba n ca ta aciyawa suru suru o ucira u gbain wa Kristi Zamawawa za na aa yuwusan ulinga atsuma a va.

2

¹ N ciga du ta i reve cine n yuwain atyo a na maa yuwan adama a du, waru adama a aza e Itoni atsuma a Lawudikiya, waru na adama a aza e Itoni a na koto a ga'ain na amu shi.

² N yuwan ta ili i ndolo adama n dashi le ugbamu wo okolo waru adama o boluloi ni icigi. Ayi nda u ta lyawa le a tsura ili i sa'ani ya abunda i na i tsu tawa ne e reve ili yu usokowu ya Asula.

³ Adanshi a Kristi Zamawawa da maa yuwusan. Ayi da za na ri uguzu ni ili yu ugbozu suru waru nu urevu u na tsee ene shi.

⁴ N damma du ta ili i nda adama she za gura pusan du ugbozu wan na a yuwan ulinga nu urevu wu uvadi, waru a yuwan mawasan na adu.

⁵ Ko na wo o'woi n ri zuzu na adu shi, okolo a va o to ofolo na adu. Agba n ta a mazanga ma abunda adama a na i ri a yuwusan nden n wuma na wu ntsayi, waru adama a na i ri nu ucawu wo okolo wu ucira a Zamawawa.

Zamawawa tawaa ta na wuma wa amayun

⁶ Gogo gba a na i ushiyi Yesu Zamawawa, Zagbain du, i lyuwa elime ni itoni ya yi.

⁷ I shuwa aralu a du atsuma a yi reve i kungwa atsuma e le. Ne da ucawu wo okolo a du a tsura ikyun yu ugbamu, cine o rito ndu. Ne da waru yaa shiwan nu ugodyusho.

⁸ She i lyawa nanza reme du atsuma a mawasan me pere wan. Mawasan mo ndolo ma ta dana gashi urevu u da, agba uritosu u vuma u da goon. A tawa ta o ucira u ruhu wu uvadi u nda amma ubata wa Kristi Zamawawa da shi.

⁹ Ili i na i ri pe atsuma a Asula suru a ta pe atsuma a Kristi Zamawawa.

¹⁰ I to ofolo na ayi, adama o ndolo ili i na i ri atsuma yi suru a ta pe atsuma a du fo. Waru u ta yuwusan tsugono a aci a cira suru na ama a gbagbain suru.

¹¹ Ana i tawai ya Yesu Zamawawa u pada du ta uryumbu o ure u ruhu. Mapa da mo uryumbu mo ndolo cine vuma tsu pada vuma uryumbu da shi. Ili i na gba Kristi Zamawawa yuwain ayi da u pada ta wuma vu nusu du.

¹² Ana a yuwaan du urumbusu, a cido du ta ofolo na Yesu Zamawawa. Reve a 'yasan du a tyo a wuma adama a na i ri nu ucawu wo okolo atsuma o ucira wa Asula,

za na 'yaşain Kristi Zamawawa aţsumā a akwākwa.

¹³ I danā ta akwākwa adama a nusu du waru adama a na i danai no okolo a nusu. Amma Aşulā a zuwa dū ta i danā wuma aţsumā e Yesu Zamawawa. U yuwaan dū ta gafura vu nusu du suru.

¹⁴ Udaru vu nusu danā ta lo uđanu, waru udaru u nda u ta a aci a tsu. Amma Aşulā a kimusa ta udaru'u, u tara le ta reve u lungusa le ana a vara nle akpata a Kristi Zamawawa.

¹⁵ O ure u nda u da, Aşulā a tawai ucira wu cira na aza a tsugbain. U ca le ta wono a alanga e eteshe a na u lyuwai aci e le a akpata a Kristi Zamawawa.

¹⁶ Adama a nda, she i lyawa nanza kototo dū, adama e ili i na yoo sowo ko i lyuwa wan. She i lyawa le o kototo dū adama a na i kuđai a yuwan abuki a rana va akiza o ro wan, ko a yuwan abuki o Woto Sa'avu wan, ko a na i kuđai o toni wilā wa Ashibi wan.

¹⁷ Adama a na wilā u ndolo oroci e ili i na i ri amayun a da. Zamawawa a aciyayi ayi da ili i na i ri amayun.

¹⁸ Ama o ta lo a na a uwwusa uyo'o lon na a tarasa aciyele ili i ro i da shi ne epen, waru a na yuwusaan nlingata ma Aşulā aganda. She i lyawa ama o ndolo e geshe dū ana yaā ushi ili i na yi ntsayi i ushi a na i lyuwai aci wan. Cu'un va ama ndolo a tsu damma ta ili suru i na e enei, waru wuma u babu a akiza e le u tsu zuwa le ta a 'yaşain avangaci aţsumā o urevu u tsulo tsā le.

¹⁹ Ama a nda a ri obolo na Yesu Zamawawa Aci a lipu shi. Adama a na tsu tu uōolu na ayi a lipu e ekere a aruva o ugbamu a yi, waru tsu ta kungwa nna tsu tsurā ilyalya i tsu nu ucira u tsu diga a Aşulā goon.

²⁰ I kuwa ta obolo na Zamawawa, reve wo o'woto dū faān diga o ucira wu uvadi u nda. Adama a nye i ri oo tono wilā wu uvadi u nda vadamma ađu aza o uvadi a da?

²¹ Wilā u nda u damma ta, "She i guzā ili i nda wan!" ko "She i lyuwa ili i nda wan!" ko "She i ju'wan ili i nda wan!"

²² Wilā u nda u ta adanshi a aci e ili i nda i na i tsu jima shi. Nna tsu yuwan ulinga ni ili i nda, tsu tso oco le ta. Ne da fo wilā u na ama a zuwai.

²³ Wilā u nda a ta gashi a tu ulobonu adama a na a zuwa ta ama a yuwan ukadu o yo'onoto Aşulā okolo, ko o roco ukadatosu wa aci. Agba epen a da, waru a tsu zuwa ta ama a ca aciyele aţsumalimā adama o yo'onoto Aşulā okolo. Agba wilā u nda u tsu kamba vuma na cigai lyawa majiyan me iwuya ni icigi yi iwuya shi.

3

Cine yaa yuwan wuma u cece

¹ Adama a na a 'yaşain ndu obolo na Kristi Zamawawa, i ciga i 'yuwan i zuwa okolo a dū e ili ya zuwa, uba ta u na Yesu Zamawawa ri nden o ukere usa'ani wa Aşulā.

² I zuwa okolo a dū a jiyā e ili ya zuwa, agba she a jiyā e ili yu uvadi u nda wan.

³ I yuwan ili i nda adama a na i kuwa ta ana Kristi Zamawawa kuwai, gogo gba shi wuma u dū u tu usokowu ya Yesu Zamawawa uba ta wa Aşulā.

⁴ Yesu Zamawawa da wuma wa amayun a dū, agba u na u roco aciyayi, ađu fo o to roco dū aţsumā a tsugbain tsā yi.

⁵ Ili i na i ri pe aţsumā a lipu dū, i ciga i 'yuwan yu una ili ndolo suru: ili tsā tsipere, hali ni ili i wono i tsipere i maluwa me icigi i tsipere. I 'yuwan i ciga i lyawa icigi vu cu'un vi iwuya suru. Waru i ciga i 'yuwan i lyawa utsan suru u na u rocoi aganda a amali.

⁶ Ucasu wa aţsumalimā wa Aşulā o ta lo a ta wa a ama a na aa yuwusan ili i ndolo.

⁷ Ne da ađu fo i yuwusain a mantsa ma na i yuwusain ili i nda de.

⁸ Amma gogo i ciga i 'yuwan i vari ili i ndolo suru. She i danā no okolo usuduwu abunda wan. She i yuwan upan lon wan. She i yuwan ule'e wan. Waru she i yuwan adanshi e epen a aci a nanza wan, ko i yuwaan nanza adanshi a vanvama wan.

⁹ She i yuwunlai epen wan, ana wo o'woi i fođo ta de akuci o okolo a dū waru na cine i shi a yuwusan ili.

¹⁰ Gogo yo oto ta okolo a sa'avu waru za na yuwain okolo a sa'avu'u u ta lyuwa elime nu u casu ndu urevu nu u zuwusa ndu yoo o'wo tsā yi.

¹¹ Aţsumā o ure u sa'avu u wuma u nda, wo o'wo ili i ro shi ko ađu aza a Isra'ila da ko Atakpaci. Wo o'wo ili i ro shi ko a pada wu ta uryumbu ko a pada wu shi. Wo o'wo ili i ro shi ko a yu mocin na koto e reve i ta shi, ko diga e elentsu ama a na a cigai addama da. Wo o'wo ili i ro shi ko a yu aagbashi a da ko aagbashi a da shi. Ili i ta i na i la'ai ulobonu ayi da Kristi Zamawawa, waru u ta pe aţsumā a tsu suru.

¹² Adama e ili nda, waru adama a na Aşulā a dangwa ndu yo o'wo ama a yi, waru u zuwa dū ta yo o'wo cece, waru adama a na u ciga ndu, adama o ndolo i guzulai ni ilyali, ni isa'ani. Waru i danā ben na ankuri. Ili i nda yo o'wo tsu utugu u na i tso oto.

¹³ She i danā a muwwulai mu upan vāni dū wan, waru ni i nusunlai, i yuwunlai gafura. Zagbain yuwaan dū ta de gafura, adama o ndolo i yuwunlai gafura ne.

¹⁴ Waru ili i na i la'ai ulobonu ayi da, i ciga i 'yuwan i danā ni icigi. Icigi i da i 6olo ntsu

suru, reve u lyawa tsu tsu yuwain nden na sa'ani.

¹⁵ Lyawa asuvu nden e Yesu Zamawawa yuwan tsugono o okolo a ðu. I yuwan ili i nda adama a na a ðu ama a lipu ta ða waru Asula e ðe ðu ta i yuwan wuma atsuma a asuvu nden. Waru a mantsa suru i godyusho Asula.

¹⁶ I lyawa ikaka ya Kristi Zamawawa ðanu atsuma o okolo a ðu lon waru i ta tsura ugbozu. I yuwan ulinga ni idanshi ya yi i ritoloi reve waru i calai asala a sa'ani. I ðana o godyusho atsuma o okolo a ðu waru a mantsa suru i ðana a canasaa Asula ishupa i sa'ani icu'un icu'un.

¹⁷ Waru ili i na i yuwain suru ko ili i na i dammai suru, lyawa o o'wo gashi vuma na isawain o unā wu Zagbain Yesu ða. Waru a mantsa ma na yaa yuwusan ili i nda, i godyoo Asula Dada kuci e ekere a yi.

Cine yaa yuwan nden a 'wa ðu

¹⁸ Amāci, i toni ali a ðu, adama a na ayi ndolo ayi ða ili i na yi ntsayi ana i toniyi Zagbain.

¹⁹ Ali, i ciga amāci a ðu, waru she i ðana usu ðuwu e ekere e le wan.

²⁰ Muwun, i yuwan tsutoni na mbara n ðu atsuma e ili suru, ne ða yoo yo'onoto Zagbain okolo.

²¹ Nan dada, she i damaton muwun n ðu wan, tsara o o'wo nu uku ðu wo okolo a wuma u le wan.

²² Agbashi, i ciga i 'yuwan i yuwan tsutoni na azagbain a ðu atsuma o uvadi u nda. I yuwan ukadu i yo'onoto le okolo. She i yuwan ne a mantsa ma na a ri lo a kalyuwusa ðu goon wan. I yuwan ne no okolo a ta ko na a shi lo a kalyuwusa ðu shi. Ne ða ya ca Zagbain tsugbain.

²³⁻²⁴ Zagbain Yesu ða yaa lingasaa a mantsa suru. Ama a ða yaa lingasaa shi. Zagbain ta ca ðu ili i na u zuwayi ama a yi o unā wi ili i na i yuwain. Adama o ndolo, i linga nu ukadu u ðu suru.

²⁵ A ðu waru i reve ta nni i yuwan ili i babu ulobonu, a ta tsupa ðu fo ni ili i babu ulobonu u na i yuwain. Adama a na Asula a ri na adangulu shi.

4

¹ Azagbain, i kalyuwa agbashi a ðu ulobonu, waru i guza le ulobonu. I yuwan ne adama a na i reve i na i ri fo na Zagbain zuva.

I yuwan avasa

² I ðana a yuwusan avasa kuci no okolo a ðu ufo ðu waru nu ugodyusho atsuma o okolo a ðu.

³ Waru i yuwaan tsu avasa kuci. I yuwan avasa a na Asula a kpatu'waa ikaka i tsu ure, adama tsu damma ama ili yu usokowu ya Kristi Zamawawa, ili i na i zuwai n ri wunlu na akani.

⁴ I yuwan avasa adama n gura yuwan adanshi e ikaka i nda ulobonu, waru o ure u mejege.

⁵ I ðana nu ugbozu nni i ri obolo na ama aza a na a ri aza e Itoni shi. I yuwan ulinga na mantsa ma na i tsurai biti mejege.

⁶ I yuwan adanshi ni idanshi i sa'ani waru i lyawa adanshi a ðu o o'wo uyo'o u mawwa kuci tsa akpadi. Ayi ða waa kamba ðu i usu yeci i na za ro aa yuwan ðu.

I casu yu ukosu

⁷ Tikiku ta damma ðu adama a va. N ciga yi ta lon. Ayi za vi ikambi va amayun ða za na aa lingasaa Zagbain obolo na amu.

⁸ N lyungu yi ta atsuma a mmala n sa'ani nda a tyo ya'a ðu adama u damma ðu cine tsu ri pa a yuwusan, waru adama u dashi ðu okolo ugbanu.

⁹ Waru n ta lyungusu Unisima. Ayi fo za na oo so ðuwu matsan ma ða waru za tsu na tsu cigai. Waru vuma ta ða atsuma a ama a ðu. A ta damma ðu ili suru i na yaa farasa pa nda.

¹⁰ Arista ta pa obolo na amu o u'wa wa ali. U ta lyungusa ðu ni icasu ya yi, ne ða fo Marku, za na kaka ta ða le na Banaba. Tsu damma ðu ta ðe nu ufaru i ushi Marku nnu u tawa ya'a ðu.

¹¹ Josuwa* za na waru a tsu ðe Yusutu, lyungu ta fo icasu ya yi. Ele nda ele ða aza e Itoni atsuma aza a Isra'ila goon atsuma aza a na tsaa yuwusan ulinga obolo. A ta pa a yuwusan ulinga obolo adama o tsugono tsā Asula waru a ta tanaatosu mu okolo lon.

¹² Abafara vuma ða diga a lyuci ðu, waru aagbashi e Yesu Zamawawa a ða. U lyunguwa ðu ta icasu ya yi. U tsu yuwaan ðu ta avasa babu uro. U tsu pati ta Asula a gbamato ðu waru u zuwa ðu yo o'wo wuntsayi, adama yi isawan nu ucira atsuma e ili i na Asula a cigai suru.

¹³ N ta gura yuwan adanshi a yi ana wi isawaan ndu obolo na aza e Itoni atsuma a Lawudikiya na Hirafoli.

¹⁴ I'utsa ya a ðu a tsu za vu urevu wa aguma Luka ta lyungusu fo icasu ya yi, ne ða fo Dima.

¹⁵ I yuwan ankuri i lyunguwa aza a tsu aza e Itoni atsuma a Lawudikiya icasu i va, waru na Nimfa ka obolo na aza a na o tsu bolotosu o u'wa wa yi.

¹⁶ Ni i koto ðesununa u mepepelimena nda, i lyunguwa aza e Itoni atsuma a Lawudikiya adama ele fo e ðeyinuna. Waru

* 4:11 Josuwa na Tsuyahuda ili i ta ða na Yesu na Tsheleni.

adu fo i denuna mepepeline ma na n danaa nle.

¹⁷ I damma Arikibu adanshi a nda, "Vu 'yuwan ciga vu koso ulinga u na Zagbain ca nuwu suru."

¹⁸ Amu, Bulu, amu da n danai icasu i nda ne ekere a va.

I cuwan na akani a va.

Lyawa isa'ani ya Asula i dana o6olo na adu.

Mepepelime mo Ufaru ma Bulu a tyo ya Aza a Tasalonika

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu da danai mepepelime ma nda waru u dana ta mepepelime mo ro a tyo aza e Itoni a Tasalonika. Tasalonika lyuci gbain da a nge'en m mala ne eden abunda. Waru ubata u da a na ama abunda a ri oo tono amali. Bulu tawa ta atsuma a Tasalonika reve u rito ama adama e Yesu. Ayi pe u davusa ta amuna o ogodo adama u tsura ikebe. Aza e itoni ya amali na abunda o o'wo ta aza e Itoni ya Yesu. Aza a Isra'ila fo atsuma a lyuci'i o o'wo ta aza e Itoni.

A mantsa wa'a, reve azagbain a lyuci'i a uwa tsushu'un, avu o loso Bulu ubata'a. A tyo de, reve Bulu lyungu kambi va yi Timoti u 'yawa u tawa yi ni ili i na yaa farasa na aza e Itoni a na u lyawai de Tasalonika. Timoti tawa yi ta na adanshi a sa'ani, a mantsa ma na wu uwwai adanshi a sa'ani a nda a da Bulu danai mepepelime ma nda.

Abajini o uritosu atsuma e mepepelime ma nda ayi da, cine ili yaa dana a mantsa ma na Yesu a kamba atsuma o uvadi u nda. Ili na abunda i ta fara a mantsa mo ndolo. Tsa'a gura reve urana u na ili i ndolo yaa fara shi, adama o ndolo tsu 'yuwan tsu ciga atsu e ipiri tsu yuwan wuma cine Asula a cigai. Bulu cuduwa ta ili i nda suru atsuma e mepepelime ma nda.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu (1:1-3)
2. Ucawu wo okolo wa aza a Tasalonika ni iroci i le (1:4-3:13)
3. Wuma u na u tsu yo'onoto Asula okolo (4:1-12)
4. Ili i na a zuwusa yaa fara na Zagbain kamba (4:13-5:11)
5. Ili yu ukosu i na aa yuwan ni icasu (5:12-28)

¹ Amu Bulu, na Sila na Timoti, atsu da tsa'a danasaa aza e Itoni atsuma a Tasalonika mepepelime ma nda. U ta a tyo ubata a ama a na a ri aza a Asula waru aza a na a ri aza a Zagbain Yesu Kristi Zamawawa a na a ri de ubata'a.

N ta yuwusan avasa Asula o roco du isa'ani ya yi waru u zuwaa du aba'un a asuvu nden!

Ama a Tasalonika a ta nu ucawu wo okolo

² Atsu tsu godyusho ta Asula adama a du. Waru a mantsa suru na tsa'a yuwusan avasa, tsu yuwaan du ta avasa.

³ Na tsu yuwan adanshi na Asula na Dada tsu adama a du, tsu yuwan ta adanshi e ili i na yaa yuwusan adama o ucawu wo okolo a du. Waru tsu yuwan ta adanshi a du adama o ulinga wu ucira u na i yuwain adama a na i cigai ama. Waru tsu yuwan ta adanshi a du adama o ulyuwu we elime u na ya kalyuwusa Zagbain Yesu Zamawawa nni i ri pe atsuma a atsumalima.

⁴ N'utsa n va, Asula a ta na adu o okolo, waru atsu tsu reve ta a na u dangwa ndu yu o'wo ama a yi.

⁵ Ana tsu damma ndu Alabari a Sa'ani, ni idanshi i da goon shi, amma nu ucira, adama a na Ruhu va Akiza ca du ta urevu lon ana tsu damma ndu amayun. Ana tsu danai obolo na adu, ye ene ta cine tsu yuwain nden n tsu o rocosu amayun e ikaka i tsu.

⁶ Ne da i ritoi i yuwan cine atsu tsu yuwain nden, waru cine Zagbain Yesu yuwain nden ma yi. Ko na atsuma a atsumalima a abunda i ushi ta ikaka'a, Ruhu va Akiza zuwa du ta i yuwan mazanga.

⁷ Ne da fo yo o'woi iroci e ekere a ama a na o toniyi Zagbain atsuma a Makidoniya na Akataya.

⁸ Waru adama a du a da ikaka yi Zagbain i bazai atsuma e ida i ndolo, hali u karalai ubata u ndolo suru. Ama ko te da a uwwa ta adama o ucawu wo okolo a du. Adama o ndolo tsa'a ciga tsu dashi yuwan adanshi o ndolo shi.

⁹ Ama'a na aciyele a lyuwa ta elime a yuwusan adanshi cine i ushi ntsu. Waru a yuwan ta fo adanshi cine i vadalai i lyawai amali a du na cine yaa yuwusaan Asula a amayun aganda za na ri wuma.

¹⁰ Waru a ta dansa cine i ri ufofu a pura makamba ma Mawun ma yi Yesu u tawa diga zuwa. Asula a 'yasan ta Yesu atsuma a akwakwa, waru Yesu dada aa wawusa tsu atsumalima o uge'etosu u na waa tawa.

2

Ulinga wa Bulu atsuma a Tasalonika

¹ Ama a va, i reve ta ana tsu bura ndu pere da shi.

² Cine i revei, tsu dana ta atsuma a Fil-ibi kafu tsu tawa ya'a du. De da a ca ntsu atsumalima reve waru a yuwaan tsu ulamu. Agba Asula a ca tsu ta okolo o ug-bamu u na tsu damma ndu Alabari a Sa'ani a alanga e eteshe, ko na wo o'woi ama o ro e gigeshe tsu ta de.

³ Tsu tawa du ni ikaka i tsu obolo ne epen shi. Waru tsu tawa du na ya yi no okolo o ro de ko'o shi, ko adama a na tsu cigai tsu yuwaan du ugbozu shi. Ne da shi, ko ke'en!

⁴ Asula a usu tsu ta, dada u ca ntsu Alabari a Sa'ani a yi tsara tsu damma ama. Ili i na

tsu cigai ayi da tsu yo'onoto Asula o okolo adama a na ayi da u tsu lyungwa okolo a tsu. Atsu tsu zuwa atsuvu e ili i na ama a dansa shi.

⁵ Adu i reve ta a na ica i na tsu cuwa ndu ica ye epen i da shi, waru Asula na aciyayi u to roco ili i na tsu yuwain, tsu yuwan le adama tso obonu ili suru shi.

⁶ Waru tsu yuwan ili i ro tsara tsu tsura tsugbain e ekere a du shi, ko e ekere a ama a na a buwai.

⁷ O una u na, atsu ajiya e Yesu Zamawawa da, tsu shi ta zuwa du i ca tsu ili. Agba tsu yuwan ne shi, amma, reve tso o'wo ben atsuma a du cine mma tsu ca mawun maani reve waru u golofo yi.

⁸ Tsu ciga du ta lon, waru tsu ta na mazanga ma na tsaa damma du Alabari a Sa'ani a Asula. Waru tsu ta na mazanga ma na tsaa kamba du atsuma e ili icu'un icu'un, adama a na yo o'woi ama a na n cigai lon.

⁹ Ama a va, i cuwan cine tsu yuwain ulinga nu ucira u tsu suru ana tsu dana'i na adu. Usana na ayin tsu yuwusan ta ukadu wi izami yi ikebe adama e ili i na tsu cigai tsu tsula suru. Tsu zuwa a du ume shi, ana tsu dana'i obolo na adu a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani a Asula.

¹⁰ Adu ye ene ta ne esu a du, waru Asula e reve ta ne, a na tsu ri cece na amayun, waru ko za aa gura tsura ili i na woo goro a aci a tsu shi cine tsu yuwain na adu, adu aza a na i usuyi Zagbain.

¹¹ Waru i reve ta cine tsu guzai za suru cine dada tsu kalyuwa muwun ma yi.

¹² Tsu te ipati i du, waru tsu ta casu du adanshi, waru tsu ta zuwusa du, i yuwan nden n na ma'a tawa'a Asula na tsugbain adama a na ayi da u de ndu i uwa atsuma o tsugono tsa yi tsara i tsura tsugbain tsa yi.

¹³ A mantsa suru tsu to godyusho Asula adama a na i usuyi ikaka i na tsu yuwaan ndu alajiya. I damma adanshi a tsu idanshi ya ama a da goon shi. I ushi yi ta cine u ri amayun. Ikaka ya Asula i da. Waru ikaka'a i lyuwa ta elime a yuwusan ulinga atsuma a du aza a na a usuyi.

¹⁴ Ama a va, ana i usuyi ili i na tsu dammai, ama a du a ca du ta atsumalima. Ne da yo o'woi vadamma a'isa aza e Itoni a Asula atsuma a Yahuda. Ama o ndolo a usu ta Yesu Zamawawa, amma ama e le, aza a Isra'ila, a ca le ta fo atsumalima.

¹⁵ Aza a Isra'ila o ndolo o una ta amasula e le, hali ozo o ro e le o una Zagbain Yesu. Gogo a ca tsu ta atsumalima avu o loso tsu o utu. Ama a nda o yo'onoto Asula okolo shi, waru a lyuwan ta ama suru.

¹⁶ A putsu tsu ta a na tsaa yuwan adanshi na Atakpaci, adama a tsura iwawi wan. A ta yuwusan ne waru a ta dashishi nusu le.

Gogo Asula a yuwan ta upan waru u ca le ta atsumalima.

Bulu ciga ta bura le

¹⁷ Ama a va, ana o loso ntsu atsuma a du, tsu jima shi, reve tsu uwa maluwa ma na tsaa kamba ya'a du. Tsu lyawa majiyan ma du shi, ko ke'en, tsu dana' ta na maluwa ma na tsee ene du.

¹⁸ Amayun a da a na tsu shi tsu cigai tse ene du, amu Bulu, n yuwan ta ukadu mantsa na abunda adama n tawa ya'a du, amma reve Male me geshe tsu.

¹⁹ Ili i na i zuwai n cigai me ene du ayi da i ta tawusa tsu nu uzuwu wo okolo, waru i tawa'a tsu ta na mazanga, waru adu da iroci yu ulyuwu wa aci a tsu. I ta zuwa tsu tsu yuwan mazanga a makakan ma Zagbain tsu Yesu nnu u tawa.

²⁰ Amayun, adu da tsugbain tsa tsu na mazanga ma tsu.

3

¹ Adama a na tse enei tsaa gura danu babu na tsu uwwai alabari a du shi, dafa tsu isawantoyi adanshi tsi isawan atsuma a Atina ne'en,

² reve tsu lyungu Timoti ya'a du. U ta yuwusan ulinga obolo na atsu ana aagbashi a Asula, reve waru u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a Kristi Zamawawa. Tsu lyungu yi ta adama u zuwa du i gbama waru u dashi du okolo ugbamu o ucawu wo okolo a du.

³ Tsu ciga du yoo o'wo udamu adama a addama a na i ri pe shi. Na ne suru, i reve ta a na a dangwa ntsu de adama o oso a atsumalima a nda.

⁴ A mantsa ma na tsu dana'i obolo na adu tsu ronuso du ta atsuvu a na addama a ri lo a tawa du babu ujimu. Waru i reve a na addama'a a tawa'i de.

⁵ N reve ta na addama a du, waru maa gura danu babu na mu uwwai ili i na ya'a bala du o okolo a va adama a du shi. Ayi da i zuwai n lyunguwa ndu na Timoti. N lyungu yi ta adama we ene ko ucawu wo okolo a du a buwa ta ugbamu. N ta uwwusa wovon she Za Malyungwa ma lyuwa aci a du o ure u ro avu waru ulinga u tsu woo o'wo pere wan.

Timoti dammai ili i na we enei

⁶ Gogo da Timoti rawai ana wu utai ya'a du. U tawa'a tsu ta na alabari a sa'ani adama o ucawu wo okolo ni icigi i du. U kambuwa tsu ta a na yaa cuwusan na atsu na mazanga, waru i ta maluwa ma na yee ene tsu cine atsu tsu ri a maluwa ma na tsee ene du.

⁷ Ama a va, atsu a aciyatsu tsu ta pa na addama a abunda, waru a ta casu tsu atsumalima lon, amma tsu tsura ta okolo

o utānu adama a na i buwai pe nu ucira aṭsuma o ucawu wo okolo a ḍu.

⁸ Tsu reve ṭa i ṭa mishin nu ucira aṭsuma a Zagbain Yesu, aḡi ḍa gba waa casu tsu maḡaṅa ma asuvu ma na wuma u tsu u tsura ṭa ucira.

⁹ Tsu godyoo ṭa Aṣula lon adama a ḍu! Adama a ḍu tsu ṭa na maḡaṅa ma aḡunda a maḡakan ma Aṣula a tsu.

¹⁰ Urana na ayin tsu ta yuwusaan ḍu avasa babu uro. Waru tsu te ipati ya Aṣula u lyawa tsu tse enishe ḍu adama ni i cigisa ili i ro aṭsuma o ucawu wo okolo a ḍu, tsu ca ḍu.

¹¹ Tsu ta avasa Aṣula Dada tsu na Zagbain tsu Yesu lyawa tsu tsu bura ḍu.

¹² Tsu ta yuwusan ipati Zagbain zuwa icigi i ḍu i kungwa, waru u shiwan hali u kara a rawusa ubaṭa aza a ḍu hali a tyo e ekere a za suru, cine icigi i tsu i shiwain a tyo ya'a ḍu.

¹³ Wi isawaton okolo a ḍu aza a babu unusu aṭsuma a akiza a maḡakan ma Aṣula Dada tsu, a mantsa ma na Yesu Zagbain aḡa ṭawa na aza a akiza a yi.

4

Vu yuwan nden n sa'ani a maḡakan ma Aṣula

¹ O ukosu, ama a va, cine tsu damma ndu aṭsuma a ala a Zagbain tsu Yesu Zamawawa, tsu ṭa fo e ipati i ḍu i yuwan nden n na woo yo'onoto Aṣula o okolo. Tsu rito ḍu ṭa ḍe i yuwan ne waru i ta yuwusan ne. Waru tsu ta patishi ḍu i lyuwa elime na mayan ne,

² adama a na i ta cuwusan ni ili i na tsu rito ndu a ala a Zagbain Yesu.

³ Aṣula a ciga ḍu ṭa i ḍana cece, adama o ndolo i suma cu'un vu unusu u tsipere suru.

⁴ Reve za suru u goloḡo lipu va yi, aḡu u yuwan nden n na n ri na akiza na ama a ca yi tsugbain.

⁵ Ne ḍa yaa yuwan nden aṭsuma e icigi i mayan ma tsipere vadamma aza a amaḡi shi. E reve Aṣula na re va yi shi.

⁶ She vu paala za va wu vi Itoni aṭsuma e ili i nda, vu zami ka va yi wan, adama a na Aṣula a ṭa ṭawa na aṭsumalima o una wi icu'un vu nusu ndolo suru. Tsu rono ḍu ṭa atsuvu na aḡunda.

⁷ Aṣula a ḍe tsu ṭa adama tso o'wo cece, agba u ḍe tsu adama tsu yuwain nden ni idaba shi.

⁸ Za na kuḍaḡi a yuwan nden oo tono wilā u nda, wilā u vuma u ḍa u 'yuwain a yuwan tsutoni na aḡi shi, amma Aṣula a ḍa waa 'yuwusan, za na ca ndu Ruhu wa Akiza va yi.

⁹ Aṣula na aciyayi u rito ḍu ṭa i cigalai, adama o ndolo ili yi lo shi na yaa zuwa mu n ḍanaa ḍu adama e icigi ya aza e Itoni a na wu ntsayi e ene aṭsuma a ama a Aṣula.

¹⁰ Amayun a ḍa, gogo i ṭa ni icigi ya aḡunda a tyo ubaṭa aza e Itoni a na a ri e ida ya Makidoniya. Ama a va, ko na wo o'woi ne, tsu te ipati i ḍu i ḍashi icigi a tyo ya'a le lon.

¹¹ Ili i na yaa la'a yuwan maluwa aḡi ḍa nda: I ḍanu sanyi, i yuwan majiyan me ili i na yaa yuwusan goon, waru i linga ne ekere a ḍu, cine tsu damma ndu nu ufaru.

¹² Ne ḍa ama a na a ri aza e Itoni shi a ca ḍu tsugbain adama a nden n ḍu, waru yaa ḍana a kalyuwusa nanza ca ḍu ikebe shi.

Cine Zagbain aḡa kamba

¹³ Ama a va, n ciga ḍu ṭa i reve ili i na yaa fara na aza e Itoni a na a kuwai, adama i ḍana tapu na aṭsumolangu tsa ama a na a ri nu uzuwu wo okolo shi wan.

¹⁴ Tsu usu ṭa a na Yesu kuwai, waru a 'yasan yi ṭa aḡu u kamba wuma. Waru tsu ca ṭa okolo na Aṣula aḡa ṭawaṭo Yesu waru, u ṭa kamba oḡolo na ama suru a na a cayi okolo ya Yesu kafu a kuwa.

¹⁵ Cine Zagbain Yesu yuwain adanshi na aciyayi a na, aṭsu na tsu ri wuma a mantsa ma na Zagbain aḡa kamba tsa wala elime a aza a na a ri pe ason e le shi.

¹⁶ Zagbain na aciyayi u ṭa cipa diga zuwa. A mantsa ma ndolo ma ḍa ama a uwwa udammu wu ucira wu Zagbain, reve waru a uwwa aḡajini a yisaali o una wu zagbain vu nlingata ma Aṣula, reve a uwwa e ivulusa aavana a Aṣula. Ne ḍa, aza a na a kuwai aṭsuma a Kristi Zamawawa a fara 'yon a tyo zuwa.

¹⁷ Reve aṭsu na tsu buwai wuma aḡu tsu buwa aṭsuma o uvadi reve a fala tsu a tyo aṭsuma e eleshe oḡolo ne ele, aḡu suru ntsu tsu ga'asan na Zagbain zuwa reve tsu ḍana oḡolo na aḡi babu ukotu.

¹⁸ Adama o ndolo i vowontoloi okolo waru i gbatoloi aciyaḍu ni idanshi i nda.

5

¹ Ama a va, ili i ro yi lo na yaa zuwa mu n ḍanaa ḍu cine ko mantsa ma na ili i ndolo yaa fara shi,

² adama a na i reve ṭa ulobonu lon urana wu Zagbain u ṭa ṭawa cine vivu tsu ṭawa na ayin.

³ A mantsa ma na ama aa dansa, "Ili suru i ṭa mejege, asuvu nden ṭa lo waru babu addama o ro," a mantsa ma ḍaḍa ulungusu waḡa riya le babu urevu, cine mḡala n li-matan n ri usan lon na mantsa ma rawa zuzu. A mantsa'a babu ure u mala'aa diga a addama o ndolo.

⁴ Ama a va, she i ḍana aṭsuma e irumbu adama e ili nda wan, waru she i yuwan asalama nnu urana wu Zagbain ṭawa gashi vivu wan.

⁵ Adama a na suru ndu muwun me ekan n da waru muwun mu urana n da. Tsu ri aza e irumbu na ayin shi.

⁶ Adama o ndolo i yuwan ipiri i sa'ani, she i lantsa cine ozo o ro a ri a nlavu wan. I dana e ipiri nu uguzu wa aci.

⁷ Ayin mantsa ma da na ama a tsu lantsa waru mantsa ma da na ama o tso o'wo usowu.

⁸ Agba atsu na tsu ri a nden atsuma e ekan tsu 'yuwan tsu ciga tsu gitsai aciyatsu. Cine soja tsu fofo aciyayi nna wu nla utugu wa araga a makakan ma yi, tsu 'yuwan tsu ciga tsu fofoi aciyatsu adama na Mekerkesu ma tawa, tsu gura lyuwa elime nu ucawu wo okolo ya Yesu awu waru tsu lyuwai elime ni icigi ya ama. Cine soja tsu fofo aciyayi nna wo oto melezu mo uvon, tsu 'yuwan tsu ciga tsu dana nu uzuwu wo okolo a na Yesu a wawa tsu.

⁹ Tsu yuwain ili i nda adama a na Asula a zuwa ta okolo u wawa tsu o ucira wu Zagbain tsu Yesu Kristi. Ayi Asula u tsuwan tsu upan wa yi shi.

¹⁰ Zagbain Yesu kuwa ta adama a tsu, adama tsu yuwain wuma o'olo na ayi babu ukotu. Ayi nda amayun a da na tsu ri wuma ko cina tsu kuwa a mantsa ma na u kambai.

¹¹ Adama e ili i ndolo suru, i gbamatoloi asuvu reve i suwulai aciyadu cine i ri a yuwusan.

Uritosu wu ukosu

¹² Ama a va, i ca aza a na a ri azagbain a du atsuma o ulinga wu Zagbain tsugbain. A linga ta lon atsuma a du waru a damma du ta adama e ili i na i ri ulobonu shi a na yaa yuwusan.

¹³ I ca ama a nda tsugbain waru i ciga le adama o ulinga u le. Waru i yuwan nden n sa'ani vana du.

¹⁴ Ama a va, ni i ciga i 'yuwan i rono orogo atsuvu. I dashi aza a na a tsu lapa uwwa wovon shi okolo ugbamu. I toni ben waru i kalyuwa aza a na a ri nu ucira shi. I yuwan ankuri na za suru.

¹⁵ She i lyawa nanza tsupa iwuya ni iwuya wan, amma i yuwan ukadu i yuwunlai isa'ani waru na za suru.

¹⁶ I dana na mazanga kuci.

¹⁷ I lyuwa elime na mayan ma avasa.

¹⁸ Ko ni ili i ro i fara, i dana na no okolo o ugodyusho, adama a na wo o'woi ili i na Asula a cigai a tyo ya'a du da aza a na a ri aza a Kristi Yesu Zamawawa.

¹⁹ She i geshe Ruhu va Akiza wan.

²⁰ She i kuda a tara adanshi e ili yu usokowu ya Asula ili ya abula wan.

²¹ Amma i 'yuwan i ciga i lyungwa ili suru i na a dammai. I guza ili i na i ri ulobonu.

²² I suma cu'un vi iwuya suru.

²³ Tsu reve ta a na Asula a da aa casu asuvu nden, waru n ta yuwusaan du avasa u zuwa du yoo o'wo aza a akiza o ure suru. N ta yuwusan avasa u geshe okolo na asuvu na lipu du diga a mayan mo unusu e re suru, hali she urana u na Zagbain tsu Yesu Zamawawa kambai.

²⁴ Za na dangwa ndu za va abula da, waru u ta yuwan ili i ndolo.

²⁵ Ama a va, i yuwaan tsu avasa.

²⁶ I casa aza e Itoni a na a ri de suru ni ikatalu ya amayun.

²⁷ N te ipati i du atsuma a ala a Zagbain, i denuna o u'wa wu Zagbain suru mepepe-lime ma nda.

²⁸ N te ipati Zagbain roco du isa'ani ya yi suru.

Mepepelime me Ire ma Bulu a tyo ya Aza a Tasalonika

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu danaa ta aza e Itoni a na a ri pe atsuma a Tasalonika. Ayi da mepepelime me ire ma na u danayi aza e Itoni atsuma a lyuci na ri na abajini e eden a na a ri a nge'en m mala. U dana ta mepepelime ma nda adama a na ama o ro aa yuwusan uritosu u sa'ani shi adama o urana u na Yesu Zamawawa aa kambaa. Ozo o ro e le a damma ta a na a tsura ta mepepelime diga ya Bulu agba epen a da le.

Atsuma e mepepelime ma nda Bulu dana ta amayun e ili i na yaa fara a makambaa ma Yesu. U dashi ta damma ili i na u dammai de adama a adanshi a nda. Bulu yuwan ta adanshi e ili i ta'atsu i na i la'ai ulobonu atsuma e mepepelime ma nda. U damma le ta adama ada a mantsa ma na Yesu aa kambaa. Waru u dammisa le ta atsumalima a na o sowuso ubata wa Asula a da wo utusa shi. Atsumalima a nda o to koto urana u ro reve a tsura wiwuwun. A tyo o ukosu, u damma le ta a yuwan ulinga na atyo o ucira u na a ri na ayi kafu Yesu kambaa.

Ili i na nda suru amayun a da hali a tyo ana'an, cine a danai a mantsa ma ama a Tasalonika a na Bulu danaa nle mepepelime ma nda.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icaṣu (1:1-2)
2. Ukambu wu Zagbain amayun a da (1:3-12)
3. Koto Zagbain kambaa shi (2:1-12)
4. Vu yuwan nden ma agula (2:13-17)
5. Vu yuwan avasa waru vu yuwan ulinga (3:1-15)
6. Avasa o ukosu (3:16-18)

¹ Amu Bulu, na Sila na Timoti, atsu da tsaadanaa mepepelime ma nda e tewee aza e Itoni ya Tasalonika ama a Asula Dada tsu aza a na a ri atsuma e itoni yi Zagbain Yesu Kristi Zamawawa.

² M pati ta Dada Asula na Yesu Zamawawa Zagbain u roco du isa'ani waru u ca du aba'un na asuvu nden!

Avasa o ugodyusho

³ Ama a va, u lobono ta tsu godyoo Asula adama a du kuci, tsu ta yuwusan mazanga adama a na ucawu wo okolo a du a ta kungusa atsuma e itoni nu ucira, waru suru ndu i ta dashishi ncigalai.

⁴ Na tsaayuwusan adanshi a du na aza e Itoni ya Asula bata ro, atsu tsu yuwan

ta mazanga a na yaa kabusa asuvu, avu i buwa nu ucawu wo okolo ko na yoo sowuso atsumalima a malyungwa na awuya.

⁵ Atsumalima a nda o to rocosu Asula e te ge'eto koyan mejeje. Ne da Asula ee kece du atsuma a aza a na aa uwa o tsugono tsa yi, agba gogo adama o tsugono tso ndolo tsa da yoo sowuso atsumalima'a.

⁶ Asula a ta yuwusan ili i na i ri ulobonu kuci. U ta ca aza a na a tawusa du na addama atsumalima. Waru u ta tawaa du na wiwuwun atsuma a atsumalima a du.

⁷⁻⁸ A mantsa ma na Yesu Zamawawa Zagbain aa tawa diga zuva na nlingata ma Asula mu ucira ma yi obolo na akina a makula u ta ca tsu wiwuwun fo.

Zagbain tsu Yesu ta ca aza a na e revei Asula shi atsumalima a aza a na a 'yuwain a yuwan tsutoni na Alabari a Sa'ani a Zagbain tsu Yesu.

⁹ Atsumalima a na oo sowo ayi da ulungusu suru suru. A ta kasa le na Zagbain waru nu ucira u tsugbain tsa yi suru suru.

¹⁰ Ili i nda i ta fara o urana u ndolo a mantsa ma na Zagbain aa kambaa adama u ushi ica na tsugbain e ekere a aza a na a caniyi okolo suru waru a ri aza a yi. Ili'i obolo na adu da, adama a na i usu ta ili i na tsu dammai.

¹¹ Asula a dangwa du ta, waru tsu ta avasa a na Asula aa usu du yi ntsaa yoo o'wo ama a yi. Tsu ta avasa a na ucira wa Asula waa kamba du i yuwan ili i sa'ani i na yaa ciga i yuwan suru. Ucawu wo okolo a du a da waa zuwusa du i ciga mayan me ili i nda.

¹² Ne da za suru aa ca ala a Zagbain tsu tsugbain adama a du, avu a ca du tsugbain obolo na ayi. Ayi nda ili i mayuwaan i da e ekere a Asula a tsu ne ekere e Yesu Zamawawa Zagbain adama e isa'ani i le.

2

Vuma Vama na 'yuwain Wilq

¹ Ama a va, tsu ta damma du ununa Zagbain tsu Yesu Zamawawa aa tawa, na cine oo boloto tsu ubata wa yi.

² She yoo o'ushi na atsumolangu ko udamu adama a ama a na aa dansa a na urana wu Zagbain u tawa ta de wan. A ta gura damma a uwwa ta ne ubata u tsu o uritosu, ko e ikaka ya adanshi, ko e mepepelime.

³ She i lyawa a yuwan du ugbozu ni ili i na aa dansa wan.

Amayun ayi da urana u ndolo waa tawa shi, she na abajini o u'yaasan wa aci e ekere a Asula a rawa reve waru o roco Vuma Vama na aa lungusa suru suru.

⁴ U ta yaasan aciyayi mgbain, reve u tara aciyayi u la'a ta ili i na a tsu de aamali suru. Avu waru u lungusa ili i na aa

yuwusaan aganda suru. U ta uwa atsuma a Aa'isamapada a Asula, avu u damma ayi na aciyayi Asula a da.

⁵ I gura cuwan ana n danai obolo na adu, n yuwaan du ta adanshi e ili i nda.

⁶ Gogo gba i reve ta ili i na yaa guzasa yi, adama a na a to utaa yi a alanga e eteshe na mantsa ma yi ma rawa.

⁷ Agba ko gogo ucira wu ulinga u vuma u na u ri a nlangi na Asula u to ulinga usokowu. Agba za na aa guza yi ta lyuwa elime na mayan ne hali she na a tawa za na aa guzasa yi'i.

⁸ Dada Vuma Vama oo utaa aciyayi, ayi da za na Zagbain Yesu Zamawawa oo kototo nu upepu u wivuwun wu unā wā yi. Ayi da za na Yesu Zamawawa aa lungusa, nu u tawa atsuma a tsugbain tsā yi.

⁹ Vuma vama n nda u ta tawa u yuwan ulinga u Male nu ucira we epen ni iroci ye epen na linga va asalama ve epen.

¹⁰ Waru u ta gura yuwan atyo e iwuya i na waa yuwan wu lumā ama a na aa lungusa. A ta lungusa le adama a na a 'yuwan ta a ciga ili ya amayun reve waru a 'yuwan iwawi i na i tsu utā ubatā wā Asula.

¹¹ Adama o ndolo Asula a lyunguwa le ta ni ili yu ucira i na yaa luluma le, avu u zuwa le a usu epe'en.

¹² Ne da oo kototo le adama a na a shi ta a yuwusa uyo'wo iwuya i na a shi a yuwusan, reve a 'yuwan a usu amayun.

Yi isawan nu ucira

¹³ Ama a va, tsu godyoo ta Asula adama a du. Zagbain ciga du ta waru Asula a dangwa du ta de nu ujimu diga o ufaru adama u wawa du. Iwawi i nda i tawa ta adama a na Ruhu va Akiza kambato ndu cece, waru u tawa ta adama a na i usuyi ikaka ya amayun.

¹⁴ U de du ta i tsura iwawi a mantsa ma na tsu damma ndu Alabari a Sa'ani. Gogo nda i ta gura uwa atsuma a tsugbain tsu Zagbain tsu Yesu Zamawawa.

¹⁵ Ama a va, adama e ili i nda, i ciga i 'yuwan yi isawan mejege, avu i guza ili i na tsu rito ndu atsuma a adanshi na atsuma a madana.

¹⁶ Asula Dada tsu ciga tsu ta. Adama e isa'ani ya yi u ca tsu ta adanshi na asuvu nden nu uzuwu wo okolo u sa'ani u na u ri nu ukotu shi.

¹⁷ Tsu ta avasa Zagbain Yesu Zamawawa na Asula Dada tsu a zuwa okolo a du a gbama. Waru tsu ta avasa a ca du ucira u na yaa yuwan ili i sa'ani, reve waru i yuwusan adanshi a sa'ani.

3

Iyuwaan tsu avasa

¹ Ama a va, o ukosu u mepepelime ma nda, n te ipati i yuwan avasa adama a tsu. Ili yu ufaru, i yuwan avasa adama e ikaka yi Zagbain i baza go'o avu ubata u na u rawai biti, a tara yi na abula ununa i yuwain a mantsa ma na ikaka'a i rawa ndu.

² Waru i yuwan avasa a wawa tsu e ekere a ama a vama na ama e iwuya, adama a na vuma suru da cayi Zagbain okolo shi.

³ Amma Zagbain za va abula da, u ta ghamato du, avu u geshe du e ekere a za vama.

⁴ Tsu ta nu uzuwu wo okolo atsuma a Zagbain a na yaa yuwusan ili i na tsu damma ndu, waru tsu ta nu uzuwu wo okolo i ta lyuwa elime na mayan ne.

⁵ Lyawa Zagbain roco du cine Asula a ciga ndu, waru u roco du cine yaa kafa asuvu na atsumalima ununa Zamawawa kafai asuvu.

Morono ma atsuvu adama a qza o uku du

⁶ Gogo gba ama a va, tsu ta zuwusa du i yuwan ili i nda atsuma a ala a Zagbain tsu Yesu Zamawawa: Yi kasa na vuma suru na ri nu uku du atsuma a du waru za na aa yuwusan nden ma yi a kurusu uritosu u na i tsurai ya'a tsu shi.

⁷ Adu na aciyadu i reve ta cine wuntsayi i toni ili i na tsu yuwain. Ana tsu danai na adu, tsu dana aza o uku du shi.

⁸ Tsu ushi ilyalya une'e ubata wu za ro shi, shede na tsaa tsupa. Tsu linga ta lon urana na ayin adama tsoo o'wo itana a tyo ya'a du wan.

⁹ Tsu yuwan ta ne ko na tsu ri na tsaa zuwa du i lyuwato tsu, avu gba tsu 'yuwan adama tsu lyawaa du iroci i na yaa kuru.

¹⁰ A mantsa ma na tsu danai obolo na adu, tsu zuwaa du ta wila u nda: "Za na suru lingai shi, she u lyuwa wan."

¹¹ Gogo gba tsu uwua ta ozo o ro atsuma a du a ta a nden me pere, reve a 'yuwan a linga, reve a uwa e gesheshe ulinga wa akapi a ama.

¹² Adama o ndolo, atsuma a ala a Zagbain tsu Yesu Zamawawa, tsu ta patishi icu'un ya ama o ndolo, tsu ta gba waru a dansaa le, e reme ulinga adama a tsura ilyalya waru a danu ben.

¹³ Ama a va, she i kunā mayan me isa'ani wan ko ke'en.

¹⁴ I kalyuwa aza a na a 'yuwain a kuru ili i na tsu dammai atsuma e mepepelime ma nda ulobonu. Yi kasa ne ele, adama o o'wo na wono.

¹⁵ She i tara ama a nda ana n'yuwatan n du wan, amma i yuwan adanshi ne ele ununa yaa yuwan adanshi na aza a du, za na lobonoi i bara yi adama o unusu u na waa yuwusan.

Icasu yu ukosu

¹⁶ Lyawa Zagbain va asuvu nden na aciyayi u ca du asuvu nden a yi kuci atsuma e ili i na i farai suru. Lyawa Zagbain dana obolo na adu suru.

¹⁷ Gogo nda apa icasu i va, amu da n dana niyi ne ekere a va. Amu, Bulu, ne da n tsu yuwan o ukosu wu mpepelime n va suru, waru o to rocosu aza a va a da na amayun.

¹⁸ Lyawa isa'ani yi Zagbain tsu Yesu Zamawawa yo o'wo obolo na adu suru.

Mepepelime mo Ufaru ma Bulu a tyo ya Timoti

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu da danai mepepelime ma nda a tyo ya Timoti. Timoti tsu walasa ta obolo na Bulu kuci adama a damma ama ada e Yesu. A mantsa ma na u danai mepepelime ma nda, Timoti yuwusan ta ulinga a kandaruwusa mɓanga n lyuci va Afisu.

Bulu danaa ta Timoti tsara u kamba yi atsuma o ulinga u na woo ronoo aa'isa o ubata'a adanga. Adama o ndolo ayi mepepelime'e u ta tapu na cine aa dangwa azagbain, waru na cine wuntsayi aza e Itoni a yuwan nden n le atsuma o ulinga wa Yesu Zamawawa.

A'isa aza e Itoni ana'an bata da na aza e Itoni oo rito amayun adama a Asula waru ubata u na aa linga suru obolo adama a kambulai waru a kamba fo ama e ili i na ya bala le. Ayi mepepelime ma nda u ca ta azagbain a aa'isa aza e Itoni uritosu ni iroci i sa'ani waru adama aza e Itoni suru.

Ili i na iri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icaşu (1:1-2)
2. Cine aa'isa aa yuwan wuma (1:3-3:13)
3. Ili i na Asula o soko ntsu (3:14-4:5)
4. Asala a Bulu a tyo ya Timoti (4:6-6:21)

Ucuduwu

¹ Amu da Bulu, za na aa danasaa wu. Amu aajiya e Yesu Kristi Zamawawa da adama a na Asula na Yesu a zuwa yi ta wo o'wo ne. Asula ayi da za vi iwawi i tsu. Yesu Zamawawa waru uzuwu wo okolo a tsu.

² N ta danasaa wu Timoti, mawun ma amayun ma va adama o ucawu wo okolo a wu.

Asula a da Dada tsu, waru Yesu Zamawawa ayi da Zagbain tsu. N ta yuwusaan wu avasa a ca wu icigi ni isa'ani na asuvu nden.

Vu dana nu urevu u munlu me epen

³ Ana n kara a tyo e ida ya Makidoniya, n damma wu ta wu danu atsuma a Afisu. Adama a na n ciga nuwu vu bara ama o ro adama a lyawa uritosu wi ili i na iri mejege shi.

⁴ She a kuru ofoli a alabari e pere wan, agba she a lungusa mantsa e itoni ya alabari o ugeru u limatan wa agadu a nkaya wan. Nna a yuwan ne a tsu tawa ta nu nronuloi ma adanshi n na n tsu kamba ama a yuwan wuma wu ucawu wo okolo e ekere a Asula shi.

⁵ Ili i na i zuwai vaa bara le tsunda ayi da adama koyan na ri lo u shiwan ni icigi.

Icigi i nda i tsu utu digu o okolo a na a ri cece, na asuvu a sa'ani, nu ucawu wo okolo a amayun.

⁶ Amma ama o ro a batsa ta a lyawa ili i nda. Reve a lungusa mantsa ma abunda a adanshi e pere.

⁷ A ciga ta o o'wo munlu n Wila ma Asulazuva, agba a ri nu urevu wa amayun e idanshi'i shi ko ana a ri afalu a na e revei.

⁸ Tsu reve ta Wila wa Musa u tu ulobonu nna vuma yuwan tsutoni na ayi ununa Asula a cigai.

⁹ Waru tsu reve ta Asula a zuwa Wila'a adama a aza a na a ri na abula shi. Amma u zuwa ta Wila'a adama a aza a na a 'yuwain a yuwan tsutoni waru na aza a na aa yuwusan ili yu uwuyanu a mantsa suru. Waru u zuwa le ta adama a aza a na a 'yuwain Asula waru na aza a na aa yuwusan unusu. U zuwa le ta waru adama a aza a na asuvu e le a ri cece shi, waru na aza a na aa yuwusaan Asula aganda shi. U zuwa ta Wila'a waru adama a aza a na aa gura una nan dada na nan mma le. U zuwa le ta adama a aza a mona.

¹⁰ Waru u zuwa le ta adama a aza a na aa yuwusan tsipere, na ali a na oo vosun na ali waru na amaci a na oo vosun na amaci. Waru Wila'a u ta lo adama a aza a na a winasa aza e le ana agbashi, na aza a na a yuwusan epen obolo na aza a na a yuwusan epen o ukobu wu uge'etosu. U zuwa ta Wila u ndolo adama a ama a na a yuwusan ili i wuya icu'un icu'un i na i wasain uritosu u sa'ani.

¹¹ Uritosu u sa'ani u ta ntsaa na adanshi e ikaka i sa'ani i na moo ritosu adama a Asula a sa'ani. Ayi nda ayi da ikaka i sa'ani i na Asula a ca numu tsara n damma ozo o ro.

Isa'ani ya Asula a tyo ya Bulu

¹² N godyoo ta Yesu Zamawawa za na ri Zagbain tsu, u ca mu tu ucira. Reve u ca mu ulinga wa abula wa yi tsara n yuwaan yi.

¹³ Ili ya asalama i da, a na u yuwan ili i nda, adama a na n shi ta n tsu yuwusan adanshi a vama e ekere a ala a Zamawawa. N yuwusan ta ugege wa ama a yi tsara n yuwaan le iwuya o ure u na maa gura suru. Na ne suru Asula o roco mu ta isa'ani ya yi adama a na n yuwusain ili i ndolo suru atsuma o ulambu wu urevu waru babu na n cayi okolo.

¹⁴ Zagbain yuwaan mu ta isa'ani ya abunda. Adama e isa'ani ya yi u zuwa mu ta n ca okolo, reve u ne'e mu icigi i na Zamawawa Yesu rocoi ama.

¹⁵ Yesu Zamawawa tawa ta atsuma o uvadi tsara u wawa aza o unusu. Ikaka'a amayun a da, waru vadi suru usu ikaka'a. Waru atsuma a ama, amu da n shi n la'ai koyan da unusu suru.

¹⁶ Adama o ndolo, Yesu Zamawawa yuwaan mu ta isa'ani, reve waru u roco mu ankuri babu utyo, tsara mo o'wo iroci e ekere a aza a na aa tawa a usu na aca pa adama a tsura wuma u babu ukotu.

¹⁷ Tsu cayi Asula ica, reve waru tsu ca nyi tsugbain. Tsu yuwusain ne babu ukotu. Ayi da Mogono ma babu ukotu, za na a tse ene shi, agba u tsu kuwa shi. Ayi da Asula a nde'en. Ami.

¹⁸ Kafu mantsa ma nda, ama o ro a yuwan ta adanshi adama e ili i na vaa yuwan. Mawun ma va, Timoti, uwwa adanshi a va, waru adanshi a va u toni ta adanshi a na a yuwain a aci a wu de aca pa. N ciga ta adanshi a nda a ca wu ucira u na vaa yuwan mpolo n sa'ani.

¹⁹ Avu a yuwusan ne mpolo, vu guza ucawu wo okolo a wu waru vu dana na asuvu a sa'ani. Ozo o ro a 'yuwan ta na aa lyawa ucawu wo okolo e le u lyuwa elime a asuvu a sa'ani e le, ne da ucawu wo okolo e le a langai ana upepu wu ucira u tsu lungusa wantsun.

²⁰ Ama o ro a na a yuwain ne, ele da Hamanaya na Iskandari. Reve n ca ama a nda e ekere o ucira u Male, ne da oo rito she a yuwaan Asula adanshi a vama† wan.

2

Uritosu adama a aganda

¹ Ili yu ufaru, n ciga ta n damma wu vu yuwaan za suru avasa. Nna vaa yuwan ipati ya wu, vu pati Asula u roco le isa'ani ya yi, reve vu damma Asula vu godyo ta.

² Tsu yuwain ngono na aza a na a ri na tsugbain suru avasa tsunda. Tsu yuwain ne adama tsu yuwain nden n sa'ani no okolo nden. Vu yuwan ne adama tsu yuwain cu'un vu nden n na Asula a cigai, waru tsu ta yuwan nden n sa'ani na ama.

³ Mayan ma avasa tsunda u tu ulobonu, waru tsu to yo'onoto Asula okolo nna tsu yuwan ne.

⁴ Asula a da za na tsu wawa tsu, waru u ciga ta u wawa ama suru. Waru u ciga ta ama suru e reve ili i na i ri amayun.

⁵ Asula a ta da. Waru vuma ta ta lo na tsu uwa e memere ma Asula na ama. Vuma ta ndolo ayi da Zamawawa Yesu goon.

⁶ Yesu Zamawawa da goon za na tsulayi koyan da ufa lu, ana u cayi aciyayi reve o una yi. Asula a ca ta ikaka i nda a tyo o uvadi a mantsa ma sa'ani ma na u dangwai.*

⁷ N damma du ta mejege suru suru, ana n damma ndu Asula a dangwa mu ta mo o'wo

ajjiya na za va alajiya. Ulinga u va ayi da n rito Atakpaci ucawu wo okolo wa amayun.

⁸ A mantsa ma na i bolotoi biti adama i yuwaan Asula aganda n ciga ta ali a 'yasan ekere e le zuva, nna a yuwusan avasa, waru n ciga ta ekere o ndolo a dana cece. She a tsura upan ko mawasan atsuma a aza a na aa yuwusan avasa wan.

⁹⁻¹⁰ Waru n ciga ta amaci o oto itana i na yi ntsayi amaci a amayun o oto. O oto itana ulobonu, waru o oto itana i na yaa varu ama wan. O tsu roco ta ulobonu u le atsuma e ili i na aa yuwusan. Madava me le ma da mo tso roco ulobonu u le ko iliyatsuvu i zinariya i na oo oto da shi. Waru iyedi yi ikebe† i le i da yoo rocosu ulobonu u le shi. A suma ili i ndolo suru.

¹¹ Amaci o polo atsuvu reve waru o rito ben na a yuwin tsutoni.

¹² N lyawa amaci o rito ali shi, waru n lyawa le a tsura tsugbain a aci a ali shi. Amma amaci o polo atsuvu ulobonu.

¹³ Ili i na i tawa na ne ayi da Adamu da Asula a fara yuwain, reve u kuru na Hawa.†

¹⁴ Reve waru Mekerenkesu ma pusaan ka ugbozu, dada unusu wee teme. Mekerenkesu ma pusaan Adamu† ugbozu shi.

¹⁵ Adama o ndolo, Asula a ta wawa amaci ana aa matsasan muwun, agba waru a dana nu ucawu wo okolo. A 'yuwan a ciga a yuwan icigi waru a yuwan wuma u na Asula a cigai. A yuwan nden n wuma u mejege.

3

Uritosu adama a azagbain

¹ Adanshi a nda amayun a da: Vuma na cigai wo o'wo zagbain† atsuma a aza e Itoni, u ta zama ili i sa'ani.

² To, zagbain nu u ciga u 'yuwan u yuwan wuma u na ama aa yuwan adanshi a vama adama a yi wan. U ciga u 'yuwan woo o'wo vali vu ka ta. U ciga u 'yuwan u golofo aciyayi, waru u dana nu ugbozu. U dana na ala a sa'ani. U kalyuwa omocin a na a tawusa o u'wa wa yi ulobonu, waru u gura rito ama.

³ She vuma ndolo wo o'wo ososowi wan, she u dana za vu ulungusu wan. U ciga u 'yuwan u dana ben. U 'yuwan u ciga u ciga nden n lafiya. She wo o'wo za vi icigi yi ikebe lon wan.

⁴ U ciga u 'yuwan u guza u'wa yi ulobonu, reve waru muwun ma yi n yuwan tsutoni, waru a uwwa adanshi a yi.

⁵ Na vuma gura guza u'wa wa yi ulobonu shi, cine waa gura guza aa'isa a aza e Itoni a Asula?

* 2:6 Ure u ro u na aa damma urevu wa yi ubata u nda ayi da: Ukuwa wa Yesu tsu kucci urotsu u da u na woo rocosu Asula a ciga ta a wawa ama. Urotsu u ndolo u tawa ta a mantsa ma na wu ntsayi. † 2:9-10 Ayi danshi Tshuheleni "iyedi yi ikebe" u ta yuwusan adanshi a muwara, cu'un muwara n na a tsu tsura atsuma e inama i mala (Mat. 7:1).

⁶ She za na oo o'wo zagbain wo o'wo za vi Itoni i sa'avu wan, adama u 'yaŋaŋ avangaci wan o unā u na a dangwa niyi zagbain babu na u jimai, reve Mekerkenkesu ma yuwan ulinga nu uvadu u ndolo reve u varu yi wan.

⁷ Waru aza a na a ri pe atsuma a aa'isa'a shi a yuwan adanshi a sa'ani a aci a yi ne da ama a yuwan adanshi a vama a aci a yi shi, waru waa riyā o wono a maza ma Mekerkenkesu shi.

⁸ Ne da waru akambi a azagbain^o† a aa'isa a aza e Itoni a ciga a 'yuwan ama a ca le tsugbain waru a dana ama a abula. She oo o'wo osowoi wan, waru aa dana ni icigi yi ikebe uwuyanu wan.

⁹ A ciga a 'yuwan o toni ili ya amayun i na Asula o roco ntsu adama a wuma wa aza e Itoni. A ciga a 'yuwan a dana na asuvu a sa'ani.

¹⁰ Kafu ama a dangwa le a yuwan ulinga wi ikambi ya azagbain a aa'isa'a, a yuwan ne'en ulinga u ro u na woo roco ama a abula da waru a ta gura. Na a gura yuwan ulinga'a ulobonu, to, a ta gura o'wo akambi a azagbain a aa'isa'a.

¹¹ Ne da waru ka vu kambi va azagbain va aa'isa a aza e Itoni u ciga u 'yuwan e reve yi na abula, waru u dana za va adanshi a vanvama wan. U gura bana aciyayi waru e ili i na waa yuwusan suru, u dana na amayun.

¹² Kambi va azagbain va aa'isa a aza e Itoni u ciga u 'yuwan wo o'wo vali vu ka ta. U gura bana u'wa wa yi ma'abula ulobonu.

¹³ Kambi va azagbain a aa'isa a na a yuwain ulinga u sa'ani u ta tsura atsupu a tsugbain e ekere o ozo o ro waru a ta dashi yi okolo ugbamu atsuma o ucawu wo okolo a yi e ekere e Yesu Zamawawa.

¹⁴⁻¹⁵ N zuwa ta okolo a na maa tawa ya'a wu gogo. Agba na n tsura n tawa kedu shi, ayi da i zuwai maa danasaa wu ili i nda, adama vu reve cine wu ntsayi ama a danu atsuma o u'wa wa Asula. Za na ayi da aa'isa a aza e Itoni a Asula a na a ri wuma, ayi da atsura ni ikyun ya amayun.

¹⁶ Apa abajini a amayun o ucawu wo okolo a tsu za na Asula a shi o soko ntsu:

Zamawawa tawa ta na lipu vuma,

Ruhu va Asula roco ta a na ayi da Za va abula'a.

Nlingata ma Asula me ene yi ta, waru a yuwan ta adanshi a yi o uvadi suru.

Ama bata bata atsuma o uvadi a zuwa ta okolo e ekere a yi,

reve Asula a tara yi a tyo zuva ubata u tsugbain. ◇

4

Morono ma atsuvu adama a munlu me epen

¹ Agba Ruhu va Akiza† damma ta a alanga eteshe, a mantsa mo ukosu ozo o ro a ta lyawa ucasu wo okolo e ili ya amayun. Reve o toni nan ruhu wu upusaŋu wu ugbozu ni ili i na otoni a lima o rocosu.

² Aza a na o tsu roco ili i ro reve a 'yawa a yuwan ili i ro ko'o a ta tawa nu uritosu wo otoni a lima. Asuvu e le a kuwa ta de, ununa lipu na rumu vu usuduwu kukulaŋto.

³ Munlu n nda n ta dansa, u ri ulobonu a yuwan lolo shi, waru u ri ulobonu a lyuwa ilyalya i ro shi. Agba Asula a yuwan ta ilyalya i ndolo adama aza a na e reve amayun waru a usuyi amayu'un, a lyuwa reve a yuwaan Asula mazanga.

⁴ Ana wo o'woi ili i na Asula a yuwain suru a tu ulobonu, she tsu 'yuwan ili i ro pe wan. Tsu ushi nle na mazanga no okolo o ugodyusho.

⁵ Tsu reve ta adanshi a Asula na avasa a kambato le ta akiza.

⁶ Vu roco aza e Itoni ili i nda. Na vu yuwan ne, vu to o'wo aagbashi a abula e Yesu Zamawawa. Waru ne da avu aciyawu vaa yuwan ucira atsuma e ikaka ya amayun e ili i na vu usuyi nu uritosu u sa'ani u na yoo tono.

⁷ She vu zuwa atsuvu e yitele i na e icinai na Asula, ko adanshi o tsulo wan. Apa nda ili i na vaa yuwan: Vu yuwan ukadu tsara vu tsura ucira atsuma e isa'ani cine Asula a ri.

⁸ U tu ulobonu vu sudato lipu va wu tsara vu tsura ucira, amma na vu yuwan wuma adama vu yo'onoto Asula okolo, u tsu tawa ta ni isa'ani atsuma e ili suru. U tu ulobonu ya'a wu gogo, waru ne da waa dana a wuma wa wu we elime.

⁹ Ikaka i nda suru amayun a da, waru u tu ulobonu a usu le suru.

¹⁰ Atsu tsu ta yuwusan abajini o ulinga na atsumalima tsara ama a usu amayu'un. Tsu yuwan ta ne adama a na uzuwu wo okolo a tsu e ekere a Asula a da u ri, za na ri wuma, ayi da u tawai na mawawa ma ama suru, waru mawawa ma Asula u te e ekere a aza a na a usuyi suru.

¹¹ Vu rito ili i nda, reve vu zuwa za suru u reve le.

¹² She vu lyawa ama o rono wu e ida adama a na vu buwai mawun wan. Ciga 'yuwan vo o'wo iroci i na aza e Itoni aa kuru. Voo o'wo iroci atsuma a adanshi a sa'ani na nden n sa'ani. Atsuma e icigi voo o'wo iroci. Ciga 'yuwan voo o'wo iroci atsuma o ucawu wo okolo o ugbamu. Voo o'wo za vi izami ya amaci wan.

¹³ Vu deshe nu unā ama Adanshi a Asulā waru vu cuduwusa le, reve waru vu ritosu le. Vu yuwusan ili i nda hali n tawā.

¹⁴ She vu 'yuwan une'e u sa'ani u na Asulā a ca nuwu wan, a mantsa ma na azagbain a aā'isā a aza e Itoni a kuruwā nuwu ekere, reve a yuwan adanshi a Asulā a aci a wu.

¹⁵ Vu yuwan ili i ndolo nu ucira wā wu suru. Vu yuwan ukadu vu yuwan ulinga u sa'ani adama ama ene ununa vaa lyuwusa elime.

¹⁶ Vu yuwan ugbozu nā wuma wā wu ni ili i na voo ritosu. Vu guzā ili i na i ri mejege ulobonu, ne da Asulā a wawa wu, waru u ta wawa aza a na a uwwa nuwu.

5

Asalā adama a adanshi no ozo o ro

¹ She vu yuwaan aabara adanshi nu upan wan, amma vu yuwaan yi adanshi ben gashi dada vā wu da. Vu yuwan adanshi no olobo gashi azawawa'a a wu a da.

² Vu yuwaan mukuci ununa vaa yuwaan makuci mā wu, waru vu kuru ne esheli na akiza cine vā kuru na azawawa'a a wu e esheli.

³ Aza e Itoni a kamba marunā ma na mā ri nā za na aa kamba yi shi.

⁴ Amma nnu u ri nā mawun ko muwun n tsukaya, na a ciga a 'yuwan o rito ure u sa'ani u na a usuyi tsarā o roco isa'ani ya Asulā atsumā o u'wa u le nna aā kalyuwusa aza a na a matsan nle. Ayi nda ayi da ure u na aa tsupa aza a na a matsan nle adama a na a kungwato nle. Waru Asulā a tsu uwwa tā uyo'o wi ili i ndolo lon.

⁵ Marunā ma amayun, za na ri nā za vi ikambi shi, za na ri a nden mā yi e ekere a Asulā da u gbasatoi. U tsu patishi tā Asulā kuci, a yuwusan avasa urana nu usana suru.

⁶ Marunā ma na gba mā ri a nden adama a mawwa mo uyo'o goon, aakwākwa a da o okolo, ko na u ri wuma.

⁷ Vu rito aza e Itoni ili i nda suru, adama ama a tsurā ili i vanvama i na a damma aci e le wan.

⁸ Aza a na gba a 'yuwain a kalyuwā mmaci n le, hali nā mmaci n na a ri mpana n tā, a 'yuwan tā a usu ili i na tsu ushiyi. Icu'un ya ama o ndolo a la'a tā aza a na a ri aza e Itoni shi ulambu wā afulā.

⁹ Marunā ma na ma ntsayi mā ushi ikambi, ayi da za na rawai a'wan kupotāli waru u bānā tā vali vā yi ulobonu.

¹⁰ U danā ni ica e ekere a ama adama a wuma u sa'ani u na u yuwain. Vu yuwan yeci i nda: U kungwato tā muwun mā

yi ulobonu? U gura tā bānā omocin? U gura tā yuwaan aza e Itoni tsgbashi nu ukadatosu wa aci? U kamba tā aza a na a ri atsumālima? U danā tā ufoḅu u na waa yuwan isa'ani kuci?

¹¹ She aza e Itoni a kamba nrunā n na m buwai wawa'a ne tsunda wan. Adama a na ucira wi icigi u lipu u le u ta la'a ucawu wo okolo e le ya Zamawawa, reve a tawā a yuwan lolo ro.

¹² Ne da aa yuwan, reve a kuda nzuwulai n le nā Zamawawa.*

¹³ Waru a ta gura o'wo orogo, reve a uwa o tonishi 'wa 'wa a yuwusan idami. A tā kambato ugbozu u le a linga va ama, reve a karā a yuwusan adanshi a na a ntsayi shi.

¹⁴ Adama o ndolo n ta casu nrunā n keke'en asalā a yuwisan lolo ro. A yuwan limatan, reve a kalyuwā 'wa le ulobonu. Ne da ma'yuwatan mā tsu maa gura damma ili i ro a aci e le shi.

¹⁵ Ozo o ro e le bātsa tā de, reve o toni Male.

¹⁶ Nā ka vi Itoni ri ne edenge aza a na a ri nrunā, nu u ciga u 'yuwan u kamba le waru waa iyawaa aā'isā a aza e Itoni nu ume u le shi. Tsarā aā'isā'a u gura kamba nrunā ma amayun aza a na a ri nā za shi.

¹⁷ Azagbain† a na aa yuwusan ulinga u sa'ani a rawa tā a ca le tsgbain na atsupu a sa'ani. Ne da wu ntsayi a tyo aza a na a yuwusan ulinga wā Asulā na aza a na oo ritosu ili i mejege ya Asulā.

¹⁸ Apa ili i na i ri udanu atsumā a Adanshi a Asulā, "She vu pala unā wu nan wan, a mantsa ma na waa yuwusan ulinga atsumā e ishina," waru a dāna tā, "Lingi rawa tā u ushi atsupu a yi."

¹⁹ She vu zuwa atsupu a adanshi a vama a na a tawāyi adama a zagbain wan. She na ama a na e revei ili i na i farai a rawa ama e re ko ama a ta'atsu.

²⁰ Vu yuwaan zagbain za na yuwain unusu adanshi a makakan mā aza e Itoni. Vu yuwan ne adama akapi e ene, tsarā a uwwa wovon u na aa yuwan unusu. ◊

²¹ A makakan mā Asulā ma da n yuwaan nuwu adanshi a nda, waru a makakan mā Yesu Zamawawa, waru a makakan ma nlingata mā Asulā, aza a na Asulā a dangwai. Vu zuwa ikaka i nda o ookolo a wu, she vu la'a ciga nanza a aci a nanza wan. Ko vu yuwan adangulu wan.

²² She vu yuwan meje'en wan a mantsa ma na vaa dangula azagbain nu ukurusu we ekere a aci e le. Adama vu zuwa ekere a wu atsumā o unusu wo ozo o ro wan, agba vu danā cece.

* **5:12** "Makuda ma nzuwulai n na a yuwain nā Zamawawa" a rana ndede, kafu a kamba marunā nā abunda, u ta yuwaan aza a aā'isā a aza e Itoni nzuwulai n na wā guzā aciyayi reve u danu babu vali adama u yuwaan Zamawawa aganda. ◊ **5:20** Mat. 18:15-17.

²³ N reve tã wã nã m6ãlã. Adama o ndolo she wã sowo mini goon wan, amma wã 6olo yi nã masayan ma inabi ke'en. U ta kamba wu.

²⁴ Vu cuwan ozo o ro o to tonon unusu, ama suru e reve tã wã unusu'u kafu a yuwaan le uge'etosu. Ozo o ro o tã lo aza a na aa yuwusan unusu, agba a tsu kpatu'wã unusu u le shi, she na a jima lon.

²⁵ Ne ða waru ozo o ro o tã lo na aa yuwusan isa'ani, waru ama suru e reve tã na ne, waru ozo o ro o tã lo a yuwusan isa'ani agba ama a tsu reve ne ele shi, she na a jima.

6

¹ Aza e Itoni a na a ri agbashi a yuwan tsutoni na azagbain e le ulobonu. A yuwan ne tsara ama a yuwan adanshi a vama ala a Asula wan, waru tsara a yuwan adanshi a vama adama o uritosu wã yi wan.

² Agbashi a na a ri aza e Itoni a na a ri na azagbain aza e Itoni, she a kuda a yuwaan azagbain e le tsutoni wan. Amma, agbashi'i a dashi yuwaan le tsugbashi, a na wo o'woi aza a na aa tsurusã ili adama o ulinga u le'e aza e Itoni a ða, ncigata n le n ða. Ayi ða ili i na voo roco, reve waru wã damma aza e Itoni.

Utsuru wa amayun

³ Munlu me epen n ro n ta 'yuwan uritosu u nda, agba uritosu u nda u tu ulobonu nu ucira o uritosu wã Yesu Zagbain Zamawawa, waru ele ða ikyun yu ucira wi ili i na vuma aa yuwan a na Asula a cigai.

⁴ Za na ritoyi ili i ro ko'o u 'yasã tã avangaci lon. Waru u ri nu urewu wa amayun shi. Cu'un vuma ndolo tsu yuwan tã mazanga a na waa yuwan mawasan mo urewu wi idanshi'i. Nu u yuwan ne, u tã tawaa nã mawasan ma na ama a uwa tsurala, reve waru ama a uwa nãngi. Reve waru u zuwa le a yuwan adanshi a na a lungusã aza e le, waru a ðana nã majiyan me iwuya a tyo ubata wã aza e le.

⁵ Ama a nda a tã ni izami ya addama kuci. A ri no okolo a sa'ani shi, waru a tsu yuwan adanshi a amayun shi. O tsu toni tã ðdini tsara a tsura utsuru.

⁶ Isa'ani a tsumã e itoni yã Asula obolo na ankuri a tsumã e ili i na tsu ri nã ayi, ayi ða abajini o utsuru.

⁷ Ana a matsan ntsu, tsu tawaa ni ili a tsumã o uvadi shi. Ne ða waru woo o'wo nã tsu kuwã, tsaa kambã ni ili shi.

⁸ Adama o ndolo, nã tsu ri ni ilyalya ni itana yu u'otosu, u rawa tã tso o'wo na asuvu nden.

⁹ Ozo o ro a cigai tã oo o'wo aza o utsuru lon, ana a cigai ili i na i ri nã a6ulã a amayun shi, reve a riya a tsumã a malyungwa, reve a

riya a maza ma na mã lungusã nle na ama o ro.

¹⁰ Ili i na i zuwai ayi ða, icigi yi ikebe lon ayi ða ufaru wu cu'un vi iwuya suru. Ozo o ro a lyawa tã ucawu wo okolo, reve waru a tawaa aciyele nã a tsumolangu adama a na a cigai ikebe lon.

Bulu ca tã Timoti aqalã

¹¹ Ayu Timoti aagbashi a Asula a ða. Adama o ndolo 'yuwan ciga wã suma iwuya i ndolo suru, waru wã toni ili yã a6ulã, reve wã yuwan ili i sa'ani. Vu yuwan wuma u sa'ani tsara Asula a uwwa uyo'o wã wu. Vu roco ucawu wo okolo ni icigi. Vu lyuwa elime nu ulinga wã wu, waru wã yuwan yi ben.

¹² Vu yuwan mpolo n sa'ani, adama o ucawu wo okolo a tsu, wã ðana wuma u babu ukotu u na Asula a ca nuwu nu ucira. Vu yuwaan tã ðe ama a abunda adanshi a sa'ani adama a wuma u nda.

¹³ M 6olo wu tã nã Asula, za na cayi vuma suru wuma, waru m 6olo wu tã nã Yesu Zamawawa, za na yuwain adanshi a sa'ani a makakan ma Bontu Bilatu,

¹⁴ adama wã kuru ili i na u cigai mejeje, babu ashinda, tsara ozo o ro a yuwan adanshi a vama aci a wu wan. Adama o ndolo za lo na wee reme wu nu unusu shi, hali utawu wã Yesu Zamawawa.

¹⁵ Asula o to roco Zamawawa diga zuwa a mantsa ma na wu ntsayi. Asula a ða goon za na rawai a cibala, ayi ða goon za na ri nu ucira suru suru a yuwusan tsugono. Ayi ða Mogono mo ngono, ayi ða Zagbain wa azagbain.

¹⁶ Ayi ða goon za na aa kuwã shi, waru u tã pe a tsumã e ekan a na vadilima aa gura rawa zuzu shi. Za lo na e ene niyi de shi, waru babu za na aa gura ene yi. Tsu ca niyi tsugbain babu ukotu waru ucira za wã yi ða babu ukotu. Ami.

¹⁷ Vu damma aza o utsuru a tsumã o uvadi u nda a 'yasã avangaci wan, waru a zuwa okolo e le e ikebe i le wan. Ikebe yaa jima shi o to koto. Amma a zuwa okolo e le e ekere a Asula za na ri wuma kuci, waru ayi ða waa ca tsu ili i na tsu cigai tsara waru tsu yuwan mazanga.

¹⁸ Damma le a yuwan ulinga u sa'ani ni ikebe i le. A yuwan ulinga u sa'ani tapu waru e ne'e aza o ulambu no okolo a tã. A ðana ufo6u u na a kamba aza a na a ri nã ayi shi a tsumã e ili i na a Asula a ca nle.

¹⁹ Na a yuwan ne, ne ða a ðana a zuwusaa aciyele utsuru de zuwa. U tã ðana ikyun yu usaa ya amayun adama e elime, waru ne ða aa tsura wuma wa amayun ko gogo.

²⁰ Timoti, vu ciga 'yuwan wã guza ili i na Asula a ca nuwu ulobonu. Vu lyawa adanshi o tsulo na aza a na a cigai nuwu shi,

adama e ili i na ee desu urevu u le. Cu'un va adanshi o ndolo u tsu tawaa Asula ni ica shi.

²¹Ozo o ro a lyawa ta o ucawu wo okolo e le adama a cu'un va adanshi o tsulo o ndolo.

Lyawa isa'ani ya Asula i dana obolo na adu suru.

Mepepelime me ire ma Bulu a tyo ya Timoti

Ucuduwu wa aatagada a nda

A mantsa ma na Bulu danayi Timoti mepepelime ma nda, u dana ta atsuma o u'wa wa ali. Mepepelime ma nda u roto ta mepepelime ma na dada tsu danaa mawun ma na u cigai. Bulu damma ta Timoti tawa u kalyuwa yi pe atsuma o u'wa ali.

Bulu damma ta Timoti cine wa guza aciyayi ulobonu, reve u suma malyungwa. U yuwan ta iroci cine u lobonoi lingi va abula a Kristi dana. U ca ta Timoti asala u lyuwa elime nu uritosu wa yi wa ama adama e Yesu Kristi.

Ana'an fo za vi Itoni to o mpolo na malyungwa. Mepepelime ma nda ma ta kamba ama a kuda riyu a malyungwa. Asala a Bulu a tyo ya Timoti ili i ta i da a tyo e ekere a aza e Itoni ana'an.

Ili i na iri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu na avasa adama a Timoti (1:1-2)
2. She a uwwa wono adama a Zagbain wan (1:3-18)
3. Cine vuma oo o'wo soja va abula va Kristi (2:1-26)
4. Cine ama oo o'wo a rana vu ukosu (3:1-9)
5. Malya me elime atsuma a amayun (1:10-4:8)
6. Asala a vuma langa ni icasu yu ukosu (4:9-22)

Ucuduwu

¹ Amu da Bulu, aajiya e Yesu Kristi Zamawawa adama a na Asula a ciga ta wo o'wo ne. U yuwan ta ne adama n damma koyan nzuwulai n na Asula a yuwain a na waa ca za suru wuma e ekere e Yesu Zamawawa.

² N ta danasaa wu Timoti, macigata ma mawun ma va. Asula Dada tsu da waru Yesu Zamawawa Zagbain tsu da. Icigi i va i da o roco wu isa'ani waru e ene iliyali ya wu. Waru a lyawa wu vu tsura asuvu nden.

Vu lyuwa elime nu ucasu wo okolo

³ Urana na ayin suru, n tsu cuwan ta na avu kuci atsuma a avasa a va. Nna maa yuwusan avasa n tsu godyo ta Asula adama a wu. Ayi nda ayi da Asula a na maa yuwusaan aganda na asuvu a sa'ani, ununa nkaya n va n yuwain.

⁴ N ta ciga me enishe wu waru babu uro, adama a na n cuwan ta a na vu shoyin na abara a mantsa ma na tsu kasai. Na tsu ga'asisan waru n ta zangana lon.

⁵ N reve ta vu ta nu ucawu wo okolo lon cine mma va wu Afiniki ri na ayi na cine kaka va wu vu ka Loyisi ri fo na ayi.

⁶ Adama o ndolo n ta dansaa wu vu fala une'e u na Asula a ca nuwu ana n kuruwu nuwu ekere.

⁷ Asula a ca tsu okolo o wovon shi, agba u ca tsu ta okolo o ucira, ne e icigi, waru u tsu kambusa tsu ta tsu guza aciyatsu.

⁸ Vu damma ozo o ro adama a Zagbain tsu, waru she vu uwwa wovon wi ili i na ama aa damma wan, nna vu yuwan ne. Waru she vu wasan mu atsuma a ama adama a na a gutsu numu adama a Kristi Zamawawa wan. Amma, nu ucira u na Asula a ca nuwu vu sowo atsumalima obolo na amu adama a Alabari a Sa'ani.

⁹ Asula a wawa tsu ta, waru u dangwa tsu ta tsu yuwan nden n wuma wa akiza. De nu ujimu kafu a yuwan uvadi dada u fobo niyi ne. U ciga ta u roco tsu icigi ni isa'ani ya yi e ekere e Yesu Zamawawa. U dangula tsu o una u na tsu yuwain ili i ro i na tsu ntsayi a dangula tsu shi.

¹⁰ Asula o utaa ta ili i na maa yuwusan adanshi a yi a alanga e eteshe, ana Yesu Zamawawa tawa u kudai ucira wu ukwa, reve u roco tsu ure u wuma u na u ri nu ukotu shi. Ayi da Za vi Iwawi waru Alabari a Sa'ani a dada nda.

¹¹ Gogo Asula a dangwa mu ta n damma ili i nda. U dangwa mu ta mo o'wo aajiya. Reve waru u zuwa mu mo o'wo manlu ma Alabari a Sa'ani.

¹² Adama o ndolo a da n ri pa o u'wa wa ali o sowuso atsumalima. Amma mu uwwa wono shi, adama a na n reve ta vuma na n cayi okolo a va, waru n reve ta u te geshe ili i na n ca niyi, waru u te geshe le hali mantsa ma na u kambai.*

¹³ Vu guza ili i na n rito nuwu wo o'wo iroci yu uritosu u mejege. Waru vu cuwan vu zuwa okolo kpara ubata wa Yesu Zamawawa, avu vu ciga ama adama a yi.

¹⁴ Vu kalyuwa ili i na u ca nuwu ulobonu. Ruhu va Akiza to obolo na atsu, ayi da waru waa kamba wu vu yuwan ili i nda.

¹⁵ Ununa vu revei, ama a tsu atsuma e ida ya Asiya a 'yuwan ta na aa kamba mu, hali na Fijala na Hamajana.

¹⁶ N ciga ta Zagbain roco isa'ani langa a tyo ya Onisifara na aza o u'wa wa yi suru adama a na u tsu kalyuwusa mu ta nu u

* 1:12 Ure u ro u na vuma a gura tsura urevu wi idanshi i na Bulu danai ayi da "u ta gura geshe ili i na u ca nuwu." Urevu wi ili i nda ayi da Zamawawa ca ta de Bulu aza e Itoni a sa'avu nu ulinga u na waa yuwan, to gogo a na Bulu cigai makuwaga, u ta nu uzuwu wo okolo a na ulinga u na u farai u ta lyuwa elime adama a na Zamawawa'a na aciyayi u ta kalyuwa ulinga u ndolo na aciyayi.

dashishi numu asuvu ugbamu. Ko na n danaj o u'wa wa ali u wasan mu shi.

¹⁷ Ana u tawaj Roma,† u bunga ta ubata suru hali she na we ene numu.

¹⁸ Adama o ndolo, n ciga ta Asulazuva o roco yi isa'ani langa o urana u na Kristi Zamawawa aa kamba. Waru vu reve ta Onisifara kamba mu ta lon ana n danaj atsuma a Afisu.

2

Soja va abula e Yesu Zamawawa

¹ Gogo mawun ma va, vu danaj no okolo ugbamu e isa'ani ya Yesu Zamawawa.

² Vu uwwa ta ikaka i va, waru ama na abunda a usu ta ikaka'a. Gogo, vu ca ama a na a gura soduwo matsan ikaka'a adama o rito ozo o ro.

³ Vu bololo aci na amu atsuma a atsumalima a na moo sowuso, ne da voo o'wo soja va abula va Yesu Zamawawa.

⁴ Nna za ro aa yuwusan ulinga u soja, u tsu yuwusan ulinga u ro shi. Ne da u tsu yo'onoto zagbain va yi okolo.

⁵ Nna za ro uwa ala'anlai o uro wi iladi, waa lyuwa aci a ala'anlai' shi, she nu u kuru wilaj wa ala'anlai e iladi'i.

⁶ Cimbi na gasai ujuvu cacawu mejege ayi da waa fara lyuwa ili i na u cu'wain.

⁷ Vu yuwan majiyan me ili i na maa dansa. Asulazuva a ta kamba wu vu reve ili i nda.

⁸ A mantsa suru vu cuwan na Yesu Zamawawa. A matsan yi ta diga o ugundo u Mogono Dawuda waru a 'yasan yi ta diga o ukwa. Ayi da Alabari a Sa'ani a na maa yuwusan alajiya.

⁹ Waru adama a na maa dansa Alabari a Sa'ani a nda, ayi da i zuwai moo sowuso atsumalima avu a nla mu na akani vadamma za vu unusu. Amma aa gura zuwaa adanshi a Asula akani shi.

¹⁰ N tu ufofu na sowo cu'un va atsumalima suru, nnu u ta tawaj ni iwawi ubata wa ama a na Asula a dangwai o o'wo aza a yi, avu waru a tsura tsugbain tsa babu ukotu e ekere e Yesu Zamawawa.

¹¹ Adanshi a nda amayun a da:

Nna tsu kuwa obolo na ayi, tsu ta yuwan wuma waru obolo na ayi.

¹² Nna tsu kaba asuvu na atsumalima,

tsu ta yuwan tsugono obolo na ayi.

Nna tsu wasan yi,

ayi fo u ta wasan tsu.

¹³ Nna tsu ri na abula shi,

ayi u ta na abula,

adama a na ayi waa wasan aciyayi shi.

Lingi na o soduwoyi matsan

¹⁴ Vu cuwaan za suru ili i nda, waru vu rono le atsuvu atsuma a ala a Asula a lyawa a yuwusan nlangi adama a adanshi a nda na adanshi a ndede. Cu'un mawasan mo ndolo

ma ri nu urana shi, waru u ta varu aza a na a uwwa nle.

¹⁵ Vu yuwan ulinga babu uro adama Asula o soduwo wu matsan. Vo o'wo lingi sa'ani, za na a uwwa wono shi, waru za na aa gura ca ucuduwo wa adanshi a amayun.

¹⁶ Vu suma mayan ma adanshi a vanvama a na a tsu tawaj Asula na tsugbain shi. Ili i ndolo i tsu zuwa ta ama a kuda ca Asula tsugbain.

¹⁷ Icu'un ya adanshi a nda a tsu baza ta vadamma mbala mu dodi. Hamanaya na Filita ele da iroci ya ama a na aa yuwusan adanshi a nda.

¹⁸ Ama a nda a lyawa ta ure wa amayun, reve a kara a dansa a na Asula a 'yasan tsu ta de aza e Itoni atsuma a akwakwa, ne da a lungusai ucawu wo okolo a ama o ro.

¹⁹ Amma amayun a Asula a ta lo vadamma ikyun yu usaa i na a varai na aatali avu e she'en de udammu u nda: "Asulazuva e reve ta aza a na a ri aza a yi," waru "Aza a na a adansa aza a Asulazuva a da a ri, a suma mayan me ili i wuya suru."

²⁰ O u'wa wu utsuru, itana i na a yuwain na zinariya na azurufa da ri pe goon shi, amma itana i ro gba shi a yuwan le ta na danga no olo'o. A mantsa ma abuki ma da a tsu yuwan ulinga ni itana yi ikebe, aza a babu ikebe gba shi adama o ulinga wa ana'an na nfa'an.

²¹ Na vu kambato ili yu uwuyan i wuma wa wu cece, vu to o'wo tana na Asula aa yuwan na ayi ili i na u cigai. Wuma wa wu u ta danaj cece, waru vu ta danaj ufofu u na Zavu'wa aa yuwan ulinga na avu atsuma o ulinga u sa'ani suru.

²² Vu suma icigi yi iwuya i tsumuwun suru na ya tawaj na mariyaa. Amma vu toni ili suru i na yaa zuwa wu vu yuwan ili i na i ri mejege. Vu zami ucawu wo okolo, ni icigi, na asuvu nden, waru vu uwwa uyo'o wu mmalu obolo na aza a na ee desu ala a Asulazuva na asuvu a ta.

²³ Waru, n ta dansaa wu, she vo oto aciyawu atsuma a mawasan ma adanshi o tsulo wan, waru vu bololo aciyawu na aza a na e revei ili shi wan. Ili i nda i tsu sato ta ama nlangi.

²⁴ Agbashi a Asulazuva a ciga a 'yuwan a yuwan mawasan wan, amma e ene iliyali ya ama suru. Waru a gura rito ozo o ro mejege, waru a yuwan ankuri na ama a na a ri usan wu nden.

²⁵ O rito aza a na a wasain amayun na ankuri. Ko Asula a ta vadala okolo e le, reve a ushi amayun.

²⁶ Hali ama o ndolo a fara majiyan ma sa'ani avu a fatsa diga a maza me Mekerenkesu. Adama a na hali n gogo Mekerenkesu ma guza le ta agbashi, adama u zuwa le a yuwan ili i na u cigai suru.

3

Rana vu ukosu

¹ Polo atsuvu a wu vu uwwa, atsumalima a ta dana lo abunda lon a rana vu ukosu.

² Ili i na i zuwai ayi da, ama a ta a ciga aciele goon, waru o to o'wo aza e icigi ikebe lon. A ta dana tapu nu uvadu atsuma a adansi, waru a dana tapu nu u'yasasan wa avangaci. A mantsa suru a ta dana a lamusaa Asula. Aa yuwan tsutoni na mbara n le shi, waru aa cuwa ili shi. Waru a ta 'yuwan ili ya Asula.

³ Oo roco icigi shi, waru aa gura yuwaan o ozo o ro gafura shi. A ta yuwan epen a tyo ekere o ozo o ro, aa gura golobo aciele shi. A ta dana aza e ifongi babu uyo'o, waru aa zuwa okolo e ili i na i ri ulobonu shi.

⁴ A ta wina n'utsa n le. A ta dana a yuwusan ili babu majiyan, waru a ta shiwan nu u'yasasan wa avangaci na a ushiyi ica ye epen. A ta ciga mawwa mo uyo'o wi ili yu uvadi o una u na aa ciga Asula.

⁵ A ta yuwan gashi a ta yuwan ili i na Asula a cigai, agba aa lyawa ucira wa Asula u vadala le shi. Vu suma icu'un ya ama o ndolo.

⁶ Babu usan ama a nda a tsu uwa ta a 'wa ben reve a pusan amaci a na a ri nu ucira shi na aza a na unusu wa damatosun, na aza a na icigi yi ili yu uvadi i zuwai elime ana.

⁷ A mantsa suru icu'un ya amaci o ndolo a tsu kuru ta uritosu u sa'avu, agba a tsu gura reve amayun shi.

⁸ Agba munlu n nda a mantsa suru a ta yuwusan nlangi na amayun cine Yanisu na Yambinsu* yuwain nlangi na Musa. Okolo e le a ri uwuyanu, waru ucawu wo okolo e le u ri mejege shi.

⁹ Aa tsura ulyuwu we elime shi, adama a na za suru te ene tsulo tse le. U fara ta ne na Yanisu na Yambinsu.

Bulu damma ta Timoti ili i na waa yuwan

¹⁰ Agba avu Timoti, vu reve ta ili i na n ritoi, waru vu reve ta cine n yuwain nden mu uvadi n va. A wuma u va vu reve ta ili i na n dana i izami. Vu reve ta nu ucawu wo okolo u va na cine n jimai na ankuri. Vu reve ta icigi i va na cine n kafai asuvu.

¹¹ Vu reve ta abunda a malyungwa ma na n sowoi waru vu reve ta abunda a atsumalima a na n sowoi. Vu ta nu urevu u malyungwa ma na n sowoi suru atsuma a Antakiya, ni Ikoniya, waru na Lisitira, avu gba Zagbain utaa mu atsuma e le suru. ◇

¹² Ili i nda amayun a da: vuma suru na cigai u yuwan wuma hali u yo'onoto Asula

okolo atsuma e Yesu Zamawawa u to sowo atsumalima a malyungwa.

¹³ Amma aza e iwuya no oboci a ta tsura ulyuwu we elime. A ta ri n yuwusan ozo o ro ugbozu, waru ozo o ro a ta ri n yuwusan le ugbozu.

¹⁴ Amma vu 'yuwan vu ciga vo o'wo za vu ucawu wo okolo wa amayun a tyo e ili i na munlu ma wu n rito nuwu. Vu reve ta a na uritosu u le amayun a da, adama a na vu reve ta munlu ma wu waru vu soduwo le ta matsan.

¹⁵ Diga a mantsa ma na vu dana merefu o rito wu ta Adansi a Asula. Ayi da u ca nuwu ugbozu u na vu ushiyi iwawi. Iwawi'i u tawa ta o ure wu ucasu wo okolo wa amayun ya Yesu Zamawawa.

¹⁶ Suru idana atsuma a Adansi a Asula† o uta ta diga o una wa Asula, waru adansi'i a ta nu ucira u na woo ritosu ili i na i ri amayun, waru u zuwa tsu tsu reve ili i na i ri mejege shi a wuma u tsu. Adansi a Asula a nda u ta lapulusa nden n babu ulobonu u na tsaa yuwusan, waru u to ritosu tsu tsu yuwan ili i sa'ani.

¹⁷ Tsunda tsa da Asula o fofo ntsu adama e ili suru, adama tsu tsurai ili suru na aa zuwa tsu tsu yuwan ili i sa'ani i na Asula a ciga ntsu tsu yuwan.

4

¹ Vu reve na urana u ro Yesu Zamawawa te ge'eto vadilima suru na ri wuma, waru u te ge'eto akwakwa suru. Ili i nda i to o'wo a mantsa ma na u tawai adama u teme tsugono tsa yi. Gogo, n ta mishin a makakan ma Asula na a makakan ma Yesu Zamawawa, waru n ta dansaa wu

² vu yuwan alajiya a adansi a Asula. Vu 'yuwan ciga vu dana a yuwusan ne ko na mantsa, ko babu mantsa. Vu ciga vu 'yuwan vu yuwaan aza a wu ulapulu nu uritosu u sa'ani. Uritosu'u u roco le unusu u le, waru u dashi ca le ugbamu wa asuvu. Vu yuwan ili i ndolo na ankuri.

³ Vu yuwan ne adama a na mantsa ma ta lo a tawa a na ama oo polo atsuvu a uwwa uritosu u sa'ani shi. Ili i na a cigai adama a aciele a da goon oo toni, waru a ta zami munlu n na maa damma le ili i na a cigai a uwwa.

⁴ Ama a nda a ta 'yuwan amayun, waru o to toni uritosu wa alabari o ro.

⁵ Suru na ne vu yuwan majiyan ma sa'ani atsuma e ili suru. She vu uwwa wovon u na voo sowo atsumalima adama a Zagbain wan. Vu yuwan ulinga u na vaq tawaq na

* **3:8** "Yanisu na Yambinsu" Alabari a aza a Isra'ila a damma ta a na Yanisu na mawun ma anawu ma yi Yambinsu ele oboci a Firi'awuna a da a na a shi a cigai a putsaa Musa nu ulinga wa yi (Mtq. 7:11). Ala e le a pe atsuma a Nzuwulai mu Ufuru shi. ◇ **3:11** Ajy. 14:1-28.

ama ubaṭa wā Kristi Zamawawa, ne da voo koto ulinga u na Asula a ca nuwu.

Ukosu wi idanshi wa Bulu

⁶ Amu gba a ta tsusun wuma u va tsa kucchi a tyo e ekere a Asula. Waru mantasa ma na ma kuwa ma yuwan ta zuzu. [◇]

⁷ N yuwan ta mpolo n wuma ulobonu, n koto ta llaɗi, waru n guza ta amayun.

⁸ Gogo nda gba babu usan n ta tsura une'e wi iliyinkapa. Zagbain ta ca mu ookokolo a nden ma abula. Adama a na Zagbain za vu uge'etosu za va abula da, ayi da i zuwai waa ca mu ookokolo a abajini o urana u na waa kamba atsuma o uvadi. Agba iliyinkapa i nda waa dana adama a va goon shi, amma a tyo a ama a na a zuwai esu o ukambu u tsugbain tsa yi.

⁹ Vu yuwan ankuri vu tawa gogo.

¹⁰ Dima kara ta u lyawa mu adama a na u cigai ili yu uvadi. Reve u kara a tyo Tasaloniika. Waru Karaka kara ta a tyo Galatiya, Titu gba shi kara ta a tyo Dalamatiya.

¹¹ Luka da ri pa obolo na amu goon. Nna vaa tawa pa ubata u nda, vu tawa na Marku obolo na avu adama u kamba mu.

¹² N lyungu ta Tikiku a tyo Afisu.

¹³ Nna vaa tawa, vu cuwan vu tawaa mu nu utugu wu utanu u na n lyawai ya Kabu atsuma a Taruwasa. Waru vu tawaa mu na atagada a va, waru vi icina vu tawaa mu na avu'un a ta a ta a va wan.

¹⁴ Iskandari maruma ma da ma danai. Vuma nda yuwaan mu ta iwuya lon, agba Zagbain te ge'eto yi adama e ili i na u yuwain.

¹⁵ Vu yuwan ugbozu na ayi, adama a na u yuwan ta nlangi ni ili i na tsu dammai suru.

¹⁶ Ko za dana obolo na amu shi a mantasa mo ufaru ma na a 'yawai na amu ubata wu za vu uge'etosu. Ama suru a suma mu ta. N zuwa ta okolo ee kecee le unusu u ndolo o unu u nda shi.

¹⁷ Agba Zagbain dana ta obolo na amu, reve u ca mu okolo ugbamu, adama n yuwan alajjiya a Alabari a Sa'ani ubata u na Atakpaci oo poloo mu atsuvu. Avu Zagbain wawa mu a na n shi a kuwa.

¹⁸ Ee, ne da Zagbain oo utaa mu atsuma e iwuya suru, waru u ta tawa na amu gbaga o tsugono tsa zuva tsa yi. Lyawa tsugbain tsa dana e ekere a Asula babu ukotu. Ami.

Icasu ya Bulu yu ukosu

¹⁹ Vu chasa mu Birisika na Akila na aza a na a ri pe atsuma o u'wa wa Onisifara.

²⁰ Arasata buwa ta pe atsuma a Korinti. Waru n lyawa ta Tarafima a Milita ubanakun.

²¹ Vu jika, vu tawa ubata u va kafu mantasa mo utanu. Waru Awubulu te icasu ya wu, ne da waru Budi na Lina na Kaludiya a ri e

icasu ya wu, hali na aza a tsu aza e Itoni suru ali na amaci.

²² N te ipati Zagbain dana obolo na wuma wa wu. Waru isa'ani yi Zagbain i dana obolo na adu suru.

Mepepeline ma Bulu a tyo ya Titu

Ucuduwu wa aatagada a nda

Titu kamba ta Bulu aajiya atsuma o ulinga wa yi. Bulu dana ta mepepeline ma nda a tyo ya Titu adama a na u shi ta u buwa atsuma a lyuci gbain va Karita, ayi gba Bulu lyuwa ta elime na mmalu.

Bulu yuwan ta adanshi cine wu ntsayi aza e Itoni e Yesu a yuwan wuma u le. Waru u yuwaan ta mofolo suru adanshi aza a na a ri pe atsuma a aa'isa aza e Itoni.

Na vu ri zagbain atsuma a aa'isa aza e Itoni, ko aabara, ko makuci ma da vu ri, ko ulobo u da vu ri ko ka, vu ta tsura uritosu u sa'ani adama a wu atsuma a aatagada a nda.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu na avasa a tyo ya Titu (1:1-4)
2. Wila adama a azagbain a aa'isa aza e Itoni (1:5-16)
3. Wila adama a ama a aa'isa (2:1-3:11)
4. Asala ni icasu yu ukosu (3:12-15)

Ucuduwu

1 Amu da Bulu aagbashi a Asula, waru amu aajiya e Yesu Kristi Zamawawa da. Asula a lyungu mu ta tsara n tawaa nu ucawu wo okolo e ekere a aza a na u dangwai. Waru u lyungu mu ta tsara n rito le e reve amayun a na oo rocosu le ununa aa yuwan nden n sa'ani nu ununa Asula aa yuwan mazanga ne ele.

2 Amayun a nda a ta ca le uzuwu wo okolo a wuma u babu ukotu, za na Asula a yuwaan nle nzuwulai kafu u yuwan uvadi, waru waa yuwan epen shi.

3 Gogo mantsa ma na ma ntsayi ma da, u rocoi Alabari a Sa'ani'i, waru tsu damma ta za suru. Nu udammu wa Asula Za vi Iwawi i tsu i da a zuwa numu n yuwaan yi ulinga u nda.

4 N ta danasaa wu mepepeline ma nda, Titu, mawun ma amayun ma va atsuma o ucawu wo okolo a na tsu ri na ayi. Lyawa Asula Dada na Yesu Zamawawa tsu ca wu isa'ani na asuvu nden.

Ulinga wa Titu atsuma a Karita

5 N lyawa wu ta atsuma e ida ya Karita,† tsara vu koso ulinga u tsu u na u ri de, waru tsara vu dangula azagbain† atsuma a a'isa a aza e Itoni atsuma e ilyuci suru ununa n damma nuwu.

6 Zagbain suru u ciga u 'yuwan wo o'wo vuma na ama a yuwan majiyan ma sa'ani a aci a yi adama a na u yuwain nden n sa'ani.

U ciga u 'yuwan u dana vali vu ka ta. Waru muwun ma yi moo o'wo aza e Itoni a abula, aza a na aa yuwusan nden mu uwuyan shi, waru aza a na a ri na aciyogbam shi.

7 Ne da waru zagbain u ciga u 'yuwan u yuwan wuma u sa'ani adama o ulinga wa Asula u na waa yuwusan. U dana za vu ugbawu wan, waru u dana za vu upan babu usan wan. U ciga u 'yuwan u dana ososowi wan.* She u dana za vu ulungusu wan. She wo o'wo za vi icigi yi ikebe lon wan.

8 U ciga u 'yuwan u kalyuwa omocin a na aa tawusa o u'wa wa yi ulobonu, u ciga ili i na i ri ulobonu suru. U ciga u 'yuwan u dana nu ugbazu, waru u dana za va abula. Wuma wa yi u dana cece a na woo yo'onoto Asula okolo, waru u gura guza aciyayi ulobonu.

9 U ciga u 'yuwan u guza uritosu wa adanshi a amayun. Reve u yuwan ulinga nu uritosu'u u kamba ama, waru u lapula aza a na a yuwusan mawasan na adanshi a Asula.

10 Ne da waa dana adama a na ama o ro o ta lo aza a na a yuwusan mawasan nu uritosu wa amayun. Ama a nda a tsu yuwusan ta adanshi a vama, reve waru a lulumusa ama. Atsuma a munlu n ndolo ozo o ro na abunda a ta pe atsuma a aza a na a dammai she na a pada vuma suru uryumbu. Ama a nda ele da a la'ai adanshi a vanvama.

11 I ciga i 'yuwan i bara ama o ndolo na cu'un va adanshi o ndolo. A vadala ta de 'wa diga o uritosu wa amayun na cu'un vu uritosu u vama u ndolo. A yuwan ta ili i ndolo suru tsara a tsura ikebe o ure u vama.

12 Hali vuma ta atsuma a aza a Karita za na ri za yindi yuwan ta adanshi adama e icu'un ya ama o ndolo, u damma, "Ama a Karita suru aza e epen a da, na nlyayi, orogo, na aliwi."

13 Amayun a da. I bara le nu ucira tsara a zuwa le a yuwan ucira atsuma e Itoni.

14 Waru a 'yuwan a ciga a lyawa mazuwa ma atsuva a alabari a aza a Isra'ila, waru she a zuwa atsuva e le a adanshi a ama a na a lyawai amayun wan.

15 Ili suru e ekere a aza a na okolo e le a ri cece a ta cece. Agba e ekere a aza a na a ri no okolo e iwuya, ili suru ili yi idaba i da ni ili i na aa usu shi, adama a na okolo e le na asuvu e le a buwa ulobonu shi.

16 Icu'un ya ama o ndolo a ta kalyuwusa gashi e reve ta Asula, agba a wasan yi ta ununa aa yuwusan wuma u le. Aza a tsu uwua adanshi shi da, waru a tsu yuwan ili ya abula shi. Ama suru a suma le ta adama e ili yi idaba i na aa yuwusan.

* 1:7 A mantsa ma nde e aza a Isra'ila o tsu sowa ta mara gashi aguma a da, na a ri ubanakun. Waru, o tsu sowa ta wa'a na aa lyuwusa ilyalya. Amma a mantsa ma tsu tsaa gura sowa wa'a avu tsu lyawa shi, adama o ndolo u ta la'a ulobonu tsu rito sowa mara wan, ko ke'en.

2

Ili i na voo rito

¹ Agba ʔvu, vu damma ʔza e Itoni a yuwan cu'un wuma na rotsoi uritosu u sa'ani.

² Vu rito mbara ʔ guza ʔ aciyeye, adama ʔ tsura tsugbain waru ʔ ɗana nu ugbozu. A ciga a 'yuwan ʔ ɗana nu ucawu wo okolo lon, waru ʔ ɗana ni icigi lon na ankuri.

³ Ne ɗa waru, vu rito ʔmaci a na a paɗuwai esu a yuwan nden n sa'ani n na mu ntsayi aza a na oo tonon Zagbain. She ʔ kara a yuwusan idami ya ʔza e le ʔsumʔ ʔ lyuci wan, waru she o o'wo ososowi wan. Na a yuwan ne, oo to rito akapi ʔ ʔmaci ili i na i ri ulobonu.

⁴ A ciga a 'yuwan o rito ʔmaci a wawa'a a ciga ali e le na muwun n le.

⁵ O rito le a yuwan nden n sa'ani nu ugbozu. Waru o rito le cine ʔa ʔalyuwa 'wa le ulobonu, waru a yuwan ili i sa'ani. O rito le ununa aa yuwan ntoniloi na ali e le ulobonu. Ne ɗa aa yuwan ʔvu ʔ kuɗa ʔawa ʔ Adanshi ʔ ʔsulʔ ni ili i wono.

⁶ Ne ɗa waru, vu damma olobo ʔ ɗana nu ugbozu ʔsumʔ e ili i na aa yuwusan suru.

⁷ ʔvu na a aciyawu vu ciga vu 'yuwan wo o'wo iroci ye'e le a mayan me isa'ani ʔsumʔ e ili suru. ʔsumʔ e ili i na vaa yuwan suru, lyawa vu roco wuma u sa'ani nu usapu wa aci ʔsumʔ o uritosu wa wu.

⁸ Lyawa uritosu wa wu wo o'wo mejeje adama ʔ tsura za na aa yuwan adanshi o ro a aci ʔ yi wan. Ne ɗa aza a na a cigai a yuwan mawasan a uwwa wono, adama a na ʔa tsura ili i wuya i na aa yuwan adanshi a aci ʔ tsu shi.

⁹ Na agbashi a ciga a 'yuwan a yuwan ntoniloi na azagbain e le, waru na a ciga a 'yuwan a yuwan le ili i na yoo yo'onoto le asuvu. She a yuwan le adanshi nu ugbawu ko a yuwan le wivu wan.

¹⁰ Agba a ciga a 'yuwan o o'wo ama a sa'ani a na oo soɗuwu maɗsan. Ne ɗa oo o'woto uritosu wa ʔsulʔ Za vi Iwawi i tsu maluwa o ure suru.

¹¹ U to o'wo ne tsunda, adama a na ʔsulʔ o roco ta ama suru isa'ani ya yi tsara ʔ tsura iwawi.

¹² Isa'ani ya ʔsulʔ i roco tsu ta tsu vadala diga ʔ nden m babu ʔsulʔ ʔvu waru tsu lyawa ure wi ili i na tsaa ciga u yo'onoto tsu okolo. Uvadi u nda u ta ni iwuya, tsu ɗanuyi pe nu uguzu wa aci. Waru na tsu ciga tsu 'yuwan tsu ɗanuyi na ala a sa'ani nu ucawu wa aci e ekere ʔ ʔsulʔ.

¹³ Ne ɗa waru, tsu ta ʔalyuwusa urana u sa'ani u Mogono ma ʔsulʔ na Za vi Iwawi i tsu, za na ʔyi ɗa Zagbain Yesu Zamawawa. O urana u ndolo Zamawawa ta ʔawa na tsugbain tsu yi suru.

¹⁴ U kuwa ta adama u wawa tsu diga o unusu suru, waru tsara u kambato tsu cece. Waru u ca ta aciyayi tsara u kambato tsu ama ʔ yi, adama tsu kambu a mayan me isa'ani suru suru.

¹⁵ Ciga 'yuwan vu ritosu ili i nda, reve waru vu damma ama ʔ wu o toni le. Ciga 'yuwan vu barasa le ubata u na a nusain. Vu ta nu ucira u na vaa yuwan ne, adama o ndolo she vu lyawa nanza kambato wu mawun wan, waru she vu lyawa nanza kuɗa ʔ kuru ili i na vu dammai wan.

3

Yuwan ili i na i ri ulobonu

¹ Vu damma ama ʔ wu a yuwan tsutoni na ngono, na azagbain a gwamnati. Ama ʔ wu waru ʔ ɗana na ntoniloi, reve waru ʔ ɗana ufoɓu kuci na aa yuwan ili i na i ri ulobonu.

² Na a 'yuwan a ciga a yuwan adanshi e iwuya a aci a vuma ro wan, waru a ciga a 'yuwan a lyawa nwasan'ni. Na a yuwan ne, ʔ ta ɗana o okolo nven reve waru a ca ama suru tsugbain tsa amayun.

³ De nu ufaru, tsu ɗana ta na tsulo nu ulambu wu ntoniloi. ʔ lumu tsu ta ɗe, ʔvu tso o'wo agbashi e icigi yi iwuya na mawwa mo uyo'o me iwuya. Reve wuma u tsu u ɗana ni iwuya lon na tsushu'un. Waru tsu 'yuwan ta ama o ro, reve ele fo a 'yuwan tsu.

⁴ Agba ʔyi ʔsulʔ, za na ʔyi ɗa Za vi Iwawi i tsu, u roco tsu ta isa'ani ni icigi ya yi.

⁵ U wawa tsu ta adama a na we enei iliyali i tsu, agba adama e ili i sa'ani na tsu yuwain ɗa shi. Wu za wa ta unusu u tsu ʔvu u ca tsu wuma u sa'avu ʔsumʔ ʔ Ruhu wa Akiza.

⁶ ʔsulʔ a tsuwaan tsu ta Ruhu va yi pere adama e ili i na Yesu Zamawawa yuwaan ntsu.

⁷ U kambato tsu ta aza a babu unusu adama ʔ abajini e isa'ani i na u yuwaan ntsu. Waru ʔtsu gogo tsu reve ta tsu ta tsura wuma u babu ukotu.

⁸ Ili i na n dammai nda suru amayun a ɗa. N ciga wu ta vu yuwusan ne tsara aza a na a cayi ʔsulʔ okolo a yuwan ugbozu a yuwan ili i sa'ani mantsa suru. Ili i nda ʔ tu ulobonu waru ʔ ta nu urana o ukere wa koyan.

⁹ She i uwa mawasan me pere adama a nkaya wan. She i uwa nlangi na mawasan adama o tsutoni tsu Wila wa aza a Isra'ila wan. Icu'un yi ili i nda suru ʔ ri nu urana shi, waru mantsa ma ɗa ʔ tsu lungusa.

¹⁰ Na za ro to mpolo u ʔawa ɗu na wukasu, i ciga i 'yuwan i bara yi tsufari tsu ufaru, nu u dashiyisa a yuwaan yi tsufari tse ire. Na wu uwwa shi, she ili i ro i dashi ɓolo ɗu na cu'un vuma ndolo wan.

¹¹ Icu'un ya ama o ndolo a lyawa ta amayun. Ama'a a ta yuwusan unusu, reve

waru o kototo aciyele adama e ili i na aa yuwusan.

Icasu yu ukosu ya Bulu

¹² N te ifo6i n lyunguwa du na Aritima ko Tikiku. Na vuma ta atsuma e le u rawa, vu yuwan atyo a na vaa yuwan tsara vu cina mu a Nikafoli. Ili i na i zuwai ayi da n dangwa ta n danu de mantsa mo utanu.

¹³ Vu yuwan atyo a na vaa yuwan tsara vu kamba Zina, za vu urevu wu uge'etosu wa adanshi, na Apolo atsuma a mmalu n le. Vu kamba le ni ili i na a cigai suru.

¹⁴ Aza e Itoni a zami ulinga u sa'ani na a ciga a 'yuwan, waru a kamba ozo o ro aza a na a cigai ikambi. Ili i na i zuwai ayi da adama ama a tsu a yuwan nden me pere a wuma u le wan.

¹⁵ Ama suru pa nda a ta casasa wu. Waru vu yuwan ankuri vu casaa mu aza e Itoni suru aza a na a ciga ntsu.

Lyawa isa'ani ya Asula i dana obolo na adu suru.

Mepepelime ma Bulu a tyo ya Filimon

Ucuduwu wa aatagada a nda

A mantsa ma na Bulu aajiya a danai mepepelime ma nda, u danā tā o u'wa wa ali adama a na u toniyi Yesu. U dana tā mepepelime'e a tyo o toni va Yesu na a tsu de Filimon.

Bulu na Filimon n'utsa n da n danai kafu a zuwa Bulu o u'wa wa ali. Filimon za vu utsuru da danai waru u danā tā na agbashi. Aagbashi a na a tsu de Unisima a suma tā e ekere a Filimon. Reve wo o'wo Unisima o o'wo tā a kambusa Bulu ayi atsuma o u'wa wa ali, reve wo o'wo toni va Yesu adama a adanshi a Bulu. Gogo Bulu ciga tā Unisima kamba ubata wu zavu'wa va yi Filimon. Bulu waru u ciga tā Filimon ushi aagbashi a na a kambai o ure u na wuntsayi na waq tawaa Yesu na tsugbain.

Mepepelime ma nda ma yuwan tā uritosu u mayan ma gafura. Waru u rito tā cine zagbain va aza e Itoni aa yuwan ulinga wa yi tsa vuma na kadato aci yayi, vuma na fara yuwain ili i mejege kafu u damma ozo o ro cine aa yuwan wuma u le.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icaṣu a tyo ya Filimon (1-3)
2. Bulu yuwain adanshi o unā wa Unisima a tyo ya Filimon (4-22)
3. Icaṣu yu ukosu na avasa (23-25)

¹ Mepepelime ma nda ya'a va da wu utai, amu Bulu, na Timoti zawa'a tsu. N tā o u'wa wa ali adama a na maa yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani e Yesu Kristi Zamawawa.

N ta danasaa Filimon i'utsa yu ulinga i tsu, waru tsu ciga yi tā lon.

² Waru n ta danasaa fo zawa'a tsu vu ka Awufiya, waru n tā fo a danasaa Arikibu, soja vu Zagbain za tsu atsuma o ulinga obolo na atsu. N tā fo a danasaa aza e Itoni a na oo bolotosu o u'wa wa wu.

³ M pati tā Asulā Dada tsu na Zagbain Yesu Zamawawa o roco du isa'ani i le, reve a tawaa du na nden mo okolo.

Ugodyusho wa Bulu na avasa a yi

⁴ Filimon, nna maa yuwusan avasa adama a wu, n tsu godyo tā Asulā kuci.

⁵ N tsu yuwan tā ne o unā u na n ta uwwusa a na vu cayi Zagbain Yesu okolo a wu suru suru, waru vu ciga tā ama a Asulā suru.

⁶ N ta yuwusan avasa ucawu wo okolo u na u bolo nuwu na aza a wu u lyuwa elime a na vu pedei ili i sa'ani i na Asulā a ca ntsu. Lyawa wo o'wo ne adama Yesu Zamawawa tsura ica.

⁷ Icigi i na vu cigai ama a Asulā u ca mu tā mazanga ma abunda nu ugbamu wa asuvu. Avu, zawa'a va, vu tawaa tā ama a Asulā na abunda wivuwun u sa'ani.

Ipai ya Bulu o unā wa Unisima

⁸ Adama e ili i sa'ani i na vaa yuwusan n ta pati wu ili i ro. Atsuma a ala e Yesu Zamawawa n shi ta yuwaan wu idanshi yu ume e ili i na yi ntsayi vu yuwan, amma maa yuwan ne shi.

⁹ Agba, o unā u na tsu cigalai, n ta pati wu vu yuwan ili i nda. Gogo, amu i'utsa ya wu, Bulu, n ta yuwusan adanshi, za na ri aabara waru n ri o u'wa wa ali adama e Yesu Zamawawa.

¹⁰ Ili i na maa patishi ayi da: vu roco Unisima isa'ani. Gogo nda wo o'wo tā mawun ma va adama a na wo o'wo tā za vi Itoni amu pa o u'wa wa ali.

¹¹ De acaṣa u shi nu urana e ekere a wu shi. Gogo gba u tā nu urana e ekere a tsu ra.

¹² N tā kambuwa yi ya'a wu, okolo a va o to obolo na ayi lon.

¹³ N tā pa o u'wa wa ali adama a alajiya a Alabari a Sa'ani, n shi tā n ciga m kpada yi pa adama u yuwaan mu ulinga u na vu shi a yuwaan mu.

¹⁴ Agba n ciga n yuwan ili i ro ne tsundolo shi, she na vu usu. Waru n ciga m gbagba wu shi, she na vu ciga na asuvu a wu.

¹⁵ U ta gura wo o'wo ili i na i shi i zuwai u lyawa nuwu a mantsa me ke'en ayi da, adama u tawa u danu na avu suru suru.

¹⁶ Gogo u buwa aagbashi shi, amma u la'a tā aagbashi, waru wo o'wo tā vadamma zawa'a tsu macigata. N ciga yi tā lon, avu waru gogo she vu la'a ciga yi. Vu ciga yi ana aagbashi waru vu ciga yi ana mawun ma anawu atsuma e Itoni yi Zagbain.

¹⁷ Gogo nda na vu tara mu tā ana za na tsaa yuwusan ulinga u tā, caṣa yi cine vaq caṣa mu, vu raba yi na cu'un vi irabu i na vaa yuwaan mu na n tawa ya'a wu.

¹⁸ Nu u nusaan wu tā e ili i ro, ko na vu to tono yi ili i ro, n ta tsupa wu.

¹⁹ Amu da Bulu waru ne ekere a va a da n danai idanshi i nda, "N ta tsupa." Koto n yuwan adanshi a nda shi waru maa yuwan shi, n to tono wu ili na abunda adama a na n kamba wu tā vu tsura wuma u sa'avu!

²⁰ Zawa'a va, vu yuwan ankuri vu yuwan ili i na n dammai nda, vu yuwaan yi gashi vu ta yuwusaan Yesu Zagbain aganda. U tā dashi zuwa mu ugbamu wa asuvu atsuma e Itoni ya Yesu.

²¹ Ko gogo amu a madana ma adanshi ma nda n ta zuwusa okolo vu ta yuwan ili i na n dammai, hali waru vu ta yuwan ili i na i la'ai ne!

²² Vu fo6oo mu aasula o omocin, adama a na n ta zuwusa okolo Asula a ta usu avasa a du a lyawa mu n kamba ubata u du go'o.

Icasu ya Bulu yu ukosu

²³ Abafara ta lyungusa a wu icasu. Ayi fo u ta pa o u'wa wa ali obolo na a mu adama e itoni ya Yesu Zamawawa.

²⁴ Aza a na tsaa yuwusan ulinga obolo, Marku na Arista, na Dima, na Luka, a ta casasa wu fo.

²⁵ Lyawa isa'ani ya Yesu Zagbain wo o'wo obolo na asuvu a wu.

Mepepelime a tyo ya Mmaci ma Ibrahim

Ucuduwu wa aatagada a nda

Tsu reve vuma na danai mepepelime ma nda shi. U ta gura wo o'wo Bulu aajiya a da dana niyi. Tsu reve ta u ta pe atsuma a Adanshi a Asula adama o uritosu u na u ri na ayi cu'un wu uritosu u na u ri pe atsuma a Adanshi a Asula da. Waru nu ujimu azagbain a aa'isa a usu yi ta fo atsuma a Aatagada a Asula. Za na danai aatagada'a u cuduwa ta cine mayan ma aganda ma aza a Isra'ila mo o'woi iroci ya aganda ya amayun a na ri pe atsuma a Zamawawa.

Za na danai mepepelime ma nda ma damma ta aza e desununa cine Yesu ri na abula. Yesu la'a ta nlingata ma Asula suru. Waru u la'a ta amasula, waru u la'a ta Musa. Ayi da ganu gbain na ri ukalamu shi waru koto u yuwan unusu shi ko ke'en, waru a na u cayi wuma wa yi u ca ta kucci adama o unusu o una u mantsa suru. Ana u kuwai avu u kambu wuma u kpatu'wa ta ure adama ama a tsura ure u na a rawa ubata wa Asula.

E ekere a ama a na e revei adama a kucci atsuma a adini, aatagada a Mmaci ma Ibrahim a ta nu uritosu wu ucira. Yesu Zamawawa zuwa ta kucci suru wo o'wo ili ye pere. Amma gogo ucawu wo okolo atsuma a yi ayi da ili i na i kpatu'wayi ama ure a tyo ubata wa Asula.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Tsugbain tsa Mawun ma Asula (1:1-4)
2. Yesu la'a ta nlingata ma Asula suru suru (1:5-2:18)
3. Yesu la'a ta Musa na Josuwa (3:1-4:13)
4. Yesu da Ganu Gbain (4:14-7:28)
5. Yesu tawaa ta na nzuwulai n na n la'ai ulobonu (8:1-9:22)
6. Kucci va Yesu u ta u da waru ayi da ne (9:23-10:31)
7. Ama a Asula a na a danai nu ucawu wo okolo (11:1-40)
8. Vu toni iroci ya Yesu Zamawawa (12:1-13:19)
9. Avasa o ukosu ni icasu (13:20-25)

Yesu Zamawawa Mawun ma Asula ma da

¹De nu ufaru, Asula a yuwusaan ta nkaya n tsu adanshi o una wa amasula na re koko'o.

²Amma a mantsa mo ukosu ma nda, Asula a yuwan ta adanshi na atsu e ekere a Mawun ma yi. Asula a yuwan ta uvadi ni ili

i na i ri pe atsuma a yi suru e ekere a yi. Ayi da Asula a dangwai wo o'wo za vi ili suru.

³Mawu'un u roco ta ekan adama a tsugbain tsa Asula, u rotso ta Asula foyi. U zuwa ta ili i lyuwa elime nu ucira wi ikaka ya yi. Ana Mawu'un u kambato ama cece atsuma a nusu le, u danu ta o ukere usa'ani wa Asula Mogono me Ili Suru.

Yesu Zamawawa la'a ta nlingata ma Asula

⁴Ayi Mawu'un u la'a ta nlingata ma Asula lon. Reve Asula a ca yi abajini a aala a na a la'ai ala e le.

⁵Ili i na i zuwai ayi da Asula a yuwaan nlingata ma Asula adanshi e ili i ro tsa na u yuwayin Mawu'un shi, "Mawun ma va ma da vu ri.

Ana'an mo o'wo ta Dada va wu." ^o

Asula a dammisa ta,

"N to o'wo Dada va yi, waru ayi u to o'wo Mawun ma va."

⁶Ana Asula a shi a cigai u lyungu magaji ma yi a tyo o uvadi, u damma ta, "Nlingata ma Asula suru a ciga a 'yuwan a yuwaan yi aganda." ^o

⁷Apa ili i na Asula a dammai adama a nlingata ma yi,

"Mo o'woto ta nlingata n va tsu upepu.

Mo o'woto ta agbashi a va tse elentsu a akina." ^o

⁸Agba apa ili i na Asula a dammai adama a Mawun ma yi,

"Avu Asula a da, waru tsugono tsa wu tsa ri nu ukosu shi.

Vu ta yuwan tsugono nu uge'etosu u na wu ntsayi.

⁹Vu ciga ta ili i mejege reve vu 'yuwan iwuya.

Ayi da i zuwai Asula, Asula a wu, a dangwa nuwu,

reve u ca wu tsugbain tsa na tsa zuwa nuwu vu zanganai.

Ayi tsugbain tsa nda u la'a ta za na u cayi akapi e le." ^o

¹⁰Asula a dammisa ta,

"Zagbain, atsuma o ufaru vu yuwan ta uvadi,

waru ekere a wu a da a yuwain zuwa.

¹¹Mantsa ma ta tawa ana za ro enishe le shi, A ta kuna suru tsa amuna.

Amma avu vu ta dana lo.

¹²Vu ta kutsulu le cine a tsu kutsulu akuci a amuna.

A ta vadala tsa akuci e itana.

Amma avu gba ne da va da dana kuci mantsa suru,

wuma wa wu waru woo koto shi." ^o

¹³Asula a yuwaan nlingata ma yi adanshi cine u yuwayin Mawun ma yi shi,

“Danu pa o ukere usa'ani u va she na n zuwa n'yuwatan ma wu mo o'wo uzuwata wa ana a wu.” ◊

¹⁴ Nlingata ma Asulaf suru nan ruhu da na aa yuwusaan Asulaf aganda, waru u lyungu le ta tsara a kamba aza a na aa ushi iwawi.†

2

Iwawi i tsu i ta mgbain

¹ Adama o ndolo na tsu ciga tsu 'yuwan tsu dashi yuwain ugbozu tsu kuruyi amayun a na o roco ntsu. Na tsu yuwan ne tsaa puwaa shi.

² O roco ta a na ikaka'a i na Asulaf a cayi nlingata ma Asulaf a ca nkaya n tsu amayun a da. Waru za na biti kuru niyi shi, ko za na 'yuwan niyi u ta ushi atsumalima a na a ntsayi ili i na u yuwain.

³ Nye i da yaa zuwa tsu tsu danai a majiyan tsu ta la'a na tsu 'yuwan a ushi iwawit i gbain i nda? Zagbain da fara yuwain adanshi e iwawi i nda na aciyayi, reve aza a na a uwwa niyi o roco tsu amayun a da.

⁴ Asulaf na aciyayi u roco ta a na ikaka ya yi amayun a da, ana u yuwain linga va asalama ni iroci yu ucira icu'un icu'un. Waru u ca ta Ruhu va Akiza a za suru na u dangwai.

Za na o rocosu tsu ure wi iwawi

⁵ Asulaf a dangwa nlingata ma yi n yuwan tsugono tsu uvadi u sa'avu u na u ri lo a tawaf shi, ayi da ili i na tsaa yuwusan adanshi a yi.

⁶ Ununa a danai atsuma Adanshi a Asulaf ubata u ro,

“Nye i zuwai vu ri ada a vafilima?”

Nye i zuwai vu ri ada a mawun ma vuma?

⁷ A mantsa ma wa'a vu zuwa ta ucira wa yi* u kalama ucira wu nlingata ma Asulaf, reve vu katai yi ookokolo na tsugbain nu ucira.

⁸ Reve vu zuwa yi u yuwan tsugono tsi ili biti.” ◊

Ana Asulaf a zuwa niyi mogono me ili biti, ko ili yi lo i buwai i na waa yuwusan tsugono tsayi shi shi. Agba koto ne'en tse ene ili i nda i fara shi.

⁹ Ili i na tsee inda ayi da Yesu, za na a mantsa wa'a ucira wa yi u shi u rawa za vu nlingata ma Asulaf shi. Agba gogo a katai yi ta ookokolo nu ucira na tsugbain, adama a na u sowoi atsumalima o ukwa o unaf tsu. Amayun adama e isa'ani ya Asulaf i da, Yesu kuwai o unaf wa koyan da o uvadi.

¹⁰ Asulaf a da a yuwain ili biti, waru ili biti adama a na a ca yi tsugbain tsa da. U ciga ta muwun na abunda a uwa ubata u tsugbain tsayi yi. Adama o ndolo a da u zuwai

Yesu sowoi atsumalima, ne da u zuwai Yesu ntsayi tsara u roco ama ure wi iwawi.

¹¹ Adama o ndolo, Yesu na aza a na waa kambatosu aza a akiza a ta na Dada ta. Ayi da i zuwai Yesu ri o wono u na wee de le azawawa'a yi shi.

¹² U damma ta Asulaf,

“N ta damma ama a va ili i na vu yuwain.

N ta cuwa wu no o boloto na aa yuwan aganda.” ◊

¹³ Waru u damma ta,

“N ta zuwaa Asulaf ucira.”

Reve u damma,

“Amu da nda obolo na muwun n na Asulaf a ca numu.” ◊

¹⁴ Ama a Asulaf ama a da na lipu na mpasa, adama a nda Yesu na aciyayi wo o'wo ta unata ne ele. U yuwan ta ne adama a na nu ukwa wa yi u to kototo Mekerkesu, za na ri nu ucira wu ukwa.

¹⁵ Ne da u badai aza a na a shi agbashi o wovon wu ukwa a wuma u le suru suru.

¹⁶ Suru ntsu tsu reve ta a na Yesu tawaf ta adama u kamba mmaci ma Ibrahim, amma u kamba nlingata ma Asulaf shi.

¹⁷ Adama o ndolo a da Asulaf a zuwai Yesu u rotso ama a yi suru suru, adama wo o'wo aabara a nan ganu lo za na oo rocosu isa'ani, za na Asulaf a cayi okolo suru suru. Ne da waa gura ca Asulaf kucci adama Asulaf a yuwaa ama gafura vu unusu u le.

¹⁸ Ayi na aciyayi u sowo ta atsumalima, waru Mekerkesu ma yuwan ta mpolo n na waa zuwa yi u nusan. Adama o ndolo gogo u ta gura kamba aza a na Mekerkesu ma ri o mpolo u zuwa le a yuwan unusu.

3

Yesu la'a ta Musa

¹ Ama a va, Asulaf a dangwa du ta yo o'wo ama a akiza a yi. Adama o ndolo i yuwusan majiyan cine Yesu ri aajiya a Asulaf, waru ayi da aabara a nan ganu vu ucawu wo okolo a tsu.

² U yuwan ta abula e ili i na Asulaf a dangwa niyi u yuwan suru, cine Musa yuwain abula e ili i na Asulaf a damma niyi u yuwan suru, atsuma a tsugbain tsayi yi va aza a Isra'ila.*

³ Yesu tsura ta tsugbain tsa na tsa la'ai za va Musa, cine suwi tsu tsura tsugbain tsa na tsa la'ai usaa u na u yuwain.

⁴ Amayun a da ozo o ro da a suwai 'wa'a suru, amma Asulaf a da suwi vi ili suru.

⁵ Asulaf a lyawa ta u'wa wa yi e ekere a Musa, adama a na Musa aagbashi a abula a da a na a zuwaa ucira, waru iroci i da i na Asulaf oo roco elime.

* 2:7 Akuci a atagada na abunda a dashi ta: Vu zuwa yi ta wo o'wo mogono a aci e ili i na vu yuwain suru. ◊ 2:8 Ica 8:4-6. ◊ 2:12 Ica 22:22. ◊ 2:13 Isha. 8:17-18. * 3:2 Na Tsheleni idanshi “U'wa wa Asulaf” urevu wa yi u da “Aza a Isra'ila.”

⁶Zamawawa† gba waru Mawun ma ʔsulā ma da, ayi da za na ʔsulā a lyawayi u'wa wa yi. Atsu da u'wa wa yi na tsu lyuwa elime na matsurā mo okolo ugbamu, waru na tsu zuwa ucira o uzuwu wo okolo a tsu ya'a yi.

Tsu yuwan tsu ciga tsu lyuwai elime ni itoni ya ʔsulā

⁷U ta cine Ruhu va Akiza dammai, “Na yu uwwa uɗyo wa ʔsulā ana'an,

⁸she i danā na aciyogbamu cine nkaya n du n danai wan, ana a vadalaƙi ʔsulā ucina, a mantsa ma na a lyungwai ʔsulā o ogozo.

⁹ʔsulā a damma ta, ‘Reve a lyungwa mu,

adama e ene ili i na maa yuwan, ko na wo o'woi e ene ta ili i na n yuwain aƙsumā a a'wan amunga.

¹⁰Adama o ndolo n yuwan ta upan ne ele lon,

reve n damma:

“Okolo e le a tsu danā ta alanga na amu.

Waru a 'yuwan ta a yuwan ili i na n damma nle a yuwan.”

¹¹N yuwan ta upan reve n kucinaa le, “Aa uwa ubaƙa u wivuwun u va shi, ko ke'en.” ” †

¹²Ama a va, i yuwan ugbozu adama she za ta du danā no okolo e iwuya, a na waa 'yasan du a ca okolo wan. Icu'un yo okolo o ndolo a tsu vadala du ta diga ubaƙa wa ʔsulā a wuma.

¹³I dashilai okolo ugbamu urana suru. Waru i lyuwa elime na mayan ne n de nu urana wu lo. Ni i yuwan ne shi, unusu u ta pusaan ozo o ro a du a na e reme a zuwa le aƙsumā a aza a aciyogbamu.

¹⁴ʔtsu tsu to okolo na Kristi Zamawawa na tsu lyuwa elime hali a tyo o ukosu nu ucawu wo okolo o ugbamu u na tsu ri na ayi diga o ufaru.

¹⁵Adanshi ʔsulā a damma ta, “Na yu uwwa uɗyo wa ʔsulā ana'an, she i danā na aciyogbamu, cine nkaya n du n danai wan ana a vadalaƙi ʔsulā ucina.”

¹⁶Nan zane da a uwwai uɗyo wa ʔsulā'a reve a yuwaan yi aciyogbamu? Ele da aza a na Musa utayi aƙsumā a Masar suru.

¹⁷Nan zane da waru ʔsulā a yuwain upan ne ele aƙsumā a a'wan amunga? Ele da aza a na a yuwain unusu, aza a na a kuwai aƙsumā o ogozo.

¹⁸Waru nan zane da ʔsulā a yuwusain adanshi ana u kucinai na aa uwa ubaƙa u wivuwun wa yi shi? Aza a na a 'yuwain a yuwaan yi tsutoni da.

¹⁹Tsu taƙa ta tsu reve a na aa gura uwa ubaƙa u wivuwun shi, adama a na a 'yuwan ta a usu.

4

Nzuwulai mu ubaƙa u wivuwun

¹ʔsulā a yuwaan tsu ta nzuwulai n na tsa a gura uwa ubaƙa u wivuwun wa yi. Adama o ndolo, tsu yuwain ugbozu suru ntsu adama ko za ta tsu kuɗa a uwa pe wan.

²Tsu uwwa ta ikaka ya Alabari a Sa'ani'i, cine ele aza a Isra'ila fo a uwwa niyi. Amma reve a 'yuwan a ca okolo e ili i na a uwwai, waru ikaka'a i kamba le shi.

³ʔtsu na tsu usuyi aƙsu da goon tsa a uwa ubaƙa u wivuwun wa yi. Cine ʔsulā a dammai,

“N yuwan ta upan reve n kucina,

‘Aa uwa ubaƙa u wivuwun u va shi, ko ke'en!’ ” †

U damma ta ili i nda ko a na u fofoi de ubaƙa u wivuwun wa yi diga na u yuwain uvadi.

⁴Aƙsumā a Adanshi a ʔsulā, u yuwan ta adanshi adama o urana we cindere wa ajuma, u damma ta: “O urana we cindere ʔsulā e iwuwan ta aƙsumā a linga va yi suru.” †

⁵Waru tsu de ta nu unā a mantsa mo ro u damma, “Ama a nda aa uwa ubaƙa u wivuwun u va shi!” †

⁶Ele aza a na a fara uwwai ikaka i nda, a tsurā a uwa ubaƙa u wivuwun u nda shi, adama a na a kuɗai a kuru. Agba amayun a da ama o ro a ta uwa ubaƙa u wivuwun wa ʔsulā'a.

⁷Adama o ndolo ʔsulā a zuwa ta mantsa mo ro a na ama aa uwa ubaƙa u wivuwun wa yi, mantsa mo ndolo ma da u deyi, “Ana'an.” ʔsulā a yuwan ta adanshi e ekere a Dawuda na aƙapa cina a jima e idanshi i na a yuwain de adanshi,

“Na yu uwwa uɗyo wa ʔsulā ana'an, she i danā na aciyogbamu wan.” †

⁸Josuwat tara le ta a tyo e ida ya Ka'ana,† agba ayi daɗa ubaƙa u wivuwun shi. Na Ka'ana daɗa shi ubaƙa u wivuwun, ʔsulā a shi a dashi yuwisan adanshi o urana u wivuwusan u ro shi.

⁹Ayi nda to rocosu a na mantsa ma wivuwun ma ama a yi koto ma yuwan shi. Mantsa ma wivuwun ma nda u ta gashi wivuwun u na ʔsulā a yuwain o urana we cindere.

¹⁰Za na uwai ubaƙa u wivuwun wa ʔsulā suru, u te iwuwan nu ulinga wa yi, cine ʔsulā e iwuwan ana u kotoi mayan mo uvadi.

¹¹ Tsu yuwain ukadu tsu uwai ubatā u wivuwun wā Ἀσῦλᾱ, adama she za tā tsu kudā a uwa wan, cine ele a yuwain adama a na a 'yuwain a yuwan tsutoni.

¹² Ikaka ya Ἀσῦλᾱ i tā gashi ili i ro i na i ri wuma waru i ri nu ucira. U la'a tā matsun me pe'eni ma na e tewein nā re vā yi wali. U tsu batsala ntsu tā a uwa pe, atsumā a asuvu a tsu nā majiyan mā tsu. Waru u tsu padā tā a uwa e memere mā alata e etele a tsu hali u batsalai laka. U tsu roco tā a alanga e eteshe ili i na tsu sokoi pe, ele da ili i na tsu tsu jiyān ni ili i na tsu cigai.

¹³ Za lo a gura soko ili i ro atsumā o uvadi i na Ἀσῦλᾱ ee ene shi. U tse ene tā ili suru cine u ri. Ayi da Ἀσῦλᾱ a na nā tsu 'yuwan tsu ciga tsu cudūwa yi ili i na tsu yuwain suru.

Yesu da aabara a nan ganu a tsu

¹⁴ Tsu lyuwai elime nā maguzā me ili i na tsaā dansa tsu usuyi. Tsu yuwain ne adama a na tsu tā na aabara a nan ganu, Yesu Mawun mā Ἀσῦλᾱ, za na kārāi a tyo zuva.

¹⁵ U gura tā reve na tsu ri babu ucira. Mekerenkesu ma yuwan tā ukadu u na waa zuwa yi u yuwan unusu cine waa yuwusan ukadu u zuwa tsu mayan mo unusu, agba Zamawawa yuwan unusu shi.

¹⁶ Adama o ndolo tsu rawai zuzu no ootogu o tsugono tsā Ἀσῦλᾱ babu wovon. Ayi da za na o rocoso ama isa'ani. Nā tsu yuwain ne, tsu tā tsurāi isa'ani e ekere a yi, reve u kamba tsu a mantse ma na tsu cigai ikambi.

5

¹ Ἀσῦλᾱ a tsu dangwa tā aabara a nan ganu suru atsumā a ama, reve u ca yi ulinga u na waa 'yawā a makakan mā yi o unā wa ama a na waa casu ne'e nā kucci adama o unusu.

² Aabara a nan ganu a ri nu ucira shi, u tā tsa akapi a ama. Ayi da i zuwai woo tono ben na aza a na a yuwusan unusu adama a na a ri nu urevu shi.

³ Adama a na u ri nu ucira shi, u ciga u 'yuwan u ca kucci adama a nusu vā yi waru adama a nusu va ama a yi.

⁴ Babu vuma na aa gura ca aciyayi tsugbain adama wo o'wo aabara a nan ganu. Vuma tso o'wo tā aabara a nan ganu nā Ἀσῦλᾱ e de yi, cine u deyi Haruna.†

⁵ Ne da u danāi e ekere a Zamawawa. Ana wo o'woi aabara a nan ganu, adama a na u dangulai aciyayi wo o'wo nā tsugbain tsa da da shi. Ἀσῦλᾱ a da a damma niyi, "Mawun mā vā ma da vu ri. Ana'an mo o'wo tā Dada vā wu." ◊

⁶ Ubatā u ro reve Ἀσῦλᾱ a damma, "Ayu ganu† babu ukotu da, cine Malkisada† danāi ganu." ◊

⁷ Ἀσῦλᾱ a tā nu ucira u na waa wawa Yesu Zamawawa ubatā o ukwā. Ana Yesu danāi atsumā o uvadi u nda, u pati tā Ἀσῦλᾱ ni yisaali obolo na abara tsarā u wawa yi. Na amayun a da u yuwayin Ἀσῦλᾱ tsutoni, reve gba, Ἀσῦλᾱ a zuwaa yi atsuvu e ipati ya yi.

⁸ Ko na wo o'woi Yesu Zamawawa Mawun mā Ἀσῦλᾱ ma da, atsumalimā a na u sowoi u rito yi tā u yuwan tsutoni e ekere e ili'i.

⁹ Ana u kotoi ili i na wu ntsayi u yuwan suru, wo o'wo tā za na a zuwa ama a tsurā iwawi i babu ukotu, aza a na a yuwusan ili i na u damma nle a yuwan.

¹⁰ O ure u nda u da Ἀσῦλᾱ a zuwa niyi wo o'woi aabara a nan ganu, ganu oroci a Malkisada.

She i lyawa itoni ya Ἀσῦλᾱ wan

¹¹ Tsu tā ni ili i na tsaā damma nā abundā adama e ili i nda, amma u tu usan u na tsaā cudūwa adama a na i tsu reve ili go'o shi.

¹² Yo o'wo tā aza e Itoni nu ujimu, waru u to lobono i danā o ritosu akapi. Amma i ciga tā nanza ritosu du ikaka yu ufaru ya adanshi a Ἀσῦλᾱ. I tā gashi ibabā i na ya apasa maani, agba i rawa tā na i shi a lyuwa tsuwa.

¹³ Vuma na buwai a yapu i maani waa gura kakasa isa'ani ni iwuya shi.

¹⁴ Amma ama a na o gbozoi a ta lyuwusa tsuwa tsa na ibabā yaa lyuwa shi, waru o ritosu tā de cine aa kakasa iwuya ni isa'ani.

6

¹⁻³ O ufaru i rito tā uritosu wu ufaru, aza a na a ntsayi ibabā. Ritosu n nda ele da tsu vadalaī a nusu tsu na tsu tawāa nu ukwā, waru tsu danāi nu ucawu wo okolo e ekere a Ἀσῦλᾱ. Ele da waru uritosu adama o urumbusu nā mazuwa me ekere. Nu uritosu adama o u'yusun diga o ukwā, na adama o uge'etosu u babu ukotu, a tā pe atsumā o uritosu wu ufaru. Amma i reve tā de ili i ndolo. Adama o ndolo, tsaā yuwan adanshi adama e le shi. Amma nā Ἀσῦλᾱ a kamba tsu, tsu tā kambuwā ugbozo adama tsu rito ili i na yi ntsayi aza a na a kungwai de.

⁴ No ozo o ro a lyawa itoni yi Zamawawa, ko za lo aa gura zuwa le a vadalaī a nusu le waru shi. De nu ufaru, ama a nda a shi tā e ekan a Ἀσῦλᾱ waru e pede tā une'e wā yi. Ele obolo no ozo o ro a ushi tā Ruhu wa Akiza.

⁵ E reve tā cine ikaka ya Ἀσῦλᾱ i ri ulobonu, waru a ushi tā ucira u mantse ma na Ἀσῦλᾱ aā danā a yuwusan tsugono.

⁶ Ana a ushiyi ili i ndolo suru, reve a vadalaā Zamawawa ucina. U ri n yuwan a kambatowisā icu'un ya ama o ndolo a vadalisa shi adama a na a ta varasa Mawun mā Ἀσῦλᾱ a akpata† waru reve a 'yuwan yi. A ta zuwusa yi o wono a makakan ma ama.

⁷ Ama o ro a tā gashi ida i na i tsu tsura mini mā abunda. Reve u taḡwaā nā limatan vā aḡdumā lon e ekere a aza a na a cimbusa yi. Aṣulā a tsu zuwaa tā ida i ndolo aba'un.

⁸ Ozo o ro gba shi a tā gashi ida i na i tsu kungwato awanda na anlya a vama agba a tsu matsan ili shi. Aṣulā a tsu yuwaan tā ida'a unā, reve waru akina a lungusa yi suru suru.

⁹ Ama a vā a na n cigai, ko nā tsu yuwan adanshi tsunda, tsu dama adama a ḡu shi. Tsu reve tā a na i ri o ure u sa'ani, ure wi iwawi.

¹⁰ Aṣulā a tsu ge'eto tā cine u tsu ntsaa. U ta cuwan nā linga na vu yuwain, waru u ta cuwan ni icigi i na vu roco niyi ana vu kambai ama a yi. Waru u ta cuwan a na vu buwai a kambusa le hali n gogo.

¹¹ Ili i na tsu la'a cigai ayi da, i lyuwa elime nā mayan ne hali a tyo o ukosu, adama a na i tā reve ili i sa'ani i na i ri a zuwusa okolo'o u too o'wo amayun.

¹² Tsu ciga ḡu yo o'wo orogo shi. Amma, i kuru iroci ya aza a na a ushiyi ili i na Aṣulā a yuwain nzuwulai adama o ucawu wo okolo na ankuri e le.

Aṣulā a tsu yuwan tā ili i na u yuwain nzuwulai

¹³ Ana Aṣulā a yuwayin Ibrahim† nzuwulai, u kucina tā na waa yuwan ili i na u yuwain nzuwulai. U yuwan tā akucunu a nda na ala a yi, adama a na babu lo za na la'ai Aṣulā.

¹⁴ U damma tā, “Amu Aṣulazuva, n ta zuwaa wu aba'un, waru n ta ca wu mmaci mā abunda!”[◇]

¹⁵ Ibrahim yuwan tā ipiri na ankuri adama ili i nda i fara, reve u ushi ili i na Aṣulā a yuwaan niyi nzuwulai'i.

¹⁶ Na ama a yuwan akucunu, a tsu kucina tā na aala a za na la'a nle. Akucunu'u o roco tā ili i na a dammai amayun a da, waru u tsi isawaton tā mawasan.

¹⁷ Aṣulā fo u yuwan tā akucunu, adama aza a na aā usu nzuwulai e reve a na amayun a da a na u tsu vadala ifoḡi ya yi shi.

¹⁸ Ili i re i nda i ri n vadala shi: Aṣulā a tsu yuwan epen shi nu u yuwan nzuwulai, waru waa yuwan epen na akucunu a na u yuwain shi. Ili i nda i tā ḡashishi tsu okolo ugbamu aṡsu na tsaa sumusa a tyo ubatā wā Aṣulā adama u kede tsu. U tā ḡashishi tsu ucira adama tsu guzā uzuwu wo okolo u na u ca ntsu.

¹⁹⁻²⁰ Uzuwu wo okolo o ndolo u tu ugbamu o okolo a tsu, cine rumu wantsun tsi isawaton wantsun ubatā u tā. Vuma na ya'a yi da tsaa zuwusa uzuwu wo okolo a tsu ayi da Yesu, za na uwulai nu umuna a tyo Upasu u na u La'ai Akizaf zuva. U yuwaan tsu tā

ne. Wo o'wo tā aabara a nan ganu a babu ukotu, ganu oroci a Malkisada.†

7

Ganu Malkisada

¹ Malkisada† n nda ayi da u ḡanaḡi mogono mā lyuci va Salem waru ganu Mogono mā Aṣulā ma da. Ana Ibrahim† unai ngono n nāshi ayi a maḡambaā o u'wa, avu Malkisada kara o utā u ga'an nā ayi reve u zuwaa yi aba'un. [◇] ² Reve Ibrahim ca yi za tā aṡsuma a kupa e ili suru a na u kambayi diga ubatā o uvon. Ili yu ufaru i na tsu cigai tsu damma adama a Malkisada, ayi da urevu wa aala a yi, “mogono ma na maa yuwusan ili ya aḡula.” Ayi da waru “mogono ma asuvu nden” adama a na Salem tā nu urevu “asuvu nden.”

³ Babu za na revei dada ko mma va Malkisada, ko ubatā u na wu utāi, ko mantsa ma na a matsan niyi, ko mantsa ma na u kuwāi. U tā gashi Mawun mā Aṣulā waru ganu da babu ukotu.

⁴ I kaḡlyuwa cine Malkisada ḡanaḡi nā tsugbain! Ko Ibrahim, akaya a gbain a Isra'ila, u reve tā cine Malkisada ḡanaḡi nā tsugbain ana u ca niyi za tā aṡsuma a kupa aṡsuma e ili i na u kambayi diga o uvon.

⁵ Wilā u rito tā mmaci ma Ibrahim a 'yuwan a ciga a ca aza a na a ri aṡsuma a mmaci mā Levi aza a na a ri nan ganu za tā aṡsuma a kupa e ili i na a tsurāi, ko nā shi wo o'wo edenge e le a da.

⁶ Malkisada diga e elentsu a Levi a da shi, agba u ushi tā za tā aṡsuma a kupa ya Ibrahim. Reve u zuwaa Ibrahim aba'un, za na ushiyi de nzuwulai mā Aṣulā.

⁷ Za suru reve tā vuma na ri nu ucira u na waa zuwaa za ro aba'un, u la'a tā za vu u ushishi wa aba'un'ubunda lon.

⁸ Nan ganu a tsu ushi tā za tā aṡsuma a kupa e ili i na ama a tsurāi, ko na wo o'woi ele ama a da a na aā kuwā. Amma Malkisada la'a tā cine a ri, adama a na Adanshi a Aṣulā o rito tā u tā wuma.

⁹ Tso ta gura damma mmaci mā Levi, aza a na a tsu ushi za tā aṡsuma a kupa, ele fo a tsu ca tā ana Ibrahim cayi Malkisada za tā aṡsuma a kupa.

¹⁰ Koto a shi a matsan Levi shi, amma u ḡanaḡi tā lo aṡsuma a akaya a yi Ibrahim, ana Malkisada ga'ain na ayi.

¹¹ Ko na wo o'woi Wilā wa Musa u damma tā a na nan ganu a 'yuwan a ciga a ḡanaḡi mmaci mā Levi, nan ganu a nda aa gura kambato ko za o o'wo wuntsayi shi. Ili i na a lambai ayi da ganu tsa ganu Malkisada, ganu na utāi o u'wa wa Haruna shi.

¹² Waru nā cu'un va ganu ro ko'o taḡwā, na a 'yuwan a ciga Wilā a u vadala fo.

¹³ Tsu ta yuwusan adanshi adama a Zamawawa, za na ri za vu ugundo u ro. Ko za diga o ugundo'o koto yuwan ulinga wa agandā wa ganu a masa'a shi.

¹⁴ Za suru reve tā a na u tawāi diga o ugundo wa Yahuza,† Musa damma ili i ro adama a ganu atsumā o ugundo u ndolo shi.

Zamawawa tā tsa Malkisada

¹⁵ Ayi nda dashi tā utā a alanga e eteshe ana tse enei ganu ro tawāi tsa Malkisada.

¹⁶ Vuma ndolo e de yi ganu adama a nkaya mā yi ko adama a wilā shi, amma e de yi tā ganu adama a na ili i ro yi lo i na yaa gura zuwa wuma wā yi u koto shi.

¹⁷ Adanshi a Asulā a yuwan tā adanshi adama a yi,

“Avu ganu da babu ukotu, cine vu revei Malkisada.” ◊

¹⁸ A zuwa tā akuci a nge'en, adama a na u ri nu ucira shi, waru ili ye pere i da.

¹⁹ Wilā wa Musa u gura zuwa ili i ro yi ntsaa shi. Amma gogo Asulā a ca tsu tā ili i sa'ani ya abunda lon i ro i na tsaa zuwa okolo. Ne da tsaa rawai zuzu na Asulā.

²⁰ Asulā a kucina tā na Zamawawa aq dānā ganu babu ukotu, agba u yuwaan ganu ro akucunu a nda shi.

²¹ Yesu da goon u dammai:

“Amu Asulazuva, n yuwan tā akucunu a nda,

waru maa vadala okolo a va shi.

‘Avu ganu da babu ukotu.’” ◊

²² Yesu da za na zuwai akucunu a nda o o'woi amayun, akucunu a na la'ai za na Asulā a yuwain na Musa.

²³ De nu ufaru, na ganu kuwā, waa lyuwa elime nu ulinga wa ganu shi. Ayi da i zuwai nan ganu a dānā lo abunda.

²⁴ Amma Yesu o'wo tā ganu babu ukotu, tsuganu tsā yi tsā ri n koto shi.

²⁵ Adama o ndolo, ayi da za na ri lo gogo, waru mantsa suru, za na aa gura wawa aza a na a tawāi ubatā wā Asulā e ekere a yi. U tā dānā wuma mantsa suru adama u yuwusaan le ipati ubatā wā Asulā.

²⁶ Yesu da cu'un va aabara a nan ganu na tsu cigai, adama a na u ta kambusa tsu o ure suru. Ili i na waa yuwusan u to yo'onotosu Asulā okolo. U ri nu unusu shi. Asulā a kakasa yi tā na aza a na a ri o uvadi aza a na aa yuwusan unusu. Waru Asulā a ca yi tā ubatā u na u la'ai tsugbain suru suru zuva.

²⁷ U ri tsa akapi a nan ganu shi, aza a na a casu kucci usana suru adama a nusu le, waru adama a nusu va ama. Amma Yesu yuwan tā ayi ndolo u tā adama a mantsa suru na u cayi aciyayi kucci a akpata.

²⁸ Wilā u damma tā ama o tso o'wo tā abara a nan ganu, ko na wo o'woi aa gura yuwan cine wu ntsayi a yuwan shi. Ili yu

ufaru, Asulā a ca tā Musa Wilā. Ana a yuwain ne, reve u zuwa Mawun mā yi mo o'wo aabara a nan ganu na akucunu. Ayi da za na gura yuwain ili i na Asulā a ciga niyi u yuwan suru.

8

Kristi Zamawawa da aabara a nan ganu a tsu

¹ Ayi nda ayi da ili i gbain i na tsaa dansa: Tsu tā na aabara a nan ganu na tsu dānu o ukere usa'ani wā Asulā Mogono me Ili Suru.

² Aabara a nan ganu'u u ta yuwusan ulinga u tsuganu ubatā wu Upasu u na u La'ai Akiza† suru suru, ubatā wa amayun wā agandā a na Asulā a yuwain, agba ama a da a suwa niyi shi.

³ Aabara a nan ganu suru a tā nu ulinga wu ucasu wu ne'e nu ucasu u kucci a tyo Asulā. Adama o ndolo aabara a nan ganu tsu fo u 'yuwan u ciga u ca Asulā ili i ro.

⁴ Nnu u shi pa o uvadi, u shi o o'wo ganu shi, ko ke'en, adama a na nan ganu a tā pa, a na o tonishi Wilā a casu Asulā ne'e.

⁵ Agandā a na nan ganu aa yuwusan oroci o ululu wi ili i na i ri zuva da. Unatā u da u ri cine u dānā na Musa. Ana Musa dānā e ifofi i na waa yuwan Oogodo u Ucuwusan, Asulā a damma yi tā, “Vu cuwan ana vu dānāi zuva masasan, n damma wu tā cine vaa yuwan yi. Vu yuwan yi cine n damma nuwu foyi.” ◊

⁶ Amma ulinga u tsuganu u na Asulā a cayi Yesu u la'a tā ulinga u na a cayi akapi a nan ganu. Ne da waru, akucunu a sa'avu a na Yesu tawāyi diga a Asulā a tyo ubatā wa ama a yi u la'a tā za vu ufaru. Adama a na ana Asulā a yuwain akucunu a sa'avu, ili i na u dammai waa yuwan u la'a tā ili i na u dammai waa yuwan a akuci a akucunu.†

⁷ Nnā akuci a akucunu a gura tā yuwan ili suru na wu ntsayi a yuwan, ili yi lo na yaa zuwa a yuwan za ve ire shi.

⁸ Amma Asulā na aciyayi, ana we enei ama'a a gura kuru akuci a akucunu'u mejege shi, dāda u dammai:

“N ta dansaa du, mantsa mo tā lo a tawā, ana maa yuwan akucunu a sa'avu, na ama o u'wa wa Isra'ila na ama o u'wa waa Yahuza.†

⁹ Akucunu a nda aq dānā tsu za na n yuwain nkaya n le shi, ana n guzā nle ekere reve mu utāa le e ida ya Masar.† Amma a 'yuwan tā o toni yi, avu n vadala le ucina.

¹⁰ Amma, apa akucunu a sa'avu a na maa yuwan na ama a Isra'ila a mantsa ma na māa tawā:

Amu, Asulazuva, n ta zuwa wilā u vā a asuvu e le, adama e reve le, waru n ta dana le atsumā o okolo e le, adama ā kuru le. N to o'wo Asulā e le, ele waru o to o'wo ama ā vā.

¹¹ Ama āā dashi rito ama e le, nā nron mu nden n le shi,

adansa, 'I reve Asulazuva,' adama a na ama'a suru e le reve mu, diga a zawa'a ā tyo a zagbain le suru suru.

¹² N ta yuwain le gafura vu ili i wuya i na a yuwain,

waru māā dashi cuwan nā nusu le shi, ko ke'en." ◊

¹³ Ana Asulā a yuwain adanshi a akucunu a sa'avu, u to rocosu u yuwan tā de za vu ufaru waru wo o'wo tā ili ye pere. Waru ili i na i kutsai de hali u kporoi suru u tā puwan babu usān.

9

Akuci a wilā adama a agandā

¹ Akucunu† o ufaru a na Asulā a yuwayin aza a Isra'ila, u damma tā ama cine aa yuwaan yi agandā waru u damma le tā cine aa yuwan Oogodo o Ucuwusan,† ubatā u na aa yuwan agandā.

² A shuwā tā oogodo a na a yuwain asula e re. A aasula o ufaru pe da wisawatan u fitila u ri, ni irika, no opofu a na a cayi Asulā. Reve e de aasula a nda Upasu wa Akiza.†

³ Waru umuna u danā tā pe u na u ne'eshein asula e re'e. Reve e de aasula e ire Upasu u na u La'ai Akiza.†

⁴ Pe da masa'at mā danāi, za na a palai nā zinariya, ubatā u na ā tsu kulāto ili i maguru. Waru pe da a zuwai Akpati a Nzuwulai† a akpata, za na a palai nā zinariya e ebele suru. Ili i ta'atsu i danā tā pe atsumā a Akpati'i: Za vu ufaru, upondo u zinariya u na o shitoyin nā mana.† Za ve ire, aadanga a Haruna† za na topoi. Za va ta'atsu, atali o ushe'un aza a na ā danāi nā Wilā Kupa de udānu.

⁵ Zuva va Aakpati'i a ruma tā ili i wuma i re de i na i tsu roco a na Asulā ā ri lo.* A kpatō tā ikpatātsu ya Aakpati'i ne evelu e le, ubatā u na Asulā a tsu yuwan gafura vu unusu. Agba tsaa gura damma ili suru adama e ili i nda gogo shi.

⁶ No o koto mofōfo me ili tsundolo, nan ganu a tsu uwa tā a aasula o ufaru usana suru adama a yuwan ulinga u le.

⁷ Agba aabara a nan ganu a da goon tsu uwa a aasula e ire, agba u tsu uwa tā u tā atsumā a aa'wan. U tsu uwa Upasu u na u La'ai Akiza babu mpasa shi. U tsu ca tā kucci

vu mpasa'a adama ā nusu vā yi, nā nusu na ama a yuwain atsumā o ulambu wu urevu.

⁸ Ili i nda suru ure u da na Ruhu va Akiza aa dansa nnā Oogodo o Ucuwusan a buwa ubatā u da u na aa yuwusan agandā, koto ā kpatū'wā ure a uwa Upasu u na u La'ai Akiza shi.

⁹ Ayi nda iroci i da i mantsa mo gogo. U to rocosu ne'e nā kucci na a casu aa gura zuwa za na a yuwusan agandā u reve asuvu ā yi ā tā cece cine wu ntsayi shi.

¹⁰ Adama a na ili i ndolo suru wilā wi ilyalya i da ni ili yo oso nā wuzā'u. Wilā u ndolo suru adama ā lipu a da, waru Asulā a zuwa tā ama o toni le hali ā tyo mantsa mo ure u sa'avu wā yi.

Mpasa mu Zamawawa

¹¹ Gogo Zamawawa da o o'woi aabara a nan ganu suru a aci e ili i sa'ani suru i na i tāwāi de. U uwa tā ubatā wā agandā a zuwa za na la'ai ulobonu suru suru, za na ekere a ama a da a yuwan niyi shi, waru u ri pa atsumā o uvadi u nda shi.

¹² U tā o unā u mantsa suru u tarai mpasa a uwa ubatā'a, agba mpasa mu mgbele ko ndindim n da shi. U tara tā mpasa mā yi, waru ana u yuwain ne, da da u tsupaa ntsu adama e iwawi i na yoo koto shi.

¹³ De nu ujimu, ana ama ā danāi nu unusu, lipu le tso o'wo tā cece nā ganu kyo'onuwo le mpasa mu mgbele za va vo ogono e inan, nā ā bulānuwā le okomo ā anāwu a nan na ā kulāto.

¹⁴ Agba Zamawawa yuwan unusu shi, ko ke'en, reve u ca aciyayi kucci e ekere a Asulā nu ure u Ruhu na ri lo babu ukotu. Ayi da i zuwai mpasa mā yi n ri nu ucira lon, reve wu za'wā asuvu ā tsu diga a linga na tsu tāwāā nu ukwā. Adama tsu yuwayin Asulā a wuma agandā!

¹⁵ Ayi nda ayi da i zuwai Zamawawa o o'woi za na gerei akucunu a sa'avu, adama aza a na Asulā e deyi ā ushi aba'un a na oo koto shi, aza a na Asulā a yuwayin nzuwulai. Ayi nda tā gura o'wo adama a na Zamawawa kuwā tā, reve u zuwa ama o o'wo faan diga ā nusu na a yuwain ele o tono akucunu o ufaru.

¹⁶ Akucunu tsunda ā tā gashi vuma na yuwain idana ā aavu'un cine u cigai e ne'eshen utsuru wā yi nu u kuwā. Amma she nā za suru reve ana vuma'a u kuwāi da da ā tsu ne'eshen utsuru'u.

¹⁷ Ayu'u'un u tā nu ucira nā vuma na da na niyi'i u kuwā. Ko za lo a gura ushi ili i tā atsumā e le shi, nā vuma'a u buwa wuma.

¹⁸ Ayi da i zuwai akucunu o ufaru ili i ro i da shi, she nā mpasa adama u roco ukwā.

◊ 8:12 Irm. 31:31-34. * 9:5 Aruma a yuwan tā ulinga wu uruma. Nā Tsugana ā tsu de le tā "kerubobin."

¹⁹ Wu ufaru, Musa damma t̄a ama Wil̄a suru. We ire, reve u tara mpasa mu mgbele n̄a mudindim reve u jambar̄a mpasa'a n̄a mini. Ayu u tara eleme e ikyon a na a sukumayi mini mā shili avu u 6olo yi no oosondor̄i adama u kyo'onuwo aatagada a Wil̄a na ama suru.

²⁰ Reve u damma, “Ayi nda ayi d̄a mpasa n na n zuwai Akucunu a na Asul̄a a damma ndu i yuwan tsutoni n̄a ayi.”

²¹ Ne d̄a waru, Musa kyo'onuyi mpasa'a o Oogodo o Ucuwusan† waru ni ili i na a yuwusayin agand̄a suru.

²² Wil̄a' a u damma t̄a a 'yuwan a ciga ili suru o kyo'onuwo le mpasa adama a d̄ana cece. Waru Asul̄a aa yuwan gafura vu nusu babu wocowu wu mpasa shi.

Ukw̄a wu Zamawawa u tawa t̄a nusu

²³ Ayi d̄a ili i na i zuwa nle a kambuw̄ai Oogodo o Ucuwusan cece ni ili i na i ri pe suru n̄a mpasa mi inama. Ili i nda suru oroci e ili ya amayun i na i ri zuwa d̄a. Amma kuccit̄ na kamb̄atoi ili ya amayun cece d̄e zuwa a la'a t̄a kucci vi inama.

²⁴ Zamawawa uwa Upasu u na u La'ai Akiza na ama a yuwain ne ekere e le shi, za na ri ululu wi ili ya amayun. U kar̄a t̄a a t̄yo zuwa waru u t̄a d̄e o6olo n̄a Asul̄a adama u kamba tsu.

²⁵ Waru u kar̄a a t̄yo zuwa adama u d̄ashi cayisa kucci va aciyayi shi, gashi aabara a nan ganu vu uvadi na tsu uwa Upasu u na u La'ai Akiza a aa'wan suru adama u ca kucci vu mpasa vu nama.

²⁶ Nu u shi u ca kucci va aciyayi aa'wan suru, a na u sowo t̄a at̄sumalim̄a n̄a abunda diga a mantsa ma na a yuwain uvadi. Amma, u t̄aw̄a t̄a u t̄a, zuzu n̄a mantsa mo ukosu, o un̄a u mantsa suru, adama u tawa ucira wu unusu suru suru ana u kuw̄ai ts̄a kucci adama a tsu.

²⁷ Za suru u 'yuwan u ciga u kuw̄a u t̄a, n̄a ayi ndolo koto, Asul̄a e te ge'eto yi.

²⁸ Zamawawa kuw̄a t̄a u t̄a adama u tara nusu va ama a abunda. Agba nu u t̄awisa, woo o'wo adama a matawa mo unusu shi. U t̄a t̄aw̄a adama u wawa za suru na ri lo a pura yi.

10

Aa d̄ashi yuwan kucci ro shi

¹ Wil̄a wa Musa u t̄a gashi oroci o ululu e ili i sa'ani i na i ri lo a t̄aw̄a. Ayi ululu u nda ayi d̄a ili ya amayu'un shi, adama a na waa gura zuwa ama a na a yuwusan agand̄a o o'wo cine wu ntsayi shi, ko na wo o'woi a tsu ca t̄a kucci aa'wan suru.

² Nn̄a Wil̄a u gura kamb̄ato asuvu e le cece cine wu ntsayi, ana a lyawa t̄a d̄e mayan mā kucci. Ana Asul̄a a shi t̄a a za'w̄a nusu va

a za a na a yuwusan agand̄a, waru asuvu e le a shi a ri n cuwusan n̄a nusu le shi.

³ Agba ne d̄a u ri shi! Ayi kucci nda tsu zuwa le t̄a a cuwan nusu le a aa'wan suru.

⁴ Adama a na mpasa mo ogono e inan n̄a mgbele maa gura tawa nusu shi ko ke'en.

⁵ Ana Zamawawa t̄aw̄ai at̄sum̄a o uvadi, u damma t̄a Asul̄a, “Vu ciga kucci vi inama n̄a ne'e vi ishina shi. Amma vu ca mu t̄a lipu adama n yuwan tsutoni n̄a avu.

⁶ Inama i na aq̄ kul̄atosu a masa'at waru n̄a ne'e adama a nusu tsu yo'onoto wu okolo shi.

⁷ Reve n damma, 'Apa mu nda, n t̄aw̄a t̄a n yuwan ili i na vu cigai, Asul̄a, cine a d̄ana adama a va at̄sum̄a a Adanshi a Asul̄a.' ” ◊

⁸ At̄sum̄a a Adanshi a Asul̄a a nda u fara t̄a damma, “Vu ciga kucci n̄a ne'e shi. Vu ciga kucci vu ukul̄atosu shi, n̄a kucci adama a tawa nusu shi. Waru vaa uwuusa uyo'o u le shi.” (Ele nda kucci d̄a suru na Wil̄a u zuwai a yuwan.)

⁹ Reve u damma, “Apa mu nda, Asul̄a, n t̄aw̄a t̄a adama n yuwan ili i na vu cigai.” Adama o ndolo a d̄a Asul̄a a tawai akuci a kucci suru, reve u zuwa kucci vu Zamawawa o un̄a u le.

¹⁰ Adama a na Yesu Zamawawa yuwain ili i na Asul̄a a ciga niyi u yuwan, tsu tsur̄a t̄a wuz̄a' u diga a nusu tsu adama a na u yuwan t̄a kucci n̄a lipu va yi u t̄a o un̄a u mantsa suru.

¹¹ De nan ganu a tsu yuwan t̄a ulinga u le usana suru, reve waru a lyuwa elime nu ucasu u kucci na aa tawa nusu shi.

¹² Amma Zamawawa† ca ta aciyayi kucci na ntsayi babu ukotu. Gogo u t̄a nden o ukere usa'ani w̄a Asul̄a.

¹³ Waru u t̄a d̄anu d̄e hali she n̄a Asul̄a a zuwa n'yuwatan mā yi zal̄a vu ucira va yi.

¹⁴ Kucci t̄a ndolo, u zuwa t̄a ama o o'wo cine wu ntsayi a d̄ana babu ukotu, ele d̄a aza a na Asul̄a a zuwai o o'wo aza a akiza.

¹⁵ Ruhu va Akiza fo damma tsu t̄a adama a nda. Wu ufaru u damma:

¹⁶ “Asul̄azuva a damma t̄a, 'Ayi nda ayi d̄a akucunu

a na maa yuwan ne ele a mantsa mo ndolo. N ta zuwa wil̄a u va o okolo e le, adama e reve le.

Waru n ta d̄ana le a asuvu e le, adama a kuru le.' ”

¹⁷ Reve u dammisa:

“M̄a d̄ashi cuwisan nusu le ni iwuya i na a yuwain shi, ko ke'en.” ◊

¹⁸ N̄a Asul̄a a yuwan gafura vu nusu, ili yi lo waru na yaa zuwa a yuwisan kucci ro shi.

I lyuwa elime nu ucasu wo okolo

¹⁹ Adama o ndolo ama a va, tsu ta gura uwa Upasu u na u La'ai Akiza† babu wovon adama a mpasa ma Yesu.*

²⁰ U ca ta lipu va yi adama u kpatu'waa tsu ure u sa'avu u na u tsu 'yawato ubata u wuma! Waru ure u nda u tsu pasato tsu ta nu umuna'a.

²¹ Tsu ta na aabara a nan ganu a gbain za na a yuwusan tsugono o u'wa wa Asula de zuva.†

²² Adama o ndolo tsu ta gura rawa zuzu na Asula. Lyawa tsu yuwain ne no okolo a ta nu ucawu wo okolo a afula. Mpasa mu Zamawawa mu za'wa ta asuvu a tsu a na tsu cuwan ni iwuya i na tsu yuwusain, amma a za'wa tsu ta na mini ma na ma ri kiza-kiza suru suru.

²³ Na tsu 'yuwan tsu ciga tsu guza uzuwu wo okolo a na tsaa dansa tsu ta na ayi ulobonu, adama a na Asula a ta yuwan ili i na u yuwain nzuwulai.

²⁴ Lyawa tsu dana'i ada a aza a tsu, reve tsu kamba nle tsara o roco icigi, waru adama a yuwan ili i sa'ani.

²⁵ Ozo o ro a tsu tawusa ubata wa aganda kuci shi, amma she tsu yuwain ne wan. Tsu lyuwai elime na ndashilai mo okolo ugbamu, a na wo o'woi i reve ta urana u makamba ma Zagbain ma ta yuwusan zuzu.

²⁶ Na tsu dangwa tsu lyuwai elime na mayan mo unusu cina de tsu reve amayun, kucci lo waru na aa yuwan adama a nusu tsu shi.

²⁷ Amma ili i na i buwai goon ayi da she tsu piriya uge'etosu u na u ri lo a tawa na wuna u na aa lungusa n'yuwatan ma Asula!

²⁸ Nna ama e re ko ama a ta'atsu a yuwunlai adanshi a na nanza 'yuwan o toni Wila wa Musa, a ta gura ca vuma ndolo atsumalima hali u kuwa babu uro.

²⁹ Na vuma yuwan ili i na yoo roco u ca Mawun ma Asula tsubgabin shi, u la'a ta uwuyanu lon na cine aa 'yuwan a yuwan tsutoni na Wila wa Musa. Agba waru, na vuma tawaa mpasa ma akucunu na wono za na tsu kambato tsu na akiza,† u la'a ta uwuyanu lon na cine aa 'yuwan a yuwan tsutoni na Wila wa Musa. Ne da waru, na vuma isula Ruhu va Akiza, za na o rocosu tsu isa'ani, iwuya i ndolo unata u da na akapi.

³⁰ Tsu reve ta a na Asula a dammai, "N ta ca aza a na a nusain oforo. N ta tsupa le." Waru u damma ta fo, "Asulazuva e te ge'eto ama a yi." ◇

³¹ Ili i wovon i da lon vuma riyu e ekere a Asula a wuma.

³² I cuwan na rana ndede, ana i fara revei amayun a Asula. I yuwan ta mpolo na atsumalima lon, reve gba i lyuwa elime nu ucira.

³³ A mantsa mo ro a amaton du ta reve waru e isula du a makakan mo obolo a ama. A mantsa mo ro i kamba ta fo aza a na o sowoso cu'un va atsumalima'a.

³⁴ I roco ta isa'ani a tyo ubata wa aza a na a zuwai o u'wa wa ali. Ana a usai ili i na i ri ne ele suru, i yuwan ta asuvu na mazanga, adama a na i reve ta na ili i sa'ani i ro i ta lo a pura du na yoo koto shi.

³⁵ Adama o ndolo, she i lyawa cine i zuwayi Zagbain ucira wan, ko ni ili i ro i shi i fara, adama a na ni i lyuwa elime a zuwusaa yi ucira, i ta ushi iliyinkapa i gbain.

³⁶ Gogo i rito makafa ma asuvu, adama i gura yuwan ili i na Asula a cigai, tsara waru i ushi ili i na u yuwain nzuwulai.

³⁷ Cine Adanshi a Asula a dammai, "Waa jima shi za na ri lo a tawa u ta tawa. Waa lungusa mantsa shi.

³⁸ Ama a na Asula a ushiyi a ta yuwan wuma adama o ucawu wo okolo e le.

Amma u tsu yuwan ta atsumolangu na za na ronoi aca'a." ◇

³⁹ Amma atsu aza a na o tso rono na aca'a da shi, aza a na aa lungusa. Tsu ca ta Asula okolo a tsu, adama o ndolo, u wawa tsu ta.

11

Ucawu wo okolo

¹ Aza a na a casu Asula okolo e reve ta na amayun a na a ta ca le ili i na a zuwai okolo suru. E reve ta na amayun e ili i na koto e ene shi a ta lo na amayun.

² Asula a usu ta ama o ufaru adama o ucawu wo okolo e le.

³ Tsu ta nu ucawu wo okolo, dada tsu revei na Asula a yuwain adanshi, waru nu ure u nda u da u yuwain uvadi ni ili i na i ri pe. Asula a yuwan ta ulinga ni ili i na vuma tse ene shi, tsara u yuwan ili i na tsee ene.

⁴ Habila† dana ta nu ucawu wo okolo, dada u yuwain Asula kucci na la'ai kucci na Kayinu† cayi Asula. Reve Asula a damma wu uwwa ta uyo'o wu une'e u na u cayi, reve u deyi vuma va afula. Ko na wo o'woi Habila kuwa ta de nu ujimu, wuma wa yi u buwa ta a yuwusaan tsu adanshi adama o ucawu wo okolo a yi.

⁵ Anuhu dana ta nu ucawu wo okolo, dada Asula a tara niyi a tyo zuva adama u kuwa wan. E ene yi shi, adama a na Asula a tara yi ta a kara. Adanshi a Asula a damma ta kafu a tara yi a tyo zuva, u zuwa ta okolo a Asula o yo'ono.

* **10:19** Ayi umuna wu kasa ta Upasu wa Akiza nu Upasu u na u La'ai Akiza atsuma o Oogodo o Ucuwusan na Aa'isamapada. U karalai ta mantsa ma na Zamawawa kuwai adama u roco Asula a lyawa ta ama a tawa ubata wa yi mejege. ◇ **10:30** U.W.I. 32:35-36. ◇ **10:38** Hab. 2:3-4.

⁶ Za lo o yo'onoto Asulā okolo shi, she nu ucawu wo okolo. Za na aq̄ tawā ubatā wā Asulā biti u 'yuwan u ciga u usu na Asulā a ri wuma, waru u tsu ca t̄a iliyinkapa a t̄yo aza a na a zama yi na amayun.

⁷ Nuhuf̄ d̄ana t̄a nu ucawu wo okolo, d̄ada wu uwwai ana Asulā o rono niyi atsuva a aci e ili i na koto we enei shi. U yuwaan t̄a Asulā tsutoni reve u she'en wantsun u gbain adama u wawa u'wa wā yi. Nu ucawu wo okolo ayi a da, Nuhu rocoi uvadi na a nusain. Hali wo o'wo vuma t̄a atsumā a ama a na a d̄anaḡ na abulā e ekere a Asulā adama o ucawu wo okolo a yi.

⁸ Ibrahim d̄ana t̄a nu ucawu wo okolo, d̄ada u yuwain tsutoni ana Asulā e de niyi u 'yawa ubatā u ro u na u yuwaan niyi nzuwulai n na waa ca yi. U lyawa t̄a ida ya yi, agba u reve ubatā u na wee tyo shi.

⁹ Adama a na Ibrahim ri nu ucawu wo okolo, reve u yuwan nden n limocin e ida i na a yuwaan niyi nzuwulai. Reve u d̄anu de o oogodo, ne da fo Ishiyaku na Yakubu aza a na a d̄anaḡ muwun mu ugundo mā yi. Asulā a yuwaan le t̄a fo nzuwulai'i.

¹⁰ Ibrahim yuwan t̄a ne adama a na u ri e ipiri i na waa uwa a lyuci gbain na Asulā o fofoi waru u suwai na wā d̄ana lo babu ukotu.

¹¹ Saratuḡ o'fola na Ibrahim a d̄ana t̄a nu ucawu wo okolo, d̄ada a tsurāi mawun, ko na wo o'woi a shi t̄a a kutsa lon, waru Saratu idari i da i shi. Ibrahim usu t̄a a na Asulā aa yuwan ili i na u yuwain nzuwulai n na waa yuwan.

¹² Vuma nda shi t̄a kutsa suru suru, u shi t̄a u rawa makuwāq̄, amma ko n̄a ne avu wo o'wo akaya a ama a abunda a na a gura kece shi. Amayun, a t̄a lo n̄a abunda cine italyo'oa yu zuva i ri ko tsā mabulā mā nge'en m mala.

¹³ Ama a nda suru a na a d̄anaḡ nu ucawu wo okolo, a kuwā t̄a babu na a ushiyi ili i na Asulā a yuwaan nle nzuwulai. A d̄ana t̄a n̄a mazangā ma na ee ene ili i ndolo a t̄awa, ko na wo o'woi a d̄anaḡ zuzu shi. Avu a damma a na a t̄a gashi omocin n̄a aza e ida i ro atsumā o uvadi u nda.

¹⁴ Nna ama a yuwan cu'un va adanshi a nda, o to rocosu a ta zamishi ure wi ida i na wo o'wo za le.

¹⁵ N̄a a shi a adanshi e ida i na a lyawai, babu ili i na yaa putsa le a na aq̄ kambā.

¹⁶ Amma a d̄ana te izami yu ubatā u na u la'ai ulobonu. U t̄a de zuva. Ayi da i zuwai Asulā a tsu uwwa wono shi nne e de yi Asulā e le, adama a na u fofoo le t̄a lyuci gbain.

¹⁷ Ibrahim [◊] d̄ana t̄a nu ucawu wo okolo, d̄ada u cayi mawun mā yi Ishiyaku tsā kucci ana Asulā a lyungwā niyi. Ibrahim da vuma

na Asulā a yuwayin nzuwulai'i, amma u fofoo t̄a u ca mawun mā t̄a mā yi goon tsā kucci.

¹⁸ De nu ufaru, Asulā a damma yi t̄a, "Mmaci n na n yuwaan nuwu nzuwulai a t̄a o utā ya Ishiyaku."

¹⁹ Ibrahim jiyān t̄a n̄a Ishiyaku kuwā, Asulā a ta gura kambāto yi wuma waru. Ne da Ibrahim yuwain, reve u yuwan gashi u ushiyisā t̄a mawun mā yi diga o ukwā.

²⁰ Ishiyakuḡ d̄ana t̄a nu ucawu wo okolo, d̄ada u zuwayi muwun n re mā yi aba'un, Yakubu n̄a Isuwa.† U reve t̄a na Asulā aa yuwaan le ili i sa'ani elime.

²¹ Yakubuḡ d̄ana t̄a nu ucawu wo okolo, d̄ada ana wāq̄ kuwā, u zuwayi muwun mā Isuhu koyan da aba'un. Reve u yuwaan Asulā agandā ayi ukad̄atowu a aadanga a yi.

²² Isuhu d̄ana t̄a nu ucawu wo okolo, d̄ada i zuwai ana wāq̄ kuwā, u yuwain adanshi adama a mantasa ma na aza a Isra'ila aa lyawa Masar. Reve u damma le a tara etele a yi nna aq̄ kara.

²³ Nshawu ma Musa n d̄ana t̄a nu ucawu wo okolo, d̄ada a gura soko niyi hali woto ta'atsu ana a matsan niyi. E ene t̄a Musa mawun ma sa'ani ma da, waru a uwwusa wovon u na aa 'yuwan yuwan tsutoni n̄a wilā u mogono shi.

²⁴ Musa d̄ana t̄a nu ucawu wo okolo, d̄ada i zuwai ana u kungwai, u 'yuwain a na e de yi mawun mo usheli u mogono ma Masar.

²⁵ U dangwa t̄a u sowo atsumalimā o'fola na ama a na Asulā a dangwai, a na waa uwwa uyo'oa u mayan mo unusu a mantasa ma wa'a.

²⁶ U jiyān t̄a u la'a t̄a ulobonu u sowo atsumalimā o unā wu Za na Asulā a Dangwai, a na wāq̄ tsurā utsuru wa Masar suru, adama a na u d̄ana t̄a a pura iliyinkapa ya Asulā i na i ri lo a t̄awa.

²⁷ Adama o ucawu wo okolo a yi, Musa lyawa t̄a Masar, agba u d̄ana a uwwusa wovon wu upan u mogono shi. Musa kaḡa t̄a asuvu adama a na u zuwaa t̄a Asulā a na aa gura ene shi esu.

²⁸ Adama o ucawu wo okolo a yi a da, u fofoi Abuki a Mapasaḡ reve u kyo'onu mpasa e ebele n̄a gon vu nantsu, adama a za na aq̄ tawāq̄ nu ukwā wu una muwun mu ufaru mo olobo ma aza a Isra'ila wan.

²⁹ Ama'a a d̄ana t̄a nu ucawu wo okolo, d̄ada a pasai Mala mā Shiliḡ gashi ida yu u'yewu. Amma ana aza a Masar o toni nle, reve mala ma lyuwa le suru.

³⁰ Ama a Asulā a d̄ana t̄a nu ucawu wo okolo, d̄ada ana a kand̄aruwusai lyuci va Jeriko rana cindere, avu ukari wā yi u riyā.

³¹ Rahapuḡ aashakala a d̄ana t̄a nu ucawu wo okolo, d̄ada u ushiyi aza a Isra'ila aza a

matawa mo utyo. Ayi da i zuwai o una niyi shi, ana o unai aza a na a 'yuwain a yuwan tsutoni na Asula.

³² N dashi tawa ni iroci i ro? N ri na mantsa ma na maa damma du afa o Gidiyon,† na Baraka, na Samuson,† na Japuta, na Dawuda, na Sama'ila,† na akapi a amasula shi.

³³ Ucawu wo okolo e le u zuwa le ta a lyuwa aci e ida i ro ya abunda lon. A yuwan ta ili i mejege, reve a ushi ili i na Asula a yuwain nzuwulai suru. A baru ta na vi ikamu.

³⁴ A kimusa ta wuna u na u tsu lungusa. A fatsa ta e ekere a aza a na a danai azama o una le na mutsun mu pe'eni. Ko na wo o'woi a danan ta babu ucira lon, a tsura ta ucira. A danan ta nu ucira ubata o uvon hali a lyuwa aci o uvon o omocin a asoja o ro babu uro.

³⁵ Amaci o ro waru a ushiyisa ta mmaci n le a na a shi a kuwa reve a kambisa wuma. Ama o ro gba ozo o ro a ca le ta atsumalima adama o ucawu wo okolo e le, reve gba a usu le, "Tsaq usu tso o'wo faan cine i dammai shi!" A yuwan ta ne adama Asula a 'yasan le atsuma o ukwa a tyo a wuma u sa'ani.

³⁶ Ozo o ro o sowa ta ulamu, avu a faba le adama a na a cayi okolo ubata wa Asula, ozo o ro gba shi a nla le ta na akani reve a zuwa le o u'wa wa ali.

³⁷ Ozo o ro a kuwa ta adama a na a vara nle na atali. Ozo o ro gba shi a kuwa adama a na o kodulo nle ta ure. Ozo o ro gba shi o una le ta na matsun me pe'eni. Ozo o ro a danan ni ili i ro shi, she kwan vu mgbele n na aa nla. Alambi a ama a da a danai, reve e le'e le, waru o bongi le ta.

³⁸ Ama a nda a danan ta ama a sa'ani agba uvadi u nda wu ntsaa le shi. A baza ta atsuma o una na a nsasan, reve waru a pa'an atsuma a abanu na a akari.

³⁹ Ama o ndolo suru o yo'onoto ta Asula okolo adama o ucawu wo okolo e le! Amma suru na ne, a kuwa ta babu na a ushiyi ili i na a yuwaan nle nzuwulai.

⁴⁰ Adama a na Asula a dangwa ta a na woo fofooo tsu ili i ro i na i la'ai ulobonu abunda lon. U fofo ta u yuwan ne adama she obolo na atsu goon da oo o'wo cece wuntsayi.

12

Asula a da Dada tsu

¹ Tsu ta na ama abunda ukandaruruwa na atsu a na o o'woi iroci i na ucawu wo okolo u ri. Adama o ndolo lyawa tsu yuwain ala'anlai e iladi a na a ri a makaan ma tsu, she tsu kunai wan. Tsu tawai ili i na yee geshe tsu a yuwan ili i na yi ntsayi a wuma u tsu, ayi da, unusu u na waa tiga tsu babu usan.

² Na tsu ciga tsu 'yuwan tsu kalyuwusa Yesu goon, za na ayi da ufaru wu ucawu wo okolo a tsu waru ayi da za na kambuwa niyi ununa wu ntsayi. U sowa ta atsumalima reve u kuwa a akpata.† Avu gba u ushi wono gashi ili i ro i da shi, adama a mazanga ma na waa tawa u tsura elime. Gogo tsunda u ta nden o ukere usa'ani o ootogu o tsugono tsu Asula.†

³ Yuwain majiyan me iroci ma Yesu. U kaba ta asuvu a mantsa ma na ama a wuya a yuwusaan yi iwuya. Adama o ndolo she i kuna avu i lyawa mpolo wan.

⁴ I ta yuwusan mpolo nu unusu, agba mpolo n du koto n zuwa o una du shi.

⁵ Agba yi icina ta ili i na Adanshi a Asula a dammai muwun ma Asula adama u gbamato le asuvu:

"Mawun ma va, vu polo atsuvu a mantsa ma na Asulazuva oo ronuso wu atsuvu, waru she okolo a wu a kufa wan a mantsa ma na waa barasa wu.

⁶ Adama a na Asulazuva a tsu bara ta za na suru u cigai,

reve waru u ca aza a na u usuyi tsu muwun ma yi oforo." ♦

⁷ I kaba asuvu atsuma atsumalima a na yoo sowuso adama a na u rotso ta oforo a na dada tsu ca mawun. Mawun mo lo ma na dada va yi tsu kufa a ca oforo shi. Asula a ta yuwusan na adu tsu muwun ma yi.

⁸ Asula a tsu bara ta muwun ma yi suru, agba nu u bara du shi, to, adu agirutu a da, agba i ri muwun ma amayun ma yi shi.

⁹ Suru ntsu tsu shi ta ni mbara pa o uvadi aza a na a barasa ntsu. Reve gba tsu uwwusa le. To tsa la'a uwwa Dada tsu na ri zuva adama tsu danai wuma shi?

¹⁰ Mbara n tsu bara tsu ta a mantsa wa'a o ure u na e enei mejege. Amma Asula a ta barasa tsu adama u kamba tsu, adama tso o'woi aza a akiza ununa u ri akiza.

¹¹ Tsu'ari ili i na ama a tsu uwwa uyo'o a mantsa ma na aa yuwusan yi da shi, u tsu gali ta! Na Asula a bara le, ne da, adama u roco le ubata u na a nusain da, da'a a tsu lapula reve a yuwan ili i na i ri mejege no okolo nden.

¹² I gbamato obolu a du a na a kunai, reve waru i gbamato alu a du.

¹³ I yuwan ure mejege adama a ana a du. Ne da aza a na oo tonoo du akutsuma, na a tadatsa, aa riyai shi, amma a ta tsura ucira.

Uwvai Asula

¹⁴ I yuwan mpolo i yuwan nden n sa'ani na ama suru, waru i yuwan mpolo i yuwan nden ma akiza. Za na suru wuma wa yi u ri na akiza shi, wee ene Asula shi, ko ke'en.

¹⁵ I yuwan ugbozu she vuma lamba a ushi isa'ani ya Asula wan. I kambuwa

ugbozu tsarā nanza tawāā dū na addama wan. Cu'un vuma ndolo tā lungusā ama nā abunda atsuma ā dū nā abunda.

¹⁶ I yuwan ugbozu she nanza yuwan tsipere wan, ko u 'yuwan ā kuru Asulā ununa Isuwa† yuwain wan. Isuwa ayi dā mawun mo ufaru ma Ishiyaku, waru u shi tā ushi agadu a dada vā yi suru, reve gba u wina yi adama u lyuwa ilyalya u tā.

¹⁷ I cuwan tā ana Isuwa yuwain ne, u shi tā u cigisa dada vā yi zuwaa yi aba'un, amma dada vā yi 'yuwan tā. Agba babu ili i na waa yuwan u vadala ili'i, ko a na u patiyi dada vā yi nā mesun.

¹⁸ I ri tsa ama a Isra'ila shi, aza a na a rawai a Masasan ma Sinai,† ubatā u na ee ene reve waru aa gura ju'wan. U shi tā ā kulusā na akina, ā 6āru yi tā ni irumbu i lima nā lipā.

¹⁹ A uwwa tā mesun ma aavana nu uđyo u ro. Ana ama'a a uwwai uđyo'o, reve a pati Asulā a lyawa adanshi,

²⁰ adama a na u la'a tā ucira u na aa gura kuru ana u dammai, "Ko nā shi nama dā ju'wain masasa'an, na a 'yuwan a ciga o una yi nā mavara ma atali." ◇

²¹ Musa na aciyayi wu uwwa tā wovon wi ili i na we enei dada u dammai, "Mu uwwa tā wovon lon hali n te meje'en." ◇

²² Agba gogo i tawā tā a Masasan mā Si-hiyon† waru nā Urishelima na ri zuva. Ayi dā lyuci gbain vā Asulā a wuma, ubatā u na obolo obolo a nlingata mā Asulā mā abunda lon m 6olotoi adama a yuwan mazāngā.

²³ I tawā tā ubatā e ifolo i muwun mā Asulā tsā muwun mu ufaru mā yi aza a na a danai ala e le suru de zuva. I tawā tā ubatā wā Asulā na aciyayi, za na ayi dā za vu uge'etosu va ama suru. Waru i tawā tā yā kwisā va ama a sa'ani, waru Asulā ā kambato le tā cine wu ntsayi.

²⁴ I tawā tā ubatā wā Yesu, za na tawāyi na akucunuf a sa'avu diga ā Asulā. Mpsa mā Yesu* n dā o kyo'onuyi tsā kucci, za na ri ni ikaka i na i la'ai mpsa ma Habila.†

²⁵ Adama o ndolo i yuwan ugbozu waru she i 'yuwan o polo atsuwu wan, n nā Asulā a yuwan adanshi. Ama a Isra'ila a na a vadalaā niyi ucinā ana u o rono nle atsuvu pa o uvadi, ko za la'a shi. Adama o ndolo u tā dānā tsu uwuyanu nā tsu vadalaā Asulā a na ā ri zuva ucinā nu u rono tsu atsuvu.

²⁶ Ana u yuwain adanshi nu ujimu dē acapa, uđyo wā yi u jingadā tā uvadi, ◇ amma gogo u yuwan tā nzuwulai, "N tā jingadisa

uvadi u tā waru, agba uvadi goon shi, hali nā zuva." ◇

²⁷ Ana u yuwain adanshi a nda, u ta dansa a na ili i na u yuwain suru ā tā lungusā le. She ili i na i ri n jingadā shi, goon ele dā aa buwa.

²⁸ Ayi dā i zuwai tsu dāngi o godyusho a na tsu ushiyi tsugono tsa na ili yi lo a na wā jingadā yi shi. Tsu yuwain Asulā agandā cine woo yo'onoto yi okolo, reve tsu ca niyi tsughain avu waru tsu uwwai wovon wā yi,

²⁹ adama a na Asulā ā tsu akina a wuna u na u tsu lungusā ili i dā.

13

Cine oo yo'onoto Asulā okolo

¹ I lyuwa elime nā ncingalai ni icigi yi Zamawawa.

² I cuwan i ushi omocin ulobonu a 'wa dū. Ama o ro a yuwan tā dē ne, avu gba ā ushi nlingata mā Asulā babu ele urevu.

³ She yi icina na aza a na ā ri pe o u'wa wa ali wan. I sowo atsumalimā obolo ne ele gashi i tā dē obolo ne ele. I cuwan na aza a na o fongiyi gashi adu fo i tā pe atsuma e le.

⁴ I ca nden n lolo tsughain. Ka nā vali a mantsa suru i guzā amayun, adama a na Asulā a ta ca za na yuwain tsipere suru atsumalimā, ko za na kudāi ā guzā amayun atsuma ā nden n lolo suru.

⁵ I guzā aciyadū e icigi yi ikebe. I yuwan ankuri ni ili i na i ri nā ayi. Asulā a damma tā,

"Maa lyawa wu shi, waru maa vadalaā wu ucinā shi, ko ke'en." ◇

⁶ Adama o ndolo, tsu ta gura damma babu wovon,

"Maa uwwa wovon shi, adama a na Asulazuva za vi ikambi i vā i dā. A gura yuwan ili i ro nā gmu shi."

⁷ I cuwan na azagbain ā dū, aza a na o rito ndu Adanshi ā Asulā. I cuwan ni isa'ani i na wuma u le u tawāyi, waru i ca okolo ā dū a Zagbain cine ele a yuwain.

⁸ Yesu Zamawawa aa vadala shi, ko ke'en! Ne dā u ri tso yon, tsa ana'an, waru babu ukotu.

⁹ She vu lyawa ā pusan wu ana wan, waru she vu lyawa uritosu icu'un icu'un i zuwa wu vu toni ure u wuya wan. Isa'ani yā Asulā i dā yāā dāshi wu okolo ugbanu, agba e itoni i wilā wi ilyalya i dā yaa zuwa wu vu yuwan ne shi, ili i na yaa kambusa aza a na oo tono le shi.

◇ 12:20 Mtā. 19:13. ◇ 12:21 U.W.I. 9:19. * 12:24 Mpsa mā Yesu n tsu tawāā tā nā gafura vu nusu, amma mpsa ma Habila n tawāā tā nā atsumalimā e ekere a za na una niyi (Ufr. 4:10). † 12:24 Ana Kayinu unai Habila, Asulā a damma yi tā, "Mpsa mu zawa'a vā wu n na n ri e ida n te dewu vā (Ufr. 4:10)." Gogo tsunda, mpsa mu Zamawawa n dā maa yuwusan adanshi e ikaka i na i la'ai mpsa ma Habila. ◇ 12:26 Mtā. 19:18. ◇ 12:26 Hab. 2:6. ◇ 13:5 U.W.I. 31:6-8; Ica 118:6.

¹⁰ Amma tsu tã nã masa'a† mo ro, waru nan ganu† na a yuwusan agandã ubatã wã agandã o uvadĩ u nda, a ri nu ucira u na a tama kucci na a cayi a masa'a mã tsu shi.

¹¹ Aabara a nan ganu a tsu tanu tã mpasa mi inama a uwa pe Upasu u na u La'ai Akiza ubatã u na u tsu ca mpasa'a adama a nusu. Agba lipu vi inama'a a tsu kulãto le tã a alanga o uvalãta.

¹² Ayi ða i zuwai Yesu sowoi atsumalima o ugyuru, adama u kambãto ama a yi aza a akiza† nã mpasa mã yi.

¹³ Adama o ndolo tsu karãi a tyo ubatã wã yi o ugyuru wu uvalãta adama tsu uwwai wono u na wu uwwai.

¹⁴ Tsu ri nã lyuci na aã ðanã lo babu ukotu o uvadĩ shi, amma tsu te ipiri i lyuci tsundolo.

¹⁵ Lyawa kucci tsu lyuwa elime a cuwusa Asulã atsuma a ala e Yesu. Tsu casu ala a yi tsugbain.

¹⁶ She yi icina i yuwan isa'ani wan, waru i kamba ozo o ro, adama a na ele ða kucci na oo yo'onoto Asulã okolo.

¹⁷ I yuwan tsutoni na azagbain a ðu, waru i yuwan ili i na a damma ndũ i yuwan. A tã kalyuwusa ðu babu wivuwun, adama a na e reve tã a na aa cuðuwa Asulã cine ulinga u le u yuwain. Ni i yuwaan le tsutoni, a ta yuwan ulinga u le nã mazangã. Ni i 'yuwan gba a yuwan tsutoni ne ele, a ta yuwan ulinga u le nã atsumolangu, agba ayi nda waa kamba ðu shi.

¹⁸ I yuwusaan tsu avasa kuci. Tsu reve tã asuvu a tsu a tã cece, waru tsu ciga tã tsu yuwan ili i na i ri mejeje a mantsa suru.

¹⁹ N te ipati i ðu nu ucira u na n ri nã ayi suru, i yuwan avasa adama Asulã a kambãto mu ya'a ðu keðu.

Avasa o ukosu

²⁰⁻²¹ N ta avasa Asulã a asuvu nden u ca ðu ili i sa'ani i na i cigai biti adama i yuwan ili i na u cigai. U 'yaşan tã Yesu Zamawawa Zagbain tsu diga o ukwã. Gogo Yesu tã tsu Za va Aguða a Gbain a na aa yuwan ulinga nã mpasa mã yi adama a yuwan akucunu a Asulã ni ikyon ya yi, akucunu a na oo koto shi. N ta yuwusan avasa Asulã a yuwan ulinga atsuma a tsu adama tsu yo'onoto yi okolo e ekere e Yesu Zamawawa. Lyawa tsugbain tso o'wo za va yi suru suru waru babu ukotu. Ami.

²² Ama a va, n te ipati i ðu i kambuwã ugbozu e ikaka yu udashishi wo okolo o ugbanu u nda. Mepepelime mã abunda ma ða shi.

²³ N ciga ðu tã i reve a na a lyawai Timoti za tsu diga o u'wa wa ali. Nu u rawa ya'a va keðu, tsu tã tawã ubatã u ðu ra adama tse ene ðu.

²⁴ I casa azagbain a ðu suru nã aza e Itoni suru.

Waru aza e Itoni a Italiya a na a ri obolo nã amu a te icasu i ðu.

²⁵ Lyawa isa'ani ya Asulã i ðanã obolo nã a ðu suru.

Mepepelime ma Yakubu

Ucuduwu wa aatagada a nda

Yakubu zawa'a vu Zagbain Yesu Zamawawa ayi da za na danai aatagada a nda. U dana ta mepepelime ma nda a tyo aza e Itoni e Yesu aza na a ri ubazu bata bata atsuma o uvadi adama a atsumalima a na oo sowuso adama e itoni ya Yesu Zamawawa.

Ana atsumalima a yuwain abunda lon, reve e bete'we a tyo bata bata. Ayi da i zuwai Yakubu danaa nle mepepelime ma nda adama a na u ciga nle a kaBa asuvu waru a yuwan ankuri atsuma e itoni i na a yuwusan. Ayi da i zuwai aatagada a nda a yuwusan adanshi adama a atsumalima, na addama, na makaBa ma asuvu, oBolo na avasa, waru na nden n na mu ntsayi a yuwan atsuma a nden n na a yuwusan atsuma e itoni.

Aza e Itoni ana'an na abunda o to sowuso atsumalima e ekere a aza a na a kurusu Zamawawa shi. Suru na ne suru tsu toni niyi ulobonu. Aatagada a nda o roco tsu ta itoni ya Yesu ayi da a yuwan ili i sa'ani usana suru.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icaasu (1:1)
2. Wuma wu ucawu wo okolo nu ugbozu (1:2-18)
3. Mawwa nu ukurusu wi ikaka ya Asula (1:19-27)
4. She vu roco adangulu a tyo aza e ikebe wan (2:1-13)
5. Ucawu wo okolo na linga (2:14-26)
6. Ugbozu ni idanshi (3:1-18)
7. Morono ma atsuvu adama a tsu'utsa nu uvadi (4:1-5:6)
8. MakaBa ma asuvu, ni isa'ani, oBolo na avasa (5:7-20)

Ucuduwu

¹ Amu da Yakubu, aagbashi a Asula waru aagbashi e Yesu Kristi Zagbain Zamawawa. N ta danasaa aza e Itoni ya amayun a na a ri ubazu suru atsuma o uvadi.

N ta lyungusu icasu i va.

Uritosu adama a malyungwa

² N'utsa n va suru, i yuwan mazanga mantsa ma na addama a tawa ndu icu'un icu'un.

³ Adama a na i reve ta cine malyungwa mo ndolo ma tsu zuwa ucawu wo okolo a du u tawa na makaBa ma asuvu.

⁴ I kaBa asuvu hali malyungwa ma du mo koto. Ana i kaBai asuvu o ndolo i to o'wo nu ucawu wo okolo ugbamu waru i ta dana ushiwun, yaa lamba ili i sa'ani shi.

⁵ Za na lambai ugbozu suru, u pati Asula, waru u ta ca yi ugbozu'u. Asula a tsu ca ta vuma ne'e pere. U tsu gbarana za na pati niyi ili shi.

⁶ Amma na vu pati ili i ro, vu ciga vu 'yuwan vu ca okolo, agba vu kuda okolo wan. Ni i kuda okolo i ta dana gashi ikefu i mala ma na upepu u tsu zuwusa yi a kandaruwusa.

⁷ Cu'un vuma ndolo yuwan majiyan ma na Zagbain aa yuwaan yi ili ro wan, ko ke'en.

⁸ Cu'un vuma ndolo tsu gura yuwaan aciyayi majiyan ma ta shi, waru u tsu gura kuru ure u ta shi.

⁹ Aza e Itoni aza a na a ri ni ili shi, a yuwan afalu adama a na Asula a yasan le ta.

¹⁰ Aza e Itoni aza a na a ri ni ikebe, a yuwan afalu fo adama a na Asula a zuwa le ta a kaBato aciyele. Aza e ikebe o to koto ana yipalu ya anlyi i na i tsu uta o ogozo.

¹¹ Urana u tsu tawa ta nu usuduwu wa yi, avu u 'yeweto anlyi, avu waru yipalu ya yi i riyi e ida, reve ulobonu wa yi u koto. Ne da waru za vu utsuru oo koto ayi pe atsuma a linga va yi.

¹² Asula a tsu tawaa ta ama a na a kaBai asuvu na ankuri na malyungwa na mazanga. Nna malyungwa mo koto, Asula a ta ca ookokolo a wuma u babu ukoto e ekere a za na riyai a malyungwa'a shi. Asula a yuwaan ta aza a na a ciga niyi nzuwulai n nda.

¹³ Na vuma ciga yuwan ili i babu ulobonu, cu'un vuma ndolo she u damma Asula a lyungwa yi ta wan. Za lo na aa gura lyungwa Asula a yuwan iwuya shi, waru Asula a tsu lyungwa ama a yuwan iwuya shi.

¹⁴ Icigi i maluwa ma na tsaa yuwan iwuya u tsu lyungwa tsu ta tsu yuwan ili, reve u pusan tsu ana.

¹⁵ Maluwa mo ndolo u tsu yuwan ta atsuma reve u matsan unusu, ne da waru unusu u ndolo u tsu yuwan mgbain hali u tawaa nu ukwa.

¹⁶ Ama a na n cigai abunda, she i kuru ili ye epen wan.

¹⁷ Ili i na i ri ulobonu suru une'e u da diga ubata wa Asula de zuva, ne da waru ili suru i na i ri babu unusu. Ili i nda suru a ca tsu ta le diga ya Dada na yuwain ekan a zuva. Ne da u ri kuci, u tsu vadala cine ululu u tsu vadala babu usan shi.

¹⁸ Icigi ya yi i da tsoo o'wo ama a na u dangwai, dada u lyungwa ntsu ikaka ya amayun, ikaka i dada i matsan ntsu ta muwun mu ufaru.

Zuwai atsuvu a du

¹⁹ Ncigata n va, i dānā nā mawwa babu uşan, amma i yuwan adanshi go'o wan, waru i yuwan upan go'o wan.

²⁰ Ni i yuwan upan, ko ili i sa'ani i tā i na Asulā a ciga ndū i yuwan, yaa yuwan shi.

²¹ I lyawa tsipere ni iwuya. Waru i kambāto aciyađū ili i ro i da shi, waru i usu ikaka i na a şuwai atsumā a đū, ikaka'a i tā nu ucira u na waa wawa đū.

²² I yuwan ili i na ikaka'a i damma ndū, she yu uwwa na atsuvu a đū goon wan, ni i yuwan ne, i yuwaan tā aciyađū tsulo.

²³ Nā vuma uwwa adanshi a Asulā agba u yuwan ili i na u damma niyi shi, cu'un vama ndolo tā gashi vuma na kaļuwaī aciyayi a madubi.

²⁴ Reve nu u kara a vū wi icina cine u ri babu uşan.

²⁵ Agba nā vuma kaļuwa wila wā Asulā u na u ri ulobonu lon, reve u lyuwa elime a yuwusan ili i na wila'a u dammai, vuma ndolo tā tsura aba'un na asuvu nden a na wila u cayi.

²⁶ Nā vuma aa yuwusan majiyan gashi u to tonishi Asulā, agba u gura guza unā wā yi shi, wu lumā tā aciyayi, waru itoni ya Asulā ya yi pere da.

²⁷ Ūre u sa'ani u na wu ntsayi o toni Asulā Dada tsu ayi da a kaļuwa mkpa'an na nruna, reve waru a suma nshinda mu uvadi.

2

Morono ma atsuvu adama a adangulu

¹ Ama a va, Yesu Zagbain Zamawawa tsu tā nā tşugbain lon. Adama a na ađū aza e Itoni a da, she i roco adangulu e ekere a ama o ro wan.

² Iroci, nā vuma ro utā de reve u tawā ubatā wi ifōlo i đū, ayi wotowu ni itana i sa'ani nā makawani me ikebe ma zinariya, reve waru za vu ulambu tawā wotowu ni itana yu uwuyan wukaru.

³ Reve vu la'a ca ugbozu wā wu a za na otoyī itana i sa'ani, reve vu damma yi, "Yuwan ankuri dānu o ootogu a sa'ani a nda." Reve vu damma za vu ulambu, "Isawan ndede," ko vu damma yi, "Dānu e ida lo a makakan mā ya."

⁴ Nā vu yuwan ne, vu ta yuwusan adangulu atsumā a ama, waru ne da yaa yuwusan gashi aza o uge'etosu a na a ri nā majiyan me iwuya.

⁵ Ncigata n va, zawai atsuvu a đū yu uwwa ulobonu: Amayun a da Asulā a dangwai aza o ulambu atsumā o uvadi u nda, reve o o'wo aza o utsuru atsumā e Itoni. Reve waru u dangwa le tsara a uwa atsumā o tsugono tsa na u yuwayin aza a na a ciga niyi nzuwulai.

⁶ Nā ne suru, i tsi isulusa tā alambi! Waru gba aza o utsuru ele da e le'eshe đū, reve waru a tara đū a tyo o ukobu wu uge'etosu.

⁷ Ele dāda waru aza a na aa yuwusan adanshi a vanvama adama a ala a sa'ani e Yesu Zamawawa, waru i tā pe atsumā a ala'a.

⁸ Ili i na yi ntsayi ayi da i toni wila u Mogono'o u na a tsurai atsumā a Adanshi a Asulā, "Vu ciga nron mu nden mā wu, cine vu cigai aciyawu."

⁹ Nā vu tara ama cine vee eneshe le ne esu, vu nusan tā, waru Wila u kototo wu tā, vo o'wo tā za vu unusu.

¹⁰ Nā vuma toni Wila wā Asulā suru, a vū u riyā a za tā, vuma ndolo kuđā tā o toni wila'a suru waru u yuwan tā unusu.

¹¹ Asulā a na a dammai, "She vu yuwan tsipere wan," ayi da waru u dammai, "She vu una vuma wan." Nā vu yuwan tsipere shi, a vū u una za ro, vo o'wo tā za makuda mā Wila wā Asulā suru.

¹² Adama o ndolo vu yuwan adanshi, waru vu yuwan ili i na gashi gogogo da e ge'eto wu nā wila u na waa ca wu ufalu.

¹³ Nā vee inda iliyali yo ozo o ro shi, ee ene iliyali ya wu shi. Nā voo rocosu ozo o ro isa'ani, to, o to roco wu isa'ani ya Asulā hali isa'ani'i i lyuwa aci o uge'etosu.

Ucawu wo okolo na mayan mo ulinga

¹⁴ Ama a va, nye i da isa'ani, vu damma, vu tā nu ucawu wo okolo, agba vu roco yi nā linga shi? Cu'un vu ucawu wo okolo o ndolo aa wawa za shi.

¹⁵ A damma, ve ene tā vuma na cigai ilyalya ko itana yu u'otosu,

¹⁶ reve vu damma, "Vu rawa lafiya, Asulā a ca wu malyuwaa nā mosowoo ni itana yu u'otosu," agba vu kamba yi atsumā e ili i na yaa 6ala yi shi.

¹⁷ Nā ne da ucawu wo okolo a wu a ri goon, babu ulinga u na u rocoi, ucawu wo okolo o ndolo pere da, waru aakwakwā a da.

¹⁸ Za ro tā gura ece mu, "Vu tā nu ucawu wo okolo?"

Waru n tā usu yi, "N tā ni ili i na moo roco." Reve n damma yi, "Roco mu vu tā nu ucawu wo okolo, agba vaa yuwusan isa'ani shi, waru amu n to roco wu n tā nu ucawu wo okolo atsumā o ulinga u na maa yuwusan."

¹⁹ Vu usu tā na Asulā a tā a da. U lobono tā. Ko otōni a limā fo a usu tā ne da, u tsu zuwa le tā e je'en nā wovon.

²⁰ A vū ulo u vuma! Vu ciga tā she nanza roco wu ucawu wo okolo babu ulinga u sa'ani pere da?

²¹ Uwwai nda, akaya a tsu Ibrahim zuwa tā Asulā a uwwa uyo'o ana u votoyin ulobo wā yi Ishiyaku a masa'a, tsara u yuwan kucci nā ayi.

²² Gogo vu ta gura ene cine ucawu wo okolo a Ibrahim ni ili i na u yuwusain a lingai obolo. U roco tā ucawu wo okolo a yi amayun a da atsumā e ili i na u yuwain.

²³ Apa nda ili i na Adanshi a *Asula* a dammai, “Ibrahim ta nu ucawu wo okolo e ekere a *Asula*, reve waru *Asula* e kece yi atsuma a *aza* a *abula*.” Ne da Ibrahim yuwain da da e de niyi i’utsa ya *Asula*.^o

²⁴ Ye ene ta gogo a na tsu ta gura zuwa *Asula* a zangana na atsu adama e ili i na tsu yuwain, agba ni ili i na tsu usuyi goon shi.

²⁵ Iroci, Rahapu† aashakala a da a danai. Amma u zuwa ta *Asula* a yuwan mazanga na ayi ana u ushiyi aza a na a 'yawai matawa mo utyo me ida, reve u wawa le avu u kambato le o u'wa nu ure u ro.

²⁶ Lipu na ri babu ruhu, lipu ndolo akwakwa a da, ne da ucawu wo okolo a ri babu ulinga akwakwa a da!

3

Uritosu adama e eelentsu

¹ Ama a va, she yo o'wo munlu ma Adanshi a *Asula* na abunda wan. I reve *Asula* e te ge'eto tsu lon adama a na tsu ri munlu.

² Atsu tsu nusan ta e re na abunda, amma aza a na a gura guzai elentsu e le, a ta gura guza aciyele e re na buwai.

³ Tsu tsu zuwaa ta ido rumu na amunga a na tsara a uwwa tsu, tsara tsu gura zuwa le a yuwan ili i na tsu cigai a yuwan suru.

⁴ Ne da fo a tsu yuwaan wantsun. U ta mgbain waru upepu u mala u tsu keke yi ta. Na ne suru na zagbain yuwan ulinga na aaci o uwalata u wantsu'un u tsu vadala ta a tyo ubata u na u cigai niyi u 'yawa.

⁵ Ne da waru eelentsu, ili i ke'en i da atsuma a lipu, agba u tsu yuwan ta abajini e ili. Abajini o una a tsu kulā ta na makina me ke'en.

⁶ Eelentsu fo akina a da. U ta tapu ni iwuya, u tsu una ta vuma suru suru, reve u zuwa ure u wuma u vuma a akina, ayi aciyayi u'wa wa akina u da we ivulusa yi.

⁷ Ama a tsu gura ta zuwa nama suru vu uwwa le, na nnunu, ni iyo, na mugula fo,

⁸ agba babu za na aa gura zuwa eelentsu a yi oo toni yi. Ili i wuya i na vuma aa gura gitsa da shi. U ta na yaza yu ucira.

⁹ Ne eelentsu a da tsu yuwaan Zagbain na Dada ica. Ne eelentsu a da da waru a tsi isula ama, ko na a yuwan nle oroci a *Asula*.

¹⁰ Ica nu una wu usan, o una u ta u da oo utusa, aza a va, she wo o'wo ne wan.

¹¹ Lyusumini ta ta gura tawa na mini mo uyo'o na mini mo okono?

¹² Aza a va, ashe ubiri u ta gura matsan zetun?† Ko zetun u matsan ubiri? O'o, ne da waru vee kene mini mo uyo'o a lyusumini ma na ma ri okono shi.

Cu'un vu gbozu re

¹³ Atsuma a du, vuma ro ta pe za na ri nu gbozu nu urevu wi ili ya *Asula*? Ama a

na a ri ne, o tsu rocoo ta cine aa yuwusan wuma u sa'ani u le, waru o tsu rocoo ta cine aa yuwusan ili i sa'ani babu u'yasan wa avangaci.

¹⁴ Amma na vu ri na tsushu'un ni icigi ya aci o ookolo a wu, she vu 'yasan avangaci a na vu ri nu ugbozu wan. U'yasan wa avangaci a wu suru amayun a da vaa 'yuwusan.

¹⁵ Icigi ya aciyawu, na tsushu'un tsu wu ubata wa *Asula* a da wo utusa shi. Icu'un i ndolo ili yu uvadi i da, babu akiza, waru Mekerencesu† ma da ma tsu tawa ne ele.

¹⁶ Ubata u na icigi ya aci na tsushu'un tsu ri suru, ubata u ndolo ujambu ru u da u tsu dana lo waru iwuya suru i ta lo.

¹⁷ Amma ugbozu u na wu utai de zuwa suru u ta cece. U ciga ta asuvu nden. Mantsa suru ben da u tsu dana, waru u tsu zuwaa ta ama atsuvu. U ta ni isa'ani, waru u tsu yuwan ta linga sa'ani. U tsu roco mayan me ili koko'o shi, waru u tsu yuwan ili ni ikpa'a shi.

¹⁸ Aza a na aa casu ama adanshi a asuvu nden a tsu cu'wan ta icu'un ya asuvu nden, reve a gasa isa'ani.

4

I ca aciyadu e ekere a Asula

¹ Nye i da gba yaa tawusa na mawasan na nlangi atsuma a du? Ili i na yaa tawusa na addama a nda suru ele da ili i na i cigai, a na a ri a nlangi atsuma a du.

² I ciga ta ili i na i ri na ayi shi, avu i yuwan ifobi avu yu una tsara i tsura ili i ndolo. I ta yuwusan tsushu'un tsi ili i na ozo o ro a ri na ayi, waru yaa tsura ili i ndolo adama a aciyadu shi, ayi da i zuwai yaa yuwusan mawasan na nlangi adama i usa le e ekere a aza a na a ri ni i da. Suru na ne, ili i na i zuwai i tsurai ili i na i cigai shi, ayi da, i pati *Asula* shi.

³ Waru ko ni i pati, i tsu tsura shi adama a na no okolo a sa'ani a da i yuwayin ipati' shi, i ciga ta ili i na yoo yo'onoto du okolo.

⁴ Adu aza o ulambu wa abula? I reve, ni i cigai ili yu uvadi i nda, i to o'wo n'yuwatan ma *Asula*.

⁵ Ko i ta majiyan pere da Adanshi a *Asula* a dammai, Ruhu va yi ta pe atsuma a tsu waru u ta a tsushu'un lon.

⁶ U tsu roco tsu ta isa'ani ya yi na abunda. Ayi da i zuwai adanshi a yi a dammai:

“*Asula* a 'yuwan ta za na a 'yasan aciyayi, amma u tsu yuwaan ta za na votoyin aciyayi ubata wa yi isa'ani.”

⁷ Adama o ndolo, i ca aciyadu e ekere a *Asula*. I 'yuwan Mekerencesu, u ta suma u lyawa du.

⁸I tawa zuzu na Asula, ayi waru u ta tawa zuzu na adu. Adu aza o unusu, yi za'wa ekere a du, reve i zuwa okolo a du o o'wo cece. Adama a na i ri no okolo e re re.

⁹I yuwan atsumolangu, i shon, i yuwan abara adama e ili yu uwuyan u na i yuwain. I lyawa izo'oshi i du i kambay atsumolangu, mazanga waru ma kambay mesun ma abunda.

¹⁰I voton aciyadu e ekere a Asulazuva, ayi waru u ta 'yasan du.

¹¹Ama a va, she i yuwusan adanshi a vanvama a tyo e ekere a aza a du wan. Nna yu yuwan adanshi o unusu a na za va wu vi itoni yuwain, avu waru vu tawaa yi na addama, vu te ge'etosu Wila wa Asula. Agba waru avu za vu uge'etosu da shi, za na aa gura reve Wila'a u ta mejege ko u ri mejege shi. Ulinga wa wu ayi da vu yuwan tsutoni na ayi.

¹²Asula a da a yuwain Wila, ayi da waru a nde'en na waa gura yuwan uge'etosu atsuma a tsu mejege. Ayi da waru a nde'en u ri nu ucira u na waa lungusa ko u wawa. Adama o ndolo, avu zane da a na vee ge'eto za va wu?

Yaa gura reve nfa'an shi

¹³I kambuwa ugbozu e ili i nda, i ta dansa, "Ana'an ko nfa'an tsu ta 'yawa a lyuci ndede, tsu yuwan de aa'wan a ta a tsulusa na tsu wini a tsurusa ikebe i na yaa uwusa tsu."

¹⁴I damma ta tsunda, agba i reve ili i na yaa fara nfa'an shi. Adama a na wuma u du u ta vadamma megeve. U tsu dana ta pa nda gogo a mantsa me ke'en u kara.

¹⁵Adama o ndolo, u to lobono i damma, "Nna Asulazuva a ciga tsu dana wuma, avu tsu yuwan ili i nda ne ele ndede."

¹⁶Ko na wo o'woi, i dana ta a yuwusan adanshi e ili i na yaa yuwan nfa'an nu uvadu adama a na i tarai aciyadu ili i ro. Cu'un vu uvadu u ndolo biti iwuya i da.

¹⁷I cuwan, unusu u da na vuma reve ili i na i lobonoi u yuwan, reve u 'yuwan a yuwan i da.

5

Orono ta aza o utsuru atsuwu

¹Aza o utsuru, zuwai atsuwu a du. I ta shon na yisaali adama a atsumalima a na a ri lo a tawa du.

²Utsuru u du u ta shama, waru aran a ta tama itana i sa'ani yi ikebe i du.

³Gogo zinariya na azurufa oo o'wo ili shi. Ili yi ikebe i na i zuwayi ucira, a ta lungusa lipu du atsuma a akina.† Ili yi ikebe i na i bolotoi nda suru, e te isawan a makakan ma du o unu wi ili i na i yuwain o urana wu uge'etosu. Adu da nda gba i bolotoi utsuru u du a rana vu ukosu u nda.

⁴Zuwai atsuwu a du gogo! Yu uwwa mesun ma aza a zamalinga aza a na i 'yuwain a tsupa. I 'yuwan ta a tsupa melen me le, ikebe i dada nda a yuwusan adanshi a aci a du. Asulazuva a uwwa ta mesun ma aza a zamalinga'a.

⁵I danu ta atsuma o uvadi babu linga, na ne suru yu uwwa ta uyo'o u na i cigai. I yuwan ta waru mgbain gogo i fofo ta aciyadu adama o urana u mapada.

⁶I yuwaan ta ama a sa'ani uge'etosu wu uwuyan, reve i kambato le aza o unusu, reve yu una le, agba a yuwaan du ili i ro shi.

Iyuwan ankuri na atsumalima

⁷Aza a va, i yuwan ankuri ana wo o'woi i ta pura ukambu wu Zagbain. I jiyar aza a na a tsu yuwusan cimba, aza a na o tsu puro mini mo ujuvu, waru a tsu yuwan ta ankuri hali mantsa mo ugasa. I cuwan cine a tsu yuwan ankuri, reve o puro itana yu uduma i kutsa ulobonu.

⁸Ne da fo yaa yuwaan ankuri. I gbara asuvu adama a na Zagbain ta lo a tawa gogo.

⁹Aza a va, she i yuwan adanshawuya e ekere aza a du wan. Na ne da shi Asula e te ge'eto du. I kalyuwa ulobonu! Za vu uge'etosu u gbain u ta lo a tawa. U ta lo mishin o unantsu!

¹⁰Aza a va, i kalyuwa ama a Asula aza a na a yuwusan adanshi o unu wa yi atsuma o ucira wa ala a yi. Ele da iroci ya ama a na yaa kalyuwa adama o mosowo ma atsumalima.

¹¹Tsu tsu ca ta aza a na a yuwain ankuri atsuma a atsumalima tsubgain. Ayuba iroci i vuma na kabai asuvu na ankuri da lon. Atsuma e ili i na i cina niyi, tse ene ta ifofi ya Asulazuva cine u kosoi ulobonu a wuma wa yi, adama a na Asulazuva a ta tapu ni isa'ani nu urocusu wi iliyali.

¹²Aza a va, u ta dana ulobonu lon she i kucina na zuva wan. She i yuwan ne avu i de ida ko ili i ro wan. Ili i na yi ntsayi i yuwan ayi da i damma "ee" ko "o'o" goon. Ni i yuwan ne yaa nusan shi, waru oo kototo du shi.

Uritosu adama a avasa

¹³Atsuma a du za ro ta pe na atsumalima? Vuma ndolo lyuwa elime na avasa. Nanza atsuma a du u ta na mazanga? Vuma ndolo cana ishpa yi ica.

¹⁴Atsuma a du nanza ta pe nu ubanakun? Vuma ndolo banu azagbain† a aza e Itoni tsara a yuwaan yi avasa. A ta tsuwaan yi mani'in atsuma a ala a Zagbain.

¹⁵Avasa a na azagbain a yuwain no okolo a ta, avasa o ndolo a ta kambato za vu ubanakun u ndolo gbaga. Asula a ta kambato yi gbaga. Waru nu u yuwan unusu suru, Asula a ta yuwaan yi gafura.

¹⁶Adama o ndolo, i dammulai unusu u du, reve i yuwunlayi avasa tsara Asula

a kambato ɗu gbaga. Vuma na Asula a uwwusa uyo'o wa yi, avasa a yi a ta nu ucira waru u tsu tawaa ta ni isa'ani.

¹⁷ Iliya† vuma da oroci a tsu. U yuwan ta avasa na amayun she o ro'o wan, waru o ro'o e ida shi, hali a'wan a ta'atsu na akapi.

¹⁸ Reve u yuwisan avasa, reve Asula a yuwan iro'i, dafa ida i matsain itana yu una ulobonu.[◊]

¹⁹ Aza a va, na za ro puwaan atsuma o ure wa amayun, za ro atsuma a du u yawa u kambato vuma ndolo.

²⁰ I cuwan ulobonu, vuma na kambato za vu unusu na riyai, vuma ndolo ta wawa za vu unusu'u diga o ukwa, adama o ndolo Asula a ta yuwaan vuma ndolo gafura vu nusu va abunda na u yuwain.

Mepepelime mo Ufaru ma Bituru

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bituru, vuma na danai aatagada a nda, aajiya a da a danai. U danai ta zuzu na Yesu. We ene ta cine Yesu sowoi atsumalima ne esu a yi. Atsuma e mepepelime ma nda u yuwaan ta aza e Itoni a na a ri bata koko'o adanshi adama a atsumalima.

Bituru damma ta aza e Itoni a mantsa mo ndolo a na a yuwan mazanga adama a atsumalima a na oo sowuso. Ana wo o'woi Yesu sowo ta atsumalima atsuma o uvadi u nda, ne da fo aza e Itoni a yi na a 'yuwan a ciga o sowo cu'un va atsumalima o ndolo. Atsumalima a tsu zuwa ta ucawu wo okolo a vuma a dashi gbama. U damma le ta isa'ani ya Asula u to obolo ne ele a mantsa ma na oo sowuso atsumalima o ndolo.

Ana'an aza e Itoni o to sowuso fo atsumalima, waru ne da, Asula a ta na abula hali ana'an n nda. Aatagada a nda a ca tsu ta urevu adama a amayun a akiza a na aa kamba tsu na tsoo sowuso atsumalima. Waru u damma tsu ta ili i sa'ani ya abunda i na tsa a yuwan a mantsa ma na tsu ri oo sowuso atsumalima ko na tsu ri a asuvu nden.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu na avasa (1:1-2)
2. Adanshi a amayun adama o uzuwu wo okolo (1:3-12)
3. Nden tsa ama a Asula a na a ri na akiza (1:13-2:17)
4. Iroci ya atsumalima e Yesu (2:18-25)
5. Za vi Itoni na atsumalima (3:1-4:19)
6. Asala adama a azagbain aza a aa'isa aza e Itoni (5:1-11)
7. Icasu yu ukosu (5:12-14)

¹ Amu Bituru, aajiya e Yesu Kristi Zamawawa, amu da maq lyungusa du mepepelime ma nda. N ta danasaa ama a na Asula a dangwai. Ele da aza a na a ri a nden ana omocin atsuma e ida ya Pontu, na Galatiya, na Kafadokiya, na Asiya ni ida ya Bitiniya.

² Asula Dada u dangwa du ta de nu ujimu waru Ruhu kambuwa du ta aza a akiza. Adama o ndolo a da i yuwain tsutoni na Yesu Zamawawa, reve mpasa ma yi mo o'woto du cece. N ta avasa i tsura isa'ani ya Asula na asuvu nden a yi a wuma u du na abunda lon.

Aza e Itoni a danq nu uzuwu wo okolo

³ Ica a tyo ubata wa Asula, Dada vu Zagbain tsu Yesu Zamawawa. Atsuma e isa'ani ya abunda ya yi i da a matsisan ntsu. Adama

o umatsun u sa'avu u nda u da tsu ri nu uzuwu wo okolo a na a ri wuma, waru tsu tsura yi ta adama a na a 'yasa'in Yesu Zamawawa atsuma a akwakwa.

⁴ Waru umatsun u sa'avu u nda u tawaa tsu ta na agadu a na aa langa shi, waru za na ri cece agba woo kporo shi. Asula a tu uguzu na agadu a du de zuva, agba waa lyawa ili i ro i ju'wan yi shi.

⁵ Adama o ndolo ni i ca Asula okolo a du, ucira wa yi waa lyawa ili i vama i ju'wan du shi, hali she nu u roco iwawi a mantsa mo ukosu. Waru ama suru e te ene iwawi i nda.

⁶ Ili i nda amayun a da, adama o ndolo i yuwan mazanga adama e le. Amma gogo i to sowo atsumalima icu'un icu'un mantsa wa'a.

⁷ Atsumalima'a a tawa ta adama u roco ucawu wo okolo a du amayun a da. Ucawu wo okolo a du ili ya abula i da u la'a ta zinariya. Akina a da o tsu lobonoto zinariya agba suru na ne u tsu langa ta. A mantsa ma na koyan da ee ene Yesu Zamawawa, i ta tsura ica, na tsugbain, ni isa'ani adama o ucawu wo okolo wa amayun a du.

⁸ I ciga ta Zamawawa ko ana koto ye ene niyi shi. Ko na yee inda yi gogo shi, avu gba i ca yi okolo. Waru ko gogo i ta mazanga na mazanga ma gbain ma na yaa gura cuduwa shi.

⁹ Adama a na i ca niyi okolo a du, i ta ushi une'e wi iwawi i wuma i du.

¹⁰ Amasula a yuwan ta adanshi cine Asula oo roco du isa'ani ya yi, reve a bunga ulobonu adama a tsura urevu wi iwawi i na Asula aa ca du.

¹¹ Ruhu vu Zamawawa shi ta atsuma e le, reve u yuwan adanshi a atsumalima a na Zamawawa oo sowo waru na tsugbain tsa na waa tsura na atsumalima o koto. Amasula'a a shi ta a ciga e reve mantsa na cine ili i nda yaa fara.

¹² Reve Asula o roco le aa yuwusan adanshi e ili i na yaa fara a mantsa me le shi, ili ya amayun i na a dammai adama a du a da. Gogo nda Asula a lyungu ta Ruhu va Akiza u kamba ama a mantsa ma na aa yuwusaan du alajiya a Alabari a Sa'ani. Hali na nlingata ma Asula fo n ciga ta n reve ili i nda'a.

Nden ma akiza

¹³ Adama e ili i nda suru, i yuwan majiyan ma sa'ani, reve i guza okolo a du. I yuwan majiyan ununa Asula oo roco du isa'ani ya yi a mantsa ma na Yesu Zamawawa aa kambu. Mantsa ma na i cuwain ni ili i ndolo suru, u ta ca du uzuwu wo okolo.

¹⁴ Iyuwaan Asula tsutoni adama a na adu muwun ma yi n da. She i kambu acapa a yuwusan ili i wuya ununa i yuwain a wuma

u dú de aƙaƙa wan. A mantsa mo ndolo i shi i reve ununa u lobonoi i yuwan shi.

¹⁵ Asulá a dangwa dú tã adama yoo o'wo muwun ma yi, adama o ndolo gogo ni i ciga i 'yuwan i dana na akiza† atsuma e ili i na yaa yuwusan biti, ununa Asulá a ri na akiza.

¹⁶ Asulá na aciyayi i damma ta, “Ni i ciga i 'yuwan yoo o'wo na akiza adama a na amu za va akiza a da.” †

¹⁷ I cuwan i ta yuwusan avasa e ekere a Dada za na ri zuva. Ayi da za vu uge'etosu, agba u tsu la'a ciga za ro e ekere a za ro shi. U ta ca dú atsumalima ko iliyinkapa adama e ili i na i yuwain. Adama o ndolo i ciga i 'yuwan i ca Asulá tsugbain atsuma g nden n na yaa yuwusan pa o uvadi ana omocin.

¹⁸ I reve ta Asulá a tsupa† ta ili i gbain i ro adama u wawa dú diga o ure u vama u na nkaya n dú n lyawaa ndu. Agba atsupu a na u tsupai ili i da tsa zinariya ko azurufa, ili i na i tsu jima shi.

¹⁹ U tsupaa dú ta na mpasa ma afula ma Yesu Zamawawa. Ayi da Magiri'i ma Asulá ma na ma yuwain unusu shi suru suru, waru u ri na abasa shi, ko ke'en.

²⁰ Asulá a dangwa yi ta adama o ndolo de nu ujimu kafu a yuwan uvadi, gogo gba a rana vu ukosu u nda Asulá a lyungu yi ta o uvadi adama koyan da ee ene yi. Waru Asulá a yuwan ta ne adama a dú.

²¹ Gogo nda, i ca Asulá okolo a dú adama a Zamawawa. Waru adama a na Asulá a 'yasain Zamawawa atsuma a akwakwa, avu u ca yi tsugbain tsa gbain. I ta gura usu reve i zuwa okolo a dú ubata wa Asulá na amayun.

²² Gogo nda, i ta gura cigalai na aza a dú na amayun ana ama o u'wa u ta. Adama a na a za'wai okolo a dú cece a mantsa ma na i usuyi Alabari a Sa'ani ili ya amayun i da. Adama a nda ni i ciga i 'yuwan i cigalai lon, nu ucira u na u ri o okolo a dú suru.

²³ Asulá a zuwa ta a matsisan dú. Wuma u sa'avu u dú wu utã ubata wa aza a na a matsan ndu o uvadi shi. Adama a na wuma u na a ca ndu u to koto o ukwa. Ayi gba wuma u sa'avu u nda u ri nu ukotu shi, adama a na wu utã ta atsuma a adanshi a wuma wa Asulá, agba adanshi'i u ri nu ukotu shi.

²⁴ Ishaya vumavasulá dana ta: “Ama suru a ta tsa anlya tsa na tsã tsu kuwushi, ulobonu u le waru u tsu kotushi ta ununa vu revei ulobonu u yipalu wo ogozo. Anlya a tsu 'yewe ta reve yipalu yo oco e ida.

²⁵ Amma adanshi a Zagbain a ri nu ukotu shi.” †

Waru adanshi a Zagbain'in ayi da Alabari a Sa'ani a na tsu yuwain alajjia a yi a tyo ya'a dú.

2

¹ Adama o ndolo ni i ciga i 'yuwan i lyawa unusu u na yaa yuwusan. I lyawa a lulumasa ama. I lyawa a dansa i ta na afula agba ne da shi. She i tonoo tsushu'un wan, agba i lyawa adanshi e ili i na yaã ñali ama o ro.

²⁻³ I ciga i 'yuwan i dana a maluwa ma na yoo sowo maani ma akiza ma na ma ri diga ubata wa Ruhu, adama i kungwa nu ucira atsuma e iwawi i dú. I saala e izami ya adanshi a Asulá ununa babã tsu dana e mesun ma maani, adama a na i pedei isa'ani yi Zagbain.

Aatali a wuma

⁴ Yesu Zagbain ayi da Aatali a wuma. Ama a 'yuwan yi ta, reve gba Asulá a dangwa yi reve u ciga yi lon.

⁵ Ne da adu waru i ri. Adu atali a wuma a da aza a na Asulá aa yuwusaan ulinga u suwa u'wa atsuma o tsugono tsã yi. Waru adu obolo a nan ganu va akiza a da, waru i ta ca kucci atsuma a Ruhu, za na oo yo'onoto Asulá okolo atsuma e Yesu Zamawawa.

⁶ Adanshi a Asulá a damma tsu ta: “Kalyuwai! N ta zuwusa aatali e ikyun yu ucira yu usaa atsuma a Sihiyona,†

za na n dangwai,

ayi da macigata ma va.

Za na cayi vuma ndolo okolo, u te ene u nusan vuma na waa ca okolo shi.” †

⁷ Ayi macigata ma dú ma da, adu aza a na i ushi niyi. Amma aza a na a 'yuwan niyi,

“Aatali a na asuwi a 'yuwain

ayi da gba wo o'woi aatali e ikyun yu ucira yu usaa.” †

⁸ Waru Adanshi a Asulá a damma ta,

“Ayi da aatali a na aa zuwusa ama utãdãtsasa,

aatali a na aa zuwa le a riya.” †

A ta taãdãtsasa adama a na o poloi atsuve reve a kuru Adanshi a Asulá shi. Adama o ndolo reve a cina ili i na o fofooo nle.

⁹ Amma adu i ri tsa ama o ndolo shi, adama a na adu elentsu a na Asulá a dangwai a da. Adu obolo a nan ganu a da aza a na aa yuwusaan Asulá tsugbashi ana Mogono, adu ama a akiza a da, waru adu ama a Asulá a da. Asulá o utãã dú ta atsuma e irumbu a tyo atsuma e ekan a gbain a sa'ani a yi. Gogo nda ni i ciga i 'yuwan i damma linga va asalama na u yuwain suru. Adanshi a Asulá a damma ta,

† 1:16 N.Gn. 11:44-45; N.Gn. 19:2; N.Gn. 20:7. † 1:25 Isha. 40:6-8. † 2:6 Isha. 28:16. † 2:7 Ica 118:22. † 2:8 Isha. 8:14.

10 “De *acapa* i *dana* *ta* ama a na *a* ri ne elentsu shi;

gogo *gba* shi *adu* ama *a* *Asula* *da*.

De *acapa*, i shi i *tsura* *iliyali* ya *Asula* shi,

gogo *gba* shi, i *tsura* *ta* *iliyali* ya *yi*.” [◇]

11 Ama *a* *va*, *adu* omocin a *da* na aza a mabura o uvadi. Adama o ndolo n to ronuso *du* atsuvu i *suma* *icigi* *yi* *iwuya* *adama* a na *a* *ta* *nlangi* no okolo a *amayun* *a* *du*.

12 I *yuwan* *ugbozu* *cine* *yaa* *danusu* *o* *obolo* na ama *a* *du* aza a na *a* *ri* e *itoni* shi. Ko na aa *dansa* ne *epen*, a na i *ta* *yuwusan* *ili* i na i *lobonoi* shi, e te *ene* *wuma* u *sa'ani* u *du*, *reve* a *ca* *okolo* e *le* *avu* a *ca* *Asula* *tsugbain* a *mantsa* *ma* na *waa* *ta* *wa* *adama* o *uge'* *etosu* *wu* *uvadi*.

Tsutoni na azagbain

13 *Zagbain* *ciga* *du* *ta* i *kuru* *azagbain* a *ama*. I *yuwan* *tsutoni* na *aza* a na *la'ai* *tsugbain* *atsuma* a *ama*,

14 *waru* *o* *obolo* na *azagbain* a na u *lyunguyi* *suru*. I *yuwan* ne *adama* a na *mogono* *ma* *tsu* *lyungu* *le* *ta* *adama* a *ca* *aza* a na *aa* *nususan* *atsumalima*, *waru* *reve* a *cuwa* *aza* a na *aa* *yuwusan* *ili* i *mejege*.

15 *Asula* a *ciga* *du* *ta* i *yuwan* *ili* i *mejege*. Ni i *yuwan* ne, i *ta* *baru* *na* *va* *ama* a na a *yuwain* *adanshi* e *epen* a *aci* *a* *du* *pere* *m* *pere*.

16 *Adu* *agbashi* a *da* *shi* i *ta* *faan*. *Agba* *nden* *m* *babu* *tsugbashi* *tsa* *du* u *zuwa* *du* i *yuwan* *iwuya* *shi*. *Ufalu* u na *yaa* *danu* *ana* *agbashi* *a* *Asula* a *da*.

17 I *ca* *koyan* *da* *tsugbain*, *reve* i *roco* *icigi* *langa* *a* *tyo* e *ekere* *a* *aza* e *Itoni*. Yu *uwwa* *wovon* *wa* *Asula*, *avu* i *ca* *mogono* *tsugbain*.

18 *Agbashi*, ni i *ciga* i 'yuwan i *yuwaan* *azagbain* *a* *du* *tsutoni*, *avu* i *ca* *le* *tsugbain*. I *yuwaan* ne *aza* a na *a* *ri* na *agula* *waru* *a* *ri* na *majiyani* *me* *isa'ani*, *waru* *agba* ni i *ciga* i 'yuwan i *yuwaan* *aza* a na *a* *ri* *usudu* *wu*.

19 *Asula* a *tsu* *yuwan* *ta* *mazanga* *na* *vuma* *ka* *ba* *asuvu* *a* *atsumalima* e *iwuya* i na *wu* *ntsayi* i *sowo* *shi* *adama* a na u *reve* *Asula*.

20 *Agba* na a *faba* *du* *adama* o *unusu*, *yaa* *tsura* *ili* i *ro* *pe* *shi*. *Amma* *Asula* a *ta* *zuwaa* *du* *aba'un* *na* *wo* *o'wo* i *to* *sowo* *atsumalima* *adama* a na i *yuwain* *ili* i *sa'ani*.

21 *Zamawawa* *ayi* *da* *iroci* i *du*, *waru* u *sowo* *ta* *atsumalima* *adama* *a* *du*. I *kuru* *ili* i na u *yuwain*. *Asula* e *de* *du* *ta* *adama* i *sowo* *atsumalima*. *Adanshi* *a* *Asula* a *damma* *ta*:

22 “*Zamawawa* *nusan* *shi*,

waru *wu* *lum* *a* *shi*.” [◇]

23 *Ana* *ama* a *uwai* e *isulusa* *yi*, u *tsupa* *le* *shi*. *Ana* *ama* a *ca* *niyi* *atsumalima* u *damma* *she* ne *ele* *fo* o *sowo* *atsumalima* *shi*. *Ayi* *de* u *zuwa* *aciyayi* e *ekere* *a* *Asula* *za* na *tsu* *yuwan* *uge'* *etosu* *mejege*.

24 *Ayi* na *aciyayi* u *tanuyi* *unusu* u *tsu* *a* *lipu* *va* *yi* *ana* u *kuwai* a *akpata*,† *adama* *atsu* *tsu* *kakasai* *nu* *unusu* u *tsu*, *reve* *tso* *o'wo* *wuma* *adama* *tsu* *yuwain* *ili* *ya* *agula*. *Yo* *o'wo* *ta* *gbaga* *adama* a *antsu* *a* *yi*!

25 I *shi* *ta* e *igaru* *tsi* *ikyon* i na i *puwain*. *Agba* *gogo* i *kamba* *ta* *ubata* *wu* *Za* *va* *Agu* *ba* *du*, *za* na *aa* *kalyuwusa* *wuma* u *du*.

3

Cine aa yuwan nden n lolo

1 *Adu* *waru* *amaci*, i *kuru* *ali* *a* *du*, *ununa* *yaa* *kuru* *Za* *va* *Agu* *ba* *du*. Na *ali* o *ro* a 'yuwan *a* *ushi* *ikaka'a*, *nden* *n* *sa'ani* *ma* *amaci* *n* *le* *n* *ta* *zuwa* *le* *a* *usu* *upasu* *na* *adanshi* a na *aa* *yuwan*.

2 *A* *ta* *yuwan* *ne*, *ne* e *ene* *nden* *n* *sa'ani* *n* na *n* *lobonoi* na *yaa* *yuwusan*.

3 *She* i *yuwan* *mpolo* *n* na *yoo* *o'wo* *ulobonu* e *esu* a *ama* *wan*. I *damaton* *aciyadu* *adama* *a* *abunda* a *madava* *ma* *anji* *ko* *ili* i na a *yuwain* *na* *zinariya* *ko* *adama* e *itana* *yi* *ikebe* *lo* *wan*.

4 *Ana* *yaa* *yuwan* *ne*, i *lyawa* e *reve* *du* *adama* o *ulobonu* u na u *ri* o *okolo* *a* *du*. *Ulobonu* u *nda* *a* *tsu* *tsura* *yi* *ta* o *okolo* a na a *tarai* *aciyayi* *ili* i *ro* *shi*. *Asula* a *tara* *yi* *ta* *ili* i *sa'ani* *yu* *usokowu* *yo* *okolo* a na u *ri* *n* *koto* *shi*.

5 *Ne* *da* *amaci* a *akiza* *de* *acapa* o *o'wotoi* *aciyele* *ulobonu*. A *ca* *ta* *Asula* *okolo* e *le*, *reve* *waru* a *ca* *ali* e *le* *tsugbain*.

6 *Iroci*, *Saratu*† *yuwan* *ta* *tsutoni* *na* *vali* *va* *yi* *Ibrahim*, *ana* u *de* *niyi* *zagbain* *va* *yi*. *Adu* *esheli* *a* *yi* a *da* *ni* i *yuwan* *ili* i na i *ri* *mejege* *babu* *wovon* *wi* *ili* i na *yaa* *cina* *du*.

7 *Ne* *da* *waru*, *adu* *ali* *ni* i *ciga* i 'yuwan i *kuru* *ben* *na* *amaci* *a* *du*. I *guza* *le* *nu* *urevu* *atsuma* *a* *nden* *n* *du* *o* *obolo*. I *cuwan* i *la'a* *le* *ta* *ucira*. I *cuwan* *ele* *fo* *a* *ushi* *ta* *ene'* u *sa'ani* *wa* *Asula* *za* na *ayi* *da* *wuma*. I *yuwan* *ne* *adama* *ko* *ili* i *ta* i *geshe* *avasa* *a* *du* *wan*.

Iyuwan nden n sa'ani vani du

8 *Gogo* *gba*, i *yuwan* *nden* *n* na *n* *lobonoi* *vani* *du*, *reve* *ili* i na i *farai* *na* *za* *ro* *atsuma* *a* *du* i *tara* *yi* *gashi* *ya'* *du* *da*, *avu* i *cigalai* *ana* *muwun* *ma* *anawu*. I *roco* *ama* *isa'ani* *agba* i *tara* *aciyadu* *ili* i *ro* *wan*.

9 *Na* *vuma* *ro* *yuwaan* *du* *iwuya*, *she* i *kambuwa* *yi* *ni* *iwuya* *wan*. *Waru* *na* *za* *ro* *isula* *du*, *she* i *tsupa* *wan*. *Amma* i *zuwaa* *le* *aba'un*. I *yuwan* *ne* *adama* a na *Asula* e *de* *du* *ta* *tsara* i *zuwaa* *ozo* o *ro* *aba'un*. *Ne* *da* *Asula* *aa* *zuwaa* *du* *aba'un* *fo*.

10 *Adanshi* *a* *Asula* a *damma* *ta*:

“*Na* *vuma* *ciga* *wuma* u *mazanga* *na* *rana* *sa'ani*,

nu u *ciga* u 'yuwan u *geshe* *eelentsu* *a* *yi* a *adanshi* a *vama*,

waru nu u ciga u 'yuwan u geshe unā wā yi a adanshi e epen.

11 Nu u ciga u 'yuwan u lyawa mayan me iwuya,

waru nu u ciga u 'yuwan u yuwan isa'ani.

Nu u ciga u 'yuwan u yuwan atyo a na waa yuwan adama u yuwan nden n sa'ani na ama.

12 Esu ā Ḃsulazuva a tā kalyuwusā aza a na aa yuwusan isa'ani, waru atsuvu ā yi ā tu ukpatu'u na aa yuwusan avasa. Amma Ḃsulazuva a tsu tawa tā aza a na aa yuwusan iwuya esu." ◇

13-14 Zane da ri lo aa yuwaan du iwuya, ni i ri ufobu na yaa yuwaan le isa'ani? Agba ko na aa ca du atsumalima adama o yuwusan wi isa'ani, she yu uwua wovon wan, waru she u damaton du wan. Ḃsulā a ta ca du iliyinkapa adama e isa'ani i na yaa yuwusan.

15 Ana yaa damaton aciyadu, i yuwaan Zamawawa aganda ana Zagbain. I ciga i 'yuwan i dana ufobu u na yaa cuduwa za na ece ndu, i damma ili i na i zuwai i ri nu uzuwu wo okolo.

16 Agba ni i ciga i 'yuwan i yuwan ne ben na tsutoni. I lyawa asuvu a du a dana cece. Reve na ama a yuwan adanshi a vama a aci a du, a ta uwua wono, ne e ene nden n sa'ani n na yaa yuwusan adama a na yoo tono Zamawawa.

17 Lyawa i yuwan isa'ani reve i sowo atsumalima, na Ḃsulā a ciga du i yuwan ne. Ni i sowo awuya adama e isa'ani, u ta la'aa du a na yoo sowo awuya adama e iwuya.

18 Zamawawa sowo ta atsumalima a mantsa ma na u kuwai adama a nusu tsu, agba u buwa a dashi shi. U nusan shi ko ke'en, amma u kuwa ta adama a aza o unusu adama u tawato tsu ubata wa Ḃsulā. Lipu va yi kuwa ta, agba a kambato yi ta wuma atsuma a Ruhu.

19 Reve u 'yawa nu ucira u Ruhu'u u yuwaan akwakwa a na a ri wunlu o u'wa wa ali alajiya.

20 Akwakwa a ama a nda a 'yuwan ta a yuwaan Ḃsulā tsutoni diga a mantsa ma na Nuhu' yuwain wantun. Agba Ḃsulā a shi ta a yuwan ankuri ne ele. Ama kunla da a uwai a wantsu'un reve Ḃsulā a wawa le a mini ma gbain.

21 Mini ma gbai'in iroci yu urumbusu u na waa wawusa du da gogo. Agba urumbusu adama a wuzau wa ashinda a da shi. U to rocosu uvadalasa ubata wa Ḃsulā na asuvu e cece, adama a na a 'yasain Yesu Zamawawa atsuma a akwakwa.

22 Gogo Zamawawa ta zuva, ubata u na u ri nden o ukere usa'ani wa Ḃsulā. Nlingata ma Ḃsulā suru obolo na cu'un vo otoni a

lima suru na a ciga a 'yuwan a yuwaan yi tsutoni.

4

Iyuwan ununa Zamawawa yuwain

1 Gogo nda, adama a na Zamawawa sowo atsumalima a lipu va yi, adu fo i dana ufobu u na yoo sowo atsumalima. Adama a na ni i usu i sowo atsumalima adama a Zamawawa i 'yuwan ta a yuwan unusu.

2 Adama o ndolo ne da yaa kuru ili i na lipu du cigai shi, amma reve i yuwan ulinga na wuma u du i yuwan ili i na Ḃsulā a cigai.

3 I tara ta de mantsa lon nu ujimu a yuwusan ili i na aza a na e revei Ḃsulā shi aa yuwusan. I yuwusan ta tsipere icu'un icu'un, i shi ta i yuwan ili i wuya i na lipu cigai, i yuwan ta de oso na abukit a vanvama na yisowishi ni itoni ya amali i na Ḃsulā a 'yuwain.

4 Akuci a n'utsa n du a ta yuwan asalama a na i dashi boloi aci ne ele atsuma a mayan me ili i vama shi. Hali gba a uwa a yuwusan adanshi a vama a aci a du adama o ndolo.

5 Agba na a ciga a 'yuwan a usu za na ee ge'eto koyan da, aza a wuma na aza a na a kuwai de.

6 Adama o ndolo a da u yuwayin akwakwa alajiya a Alabari a Sa'ani. Adama ko ne e ge'eto le tsa akapi a ama a lipu, u yuwaan le ta ne tsara a tsura mantsa ma na a vadala a yuwan wuma atsuma a ruhu cu'un na Ḃsulā a ri na ayi.

7 Aa jima shi ili biti i to koto. Adama o ndolo i voton ugbozu avu i guza aciyadu adama i gura yuwan avasa.

8 Ili i na i la'ai ayi da, i cigalai ni icigi ya amayun, adama a na icigi i tsu zuwa ta i yuwan gafura vu nusu va abunda a na a yuwaan ndu.

9 Ni i ciga i 'yuwan i kalyuwulai ulobonu babu adanshawuya.

10 Ḃsulā a ca ta koyan da atsuma a du une'e koko'o. I yuwan ulinga ni ili i na Ḃsulā a ca ndu adama i roco isa'ani' ya Ḃsulā a tyo a ama.

11 Na avu za na tsu yuwan adanshi a da, vu yuwan adanshi gashi Ḃsulā na aciyayi a da aa yuwusan adanshi na avu. Ne e de wu ta adama vu kamba ama, vu yuwan yi na atyo o ucira u na Ḃsulā a ca nuwu. Adama e ili biti Ḃsulā a tsura ica atsuma e Yesu Zamawawa. Tsugbain tsai yi nu ucira wa yi a ri nu utyo shi. Ami.

Atsumalima adama e itoni

12 Ama a va, she i yuwan asalama wan na a ca du atsumalima gashi akina. She i yuwan majiyan gashi ili i ro i da ko'o wan.

13 Amma i yuwan mazanga adama a na i uwai a atsumalima a Zamawawa. Adama

yo o'wo na mazanga ma abunda a mantsa ma na o rocoi tsugbain tsu Zamawawa.

¹⁴ Ne e isula du adama a ala a Zamawawa, i ushi ta aba'un, adama a na u roco ta tsugbain tsa Ruhu va Asula u to obolo na adu.

¹⁵ U lobono ta i sowo awuya na yu una vuma, ko i yuwan wivu, ko ili i vama i ro. Ne da waru ni i damaton aciya du ugondoru atsuma e ili ya ama o ro, u lobono ta i sowo awuya.

¹⁶ Amma ni i sowo atsumalima adama a na yo o'woi aza e Itoni, she yu uwwa wono wan. Amma i cuwa Asula a na i ri na ala o ndolo.

¹⁷ Gogo nda mantsa ma da a na Asula aa fara uge'etosu na ama o u'wa wa yi ne'en. Waru nu uge'etosu u fara na atsu aza e Itoni, cu'un vu uge'etosu wu usufuwu u na waa yuwaan aza a na a 'yuwain a yuwan tsutoni na Alabari a Sa'ani a yi?

¹⁸ Adanshi a Asula a damma ta, "Nu u ri usan za va abula† tsura iwawi, cine tsa da woo o'wo e ekere a aza a na e revei Asula shi, na aza o unusu?" ◇

¹⁹ Adanshi a nda suru ayi da na yoo sowuso atsumalima ununa Asula a zuwai, i lyuwa elime na mayan me mejege, i ca okolo, Asula za na yuwan ndu u ta kamba du. Amayun a da waa kuda a kamba du shi.

5

Uritosu adama a azagbain

¹ Gogo gba, n ta yuwusan adanshi a tyo a azagbain† a aza e Itoni. N ta patishi du ana zagbain fo. Amu me ene ta atsumalima a na Zamawawa sowoi. Waru n ta tsura n uwa atsuma a tsugbain nu ucira wa yi a mantsa ma na u kambai.

² I kaluywa ama a na Asula a zuwai e ekere a du, ununa aza a agu6a a tsu kaluywusa ikyon i le. I yuwan ne adama a na i cigai, agba she i yuwan adanshawuya wan. I yuwan ne adama a na yaa uwwusa uyo'o i yuwaan Asula aganda. She i yuwan adama e ili yu uvadi i na yaa tsura wan.

³ She yo o'woto aciya du ana zagbain, a zuwusa ama mayan me ili wan, amma yo o'woto aciya du iroci yi ili i na i ri ulobonu.

⁴ Ne da, na Mogono ma Agu6a ma a tawa, u ta ca du iliyinkapa adama a na i ta uwa obolo na ayi atsuma a tsugbain nu ucira wa yi u na u ri nu ukotu shi.

Muwun n yuwan tsutoni na mbara

⁵ Adu olobo, i kuru mbara. Reve suru ndu, i kambulai gashi agbashi a Asula a na a tarai aciyeye ili i ro shi, adama a na, "Asula a ta a nlangi na za na tarai aciyayi ili i ro,

agba u tsu ca ta ama a na a tarai aciyeye ili i ro shi isa'ani ya yi." ◇

⁶ Adama o ndolo, i kambuwa aciya du zala e ekere o ucira wa Asula, reve na mantsa ma na m ntsayi ma tawa, ayi na aciyayi u ta 'yasan du zuva.

⁷ Ilyawaa Asula ili i na yaa damatosun du suru, adama a na u ta adama a du.

⁸ I dana nu ugbozu kuci, waru i dana ufofu. Mekerencesu,† ma'yuwatan ma du ma da, waru u te igaru a yisaali ana kamu a zama za na wee reme avu u tama.

⁹ I dana nu ucira atsuma e ili i na yoo tono, ne da yaa 'yuwan yi nu ucira wa Asula. I cuwan aza e Itoni yi Zagbain ubata suru atsuma o uvadi a ta uwwusa cu'un va atsumalima'a.

¹⁰ Ni i sowo atsumalima mantsa wa'a, Asula na aciyayi u ta lapula ili, reve u gbamato du asuvu, avu u shuwa du yi isawan nu ucira. U ta yuwan ne adama a na ayi za vi isa'ani i da kuci. U zuwa du ta fo i tsura tsugbain tsa yi babu ukotu adama a na u bolo ndu na Zamawawa.

¹¹ Ayi da za tsugbain nu ucira u babu ukotu. Ami.

Icasu

¹² N tara ta Sila ana mawun ma anawu, waru ayi da za na maa ca asuvu. Ayi da u kamba numu dana mokodi me mepepelime ma nda. N dana ta adama m gbamato du asuvu, reve waru n damma du isa'ani i na Asula a ri na amayun, adama i lyuwa elime nu ucawu wo okolo a du ya'a yi.

¹³ Aza e Itoni a na a ri Babila*† a ta casasa du. Asula a dangwa le ta fo cine u dangwa ndu. Mawun ma va Marku ta casasa du.

¹⁴ I casalai ulobonu atsuma e icigi ya aza e Itoni. N ta avasa Asula a ca za vi Itoni va Yesu Zamawawa suru asuvu nden.

◇ 4:18 Udm. 11:31. ◇ 5:5 Udm. 3:34. * 5:13 Ayi "Babila", aza o urevu wa adanshi a Asula a ta dansa a na adanshi a Roma da a yuwusan.

Mepepelime me Ire ma Bituru

Ucuduwu wa aatagada a nda

Ayi nda ayi da mepepelime me ire ma na mo utai e ekere a Bituru a tyo aza e Itoni a na a ri ubazu bata suru.

Atsuma e mepepelime ma nda Bituru damma ta aza a na e desununa atsuma a yi a na Asula o rono ta adanga a ama a na a danai Adanshi a Asula a nda, adama o ndolo za vi Itoni suru u reve Adanshi a Asula ulobonu lon. Waru u cuduwa ta a na munlu me epen n ri lo, waru u roco ta cine ee reve ili ye epen ni ili ya amayun. O ukosu, u damma ta a danu nu uzuwu wo okolo o urana u na Yesu Zamawawa aa kamba.

Ana'an munlu me epen n ta lo na abunda waru uritosu we epen o ta lo na abunda. Adama o ndolo, u ta danu ulobonu aza e Itoni ana'an e reve Adanshi a Asula ulobonu lon. Na tsu kalyuwa Adanshi a Asula tsu te ene Zagbain Yesu ta lo a kamba atsuma o uvadi u nda, ayi da i zuwai tsu ri nu uzuwu wo okolo u na nanza aa usa yi e ekere a tsu shi.

Ili i na iri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu na avasa (1:1-2)
2. Cine wu ntsayi aza e Itoni yi Zagbain a yuwan wuma (1:3-15)
3. Tsugbain tsu Zamawawa (1:16-21)
4. Amasula e epen na munlu me epen (2:1-22)
5. Ukambu wu Zagbain atsuma o uvadi amayun a da (3:1-18)

Ucuduwu

¹ Amu da Simo Bituru. Amu aagbashi e Yesu Zamawawa da waru obolo na aajiya a yi. N dana ta mepepelime ma nda a tyo ya'a du suru aza a na a ri na cu'un vu ucawu wo okolo a na tsu ri na ayi. Ucawu wo okolo o ndolo u tu ulobonu waru Yesu Zamawawa da ca ntsu ayi. Ayi da Asula na Zamawawa tsu, waru u kambato tsu ta vede na Asula.

² N ciga ta Asula o roco du isa'ani na asuvu nden a yi a abunda a na yaa lyuwa elime na mereve me Yesu kuci adama a na ayi da Asula na Zagbain tsu.

Ili i na i zuwai tsu ri nu uzuwu wo okolo

³ Ana wo o'woi tsu reve ta Yesu mejege, u ta yuwusan ulinga nu ucira wa zuwa wa yi, u ca tsu ta ili suru i na tsu cigai adama tsu yuwain wuma u na waa zuwa Asula mazanga. U de tsu ta tsu ushi tsugbain ni isa'ani ya yi!

⁴ Waru nu ucira u da da, u ca ntsu ili i gbagbain na nzuwulai n sa'ani. U yuwan ta nzuwulai n na yaa fatsa e ili yi idaba i na i ri

ukandaruwu na adu suru. Ili i ndolo ele da ili i na icigi i lipu i tsu zuwa. Waru u yuwan ta nzuwulai n na yoo o'wo vadamma Asula.

⁵ Adama o ndolo i yuwan ukadu i dashi isa'ani o ucawu wo okolo a du. Wuma wi isa'ani u tsu zuwa du ta i reve Asula lon.

⁶ Urevu wa Asula u tsu zuwa du ta i gura guza aciyadu. Uguzu wa aci u tsu zuwa du ta i kafa asuvu, waru makafa ma asuvu ma tsu zuwa du ta i yuwan wuma suru suru adama a Asula.

⁷ Ni i yuwan wuma tsundolo, i ta ciga aza a du, o ukosu i ta ciga vuma suru ni icigi ya amayun.

⁸ Ni i lyuwa elime nu udashishi wi ili i sa'ani i nda, a ta geshe du atsuma a mayan me ili ye pere, reve a zuwa du i yuwan ili ya abunda adama o urevu wu Zagbain tsu Yesu Zamawawa.

⁹ Amma aza a na a 'yuwain a yuwan ili i ndolo nrumba n da waru e tse ene mejege shi. E icina ta de a na Asula a kambato nle cece diga a akuci o ure a wuma u le vu unusu.

¹⁰ Ama a va, adama o ndolo i lyuwa elime nu ukadu tsara i roco ama a na Asula e de ndu, waru i roco le a na a dangwa ndu yoo o'wo ama a yi. Ni i yuwan ne yaa tadatsa shi waru yaa puwaan shi.

¹¹ Ne da Asula aa ushi du ulobonu atsuma o tsugono tsa Zagbain tsu na Zamawawa Yesu.

Ipoloo ikaka ya Asula atsuvu

¹² I reve ta de ili i nda suru, waru i ta mishin nu ucira atsuma a amayun. Suru na ne n ciga ta n danu a cuwusaan du ni ili i nda suru.

¹³ U lobono ta n danu a cuwusaan du adama e ili i nda hali she na n kuwa.

¹⁴ Waru Zagbain Yesu Zamawawa roco mu ta na maa jima shi n ta kuwa.

¹⁵ Adama o ndolo n ta yuwan ulinga babu uro tsara n lyawa du i reve ili i nda ulobonu. N ciga du ta i danu a cuwusan ne ele a mantsa na abunda acapa a va.

¹⁶ Ana tsu damma ndu cine Zagbain Yesu Zamawawa aa kamba nu ucira, yitele yu ugbozu i na za ro dammai da tsu danai a dansaa du shi. Ne da u ri shi! Amma tse ene ta tsugbain tsa amayun tsu yi ne esu a tsu.

¹⁷ Asula Dada da ca niyi tsugbain nu ucira ana u deyi nu udyo wu ucira u Tsugbain tsu Abunda tsu yi adansa, "Ayi nda macigata ma Mawun ma va ma da, waru n ta mazanga na ayi."

¹⁸ Waru atsu na aciyatsu tsu danu ta obolo na Yesu a masasan ma akiza, waru tsu uwwa ta udyo u nda a yuwusan adanshi diga de zuwa.

¹⁹ Ili i nda suru i zuwa tsu ta tsu reve ili i na amasula a dammai amayun a da. Adama

o ndolo i kambuwa ugbozu e ikaka i le, cine yaa yuwan na fitila na a dabai atsuma e irumbu. I lyuwa elime na mayan me ili i nda, hali she urana u na Zamawawa tawai avu ekan a akina a yi e ikana atsuma o okolo a du.*

²⁰ Ili i na i la'ai suru ayi da, i ciga i 'yuwan i reve adanshi a na amasula a dammai a majiyan me le ma da wu utai shi.

²¹ Amasula a yuwan adanshi adama a na ele aciyele a cigai a yuwan adanshi a da shi. O'o, ne da u ri shi! Ruhu va Akiza da zuwa nle a yuwan adanshi e ikaka ya Asula.†

2

Munlu me epen

¹ De acapa a yuwan ta amasula e epen a na a yuwayin aza a Isra'ila adanshi, ne da waru munlu me epen ma tawa atsuma a du. Nu ugbozu u da aa tawa nu uritosu we epen adama a Asula a na waa lungusa ama. A ta 'yasaan Zagbain le na tsapai adama u wawa le aci. Ele na aciyele aa jima shi a ta lungusa le.

² Ama na abunda a ta kuru uritosu wi iwuya i le. Avu waru a kuru ili yi idaba i wono i le. Reve adama e le ama a yuwan adanshi a vama adama a Zamawawa nu ure wa amayun a yi.

³ Munlu n nda aza o utsan a da, waru a ta yuwusan ulinga nu ugbozu ne epen adama a paala du. Agba Asula o kototo le ta de nu ujimu, waru ulungusu u le u ta lo a pura le.

⁴ Ko nlingata ma Asula, Asula a kudā a ca le atsumalima shi, ana a yuwain unusu. U caco le ta a tyo a akina reve u zuwa le atsuma a aqabanu e irumbu. Waru na a ciga a 'yuwan a danu pe hali mantsa mo uge'etosu.

⁵ Waru Asula a kudā a ca uvadi u mantsa ma Nuhu† atsumalima shi. Avu u wawa Nuhu na ama o u'wa wa yi ama e cin-dere. Agba Nuhu rono ta uvadi atsuvu adama o uge'etosu wa Asula wa afula. Dada gba Asula a lungusa uvadi wa aza a na a 'yuwain Asula suru na mini ma gbain.

⁶ Waru u ca ta ilyuci yo Sodom na Gomora† atsumalima na u kulato nle na akina reve o o'wo okomo. Wo o'woto le ta iroci yi ili i na yaa tsura ama a na a kuruyi Asula shi.

⁷ Agba ko na ne, Asula a wawa ta Lutu.† Lutu ayi da u shi u danuyi cine Asula a cigai,

reve ili yi idaba ni iwuya i na ama a na u ri nden ne ele i damaton yi.

⁸ Adama a na u shi vuma va afula a yuwusaan Asula tsutoni, reve atsuma a langasa yi ana we enei iwuya, reve wu uwwa iwuya i na aa yuwusan urana suru.

⁹ Ili i nda i to rocosu Asula a ta gura wawa ama a na a kuru niyi mejege ko atsuma a atsumalima a na oo sowuso. Reve waru o roco Asula a tsu reme ta ama a na a ca niyi tsugbain shi. Waru u ta casu le atsumalima kuci hali a tyo o urana wu uge'etosu.

¹⁰ Asula a tsu dashi ta ama atsumalima, aza a na aa kurusu ili i iwuya i na lipu le cigai, reve waru a 'yuwan a kuru azagbain. Icu'un ya ama a nda a ta nu u'yasaan wa aci no okolo o ugbamu. A ri na wovon shi, hali a tsi isula ta azagbain a zuva, agba ko okolo a tsu je'en le shi.

¹¹ Agba nlingata ma Asula n la'a ta icu'un i munlu me epen a nda ucira na tsugbain. Agba ko na ne, a tsi isula azagbain a zuva a makakan ma Asulazuva shi.

¹² Ama o ndolo o rotso ta inama yu una, aza a na a tsu yuwan majiyan shi. A matsan le ta adama o urana u ro e reme o una le langa. Ama a nda a tsu yuwan ta adanshi a vama e ekere a Asula adama e ili i gbagbain i na e revei aciyele shi. Cu'un wuma babu ulobonu u le u ta tawaa le nu ukwa.

¹³ Atsupu e le o to o'wo ulungusu adama a wamatowun u na a amatoyin ama. A tsu dana ta a mazanga a mantsa ma na aa yuwusan iwuya i na a cigai nu urana gayin. A tsu tawaa ta na wono atsuma a du, reve a zuwa du yoo o'wo ili yi idaba. A tsu lyuwa ta elime na mayan me ili ye epen ma nda a mantsa ma na a lyuwusa ilyalya na adu ubata wa abuki.

¹⁴ A ta yuwusan tsipere ne esu e le, waru icigi i lipu ye esu e le a tsu cuwan shi. Reve a dana o mpolo n na o oto ama a na a ri mishin shi atsuma o unusu. Avu o rito aciyele o o'wo aza o utsan. Ama a nda obolo a ama a da aza a na a yuwayin una.

¹⁵ A lyawa ta de ure u mejege, reve a kuru ure wa Balam† vumavasula ve epen, mawun ma Beyuru.* Ayi vuma da za na cigai u tsura ikebe o ure u na u ri mejege shi.

¹⁶ Agba reve mololi ma bara yi nu udyo wu vadilima. Nama na tsu yuwan adanshi shi, avu u yuwan adanshi u geshe tsulo tsu yi.

¹⁷ Ama a nda a ta gashi esumini a na e 'yewei. O rotso ta eleshe a na a tsu dana e

* 1:19 Ele idanshi i Tshuheleni pa nda ele da "she nu urana u koto reve talyo'o nu usana 'yon pe atsuma o okolo a du."

† 1:21 Ure u ro u na aa gura tsura urevu wi idanshi i Tshuheleni pa nda ayi da "Ciga 'yuwan vu reve babu vuma na aa gura tsura urevu wi ikaka ya amasula na aciyayi goon."

* 2:15 Atsuma a alabari a Balam a Balam a aatagada a na o fofoi diga KLP "Alabari a Musa" (Mkc. 22:1-24:12), tse ene ta ubata u na Balam dammai Mogono Balak ili i na Asula a damma niyi u damma. Ayi dada ne alabari a Balam goon shi. Mantsa mo ro Balam ushi ta ikebe e ekere a Balak reve u ronoo aza a Isra'ila a danga adama a yuwaan amalgi aganda, (Mkc. 31:16). Ayi aalabari a nda wu pe atsuma a atagada a na KLP yuwain de atsuma a "Alabari a Musa" shi.

igaru zuva aṣumaṁ o upepu. Ili i nda i tsu yuwan taḡashi aḡula na aḡbundaḡ agba ko ili a tsu taḡawaḡ shi. Babu usaḡ Aṣulaḡ a taḡ caco ama o ndolo aṣumaṁ o ubaṣaṣaṣa u na u la'ai irumbu suru suru.

¹⁸ Ama a nda a taḡ nu u'yaṣasaṣan wa aci aṣumaṁ o ofoli a adanshi. Na za ro teme de a lyawusa ure wu unusu, ama a nda a tsu yuwan taḡ ulinga ni ili yu unusu u na vuma ndolo ciḡai adama a kaḡbaṣato yi aṣumaṁ e ili i na i ri ulobonu shi.

¹⁹ A yuwaan taḡ ama nzuwulai mu nden faan. Agba ele na aciyele na amayun agbashi aḡ nden mi idaba n da, adama a na ama agbashi a da e ili i na a la'a cigai.

²⁰ Ama a lyawa taḡ ili yu uvadi i na yaḡ lungusaḡ le, a mantsa ma na e revei Zagbain Zamawawa tsu Yesu. Agba ni ili yu uvadi i remishe ama o ndolo reve o polo le, aṣumaḡalimaḡ e le u tsu la'a taḡ aṣumaḡalimaḡ o ufuru.

²¹ U shi ta la'aa ama o ndolo na a shi e reve ure wa Aṣulaḡ shi suru suru. U tsu la'a taḡ uwuyanu na vuma reve ure u sa'ani, reve u 'yuwan ili i cece ni ili i sa'ani i na Aṣulaḡ a ca niyi.

²² Ili i na i ri amayun aṣumaṁ o udammu u nda, u taḡ fo amayun e ekere a ama a na a ri ne: "Musān ma tsu shaama taḡ, reve u kaḡbisā u lyuwisa tsushaamu'u." Waru, "Maḡurusumu ma na a sumbai, u tsu kaḡbisā taḡ aṣumaṁ o yilyo'o."

3

Yesu taḡawisaḡ

¹ Ncigata n va, ayi nda ayi da mepepeline me ire ma va a na n danaa ndu. A mpepeline'e n gura taḡ roco du cine yaa yuwan majiyan ma sa'ani, avu waru i cuwan mejege.

² N ciga du taḡ i cuwan avu i reve ikaka ya amaṣulaḡ a akizaḡ de nu ujimu, waru n ciga du taḡ i cuwan avu waru i reve ili i na Zagbain tsu na Zamawawa zuwai ajiya a du a damma du i yuwan.

³ U tu ulobonu i reve a na a mantsa mo ukosu azaḡ o ulamu a na oo zo'oso amayun a taḡ taḡawaḡ, avu a yuwan cu'un vi iwuya i na a cigai a yuwan suru.

⁴ Avu a damma, "Te da utawu u na u yuwain nzuwulai n na waḡ taḡawaḡ? Azagbain o ufuru a kuwaḡ taḡ de, agba ili biti i taḡ lo ununa a ri diga a mantsa ma na a fara yuwain ili biti."

⁵ Reve ama a nda e icina a na de nu ujimu, na adanshi a da Aṣulaḡ a yuwain zuva. Reve waru a yuwan ida aṣumaṁ a mini avu mini ma kaḡdaruwaḡ ida'a.

⁶ Ana a tarai mantsa, reve Aṣulaḡ a zuwa mini'i u sodu uvadi.

⁷ Reve waru gba Aṣulaḡ a zuwa zuva ni ida yo gogo a danaḡ lo a nden mi ipiri ma akina a na o fofoi adama o urana wu uge'etosu, reve u lungusaḡ ama a na e revei Aṣulaḡ shi.

⁸ Ama a va ncigata, she yi icina a na Aṣulaḡ a tara taḡ urana u taḡ unataḡ ana a'wan ukpakukupa (1,000) wan, waru u tara taḡ a'wan ukpakukupa unataḡ nu urana u taḡ.

⁹ Ama o ro a ta jiyasan gashi Zagbain ta jima, she nu u shiton nzuwulai ma yi suru. Agba Zagbain waa jima ununa ama o ndolo a tarai shi, u ta yuwusaan du ankuri. U ciga ko vuma taḡ kuwaḡ shi, amma u ciga taḡ vuma suru vadalaḡ u lyawa unusu.

¹⁰ Urana wu Zagbain u taḡ taḡawaḡ babu urevetyowu, cine vivu tsu taḡawaḡ. Zuva taḡ rukutsaḡ na yisaali i gbain, avu akina o kototo ili biti. U to roco a alanga eteshe cine uvadi u ri ni ili i na i ri pe suru.*

¹¹ Adama a na a taḡ lungusaḡ ili suru, icu'un ya ama a ne a da u lobonoi yo o'wo? Adama o ndolo i yuwaan Aṣulaḡ agandaḡ, i yuwaan yi tsutoni cine yaa yuwusan nden n du.

¹² I zuwa ugbozu u du o urana u ndolo, reve i kamba yi i zuwa yi u rawa go'o. A mantsa mo ndolo a taḡ lungusaḡ zuva na akina, waru ili i na i buwai suru i te jeruwe aṣumaṁ o usuḡuwu.

¹³ Agba tsu taḡ kalyuwusaḡ tse ene zuva ni ida i sa'avu na Aṣulaḡ a yuwain nzuwulai waa yuwan, uvadi u na koyan da aa yuwan ili i na Aṣulaḡ a tarai mejege.

Icāsu yu ukosu

¹⁴ Ama a va ncigata, adama o ndolo i yuwan nden n na moo yo'onoto Aṣulaḡ okolo, i yuwan ili i na yaa yuwan, i yuwan nden cece babu unusu aṣumaṁ a rana na yaa pura ili i nda i fara.

¹⁵ I cuwan, Zagbain te ipiri adama ama a tsuraḡ mantsa ma na a wawa le, cine za tsu Bulu macigata ma danaa ndu nu urevu u na Aṣulaḡ a ca niyi.

¹⁶ Bulu yuwan taḡ adanshi e ili i nda suru aṣumaṁ a mpepeline ma yi. Agba akapi e ili i na u dammai a tu usaḡ n merevee. Ama o ro azaḡ o ulambu wu urevu aza a na a ri ugbamu aṣumaṁ e itoni shi, reve a vadala ikaka ya yi'i a dansa ili i ro ko'o ni ili i na waa dansa. Ne da waru a yuwusan na akapi a Adanshi a Aṣulaḡ. Ne da gba oo fofoosu aciyele ulungusu.

¹⁷ N'utsaḡ n va, o rono taḡ atsuva a du kafu mantsa'a! I danaḡ ufofo adama i kuru aṣumaṁ o unusu wa ama e iwuya a nda wan. She yu utā aṣumaṁ o ucawu wo okolo o ucira u du wan.

* 3:10 Akuci a atagada o ro o koso taḡ uguzu u nda ni idanshi i nda "waru ili yu uvadi i nda i te jeruwe nu usuḡuwu wa aḡbundaḡ lon."

¹⁸ I lyuwa elime atsuma e isa'ani na atsuma o urevu wu Zagbain tsu na Zamawawa Yesu. Tsubain nu ucira suru wo o'wo za va yi babu ukotu. Ami.†

Mepepelime mo Ufaru ma Yahaya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Yahaya dana ta mpepelime n wawa'a aza a ta'atsu a tyo ama koko'lo. E mepepelime mo ufaru ma nda, u de ta aza e desununa va yi muwun ma yi. Ana wo o'woi Yahaya aajiya a da waru zagbain va aza e Itoni a da a mantsa'a, u ta dansa mepepelime ma nda za va aza e Itoni a da suru.

Atsuma a aatagada a nda, Yahaya yuwan ta adanshi cine vuma aa dana zuzu na Asula a yuwusaan yi aganda. U yuwan ta adanshi cine aa dana zuzu na Asula e re re. Ure wu ufaru ayi da vuma isawan atsuma e ekan a Asula. Ure we ire ayi da vuma isawan atsuma e icigi ya Asula.

Aatagada a nda a damma tsu ta a na tsi isawan atsuma e ekan ayi da tsu yuwan wuma cine Asula a cigai, ne da ili i ro yaa dana lo usokowu e ekere a ama ko ubata wa Asula shi. Aatagada'a fo u damma ta a na vuma isawan atsuma e icigi ya Asula ayi da a cigalai pa atsuma o uvadi. O ukosu, u cuwaan tsu ta na tsu ri na abajini o ulyuwu wa aci na tsu ri uolu na Zamawawa.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Adanshi a na a tsu ca Wuma (1:1-4)
2. Asula ekan a da waru Zamawawa da iroci i tsu (1:5-2:6)
3. Wila u Sa'avu (2:7-17)
4. N'yuwatan mu Zamawawa na Muwun ma Asula (2:18-3:10)
5. Icigi ya Asula ni icigi i tsu (3:11-4:21)
6. Ulyuwu wa aci wu uvadi (5:1-21)

Adanshi a wuma

¹ Za na dana'i wuma diga a mantsa mo ufaru, ayi da tsu uwwai adama a yi, waru tse ene yi ta ne esu a tsu, reve tsu kalyuwa yi ulobonu, waru tsu ju'wan yi ta ne ekere a tsu. Ayi da Yesu Kristi Zamawawa, Adanshi a wuma.

² Za na a casu wuma tawa ta ubata u tsu! Tse ene yi ta, waru atsu esu e ili i na tse enei da. Gogo tsu ta dansaa du adama a wuma a babu ukotu za na dana'i na Dada reve u tawa ubata u tsu.

³ Ili i na tse enei waru tsu uwwai i da tsaa dansaa du, tsara adu fo i yuwan nden m muwwulai obolo na atsu. Waru nden n tsu obolo na Dada na Mawun ma yi Yesu Zamawawa da.

⁴ Tsu danaa du ta ili i nda tsara i dana tapu na mazanga obolo na atsu.

Asula ekan a da

⁵ Apa a nda ikaka i na tsu uwwai ubata wa Yesu Zamawawa ayi da gba tsaa dansaa du

gogo: Asula ekan a da, waru u ri ni irumbu shi, ko ke'en.

⁶ Na tsu damma tsu ta a nden obolo na Asula, agba atsuma e irumbu i da tsu ri nden, epen a da tsaa yuwusan, tsoo tono amayun shi.

⁷ Amma na tsu ri nden atsuma e ekan, ununa Asula a ri atsuma e ekan, tsu ta a nden m muwwulai. Waru mpasa m Mawun ma yi Yesu n ta zaza'usa nusu tsu.

⁸ Na tsu damma koto tsu yuwan unusu shi, aciyatsu a da tsaa lumusa, waru amayun a ri pe atsuma a tsu shi.

⁹ Amma na tsu damma nusu tsu, u ta yuwaan tsu gafura vu nusu tsu adama a na ayi za na tsu shiton nzuwulai n da, waru ayi za na tsu yuwan ili na abula a da. Ayi waru u ta za'wa tsu diga a nusu na tsu yuwain.

¹⁰ Na tsu damma koto tsu yuwan unusu shi, tsu ta kambuwusa Asula za ve epen, waru tsu to rocosu ikaka ya yi i ri nu ubata wu nden o okolo a tsu shi.

2

Yesu da za vi ikambi i tsu

¹ Ncigata m muwun n va, n ta dansaa du ili i nda adama i yuwan unusu wan.

Agba na tsu yuwan unusu, Yesu Zamawawa za na ri za va abula, u ta pati Dada o una u tsu.

Agba ni i yuwan unusu, Yesu Zamawawa tsu yuwan ta ili i na yi ntsayi kuci, u ta pati Dada o una u tsu.

² Ayi da kucci adama a nusu tsu. Nusu tsu da u tarai goon shi, amma hali na nusu va ama atsuma o uvadi suru.

³ Tse te reve na amayun tsu reve ta Asula na tsu toni ikaka i na u dammai suru.

⁴ Za na suru dammai, "N reve ta Asula," agba u yuwan tsutoni ni ili i na u dammai shi, vuma ndolo za ve epen da, waru amayun a ri pe atsuma a yi shi.

⁵ Amma na tsu yuwan tsutoni ni ili i na Asula a dammai, tsundolo tsa da icigi ya Asula yaa lamba ili i ro atsuma a tsu shi, ne da waru tsee reve tsu ta pe atsuma a yi.

⁶ Na tsu damma atsu ama a yi a da, tsu yuwain cine Yesu yuwain.

Asula a damma tsu cigai ama

⁷ Ncigata n va, maa dansaa du tsara n ca du wila u sa'avu shi. Za na a fara ca ndu dada, waru ikaka i na yu uwwai de da.

⁸ Amma hali n gogo u tu usa'avu. Zamawawa roco ta wila u nda amayun a da, adu waru i roco ta ne. Ye ene ta irumbu i ta makara, waru ekan a amayun a te ikanasa ulobonu.

⁹ Vuma na dammai suru, "N ta a nden atsuma e ekan," avu u 'yuwan za va yi, cu'un vuma ndolo hali n gogo u ta pe nden atsuma e irumbu.

¹⁰ Za na cigai aza a yi suru u ta a mmalu atsuma e ekan, waru waa tawaa nu utadatsasa shi.

¹¹ Na tsu 'yuwan ozo o ro, tsu ta nden atsuma e irumbu, waru tsu ta a mmalu atsuma e irumbu. Tsu reve ubata u na tsaa tyo shi, adama a na tsaa gura ene ili atsuma e irumbu shi.

¹² N ta danasaa du muwun n va, adama a na Asula a yuwaan du ta gafura vu nusu du atsuma a ala e Yesu Zamawawa.

¹³ N ta danasaa du nan dada, adama a na i reve yi ta, vuma na shi diga o ufaru.

N ta danasaa du olobo ne esheli, adama a na i lyuwa ta aci a za vi iwuya.

N ta danasaa du muwun, adama a na i reve ta Dada'a.

¹⁴ N ta danasaa du nan dada, adama a na i reve yi ta, vuma na shi diga o ufaru.

N ta danasaa du olobo ne esheli, adama a na i ta nu ucira.

Adanshi a Asula a ta pe atsuma a du, waru i lyuwa ta aci a za vi iwuya.

¹⁵ She i ciga uvadi ko ili yu uvadi wan. Ni i ciga uvadi, icigi ya Dada yi pe atsuma a du shi.

¹⁶ Apa re vu uvadi: tsu ciga ta tsu uwwaa aciyatsu uyo'o wu unusu, icigi yi iwuya i na tse eneshe, waru a 'yasasan avangaci adama e ili i na tsu ri na ayi. Atsuma e le babu ili i na yu utai ya Dada, amma suru nle o uvadi u da o utai.

¹⁷ Uvadi ni ili i na i ri pe suru a na ama a cigai suru o to koto, amma vuma na o tonishi ili i na Asula a cigai u ta tsura wuma u babu ukotu.

Ma'yuwatan ma Yesu

¹⁸ Ncigata m muwun n va, rana vu ukosu da nda'a. Yu uwwa ta de a na ma'yuwatan ma Zamawawa ma ri lo a tawa, gogo gba n'yuwatan ma abunda mu Zamawawa n ta pa. Ne da tsu revei a na rana vu ukosu da.

¹⁹ Ama a nda a lyawa ta a'isa a aza e Itoni a tsu, adama a na ko de e pe atsuma a tsu na amayun shi. Na a shi pe atsuma a tsu na amayun, a shi te isawan obolo na atsu. Ukaru u le u roco ta a pe atsuma a tsu shi.

²⁰ I ta nu une'e u na Za va Akiza ca ndu, adama o ndolo suru ndu i reve ta amayun.

²¹ She na n danaa du adama a amayu'un shi, adama a na i reve yi ta de. I reve ta a na ama e epen e pe atsuma a amayun shi.

²² Zane da za ve epe'en? Vuma na wasain Yesu ayi dada Zamawawa'a, ayi da za ve epen. Vuma na dammai ne suru, ayi ma'yuwatan ma Zamawawa ma da, waru u 'yuwan ta Dada'a na Mawu'un.

²³ Vuma na wasain Mawu'un, vuma ndolo fo u wasan ta Dada. Amma na tsu damma tsu usu ta Mawu'un, tsu usu ta Dada fo.

²⁴ I lyuwa elime ni itoni yu uritosu u na i tsurai nu ufaru. Ni i lyuwa elime ni itoni yi ili i na i tsurai nu ufaru, i ta dana obolo na Mawu'un waru obolo na Dada'a.

²⁵ Apa ili i na Zamawawa yuwaan tsu nzuwulai n na waa ca tsu: u ta ca tsu wuma u babu ukotu.

²⁶ N ta danasaa du tsara n rono du atsuwu adama ama a na a cigai a lumu'a du.

²⁷ Amma adu, Zamawawa tsuwan du ta Ruhu va yi. Na Ruhu va yi ri obolo na adu, yaa ciga nanza roco du shi. Adama a na Ruhu va yi tsu rito du ta ili suru, waru ili i na woo ritosu amayun a da, epen a da shi. I toni uritosu u Ruhu, waru i lyuwa elime na obolo na Zamawawa.

²⁸ Amayun, ncigata m muwun n va, i lyuwa elime obolo na Zamawawa, adama nu u kamba, tsu to o'wo babu wovon waru tsu uwwai wono a makakan ma yi wan.

²⁹ I reve ta Zamawawa ta na abula. I reve waru vuma na a yuwusan ni ya abula suru wo o'wo ta mawun ma Asula.

3

Atsu muwun ma Asula n da

¹ Dada ciga tsu ta abunda lon, adama o ndolo a da e de ntsu muwun ma Asula. Amayun atsu muwun ma yi n da. Adama a na ama o uvadi e revei Dada'a shi, ayi da i zuwai e reve ntsu shi.

² N'utsa n na n cigai, gogo atsu muwun ma Asula n da, agba koto u roco tsu ili i na tsoo o'wo shi, na Yesu Zamawawa kamba. Agba tsu reve ta nu u tawisa, tsu to o'wo cine u ri, adama a na tsu te ene yi cine u ri na amayun.

³ Aza a na a usuyi adanshi a nda a guzasa aciyele cece cine Zamawawa ri cece.

⁴ Vuma na yuwain unusu suru u kuda ta wila wa Asula, adama a na unusu unata u da u ri na nlangi na Asula obolo na wila wa yi.

⁵ I reve ta Yesu Zamawawa tawa ta tsara u tawa unusu, waru ayi u ri nu unusu shi.

⁶ Adama o ndolo vuma na aa danu obolo na ayi waa lyuwa elime na mayan mo unusu shi. Vuma na gba lyuwai elime na mayan mo unusu koto we ene yi shi waru koto u reve yi shi.

⁷ Muwun n va she i lyawa nanza lumu'a du adama e ili i nda wan: na ama a yuwusan nden n sa'ani, a ta yuwusan ne adama a na aza a abula a da, cine Yesu Zamawawa ri na abula.

⁸ Vuma na lyuwai elime na mayan mo unusu wo o'wo ta vuma Mekerenkesu.f

Mekerenkesu ma ta yuwusan unusu diga o ufaru. Agba Mawun ma Asula ma tawa ta tsara u lungusa linga va yi.

⁹ Aza a na a ri muwun ma Asula a tsu lyuwa elime na mayan mo unusu shi, adama a na a nle wuma u sa'avu. Waru adama a na Asula a da Dada le, aa gura lyuwa elime na mayan mo unusu shi.

¹⁰ Tsu ta gura reve ko zane da mawun ma Asula, waru ko zane da mawun me Mekerenkesu. Vuma na a yuwusan ili i sa'ani shi suru, mawun ma Asula ma da shi. Vuma na gba cigai za va yi shi, mawun ma Asula ma da shi.

I cigalai

¹¹ Cu'un vi ikaka i nda ayi da yu uwwai diga o ufaru: tsu cigalai.

¹² She yoo o'wo ana Kayinut wan, za na o'woi za vu za vi iwuya reve wu una zawa'a va yi. Nye i zuwai wu una niyi? Adama e ili i na Kayinu yuwain iwuya i da, agba ili i na zawa'a va yi yuwain isa'ani i da.

¹³ N'utsa n va, she i yuwan asalama wan na ama o uvadi a nda a 'yuwan ndu.

¹⁴ Icigi i na tsu cigalai u roco ta tsu pasa ta ukwa a tyo wuma. Vuma na ri ni icigi cu'un nda shi, u buwa ta ukwa.

¹⁵ Vuma na 'yuwain za va yi za mona da, waru i reve ta aza a mona a ri na wuma u babu ukotu atsuma e le shi.

¹⁶ Apa cine tsu reve ili i na a tsu de icigi: Yesu ca ta wuma wa yi adama a tsu. Adama o ndolo atsu fo u lobono ta tsu cayi wuma u tsu adama a ama o ro!

¹⁷ A damma za ro ta nu utsuru avu we ene vali ko ka nu ulambu, reve u 'yuwan a kamba yi. Icigi ya Asula i ri atsuma a cu'un vuma ndolo shi.

¹⁸ Muwun, tsu roco ta icigi a tyo ubata wa ama, na tsu kamba le na amayun, amma tsu yuwusain adanshi a aci a yi goon wan.

¹⁹ Na tsu ciga ama, tsu reve ta na tsu ri pe atsuma a amayun, waru tsu ta asuvu nden a makakan ma Asula.

²⁰ Amma na tsu ri na asuvu nden atsuma a tsu shi adama o wono, to, Asula a la'a ta okolo a tsu, waru u reve ta ili suru.

²¹ N'utsa n va, na tsu ri na asuvu nden atsuma a tsu, tsu ta dana a makakan ma Asula babu wovon.

²² U ta ca tsu ili i na tsu patiyi suru, adama a na tsu to tono yi waru tsu ta yuwusan ili i na yoo yo'onotosu yi okolo.

²³ Apa ili i na Asula a dammai: tsu usuyi Mawun ma yi, Yesu Zamawawa, avu waru tsu cigalai. Ayi da waru ili i na Yesu roco ntsu tsu yuwan.

²⁴ Aza a na aa yuwusan tsutoni na wilawa Asula, a ta pe nden atsuma a Asula, waru fo u ta pe atsuma e le. Tsu reve ta Asula a ta pe

nden atsuma a tsu adama a Ruhu na Asula a ca ntsu.

4

Munlu me epen

¹ Ncigata n va, she i usu vuma na tawa suru a dansa u ta na Ruhu va Asula wan. I lyungwa le ne'en suru, tsara i reve ko amayun a da o uta ta ubata wa Asula. Ama a Asula e epen a abunda a kara ta de a uwa atsuma o uvadi.

² Apa cine yee reve Ruhu va Asula: Vuma uta ta ubata wa Asula nu u damma Yesu Zamawawa tawa ta o uvadi tsu vadilima.

³ Amma vuma na wasain adanshi a nda a adama e Yesu u ri na Ruhu va Asula shi. Cu'un ruhu vuma ndolo wu uta ta ubata u ma'yuwatan ma Zamawawa. I reve ta de a na ma'yuwatan mo ndolo ma ta tawa atsuma o uvadi, waru u tawa ta de.

⁴ Muwun n va, adu aza a Asula a da, waru i lyuwa ta aci a n'yuwatan n ndolo. Ruhu va Asula ta pe atsuma a du, waru u la'a ta za na ri pa o uvadi ucira lon.

⁵ N'yuwatan n ndolo a ta yuwusan adanshi e ili yu uvadi adama a na ele fo aza o uvadi a da, waru ama o uvadi a tsu zuwaa le ta atsuvu.

⁶ Atsu gba ama a Asula a da, ayi da i zuwai aza a na e reve Asula aa zuwusaa tsu atsuvu. Na ama a Asula a da shi, aa zuwaa tsu atsuvu shi. Ne da tsee reve ko vuma ta na Ruhu va amayun ko ruhu ve epen.

Ubata wa Asula u da icigi i tsu uta

⁷ N'utsa n va, tsu cigalai, adama a na icigi e ekere a Asula a da wu utai. Za na rocoi icigi suru mawun ma Asula ma da, waru u reve ta Asula.

⁸ Vuma na ri ni icigi shi, u reve Asula shi, adama a na Asula icigi i da.

⁹ Asula o roco tsu ta icigi ya yi ana u lyunguyi Mawun ma ta ma yi atsuma o uvadi tsara u ca tsu wuma.

¹⁰ Apa icigi ya amayun: Atsu da tsu cigai Asula shi, amma ayi da u ciga ntsu da da u lyunguyi Mawun ma yi wo o'wo kucci yi ili i na yaa tawa nusu tsu.

¹¹ N'utsa n va, adama a na Asula a ciga ntsu tsunda, atsu fo tsu cigalai.

¹² Babu vuma na enei de Asula, amma na tsu cigalai, Asula a to obolo na atsu, waru icigi ya yi i ta tapu atsuma a tsu.

¹³ Asula a ca tsu ta Ruhu va yi. Ne da tsu revei a na tsu ri obolo na ayi cine u ri obolo na atsu.

¹⁴ Asula a lyungu ta Mawun ma yi wo o'wo Za vi Iwawi yu uvadi. Tse ene yi ta, da da i zuwai tsa dansaa ama o ro adama a yi.

¹⁵ Za na tarai Yesu Mawun ma *Asula* ma da, u to obolo na *Asula*, *Asula* fo u to obolo na *ayi*.

¹⁶ *Atsu* aciyatsu tsu reve ta cine *Asula* a ciga ntsu lon, waru tsu ca ta okolo a tsu e ekere a yi suru suru.

Asula icigi i da. Na tsu lyuwa elime na ncialai, tsu to obolo na *Asula*, waru u to obolo na *atsu*.

¹⁷ Na tsu ciga aza a tsu ni icigi ya amayun, avu tsu danu cine Zamawawa yuwain atsuma o uvadi u nda, tsaa uwwa wovon o urana wu uge/etosu shi.

¹⁸ Babu wovon atsuma e icigi, icigi ya amayun i tsu lo ta wovon. Na vuma ri a uwuusa wovon u ta majiyan gashi a ta ca yi oforo. Na vuma ri a uwuusa wovon, icigi ya *Asula* koto i ri ugbamu atsuma a yi shi.

¹⁹ Tsu te icigi adama a na *Asula* a da a fara ne'en ciga ntsu.

²⁰ Na vuma damma, "N ciga ta *Asula*," avu u 'yuwan za va yi, za ve epen a da. Aza a na a cigai aza e le a na e eneshe kuci shi, aa ciga *Asula* a na koto e enei shi.

²¹ Apa wila u na *Asula* a ca ntsu: aza a na a cigai *Asula* a ciga a 'yuwan a ciga aza e le.

5

Ulyuwu wa aci wu uvadi

¹ Vuma na usuyi suru a na Yesu Zamawawa da, mawun ma *Asula* ma da. Vuma na cigai dada u ciga ta mawun ma yi fo.

² Apa cine tsu revei tsu ciga ta muwun ma *Asula*: na tsu ciga *Asula* avu tsu yuwan ntoniloi ni ili i na u dammai.

³ Tsu roco ta tsu ciga ta *Asula* na tsu yuwan ntoniloi na wila wa yi, waru a ri usun u na tsaa kuru shi.

⁴ Vuma na ri mawun ma *Asula* suru, u ta lyuwa aci o uvadi, waru ucawu wo okolo a tsu ayi da ili i na i tsu ca tsu malyuwa ma aci'i.

⁵ Zane da aa gura lyuwa aci o uvadi? She vuma na usuyi Yesu da Mawun ma *Asula*.

Adanshi a sa'ani adama e Yesu

⁶ Yesu Zamawawa da tawai ya'a tsu o ure u na a rumbu niyi na mini na mpasa mo ukwa ma yi. O ure u mini ma da u tawai goon shi, amma obolo na mpasa na mini. Waru Ruhu na aciyayi u damma ta adanshi'i amayun a da, adama a na Ruhu'u a amayun a da.

⁷ Ili i ta'atsu i ta lo i na i yuwain adanshi adama e Yesu:

⁸ Ele da Ruhu, na mini, obolo na mpasa, suru nle adanshi a amayun a ta a da aa yuwusan.

⁹ Tsu usu ta ama na a damma ili i ro amayun a da. Amma ili i na *Asula* a dammai u la'a ta ucira, waru ili ya amayun a na u damma ntsu ayi da adama a Mawun ma yi.

¹⁰ Za na usuyi Mawun ma *Asula* suru u reve ta ili i na *Asula* a dammai a aci a yi amayun a da. Amma za na usuyi ili i na *Asula* a dammai amayun a da shi, nu u yuwan tsundolo u de ta *Asula* za ve epen.

¹¹ Apa ili i na *Asula* a damma ntsu: *Asula* a ca tsu ta wuma u babu ukotu, waru Mawun ma yi, ayi da u zuwai wuma u ndolo wo o'wo ne.

¹² Vuma na ri na Mawu'un u ta na wuma u nda, za na waru ri na Mawun ma *Asula* shi u ri na wuma'a shi.

Wuma u babu ukotu

¹³ N ta danasaa du aza a na a usuyi Mawun ma *Asula*, tsara i reve i ta na wuma u babu ukotu.

¹⁴ Tsunda tsu ta gura 'yawa ubata wa *Asula* babu wovon, waru tsu reve ta u ta uwwa tsu na tsu pati yi ili i na u cigaa ntsu.

¹⁵ U tsu uwwa tsu ta mantasa ma na tsu pati niyi. Adama a na tsu reve ta a na amayun a da, tsu reve ta waru u tsu ca tsu ta ili i na tsu pati niyi suru.

¹⁶ Na ve ene za vi Itoni a yuwusan unusu u na u rawai ukwa shi, i pati *Asula*, u ta ca vuma ndolo wuma. N ta yuwusan adanshi adama a ama a na a yuwain unusu u na u rawai ukwa shi. Agba unusu u na u tsu tawaa nu ukwa u ta lo,* n zuwa du i yuwan avasa ubata wa *Asula* adama a cu'un ndolo shi.

¹⁷ Mantasa ma na i yuwain iwuya suru, unusu u da, agba cu'un vu unusu suru da tsu tawaa nu ukwa shi.

¹⁸ Tsu reve ta aza a na a ri muwun ma *Asula* a tsu lyuwa elime na mayan mo unusu shi. Yesu Zamawawa Mawun ma *Asula* ma tsu kalyuwusa le ta, waru za vi iwuya aa gura ju'wan le shi.

¹⁹ Tsu reve ta e ekere a *Asula* da tsu ri, agba ayi za vi iwuya ta yuwusan tsugono tsu uvadi suru.

²⁰ Tsu reve ta a na Yesu Zamawawa Mawun ma *Asula* ma tawa ta avu u roco tsu *Asula* a amayun. Tso o'wo ta obolo na *Asula* a amayun, adama a na tsu ri a muwwulai na Mawun ma yi Yesu Zamawawa. Ayi da *Asula* a amayun za na tsu ca wuma u babu ukotu.

²¹ Muwun n va, i ciga i 'yuwan i suma itoni ya amali.

* **5:16** Unusu u na u tsu tawaa nu ukwa ayi da vuma 'yuwan a usu Yesu Zamawawa, waru vuma 'yuwan a ciga aza a yi. She na ayi za vu unusu u vadala da goon waa tsara gafura.

Mepepelime me Ire ma Yahaya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Ayi nda ayi da mepepelime me ire ma na Yahaya danai. E mepepelime ma nda, u damma ta u dana yi a tyo a “ka na Asula a dangwai obolo na muwun ma yi.” Ucasu wa atsumalima a aza e Itoni a dana ta lo a mantsa'a, Yahaya yuwan ta ulinga ni idan-shi i nda o unā wa aa'isa na ama a na a ri pe.

Yahaya damma ta icigi ili ya afula i da e ekere a Asula, ne da fo icigi i ri na afula e ekere a aza e Itoni. A mantsa mo ndolo, ama o ro a dansa ta a na Zamawawa vuma da na amayun shi, amma ruhu da na ama ee ene ne esu e le. Reve Yahaya damma ayi ndolo epen a da, amma amayun ayi da Yesu Zamawawa vuma da na amayun. Reve u damma aza e Itoni a 'yuwan munlu me epen.

Ana'an fo, munlu me epen n ta lo aza a na a yuwusan uritosu wa amayun shi. Aza e Itoni a 'yuwan munlu me epen n ndolo. Ili ya afula i da aza e Itoni a ciga amayun, waru a cigalal.

Ili na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Amayun ni Icigi (4-11)
2. Icasu yu Ukosu (12-13)

Icasu

¹ Amu, Yahaya zagbain,* amu da n danai mepepelime ma nda a tyo a ka na Asula a dangwai obolo na muwun ma yi.† N ciga du ta na amayun. Amu da n ciga ndu goon shi. Ama a na e revei amayun suru a ciga du ta fo.

² Tsu ciga du ta adama a amayun a na a ri pe atsuma a tsu waru u ta dana pe babu ukotu.

³ N ta yuwusan avasa tsara Asula Dada na Yesu Kristi Zamawawa za na ayi da Mawun ma yi u yuwaan tsu isa'ani waru we ene iliyali i tsu! Lyawa a ca tsu asuvu nden, na amayun ni icigi.

Amayun ni icigi

⁴ N yuwan ta mazanga ma abunda ana mu uwwai muwun n du n ro oo tonu ure wa amayun, cine Dada damma ntsu tsu yuwan.

⁵ Nawayi va, n danaa wu tsara vu yuwan ili i sa'avu i ro shi. N danaa wu ta tsara n damma du i cigalal, ayi da ili yu ufaru i na a damma ntsu tsu yuwan.

⁶ Ayi nda ayi da icigi: na tsu yuwan ili i na Asula a damma ntsu tsu yuwan. Waru u damma ta diga o ufaru i cigalal.

⁷ Munlu me epen na abunda a ta kandaruwusa atsuma o uvadi. Aza a wulumu a nda a ta dansa a na Yesu Zamawawa ri na lipu cu'un vu vadilima shi. Agba aza e epen a da waru n'yuwatan mu Zamawawa n da.

⁸ I yuwan ugbozu. Ni i yuwan ugbozu shi, i ta gura lamba ili i na i lingai adama a yi suru. Amma ni i yuwan ugbozu, i ta tsara iliyinkapa i du tapu.

⁹ Vuma na isawain atsuma o uritosu wa Yesu Zamawawa shi, avu u feletyo, u ri obolo na Asula shi. Vuma na isawain atsuma o uritosu'u u to obolo na Dada na Mawun.

¹⁰ Na vuma tawa atsuma e obolo i du, agba u yuwan uritosu wa amayun a aci a Zamawawa shi, she i banu yi a 'wa du ko i casa yi ko ke'en wan.

¹¹ Ni i raba cu'un vuma ndolo, i yuwan ta fo cu'un vu ulinga vi iwuya ya yi.

Idanishi yu ukosu

¹² N ta ni ili ya abunda a na n cigai n damma du, agba n ciga n dana le a avu'un shi. Amma n ta a majiyan n tawa n yuwan adanishi na adu esu esu, tsara tsu dana tapu na mazanga.

¹³ Muwun mu za va wu vu ka za na Asula a dangwai a ta lyungusa wu ni icasu i le.‡

* **1:1** Danshi Tsheleni na pda ta yuwusan adanishi adama a aabara tsu zagbain. † **1:1** Ayi ka obolo na muwun ma yi u ta yuwusan adanishi a aa'isa a aza e Itoni na aza a na a uwusa pe. ‡ **1:13** Ka na a yuwusan adanishi a aci a yi pa nda aa'isa a na Yahaya dana ana u danai mepepelime ma nda ma da, muwun ele da aza a na a uwusa atsuma a aa'isa a aza e Itoni.

Mepepelime ma Ta'atsu ma Yahaya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Ayi nda ayi da mepepelime ma ta'atsu ma na Yahaya danai. E mepepelime ma nda, u damma u ta danasaa Gayu i'utsa ya afula ya yi.

Yahaya danaa ta Gayu a cuwusa yi cine u kambai munlu ma aza e Itoni ma amayun a mantsa'a. U yuwan ta fo adanshi a Diyotarifi, za na 'yuwain a kamba aza a na o ritoi amayun.

Ana Yahaya yuwaan ntsu adanshi a ama e re a nda, u roco tsu ta iroci i wuma i sa'ani na wuma u babu ulobonu.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu a tyo ya Gayu (1-4)
2. Ulobonu wu mmalu ofolo (5-12)
3. Icasu yu Ukosu (13-15)

Icasu

¹ Amu, Yahaya zagbain,* amu da maa danasaa wu mepepelime ma nda, i'utsa i va Gayu. N ciga wu ta adama a na tsu to tono amayun.

² I'utsa i va, n ta yuwusaan wu avasa adama ili suru i wala wu mejeje, waru vu dana na lafiya lipu cine n revei asuvu a wu a ri atsuma e Itoni.

³ N zanganā ta lon ana aza e Itoni o ro a tawai a damma numu adama a amayun a wuma a wu na cine voo tono ure wa amayun.

⁴ N tsu yuwan ta mazanga kuci na wu uwwa a na muwun n va n to tono ure wa amayun. Babu ili i ro i na i la'ai ili i ndolo mazanga.

⁵ I'utsa i va, vu ta yuwusan ili ya afula adama a na vaa kambusa munlu ma afula aza a na a ri atsuma a mmalu, ko na wo o'woi omocin a da e ekere a wu.

⁶ A damma ta aza e Itoni adama e icigi ya wu. N ta patishi wu vu kamba le o ure u na Asula aa uwwa uyo'o na a lyuwa elime atsuma a mmalu n na aa yuwusan.

⁷ A baza ta atsuma a mmalu n le tsara a yuwaan Yesu Kristi Zamawawa aganda. A tsu ushi ili i ro e ekere a aza a na koto o o'woi aza e Itoni shi.

⁸ Adama o ndolo atsu na aciyatsu tsu kamba nle tsara tsu lingai ofolo adama a amayun.

⁹ N danaa ta de aa'isa mokodi me mepepelime, amma Diyotarifi vuma na cigai wo

o'wo zagbain atsuma e le, u 'yuwan ta a uwwa tsu.

¹⁰ Na n tawa n ta damma ili i ro i na waa yuwusan na adanshi a vama a na waa yuwusan a aci a tsu. Ili i na i la'ai usan ayi da, u 'yuwan ta a usu munlu nna n tawai. Hali waru u tiga ta aza a na a cigai a raba le, reve u lo le atsuma a aa'isa.

¹¹ I'utsa i va, she vu toni ili i na i ri iwuya wan, amma vu toni ili i na i ri ulobonu. Za na a yuwusan isa'ani suru vuma va Asula da. Amma za na a yuwusan iwuya koto u reve Asula shi.

¹² Ama suru a ta yuwusan adanshi a sa'ani adama a Dimitiriya, waru wuma u sa'ani wa yi u roco ta a na vuma va afula da. Atsu fo tsu ta yuwusan adanshi a sa'ani adama a yi. Waru vu reve ta ili i na tsu dammai suru amayun a da.

Idanshi yu ukosu

¹³ N ta ni ili i na n cigai n damma wu na abunda, agba n ciga n dana le a avu'un shi.

¹⁴ N ta majijan n tawa ubata u du go'o, avu tsu yuwan adanshi esu esu.

¹⁵ Avasa a va a da Asula a zuwaa wu aba'un a asuvu nden! N'utsa ma wu pa nda suru a ta casasa wu. N te ipati ya wu vu casa n'utsa suru de na ala.†

* 1:1 Danshi Tsheleni pa nda ta yuwusan adanshi adama a aabara ana zagbain. † 1:15 Adanshi a Asula o ro a ta na guzu 14 amma ozo o ro a ta na guzu 15, amma ele adanshi a ta a da aa yuwusan babu za na kalamai ni ili i ro, adangulu a da goon.

Mepepelime ma Yahuza

Ucuduwu wa aatagada a nda

Yahuza da za na danai mepepelime ma nda. Ayi zawa'a va Yesu da. Tsu reve ta ne adama a na u dammai ayi mawun ma anawu ma Yakubu ma da, waru Yakubu zawa'a va Yesu da.

Yahuza dana ta mepepelime ma nda adama u rono aza e Itoni e Yesu atsuvu adama a munlu me epen. U rono ta aza e Itoni atsuvu adama o tonoo uritosu me epen wa ama o ndolo wan. U rono le ta waru atsuvu adama o tonoo iroci yi iwuya i wuma ya ama o ndolo wan.

Munlu me epen n ta lo ana'an. O ufaru vu te ene gashi ili ya abula i da oo toni le. Reve addama a abunda a kara a tawusa. Aata-gada a Yahuza o to ritosu tsu cine tsee revei munlu ma amayun na munlu me epen.

Ili i na iri pe atsumu a aatagada a nda

1. Icasu (1-2)
2. Ugesu wu ucawu wo okolo e ekere a munlu me epen (3-23)
3. Avasa o ukosu (24-25)

¹ Mepepelime ma nda e ekere a va a da wu utai, amu da Yahuza. Amu aagbashi e Yesu Kristi Zamawawa da, waru zawa'a va Yakubu. Asula za na ayi da Dada, u de ta ozo o ro a dana pe atsumu e icigi ya yi waru Yesu Zamawawa ta kalyuwusa le. Icu'un ya ama o ndolo a da maa danasaa.

² Lyawa i tsura isa'ani ya Asula, na nden mo okolo, ni icigi ya yi kukuci.

Ili i na i tsu cina aza o unusu

³ Ncigata n va, n shi ta n ciga n danaa du ili ya abunda adama e iwawi i na tsu tsurai. Agba gogo n ciga n 'yuwan n danaa du adama e ili i ro ko'o. N ciga n 'yuwan n danaa du adama i geshe amayun a Alabari a Sa'ani. Asula a ca ta amayun a nda a na a ri n vadala shi u ta o una u mantsa suru adama a ama a akiza† a yi.

⁴ N damma ta ili i ndolo adama a na ama a na a 'yuwain a yuwusaan Asula tsutoni a uwa ta e memere ma du usokowu. O to ritosu a na Asula a ta ni isa'ani waru u tsu yuwaan ta ama gafara vu unusu. Ne da u ri, amma reve a damma adama o ndolo a ta gura yuwan ili yu uwuyan i na a cigai a yuwan biti. Asula a dangwa ta de ili i na waa yuwan ne ele nu ujimu adama a na a

wasan ta Zagbain na Mogono ma tsu, Yesu Zamawawa.

⁵ N ciga ta n cuwaan du ni ili i na i revei de: Asulazuva a wawa ta de ama a yi a na wu utaa nle atsumu a Masar.† Agba a mantsa mo ro reve u lungusa aza a na a 'yuwain a usu yi.

⁶ Waru n ta cuwusaan du adama a nlingata ma Asula aza a na e isawain o ucira u na Asula a ca nle shi. A lyawa ta ubata u na a ri, reve gba Asula a gutsu le na akani o u'wa wa ali wi irumbu. Gogo a ta pura urana wu uge'etosu.

⁷ Waru she yi icina ilyuci yo Sodom na Gomora,† ni ilyuci i na i shi zuzu ne ele wan. Ilyuci i ndolo i shiwan ta na tsipere waru na cu'un tsipere suru. Akina a kulato ta ilyuci i ndolo suru suru, waru ele da iroci ya akina a babu okotu a na aa ca aza e iwuya atsumalima.

⁸ Hali na ne, munlu me epen n nda a ta dansa a zuwaa le atsuvu adama a alavu e le. Ayu a lungusa lipu le na nshinda n tsipere. Reve a 'yuwan a yuwan tsutoni na tsugono, ayu a yuwaan ucira wa azagbain a zuva ulamu.

⁹ Agba ko Mika'ilu malingata ma Asula† ma gbain wu uwua ta wovon u na waa tawaa Mekerkenkesu unusu na adanshi a vama, agba ayi da zagbain vu nlingata suru suru. Ana Mika'ilu danai a mawasan na Mekerkenkesu adama a aakwakwa a lipu wa Musa, ili i na u dammai goon ayi da, "Zagbain bara wu."

¹⁰ Amma munlu n nda n ta yuwusan ulamu, waru a ta yuwusaan ili i na e revei shi una. A ta vadamma inama. A ta yuwusan ili i na lipu le cigai a yuwan, ne da aa tawaa aciyele nu ulungusu.

¹¹ Atsumalima o uwuyan u ta cina le! Adama a na o toniyi iroci yi iwuya ya Kayinu,† za na unai zawa'a va yi. Vadamma Balam,† a ta yuwan ili suru adama a tsura ikebe.* Waru vadamma Kora,† a ta kuwa adama o u'yaasan wa aci e le.

¹² Nna ama a nda a danu obolo na adu a abuki a alye a ilyalya yi Zagbain, a tu ushindalu u na aa lungusa ilyalya'a. Aciyele a da goon a tsu kalyuwusa o ure u na u tsu tawaa na wono. A ta vadamma upepu u na wunla u tsu kebe a tyo e ida agba u tsu ro'o shi. A ta waru gashi dangwa na ri na muwun shi a mantsa mo uta'an. Ukwu wa ndana u da a ri goon shi, amma a kuwa ta o ure suru suru, adama a na a mula ta aralu e le.

¹³ O tsu roco ta ili i wono i na aa yuwusan a alanga eteshe gashi upepu u mala za na

* **1:11** Atsumu a aalabari a Balam a na a ri pe atsumu a aatagada a Alabari a Musa (Mkc. 22:1-23:12), tse ene ta Balam dammai Balak Mogono ili i na Asulazuva a damma niyi u damma. Ayi nda ayi da aalabari a Balam goon shi. Mantsa mo ro Balam ushi ta ikebe e ekere a Balak reve u rono aza a Isra'ila adanga adama a yuwaan amali aganda, (Mkc. 31:16). Ayi aalabari a nda a pe atsumu a aatagada a Alabari a Musa a KLP shi.

tsu taḡaluwa aḡshinda a mini. A ta vadamma italyo'o i na i ri a agara na a 'yawi na a tawi, waru a ta 'yawa ubata e irumbu ya abunda i babu ukotu.

¹⁴ Anuhu fo za na shi za cindere diga o ugundo wa Adamu, u yuwan ta adanshi o usokowu a Asula adama a ama a nda, avu u damma,

“Uwwai, Asulazuva a ta lo a tawa obolo na nlingata ma abunda ma yi n na aa gura kece shi.

¹⁵ U te ge'eto ama o uvadi.

U to roco ama a na a 'yuwain o toni Asula a ta nu unusu wi iwuya suru i na a yuwain a na a 'yasayin Asula aci.

Waru u to roco aza a na a ri aza o unusu obolo na aza a na a ri na Asula shi, a ta nu unusu adama a na a ta yuwusan adanshi a vanvama a aci a Asula.”

¹⁶ Ama a nda aza a adanshawuya a da, waru mantsa suru a tsu dana ta a adanshi a vama. A tsu yuwan ta cu'un vi iwuya i na a cigai a yuwan suru. A tsu 'yasasan ta avangaci e le, waru a tsu yuwaan ta ama adanshi uyo'o adama a tsura ili i na a cigai.

Vu lyuwa elime nu ulinga

¹⁷ N'utsa n va, i 'yuwan i ciga i cuwan ili i na ajiya a Zagbain Yesu a damma ndu.

¹⁸ A damma, “A tyo de zuzu nu ukosu u mantsa, ama a ta dana lo na aa wasan Asula, waru ili i na aa ciga a yuwan goon ayi da, aa kuru ili i na okolo e le a cigai na aa yuwaan Asula unusu.”

¹⁹ Gogo gba a mantsa ma nda, a ta pa, waru ele da aza a na aa kakasasa du. A ta yuwusan wuma ni icigi i lipu adama a na Ruhu va Asula ri nden atsuma e le shi.

²⁰ Amma n'utsa n va, i 'yuwan i ciga i suwa aciya du e ikyun yu ucawu wo okolo ya akiza a du. Waru i lyuwa elime na avasa cine Ruhu va Akiza† rocoo ndu.

²¹ I guza aciya du atsuma e icigi ya Asula ko na yaa pura isa'ani yi Zagbain tsu Yesu Zamawawa u rawato du a wuma u babu ukotu.

²² Vu kaḡa asuvu na aza a na koto e revei ili i na aa kuru shi.

²³ Vu wawa ozo o ro, vu usa le diga e elentsu a akina o uge'etosu. Ama o ro a ta lo aza a na vee ene iliyali, amma vu danu nu ugbozu ne ele gashi unusu u le u zuwa ta itana i le yo o'wo na aḡshinda.

Avasa e ica

²⁴ Gogo, i ca Asula tsugbain, adama a na u gura ta kalyuwa du tsara i riya wan, waru u ta zuwa du yo o'wo aza a na a ri nu unusu shi, reve waru u ca du mazanga lon. Avu waru u tawato du ubata u tsugbain tsa yi.

²⁵ Nu ujimu de, a tyo mantsa ma nda, hali a tyo o ukosu, Asula a da Za vi Iwawi i tsu adama e Yesu Zamawawa Zagbain tsu.

Tsugbain suru za va yi da. Tsugono suru za va yi da. Ucira suru suru za va yi da. Waru ili suru i ta o ukere wa yi.

Ami.

Wenu wa Yahaya

Ucuḏuwu wa aatagada a nda

Aajiya Yahaya ḏa ḏanai aatagada a nda. U damma ṭā ili i na we enei aṭsumā a alavu alavu adama e ili i na Ḑsulā o foboi waru ni ili i na yaa fara o ukosu wu uvadi.

Ikaka'a u ṭā na pasu ta'atsu. U damma ṭā a na cira vi iwuya ṭā pe aṭsumā o uvadi o ulinga, adama o ndolo aṗa e Itoni o to sowo aṭsumalimā waru a ṭā kuwā. U yuwan ṭā adanshi a Magiri'i mā Ḑsulā, za na aṗi ḏa Yesu. U ta lyuwa aci a ama e iwuya suru na cira na ri a nḑangi na Ḑsulā. O ukosu, Ḑsulā a ṭā ni iliyinkapa i sa'ani yaḗ abundā i na waa ca ama a na aa lyuwa elime nu ucasu wo okolo ya Kristi Zamawawa. Ikaka aṭsumā a aṗu'un suru aṗi ḏa Ḑsulā a ṭā na akiza waru u ṭā nu ulyuwu wa aci.

Aatagada a nda wenu wi ili i na ama aa gura ene ḏa shi. Yahaya yuwan ṭā ulinga ni idanshi ya ama adama u damma cine ili ya zuva i ri. Re ṭā lo na abundā a na vaa gura reve ili i na i ri pe aṭsumā a aatagada a nda, amma abajini e ikaka u ṭā a alanga eteshe waru u vadala shi. Apa abajini e ikaka'a: Yesu Kristi lyuwa ṭā aci a cu'un vi iwuya suru ubaṭa suru. Urana u ṭā lo a ṭawā a na Male na cu'un vi iwuya suru aḗ tsun le aṭsumā a mala ma akina, reve zuva sa'avu nu uvadi u sa'avu u ṭawā ubaṭa u na aṗa a na o toniyi Yesu aḗ ḏaṅa obolo na aṗi na asuvu nden.

Ili i na i ri pe aṭsumā a aatagada a nda

1. Adanshi o usokowu diga Yahaya (1:1-8)
2. Alavu alavu a Ḑsulazuva a Wuma (1:9-20)
3. Mpepelimē a tyo a'isā e cindere (2:1-3:22)
4. Alavu alavu a agandā ḏe zuva (4:1-11)
5. Aatagada ne erepu e cindere (5:1-6:17)
6. Agandā a maḑakan mā ḏanāṭa mā Ḑsulā (7:1-17)
7. Avana e cindere (8:1-11:19)
8. Aagangu na Adodo e re (12:1-13:18)
9. Alavu alavu o uge'etosu wa Ḑsulā na mekeḏe (14:1-15:8)
10. Akwanu e cindere o upan wa Ḑsulā (16:1-21)
11. A lyuwa ṭā aci a n'yuwatan mā Ḑsulā (17:1-20:10)
12. Uge'etosu wu ukosu (20:11-15)
13. Zuva sa'avu nu uvadi u sa'avu (21:1-8)
14. Urishelima sa'avu (21:9-22:5)
15. Kristi Zamawawa ṭā kambā babu ujimu (22:6-21)

Yahaya yuwan ṭā adanshi a aatagada a nda

¹ Apa ili i na Ḑsulā o rocoi Yesu Kristi Zamawawa, adama u damma agbashi a yi ili i na Ḑsulā aḗ yuwan nu ujimu shi. Avu Yesu lyungu malingata mā yi u roco aagbashi a yi Yahaya† ili'i.

² Reve Yahaya damma ili i na we enei biti adama e ikaka ya Ḑsulā na adama e ili i na Yesu Zamawawa dammai ni ili i na u yuwain waru.

³ Ḑsulā a ta zuwaa za na ee dewushe ama idanshi yi ikaka i nda nu unā aba'un, waru u ta zuwaa za na uwwai reve u yuwan tsutoni na aṗi aba'un. Adama a na mantsa ma yuwan ṭā zuzu a na ili i nda yaa fara.

Yahaya caṣa ṭā a'isā a aṗa e Itoni e cindere

⁴ Apa mepepelimē ma na Yahaya ḏanai a tyo ubaṭa wa a'isā a aṗa e Itoni e cindere a na a ri a Asiya.*

N ta avasa Ḑsulā o roco ḏu isa'ani na asuvu nden a yi. Ḑsulā aṗi ḏa za na ri lo diga o ufaru, u ṭā lo gogo, za na waru ri lo a ṭawā. Waru nan ruhu e cindere a na a ri a maḑakan mā ḏanāṭa n tsugono tsā Ḑsulā o to roco ḏu isa'ani na asuvu nden.

⁵ Ne ḏa waru Yesu Zamawawa za na a zuwayi ucira o udansa wa amayun adama a Ḑsulā. Aṗi ḏa za na fara 'yoyin aṭsumā a akwākwa. Aṗi ḏa mogono mo tsugono mo ngonu mu uvadi.

Aṗi ḏa za na ciga ntsu, waru aṗi ḏa u zuwa ntsu tsu la'a ucira wu unusu u tsu ana wo ocoi mpasa reve u kuwā adama a tsu.

⁶ Adama o ndolo reve wo o'woto tsu mmaci mā yi nan ganu a yuwusaan Ḑsulā Dada va yi aganda. Tsugbain nu ucira babu ukotu za va Yesu Zamawawa ḏa! Ami.

⁷ Kalyuwā, aṗi ḏa ndolo a ṭawā e eleshe! Koyan ḏa te ene yi, hali na aza a na a zuwa a sapa niyi ni ibata, waru elentsu o uvadi suru a ṭā shon lon adama a yi. Ne ḏa, u to o'wo ne! Ami.

⁸ Ḑsulā Zagbain damma ṭā, “Amu ḏa Alfa† na Omiga.† U ta dansa amu ḏa Ufaru waru amu ḏa Ukosu. Amu ḏa za na ri lo gogo, n ṭā lo diga o ufaru, za na waru ri lo a ṭawā. Amu ḏa Ḑsulā Mogono me Ili Suru.”†

Yahaya ene ṭā Zamawawa na 'yoyin

⁹ Amu ḏa Yahaya, za ḏu aṭsumā e Itoni ya Yesu† Zamawawa, waru o bongi mu ṭā cine o bongi ndu. N ṭā aṭsumā o tsugono tsā Ḑsulā cine aḏu fo i ri. Waru n ciga n 'yuwan n yuwan ankuri n kaḑa asuvu na aṭsumalimā a va cine yaa yuwusan. A caḑo mu ṭā nden mu u'wa wa ali a Batamusa, ida i memere

* 1:4 “Asiya” e ida ya Roma aṗi ḏa akapi e ida ya Tukiya.

† 1:8 Alfa na Omiga idanshi yu ufaru na yu ukosu yi idani i Tshuheleni tsa ḏa, u ta dansa tsu Yesu ṭā lo kafu a yuwan ili i ro waru u ṭā ḏaṅa lo babu ukotu.

mā mini, adama a alajiya e ikaka yā Asulā na amayun a na Yesu Zamawawa rocoi.

¹⁰ O urana wu Zagbain, reve Ruhu vā Asulā shiton wuma u vā, reve mu uwwa abajini o uđyo tse mesun ma aavana ačapa ā vā.

¹¹ Avu uđyo'o u damma, “Dana atsumā a aatagada ili i na ve enei reve vu lyungwā a'isā ā aza e Itoni a na a ri e ilyuci i cindere i nda: Afisu, nā Simirina, nā Birigamu, nā Tayatira, obolo nā Sadisu, nā Filadalifiya nā Lawudikiya.”

¹² Reve n vadala adama me ene za na aa yuwusan adanshi nā amu, avu me ene wisawatan wi ifitila i cindere i na a yuwain nā zinariya.

¹³ E memere ma wisawata'an, vuma dānā tē pe na rotsoi vadilimā. U dānā tē wotowu nā atugu a gbagbain a na a rawai a ana ā yi, nā mapadi mo umuna ma na a dāvai nā zinariya ukanda'u a makakan mā yi.

¹⁴ Anji ā yi u'uri puwu ana tsikilu, esu ā yi waru e ikanasa tse elentsu a akina.

¹⁵ Ana ā yi waru a madala tsu rumushili na aruma a tsu ruma reve o gboro yi, uđyo wā yi u rotso tē magugwā mā mini mā abunda.

¹⁶ Reve u guzā italyo'o i cindere o ukere usa'ani wā yi, nā matsun me pe'eni ma na e tewein mā nā re o utusa o unā wā yi. Urewesu wā yi a madala tse ekan o urana a aci.

¹⁷ Ana me ene niyi, reve n kadato ā makakan mā yi n jingada shi. Avu u kuruwā mu ukere usa'ani wā yi reve u damma, “She vu uwwa wovon wan, amu da Ufaru nu Ukosu.

¹⁸ Amu da za na aa casu wuma. N shi tē n kuwā, amma gogo n tē wuma u na u ri n koto shi. N tē nā mkpatu'utsu n na maa casu mu ucira u na māa kpatu'wā ko m baru ubata u na akwakwā ā ri, reve n kambato le wuma.

¹⁹ “Vu dāna atsumā a aatagada ili i na ve ee inda gogo suru ni ili i na yaa tawā elime.

²⁰ Nda ucuduwu wu usokowu wi italyo'o i cindere i na ve enei o ukere usa'ani u vā'a, nā wisawatan u zinariya wi ifitila i cindere: Wisawatan i cindere'e a'isā ā aza e Itoni e cindere a da, ele waru italyo'o i cindere'e nlingata mā Asulā n cindere n na māa kalyuwusā a'isā ā aza e Itoni e cindere a da.”

2

Ikaka ā tyo Afisu

¹ Reve u damma mu, “Dana mepepelime ma nda ā tyo a malingata mā Asulā† mā a'a'isā ā aza e Itoni† ā lyuci va Afisu. Za na

* 2:6 Aza a na oo tono Nikola ama o ro a da a na aa yuwusan uritosu we epen aza a na a cigai ama a yuwaan amali aganda reve waru a yuwan unusu u tsipere.

guzā italyo'o i cindere o ukere usa'ani wā yi'i, za na waru ri a mmalu e memere ma wisawatan wi ifitila i cindere, u tē lyungusaa wu ikaka i nda:

² N reve tē ili i na vaa yuwusan suru, me ene tē ulinga wa amayun nā makafa ma asuvu mā abunda mā wu. N reve tē a na vu 'yuwain ama e iwuya. Vu lyungwā tē aza a na a dammai ele ajiya a da, agba na amayun ne da shi, reve vu cina le aza e epen a da.

³ Vu yuwan tē ankuri vu kafa asuvu ni ifongi adama ā vā, waru okolo ā wu ā tu ukabu kuci atsumā e itoni i vā.

⁴ “Agba n ta bara wu adama e ili i ro. Vu buwa e icigi yā aza ā wu aza e Itoni cine vu yuwain ana vu fara usu numu shi.

⁵ She vi icina ununa vu riyai atsumā o unusu wan! Vu vadala reve vu lyawa mayan mo unusu, reve vu yuwan ununa vu yuwain ana vu fara usu numu. Nā vu lyuwa elime nu unusu, n tē tawā n ca wu oforo n tawā wisawatan u fitila wā wu ubata u na u ri.

⁶ Amma n ta cuwa wu adama e ili i sa'ani i na vaa yuwusan. Vu 'yuwan tē ili i na otoni a Nikola* aa yuwusan, ununa amu fo n 'yuwain ili i na aa yuwusan.

⁷ “Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isā ā aza e Itoni! N ta lyawa za na biti lyuwai aci u lyuwa muwun mu udanga n na n tsu ca wuma, za na ri atsumā o u'wa u wivuwun† zuva.”

Ikaka ā tyo Simirina

⁸ Reve u damma mu, “Dana mepepelime ma nda ā tyo a malingata mā Asulā mā a'a'isā ā aza e Itoni ā lyuci va Simirina. Za na a'yi da Ufaru waru a'yi da Ukosu, za na kuwai agba wo o'wiso tē wuma, a'yi da waa lyungusaa wu ni ikaka i nda:

⁹ N reve tē nā atsumalimā ā wu nu ulambu wā wu, agba vu tē nu utsuru! N reve tē ni ili i babu ulobonu i na ama o ro a dansa a aci ā wu. A ta dansa ama ā Asulā a da, agba ne da ā ri shi na amayun. Obolo a ama a da a na ā ri aza a Male.

¹⁰ She vu uwwa wovon wan, nā vu yuwan majiyan mā atsumalimā ma na vu ri azama vu sowo. N ta dansaa wu, Mekerkenkesu ma ta zuwa le ā lyungwā wu a zuwa ozo o ro ā du o u'wa wa ali, waru o to bongi wu hali rana kupa. Vu guzā mejege, ko nu u shi wo o'wo ā to una wu, n ta ca wu wuma u babu ukotu vadamma ookokolo† wo o'wo wu iliyinkapa adama a na vu lyuwai aci.

¹¹ “Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isā ā aza e Itoni! Za na biti lyuwai aci e iwuya, woo sowo atsumalimā o ukwā we ire shi.”

Ikaka a tyo Birigamu

¹² Reve u damma mu, “Dana mepepelime ma nda a tyo a malingata ma Asula ma aa'isa a aza e Itoni a lyuci va Birigamu.† Za na ri na matsun me pe'eni ma na e tewein ma na re va yi, ayi da za na a lyungusa a wu ni ikaka i nda:

¹³ N reve ta vu ta nden atsuma a lyuci na Male† ma ri o tsugono. Avu za vi Itoni† va amayun a da, waru wu kuda a usu mu shi, ko ke'en. Vu usu ta a mantsa ma na a zuwai o unai Antiba adama e isa'ani ya yi a lyuci du, ubata u na Male ma ri o tsugono. Antiba rocusa ta ama a na a yi za vi Itoni va amayun a va a da a adanshi ni ili i na u yuwusain.

¹⁴ “Agba n 'yuwan n ciga m bara wu adama e ili i ro. Ozo o ro atsuma a du o to tono uritosu wa Balam,† za na rocoyi Balak cine waa zuwa aza a Isra'ila† a yuwan unusu. ◊ Balam gbagba le ta a tama inama i na ama a padayi amali a na a yuwusaan aganda. Waru u zuwa le ta a yuwan tsipere.

¹⁵ Ununa aza a Isra'ila a yuwain unusu, ne da waru ozo o ro a du a yuwain unusu ana o toniyi uritosu wo otoni a Nikola.

¹⁶ Gogo vu vadala vu lyawa nusu va wu! Na vu yuwan ne shi, aa jima shi n ta tawa wu reve n yuwan nlangi na ama o ndolo na matsun me pe'eni ma na moo utusa o un a va.

¹⁷ “Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isa a aza e Itoni! N ta ca za na biti lyuwai aci atsuma a mana† na o soko.‡ Waru n ta ca za suru aatali a uri a na a dana'i aala a sa'avu de. Za na ushiyi aatali a nda a da goon ee reve aala a nda.”

Ikaka a tyo Tayatira

¹⁸ Reve u damma mu, “Dana mepepelime ma nda a tyo a malingata ma Asula ma aa'isa a aza e Itoni a lyuci va Tayatira. Mawun ma Asula, za na esu a yi e ikanasa tse elentsu a akina waru za na ana a yi a ri a madala tsu rumushili na o gboroi de, ayi da za na lyunguwa nuwu ni ikaka i nda:

¹⁹ N reve ta ili suru i na vaa yuwusan. N reve ta a na i cigalai waru adu otoni a amayun a va a da. N reve ta cine i kambulai, waru n reve ta a na vu kabai asuvu na ankuri. N reve ta a na gogo vu u yuwusan upasu na cine vu yuwusain ana vo o'woi za vi Itoni va cacawu.

²⁰ “Agba n ciga n 'yuwan m bara wu adama e ili i ro. Vu geshe ka ndolo Yezebe

shi, za na a yuwusan epen a na ayi vumavasula da. Ana u ri o uritosu a pususan agbashi a va ana, adama a yuwan tsipere waru a lyuwusa ilyalya i na a cayi amali.

²¹ N ca yi ta mantsa u vadala u lyawa nusu va yi, agba avu u 'yuwan a lyawa tsushakala.

²² Adama o ndolo, n ta zuwa wo o'wo ubanakun. N ta zuwa aza a na a yuwusan tsipere na ayi o sowo atsumalima lon. N ta yuwan ili i nda gogo shede na a vadala a lyawa mayan me iwuya i na aa yuwusan.

²³ N to una otoni a yi. Reve a'isa a aza e Itoni suru e reve a na n revei majiyan ma za suru waru ni ili i na a cigai suru. N ta ca za suru atsuma e le atsumalima cine unusu wa yi u ri.

²⁴ Ozo o ro a du atsuma a Tayatira o toni uritosu wa yi shi. Koto i rito ili i na otoni a yi e deyi 'Ili yu usokowu i gbain i Male' shi. N ta ni ili i ta i na maa damma du:

²⁵ I lyuwa elime ni itoni i va na amayun hali she na n kambag.

²⁶⁻²⁸ “N ta lyawa za na lyuwai aci u dana na cu'un vu ucira u na waa yuwan tsugono tsa na Dada va ca numu. N ta yuwaan ne za na lyuwai elime na mayan me ili i na n damma niyi u yuwan, hali a tyo mantsa mo ukosu wu uvadi. N ta ca yi ucira u na waa yuwan tsugono tsu uvadi suru. Nu u yuwan tsugono tsa nda, u ta dana usuduwu, waru u ta kpasu'wa le reve o boso le miri-miri ununa ama o tsu boso mpondo mo olo'o. Waru n ta ca yi talyo'o na tsi ikana na wasasa,§ iroci yu ulyuwu wa aci wa yi.

²⁹ Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isa a aza e Itoni!”

3

Ikaka a tyo Sadisu

¹ Reve u damma mu, “Dana mepepelime ma nda a tyo ubata u malingata ma Asula ma aa'isa a aza e Itoni atsuma a lyuci va Sadisu. Za na ri o tsugono tsa nan ruhu e cindere a na aa yuwusaan Asula tsugbashi, waru za na banai italyo'o i cindere, ayi da u lyunguwa nuwu ni ikaka'a: n reve ta ili i na vaa yuwusan. Ama a ta dansa gashi vu ta wuma, ashe gba akkwakwa a da vu ri amayun.

² 'Yon! Vu buwa nu ucira gbain shi, u ciga ta mokotoo. Adama o ndolo vu gbatamo ili i na vu ri na ayi. Me ene ta ili i na vaa

† **2:12** Atsuma a lyuci gbain va Birigamu, a'isa a dana ta lo ubata u na ama a yuwusain mogono ma Roma aganda tsa Asula. Zuzu na ayi abajini a masa'a a dana ta lo ubata u na a tsu yuwaan aamali a Zafasa aganda. Birigamu abajini a lyuci a da na Male ma danai a yuwusan tsugono atsuma o uvadi. ◊ **2:14** Mkc. 25:1. ‡ **2:17** Aza a Isra'ila a usu ta a na Irimiya vumavasula soko ta upondo u mana u na a shi a zuwai atsuma a Akpati a Nzuwulai. A tyo o ukosu, a ta tsura ili i nda waru u ta lyuwato ama. § **2:26-28** Talyo'o vu usana: Adama a na ama na abunda a mantsa mo ndolo a usu ta a na italyo'o i tsu zuwa ta ili i na i cina nle atsuma a wuma u le, a ca tsugbain a tyo a talyo'o na la'ai ucira a ta dansa u tu unata cine Zamawawa a yuwusan tsugono tsu uvadi magala.

yuwusan u rawa ili i na *Asulā a va* a ciga nuwu vu yuwan shi.

³ She vi icina ni ili i na o rito nuwu, ni ili i na vu uwwai wan. Toni yi, vu lyawa unusu wā wu. Nā vu 'yon shi, n ta tawā mantsa ma na vu zuwai shi, cine vivu tsa tawā.

⁴ Ozo o ro atsuma a du aza a na a ri pe atsuma a Sadisu koto i lungusa itana i du nu unusu shi. Ama a nda o to oto itana i uri reve a wala obolo na amu adama a na a rawa ta a yuwan ne.

⁵ Vuma na lyuwai aci o unusu biti, u to oto itana i uri cine ama a nda a yuwain. Maā kimusa aala a vuma ndolo na a danai atsuma a aatagada a ama a wuma wa amayun shi. Nā mi isawan a makakan ma Dada va obolo na nlingata mā yi aza a na a yuwasaan yi aganda, babu usan u da maa damma a na n reve yi ta.

⁶ “Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isa a aza e Itoni!”

Ikaka q tyo Filadalifiya

⁷ Reve u damma mu, “Dana mepepeline ma nda a tyo a malingata mā *Asulā mā a'isa a aza e Itoni atsuma a lyuci va Filadalifiya*. Za na ri na akiza na amayun u tu ubanu na makpatu'utsu mā *Dawuda*. * Nu u kpatu'wa unantsu babu za na aa gura kpatu yi. Waru nu u baru yi, babu vuma na a a kpatu'wa yi. Ayi da za na lyunguwa nuwu ni ikaka i nda:

⁸ N reve ta ili i na vaa yuwusan suru. N reve ta a na ama a tara nuwu tsa vuma gbain shi. Waru vu toni ta uritosu u va, koto vu damma, ‘N reve Yesu shi shi.’ M kpatu'wa ta de unantsu a makakan mā wu, za na vuma aa gura kpatu yi shi.

⁹ Gogo vu te ene ili i na maa yuwan na ama a na a ri o tono Male. Ele a damma ta a na ama a *Asulā* a da, agba epen a da le. N ta zuwa le a tawā a kingyo a makakan mā wu. Ne da ee reve a na n ciga nuwu.

¹⁰ Vu yuwan ta ankuri vu kaḡa asuvu cine n damma nuwu vu yuwan. Adama o ndolo, n te geshe wu a mantsa ma na mā lyungwa ama o uvadi, na n zuwa le a uwwa atsumalima a abunda.

¹¹ N ta lo a tawā gogo. Vi isawan ugbamu atsuma o ucawu wo okolo a wu, tsara nanza usa ookokolo a wu wan, za na vaā ushi adama a na vu lyuwai aci.

¹² N ta zuwa vuma na lyuwai aci e iwuya wo o'wo aatsura a na a tsu bana u'wa u gbain ubata u na maa yuwasaan *Asulā aganda*. Vuma nda ta dana de kuci. N ta dana ala e re a lipu va yi, aala a *Asulā a va*, waru na aala a *Urishelima† Sa'avu*, ayi da

aala a lyuci gbain va *Asulā a va*, za na a a cipa ubata wa *Asulā de zuva*. N ta danaa yi waru a lipu va yi aala a sa'avu a va.

¹³ “Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isa a aza e Itoni!”

Ikaka q tyo Lawudikiya

¹⁴ Reve u damma mu, “Dana mepepeline ma nda a tyo a malingata mā *Asulā atsuma a a'isa a aza e Itoni a lyuci va Lawudikiya*. Ayi da Za na Ri Ne. Waru ayi lyusu va abula da waru u tsu yuwusan ta adanshi a amayun kuci. O ure wa yi u da *Asulā a yuwain ili suru*. Ayi da u lyunguwa nuwu ni ikaka i nda:

¹⁵ N reve ta ili i na vaa yuwusan suru, vu ri usuduwu shi,† agba vu ri utanu shi. U shi ta la'a ulobonu na vu ri za ta.

¹⁶ N ta 'yuwan wu adama a na vu ri damu.

¹⁷ Vu damma, ‘N ta nu utsuru, waru m golotowo ta aciyawa ili ya abunda. N ciga ili i ro shi, ko ke'en.’ Agba vu reve cine vu ri shi na amayun: ili i wono i da vu ri, ni iliyali, ko ili i ta vu ri na ayi shi, irumba i da vu ri, waru vu ta ataḡu.

¹⁸ Adama o ndolo, n ta casu wu asala vu tsula zinariya na maa winasa. Zinariya na e jeruwetoi da waru a lapula yi ta. Tsula yi tsara vo o'wo za vu i ikebe. Ciga 'yuwan tsula itana i uri adama vo otoo aciyawu, tsara waru vu lyawa a uwuusa wono a na ama a te inda wu ataḡu. Ciga 'yuwan vu tsula mani'in mā agumā tsara vu putala e esu, tsara vu gura ene.

¹⁹ ‘N tsu bara ta avu waru n ca ama a na n cigai biti oforo. Vu yuwan atyo a na vaa gura, avu vu vadala vu lyawa mayan mo unusu.

²⁰ Vu zuwa atsuvu, amu da nda mishin o ukobu wu u'wa wa wu a yuwusan, ‘Azo'wa!’ Vuma na uwu numu avu u banu mu n uwa, n ta uwa pe atsuma o u'wa'a avu n lyuwa obolo na ayi.

²¹ “Aza a na a lyuwai aci, a ta danu zuzu na ndanata n tsugono tsā va, cine amu ana n lyuwai aci, avu n danu zuzu na ndanata n tsugono tsa Dada va.

²² “Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isa a aza e Itoni!”

4

Yahaya ene ta zuva

¹ Ana me ene ili i nda n kotoi, reve me enishe alavu alavu nu unantsu u na a kpatu'wai a tyo zuva. Reve vuma na ri nu udyo vadamma aavana yuwisan adanshi na amu, u damma, “Kumba a tawā pa nda n to roco wu ili i na yaa fara na nda koto.”

* 3:7 Makpatu'utsu mā *Dawuda* urevu wa yi ayi da u ta nu ucira u na waa yuwan tsugono. † 3:15 Ubata u nda 'usuduwu' u ta nu urevu za na cayi aciyayi atsuma o ulinga wu Zamawawa na amayun, (Vu yuwan atyo a na vaa gura) nu 'utanu' u ta nu urevu ulambu wu ucawu atsuma o ulinga wu Zamawawa.

² A jima shi reve Ruhu va Asula golo bushi numu, avu me ene pe atsuma a zuva'a ndanata n tsugono n na nanza ri nden.

³ Za na ri de nden te ikanasa madu-madu ne ekan a na a ri ushili na mini ma aavu'un gashi atali e ikebe lon. Kambu kandaruwa ta ndanata n tsugono'o e ikanasa.

⁴ Ndanata ushin na aza a nashi n kandaruwa ta ndanata m mogono'o. Azagbain ushin na aza a nashi a dana ta de nden. O oto ta atugu a uri no okokolo a zinariya a aci e le.

⁵ Ili i nda a to utusa diga a ndanata m gbai'in: imadatsu, na agiri'a, na tsata. Akata a akina e cindere, aza a na a ri nan ruhu e cindere a Asula, a dana ta a madala elime a ndanata n tsugono'o.

⁶ Waru, ubata u na u danai uru'u elime a ndanata'a u ta gashi mala ma na a yuwain tsa madubi tsa na vaa gura ene ili ye elime.

Ili i wuma i nashi i kandaruwa ta ndanata'a, ebele a yi suru. Ili i wuma i nda a dana ta wupalu ne esu elime na aapa.

⁷ Za vu ufuru dana ta na aaci gashi kamu. Za ve ire dana ta na aaci gashi oogono a nan. Za va ta'atsu gba shi u dana ta nu urewesu gashi urewesu u vuma. Za va nashi dana ta gashi akuru a na a ri a tsu'yan.

⁸ Ili i wuma i nashi i nda suru a ta ne evelu a tali tali, waru a ta wupalu ne esu, hali na a mpakatalai me evelu'u. Ayin nu urana a lyawa ucanasa wi ishpa shi:

“Zagbain ta na akiza. U ta na akiza. U ta na akiza.

Ayi da Asula Mogono me Ili Suru uru.

Ayi da za na ri lo diga o ufuru, waru u ta lo gogo, za na waru ri lo a tawa.”

⁹ Ili i wuma i nda a lyuwa ta elime a cibalasa za na ri nden a ndanata n tsugono'o. Waru a ta casu yi fo tsugbain waru o godyusho yi. Ayi da za na yuwain wuma babu ukotu.

¹⁰ A mantsa ma ta waru azagbain ushin na aza a nashi'i a kingyo ta elime a za na ri nden a ndanata n tsugono'o. Waru a mantsa ma na a yuwasaan za babu ukotu'u aganda, avu a zuwa okokolo e le elime a ndanata'a reve a damma,

¹¹ “Zagbain tsu na Asula a tsu, vu rawa ta vu ushi tsugbain, tsugono nu ucira adama a na vu rawa ta vu ushi le.

Avu da vu yuwain ili suru, waru vu zuwa le ta a dana wuma cine a ri adama a na vu ciga nle ne.”

5

Magiri'i ma kpatu'wa ta aatagada

¹ Ili i na me enishe atsuma a alavu alavu a va ayi da za na danai nden a ndanata n tsugono, u guza ta aatagada a na a katalai a na a danai uga'an na a danai de idanshi a pasu ra.* Asula a kutsulu yi ta avu u sura yi ulobonu ne erepu o urotsu† e cindere.†
² Waru avu me ene malingata ma Asula mo ucira, za na dammai na abajini o udyo: “Zane da rawai u rabuwa erepu a aatagada a nda avu waru u kpatu'wa yi?”

³ Agba atsuma a zuva ko o uvadi ko zala vu uvadi a tsura vuma na rawai na waa kpatu'wa yi avu u denuna shi.

⁴ N dana ta e mesun lon, adama a na babu vuma na rawai u kpatu'wa aatagada o ndolo reve u deyinuna.

⁵ Avu zagbain ta atsuma e le damma mu, “Lyawa mesun! Kalyuwa, ndede vuma na lyuwai aci. A tsu de yi ta Kamu, mogono ma gbain ma na mo utai o ugundo wa Yahuza.† Ayi da ikyun i Mogono Dawuda ana akaya a gbain a yi. Ayi da waa gura rabuwa erepu e cindere'e reve waru u kpatu'wa aatagada'a.”

⁶ Me ene ta Magiri'i mishin zuzu na ndanata n tsugono'o. Ili i wuma i nashi i kandaruwa yi ta obolo na azagbain. Lipu va yi rotso ta gashi a pada yi ta o una u kucci. U ta na avana e cindere ne esu e cindere, ele da nan ruhu e cindere va Asula a na u lyunguyi a tyo pasu suru atsuma o uvadi.

⁷ U 'yawa ta u ushi aatagada a na za na danai nden a ndanata n tsugono'o n danai uguzu na ayi o ukere usa'ani.

⁸ Ayi pe atsuma a mayan tsundolo, avu ili i wuma i nashi na azagbain ushin na aza a nashi a kadato a makakan ma yi. Za suru dana ta na kumburu na aakwanu a na a yuwain na zinariya za na a banai o ukere wa yi. Akwanu o ndolo a dana ta tapu ni ili i maguru na o o'woi o una wa avasa a ama a na aa yuwasaan Asula aganda.

⁹ Avu a cana ishpa i sa'avu i nda: “Avu da vu rawai vu tara aatagada'a avu waru vu rabuwa erepu o urotsu wa yi avu vu kpatu'wa yi.

Ili i na i zuwai ayi da ama o una wu ta, dada mpasa ma wu mo o'woi atsupu ana vu tsupayi gundo, ne elentsu, na ama, ni ida,

avu gogo o o'wo ama a Asula.

¹⁰ Vu kambato le ta o o'wo mmaci ma yi nan ganu aza a na a yuwasaan Asula aganda.

* 5:1 Aatagada o ukatalu: Atsuma a rana ndede a tsu yuwan ta aatagada a aavu'un o uga'an reve a katala yi a madanga.

† 5:1 Atsuma a rana ndede a tsu baru ta mepepelime ma na a danai ne 'erepu' reve a zuwa iroci yi za na dana niyi. Na a kpatu'wa yi, erepu'u u tsu rabuwa ta waru babu vuma na a gura kpatu yi tsu ufuru. She za na za vi ili cayi ucira u da goon waa gura kpatu'wa erepu o urotsu o ndolo.

Waru a ta yuwan tsugono atsuma o uvadi.”

¹¹ Avu n kalyuwisa, dafa mu uwwai nlingata ma Asula e ishpa. A dana ta abunda lon a la'a ta ucira u na vuma a gura kece le. A kandaruwa ta ndanata n tsugono'o, ni ili i wuma na azagbain.

¹² A dana ta e ishpa na abajini o ufoyo: “Tsu ta yuwaan Magiri'i ma na o unai ica, waru adama a abajini o ucira a yi, nu utsuru, nu urevu, nu ukadu wa yi. U ushi tsugono na tsugbain ni ica suru suru!”

¹³ Avu mu uwwisa ili i na i ri wuma suru e ishpa, ele aza a na a ri pe zuva suru, nu uvadi, na zala vu uvadi, na mala. Apa ishpa i na aa yuwusan:

“Za na ri nden a ndanata n tsugono obolo na Magiri'i a ta ni ica na tsugono na tsugbain nu ucira kuci babu ukotu.”

¹⁴ Avu ili i wuma i nashi'i a usu, “Ne dafa u ri!” Avu azagbai'in a kadato avu a yuwaan yi aganda.

6

Magiri'i ma rabuwa ta erepu

¹ Reve me ene Magiri'i'i a rabuwusa eerepu o ufaru atsuma a aza e cindere a aatagada'a. Avu mu uwwa za ta atsuma e ili i nashi i wuma u damma nu ufoyo u na u ri gashi tsata, “Tawa!”

² Reve n kalyuwa, avu me ene do uri. Za na kumba niyi dana ta nu utan, reve u ushi ookokolo. Reve u kara o uta gashi za na lyuwai de aci o uvon na abunda, waru u ta dashi lyuwisa aci.

³ Reve Magiri'i'i ma rabuwisa eerepu e ire, reve mu uwwa ili i wuma i ire i damma, “Tawa!”

⁴ Reve do ro na ri ushili gashi akina o uta. Za na kumba niyi u ushi ta ucira u na waa zuwa ama a yuwan nlangi atsuma o uvadi, adama o unulai atsuma o uvon. Za na kumba niyi ushi ta matsun me pe'eni ma gbain.

⁵ Reve Magiri'i'i ma rabuwisa eerepu a ta'atsu, reve mu uwwa ili i wuma ya ta'atsu adansa, “Tawa!” Reve n kalyuwa, avu me ene do lima. Za na kumba niyi u tu uguzu ni ili yu uritosu yu ume o ukere wa yi.

⁶ Reve mu uwwa ili i ro gashi ufoyo o utusa e memere me ili i wuma i nashi. Avu ufoyo o u damma, “Ikebe i na nanza tsu tsura o ulivu u ta,* ayi da a tsu tsupa o unu u makundatsu ma ta ma yitabo.† Waru na abunda e ikebe i dafa aa tsupaa nkundatsu n ta'atsu mi ishina. Waru she i lungusa mani'i'in na masayan ma inabi† wan.”

⁷ Reve Magiri'i'i ma rabuwisa eerepu a nashi a aatagada'a, reve mu uwwa ili i wuma ya nashi i damma, “Tawa!”

⁸ Avu n kalyuwa reve me ene do vu ukporu. Za na aa kumbusa yi u ta na aala Ukwā, waru za ro ta lo za na a tsu de Ukwisa oo tono za vu ufaru zuzu. Asula e ne'eshen ta ama o uvadi abaci a nashi. Ukwā nu Ukwisa a ushi ta ucira u na oo una aabaci a ta e le atsuma a abaci a nashi'i nu uvon, na ambula, na mbala icu'un icu'un, ne ekere e inama yu una.

⁹ Reve Magiri'i'i ma rabuwisa eerepu a tawun. Reve me ene kwisa va ama o ro e ikyun i masa'a. Ele nda ele da aza a na n'yuwatan mu unai adama a na a dammai ikaka ya Asula na amayun.

¹⁰ Reve kwisa'a a saala na abajini o ufoyo adansa, “Asula Mogono me Ili Suru Suru, vu ta na akiza na amayun! Tsu te ipati ya wu, she vu jima wan vu ge'eto reve waru vu ca aza a na o una ntsu atsuma o uvadi atsumalima.”

¹¹ Asula a ca ta za suru atsuma e le utugu u uri avu u damma le a yuwan ipiri ya ankuri wa'a ne'en. A yuwan ne hali she na n'yuwatan n le mu una aza e le a agbashi na aza e le cine o una nle hali she no o shiton abunda a na a cigai.

¹² Reve me enishe Magiri'i'i a rabuwusa eerepu a tali. Reve a yuwan uramosu wi ida nu ucira. Reve urana u lyawa e ikanasa, avu a yuwan irumbu kpara-kpara. Reve woto u suluwan saan ana mpasa.

¹³ Reve italyo'o i riyā diga zuva a tyo o uvadi cine biri na ri igishi tsu riyā diga o udanga na a yuwan upepu wu ucira.

¹⁴ Avu eleshe a puwan gashi a katala ta aavalu avu a tara yi a kara. Avu nsasan suru ni ida i memere ma mini suru a lyawa bata le adama e ijingadu yi ida'a.

¹⁵ Reve ama suru, hali na ngono, a yuwan ukadu a pa'an atsuma a abanu ko e memere ma atali o uga'an atsuma a nsasan. Ama a nda fo a yuwan ta ukadu u na aa pa'an: Ama a gbagbain o ulinga u gwamnati, nan yali a asoja, aza o utsuru, ama o ucira, na akapi a ama suru, ko na agbashi a da ko na agbashi a da shi.

¹⁶ Reve a kara e desu vu nsasan na atali adansa, “Tsu te ipati i du, riyaa ntsu tsara i pala tsu adama za na ri nden a ndanata n tsugono me ene tsu wan, waru Magiri'i'i ma tsura u ca tsu oforo shi.”

¹⁷ Amayun a da nnu Urana u na Asula na Magiri'i'i maa ca za suru oforo ma tawa, ko za a la'a oforo a nda shi.

7

Ama a Isra'ila a na a zuwai urotsu

* 6:6 Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da “dinari ta.” Kalyuwa Ucuḍuwu wi “Ikebe.”

¹ Ana ayi ndolo kotoi, avu me ene nlingata ma Asula n nashi mishin e ebele a nashi o uvadi e geshei upepu nashi tsara upepu u lapa uvadi ko mala ko udanga wan.

² Avu me enishe malingata ma Asula mo ro mo uta asana, u dana ta ni ili yu urotsu i na i tsu zuwa urotsu wa Asula a wuma. U de ta nlingata n nashi'i aza a na a cayi ucira a ca uvadi na mala atsumalima lon na abajini o udyo.

³ Reve malingata'a u damma, "She i lyawa upepu u lungusa ida, ko mala, ko udanga wan, she na tsu zuwa rotsu e icin ya agbashi a Asula a tsu ni ili'i."

⁴ Mu uwwa ta ana u dey i nu ucira ilaamba ya aza a na nlingata ma Asula n zuwayi urotsu wa Asula e icin i le. Laamba'a dana ta ukpakukupa ukpaku nu ukpakukupa amunga nu ukpakukupa unashi (144,000). Ama a nda'a o uta ta diga o gundo wa ama a Isra'ila kupa ne ejere. Ele da aza a na nlingata ma Asula n zuwayi urotsu:

⁵⁻⁸ A yuwaan ta ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Yahuza,† a yuwaan ta ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Roben waru urotsu.

A yuwaan ta fo ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Gado, na ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Asha.

Waru a yuwaan ta ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Nafutali, avu waru a yuwaan ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Manasa.

A yuwaan ta ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Saminu, na ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Levi.

A yuwaan ta ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Isaka, avu a yuwaan ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Zebelun.

A yuwaan ta ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Isuhu, waru a yuwaan ta ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Banyami.†

Suru suru a yuwaan ta ama ukpakukupa ukpaku nu ukpakukupa amunga nu ukpakukupa unashi (144,000) urotsu.

Abajini o obolo a yuwaan ta Asula aganda

⁹ Ana ayi ndolo kotoi, avu n kalyuwa dada me enei de obolo a ama a la'a ta abunda a na vuma aa gura kece le suru. O uta ta atsuma e ida, o gundo, na ama, ne elentsu suru, avu e isawan a makakan ma ndanata n tsugono'o.

na Magiri'i'i. O oto ta atugu a uri, suru nle a guza ta ashuwa-shuwa e ekere e le.

¹⁰ A dana ta a yisaali na abajini o udyo, "Asula a tsu a da obolo na Magiri'i'i a wawa ntsu,

Asula a tsu u ta nden a ndanata n tsugono."

¹¹ Nlingata ma Asula'a suru obolo na azagbain ni ili i wuma i nashi'i a dana ta lo mishin zuzu na ndanata n tsugono. A kadato ta a ndanata n tsugono avu a yuwaan Asula aganda.

¹² A dana ta adansa,

"Tsu ta dansa Asula a tsu a ta mgbain,

Lyawa tsu yuwaan niyi ica, tsu ca niyi tsugbain nu urevu,

tsu to godyusho yi,

u ta nu ucira nu ukadu,

aza a yi a da suru babu ukotu.

Lyawa wo o'wo ne!"

¹³ Avu zagbain ta ece mu, "Nan zane da gba aza a na o oto atugu a uri? Te da o utai?"

¹⁴ Avu n usu, "Zagbain, n reve shi, amma avu vu reve ta."

Reve u damma mu, "Ele nda ele da aza a na a yuwain ankuri a kabai asuvu na atsumalima agba a kuwa shi. A za'wa ta atugu e le cece na mpasa m Magiri'i za na zuwai o o'woi u'uri.

¹⁵ "Adama o ndolo a ta mishin a makakan ma ndanata n tsugono tsu Asula.† A ta yuwusaan yi aganda urana na ayin atsuma a Aa'isamapada a yi. Waru za na ri nden a ndanata'a u ta danu obolo ne ele tsara u kalyuwa le ulobonu.

¹⁶ "Ama a nda aa dashi yuwan ambulu shi, waru akuli aa dashi reme le shi. Urana u buwa a damaton le shi, babu usu duwu u na wa ju'wan le,

¹⁷ adama a na Magiri'i za na ri zuzu na ndanata n tsugono to o'wo za va agu'a le. U ta tara le a tyo ubata u na mini ma na ma tsu ca wuma moo utusa. Waru Asula a ta tasa abara e le."

8

Eerepu e cindere

¹ Ana Magiri'i'i ma raguwai eerepu o urotsu† e cindere o ndolo, a uwwa ilama de zuva shi, hali akapi a rumu ta.

² Avu me ene nlingata ma Asula m gbagbain n cindere mishin a makakan ma Asula, avu a ushi avana.

³ Avu malingata ma Asula mo ro ma tawa wi isawan elime a masa'a.† U dana ta uguzu na mata da za na a yuwain na zinariya na a kulatosuyi ili i maguru.† U ushi ta ili i maguru i nda na abunda obolo na avasa a ama a Asula suru. Ayi malingata'a u zuwa ta sadaka nda a masa'a ma na a yuwain na zinariya na ri de a makakan ma ndanata n tsugono'o.

⁴ Ili i maguru i ndolo i *ḁana* ṭa a *maḁula* a matada ma na malingata'a ma *ḁana* uguzu na *ayi*, *avu* waru mikyon obolo na avasa a ama a *Asula* a rawa de zuva ubata wa *Asula*.

⁵ *Avu* u tara akinkina de a masa'a *avu* u shiton matada'a. *Avu* wo oco yi a tyo o uvadi. A yuwan *ta* elemu a *abunda*, na tsata tsā *abunda* ni imadatsu, *avu* waru a yuwan uramosu wi ida nu ucira.

Nlingata n nashi mi ivula ṭa avana

⁶ *Avu* waru nlingata n cindere n na n *ḁana* na avana e cindere a *ḁana* ufobu u na ee *ivula* le.

⁷ Ana malingata mo ufaru me *ivula* aavana a yi, *daḁa* nlingata n varyi atayan obolo na akina ujambaru na mpasa a tyo o uvadi. *Avu* akina'a a *kulato* aabaci a *ta* atsuma a abaci a ta'atsu o uvadi, *daḁa* u lungusa *danga* na anlya suru a na a ri pe atsuma a aabaci a nda.

⁸ *Daḁa* waru malingata me ire me *ivula* aavana a yi. *Avu* a vari ili i ro gashi abajini a masasan ma na ma ri a *maḁula* na akina atsuma a mala. Aabaci a *ta* atsuma a abaci a ta'atsu u mala'a wo o'wo *ta* gashi mpasa.

⁹ *Avu* ili suru i na i ri pe atsuma a aabaci a mala'a suru a *kuwa*, antsun a na a ri pe atsuma a aabaci a mala'a suru a lungusa le *ta*.

¹⁰ Ana malingata ma *Asula* ma ta'atsu me *ivula* aavana a yi, *avu* abajini a talyo'o za na a *kulusa* gashi aakata a akina, o utā *diga* zuva a tyo e ida. *Avu* u riyā a aabaci o ufolu a *ta* atsuma o *dolu* ta'atsu na aabaci a lyusu mini ma *ta* atsuma e esu a ta'atsu.

¹¹ Aala a talyo'o ndolo a *ḁa* *Aguma* o Okono. Aabaci a *ta* atsuma abaci a ta'atsu a mini o ndolo a *kamba* *ta* okono. Ama na *abunda* a *kuwa* *ta* adama a na mini'i u *ḁana* okono lon.

¹² *Avu* malingata ma *Asula* ma nashi me *ivula* aavana a yi. *Avu* ili i ro i faba urana *daḁa* u lungusa aabaci a *ta* atsuma a abaci a ta'atsu vu urana, *avu* waru u faba woto ni italyo'o *daḁa* u lungusa aabaci a *ta* atsuma a abaci a ta'atsu o woto ni italyo'o. *Avu* mantsa me ekan me jebe, irumbu i *da* i *ḁana* atsuma a aabaci a *ta* atsuma a abaci a ta'atsu vu urana.* *Avu* woto ni italyo'o a 'yuwan a ca ekan a aabaci a *ta* atsuma abaci a ta'atsu a ayin.

¹³ Ana n *ka*lyuwai, *avu* me ene *aakuru* a tsu'yan de zuva o mogogolo, *avu* mu uwwa yi a yisaali na abajini o udyo, "Atsumalima! Atsumalima! Atsumalima a ta cina ama suru a na a ri pa atsuma o uvadi, na akapi a nlingata ma *Asula* n ta'atsu n na n cigai e *ivula* avana e le e *ivula*."

* 8:12 Urana u tsu ca *ta* ekan irumu kupa ne ejere, amma a mantsa mo uguzu u nda, rumu kunla *da* goon u tsu ca ekan. Unata u *da* u ri na woto ni italyo'o, rumu kunla *da* goon a tsu ca ekan. A mantsa ma na aa casu ekan shi irumbu i *da* suru suru.

9

¹ *Avu* malingata ma tawun me *ivula* aavana a yi, *avu* me ene ili i ro tsa talyo'o na riyai *diga* zuva a tyo o uvadi. *Ayi* talyo'o'o a ca yi *ta* *maḁpatu*'utsu tsara u *kpata*'wa *aakari* a aru'un lungu-lungu.

² Ana u *kpata*'wa niyi, *avu* mikyon mu utā gashi mikyon n na n shitoyn *aakari* a na a ri tapu na akina' a na a ri usuduwu lon. *Ayi* mikyo'on n shiton *ta* zuva *avu* u putsaa urana a na waa ca ekan *daḁa* gba ubata wo o'woi irumbu.

³ *Avu* akyun a *abunda* a *cipa* atsuma a mikyon o ndolo a tyo atsuma o uvadi, waru a tsura *ta* ucira u na aa tada ama tsa agashi.

⁴ A damma le *ta*, "I ciga i 'yuwan i tada ama a na a ri na rotsu va *Asula* e icin i le wan, she ama a na *Asula* a zuwayi rotsu va yi shi. Waru she i tada *danga* ko anlya wan."

⁵ *Asula* a lyawa le *ta* a zuwaa ama o ndolo atsumalima a *abunda* hali woto ton, amma u lyawa le o una le shi. *Mala* n le n rotsu *ta* cu'un vu *mala* mu ugashi.

⁶ Atsuma a rana ndolo, ama a ta zami ili i na yoo una le, amma *aa* tsura shi. A ciga a *kuwa*, amma *aa* tsura shi.

⁷ Ele akyu'un o rotsu *ta* ido i na i ri ufolu adama o uvon. A *ta* no okokolo a zinariya a aci e le, waru urewesu u le u rotsu *ta* urewesu wa ama.

⁸ Anji e le a tu uga'an gashi anji a amaci, anga e le waru gashi anga e ikamu.

⁹ A nla *ta* atugu e irumu a *nka*kan n le. Elemu a na evelu e le aa yuwusan u yuwan *ta* gashi elemu e ido e ikeke yu uvon e iladi a 'yawa ubata o uvon go'o.

¹⁰ A *ta* na aya e ezan e le aza a na a tsu ca le ucira u na a zuwaa ama atsumalima hali woto ton.

¹¹ Mogono me le malingata ma *Asula* ma *da* ma na maa yuwusan tsugono a *aakari* a aru'un lungu-lungu. Aala a yi a *da* Za vu Ulungusu, (na Tsuyahuda' ayi *da* Abadan, na Tsuheleni' gba shi a tsu de yi *ta* Afoliyo).

¹² Atsumalima o ufaru o koto *ta*. Amma atsumalima o ro e re o *ta* lo a *ta*wa.

¹³ *Avu* malingata ma *Asula* ma tali me *ivula* aavana a yi. *Avu* mu uwwa udyo u yuwan adanshi na amu atsuma a avana a *manga* m masa'a ma na a yuwain na zinariya, za na ri mishin a *ma*kanan ma *Asula*.

¹⁴ Udyo'o u damma *ta* malingata'a, "Baḁa nlingata n nashi aza a na *Asula* a shi a nla a abajini o Ufolu u Yufiriti!"

¹⁵ *Daḁa* u baḁai nlingata ma *Asula* n nashi'i, aza a na *Asula* o foboi a yuwan ulinga a rumu nu urana u nda obolo na

woto u nda na adama aa'wan a nda. Dada a 'yawai tsara o una aabaci a ta atsuma a abaci a ta'atsu a ama o uvadi mabula.

¹⁶ A uwaa ta asoja elime aza a na a danai ukumbu e ido. A damma mu ta a dana ta ama ukpakukupa udoBonuwu ukpakure (200,000,000).*

¹⁷ Atsuma a alavu alavu a va, me ene ta ido na aza a na a kumba nle. Anla ta atugu e irumu a nkanan n le aza a na a danai ushili gashi akina, nu ulima tsa aakaramuna, na mini ma tsusumba. Aci e ido'o a yuwan ta gashi aci e ikamu, waru akina na mikyon na farinwuta o utusa a na le.

¹⁸ Ele mballa n ta'atsu n nda, (ele akina, na mikyon, na farinwuta na mo utusa a na vi ido'o) o una ta aabaci a ta o obolo a ama atsuma a abaci a ta'atsu a ama o uvadi suru.

¹⁹ Na vi ido dada ne goon shi, ezan e le fo a ta nu ucira u na a tada ama. Ezan e le a ta gashi iyo na aci a na a tsu kada ama.

²⁰ Amma ama a nda a kuwa atsuma a mballa n nda shi, a 'yuwan ta a na a vadala a lyawa iwuya i le. A lyuwa ta elime a yuwusaan otoni a lima aganda, waru a ta yuwusaan amali a na a rumai na zinariya, na azurufa, na rumushili, na aza a na e she'ein na atali, na danga aganda. Amali a nda e tse ene shi, waru a tsu uwua ili i na a dammai shi, waru a tsu wala shi!

²¹ Ama a nda a lyawa munulai shi, ko mayan ma nkunu, na tsipere, na wivu shi.

10

Malingata ma Asula na matagada

¹ Reve n yuwisan alavu alavu, avu me ene malingata ma Asula mo ucira o utusa diga zuva.† Avu u kanda'wa aciyayi ne eleshe gashi umuna, u shi ta na kambu ukandaruwu a aaci a yi. Avu urewesu wa yi u dala gashi urana, ana a yi waru gashi atsura a akina.

² U tu uguzu na matagada ma na wu baruwai. U zuwa ta anana o usa'ani wa yi a mala, anana o ugula wa yi gba a alanga.

³ Reve u saala na abajini o udyo gashi udyo wu kamu. Ana u saalai, reve tsata n cindere n usu.

⁴ Ana tsata n cindere'e n yuwain adanshi, reve n fara maana. Avu mu uwua udyo de zuva adansa, "Vu soko ili i na tsata n cindere'e n dammai ulobonu, waru she vu dana le wan."

⁵ Reve malingata ma Asula'a ma 'yasan ukere usa'ani wa yi a tyo zuva.

⁶ Avu u kucina na ala a Asula, za na aa kuwa shi, waru za na yuwain zuva ni ida ni ili i na i ri pe atsuma e le suru, a na amayun a da waa dansa. U damma ta, "Asula oo puro waru shi, kafu u yuwan ili i na u fofoi.

⁷ Agba nna malingata ma Asula me cindere me ivula aavana a yi, reve Asula a yuwan ili i na i ri usokowu hali ana'an, cine u dammai agbashi a yi, amasula."

⁸ Reve udyo diga zuva u dewishe mu: "Kara a 'yawa vu ushi matagada ma na wu baruwai, za na malingata ma Asula'a ma guzai."

⁹ Reve n kara a 'yawa ubata u malingata ma Asula'a, avu n damma yi u ca mu matagada'a. Reve u damma mu, "Vu tara matagada'a reve vu tama yi. O una wa wu u ta dana alimu tsi ishiki, agba a atsuma a wu u ta dana okono."

¹⁰ Reve n tara matagada ma na u danai uguzu na ayi avu n tama yi. Avu u dana alimu tsi ishiki o una u va, agba ana n sodu niyi, reve wo o'wo okono gashi n ta shaama.

¹¹ Reve a damma mu, "Na vu 'yuwan vu ciga vu dammisa ili i na Asula o fofoi na waa yuwan na ama, ni ida, ne elentsu, waru na ngono suru."

11

Ama e re a na o'woi esu

¹ Reve n ushi aadanga o uritosu, avu Asula a damma mu, "Kara a 'yawa vu rito Aa'isamapada a Asula na masa'a, reve vu kece ama a na a ri pe a yuwusan aganda.

² Amma she vu rito agalaci a Aa'isamapada'a wan, adama a na amu Asula n ca ta de aza a na a usu numu shi ubata'a. A ta yuwan tsugono tsa lyuci va a'wan a ta'atsu na akapi.*

³ N ta lyungu ama e re a va, aza a na e enei ili i na i farai, adama a yuwan alajiya a amayun a va. O to oto itana i na o tso oto adama a atsumolangu waru a ta dana a yuwusan alajiya a va atsuma a a'wan a ta'atsu na akapi o ndolo."

⁴ Ama e re a na a yuwusan alajiya a adanshi a Asula e te isawan a makakan ma Asulazuva za na a yuwusan tsugono tsu uvadi mabula. Ama e re'e ele da danga zetun† re waru na wisawatan wi ifitila re.

⁵ Nna za ro yuwan mpolo n na waa amaton le, reve akina o uta a na le o kototo n'yuwatan n le. Tsunda tsa da Asula oo una za na yuwain mpolo n na waa amaton le suru.

* **9:16** Asoja 200,000,000 a dana ta lo. Laamba nda ta abunda wa'ashi. * **11:2** Atsuma a aatagada a nda mantsa ma na a zuwai a'wan a ta'atsu na akapi u ta nu ucira abunda lon. A yuwan ta ulinga na re koko'o. Ure u ro u na a yuwain ulinga na ayi da "mantsa na mantse me re na akapi a mantse." Ure u ro waru ayi da "woto amunga ne ejere," ure u ro waru ayi da "rana ukpakukupa nu ukpakure na kupotali" (1,260). Kalyuwa Wen. 11:3; Wen. 12:6, 14; Wen. 13:5.

⁶ A mantsa ma na a yuwusan alajiya e ikaka ya Asula, u ca le ta ucira a putsaa ni iro'i. Waru a ushi ta ucira u na a kambato mini mpasa, waru a zuwa cu'un wu mbala suru a amaton uvadi. A ta gura yuwan ili i nda a mantsa ma na a cigai suru.

⁷ Na ama e re'e o koto alajiya e ikaka i le, reve adodo a na o utai diga a akari a aru'un lungu-lungu a yuwan uvon ne ele. U ta lyuwa aci e le reve wu una le.

⁸ A ta vari lipu le o ure u gbain u lyuci u na a varai Zagbain le a akpata.† A kurato ta lyuci'i na Sodom† na Masar.

⁹ Ama suru, ni ida, nu ugundo, ne elentsu, a ta kalyuwa akwakwa e le. Agba aa lyawa za ro cido le shi, hali she na a yuwan rana ta'atsu na akapi.

¹⁰ Ama o uvadi suru a ta yuwan mazanga adama a na ama e re a nda a kuwai. A ta yuwan abuki reve waru a lyungulai ne'e, adama a na amasula e re a nda a zuwa ta ama o sowo atsumalima lon.

¹¹ Amma ana a yuwain rana ta'atsu na akapi, reve Asula a zuwa wivuwun u wuma atsuma a amasula e re'e waru. Reve a 'yon mishin, avu za na ene nle suru wu uwwa wovon lon.

¹² Reve amasula e re'e a uwwa abajini o udyo o utusa diga zuva adansa, "Tawai pa nda!" Reve a kara a tyo zuva atsuma e eleshe, n'yuwatan n le mishin a akanla e le.

¹³ Avu ida i ramo nu ucira avu aabaci a ta atsuma a abaci kupa suru a ramo atsuma a lyuci'i. Ama ukpakukupa ucindere (7,000) u da kuwai adama o uramosu wi ida u ndolo. Avu aza a na a buwai wuma a uwwa wovon lon, reve a ca Asula a na a ri zuva tsugbain.

¹⁴ Atsumalima e ire o koto ta, agba za va ta'atsu ta lo a tawa.

Aavana e cindere

¹⁵ Reve malingata ma Asula me cindere me ivula aavana a yi, avu mu uwwa nlingata ma Asula† ma zuva a yuwusan adanshi nu ucira adansa,

"Asula a tsu waru na za na u dangwai wo o'wo Zamawawa u ta nu ucira u na waa yuwan tsugono tsu uvadi suru, waru Asula a ta yuwan tsugono babu ukotu."

¹⁶ Reve azagbain ushin na aza a nashi, aza a na a ri nden a ndanata n tsugono a makakan ma Asula a kingyo nu urewesu u le e ida avu a yuwaan yi aganda.

¹⁷ Reve a damma, "Asulazuva Mogono me Ili Suru, za na ri wuma gogo, waru u ta wuma mantsa suru, tsu to godyusho wu a na voo rocosu tsu ucira wa wu, waru vu fara ta tsugono.

¹⁸ Ama o uvadi a yuwan ta upan na avu, amma gogo mantsa mo upan ma wu ma rawa ta.

Mantsa ma da na vee ge'eto akwakwa, avu vu tsupa agbashi a wu.

Vu ta tsupa amasula a wu na ama a akiza† a wu,

vu ta tsupa ama a na a uwuusa wovon wa ala a wu,

diga a za ke'en a tyo a zagbain.

Waru vu ta lungusa za suru na tawayi nu ulungusu atsuma o uvadi."

¹⁹ Reve Aa'isamapada a Asula de zuwa a kpatu'wa, reve e ene Akpati a Nzuwulai† pe. Avu a yuwusan imadatsu, na agiri'a, na tsata, nu uramosu wi ida na atayan a gbagbain.

12

Ka na aagangu

¹ Reve me ene iroci i gbain de zuva i na i zuwai za suru asalama. Ka dana ta lo, umuna u na gba wu nlay urana u da. U kuru ta ana a yi o woto. Wo oto ta ookokolo a na a ri ni italyo'o kupa ne ejere a aaci.

² U danu ta limatan, avu mola na atsumalima a limata'an a zuwa yi yisaali.

³ Avu me eneshi iroci i ro zuva, aagangu a gbain a shili na aci e cindere a na a ri na avana kupa. Aaci suru u ta na mokokolo.

⁴ Avu wizan wa yi u rada aabaci a ta atsuma a abaci e italyo'o a ta'atsu suru diga e eleshe'e, reve u vari le a tyo o uvadi. Avu aagangu'u e isawan a makakan ma ka'a adama u sodushi mawu'un nu u matsan yi.

⁵ Reve u matsan mawun mo ulobo, za na ri nu ucira suru u na waa yuwan tsugono tsa ama o uvadi u nda. Avu malingata ma Asula ma usa yi mawu'un reve u tewee Asula adama u danu a ndanata n tsugono tsa yi.

⁶ Avu ka'a u suma u uwa o ogozo, ubata u na Asula o fofoo niyi. A ta kalyuwa yi pe ulobonu hali a'wan a ta'atsu na akapi. †

⁷ Babu usan avu e temushi uvon de zuva: zagbain vu nlingata ma Asula Mika'ilu na nlingata ma yi ma Asula a yuwan uvon na aagangu'u, reve aagangu'u na nlingata ma yi fo a piri.

⁸ Agba aagangu'u u lyuwa aci shi, waru aa dashi lyawa yi obolo na nlingata ma yi a danu zuva shi.

⁹ Reve Mika'ilu obolo na nlingata ma yi mu utaa abajini a aagangu'u diga zuva reve a caco yi obolo na nlingata ma yi a tyo e ida. Aagangu a nda ayi da za na ri lo wuma nu ujimu. Ayi da za na a tsu de Mekerkesu ko Male. Ayi da za na aa lulumusa ama suru.

¹⁰ Avu mu uwwa nanza a yuwusan adanshi diga zuva na abajini o udyo adansa: "Gogo Asula a tsu a ta wawa ama a yi!

Gogo u ta yuwan ulinga nu ucira wa yi, avu waru u ca yi ndanata n tsugono na mogono!

Gogo Zamawawa[†] va yi to roco ucira wa yi a aci o uvadi!

Adama a na Mekerenkesu ma[†] dashi isawan ubata u na Asula a tsu a ri shi,

waru waa tawisaa aza a tsu agbashi na addama na ayin nu urana shi.

O utaa ta Mekerenkesu diga zuva!

¹¹ Ama a tsu a lyuwa ta aci e Mekerenkesu adama a mpasa m Magiri'i, obolo na alajiya e ikaka i na aa yuwusan.

Aa uwwusa wovon u na aa kuwa shi.

¹² I yuwan mazanga suru ndu adu na i ri nden zuva.

Agba adu na i ri nden atsuma o uvadi na a mala, i to sowo atsumalima lon.

Adama a na Mekerenkesu ma kara ta a cipa ya'la du,

waru u tu utsutsu,

adama a na u revei waa jima shi avu e isawaton yi."

¹³ Ana aagangu'u we enei a vari yi ta a cipa o uvadi, avu u teme a sabusa ka na matsain mawun mo ulobo'o.

¹⁴ Reve ka'a u ushi evelu a abajini a akuru tsara wu 'yawan a kamba ubata wa yi o ogozo. Ubata u na aa kalyuwa yi ulobonu hali a'wan a ta'atsu na akapi, [†] waru aagangu'u aa gura amaton yi shi.

¹⁵ Reve aagangu'u a puvu mini tsu udolu adama u lyuwa ka'a u kara na ayi.

¹⁶ Avu gba ida i kamba ka'a, reve u kpatu'wa unā wa yi reve u sodu mini ma na aagangu'u u puvuyi.

¹⁷ Reve aagangu'u u yuwan upan lon na ka'a, avu u kara a 'yawa u yuwan uvon na akapi a muwun mu ka'a, aza a na o toniyi ili i na Asula a dammai, waru o toniyi ikaka i na Yesu rito nle.

¹⁸ Avu aagangu'u e isawan a nge'en m mala.*

13

Aadodo a na o utai atsuma a mala

¹ Atsuma a alavu alavu a va avu me ene aadodo o utusa atsuma a mala. U ta na aci e cindere na avana kupa. Aavana suru a ta na mokokolo. Aaci suru u ta de ni idana ya aala i na yaa yuwusan adanshi a vama e ekere a Asula.

² Ayi aadodo a nda o rotso ta utasu, agba ana a yi a ta uga'an waru u ta ne eleme waru akpata a ana a yi a ta uga'an, gashi nama gbain vu una na a tsu de biya. Unā wa yi waru u rotso ta unā wu kamu. Aagangu a ca

ta aadodo ucira unata na za va yi, avu waru u ca yi ndanata n tsugono na mogono.

³ Aaci a ta a dana ta na aalana a wuntsu u na u rocoi a na o una niyi, agba wuntsu'u wi ina ta. Atsuma o uvadi vuma suru o'wo ta a asalama a aadodo o ndolo.

⁴ Suru nle a yuwaan ta aagangu o ndolo aganda, za na cayi aadodo ucira. Avu waru a yuwaan aadodo'o aganda reve a damma, "Babu za na ri tsa aadoda a nda! Babu za na aa gura lyuwa aci a yi."

⁵ Asula a lyawa ta aadodo o ndolo a yuwan uvadu nu ucira wa yi dada gba u yuwaan niyi adanshi a vama. Asula a lyawa yi ta u dana nu ucira u ndolo hali a'wan a ta'atsu na akapi. [†]

⁶ Avu u dana a yuwusaan Asula adanshi a vama. Waru wi isula ta ala a Asula, nu ubata u na u ri nden, obolo na aza a na a ri zuva suru.

⁷ Asula a lyawa yi ta u yuwan nlangi na ama a yi avu u lyuwa aci e le. A ca yi ta ucira u na u la'ai gundo, ne elentsu, na ama, ni ida suru.

⁸ Ama suru a ta yuwaan yi aganda, ele da aza a na a danai ala e le atsuma a aatagada a ama a wuma kafu a yuwan uvadi shi. Aatagada'a za Magiri'i ma na o unai da.

⁹ Vuma na ri na atsuvu, wu uwwa.

¹⁰ Za na Asula a dangwai adama e reme yi, e te reme yi.

Za na Asula a dangwai adama o una yi na matsun me pe'eni, a to una yi. Ayi nda u ta dansa ama a Asula a ciga a 'yuwan a kafa asuvu avu waru a dana nu ucavu wo okolo.

Aadodo e ire

¹¹ Waru me enishe ta aadodo o ro a na o utai diga e ida. U ta na avana e re gashi aza a magiri'i, dada gba u yuwain adanshi nu udyo wa aagangu.

¹² Ayi aadodo a nda wi isawan ta a makakan ma aadodo o ufuru, avu u yuwan ulinga na cu'un vu ucira na aadodo o ufuru a ri na ayi. Adama o ucira o ndolo a zuwa ta ama o uvadi suru a yuwaan aadodo o ufuru aganda, za na danai na wuntsu u na wu una niyi avu wi ina yi.

¹³ Dada waru gba aadodo e ire a yuwain abajini e iroci yi ili ya asalama. U zuwa ta akina a cipa diga zuva a tyo o uvadi, ama gba a akanla.

¹⁴ Asula a lyawa ta aadodo e ire a yuwan ili ya asalama a makakan ma aadodo o ufuru. Adama e ili ya asalama o ndolo, u gura ta lumā ama o uvadi. U zuwa le ta a ruma aamali a aadodo o ufuru, za na o unai na matsun me pe'eni agba u kamba ta wuma.

[†] 12:14 Wen. 11:2. * 12:18 Adanshi a Asula o ro a zuwa ta guzu nda atsuma o uguzu wa 17, ozo o ro gba tsunda tsa da a zuwa nle, cine uguzu wa 18 u ri. Akapi a Adanshi a Asula gba shi idanshi i nda atsuma a aadiva a 13 uguzu wa 1 u da a zuwa nle. [†] 13:5 Wen. 11:2.

¹⁵ Asulā a lyawa tā aadodo e ire a yuwan aamali'i adama wo o'wo wuma, adama waru u gura yuwan adanshi waru u gura zuwa le o una aza a na a yuwaan niyi aganda shi.

¹⁶ A zuwa tā ama suru a yuwan rotsu o ukere usa'ani ko e icin i le, ko ama a gbagbain a da ko muwun, ko aza o utsuru ko alambi, ko agbashi ko aza a na a ri agbashi shi.

¹⁷ Aza a na a ri na rotsu da goon aa lyawa a tsula waru ele da goon aa lyawa a wina. Ayi urotsu u nda ayi da urotsu wa aala a aadodo ko laamba na ee isawan a aala a yi.

¹⁸ U to lobono vu tsura ugbozu adama vu reve laamba va aadodo'o! Na vu ri nu ugbozu, vu te reve yi. Laamba va yi ayi da ukpakutali na kupotali na aza a tali (666), waru laamba'a u ta a nden ma aala a vuma.

14

Magiri'i na ama a yi

¹ Ayu me ene Magiri'i mishin a Masasan ma Sihiyona.*† Ama ukpakukupa ukpaku nu ukpakukupa amunga nu ukpakukupa unashi (144,000) a dana ta mishin obolo na ayi. Ele da aza a na a danai e icin i le ala a Magiri'i na Dada va yi.

² Mu uwwa ta nanza a adanshi de zuwa. Ufyo wa yi u rotso ta ilama i mini ma abunda ma na mo ocusho ko tsa tsata tsu ucira. U shon ta gashi mesun ma ama a abunda a wa'asa ikumburu.

³ Ele da ama ukpakukupa ukpaku nu ukpakukupa amunga nu ukpakukupa unashi (144,000) a ta mishin zuzu na ndanata n tsugono, obolo ni ili i wuma i nashi, na azagbain. A dana ta a canasa ishipe i sa'avu, za na babu za na aa gura rito yi, she ele goon. Ele da aza a na a tsupayi o utaa nle atsuma a ama o uvadi suru.

⁴ Ele da ama a na a lyawai aciyele cece a na a 'yuwain a yuwan tsipere, adama o ndolo a da a ri cece. O toni ta Magiri'i ubata u na u tyoyi suru. A tsula le ta atsuma a ama reve a ca le tsa makuda ma kucci vu ufuru, reve a ca Asula na Magiri'i'i.

⁵ A tsu yuwan epen shi, waru a ri nu unusu shi.

Ningata ma Asula n ta'atsu

⁶ Ayu me enishe malingata ma Asula ma 'yawan zuwa lon. U ciga ta u damma ikaka ya Alabari a Sa'anit a na a ri n koto shi a tyo ubata wa aza a na a ri pe nden atsuma o uvadi, ele da ida, na gundo, ne elentsu, obolo na akapi a ama a na buwai.

⁷ Reve u damma na abajini o udyo, "I ciga i 'yuwan i ca Asula tsugbain avu i yuwan adanshi a tsugbain tsai yi. Adama a na

mantsa ma yuwan ta a na wee ge'eto ama o uvadi suru. I ca yi tsugbain, adama a na ayi da u yuwain uvadi na zuwa, mala ne esu a mini a na o utusa e ida."

⁸ Reve malingata ma Asula me ire ma 'yawan zuwa cine za vu ufuru yuwain avu u reme adansa, "Abajini a lyuci a Babila a riya ta! Ayi lyuci gbain da za na tsipere tsai yi tsa zuwai ida suru a yuwain ili yi idaba. U yuwan ta gashi wo o'woto le ta ososowi na tsipere tsai yi, ili i nda i ta zuwa Asula a ca le atsumalima."

⁹⁻¹⁰ Ayu waru malingata ma Asula ma ta'atsu u toni le, a saalasa, "Ama a na a yuwayin aadodo o ndolo aganda suru avu waru a yuwaan aamali a yi aganda, a ta nu urotsu wa aadodo e icin i le ko e ekere e le. Asula o to sowoto le masayan ma inabi mo oforo ma yi. Masayan ma nda a sula yi na mini shi, waru Asula na aciyayi a da a tsuyin oforo a yi atsuma o mokoto mo upan mo ndolo. Cu'un va ama o ndolo o to sowo atsumalima na akina† a makula a farinwuta lon a makakan ma nlingata ma Asula ma akiza obolo na Magiri'i'i.

¹¹ Akina a na aa kulato le u to o'wo babu ukotu. Ama a na a yuwayin aadodo o ndolo aganda obolo na aamali a yi waru a ri nu urotsu wa ala a yi a lipu le, atsumalima o to obolo ne ele ayin nu urana."

¹² Ili i nda suru u ta dansaa aza e Itoni a yuwan ankuri atsuma a nden n le. Ama a nda ele da aza a na a yuwain tsutoni na wila wa Asula, avu waru o toni Yesu na amayun.

¹³ Ayu mu uwwa udyo zuwa adansa, "Dana ili i nda: Aza aba'un a da aza a na a kuwai diga gogo a 'yawa adama e Itoni yi Zagbain!"

Reve Ruhu usu, "Ee, a te ivuwan atsuma a linga va atsumalima a na a yuwusan, linga sa'ani le na a yuwusain to toni le."

Ugasa wu uvadi

¹⁴ Dada n kalyuwai, avu me ene eleshe a uri. Ili i na i rotsoi vuma dana ta nden de e eleshe'e. U ta no ookokolo a zinariya a aaci a yi waru u ta nu ugonu wa alya uguzu o ukere wa yi.

¹⁵ Ayu waru malingata ma Asula mo ro mo utai atsuma a Aa'isamapada, avu u saalaa vuma na ri nden e eleshe na abajini o udyo, "Fara ikani nu ugonu wa wu. Ili i na i lobono i kana atsuma o uvadi e ina ta de, gogo da mantsa ma na wu ntsayi o golofo le."

¹⁶ Ayu za na ri nden e eleshe'e u rono ugonu wa yi, dada gba u kanai ca'an vu uvadi.

¹⁷ Ayu me enishe malingata ma Asula me ire za na utai de a Aa'isamapada a zuwa,

* 14:1 Sihiyona aala o ro a Urishelima a da, ubata u nda u ta yuwusan adanshi adama a abajini a lyuci va ama a Asula.

waru u danā tā nā matsun ma alya o ukere wa yi.

¹⁸ Avu waru malingata mā Asulā mo ro ma ta'atsu, za na ri nu ucira e ekere a akina, wu utā de a masa'a. Ayi malingata mā Asulā ma nda u de tā malingata mā Asulā me ire adansa, "Tara matsun ma wali mā wu avu vu pada ataci† a alya o uvadi adama a na limatan va yi e ina tā."

¹⁹ Dada gba malingata mā Asulā† mā vutalāi matsun mā yi atsumā o uvadi. Dada u bolotoi limatan na ri pe atsumā o uvadi a tyo ubatā u na o kpoko nle. Ne da gba Asulā o tsu kpoko aza e iwuya nā waa casu le oforo.

²⁰ O kpoko tā muwun ma ataci'i a alanga a lyuci gbain, avu mpsa mu utā ubatā u na o kpoko nle gashi udolu u na u ri imili ukpakure (200) uga'an nā aru'un ana uton.

15

M6alā n cindere mu ukosu

¹ Avu me enishe abajini e iroci de zuva a na a zuwai ama suru o o'woi a asalama. Nlingata mā Asulā n cindere m 6ana tā m6alā n cindere mu ukosu. Nā Asulā o koto a casu ama oforo nā m6alā n ndolo, wā dāshi yuwan upan waru shi.

² Reve me ene ili i na i rotsoi mala mā madubi* ma na a jambarai na akina. Avu waru me enishe aza a na a lyuwai aci a aadodo nā aamali a yi, ayi da aadodo za na a danai aala a yi nā laamba. A danā tā mishin zuzu nā mala mā madubi, waru a guzā tā ikumburu i na Asulā a ca nle.

³ Reve a cana ishipa i na Musa† aagbashi a Asulā a canai avu waru a cana ishipa i na Magiri'i ma canai, adansa, "Avu da Asulazuva Mogono me Ili Suru, vu ta yuwusan abajini abajini e ili ya asalama.

Vu ta yuwusan tsugono tsu uvadi u nda suru.

Atsumā e ili i na vaa yuwusan suru amayun a da obolo nu ulobonu.

⁴ Vuma suru ta ca wu tsugbain, Asulazuva! Ama suru a ta damma, 'Vu tā nā tsugbain nu ucira.

Babu vuma na ri na akiza, she avu goon.

Ama o uvadi suru a tā tawā a yuwaan wu aganda.

Ama ene tā mejege me ili i na vu yuwain suru.' "

⁵⁻⁶ Avu me ene de zuva, nlingata mā Asulā n cindere aza a na a 6anaī m6alā n cindere o utā pe atsumā o Upasu wa Akiza† a Aa'isamapada. Za suru oto tā itana i uri i na i danai a madala, a kanda'wā tā amuna a na a dāvai nā zinariya a nkakan n le.

* 15:2 Ayi "madubi" ayi da Ashingini a tsu de "masukaci".

⁷ Atsumā e ili i wuma i nashi i ndolo za tā ca tā malingata mā Asulā biti aakwanu a zinariya tapu nā atsumalimā a Asulā, za na ri nā wuma u babu ukotu, a tsun atsumā o uvadi.

⁸ Avu Upasu wa Akiza'a u shiwan nā mikyon n na moo utusa diga de ubatā u tsugbain tsā Asulā nu ucira wā yi. Babu vuma na aa gura uwa pe atsumā a Aa'isamapada o ndolo she nā m6alā n cindere n na nlingata n cindere n ndolo n tawayi n koto.

16

Akwanu o upan wā Asulā

¹ Mu uwwa tā abajini o udyo de a Aa'isamapada a dansaa nlingata mā Asulā n cindere'e, "Yawai yo oco akwanu e cindere o upan wā Asulā'a atsumā o uvadi."

² Dada malingata mo ufaru mā 'yawai dada wo oco ili i na i ri pe atsumā a aakwanu a yi atsumā o uvadi. Dada dodi vu m6alā mu usan lon o utāi a lipu va aza a na a danai nu urotsu wu aadodo'o waru a yuwayin aamali a yi aganda.

³ Avu malingata me ire mo oco ili i na i ri pe atsumā a aakwanu a yi a tyo atsumā a mala, dada gba mala mo o'woi mpsa gashi mpsa mā aakwakwā a vuma, reve ili i na i ri pe wuma atsumā a mala'a suru a kuwa.

⁴ Reve malingata ma ta'atsu mo oco ili i na i ri pe yi atsumā a aakwanu a yi a tyo atsumā o dolu ne esu a mini, reve a kambā mpsa.

⁵ Dada mu uwwai malingata ma na māa kalyuwusa mini ma dammai, "Avu da Asulā a Akiza.

Avu da vu ri wuma gogo, waru vu tā lo wuma kuci!

U tu ulobonu u na vee ge'eto uvadi tsunda.

⁶ Aza e iwuya a zuwa tā mpsa ma ama a wu nā ma amasulā n yene.

Adama o ndolo a da vu ca nle mpsa o sowoi. A tsurā tā ili i na a cigai!"

⁷ Avu mu uwwa udyo o utusa diga a masa'a adansa:

"Ee, Asulazuva Mogono me Ili Suru, Ure u na vu tsu ca ama e iwuya oforo amayun a da waru wu ntsaa tā."

⁸ Avu malingata mā nashi mo oco aakwanu a yi zuva vu urana, avu Asulā a lyawa urana'a wu vava ama nu usuduwu wā yi.

⁹ Avu abajini o usuduwu wu vava ama suru, dada a yuwayin ala a Asulā adanshi a vama, za na tawayi nā m6alā n ndolo. Nā ne suru a 'yuwan tā a vadala o unusu u le avu waru a 'yuwan a cuwa tsugbain tsā yi.

¹⁰⁻¹¹ Avu malingata ma tawun mo oco ili i na i ri pe atsumā a aakwanu a yi a ndanata n tsugono tsā aadodo, reve ida i na waa yuwusan tsugono tso o'wo irugba. Ama a na a danai pe a danā tā a magaga ma anga

me le adama a na antsu e le a ta a mbala lon. Na ne suru a yuwaan ta Asula adanshi a vama† reve a 'yuwan a vadala a kambu ubata wa Asula tsara a lyawa iwuya i le.

¹² Dada waru malingata ma tali mo ocoi ili i na i ri pe atsuma a aakwanu a yi a tyo a abajini o Udolu wa Yufiriti dada mini mo udolu'u u 'yewei. Ni ili i ndolo i fara, dada ngono diga asana aa tawa na asoja e le.

¹³ Avu me ene otoni a lima a ta'atsu a na o rotsoi opodo. A to utusa o una wa abajini a aagangu, na o una wa aadodo o ufaru na waru o una wa aadodo e ire vumavasula ve epen.

¹⁴ Ele otoni a lima† a nda a ta nu ucira u na aa gura yuwan iroci yi ili ya asalama. A 'yawa ta bata o ngono mu uvadi suru, tsara o boloto le ubata u ta tsara a yuwan uvon na Asula Mogono me Ili Suru a abajini o urana u na wee ge'eto ama.

¹⁵ Reve Zagbain damma, "Zuwai atsuvi! N ta lo a tawa cine vivu tsu tawa vuma babu urevu. Asula a ta zuwaa vuma na ri e ipiri ni itana ya yi ufofu aba'un, adama u wala atabu ama e ene atabu a yi, wu uwwa wono wan."

¹⁶ Avu otoni a lima'a o boloto ngono'o ubata u ta, ubata u na a tsu de Amagedon na Tsuyahuda.

¹⁷ Avu malingata me cindere mo oco ili i na i ri pe atsuma a aakwanu a yi de e eleshe. Dada Asula a yuwain adanshi na abajini o udyo diga de a ndanata n tsugono atsuma a Aa'isamapada, adansa, "N koto ta ili suru."

¹⁸ A yuwan ta imadatsu na agiri'a na tsata tsu abunda, dada gba ida i ramoi nu ucira u na u la'ai aza a na aa yuwusan hali na Asula a yuwain vadilima atsuma o uvadi.

¹⁹ Abajini a lyuci o ndolo e ne'eshen ta toto uta'atsu, reve ilyuci i ro atsuma o uvadi a ramo suru suru. Avu u cuwan na nusu lyuci gbain va Babila, avu waru u zuwa ama a Babila o sowo oforo a na a ri atsuma o mokoto mo upan ma yi.

²⁰ Ana ida i jingadai tsundolo, ida i memere ma mini suru na nsasan m bete'we ta.

²¹ Reve abajini abajini a atayan a riyaa ama diga zuva. Ume wa atayan u rawa ta uritowu wu ume ukpaku.* Amma adama a na Asula a lyunguwa nle na atayan tsara u ca le atsumalima lon ama a yuwaan yi ta adanshi a vama.

17

Aashakala a ka obolo na aadodo

¹ Avu malingata ma ta atsuma a nlingata n cindere n ndolo aza a na a ri na akwanu e cindere u tawa ya'a va reve u damma mu, "Tawa, n to roco wu cine aa ca aashakala a

na ama suru e reve atsumalima, ayi dada abajini a lyuci a na a suwai zuzu na dolu va abunda.

² Ngono mu uvadi n yuwan ta tsipere na ayi, waru ulambu u wono wa yi u zuwa ta ama suru o o'wo gashi ososowi a mara atsuma a tsipere tsu yi."

³ Avu atsuma a alavu alavu'u a na Ruhu roco numu, reve malingata ma Asula ma tara mu a tyo o ogozo. Dada me enei ka ro nden a aadodo a saan. A dana ta wisulusa wa Asula a lipu va aadodo'o ubata biti, waru u dana ta na aci e cindere na avana kupa.

⁴ Ayi ka'a wo oto ta itana i tsugono i na i ri sawin dagn-dagn na aza a na a ri saan. Waru wo otowiso ta ili i na a yuwain na zinariya, na atali a madala icu'un icu'un ni iyedi yi ikebe.† O ukere usa'ani wa yi u ta lo na mokoto ma zinariya ma mara tapu, ayi dada ili yi idaba ya abunda na tsipere tsa na waa yuwusan.

⁵ A cin va yi a dana ta de aala a na a ri nu urevu wu usokowu, "Amu da Babila vu ucira, mma va ashakala suru suru, mma va aza a na a yuwusan ili yi idaba suru suru atsuma o uvadi."

⁶ Reve me ene ka'a u sowo mpasa ma aza a na a yuwusan adanshi a sa'ani a Asula, aza a na a unai adama a na a danai uguzu na Yesu ugbamu. U zuwa yi ta wo o'wo ososowi.

Ana me ene niyi mo o'wo ta a asalama lon.

⁷ Dada malingata'a me ece numu, "Nye i zuwai vu ri a asalama? N ta damma wu ili yu usokosu yi ka nda obolo na aadodo a na u kumbai, za na ri na aci e cindere na avana kupa.

⁸ Ayi aadodo a na ve enei nda gogo u dana ta wuma, amma gogo aakwakwa a da. U ciga ta motaa atsuma a aakari a aru'un lungu-lungu, reve u kara a tyo ubata u na Kristi Zamawawa† oo kototo yi suru suru. Ama a na a ri pa o uvadi u nda, aza a na Asula a danai ala e le atsuma a aatagada a ama a wuma shi ana a yuwain uvadi, a ta yuwan asalama abunda na a kalyuwa aadodo'o. U dana ta wuma, agba gogo u tu ukwa, agba u ta kambisa wuma.

⁹ "I ciga ta okolo a sa'ani o urevu tsara i reve ili i nda. Ele aci e cindere o ndolo ele da agadi e cindere a na ka ndolo ri nden. Aci o ndolo waru ngono n cindere n da a dansa.

¹⁰ Ngono n ton n riyu ta de, gogo za va tali da ri o tsugono, za ve cindere koto u tawa shi, agba tsugono tsu yi tsaa jima shi.

¹¹ Ayi aadodo u dana ta wuma, amma gogo aakwakwa a da, waru ayi fo ayi da mogono ma kunla. Atsuma o ngono n cindere n ndolo n da wu utai, waru u ta pe a mmalu a tyo ubata u na oo kototo yi suru suru.

* 16:21 Ume wa atayan u la'a ta ume u bufu siminti.

12 “Ele avana kupa a na ve enei, ele da ngono kupa n na koto a yuwain tsugono shi, agba a ta tsura ucira u na aa yuwan tsugono tsu ngono obolo na aadodo hali rumu ta.

13 A ta usu a ca yi ucira na tsugono tse le.

14 A ta yuwan uvon na Magiri'i, agba Magiri'i mo ndolo ma ta lyuwa aci e le adama a na ayi da Zagbain a aci a azagbain na Mogono mo ngono suru suru. Ama a yi ele da aza a na u deyi waru u dangwa le ta waru a ta kurusu yi na amayun kuci.”

15 Ayu malingata'a ma damma mu, “Dolu na ve enei, bata na aashakala a ri nden da, ele da obolo a ama, ni ida, ne elentsu, na gundo.

16 Avana kupa na aadodo a na ve enei a ta 'yuwan aashakala'a. A ta usa ili i na u ri na ayi suru avu a lyawa yi ata'u. A ta yanzala lipu va yi reve a tama yi, reve waru o koso kulato akapi a lipu va yi na akina.

17 Ngono kupa nda n ta yuwan ne adama a na Asula a zuwa le ta a yuwan ili i na u cigai. Adama o ndolo a ta usu suru nle a ca aadodo o ndolo ucira u na woo o'wo le mogono. A ta yuwan tsutoni na aadodo o ndolo hali mantsa ma na Asula a zuwa ifobi ya yi i shiwan.

18 Ayi ka na ve enei ndolo ayi da abajini a lyuci a na a ri nu ucira za na mogono ma yi mo o'woi mogono e ekere o ngono e ida suru atsuma o uvadi.”

18

A lungusa ta Babila

1 Ana alavu alavu a na me enei ka na kumbai aadodo o ndolo a karai, dada me enei malingata ma Asula mo ro a macipa diga zuva. U ta nu ucira lon, avu ekan a gbain o uta diga ya'a yi, reve wi ikana uvadi.

2 Reve u saala nu ucira:

“Abajini a lyuci va Babila a langa ta suru suru.

Ama a buwa pe shi, otoni a lima icu'un icu'un i da i ri pe na nden. Waru nnunu mi idaba icu'un icu'un i da i ri pe na nden.

3 Ida suru o o'wo ta ososowi a mara ma yi, ayi da maluwa ma tsipere tsu yi. Ngono mu uvadi suru n yuwan ta tsipere na ayi,

waru aza a awina a tsu tsura ta ikebe ya abunda adama a na u cigai ili i sa'ani ya abunda.”

4 Ayu mu uwvisa udyo u ro diga zuva adansa:

“Ama a va, utai atsuma a lyuci gbain ndolo, tsara i yuwan unusu cine ayi u yuwain wan, tsara waru i tsura oforo cine ayi wa tsura wan.

5 Nusu va yi rawa ta aaganga o obolo a na a rawai de zuva,

waru koto Asula e icina ni iwuya i na u yuwusain shi.

6 I ciga i 'yuwan i yuwaan yi cu'un vi ili i na u yuwain

cine u yuwain a tyo e ekere a akapi.

Amayun, i tsupa yi toto ure na cu'un vu unusu u na u yuwain.

I ciga i 'yuwan i tsun mara ma na ma ri nu ucira toto ure o mokoto ma yi,

cine u foboyi akapi.

7 U ca ta aciyayi tsugbain lon,

avu waru u tsura ili i na u cigai suru.

I ca yi atsumalima na atsumolangu lon.

U ta yuwusaan aciyayi uvadu, avu u damma,

'Apa mu nden, amu ka da na n ri a yuwusan tsugono.

N ri na vali na aa kuwa mu shi,

adama o ndolo ma shon adama a yi shi.'

8 Adama a na Babila ka 'yasain avangaci tsundolo,

waa jima shi,

avu Asula a ca yi atsumalima nu ubanakun,

avu waru ama a yi a kuwa,

waru u ta yuwan ambululu.

Akina a ta kulato yi,

adama a na Asula a na ee ge'eto yi,

a ta nu ucira.”

9 Ngono mu uvadi n na n yuwain tsipere na ayi reve a lyuwa atsuma o utsuru wa yi, e te ene mikyon m magugwa ma akina za na aa lyuwa yi, a ta shon reve a yuwan atsumolangu adama o ndolo.

10 E isawan ta alanga, adama a na o to wovon a na o to sowo atsumalima cine woo sowuso. A ta damma,

“Atsumalima!

Cine wa da danci wu na atsumalima,

abajini a lyuci na lyuci vu ucira Babila,

adama a na atsuma a rumu ta oforo a tawa wu ta!”

11 Waru aza a awina atsuma o uvadi a ta shon waru a yuwan atsumolangu adama a yi, adama a na babu za na aa tsula itana i na aa winasa.

12 Apa ili'i: zinariya, na azurufa, na atali a madala e ikebe,† ni iyedi yi ikebe,† ni itana i na i la'ai aza a na a yuwain na tsikilu, ni itana i na i ri sawun daan-daan, ni itana yu ulobonu i na i ri saan, na danga icu'un icu'un i na i ri na maguru mo uyo'o lon, na akapi e ili i na a yuwayin na anga a agiwa na danga vi ikebe, na rumushili, ni irumu, na atali e ikebe o usaa,

13 ni ili i maguru† i na a tsu de furenkisent† na mur† adama o usa'an, waru adama a masa'a, waru adama o usukumu a lipu, na masayan ma inabi, na mani'in, na yira, ni ishina, ni inan, ni ikyon, ni ido, obolo ni

ikeke yi ido i na a tanusu itana, obolo na agbashi, na ama a na e remei ubata o uvon.*

¹⁴ Aza a awina a ta damma yi, "Ili i sa'ani i na vaa zuwusaa okolo suru o koto ta, waru ili i na yaa zuwusa wu vo o'wo ulobonu a puwan ta, vaa dashi tsura le waru shi!"

¹⁵ Aza a awina, aza a na a tsurai utsuru adama a na a winaa niyi itana'a, e te isawan alanga na ayi, adama a na a ri e iladi i na oo sowo atsumalima cine ayi woo sowuso. A ta shon avu waru a yuwan atsumolangu.

¹⁶ A ta damma: "Atsumalima! Atsumalima a ta cina wu avu abajini a lyuci a nda!

U danan ta o otosu itana yi ikebe, ni itana i sawun dan-danan, ni itana i na i ri saan lon.

U oto ta waru ili i na a yuwain na zinariya, na atali a madala e ikebet icu'un icu'un!

¹⁷ Atsuma a rumu ta avu a lungusa utsuru wa yi suru!"

Zagbain vu uluwu u wantsun u gbain suru na alingi a yi a te isawan alanga na ayi. Waru aza a na a yuwusan mmalu atsuma a antsun a mala a te isawan alanga na ayi, ne da fo aza a na a yuwusan pe awina e itana i na a tawayi atsuma a antsun.

¹⁸ A ta saala lon ne e ene mikyon ma akina ma na maa lyuwa yi, "Koto a yuwan cu'un va abajini a lyuci vu mgbain nu ucira tsunda shi!"

¹⁹ A ta tsun mabula a aci e le tsara o roco a ta na atsumolangu. Waru a ta damma:

"Atsumalima, Atsumalima a ta cina wu avu abajini a lyuci! Abajini o utsuru a yi a zuwa tsu ta suru ntsu tso o'wo nu utsuru.

Gogo atsuma a rumu ta o koto ta suru."

²⁰ Adu aza a na i ri zuva,

i yuwan mere,

adama a na Asula a lungusa ta de Babila.

Adu ama a Asula, obolo na ajiya na aza a na a dansa ikaka ya Asula i zangana.

Adama a na Asula e ge'eto yi ta adama e ili i babu ulobonu i na u yuwaan ndu.

²¹ Reve malingata mo ucira ma tara aatali a gbain, gashi aatali a yira, avu u vari yi atsuma a mala reve u saala:

"Babila, avu lyuci gbain, cine n variyi aatali a nda, ne da Asula aa lungusa wu nu ucira u gbain! Ama aa dashi ene lyuci nda waru shi.

²² Ko za aa dashi uwwa ama a wa'asa ikum-buru shi,

ko ndobiya shi,

ko ama e ivulusa papin ko avana shi.

Ko za aa dashi yuwan ulinga atsuma a wu shi.

Waru ko za aa dashi uwwa ilama i yira shi.

²³ Ko za aa dashi ene ekan e ifitila a wu shi.

Waru ko za aa dashi uwwa uduyo u vali ko ka a yuwusan lolo shi.

Aza a awina e itana a shi ta a la'a ama o uvadi suru ucira.

Tsuboci tsa wu tsa pusaan ta ama o uvadi suru ugbozu.

²⁴ Asula a ca ta Babila atsumalima

adama a na wu unai amasula,

na ama a Asula suru.

Ee, Babila una ta akapi a ama atsuma o uvadi suru."

19

Ama a na a ri zuva a yuwaan ta Asula ica

¹ Ana malingata mo ucira'a mo kotoi adanshi, reve mu uwwa mesun ma abajini o obolo a ama zuva a yisaali:

"A cuwa Asula!

Iwawi, na tsubgain, nu ucira za va Asula a tsu a da!

² Cine waa casu ama e iwuya oforo amayun a da waru wu ntsaa ta.

Wi isawaton ta cine waa ca aashakala o ucira o ndolo atsumalima,

za na zuwai ama o uvadi a nda a yuwain tsipere na ayi.

Asula a tsupa yi ta adama a na wu unai agbashi a yi."

³ Reve waru a saalisa:

"A cuwa Asula!

Mikyon ma akina n na n kulato lyuci gbai'in

n kara ta a gawusan babu ukotu!"

⁴ Avu azagbain ushin na aza a nashi obolo ni ili i wuma i nashi a kadato avu a yuwaan Asula aganda, za na danai nden a ndanata n tsugono. Avu a damma, "Ami!† Tsu cuwai Asula!"

Abuki o lolo a Magiri'i

⁵ Reve mu uwwa nanza e dewu atsuma a ndanata ma Asula'a, adansa:

"Suru ndu aza a na a ri ama a gbain

na aza a na a ri azagbain shi,

suru ndu aza a na aa yuwusaan Asula aganda

damma niyi, 'Tsu ca wu ta tsubgain.' "

⁶ Reve mu uwwa mesun ma abajini o obolo a ama zuva a yisaali. U ta gashi magugwa ma abajini a mini a riyisa na mesun ma tsata ma gbain. Mu uwwa le ta adansa:

"Cuwai Asula!

* **18:13** Atsuma e ili i maguru o folo ta na mur na furenkisen, ili i ta i da na aza a na aza o urevu a tawayi Yesu une'e.

Adama a na *Asulazuva* a tsu, Mogono me ili suru suru, Mogono ma da!

⁷ Tsu yuwain mere

reve waru tsu zanganai.

Tsu cuwai tsubgain tsa yi!

Adama a na mantsa ma yuwan ta

ana aa yuwan abuki o lolo a Magiri'i'i.

Kasa'avu va yi fofo ta aciyayi adama o ndolo.

⁸ *Asula* a ca yi ta utugu u lolo,

u na u la'ai utugu u na a yuwain na tsikilu, waru u ta cece a madala."

(Utugu'u ayi da ili i sa'ani i na ama a *Asula* aa yuwusan.)

⁹ Reve malingata ma *Asula*'a ma damma mu, "Vu dana ili i nda: *Asula* a ta zuwaa za suru na a banuyi a tyo ubata wa abuki o lolo a Magiri'i'i aba'un." Avu waru malingata'a u dammisa, "Ili i nda i na *Asula* a dammai amayun a da."

¹⁰ Avu n kadato a makakan ma malingata'a adama n yuwaan yi aganda, amma avu u damma mu, "O'o, she vu yuwaan mu aganda wan! Amu aagbashi a da tsa wu na aza e Itoni, aza a na a guzai amayun e ili i na Yesu palu'wai. I yuwaan *Asula* aganda!"

Adama a amayun a na Yesu palu'wai ayi da i zuwai ama aa yuwusan adanshi e ikaka ya *Asula*.

Za na kumbai do uri

¹¹ Reve me ene zuva ukpatu'u, na do uri lo mishin. Waru za na danai ukumbu o do'o aala a yi gba Za va *Afula* na Amayun. U tsu yuwan ta uge'etosu mejege waru u tsu yuwan ta uvon u na wu ntsayi.

¹² Esu a yi a danai ta a madala gashi akina, waru wo oto ta okokolo a abunda. A dana ta aala a lipu va yi, agba ayi da goon u revei urevu wa yi.

¹³ Avu wo oto atugu a gbagbain a na a tsupuyi atsuma a mpasa. Aala a yi a da "Aadanshi a *Asula*."

¹⁴ *Asoja* a zuva a kumba ta ido i uri waru o tonishi yi ta. O oto ta itana i uri, aza a na a la'ai aza a na a yuwain na tsikilu, waru a ri cece.

¹⁵ Avu matsun me pe'eni ma wali mo uta o una wa yi, reve u yuwan ulinga na ayi u lyuwa aci e ida. U ta yuwan tsugono tse le na aadanga a rumu. U to roco ucira wu upan wa *Asula* Mogono me Ili Suru, nu u kpoko umatsun u inabi ubata u na o kpokoso masayan.

¹⁶ Ubata wa atugu a gbagbain a na a palai aagutsu a yi, a dana ta:

MOGONO MO NGONO NA ZAGBAIN VA AZAGBAIN.

¹⁷ Reve me ene malingata mo ro mishin pe o urana. Avu u yuwaan asala a na a ri a tsu'yan zuva suru adanshi na abajini o ufoyo: "Tawai! I boloto adama i lyuwa

ilyalya ya abunda ya abuki a na *Asula* oo fofo!

¹⁸ Tawai! Yi kada lipu vu ngono, na nan yali a asoja, na asoja, obolo na lipu vi ido na aza a na a tsu kumba le. Tawai! Yi kada lipu va ama suru: aza a na a ri agbashi na aza a na a ri agbashi shi, na azagbain, na aza a na a ri azagbain shi!"

¹⁹ Avu me ene adodo obolo na ngono mu uvadi suru, obolo na asoja e le o bolotosu adama a yuwan uvon na za na kumbai do'o na asoja a yi.

²⁰ Reve e reme adodo'o, obolo na vumavasula ve epen za na yuwaan niyi ulinga wa asalama. (U yuwan ta ulinga wa asalama o ndolo adama u pusan aza a na a danai nu urotsu wa adodo'o aza a na a yuwayin aamali a yi aganda.) Adodo'o na vumavasula ve epe'en a vari le ta wuma atsuma a mala ma akina ma na ma kulusa na farinwuta.

²¹ Za na ri ukumbu zuva vu do'o wu una ta asoja'a suru na matsun me pe'eni'i ma na ma danai o utusa o una wa yi. Avu asala a kada lipu le suru hali atsuma e le o o'wo bafa-bafa.

20

A'wan ukpakukupa

¹ Ana za na kumbai do uri lyuwai aci a adodo'o, na vumavasula ve epe'en, obolo na asoja e le, reve me ene malingata ma *Asula* a cipusa diga zuva, u guza ta akani o ugbamu na makpatu'utsu ma aakarai a aru'un lungu-lungu.

²⁻³ Avu malingata'a me reme aagangu'u, za na danai yo diga de za na fo a tsu de Mekerencesu ko Male. Avu u tara akani'i avu u takpara yi. Reve u vari yi atsuma a aakarai a aru'u'un. Avu u katsu unantsu wa aakarai a aru'u'un na makpatu'utsu ma na u danai na ayi uguzu o ukere, reve u to unantsu'u cine za lo na aa gura kpatu'wa yi shi. Na Mekerencesu ma ciga ma 'yuwan u dana pe hali a'wan ukpakukupa (1,000). A mantsa mo ndolo, waa gura luluma ama o uvadi shi. Na a'wan o ndolo o koto, avu malingata'a ma bada yi mantsa wa'a.

⁴ Reve me ene ndanata n tsugono na abunda, waru aza a na a ri de nden aza a na *Asula* a cayi ucira u na aa yuwan tsugono tsa da. Kwisa wa aza a na n'yuwatan n kukodoi a aci e le a da adama a na a dammai ikaka ya Yesu obolo na adanshi a *Asula*. Ama a nda a yuwaan adodo'o ko aamali a yi aganda shi, waru a ushi urotsu wa yi e icin i le ko e ekere e le shi. A kamba ta wuma reve a danu a ndanata n tsugono'o, avu a yuwan tsugono obolo na Kristi Zamawawa hali a'wan ukpakukupa (1,000).

21

⁵ Ayi nda ayi da mantsa mo ufaru ma na Asula aa 'yasan ama diga o ukwa. (Akapi a akwakwa aa kambu wuma shi, hali she na a'wan ukpakukupa o ndolo o koto.)

⁶ Aza a na Asula a 'yasan atsuma o ukwa a mantsa ma nda a yuwan ta mazanga lon, ele ama a yi a da. Oo kototo le atsuma a mala ma akina shi, za na o'woi ukwa we ire. O to o'wo nan ganu avu a yuwaan Asula na Zamawawa va yi na u dangwai aganda, reve a yuwan tsugono obolo na ayi hali a'wan ukpakukupa (1,000) o ndolo.

Asula a lyuwa ta aci a Male

⁷⁻⁸ Nna a'wan ukpakukupa'a (1,000) o koto, malingata'a ma ta bada Male ubata u na wu nla niyi. Reve wu uta avu u pusaan ama e ida aza a na a bazai atsuma o uvadi ugbozu. Ida i nda i da a tsu de Gogu na Magu. Male'e mo to boloto le ubata u ta, ubata u na aa yuwan uvon. A ta dana abunda a na za lo aa gura kece le shi.

⁹ A baza ta suru atsuma o uvadi reve a kandaruwa uvalata wa ama a Asula ayi da lyuci na u cigai. Reve gba akina a tawa diga zuva reve u kototo le.

¹⁰ A shi ta de a vari adodo'o obolo na vumavasula ve epen va yi atsuma a mala ma akina ma na ma kulusa na farinwuta, reve waru a vari Mekerencesu'uf pe, za na pusayin ama a nda suru ugbozu. Akina'a a ta zuwa suru nle o sowo atsumalima ayin nu urana babu ukotu.

Uge'etosu wu ukosu

¹¹ Avu me ene ndanata n tsugono n uri za na ri mgbain, reve me ene za na ri de nden. Ana u rocoyi aciyayi, reve ida na zuva puwan waru ko za enishe le waru shi.

¹² Waru me ene ta aza a na a kuwai de lo mishin a makakan ma ndanata n tsugono'o, aza a na a ri ama a bgabain na akapi a ama a na a buwai. Reve a kpatu'wa atagada a na a danai ili i na vuma yuwain suru. Reve a kpatu'wisu aatagada o ro, aatagada a na a danai aza a ri obolo na Asula kuci.* A yuwaan ta aza a na a kuwai de uge'etosu e ili i na a yuwain, cine a ri udanu atsuma a atagada'a.

¹³ Avu ama a na a kuwai atsuma a mala e isawan a makakan ma ndanata n tsugono'o, adama Asula a yuwaan le uge'etosu. Ukwu obolo nu Ukwisa a tawa na akwakwa a na a ri pe atsuma e le, reve Asula a yuwaan le uge'etosu e ili i na a yuwain.

¹⁴ Avu a vari Ukwu nu Ukwisa atsuma a mala ma akina. (Ayi mala ma akina ma nda, ayi da ukwa we ire.)

¹⁵ Reve a vari ama atsuma a mala ma akina,† ele da aza a na a danai ala e le atsuma a aatagada a ama a wuma shi.

Zuva sa'avu ni ida i sa'avu

¹ Ana alavu alavu a Asula o uge'etosu wu za suru kotoi, reve me ene zuva† sa'avu ni ida i sa'avu. Zuva vu ufaru ni ida yu ufaru a puwan ta, waru babu mala mo ro.

² Avu me ene Lyuci va Akiza na Asula a lyunguyi, za na ayi da Urishelima† sa'avu, waru u dana ta a cipusa diga zuva. Lyuci sa'avu'u u dana ta gashi kasa'avu na otoi utugu u lolo adama o lolo va yi, waru gogo u tu ufofu u na waa 'lyawa u ga'an na vali va yi.

³ Reve, mu uwwa za ro e dewu diga a ndanata n tsugono'o, adansa, "Gogo ndanata ma Asula n ta atsuma a ama! U ta danu obolo ne ele, waru o to o'wo ama a yi. Asula na aciyayi u ta dana obolo ne ele, waru u ta dana Asula e le.

⁴ U ta tasa abara o urewesu u le suru. Za buwa aa kuwa waru shi, ko ke'en. Ko za aa yuwan atsumolangu shi, ko u shon, ko wu uwwa mballa waru. Akuci e ili suru a puwan ta."

⁵ Avu za na ri nden a ndanata n tsugono'o u damma, "Kalyuwai! N ta kambatosu ili suru usa'avu!" Reve u damma mu, "Vu dana ili i nda, adama a na adanshi a nda amayun a da waru a ta zuwaa le ucira."

⁶ Reve waru u damma, "N yuwan ta ili i nda suru! Amu da Alfa† na Omiga.† U ta dansa amu da Ufaru waru amu da Ukosu. N ta ca za na ri a uwwusa akuli suru mini u sowo diga e esu a mini ma na me yeneshe ma na maa casu wuma. Agba aa tsupa shi.

⁷ Aza a na a lyuwai aci a ta ushi ili i nda ya'a va: N to o'wo Asula e le, ele waru o to o'wo muwun n va.

⁸ Amma ama a nda gba'a shi a ta tsura ubata atsuma a mala ma akina ma na ma kulusa na farinwuta: Owovoton, waru na aza a na a lyawai itoni i va, waru na aza a na a kambatoi aciyeye ili yi idaba adama o unusu u na a yuwain, na aza a mona, na aza e tsipere, na aza a na a yuwusan nkunu, na aza a na aa yuwusaan amali aganda, na ama a na a yuwusan epen suru. Ayi da ukwa we ire."

Urishelima sa'avu

⁹ Avu malingata mo ro ma tawa ma damma mu, "Toni mu! N to roco wu usheli u na waa yuwan lolo na Magiri'iti." (Malingata ma nda, za ta da atsuma a nlingata n cindere n na n danai uguzu na akwanu e cindere aza a na a danai pe na mballa n cindere n na a yuwain o ukosu.)

¹⁰ Reve Ruhu va Asula shiton mu, avu malingata'a ma tara mu a tyo o mogologo ma masasan mo uga'an. De da u roco numu

* 20:12 Idanshi ya aatagada i na a yuwayin ulinga u damma ta "Aatagada a Ama a Wuma."

Lyuci va Akiza na Asulā a lyunguyi, za na ayi da Urishelima'a, waru u danā tā a cipusa diga zuva.

¹¹ Lyuci'i u shiwan tā nā tsugbain tsā Asulā waru ne ekan a madala gashi mini mā shili nā mini mā avu'un vadamma atali e ikebe, waru u tā cece tsā madubi ma na vaa gura ene ili ye elime.

¹² Avu a kandaruwā yi nu ukari wu ugbamu wu uga'an. U danā tā nā nantsu kupa ne ejere waru unantsu suru u danā tā nā malingata mā Asulā† e ipiri ya yi. A nantsu'u a dana tā ala o gundo kupa ne ejere a aza a Isra'ila, aala a tā suru o unantsu u tā.

¹³ Ee6ele suru u tā nā nantsu ta'atsu: aza a ta'atsu asana, aza a ta'atsu waru ugana, aza a ta'atsu uyagi, na aza a ta'atsu alivu.

¹⁴ Ukari u lyuci'i gba a suwa yi tā zuva va atali a gbagbain kupa ne ejere. A aatali suru a dana tā aala a aajiya a tā atsuma a kupa ne ejere a Magiri'i'i.

¹⁵ Malingata ma na mā danā i adanshi nā amu mā danā tā na aadanga a na a yuwain nā zinariya. U ta yuwan ulinga nā ayi tsara u rito lyuci'i, nā nantsu va yi nā kari va yi.*

¹⁶ Ana u rito niyi, reve we ene u tā gashi aakpati. Washin we e6ele a yi nu uga'an u mishin wā yi unatā u da a ri: mili ukpakupa nu ukpakuton (1,500) u da.

¹⁷ Reve malingata'a mo rito ukari'i, agba nu uritosa u vuma ugbamu wā yi u tā zuzu na ana ukpakure nā kupa nā aza a tāli (216).

¹⁸ Ukari'i a suwa yi tā na atali a na a ri a madala† gashi akina a shili na akina a mini mā avu'un. Ili suru atsuma a lyuci'i a yuwan yi tā nā zinariya na ri cece tsā madubi ma na vaa gura ene ili ye elime.

¹⁹⁻²⁰ Aatali suru atsuma a atali kupa ne ejere'e e ikyun yu usaa'a aatali e ikebe ko'o da. Ozo o ro a tā ushili, ozo o ro gba shi mini ma tsusumba, ozo o ro gba mini mā avu'un, ozo o ro gba mini ma akaramuna.†

²¹ Nantsu kupa ne ejere'e iyedi kupa ne ejere e ikebe a da. Unantsu suru a yuwan yi tā nā yedi tā. Ure u gbain wā atsuma a lyuci'i a yuwan yi tā nā zinariya na ri cece tsā madubi'i.

²² Me ene Aa'isamapada atsuma a lyuci'i shi, adama a na Asulazuva Mogono me Ili Suru nā Magiri'i'i mo o'wo tā Aa'isamapada'a.

²³ Lyuci'i waa zama urana ko woto adama u ca yi ekan shi, adama a na tsugbain tsā

Asulā tsu ta casu yi ekan waru Magiri'i'i u te ikanasa yi gashi fitila.

²⁴ Ama o uvadi suru a tā danu pe atsuma e ekan a na e ikanasa lyuci'i. Ngono waru n tā tawaa nu utsuru u le de.

²⁵ Nantsu lyuci'i tā danā ukpatu'u urana suru. Aa 6aru le shi, adama a na aa yuwan de ayin shi, ko ke'en.

²⁶ A tā tawaa ni ili yu ulobonu nu utsuru wa ama o uvadi atsuma a lyuci'i.

²⁷ Ko ke'en a lyawa ili i wuya i uwa pe shi, waru za na yuwain ili yi idaba, waru za na yuwain epen aa lyawa yi u uwa pe shi. She aza a na a danai ala e le atsuma a aatagada a ama a wuma a Magiri'i' ele da aa uwa pe.

22

Udolu u na waa casu wuma

¹ Ana malingata mā Asulā'a mo kotoi o rocosu mu lyuci sa'avu'u, avu waru u roco mu udolu u na u ri nā mini ma na maa casu wuma. U shi te ikanasa tsā madubi ma na vaa gura ene ili ye elime. Reve u uwa e yeneshe a ndanata n na Asulā nā Magiri'i'i a ri nden.

² Reve u yene a cipa e memere mo ure mā lyuci'i. Danga na aa matsasan muwun n na maa casu wuma a tā lo a nge'en mu udolu'u biti. A tsu matsan tā kupa nu ure a aa'wan, u tā o woto u tā. Ama o uvadi a ta yuwusan aguma nā avu'un e le.

³ Unā u na Asulā a yuwain de ili biti a tawa yi tā. Ndanata n na Asulā nā Magiri'i'i a ri nden u to o'wo pe a lyuci'i. Avu agbashi a yi a yuwaan yi aganda.

⁴ E te ene urewesu wā Asulā waru aala a yi a tā dana udanu e icin i le.

⁵ Aa dashi yuwan ayin waru shi. Aa zama ekan a fitila ko ekan o urana waru shi, adama a na Asulazuva Asulā a ta ca le ekan. Reve a yuwan tsugono babu ukotu.

Utawu wā Yesu

⁶ Reve malingata'a u damma mu, "Adanshi a nda amayun a da, waru ili i na aa usu da. Waru Asulazuva Asulā za na tsu ca amasulā Ruhu va yi, u lyungu tā malingata mā yi u roco agbashi a yi ili i na yaa fara babu ujimu."

⁷ Yesu† damma tā, "Uwwai! N tā lo a tawā gogo. Aatagada a nda a damma tā ili i na yaa fara gogo na alanga jima. Asulā a ta zuwaa aza a na a kuruyi ili i nda aba'lu."

* **21:15** Nā vuma teme mmalu diga Isalka a 'yawa Jos, reve u kambisa toto uta'atsu, ayi da u ri unatā nā washin wu u6a6u wā abajini a lyuci'i. † **21:19-20** Ele icu'un ya atali kupa ne ejere a da, suru nle a tā na ala nā Tsunasara o6olo nā Tsugana. Apa cine a tsu de le nā Tsunasara: Za vu ufaru ayi da jasper, she sapphire, she chalcedony, she emerald, she sardonyx, she carnelian, she chrysolite, she beryl, she topaz, she chrysoprase, she jacinth she amethyst. Apa cine a tsu de le nā Tsugana: Za vu ufaru ayi da yasfa, she saffir, she agat, she zumurrudu, she onis, she yakutu, she kirisolat, she beril, she tofaz, she kirisofaras, she yakinta she ametis. [Aza a KLP: a dana tā ala a atali o ndolo fo ununa a dana nle nā Tsunasara nā Tsugana, cine a dana nle'e wu utā tā a NIV na Adanshi a Asulā a Tsugana.]

⁸ Amu da Yahaya, za na uwwai waru we enei ili i nda suru. Reve ana mu uwwai waru me ene nle suru, aƙu n kaƙaƙo adama n yuwain aƙanda a ana a malingata ma Asula ma na mo roco numu ili i nda.

⁹ Amma aƙu u damma mu, “Ko ke'en! She vu yuwaan mu aƙanda wan! Amu fo aagbashi a da tsa wu, obolo na amasula aza a wu, na aza a na aƙa kuru adanshi a na a ri a aatagada a nda. Vu yuwaan Asula aƙanda!”

¹⁰ Reve u damma mu, “She vu putsaa ama e reve ili i na a dammai atsuma a aatagada adama e ili i na yaa fara gogo ni ili i na yaa fara na alanga a jima wan. Mantsa ma na ili nda yaa fara waa jima shi.

¹¹ Hali mantsa mo ndolo ma tawa, ama a na aa yuwusan iwuya suru a lyuwa elime na mayan me iwuya, aza a na waru aa yuwusan ili yi idaba a lyuwa elime na mayan me ili i ndolo. Aza a na waru aa yuwusan ili i sa'ani a lyuwa elime na mayan me ili i sa'ani, aza a na waru a ri na akiza a 'yuwan a ciga a suma iwuya.”

¹² Yesu damma ta waru, “Uwwai! N ta lo a tawa babu ujimu. N ta tawa adama n ca ama suru iliyinkapa ko atsumalima adama e ili i na a yuwain.

¹³ Amu da Alfa† na Omiga† U ta dansa amu da Ufaru waru amu da Ukosu. Amu da n yuwain ili biti, amu da waru atyo e ili biti.

¹⁴ “Asula a ta zuwaa aza a na a za'wai atugu e le cece aba'un, adama o ndolo a ta lyuwa muwun mu udanga n na maa casu wuma, reve a uwulai nu unantsu a uwa atsuma a lyuci'i.

¹⁵ Agba a ta putsaa icu'un ya ama a nda na aa uwa atsuma a lyuci'i: Aza a na o o'wotoi aciyele idaba nu unusu u na aa yuwusan,

na aza a nkunu a uwa pe shi. Waru aza a tsipere, na aza a mona ma ama a uwa pe shi. Ne da waru aza a amali, na ama a na aa yuwusan epen suru a uwa pe shi.

¹⁶ “Amu Yesu, n lyungu ta malingata ma va u ca du ikaka i nda a tyo ubata wa aza e Itoni. Amu da lkyun, ana Akaya, na Mawun ma Tsukaya mo ugundo mo Mogono Dawuda.† Amu da Talyo'o na tsi Ikana na Wasasa.”*

¹⁷ Ruhu va Asula na kasa'avu Magiri'i'i a damma ta, “Tawa!” Lyawa za na uwwai adansa tawa biti u damma “Tawa!” Za na aa uwwusa akuli suru, lyawa u tawa, za na cigai u sowo mini ma na maa casu wuma lyawa u tawa u sowo pere.

Ukosu

¹⁸ Amu Yahaya, n to ronuso aza a na a uwwai ikaka ya aatagada a nda atsuvu. Ikaka'a adama e ili i na yaa farasa gogo ni ili i na yaa fara na alanga jima da. Na vuma ro dashi ili i ro atsuma e ikaka i nda, Asula a ta dashi yi atsumalima. U ta zuwaa yi mballa n cindere n na n cuɗuwai atsuma a aatagada a nda.

¹⁹ Waru na za ro fodo ili i ro atsuma e ikaka i na i ri atsuma a aatagada a nda, Asula a ta putsaa yi na waa ushi aba'un a na a yuwain adanshi atsuma a aatagada a nda. Waru Asula a ta putsaa yi na waa lyuwa muwun mu udanga n na maa casu wuma, waru waa lyawa cu'un vuma ndolo u danu atsuma a lyuci va akiza'a shi.

²⁰ Yesu, za na dammai ili i nda suru amayun a da, u damma ta, “Amayun, n ta lo a tawa babu ujimu.”

Ami. Tawa, Yesu Zagbain!

²¹ Lyawa Yesu Zagbain roco suru ndu isa'ani i gbain ya yi. Ami.†

* 22:16 Talyo'o nda, aƙi da Ashingini a tsu de “zangada.”